

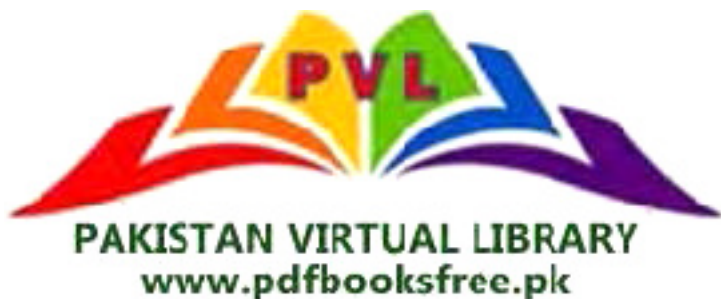
الذِّكْرُ الْأَكْبَرُ

وَتَرْجُمَةٌ مَعْنَايُهُ إِلَى
اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ

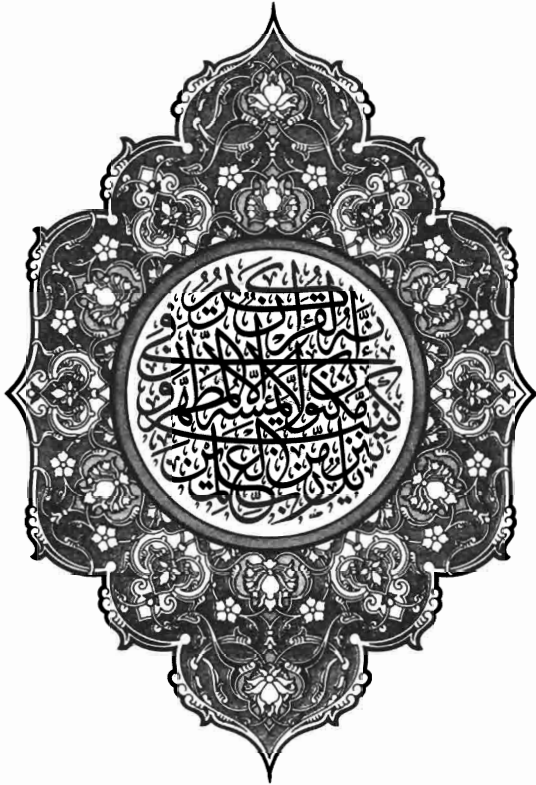
PDFBOOKSFREE.PK

القرآن الكريم
وترجمة معانيه إلى
اللغة الفارسية

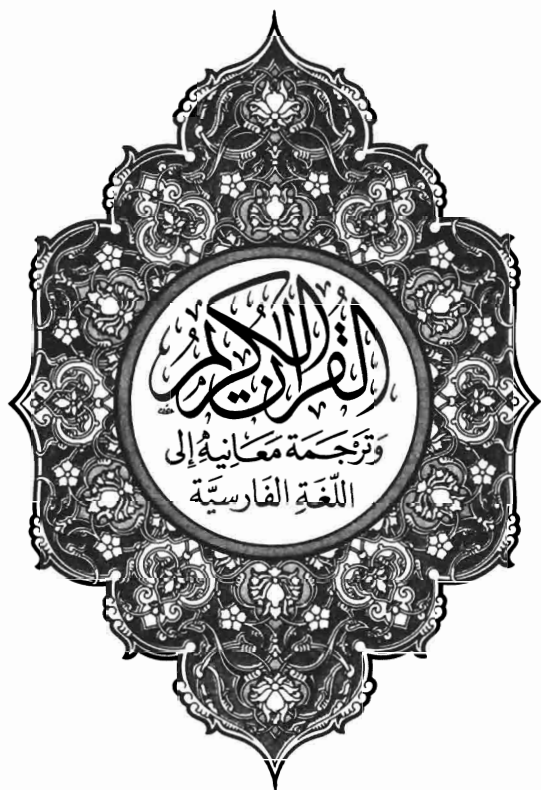
Translation of the Meanings of
THE NOBLE QURAN
in the Farsi Language

إِنَّا نَحْنُ رَبُّكَ وَإِلَٰهُكَ وَإِلَهُ الْعَالَمِينَ

تَدْرُسُ بِالْأَرْبَعِ سَاعَةِ هَذَا الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ وَرَبِّهِمْ مَعَانِيهِ
حَاضِرُ الْحُجُومِ وَالشَّيْخِ الْإِمَامِ وَالْمُؤَلِّمِ الْإِمَامِ الْإِمَامِ الْإِمَامِ
مَلِكُ الْمَلِكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

مجمع الملك فهد لطباعة المخطوطات الإسلامية

چاپخانہ قرآن کریم مجمع ملک فہد

مقدمة

بقلم معالي الدكتور : عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ۝﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .
أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله،
بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها،
وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية،
بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين
الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الفارسية، يطيب لجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الفارسية، التي قام بها الشيخ الشاه ولي الله
الدهلوي. وراجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين د./ عبدالغفور عبدالحق البلوشي، ومحمد علي
داري .

ونحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً
لوجهه الكريم، وأن ينفع به المسلمون .

إننا ندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء
المعاني العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما
بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعجزها ما يعجز عمل البشر كله من خطأ ونقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي بجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في
الطبعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

پیش گفتار،

نوشته عالی‌مقام دکتر عبدالله بن عبدالمحسن التركي .
وزیر امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد
سرپرست عمومی مجمع (چاپ و ترجمه قرآن کریم) .

حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است که در کتاب خود فرموده است ،
﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ به تحقیق که آمد شمارا از طرف خداوند
نوری و کتاب روشن بیان و درود سلام بر اشراف انبیاء پیامبر مان محمد (ﷺ) که فرمودند :
"خیرکم من تعلّم القرآن و علّمه" بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران
آموزش دهد ، أما بعد :

برای تحقق رهنمودهای خادم حرمین شریفین شاه فهد بن عبدالعزیز آل سعود - حفظه الله .
در اهتمام راجع بقرآن کریم و چاپ و نشر آن و تقسیمش بین مسلمانان در اقصی نقاط جهان و
همچنین ترجمه و تفسیر معانی آن به زبانهای مختلف جهان ، .

و بنابر اعتقاد وزارت امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد مملکت عربستان سعودی
در اهمیت ترجمه معانی قرآن کریم به تمامی زبانهای مهم جهان و تسهیل فهم آن برای مسلمان غیر
عرب زبان و تحقق مصداق رهنمود پیامبر گرامی اسلام - ﷺ - که فرمودند (بلغوا عنی ولو آیه)
ابلاغ کنید از من حتی يك آیه .

و برای خدمت برادران فارسی زبانمان باعث مسرت است که این ترجمه فارسی را تقدیم
خوانندگان فارسی زبان کنیم که بوسیله شیخ شاه ولی الله دهلوی ترجمه ، و باز بینی و بررسی
مجدد از جهت مجمع توسط د/ عبدالغفور عبدالحق بلوچ و شیخ محمد علی داری شده است .
شکر و سپاس خدا را داریم که توفیق این کار بزرگ را عطا فرمود ، و امیدواریم که خالص برای
رضای خدا باشد و باعث منفعت مسلمانان قرار گیرد .

و البته ما خوب درک می کنیم که ترجمه معانی قرآن کریم هر چند که دقیق باشد فراگیرنده مفهوم
اصلی معانی و وسیع نصوص پر اعجاز قرآن نخواهد بود ، و اما معانی ای که ترجمه دربر دارد
خلاصه ای از رسائی علم مترجم در فهم قرآن کریم است .

و در برگیرنده نقص و اشتباهاتی خواهد بود که عموم بشر از آن مصون نیست .

پس بنابر این از تمامی خوانندگان محترم این ترجمه خواهشمندیم در صورت مشاهده هرگونه
اشتباهاتی از قبیل کمی و بیشی و غیره لطفاً آنرا به مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه
منوره ارسال نموده تا که در چاپهای آینده از ملاحظات شما استفاده گردد ان شاء الله تعالی .

والله الموفق والهادی إلى سواء السبیل ،

خدا است توفیق دهنده و اوست راهنما به راه راست ،

سوره فاتحه مکی و آن هفت آیات ست

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ①

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ③

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ④

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑤

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ⑥

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستائش برای خدای است پروردگار
عالمها * (۱) (۱)

بخشاینده مهربان (۲) .

خداوند روز جزا (۳) .

(تنها) ترا می پرستیم و (تنها) از تو مدد
می طلبیم (۴) .

بنما مارا راه راست (۵) .

راه آنانکه اکرام کرده ای برایشان (۶) .

نه راه آنانکه خشم گرفته شد بر آنها و نه راه
گمراهان (۲) (۷) .

(☆) توضیح: ستائش خداوندی راسزاست که پروردگار جهانیان است .

(۱) مترجم گوید یعنی عالم انس و عالم جن و عالم ملائکه و علیٰ هذا القیاس فتح الرحمن .

(۲) مترجم گوید مراد از آنانکه اکرام کرده شد بر آنها چهار فرقه اند نبیین و صدیقین و شهدا و صالحین و مراد از آنانکه خشم گرفته شد بر آنها یهود اند و از گمراهان نصاری، آمین قبول کن دعای مارا فتح الرحمن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَمَ ۱

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝

الَّذِينَ يُؤْتُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مِمَّا آتَاكُم مِّنَ قَبْلِكَ
وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْبَاقُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُم أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ۝

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ بَصَارِهِمْ
غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ
بُؤْمِنِينَ ۝

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ اللَّهَ إِلَّا أَنفُسُهُمْ
وَمَا يَعْلَمُونَ ۝

سوره بقره مدنی است و آن دوصد و
هشتادوشش آیات و چهل رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آلَمَ (۱) .

این کتاب هیچ شبهه نیست در آن
رهنماست پرهیزگاران را (۲) .

آنانکه ایمان می آرند به نادیده و برپایی
دارند نماز را و از آنچه ایشان را روزی
داده ایم خرج می کنند (۳) .

و آنانکه ایمان می آرند بآنچه فرود آورده
شده بسوی تو و آنچه فرود آورده شده
پیش از تو و بآخرت ایشان یقین دارند
(۴) .

ایشانند بر هدایت از جانب پروردگار
خویش و ایشانند رستگاران (۵) .

هر آینه آنانکه کافر شدند برابر است
برایشان که بترسانی ایشان را یا نه ترسانی
ایشان را ایمان نیارند (۶) .

مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان و بر شنوائی
ایشان - و بر چشمهای ایشان پرده ایست و
ایشان راست عذاب بزرگ (۷) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا و بروز بازپسین نیستند
ایشان مومنان (۸) .

فریب می دهند خدا را و مومنان را و
بحقیقت نمی فریبند مگر خود را و نمی
فهمند (۹) .

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ۖ إِنَّهَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ
مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

إِنَّمَا أَنْتُمْ مُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْكُتُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا
آمَنَ السُّفَهَاءُ إِنَّمَا أَنْتُمْ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى
شُيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٤﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ فَمَا يُبَدِّلُ تَحَارُثُهُمْ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ

در دل‌های ایشان بیماری ست پس افزون
داد بایشان خدا بیماری وایشان راست
عذاب درد دهنده بسبب آنکه دروغ
می‌گفتند (۱۰) .

وچون گفته شود ایشان را تباه کاری
مکنید در زمین، گویند جزاین نیست که
ما اصلاح کاریم (۱۱) .

آگاه شوبه تحقیق ایشانند تباه کاران
ولیکن آگاه نمی‌شوند (۱۲) .

وچون گفته شود ایشان را که ایمان آرید
چنانکه ایمان آوردند مردمان، گویند آیا
ایمان آریم چنانچه ایمان آوردند
بیخردان؟ آگاه شو بتحقیق ایشانند بی
خردان ولیکن نمی‌دانند (۱۳) .

ووقتیکه ملاقات می‌کنند با اهل ایمان
گویند ایمان آورده ایم و چون تنها شوند
باشیاطین خود^(۱) گویند هر آئینه
ما با شما ایم جزاین نیست که ماتمسخر
می‌کنیم (۱۴) .

خدا تمسخر می‌کند به ایشان و مهلت
میدهد ایشان را در گمراهی خویش
سرگشته شده (۱۵) .

ایشان آنکسانند که خریدند گمراهی را
عوض هدایت پس سود نیافت تجارت
ایشان و راه یاب نشدند (۱۶) .

داستان ایشان مانند داستان کسی ست که

(۱) یعنی رئیسان خود .

افروخت آتش را پس چون روشن کرد
آتش دوربر اورا دورساخت خدا نوراین
گروه را و بگذاشت ایشان را در تاریکی
ها هیچ نه بیند (۱۷) .

کراند گنگاند کوراند پس ایشان
باز نمی گردند (۱۸) .

یا داستان ایشان مانند باران تنداست آمده
از آسمان که باشد دروی تاریکی ها
ورعد و برق درمی آرند انگشتان خود را
در گوشهای خود بسبب آوازهای پُر هول
از ترس مرگ، و خدا احاطه کننده است
کافران را (۱۹) .

نزدیک ست که برق بُر باید چشمهای
ایشان را، هرگاه روشنی دهد برق
ایشان را راه روند در آن روشنی و چون
تاریکی دهد برایشان بایستند و اگر
خدای خواست هر آئینه می برد شنوائی
ایشان را و دیده های ایشان را هر آئینه
خدا بر همه چیز توانا است (۲۰) .

ای مردمان بپرستید پروردگار خویش را
آنکه آفرید شمارا و کسانی را که پیش

ذَهَبَ اللَّهُ بُنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ
أَصَابِعَهُمْ إِذَا تَخَوْفَ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ
بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ يُخَفُّ أَبْصَارُهُمْ كُلًّا أَضَاءَ لَهُمْ مَسْوَاهِيهِ
وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَنَهَبَ بِسَمْعِهِمْ
وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

(۱) مترجم گوید که حاصل مثل آنست که اعمال منافقان همه نابود شود چنانکه
روشنی آن جماعت دور شد .

(۲) مترجم گوید که حاصل مثل آن ست که منافقان در ظلمات نفسانی افتاده اند
و چون مواظبه بلیغه شنوند فی الجمله ایشان را تنبیهی می شود و آن فائده نکند
مانند مسافران که در شب تاریک و ابرحیران باشند و در برق دوسه قدم بروند
و باز ایستند والله اعلم .

از شما بوده اند تادرنه شوی^(۱) (۲۱) .

آنکه ساخت برای شما زمین را بساطی و آسمان را سقفی و فرود آورد از آسمان آب پس بیرون آورد بسبب وی از انواع میوه ها روزی برای شما پس مقرر مکنید همتایان برای خدا درحالیکه شما میدانید (۲۲) .

و اگر هستید در شبیه از آنچه فرود آوردیم بر بنده خود (یعنی از قرآن) پس بیارید یک سوره مانند آن و بخوانید مددگاران خود را بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۲۳) .

پس اگر نکریدید و البته نتوانید کردن پس حذر کنید از آن آتشی که آتش انگیز وی^(۲) مردمان و سنگها باشند آماده کرده شده است برای کافران (۲۴) .

و بشارت ده آنکسان را که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته بآنکه ایشان راست بوستانها میرود زیر آن جویها هرگاه داده شوند از آنجا روزی از قسم میوه، گویند این هما نست که داده شده بودیم پیش ازین و آورده شود بایشان آنروزی مانند یکدیگر^(۳) و ایشان راست در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان در آنجا جاویدند (۲۵) .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَلَنُكْتِبَنَّ فِي رِيبٍ مِّمَّا تَزُلُكَ أَعْيُنُ عِبَادِنَا ۖ فَأَنذَرْتُكُمْ يَوْمَ تَمُوتُ مِثْلَهُ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِمَّنْ دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

إِن كُنتُمْ تَعْمَلُونَ وَلَنُفَعِّلَنَّ أَفْعَالَهُ لِقَوْمٍ أُخْتُوهُمْ ۚ النَّاسُ وَالْجِبَارُ أَكْثَرٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٢٣﴾

وَيَبْقَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِن لَهُمْ حِجَابٌ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۖ كُلُّهُمْ رِزْقًا مِنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ ۚ الَّذِي رَزَقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنزَلْنَاهُ مِن مَّكَّانٍ مَّعْلُومٍ ۚ وَمُظْهِرٌ لَّهُمْ فِيهَا خِلَدُونَ ﴿٢٥﴾

(۱) تا پرهیزگار شوید .

(۲) یعنی هیزهای وی .

(۳) یعنی غبارِ فقد ان مرغوب هیچ ساعت بخاطر ایشان نه نشینند والله اعلم .

هر آئینه خدا شرم نمیکند از آنکه بزند مثال پشه و بالاترازان ، اما آنانکه ایمان آورده اند میدانند که این مثال راست است از پروردگار ایشان و اما آنانکه کافرند می گویند چه چیز خواسته است خدا باین مثال خدا گمراه میکند بسبب وی بسیاری را و هدایت میکند بسبب وی بسیاری را و گمراه نمی کند به آن مگر بدکاران را (۲۶).

(آن فاسقان)^(۱) که می شکنند پیمان خدا را بعد بستن آن و می بُرند آنچه خدا فرموده است پیوستن آن و فساد می کنند در زمین ایشانند زیان کاران (۲۷).

چگونه کافر شوید بخدا و حال آنکه بودید بی جان پس زنده گردانید شمارا، بعد از آن بمیراند شمارا باز زنده گرداند شمارا بازسوی وی باز گردانیده شوید (۲۸).

وی آنست که بیافرید برای شما هر چه در زمین ست همه را باز متوجه شد به سوی آسمان پس ساخت آن راهفت آسمان و او به همه چیز دانا است (۲۹).

و یادکن چون گفت پروردگار توبه فرشتگان که من آفریننده ام در زمین جانشینی را گفتند آیا می آفرینی در زمین

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَعِجُ أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةٌ فَمَا تُوقَاهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا أَلَيْسَ لَهُمُ الْحَيَاتُ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَيُفْكَرُونَ مَا ذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا أَقْيَهُدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَهُمْ بِهِ أَنْ يُوْصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَانًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ جَبِيْنًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

وَأَذَّكَ قَالَ رَبِّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ

(۱) کافران چون ذکر پشه و عنکبوت در قرآن شنیدند طعن کردند و گفتند که خدای تعالی بذکر این چیزهای خسیس چه اراده کرده است این آیت نازل شد والله اعلم .

کسی را که فساد کند دروی و خونریزی کند و ما تسبیح می گوئیم بحمدتو به پاکی اقرار می کنیم برای تو- فرمود هر آئینه من میدانم آنچه شما نمی دانید (۳۰).

وبیاموخت خدا آدم را نامهای همه مخلوقات باز عرضه کرد آن چیزها را بر فرشتگان پس گفت خبر دهید مرا بنام های این چیزها اگر شماراست گوهستید (۳۱).

گفتند به پاکی یاد می کنیم ترا هیچ دانش نیست مارا مگر آنچه تو آموختی بما هر آئینه تویی دانای با حکمت (۳۲).

فرمود ای آدم خبرده فرشتگان را بنام های این ها، پس چون خبر داد ایشان را به نام های این ها فرمود آیانه گفته بودم شمارا که هر آئینه من میدانم پنهان آسمان ها و زمین را و میدانم آنچه آشکارا می کنید و آنچه پوشیده می داشتید (۳۳).

و چون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم را، پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نکرد و سرکشی نمود و گشت از کافران (۳۴).

و گفتیم ای آدم بمان تو و زن تو در بهشت و بخورید از بهشت خوردن بسیار هر جاکه خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهید شد از ستمگاران (۳۵).

پس بلغزانید هردورا شیطان از آنجا پس بر آورد ایشان را از آن نعمتها که بودند در آن

يَحْمِدُكَ وَتَقْدِرُ لَكَ قَالِ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَقْبِلُوا بِسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَوْ كُنَّا لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

قَالَ يَادُمْ إِنَّكَ لَهُمْ بِاسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يَادُمْ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا

و فرمودیم فرود آئید بعضی شما دشمن
باشد بعضی را و شما راهست در زمین
آرام گاه و بهره مندی تامدتی (۳۶) .

پس فرا گرفت آدم از پروردگار خود
سخنی چند پس قبول کرد خداوند توبه
اورا بمهربانی خود، بیشک او توبه قبول
کننده مهربانست^(۱) (۳۷) .

فرمودیم فرود آئید از آنجا همه شما پس
اگر بیاید به شما از من هدایتی پس هر که
پیروی کرد هدایت مرا هیچ ترس نیست
بر آن جماعت و نه ایشان اندوه خورند (۳۸) .
و کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند
آیاتهای ما را ایشان اند باشند گانِ دوزخ،
ایشان در آنجا جاویدند (۳۹) .

ای^(۲) فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت
مرا که ارزانی داشتیم بر شما و وفا کنید به
پیمان من تا وفا کنم پیمان شما را و تنها
از من بترسید (۴۰) .

و ایمان آرید بآنچه فرود آورده ام در حالیکه
باور کننده آنچه باشماست و مباشید
نخستین منکرا و مستانید عوض آیتهای
من بهای اندک را تنها از من بترسید (۴۱) .

أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ
وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَّىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِنَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى مِّنْ بَيْنِ
هَٰذِهِ هُدًى فَلَاتَخَفُوا عَلَيْهِمْ وَلَا تَهْمَحُزُّونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يٰٓبَنِي إِسْرَٰءِيلَ اذْكُرُوا بِعِمِّيَ الَّتِي نَعَمْتُ عَلَيْهِمْ وَأَوْفُوا
بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَآيَاتِي فَاتَّقُونِ ﴿٤٠﴾

وَالْمُؤْمِنِينَ أَنزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَحْزَنُوا قَوْلَ
كَافِرِيهِمْ وَلَا تَشْتَبِهُوا بِالَّذِينَ آمَنُوا قَلِيلًا وَآيَاتِي فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾

(۱) و آن کلمات این ست رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَ إِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِينَ واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بنی اسرائیل را نعمتهای خود یاد آوری و معجزه هائی که
درین قوم ظاهر شده بود ذکر فرمود آنگاه شبهات و هفوات ایشان را رد کرد بدلائل
و این قصه ممتد است تا قوله تعالی وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ .

وخلط مکنید راست را باناراست وپنهان مکنید راست را درحالیکه شما میدانید، (۴۲) .

وبرپادارید نمازرا وبدهید زکوة را ونماز گذارید بانماز گذارندگان (۴۳) .

آیامی فرمائید مردمان را به نیکوکاری و فراموش میکنید خویشتن را و شما میخوانید کتاب (یعنی تورات) راآیا نمی فهمید (۴۴) .

ومددطلبید^(۱) به شکيائی ونماز- وهرآنینه نماز دشوار ست مگربرفروتنان (۴۵) .

آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد باپروردگار خویش و آنکه ایشان بسوی وی بازخواهندگشت (۴۶) .

ای فرزندان یعقوب یادکنید آن نعمت مرا که ارزانی داشته ام بر شما وآنکه فضل دادم شمارا بر همه عالم ها^(۲) (۴۷) .

وحذرکنید ازآن روزکه کفایت نه کند هیچکس ازکس چیزی را و پذیرفته نه شود ازهیچ کس شفاعت و گرفته نشود ازهیچ کسی عوض ونه ایشان یاری داده شوند (۴۸) .

(یاد کنید نعمت من) آنوقت که رهانیدیم شمارا از آلِ فرعون میرسانیدند بشما سخت ترین عذاب ذبح میکردند پسران

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۲﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۴۳﴾

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۴۴﴾

وَأَسْأَلُكُمْ بِالْأَقْبَرِ وَالصَّلَاةِ وَرَأَاهَا الْكِبِيرَ إِلَّا عَلَى الْمُشْغِيِّينَ ﴿۴۵﴾

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿۴۶﴾

يَذِكُرُ إِسْرَءِيلَ إِذْ كُنَّا نَعْبُدُ إِلَهَ الْآلِهَةِ الْعَبْتُ عَلَيْنَا وَإِنِّي فَعَلْنَا لَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۴۷﴾

وَأَنْقَرُوا يَوْمَ مَا لَاحَظَ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلَ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُفْعَدُ مِنْهَا عَذَابٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۸﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاهُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَشُومُونَ أَسْنُمَهُ الْعَذَابِ يَذِكُرُونَ أَيْنَمَا هُمْ وَنَجِّنَاهُمُ مِنْ ذَٰلِكُمُ الْعَذَابِ

(۱) یعنی درجمع حاجات و مصائب واللہ اعلم .

(۲) یعنی عالمیان آن زمان .

رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿۹﴾

شمارا وزنده میگذاشتند دختران شمارا
ودرین کار آزمائشی بزرگ بود از جانب
پروردگار شما^(۱) (۴۹) .

وَإِذْ قَرَّبْنَاكُمُ الْبُحْرَآءَ لَتَبْلُؤَنَّكُمْ وَتَأْخُذَ الْآلُ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿۱۰﴾

وآنوقت که شگافتیم برای شما دریا را پس
خلاص کردیم شمارا و غرق ساختیم کسان
فرعون را و شما میدیدید (۵۰) .

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَلْبَيْنَ لَيْلَةٍ ثُمَّ أَخَذْنَا مِنَ الْعِجْلِ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۱۱﴾

وآن^(۲) وقت که میعاد مقرر کردیم باموسی
چهل شب پس گرفتید گوساله^(۳) را پس
ازرفتن موسی و شماستمگار بودید (۵۱) .

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۲﴾

پس درگزرانیدیم از شما بعدازین تا بؤد که
شما سپاسگذاری کنید (۵۲) .

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۳﴾

وآنوقت که دادیم موسی را کتاب و
حجت تا بؤد که شما راه یابید (۵۳) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ اعْلَمُوا أَنَّمَا آتَاكُمْ
يَاثَغَارُ ذِكْرُ الْعِجْلِ مُتَوَبًّا إِلَىٰ بَارِكُمْ فَأَتُوا أَنفُسَكُمْ
ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِكُمْ فَنُتَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
هُوَ الْوَأَبُ الرَّحِيمُ ﴿۱۴﴾

وآن وقت که گفت موسی قوم خود را ای
قوم من هر آئینه شما ستم کردید
برخویشتن بفرا گرفتن گوساله پس باز آئید
بسوی آفریدگار خود بکشید خویشتن را
این بهتر ست شمارا نزد آفریدگار شما
پس پذیرفت خداوند توبه شمارا
بمهربانی خود هر آئینه اوست توبه پذیر

(۱) مترجم گوید سبب کشتن پسران آن بود که کاهنان فرعون را خبر داده بودند که در
بنی اسرائیل پسری پیدا شود که باعث برافتادن پادشاهی او گردد .

(۲) مترجم گوید که خدا موسی علیه السلام را وعده داد که چهل شب درطور معتکف
شود تا تورات عطا فرمائیم درین مدت بنی اسرائیل بفریب سامری گوساله پرستی
اختیار کردند خدای تعالی بعد عود موسی حکم فرمود که بعضی ایشان بعضی
را بکشند و این توبه ایشان ست .

(۳) یعنی معبود ساختید .

مهربان (۵۴) .

و^(۱) آن وقت که گفتید ای موسیٰ هرگز باور نداریم ترا تا آنکه به بینیم خدای آشکارا پس گرفت شمارا صاعقه و شما میدیدید (۵۵) .

باز زنده گردانیدیم شمارا پس از مردن شما، تا شما شکرگزاری کنید^(۲) (۵۶) .

و سایبان ساختیم بر شما ابر را و فرود آوردیم بر شما من و سلوی را، گفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه دادیم شمارا و ایشان ستم نه کردند بر ما ولیکن بر خویش ستم میکردند (۵۷) .

و آن وقت که گفتیم درآید درین ده^(۳) پس بخورید از آنجا با فرونی هر جاکه خواهید خوردنی گوارا و درآئید به دروازه سجده کنان و بگوئید سوال ما آمرزش ست تا بیماریم شمارا گناهان

فَلَمَّا قُلْنَا لِمُوسَىٰ إِنَّ تُؤْمِنُ لَكَ حَتَّىٰ تَرَىٰ اللَّهَ جَهْدًا
فَأَخَذْنَاكَمُ الصُّعْقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكَمُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَلَقَدْ أَنْعَمْنَا عَلَيْكُمُ الْعِصَامَ وَانْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّانَ
وَالسَّلَوىٰ كُلُّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ كُلُّوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا أَوْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيئَتَكُمْ وَسَيُزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

(۱) مترجم گوید موسیٰ علیه السلام هفتاد کس را از بنی اسرائیل با خود بُرد تا باوی کلام الهی استماع نمایند ایشان بعد از شنیدن خواهانِ رویت شدند و در طلب آن پالزحد ادب بیرون نهادند خدای تعالی آن همه را بصاعقه بسوخت و باز بدعای موسیٰ زنده ساخت اشارت باین قصه است این آیت .

(۲) بنی اسرائیل مامور شدند به جهاد عمالقه و ایشان در آن باب تغافل کردند پس معاقب شدند بافتادن در بیابان چهل سال و آنجا چون آب و طعام و خیمه ها مفقود شد خدای تعالی به دعای موسیٰ علیه السلام من و سلوی نازل ساخت و از سنگی دوازده چشمه روان کرد و ابر را سایبان گردانید قدر این نعمتها نشناختند و کفرانِ نعمت کردند اشارت بدین قصه است این آیت .

(۳) یعنی دهی که در زمان حضرت موسیٰ فتح شده بود .

شما و زیاده خواهیم دادن کو کاران را (۵۸).
 پس بدل کردند کسانی که ستمگار بودند سخنی بجز آنچه فرموده شد ایشان را^(۱) پس فرود آوریم بر آن ستمگران عذابی از آسمان بسبب بدکار بودن ایشان (۵۹).

و آنوقت که آب خواست موسی برای قوم خود پس گفتیم بزن بعضای خود سنگ را پس روان شد از سنگ دوازده چشمه بدانست هر قوم آب خورد خود را^(۲) گفتیم بخورید و بنوشید از روزی خدا و فساد مکنید در زمین تباهی کنان (۶۰).

و آن وقت که گفتید ای موسی هرگز شکیبائی نه کنیم بربك طعام پس طلب برای ما از پروردگار خود تا بیرون آرد برای ما از آن جنس که میرویندش زمین از تره وی و بادرنگ وی و گندم وی و عدس وی و پیاز وی - گفت موسی آیا بدل می کنید آنچه وی فروترست بر آنچه وی بهترست - فرود آید بشهری پس هر آئینه باشد شمارا آنچه خواستید، وزده شد^(۳) برایشان خواری و بی نوائی و بازگشتند بخشمی از خدا این بسبب آنست که باور نمی

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٥٩﴾

وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَضِيبًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ كُونُوا وَاسْأَلُوا مِنْ رَبِّي اللَّهُ لَا تُفْعَلُونَ إِلَّا بِإِذْنِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَى لَنْ نَصْدُقَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ قَدْ عَلِمَ كُلُّ رَجُلٍ يَخْرُجُ لِنَاوِمًا تَنْفُثُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَوَسَائِلِهَا وَفُؤُوسَهَا وَعَدَسَهَا وَبَصِلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْكُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَى بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبِطُوا وَاصْزُقُوا إِنَّ لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَٰةُ وَالسَّكَنَةُ وَبَاءَ وَوَيْعَضِبَ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ عَمَرَ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

(۱) یعنی بجای حطته حنطته گفتند .

(۲) یعنی بنی اسرائیل دوازده قبیله بودند برای هر قبیله يك چشمه معین شد والله اعلم .

(۳) یعنی فرود آورده شد .

داشتند آیت های خدا را و می کشتند پیغامبران را به ناحق این بسبب گناه کردن ایشان است و آنکه از حد در می گذشتند (۶۱).

هر آئینه آنانکه مسلمان شدند و آنانکه یهود شدند و نصاری و بی دینان هرکه از ایشان ایمان آرد بخدا و بروز باز پسین و کردگار شائسته پس ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نه ترس بُود برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند^(۱) (۶۲).

و آن وقت که گرفتیم پیمان شمارا و برداشتیم بالای شما طور را گفتیم بگیرد آنچه داده ایم شمارا باستواری^(۲) و یاد کنید آنچه در آنست تا بُود که در پناه شوید (۶۳).

باز روگردانیدید بعد ازین پس اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و مهربانی او هر آئینه می شدید از زیان کاران (۶۴).

و هر آئینه دانسته اید آن کسانرا که از حد در گذشتند از شما در شنبه^(۳) پس گفتیم ایشان را بوزینه شوید خوار شده (۶۵).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا يَلْغَوْنَ عَلَيْهِمْ وَلَا لَهُمْ يَحْزَنُونَ^(۱)

وَأَذِّنَا بَيْنَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ وَخُذُوا مَا
الَيْتُكُمْ بِقُوَّةٍ وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ^(۲)

ثُمَّ تَوَكَّلْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قُلُوبًا فَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
وَرَحِمَتُهُ لَكُمْ مِنَ الْخَبِيرِينَ^(۳)

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ^(۴)

(۱) حاصل معنی آیت آنکه آدمی در اصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آورد از اهل نجات بود خصوصیت فرقه معتبر نیست.

(۲) یعنی احکام تورات.

(۳) یعنی شکار کردند و شکار کردن در روز شنبه در دین بنی اسرائیل حرام بود.

پس ساختیم این قصه را عبرتی برای آن قوم که در آن ده بودند^(۱) و آن قوم که پس از ایشان آیند و پندی پرهیزگاران را (۶۶).

و^(۲) آنوقت که گفت موسی بقوم خود هر آئینه خدا می فرماید شمارا به کشتن گاوی گفتند آیامارا مسخره می گیری؛ گفت پناه می گیرم بخدا از آنکه باشم از نادانان (۶۷).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست آن گاو گفت هر آئینه خدا می فرماید که هر آئینه وی گاوی است نه پیرو نه جوان میانه است در میان این و آن پس عمل کنید به آنچه فرموده شدید (۶۸).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست رنگ آن گاو، گفت هر آئینه خدا می فرماید که وی گاویست زرد، پُر رنگ آن قدر که خوش میکند بینندگان را (۶۹).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چگونه است آن گاو هر آئینه گاوان مشتبه شدند بر ما و هر آئینه اگر خواسته است خدا راه

فَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَاذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَتْ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِصَ وَلَا يَكْرَهُونَ بَيْنَ ذَلِكَ قَاتِلُوهَا مَا تَمُرُّونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْ تُلَوِّحُ بِأَمْرٍ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِرٌ لِّوَنُهَا تُسْوِءُ الْبَصِيرَةَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ كُتِبَ عَلَيْهَا أَنْ تُؤْكُلَ مِنْ ثَمَرِهِ أَنْ تُدْخِلَ الْحِمْلَ حَمْلُهَا قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَتْ إِنَّهَا بَقَرَةٌ كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

(۱) یعنی در آن زمانه حاضر بودند .

(۲) مترجم گوید شخصی را از بنی اسرائیل کشته یافتند و کشته آن معلوم نه بود خدای تعالی حکم فرمود که گاوی را ذبح کنند و بعضی وی را بر آن مقتول بزنند تا زنده شود و از قاتلان خود خبر دهد القصه گاواراه مبلغ خطر خرید کردند و بزدند مقتول زنده شد و پسران عم خود رانام برد که ایشان کشتند پس قاتلان را بقصاص رسانیدند از آن باز قاتل را از میراث محروم ساختند والله اعلم .

یافتگانیم (۷۰) .

گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاوِیست نه محنت کشنده که شخم زند زمین را و نه آب می دهدزراعت را سلامت ست هیچ خال نیست دروی ، گفتند حالا آوردی سخن درست (۶) پس ذبح کردند و نزدیک بود که این کار نکنند (۷۱) .

و آنوقت که کشتید شخصی را پس نزاع کردید دروی - و خدا بیرون آورده است چیزی را که پنهان میکردید (۷۲) .

پس فرمودیم بزینداین شخص را به پاره ای ازگاو این طور زنده میکند خدا مُردگان را و می نماید شمارا نشانهای خود تا بُوَد که دریابید (۷۳) .

بازسخت شد دلهای شما بعد ازین پس آنها مانند سنگ اند بلکه زیاده تر در سختی ، و هر آئینه از سنگ هانست که روان می شود ازوی جویها- و هر آئینه از سنگها آنست که می شگافد پس بیرون می آید ازوی آب ، و هر آئینه از سنگها آنست که فرومی افتد از ترس خدا و نیست بیخبر از آنچه می کنید (۷۴) .

(ای مومنان) آیاامیدی دارید که (یهود) منقادشوند به دین شما و هر آئینه گروهی ازایشان می شنیدند کلام خدا را (یعنی

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ أَذْأَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَحْمِلُ
الْحَرْثَ سَلَمَةً إِلَّا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا لَنْ جَنَّتْ بِالْحَقِّ
فَدَأَوْهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

وَإِذْ قَاتَلْتُم نَسَافًا قَاتِلًا فَذَرْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تُلْكُم
تَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَآلِئِهِ لِيُذَكِّرَ
الْبَاطِلَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ
أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَخَجَّجُ مِنْهُ الْآلُوهُ وَإِنْ
مِنْهَا لَمَا يَشْفَقُ فَيَضْرِبُ مِنْهُ الْمَاءَ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ
مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِفَاعِلِ عَمَلٍ تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا بِالْكَوْثَرِ وَقَدْ كَانَ قَرِينُ مِنْهُمْ
يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقِلُوا

(۶) توضیح : وی گاوِیست که پرورده نگشته تا زمین را شخم کند و نه کشت را
آبیاری کند و ازهرعی پیاك و نباشد دروی رنگ دیگری .

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۴۵﴾

وَإِذْ قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنُوا وَإِذَا خَلَا بِبَعْضِهِمْ
إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُوعَدُونَ نِعْمَتَنَا قَدْ كَذَّبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
لِيَخْلُقَ لَكُمْ مِنْ عِنْدِ رَبِّكُمْ أَقْلًا تَعْلَمُونَ ﴿۴۶﴾

أَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۴۷﴾

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَخْلُقُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانًى وَلَنْ هُمْ إِلَّا
يُظُنُّونَ ﴿۴۸﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا
كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْتُمُونَ ﴿۴۹﴾

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَفَتَقُولُونَ عَلَى
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۵۰﴾

تورات را) پس بدل میکردندش دانسته
بعد از آنکه فهمیده بودند اورا (۷۵) .

و چون ملاقات کنند با مومنان گویند ایمان
آوردیم و چون تنها شوند بعض از ایشان
بابعضی ^(۱) گویند آیا خبر میدید ایشان را
بآنچه کشاده است خدا بر شما ^(۲)
تاماظره کنند باشما بآن دلیل نزد
پروردگار شما آیا در نمی یابید (۷۶) .

(این جهولان) آیا نمیدانند که خدا میداند
آنچه پنهان می کنند و آنچه آشکارا می
نمایند (۷۷) .

و بعضی از ایشان ناخواندگان (یعنی
بیسوادانند) کتاب (توراة) را جز آرزوهای
باطل نه پندارند و نیستند مگر گمان کننده
(۷۸) .

پس وای آنکسان را که می نویسند کتاب
را بدست های خود بازمی گویند این
از نزدیک خداست تا بگیرند عوض وی
بهای اندک را پس وای ایشان را بسبب
نوشتن دست های ایشان و وای ایشان را
بسبب پیشه گرفتن ایشان (۷۹) .

و گفتند نرسد بآتش دوزخ مگر چند روز
شمرده شده بگو آیا گرفتید از پیش خدا
پیمانی تا هرگز خلاف نه کند خدا پیمان
خود را یا اینکه می گوئید برخدا آنچه

(۱) یعنی بارئسان خویش .

(۲) یعنی نعمت پیغمبر آخر الزمان .

نمی دانید^(۸۰) .

آری هر که کرد کار بد و به احاطه گرفت
اورا گناه او پس ایشان اند باشندگان
دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۸۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای
شائسته ایشانند باشندگان بهشت ایشان
در آنجا جاویدند (۸۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان بنی اسرائیل که نه
پرستید مگر خدا را و بوالدین نکوئی کنید
و باهل قرابت و یتیمان و بی نوایان
و بگوئید بمردمان سخن نیک و برپا دارید
نماز را و بدهید زکوة را پس برگشتید
روگردان شده مگر اندکی از شما (۸۳) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را که
مریزد خون یکدیگر را و بیرون مکنید قوم
خویش را از خانه های خویش پس قبول
کردید و خود شما گواهی می دهید (۸۴) .

باز شما آن گروهید که می کشید قوم
خویش را و بیرون می کنید گروهی را
از قوم خود از خانه های ایشان یکی
مددگار دیگری می شوید برستم کردن
در حق ایشان بگناه و تعدی و اگر اسیر شده
بشما می آیند فدا می دهید عوض ایشان

بَلْ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَيْرَتُهُ فَأُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ تَوَٰبِعًا بَيْنَهُنَّ إِحْسَاسًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تَحْرِمُونَ
أَنفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٣﴾

ثُمَّ أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتَحْرِمُونَ قُرْبَىٰ مِّنْكُمْ
مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن
يَأْتُواكُم بِنُفُسٍ عُذْرٍ وَهُمْ وَهْمٌ مَّحْرَمٌ عَلَيْكُمْ أَخْرِجْنَهُمْ
أَقْتُولُونَّ بَعْضُ الْكَذِبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ
مَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ

(۱) مترجم گوید یکی از عقائد باطله یهود آن بود که می گفتند یهودنبا شند در دوزخ
مگر روزی چند و این خطا است زیرا که دخول جنت موقوف بر ایمان بخدا
و روز قیامت و پیغامبر آخر زمان ست جنس یهود و غیر آن اعتبار ندارد و اشارت
بهین معنی است درین آیت و الله اعلم .

الْقِيَمَةُ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿۵۰﴾

و حال آنکه حرام است بر شما بیرون کردن
ایشان آیا ایمان می آرید به بخشی از کتاب
و کافر می شوید به بخش دیگر پس
چيست جزای آنکه چنین کند از شما
مگر خواری در زندگانی دنیا و روز قیامت
گردانیده شوند بسوی سخت ترین عذاب
و نیست خدا بی خبر از آنچه میکنید^(۱)
(۸۵).

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ
عَنَّهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۵۱﴾

ایشان آنکسانند که خریدند زندگانی دنیا را
عوض آخرت پس سبک کرده نشود
از ایشان عذاب و نه ایشان یاری داده
شوند (۸۶).

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَفَقَيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ
وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَتَيْنَاهُ يُرُورَ الْقُدُسِ
أَفَكُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ اسْتَخَفُّوا
فَقَرَّبْنَاكَ لَهُمْ وَفَرِّقْنَا فُتُلُوكُمْ ﴿۵۲﴾

و هر آینه دادیم موسی را کتاب و از پی
در آوردیم بعد از وی پیغمبران را و دادیم
عیسی پسر مریم رانسانه های روشن و قوت
دادیم او را بروح القدس - یعنی جبرئیل -
آیا هرگاه آورد پیغامبری نزد شما آنچه
دوست ندارد نفسهای شما سرکشی
کردید پس گروهی را دروغگو داشتید
و گروهی را کشتید (۸۷).

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ

و گفتند^(۲) دلهای ما پرده است، بلکه

- (۱) یعنی منع کرده شدند از کشتن و جلاوطن کردن و در ظلم مدد گاری نمودن
و فرموده شدند بفدای اسیران و ایشان ازین همه احکام بفدای اسیران عمل کردند
و بس زیرا که موافق نفس ایشان افتاد و این طاعت نفس است طاعت خدا نیست .
(۲) مترجم گوید و دیگر از قبایح یهود آن بود که میگفتند قلوبنا غلف یعنی در دین خود
آنقدر استحکام داریم که هیچ شبهه بدان راه نمی یابد و این خطا است که سبب
قبول نکردن دین اسلام حسد و جهل بود نه تقوی زیرا که آثار تقوی هیچگاه =

فَقَلِيلًا مِّمَّا يُؤْمِنُونَ ﴿۸۵﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْهِخُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَذَّبُوا
بِمَا جَاءَهُمْ مَتَاعِزُوا لَكَرُوا بِهِ فَلَعَنَهُ
اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾

نفرتین کرده است ایشان را خدا بسبب
کفر ایشان پس اندکی ایمان آرند (۸۸) .
و آنگاه که آمد بایشان کتاب از نزدیک^(۱)
خدا باورکننده آنچه بایشان است و پیش
ازین طلب فتح می کردند بر مشرکان پس
هرگاه آمد بایشان آنچه میدانستند
منکر شدند ویرا پس لعنت خدا است
بر آن کافران^(۲) (۸۹) .

بدجیز است آنچه فروختند عوض وی
خویشتن راکه کافر شوند بآنچه فرود آورده
است خدا بسبب حسد بر آنکه فرود آورد
خدا بر رحمت خود بر هر که خواهد ازبندگان
خود پس بازگشتند بخشمی بالای خشمی
و کافران راست عذاب خوارکننده (۹۰) .

و چون گفته شود ایشان را ایمان آرید بآنچه
فرود آورده است خدا گویند ایمان می
آریم بآنچه فرود آورده شد بر ما و ایشان
کافر می شوند بآنچه غیر از ویست حال
آنکه او راست است باورکننده آنچه
بایشان است بگو پس چرامی کشتید
پیغمبران خدا را پیش ازین اگر
شما مؤمن بودید (۹۱) .

و هر آینه آمد به شما موسی به نشانه های

يَسْمَا أَشْرَوَاهُ لِنَفْسِهِمْ إِنَّهُمُ ابْنُوا لَكَ اللَّهُ بَغْيًا
أَنْ يُكْرَلِ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءَ وَبَعْضٍ عَلَى عَصَى وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿۸۷﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ ابْنُوا لَكَ اللَّهُ قَالُوا تَوْفُونَا
بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ
أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۸۸﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اخْتَلَفْتُمْ إِلَهُكُمْ

= از ایشان ظاهر نمی شد و اشارت بهمین معنی است درین آیات .

(۱) یعنی قرآن .

(۲) تعریض است بآن قصه که یهود خیر با غطفان جنگ میکردند و هزیمت می یافتند
آخردعا کردند که به بعثت نبی آخر الزمان ما را نصرت بده .

مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۹۱﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا قُلُوبَكُمْ
وَعَصِيانًا أَشْرَبُوا قُلُوبَهُمْ الْعِجْلُ
يَكْفُرُهُمْ قُلُوبُهُمْ بِمَا مَرُّهُمْ بِهِ
إِنَّمَا أَنتُمْ مُنْذَرُونَ ﴿۹۲﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الدُّنْيَا أُولَئِكَ الَّذِينَ خَالَسُوا اللَّهَ خَالِصَةً مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۹۳﴾

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۹۴﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِمْ وَمِنْ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوِ اتَّخَذَ اللَّهُ مَخْرَجًا
وَمَا هُمْ بِمُخْرَجِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَذِّبَ اللَّهُ
بَصِيرَتَهُمْ يَعْبَثُونَ ﴿۹۵﴾

روشن پس گرفتید گوساله را پس ازوی
و شما ستمگار بودید (۹۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم
بالای شما طور را گفتیم بقوت بگیرید
آنچه رابه شما دادیم و بشنوید - گفتند^(۱)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و آمیخته کرده
شد دردلهای ایشان دوستی گوساله بسبب
کافر بودن ایشان بگوید چیز است آنچه
میفرماید شما را ایمان شما اگر
هستید از اهل ایمان (۹۳) .

بگو^(۲) اگر هست شما را سرای بازپسین
نزد خدا بتخصیص بجزاز مردمان دیگر
پس آرزو کنید مرگ را اگر هستی دراست
گو (۹۴) .

و هرگز آرزو نکنند او را هیچگاه بسبب آنچه
پیش فرستاده است دستهای ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۹۵) .

و هر آینه بیابی ایشان را حریص ترین مردم
بر زندگانی و حریص تر از آنکه مشرک
اند دوست میدارد یکی از ایشان کاش عمر
داده شود هزار سال و نیست رها ننده وی
از عذاب آنکه عمر داده شود و خدا
بیناست بآنچه می کنند^(۳) (۹۶) .

(۱) یعنی بزبان حال .

(۲) دیگر از تحریفات یهود آن بود که میگفتند که داخل نخواهد شد در بهشت هیچکس
مگر یهود و این خطا است زیرا که علامت بهشتیان مشتاق شدن بملاقات خدا است
و ایشان از مرگ هراسان بودند و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از جمع هفوه کلام بیهوده را گویند هر چه از دهن برآید .

بگو^(۱) هر که باشد دشمن جبرئیل چه زیان می کند پس به تحقیق جبرئیل فرود آورده است قرآن را بر دل تو بحکم خدا باور دارنده آنچه پیش از وی است و رهنما و مژده دهنده اهل ایمان (۹۷).

هر که باشد دشمن خدا را و فرشتگان ویرا و پیغامبران ویرا و جبرئیل و میکائیل را پس هر آینه خدا دشمن کافران است (۹۸).

و هر آینه فرود آوردیم بسوی تو نشانه های روشن و کافر نمی شوند بآنها مگر بدکاران (۹۹).

آیا هرگاه که بستند پیمانی را بر انداخت آن را گروهی از ایشان بلکه اکثر ایشان باور نمی دارند (۱۰۰).

و هرگاه که آمد بایشان پیغامبری از نزد خدا باور دارنده آنچه بایشان است افکند گروهی از آن قوم که داده شده اند کتاب آن کتاب خدا را پس پشت خویش، گویا نمی دانند (۱۰۱).

و پیروی^(۲) کردند آنچه می خواندند

عَلَمَنَ كَانَ عَنِ الْغَيْبِ قَاتَنَ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۹۷﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿۹۸﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا الْكَافِرُونَ ﴿۹۹﴾

أَوْ كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۱۰۰﴾ أَوَلَمْ يَذْكُرُوا أَيْدِيَهُمْ وَأَعْيُنُهُمْ أَفَرْغُوا مِنْ أَنْ يَدْرُسُوا عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ يُرْسِلُ الرِّيَّاسَاتُ إِلَى الَّذِينَ يَنْسَوْنَ كِتَابَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۱﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الْأَقْبَانِ أَتُؤْمِنُوا بِالْكِتَابِ نَسْتَبِ اللَّهُ وَرَاءَهُ ظُهُورُهُمْ فَأُولَئِكَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۱﴾

وَالْتَبِعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكٍ سَلِيمٍ ﴿۱۰۲﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که جبرئیل را دشمن میداشتند که عذاب بر ابرام سابقه فرود آورده این خطا است که جبرئیل مامور است از بارگاه حق عزوجل ویرا چه اختیار.

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که سحر میگرد و سلیمان علیه السلام را ساحر می دانستند این افترا بود بر سلیمان علیه السلام و اشارت بهمین معنی است درین آیت.

شیطانان در سلطنت سلیمان - و کافرشد سلیمان و لیکن شیطانان کافر شدند می آموختند مردمان را جادو و پیروی کردند بآنچه فرود آورده شد بر دوفرشته در بابل هاروت و ماروت و نمی آموزند هیچ کس را تا آنکه گویند جزاین نیست که ما بلائیم پس کافر مشو پس یادمی گیرند از ایشان افسونی که جدائی می افکنند بسبب وی در میان مرد و زن او نیستند ایشان زیان رساننده بسحر هیچکس را مگر باراده خدا و ایشان می آموختند آنچه زیان میرساند ایشانرا و سود ندهد ایشان را و هر آئینه دانسته اند هر که بستاند جادو که نیست او را در آخرت هیچ بهره و هر آئینه بد چیزست آنچه فروختند عوض وی خویشتن را کاش می دانستند (۱۰۲) .

و ا گرایشان ایمان می آوردند و تقوی اختیار می کردند هر آئینه ثواب از نزدیک خدا بهتر بودی کاش می دانستند (۱۰۳) .

ای مومنان مگوئید راعنا و بگوئید انظرنا و نیک بشنوید و کافران راست عذاب درد دهنده^(۱) (۱۰۴) .

وَمَا كَفَرُ سُلَيْمِنْ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا وَيَعْلَمُونَ

النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أَنزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ

هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يَعْلَمُونَ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا

نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ

بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْحِهِ وَمَا هُمْ بِضَآئِرِينَ بِهِ مِنْ

أَحَدٍ إِلَّا يَلْذَنُ اللَّهُ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ

وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ

فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ثُمَّ وَلَّيَتْ مَا شَرَوْا بِهِ

أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۲﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَآتَوْا الْمُتَوَكِّبَةَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ حَذِيقًا

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا

وَأَسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۴﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که در مجلس پیغامبر آمده لفظ راعنامی گفتند و این لفظ را دو معنی است یکی آنکه رعایتکن مارا و شفقت کن بر ما دیگر رعونت دارنده یعنی ابله - و قصد ایشان سب بود حق سبحانه مسلمانان را ازین کلمه نهی کرد برای سبب فساد و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

دوست نمیدارند آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و نه مشرکان که فرود آورده شود بر شما هیچ نیکی از پروردگار شما و خدا مخصوص می کند به بخشایش خود هر کراخواهد و خدا خداوند فضل بزرگ است (۱۰۵) .

هرچه نسخ می کنیم از آیتی یا فراموش می گردانیم آثر می آید بهتر از وی یا ماندوی آیندانسته ای که خدا بر همه چیز تواناست^(۱) (۱۰۶) .

آیندانسته ای که خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین و نیست شمارا بجزوی هیچ دوست و نه یاری دهنده (۱۰۷) .

آیامی خواهید که سوال کنید پیغامبر خود را چنانکه سوال کرده شد موسی پیش ازین و هر که بستاند کفر را عوض ایمان پس هر آئینه گم کرد راه میانه را (۱۰۸) .

دوست داشتند بسیاری از اهل کتاب که کافر گردانند شمارا بعد از ایمان شما بسبب حسد از نزدیک نفوس خود پس از آنکه واضح شد برایشان حق پس عفو کنید و در گذرانید تا آنکه آرد خدا فرمان خود را^(۲) هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۰۹) .

مَا يَوْذُو الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمَشْرِكِينَ
أَنْ يَكُنْزِلَ عَلَيْهِمْ مِنْ خَبَرٍ مِنْ رَبِّكَ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

مَا تَسْتَعْجِلُونَ آيَةً أَوْ تَنْتَهُمُ آيَاتِ غَيْرِهَا أَوْ يَرْجُوا الْآلِهَ
تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ قَوْلٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى
مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ
سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾

وَدَكَيْتُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَدُّوكُمْ وَيَدُّكُمْ مِنْ بَعْدِ
إِيمَانِكُمْ لَكَارِهُسَاءُ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ
اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض است بجواب یهود که انکار نسخ می کردند واللہ اعلم .

(۲) یعنی امر کند بجهد ایشان واللہ اعلم .

وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لَا تُفْسِدُوا مِنْ خَيْرٍ عَدَدُوا عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

وَقَالُوا لَنْ نَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا
أَوْ نَصْرًا يَلْكَ آسَانِيَهُمْ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ
رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ
وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا
إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي النَّارِ خِزْيٌ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و آنچه
پیش می فرستید برای خویشتن از نیکوکاری
خواهید یافت آنرا نزد خدا هر آئینه خدا
بآنچه می کنید بیناست (۱۱۰) .

و گفتند هرگز به بهشت درنیاید مگر آنکه
یهود باشد یا ترس باشد این آرزوهای باطله
ایشانست بگویاید دلیل خود را اگر
هستید راست گو (۱۱۱) .

بلی هر که متقاد کرد روی خود را برای خدا
ووی نیکوکار باشد پس او است مزد او
نزد پروردگار خویش، و نیست ترس
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۱۱۲) .

و گفتند^(۱) یهود نیستند ترسایان برهیچ
چیزی، و گفتند ترسایان نیستند یهود
برهیچ چیزی و ایشان همه می خوانند
کتاب را هم چنین گفتند آنانکه نمی
دانند،^(۲) مانند قول ایشان، پس خدا
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کنند در آن (۱۱۳) .

و کیست ستمگارتر از آنکه منع کرد مسجد
های خدا را از آن که یاد کرده شود نام
خدا در آنها و کوشش کرد در ویرانی آنها،
این گروه نمی سزد ایشان را که درآیند

(۱) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که هر فرقه از یهود و نصاری دیگر را انکار می
کرد و اشارت به همین معنی است درین آیت .

(۲) یعنی مشرکان گفتند .

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾

بمسجدها مگر هراسان ایشان راست
دردنیا خواری وایشان راست در آخرت
عذاب بزرگ^(۱) (۱۱۴) .

وَاللَّهُ الشَّرِيفُ وَالْمُعَرَّبُ فَأَيُّهَا تَوَلَّوْا فَلَاحَ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عِلْمُهُ ﴿۱۴﴾

و خدا راست مشرق و مغرب هرسوکه
روآرید همانجاست روی خدا هر آئینه
خدا فراخ نعمت دانا است^(۲) (۱۱۵) .

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمُوتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قُنُوتٌ ﴿۱۵﴾

و گفتند بگرفت خدا فرزند را، پاکی او
راست بلکه او راست آنچه در آسمانها
و زمین است، همه فرمانبردار او هستند^(۳)
(۱۱۶) .

بَدِيعُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۱۶﴾

آفریننده آسمان ها و زمین است، و چون
می کند کاری پس جزاین نیست که می
گوید او را بشو پس می شود (۱۱۷) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَرْسَلَنَا
أَيُّهُ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ
قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يُوْقِنُونَ ﴿۱۷﴾

و گفتند آنانکه هیچ نمیدانند (یعنی
مشرکان) چرا با ما سخن نمی گوید خدا
یا نمی آید بما نشانه ای هم چنین گفتند
کسانیکه پیش از ایشان بودند مانند قول
ایشان بیکدیگر مشابَهت دارند دلهای
ایشان، هر آئینه بیان کردیم نشانه هارا
برای گروهی که یقین می کنند (۱۱۸) .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْئَلُ عَنْ

هر آئینه ما فرستادیم ترا براستی مژده

(۱) درین آیت تعریض است بکفار مکه و بشارت است به مغلوب شدن ایشان والله اعلم .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که چون استقبال بیت المقدس منسوخ شد استهزاء میکردند اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که یهود عزیز را و نصاری عیسی را پسر خدای گفتند در رد ایشان خدای تعالی این آیت نازل کرد .

أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۝۱۸

دهنده و بیم کننده، و پُرسیده نخواهد شد
ترا از اهل دوزخ (۱۱۹).

و هرگز خوشنود نشوند از توتیهودان و نه
ترسایان تا آنکه پیروی کنی کیش ایشان را
بگو هر آئینه هدایت خدا همانست هدایت
و اگر پیروی کردی آرزوهای باطله ایشان
را پس از آنچه آمده است بتو ازدانش
نباشد ترا برای خلاص از عذاب خدا هیچ
دوستی و نه یاری دهنده ای (۱۲۰).

آنانکه دادیم ایشان را کتاب (یعنی
تورات) میخوانند آنرا حق خواندن آن
ایشان باور میدارند ویرا (هدایت خدا را)
و هر که منکروی باشد پس ایشانند زیان
کاران^(۱) (۱۲۱).

ای بنی اسرائیل یاد کنید آن نعمت مرا که
انعام کرده ام بر شما و آنکه فضل دادم
شمارا بر همه عالمها (۱۲۲).

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند
کسی از کسی چیزی را و پذیرفته نشود
از کسی بدل و سود ندهد او را شفاعت و نه
ایشان یاری داده شوند^(۲) (۱۲۳).

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّخِذَ مِنْهُمْ
قُلُوبُ إِنْ هَدَى اللَّهُ هُوَ الْهَادِي وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝۱۹

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝۲۰

يَذَرْنِي إِمْرًا ذَلِيلًا أَذْكَؤُلَ الْفِتْيَةِ أَلَسْتُ بِرَبِّكَ ۝۲۱
فَقَالُوا كَذِبٌ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝۲۲

وَأَتَقُوا يَوْمَ الْأَمْرِ نَفْسًا عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝۲۳

(۱) یعنی آنانکه تورات رامی فهمند تصدیق شریعت محمدیه میکنند و آنانکه تصدیق
نمی کنند تورات را نمی فهمند .

(۲) مترجم گوید ازین جا تا سیقول السفهاء خدای تعالی اثبات می فرماید نبوت پیغمبر
مارا صلی الله علیه وسلم از قصه دعاء حضرت ابراهیم که در تورات مذکور است
و ترجیح میدهد ملت حنیفیه را که حضرت پیغمبر برای آن مبعوث اندورد میکند
قول یهود را که حضرت یعقوب مارابه یهودیت وصیت کرده است و از تفریق =

و یادکن چون بیازمود ابراهیم را پروردگار
او بسخی چند، پس ابراهیم بانجام
رسانید آنها را، گفت خدا هر آئینه من می
گردانم ترا پیشوای مردمان گفت ابراهیم
واز اولاد من نیز (پیشوایان پیداکن -)
فرمود نه رسد عهد (وحی) من بظالمان
(۱۲۴).

و آنگاه که قرار دادیم کعبه را مرجع
مردمان و محل امن و بگیرد از جای قدم
(ایستگاه) ابراهیم نمازگاه و وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل که
پاک سازید خانه مرا برای طواف کنندگان
و اعتکاف کنندگان و رکوع سجده
کنندگان (۱۲۵).

و آنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بساز این مکان را شهر با امن و روزی ده
ساکنان وی را از میوه ها و روزی ده آنرا
که ایمان آورد از ایشان بخدا و روز
باز پسین فرمود خدا و کسیکه کافر شود
بهره مند گردانمش اندکی پس به بیچارگی
برانم او را بسوی عذاب آتش ووی
بدجای باز گشت است (۱۲۶).

آنگاه که بلندی کردند ابراهیم و اسمعیل
بنیادهای خانه را گفتند ای پروردگار ماقبول
کن از ما هر آئینه تویی شنوا دانا (۱۲۷).
ای پروردگار ما و بگردان ما را فرمان

وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ
لِلْعَالَمِينَ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي
الظَّالِمِينَ ﴿۱۲۴﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَحَابَّةً لِّلْعَالَمِينَ وَأَمْنًا وَنَجَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَأَمِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۲۵﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَارْدُكُ أَهْلَهُ مِنَ
الشَّعْرِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِإِلَهِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأُتْرِكُهَا وَلِيْلَا تُضِلُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيَسَّ الْبَصِيرُ ﴿۱۲۶﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً

بردارخودت و از اولاد ما بکن گروهی
منقاد خودت و بنما مارا طریق عبادتهای ما
و بمهربانی بازآ بر ما بدرستی که تویی توبه
پذیر مهربان (۱۲۸) .

ای پروردگار ما بفرست در میان ایشان
پیغامبری از ایشان بخواند برایشان آیتهای
ترا و بیاموزد ایشان را کتاب و علم و پاک
کندایشان را هر آئینه تویی توانادانا
(۱۲۹) .

و کیست که رو بگرداند از کیش ابراهیم
مگر آنکه در احمق افکند نفس خود را
و هر آئینه برگزیدیم او را درین سرای و هر
آئینه او در سرای دیگر از شائستگان است
(۱۳۰) .

آنگاه که گفت او را پروردگار او که
منقادشو گفت منقادشدم مر پروردگار
عالمهارا (۱۳۱) .

و وصیت کرد باین کلمه ابراهیم پسران
خود را و یعقوب نیز فرزندان را ای
فرزندان من هر آئینه خدا برگزیده است
برای شما این دین را پس (ازین جهان)
نمیرید مگر مسلمان شده (۱۳۲) .

ای حاضر بودید آنگاه که پیش آمد یعقوب
را موت آنگاه که گفت فرزندان خود را چه
چیز را عبادت خواهید کرد بعد از من گفتند
عبادت کنیم معبود ترا و معبود پدران ترا
که ابراهیم و اسمعیل و اسحق اند
عبادت کنیم آن معبود یگانه را و ما او را
منقادیم (۱۳۳) .

لَكَ وَأَرْثَا مَتْلِسْنَا وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۱۲۸﴾

رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۲۹﴾

وَمَنْ يَرْغُبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ الْأَمَنِ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الْظَّالِمِينَ ﴿۱۳۰﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۱﴾

وَوَضَّيْ بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَيْنَهُ وَيَعْقُوبَ يُبْقَى إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى
لِكُلِّ دِينٍ فَلَاحِقُ مَوْثِقٍ إِلَّا أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۲﴾

أَمْ لَكُمْ شُهَدَاءُ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ
لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ
آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُاتُنَا وَحَدَّثَنَا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۳﴾

این گروهی است که درگذشت وی راست آنچه کسب کردند و شمارا است آنچه کسب کردید و شما پرسیده نخواهید شد از آنچه آن گروه می کردند (۱۳۴) .

و گفتند شوید یهودی تر سا تاراه بیابید، بگو بلکه پیروی می کنیم بملت ابراهیم که حنیف بود و نبود از اهل شرك (۱۳۵) .

بگوئید ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرود آورده شده بسوی ما و آنچه فرود آورده شده بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و ذریت یعقوب و بآنچه داده شد موسی و عیسی را و آنچه داده شدند پیغامبران از پروردگار خویش تفریق نمی کنیم در میان هیچ کس از ایشان و ما برای حق عزوجل منقادیم (۱۳۶) .

پس اگر باور دارند اهل کتاب بآنچه باور داشتید شما پس راه یافتند و اگر برگشتند پس جزاین نیست که ایشان در مخالفت اند پس زود با شد که کفایت کند ترا خدا بان مقام از ایشان واوست شنوا دانا (۱۳۷) .

قبول کردیم رنگ خدا را^(۱) و کیست بهتر از خدا باعتبار رنگ و ما او را پرستند گانیم (۱۳۸) .

بگو آیا مکابره می کنید با ما در باب خدا و او پروردگار ما و شما است و ما راست

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا فَاعْبُدُون ۝۱۳۴

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝۱۳۵

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۝۱۳۶

فَإِنِ امْتُؤِبِثْلُ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۱۳۷

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عِيدُونَ ۝۱۳۸

قُلْ اتَّخَذْتُمُونِي إِلَى اللَّهِ وَهُوَ رَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا

وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ غَلُوصُونَ ﴿۳۹﴾

کردارهای ما و شما راست کردارهای شما و ما اورا باخلاص پرستندگانیم (۱۳۹) .

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْحَقَّ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ قُلْ أَنتُمْ أَغْلَمُ أَمْ
اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۴۰﴾

آیامی گوئید که هر آئینه ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و نیرگان او یهود بودند یا ترسابودند بگو شما دانا ترید یا خدا و کیست ستمگار تراز آنکه بیوشد آن گواهی را که نزدیک اوست از جانب خدا و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۰) .

بَلْ أُمَمٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۴۱﴾

این گروهی است که درگذشت ویراست آنچه کسب کردند و شماراست آنچه شما کسب کردید و پرسیده نخواهید شد از آنچه ایشان می کردند (۱۴۱) .

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّهُمْ عَنَّا قِيلَ لِمَ الْبَرُّ
كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ بَلَّغُ الشَّرْءِ وَالْمَغْرِبِ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۲﴾

(۱) خواهند گفت بیخردان از مردم چه چیز برگردانید ایشان را از آن قبله که ایشان بودند بر آن (یعنی از بیت المقدس) بگو خدا راست مشرق و مغرب راه می نماید هر کر اخو اهد بسوی راه راست (۱۴۲) .

(۱) چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت فرمود شانزده ماه یا هفده ماه بطرف بیت المقدس نمازی گذارد آرزو میکرد که خدای تعالی کعبه را قبله وی سازد خدای تعالی نازل کرد قدنری تغلب الایة بعد از آن جواب شبهه سفهادرین مسئله نازل کرد سيقول السفهاء وبعد از آن امر فرمود به صبر بر مشاق جهاد و در بسیاری از احکام توحید و قصاص و حج و صوم و صدقه و نکاح و طلاق که اهل جاهلیت تحریف کرده بودند یا رعایت انصاف نمی کردند بیان حقیقت حال فرمود و رد و ابطال شبهات مخالفین کرد و سوال های ایشان را جواب داد و این سیاق ممتد است تا الم ترالی الذین خرجوا .

وَلَدَاكَ جَعَلْنَاهُ أَمَةً وَسَطًا يَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۖ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا
إِلَّا لِنَعْلَمَ مِنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقِبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضِلَّ عِبْرًا لَكَ إِنَّ اللَّهَ يَالْثَّاسِ لَرَوْفٌ رَحِيمٌ ﴿١٧﴾

وهم چنین ساختیم شمارا گروهی مختار تا
گواه باشید بر مردمان و تا باشد رسول گواه
بر شما و مقرر نکردیم آن قبله را که بودی
بر آن (یعنی بیت المقدس را) مگر برای
آنکه بدانیم کسی را که پیروی پیغمبر کند
جدا از آن کس که بازگردد بر هر دو پاشنه
خود و هر آئینه هست این خصلت دشوار
مگر بر آنانکه ایشانرا راه نموده است خدا
و خدا ضائع نمی سازد گرویدن شمارا هر
آئینه خدا بر مردمان بخشاینده مهربان است
(۱۴۳) .

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهُ وَإِنَّ لِلَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ لِيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

به تحقیق مامی بینیم گشتن روی تو
در جانب آسمان^(۱) پس البته متوجه
گردانیم ترا بآن قبله که خوشنود شوی
بوی پس متوجه گردان روی خود را
بطرف مسجد حرام و هر جا که باشید پس
متوجه گردانید روهای خویش را بطرف
وی و هر آئینه اهل کتاب میدانند که این
راست است از پروردگار ایشان و نیست
خدا بی خبر از آنچه می کنند (۱۴۴) .

وَلَيْسَ آيَاتِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ
وَمَا آتَاكَ بِتِلْكَ مِنْ قِبَلِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتِلْكَ بَعْضٌ
وَلَيْسَ الْكِبْتُ أَهْوَاءُهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ

وهر آئینه اگر بیاری پیش اهل کتاب
هر نشان همرگز پیروی نکنند قبله
تراو نیستی تو پیروی کننده قبله ایشان را

(۱) یعنی آنچه در سابق علم الهی مقرر شد آنست که قبله امت محمد مصطفی صلی
الله علیه وسلم کعبه باشد و توجه به بیت المقدس يك چند مدت بنابر حکمت
امتحان است .

الْعِلْمُ إِنَّكَ إِذْ أَلَمْتَ الْظَّالِمِينَ ﴿۳۷﴾

و نیستند بعضی ایشان پیروی کننده قبله
بعض دیگر را و اگر تو پیروی کنی
خواهش های نفسانی ایشان را بعد آنچه
آمده است بتو از دانش هر آئینه تو باشی
آنگاه از ستمگاران (۱۴۵) .

الَّذِينَ آمَنَهُمُ الْكُفْبُ يَعْرِفُونَهُ كَالَّذِينَ آمَنَهُمْ وَلَئِنْ
فَرَّقَيْنَاهُمْ فَهُمْ لِيُتَسَمَّوْنَ الْحَقُّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

کسانیکه داده ایم ایشان را کتاب می
شناسند * ویرا چنانکه می شناسند فرزندان
خویش را و هر آئینه گروهی از ایشان می
پوشند حق را دانسته (۱۴۶) .

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۳۹﴾

این درست است از پروردگار تو پس
مباش از شک آرندگان (۱۴۷) .

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُوَ مَوْلَاهُ فَاَسْبِقُوا إِلَيْهِ الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ
يَأْتِيَكُمُ اللَّهُ جُوعِيْعًا إِنْ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۰﴾

و هر کسی راجانبی هست که وی متوجه
آنست پس شتاب کنید بسوی نیکی
ها هر جا که باشید بیار دشمارا خدا جمع
ساخته هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است
(۱۴۸) .

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
كُنْتَ مِنْ رَبِّكَ وَآلِلَّهُ يُغَافِلُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿۴۱﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر آئینه وی
راست است از پروردگار تو و نیست خدا
بی خبر از آنچه می کنی (۱۴۹) .

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
كُنْتُمْ قَوَلُوا وَجْوهَكُمْ شَطْرًا لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْزَنُوا لَهُمْ وَاسْتَخْوِمْ وَلَا تَلِيَهُ
يَعْبَىٰ عَلَيْهِمْ وَلَهُمْ هُتَدُونَ ﴿۴۲﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر جا که
باشید پس متوجه کنید رو های خویش را
جانب وی تان باشد مردمان را الزام بر شما
مگر آنانکه ستم کردند ازین جماعت پس

(*) بعض علماء از ضمیر "يَعْرِفُونَهُ" پیغمبر مراد گرفته اند والله اعلم (مصحح) .

(۱) یعنی حقیقت استقبال کعبه را .

مترسید از ایشان و بترسید از من و تا تمام کنم نعمت خود را بر شما و تابود که راه یابید^(۱۱) (۱۵۰) .

چنانکه فرستادیم پیغامبری در میان شما از قوم شما میخواند بر شما آیت های ما را پاک می سازد شمارا و می آموزد شمارا کتاب و حکمت و می آموزد شمارا آنچه نمی دانستید (۱۵۱) .

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس گوئید مرا و ناسپاسی من مکنید (۱۵۲) .

ای مسلمانان مدد جوئید در تحصیل ثواب آخرت به صبر و نماز و هر آئینه خدا با صابران است (۱۵۳) .

و مگوئید کسی را که کشته شود در راه خدا که ایشان مرد گانند بلکه ایشان زنده اند ولیکن شما درک نمی کنید (۱۵۴) .

و هر آئینه بیازمائیم شمارا به چیزی از ترس و گرسنگی و نقصان مال ها و جان ها و میوه ها و بشارت ده صابران را (۱۵۵) .

آنانکه چون برسد بدیشان سختی گویند هر آئینه ما از آن خدائیم و هر آئینه مابسوی وی باز خواهیم گردید (۱۵۶) .

این گروه برایشان است درودها از

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥٠﴾

فَأَذْكُرُوا مِنِّي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُوا ﴿١٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَلَنَبْلُوكُمْ بَشَىٰ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٤﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٥﴾

أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٥٦﴾

(۱) مترجم گوید در تورات مذکور است که امتی از بنی اسرائیل پیدا خواهد شد که تعظیم کعبه کند پس توجه آنحضرت صلی الله علیه وسلم به کعبه حجت باهره است بر صدق نبوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزدیک اخبار یهود اگرچه سفهاء یهود طعن کنند که قبله انبیاء را گذاشت والله اعلم فتح الرحمن .

پروردگار ایشان و بخشایش وایشانند راه یافتگان (۱۵۷) .

هر آئینه صفا و مروه از نشانه های خدا است پس هر که حج خانه کند یا عمره بجاآرد پس بزه نیست بروی درآنکه طواف کند در میان این هر دو^(۱) و هر که نیکی بجا آرد پس خدا قبول کننده دانا است (۱۵۸) .

هر آئینه آنانکه می پوشند آنچه فرود آورده ایم از سخنان روشن و هدایت بعد از آنکه بیان کردیم آنرا برای مردمان در کتاب آن گروه لعنت می کند ایشان را خدا و لعنت میکنند ایشانرا لعنت کنندگان (۱۵۹) .

مگر کسانی که توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند و بیان کردند پس این گروه (بمهربانی) توبه می پذیرم از ایشان و منم توبه پذیر مهربان (۱۶۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و مردند در حال کافر بودن آن گروه برایشان است لعنت خدا و فرشتگان و مردمان همه يك جا (۱۶۱) .

همیشه باشند در آن لعنت سبک کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده شوند (۱۶۲) .

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ لَكَ آثُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَمَّاؤُوا هُمْ كَفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

خُلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

(۱) بعض اهل اسلام صفا و مروه را از شعائر طوافت گمان کرده از آن دست بازداشتند - زیرا که در جاهلیت بالای صفا و مروه دوبت عبادت می شد - پس این آیه نازل شد .

و معبود شما خدا یگانه است نیست هیچ معبود برحقى بجزوى بخشاینده مهربان است (۱۶۳) .

هر آئینه در آفرینش آسمانها و زمین و آمدورفت شب و روز و آن کشتی که میرود در دریا بآنچه سود میدهد مردم را (یعنی تجارت) و درآنکه فرود آورد خدا از آسمان آب پس زنده ساخت بسبب وی زمین را پس از مردن آن و پرکنده ساخت در زمین هر نوع جنبنده و درگردانیدن بادها و در ابرام کرده شده میان آسمان و زمین هر آئینه نشانه هاست آن گروه را که درمی یابند (۱۶۴) .

و از مردمان کسی هست که می گیرد بغیر از خدا همتایان را، دوست میدارند ایشان را مانند دوستی خدا و کسانیکه ایمان آوردند قوی تراند در دوستی خدا و اگر ببینند ستمگاران هنگامیکه مشاهده کنند عذاب را (می فهمند) اینکه قدرت و توانائی همه خدا را است و اینکه خدا صاحب سخت عقوبت است (۱۶۵) .

در آن حالت که بizar شوند پیشوایان کفر از تابعان و ببینند عذاب را و بریده شود به نسبت ایشان همه اسباب یعنی وسیلهها (۱۶۶) .

و گویند پیروی کنندگان کاش مارا باز گشتی باشد تابیزاری کنیم از آن پیشوایان چنانکه بizar شدند ایشان از ما هم چنین بنماید خدا در نظر ایشان کردارهای

وَاللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۳۵﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْخَلْقِ الْإِنْسَانِ وَالْمَلَكِ وَالطَّيْرِ الْإِنْسَانِ فِي الْبَحْرِ مَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَكَ فِيهَا مِنْ طَلٍّ دَابَّةٌ مَعَهُ وَكَصُرَتِيفَ الزَّيْلِجِ وَالشَّجَابِ الْمُسَوِّجِينَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يُبْقِي لِقَوْمٍ يَعْمَلُونَ ﴿۳۶﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَكْفُرُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْذَارًا لِّقَوْمٍ كَذِبٍ اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْ يُرَدُّ إِلَيْهِ الْعَذَابُ لَآتَيْنَهُ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۳۷﴾

إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿۳۸﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا الْوَاوَانِ لَنَا كَرَّةٌ فَنَتَبَرَأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يَرِىُهُمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخارجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿۳۹﴾

ایشانرا پشیمانی ها برایشان نیستند
ایشان بیرون آیندگان از دوزخ (۱۶۷) .
ای مردمان بخورید حلال پاکیزه را از
آنچه در زمین است و پیروی کنید گام
های شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن
آشکار است^(۱) (۱۶۸) .

جزاین نیست که میفرماید شمارا به
بدکاری و بی حیائی و بآنکه افترا کنید
بر خدا آنچه نمی دانید (۱۶۹) .

و چون گفته شود ایشان را پیروی کنید
آنراکه فرود آورد خدا گویند بلکه پیروی
می کنیم چیزی را که یافته ایم بروی پدران
خویش را آیا تقلید می کنند اگرچه
پدران ایشان نمی فهمیدند چیزی را و راه
نمی یافتند (۱۷۰) .

و مثال کافران در نشنیدن پند پیغامبر و درک
نکردن آن مانند حال کسی است که او
آواز کند آنچه را که نشنود او (یعنی حیوانی
که درک نکند) از آن آواز جز صدا و خواندن
پس ایشان کران و گنگان و کوراند پس
ایشان هیچ نمی فهمند (۱۷۱) .

ای مسلمانان بخورید از پاکیزه ها آنچه
روزی دادیم شمارا و سپاس گوئید خدا را
اگر هستید اورامی پرستید (۱۷۲) .

جزاین نیست که حرام کرده است بر شما
مردار را و خون را و گوشت خوک را و آنچه

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالْقِسْوَ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَلَا ذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَكْتُمُ
مَا آتَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا نَالُوا وَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا
دُعَاءَ وَنِدَاءَ صُغُرِهِمْ غُيُوهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ بِهِ

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت چیزها را از نزد خویش حرام ساخته بودند بحائر و
سوائب خدای تعالی در رد ایشان نازل کرد (فتح الرحمن) .

لَعَنَ اللَّهُ قَبْرِ اضْطَرَغَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللَّهَ
عَفُوٌّ رَحِيمٌ ﴿۴۱﴾

آواز بلند کرده شود براو بغیر نام خدا پس
هرکه مضطر شود نه تعدی کننده و نه
از حد درگذرنده پس گناه نیست بروی (۱)
هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۲)
(۱۷۳) .

اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ مَا اَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْرُوْنَ
بِهِ ثَمَنًا كَثِيْرًا اُولٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ اِلَّا النَّارَ
وَلَا يَكْلَمُهُمْ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا تَكَلِّمُهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۴۲﴾

هر آئینه کسانی که می پوشند آنچه فرود
آورده است خدا از کتاب و می ستانند
عوض وی بهای اندک، آن جماعت نمی
خورند در شکم های خود مگر آتش را
و سخن نگویند بایشان خدا روز قیامت و
نه پاك كند ایشان را و ایشان راست
عذاب درد دهنده (۱۷۴) .

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوْا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ
بِالْغَفْوَةِ فَمَا اَصْبَرُ لَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿۴۳﴾

ایشانند آنانکه خرید کردند گمراهی را
عوض هدایت و عذاب را عوض آمرزش
پس چه شکیبایان ایشان بردوزخ (۱۷۵) .
این همه بسبب آنست که خدا فرود آورد
کتاب را برآستی و هر آئینه آنانکه اختلاف
کردند در کتاب البته در مخالفت دوراند
از صواب (۱۷۶) .

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَلَنَّ الَّذِيْنَ
اَخْتَلَفُوْا فِي الْكِتٰبِ لِيْسَ شِقَاقٌ بَعِيْدٌ ﴿۴۴﴾

نیست نکوکاری آنکه متوجه کنید
روی خود را بطرف مشرق و

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوْا وُجُوْهُكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(۱) یعنی در خوردن آن چیزها .

(۲) مترجم گوید که اگر گوئی که درین آیت حصر کرده شد تحریم را در اشیاء مذکوره
حالانکه در حدیث سباع و حمار و مانند آن را نیز حرام شمرده است پس وجه
تطبیق چه باشد گویم حصر اضافی است به نسبت بحائرو سوائب که حرام می
دانستند پس در بهیمه الانعام هیچ چیز حرام نیست غیر اشیاء مذکوره و در خبائث و
سباع و مانند آن سخن نه داشتند والله اعلم .

وَلِكُلِّ يَوْمٍ أَجْرٌ مِنْ أَمْرِ يَوْمِهِ وَاليَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةُ وَالْكِتَابُ
وَالْحِجَابُ وَأَتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى
وَالْمَسْكِينُ وَابْنُ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ
وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ يَحْدِثُهُمْ إِذَا
خُذُوا وَالْأَطْغَى فِي الْبَيْتِ وَالضَّرَاءُ وَجِئْنَ
الْبَائِسُ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۱۰﴾

مغرب^(۱) ولیکن صاحب نیکوکاری
آنست^(۲) که بخدا وروز قیامت و
فرشتگان و کتاب و پیغامبران ایمان آورد
و بدهد مال را باوجود دوست داشتن آن
مال به خویشاوندان و یتیمان و فقیران
و مسافران را و سوال کنندگان را و خرج
کند درباب بردها^(۳) و برپا دارد نماز را و
بدهد زکوة را و وفا کنندگان بر عهد خویش
چون عهد کنند و صبر کنندگان در تنگ
دستی و سختی و بوقت کارزار ایشانند
راست گو و ایشانند پرهیزگاران (۱۷۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْمُ
يَا الْمُحْرِمِينَ الْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْفَى بِالْأَنْفِ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ
شَيْءٌ فَأُولَئِكَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَذْأَلِ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۱۱﴾

ای مسلمانان لازم کرده شد بر شما
قصاص در کشتگان^(۴) آزاد در مقابله آزاد
است^(۵) و بنده در مقابله بنده وزن در
مقابله زن پس کسی که در گذشته شد از
او چیزی را از خون برادرش^(۶) پس
حکم او پیروی کردن است به نیکوئی^(۷)
و رسانیدن خون بهاست بوی به خوش
خوئی^(۸) این حکم سبک کردن است

- (۱) یعنی توجه جهت مشرق و مغرب چنانکه یهود و نصاری زعم می کنند نیکوکاری نیست بلکه منسوخ شده است .
- (۲) یعنی صاحب آن نیکوکاری که ملتهداران اختلاف ندارند فتح .
- (۳) یعنی در آزادی یا خلاصی بندگان مکاتب .
- (۴) یعنی اعتبار مماثلت در کشتگان .
- (۵) یعنی مثل اوست در حکم .
- (۶) یعنی چیزی از خون مسلمان مقتول .
- (۷) یعنی وی دم به حسن معامله مطالبه کننده به درشتی .
- (۸) یعنی قاتل به خوش خوئی ادانماید نه به صعوبت .

از پروردگار شما و مهربانی است پس هر که از حد گذرد بعد ازین ویراست عذاب درد دهنده (۱۷۸) .

و شما را بسبب قصاص زندگانی است ای خداوندانِ خرد تاباشید که پرهیزگاری کنید^(۱) (۱۷۹) .

لازم کرده شد بر شما و قتیکه پیش آید کسی را از شما موت اگر مال بگذارد وصیت کردن برای پدر و مادر و نزدیکان به نیکوئی لازم شد این کاربرمقیان (۱۸۰) .

پس هر که بدل کند وصیت را بعد از آنکه شنیدش پس جزین نیست که گناه تبدیل بر آنکسان است که بدل می کنند آن وصیت را هر آئینه خدا شنوای داناست (۱۸۱) .

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا ضَعَا أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ أَنْ تَرِثَ خَيْرًا وَأَوْصِيَةً
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَمَّا آيَةُ عَلَى الَّذِينَ
يَبْدُلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

(۱) اهل جاهلیت شریف را در مقابله وضع نمیکشتند و در مقابله شریف چند کس از وضع میکشتند خدای تعالی نازل فرمود که حکم الهی باعتبار مماثلت است در اجناس کشتگان باین معنی که احرار را حکم جداس است که هر حر مثل حر دیگرست در آن حکم و عبید را حکم جداس است که هر عبد مثل عبد دیگرست در آن حکم و زنان را حکم جداس است که هر زن مثل زن دیگرست در آن حکم و امتیاز زنان ست حکم و در باب دیات نه در باب قود یعنی قصاص پس هر فردی ازین اجناس مساوی ست با فرد دیگر هر چند بعضی شریف باشد و بعضی وضع و بعضی جمیل و بعضی ذمیم بعضی مالدار و بعضی فقیر و سنت زیاده کرده است دوجنس دیگر مسلمان در مقابله مسلمان است و کافر در مقابله کافر پس اگر بعض ورثه عفو کنند یا از کشتن گذشته خون بها قبول نمایند ولی دوم را باید که بحسن معامله مطالبه کند نه بدرستی و قاتل را باید که بخوشخوئی ادا کند نه به بدخوئی .

پس هرکه ترسید از وصیت کننده ظلمی یا گناهی پس صلاح آرد در میان ایشان پس هیچ گناه نیست بروی هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است ^(۱) (۱۸۲) .

ای کسانی که ایمان آوردند لازم کرده شد بر شما روزه داشتن چنانچه لازم کرده شد بر کسانی که پیش از شما بودند تاباشد که پرهیز گاری کنید (۱۸۳) .

روزه داشتن چند روز شمرده شده پس هرکه باشد از شما بیمار یا مسافر پس لازم است شمارا آن از روزه های دیگر و لازم است بر آنانکه میتوانند روزه داشتن (یعنی ونمی دارند) فدیة ^(۲) که عبارت از خوراك يك درویش است پس هرکه بجا آرد نیکی این پس بهتر است او را و آنکه روزه دارید بهتر است شمارا اگر شمامی دانید ^(۳) (۱۸۴) .

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوْصٍ جَنْحًا أَوْ إِيْثًا فَاصْلَحْ بِهِمْ
فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۸۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِهِ مِن قَبْلِهِمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾

يَا أَيُّهَا مَعْدُوْدِيْ قِمْنَ كَانَ مِنْكُمْ قَرِيْبًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُوْنَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مِسْكِيْنٍ مَّنْ تَطَوَّعَ خَيْرٌ لَّهُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ
تَصُومُواْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾

(۱) حکم وصیت منسوخ است بآیت مواردیث .

(۲) مضمون این آیت تخیر است درصوم و فدیة این معنی منسوخ شد به آیتی که متصل می آید مترجم گوید شاید که معنی آیت چنین باشد که واجب است بر آنانکه میتوانند داد فدیة را دادن فدیة که عبارت از طعام يك درویش است مراد صدقه الفطراست و سنت آنرا مقدر کرد به يك صاع خرما یا صاع از طعام پس آیت محکم باشد منسوخ و شاید که معنی آیت چنین باشد واجب است بر آنانکه میتوانند قضا کردن یعنی وقضانکردند تا آنکه رمضان دیگر درآمد واللہ اعلم .

(۳) فدیة دادن که عبارت از طعام يك مسکین ست و آن مقدار است بيك مد و این حکم منقول است از قاسم وسعيدبن جبیر و همین است مذهب شافعی و درین صورت نیز محکم است غیر منسوخ .

شَهْرٍ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۲۰﴾

ماه رمضان آن است که فرود آورده شد
در وی قرآن راه نمای برای مردمان
وسخنان روشن ازهدایت وازجداکردن
حق و باطل پس هرکه دریابد از شما آن
ماه را پس البته روزه دارد آن را وهرکه
بیمارباشد یا مسافر پس بروی لازم است
شمار آنچه فوت شد از روزهای دیگر
میخواهد خدا به شما آسانی ونمی
خواهد بشما دشواری و میخواهد که تمام
کنید شمار را وبه بزرگی یاد کنید خدا را
به شکر آنکه راه نمود شمارا وتاباشدکه
شما شاکر شوید (۱۸۵) .

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۚ أُجِيبُ دَعْوَةَ
الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بَعَلَّهُمْ
يَرْشُدُونَ ﴿۲۱﴾

وچون استفسار کنندترا بندگان من
ازحال من پس هر آئینه من نزدیک ام
قبول می کنم دعای دعا کننده را وقتیکه
دعاکنندرا پس باید که فرمانبرداری من
کنند و باید که بگروند بمن تاباشد که راه
یابند (۱۸۶) .

أَحَلَّ لَكُمُ الْبَيْتَ الْحَرَامَ الَّذِي رَفَعْنَا إِلَىٰ نَبِيِّكُمْ هَٰذَا
بَيَاسُ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلِفُونَ أُنْفُسَكُمْ فَعَبَّ أَعْيُنَكُمْ ۖ وَفَعَّا عَنْكُمْ قَالَتِ
بَاشِرُوهُمْ ۖ وَأَمَتُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ
يَبْكِينَ لَكُمْ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
ۚ ثُمَّ أَتُوا الصِّيَامَ إِلَى الْكَبَلِ ۚ وَلَا تَبَاشِرُوهُمْ وَأَنْتُمْ
عَلِيمُونَ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يُدْعَوُ اللَّهُ ۚ فَلَا تُقْرَبُوهُ ۚ

حلال کرده شد برای شما در شبِ روزه
مخالطت کردن با زنان خود ایشان بمنزله
پوشش اند شمارا و شما بجای پوشش اید
ایشان را دانست خدا که شماخیانت می
کردید در حق خویشتن پس بمهربانی باز
گشت بر شما و درگذشت از شما پس الآن
مخالطت کنید بازنان و طلب کنید آنچه
مقدر کرده است خدا برای شما (یعنی
اولاد) و بخورید و به نوشید تاآنکه
روشن شود برای شما رشته سفید
ازرشته سیاه (مراد از رشته سفید

فجراست) پس از آن تمام کنید روزه راتاشب و مساس نکنید زنان را درحالیکه شما معتکف باشید درمسجدها این ها منهای خدا است پس نزدیک نشوید بآنها همچنین بیان می کند خداآیت های خود را برای مردمان تاپرهیزگاری کنند (۱۸۷) .

و غخورید اموال خویش را درمیان خویشان بناحق و مرسانید اموال خود را به حاکمان (یعنی برشوت) تابخورید پاره ای از اموال مردم به گناه (به ستم) درحالیکه شما میدانید (۱۸۸) .

می پرسند ترا^(۱) ازماه های بگو این ها میعاداند برای مردمان و برای حج^(۲) و نیست نیکوکاری آنکه درآئید درخانه های (در حالت احرام) ازپس پشت آنها ولیکن صاحب نیکوکاری آنست که پرهیزگاری کند و درآئید درخانه ها ازراه دروازه ها و بترسید ازخدا تا باشد که شما رستگار شوید (۱۸۹) .

وجنگ کنید درراه خدا بانآنکه جنگ می کنندباشما وازحد مگذرید هر آئینه خدا

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِّلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ يَا لَأَنفُسِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَمْوَالِ الَّتِي مَوَّاهْتُمُ لِلنَّاسِ وَالْحَجَّةِ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَرِيتَ يُفَارِيتُوكُمْ

- (۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آن ست که سوال کردند از شهر حج که شوال و ذیقعده و نه روز از ذی الحجه باشد که آیا حج موقت است بانهایانه و یکی از تحریفات جاهلیت آن بود که درحالت احرام از بالای دیوار جسته و یا ازسوارخ دیوار گذشته بخانه می آمدند و از راه دروازه نمی آمدند پس نازل شداین آیت .
- (۲) یعنی تامردمان احرام حج بندند در آنها فتح الرحمن .

وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹۰﴾

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ تَقْبَلُونَهُمْ وَأَخْرَجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوهُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُواهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُفْرِتُوا كُمْ فِيهِ قَاتِنٌ فَنُقَاتِلْكُمْ فَمَا قَاتَلْتُمُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۱۹۱﴾

فَإِنِ اتَّخَذُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۹۲﴾

وَقَاتِلُواهُمْ حَتَّى لَا يَكُونُوا فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ اتَّخَذُوا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۹۳﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَن ظَنَّنْهُ عِتْدَىٰ عَلَيْهِمْ قَاتِلُوهُ قَاتِلُوا عَلَيْهِمْ مَّا عِتْدَىٰ عَلَيْهِمْ وَالْمُتَّقِينَ ﴿۱۹۴﴾

دوست نمی دارد از حد گذرندگان را (۱۹۰).

و بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید ایشان را و بیرون کنید ایشان را از آنجا که بیرون کردند شمارا (یعنی از مکه) و غلبه شرک سخت تر است از قتل^(۱) و کارزار مکنید با ایشان نزدیک مسجد حرام تا آنکه کارزار کنند باشما در آن جا پس اگر بجنگند باشما پس بکشید ایشان را هم چنین است سزای کافران (۱۹۱).

پس اگر بازماندند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۹۲).

و بجنگید با ایشان تا آنکه نابود شود شرک و شود دین محض برای خدا پس اگر باز ماندند^(۲) پس نیست دست درازی مگر برستمگاران (۱۹۳).

ماه حرام عوض ماه حرام است و حرمت شکنیهادارای قصاص است پس هر که تعدی کند بر شما پس دست درازی کنید بروی مانند دست درازی وی بر شما و بترسید از خدا و بدانید که خدا با پرهیزگاران است^(۳) (۱۹۴).

(۱) یعنی در مقابله او قتل جائز است .

(۲) یعنی از شرک .

(۳) حاصل این آیات آنست که در مسجد حرام و در شهر حرام ابتداء به قتال نباید کرد و چون کافران ابتدا کنند در مقابله ایشان باید جنگ کردن که این معنی با حرمت مسجد و شهر نزاع ندارد چنانکه ابتداء از کشتن مسلمان درست نیست و اگر خون =

وخرج کنید در راه خدا و میفکنید خویشتن را بسوی هلاکت و نیکوکاری کنید هر آئینه خدا دوست می دارد نیکوکاران را (۱۹۵) .

و تمام کنید حج و عمره را برای خدا پس اگر بازداشت شوید لازم است آنچه سهل باشد از قربانی و متراشید سرهای خود را تا آنکه برسد قربانی بجائش (۱) پس هر که باشد از شما بیمار یا او را رنجی باشد درسراو (۲) پس لازم است عوض آن از روزه یا صدقه یا قربانی پس چون ایمن شدید پس هر که بهره ورشده اداء عمره (۳) سپس به اداء حج (یعنی تمتع کرد یا قران) پس لازم است آنچه سهل باشد از قربانی پس هر که نیاید پس لازم است روزه داشتن سه روز در وقت حج و هفت روز و قتیکه بازگردید از سفر این يك ده تمام ست این حکم آن راست که نه باشد خانواده وی باشند مسجد حرام و بترسید از خدا و بدانید که خدا سخت عقوبت ست (۴) (۱۹۶) .

وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تَقُولُوا إِنَّا لَا نَحْمِلُهُ الْفِكْرَةَ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ قُرْبًى فَرِيضًا أَوْ بِهِمْ أَزْوَاجٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِمْ فَصِلَوْهُمْ فَيَسِّرَ اللَّهُ أَوْسُلَافَكُمْ فَإِذَا أُؤْمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَهَيَّاهُ ثَلَاثًا بِأَكْبَارِ الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكُمْ عَشْرَةَ كَامِلَةً ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حُلُوفُ السَّجْدِ الْحَرَامِ وَالْقَوْلُ لِلَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

= ناحق ریخته باشد به قصاص میتوان کشت و فقهاء بآن سبب تصریح نکرده اند که اقامت حربیان به مکه بعد فتح مکه بودن نیست والله اعلم .

(۱) یعنی در حج رمی جمره العقبه کنند بمنی و در عمره از سعی بین الصفا والمروه فارغ شوند به مکه والله اعلم .

(۲) یعنی شیش بسیار داشته باشد و باین سبب حلق کند پیش از حلال شدن والله اعلم .

(۳) یعنی بامور ممنوعه احرام بهره ورشد .

(۴) درین آیت چند حکم مذکور شده است و جواب اتمام حج و عمره بعد از شروع =

حج موقت است بماء های دانسته شده^(۱) پس هر که لازم کرد برخود درین ماه هاجج را (یعنی احرام بست) پس مخالطت زنان جائز نیست و نه بدکاری و نه باهم مشاجره کردن درحج و هرچه می کنید از نیکی میداند او را خدا و توشه همراه گیرید هر آئینه بهترین فواید توشه پرهیزگاری است (یعنی از سوال و دزدی) و ازمن بترسید ای خداوندان خرد (۱۹۷).

نیست شمارا گناهی درآنکه طلب کنید درموسم حج روزی از پروردگار خویش پس آنگاه که باز گردید از عرفات پس یاد کنید خدا را نزدیک مشعر حرام (یعنی بمزدلفه) و یاد کنید خدا را به شکر آنکه راه نموده است شمارا و هر آئینه بودید پیش ازین از گمراهان (۱۹۸).

پس باز گردید از آنجا که باز میگردند عامه مردمان^(۲) و آمرزش طلب کنید از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۹۹).

پس چون ادا کردید ارکان حج خویش را پس یاد کنید خدا را (یعنی درمنی) مانند یاد کردن شما پدران خویش را بلکه

الْحَجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ قَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَدَّ وَلَا عُقُوبَ وَلَا إِجْدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزِدُّوهُ فَإِنَّ عَذَابَ النَّارِ أَكْبَرُ النَّارِ
وَاتَّقُوا يَٰأُولِيَ الْأَلْبَابِ ۝

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَسْتَغْفِرُوا فَعْلًا مِنْ رَبِّكُمْ. فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الشَّعَرِ الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوا كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَيِّنَ الْمُتَالِفِينَ ۝

ثُمَّ أَيْقُضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ مَنَاسِكَكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ لِكُذِّبِكُمْ أَبَاءَكُمْ وَأَشْدَّ ذِكْرًا فِيمَنْ السَّائِينَ

= وحکم احصار و کفارت ارتکاب امور ممنوعه احرام به عذر مرض و ماهیت تمتع و وجوب قربانی بر تمتع و الله اعلم .

(۱) یعنی شوال و ذیقعد و عشره ذالحجه .

(۲) مترجم گوید یعنی از عرفات نه از مزدلفه چنانکه قریش تحریف کرده بودند و الله اعلم .

زیاده تر یاد کردن پس از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگار ما بده مارا درد دنیا و نیست او را در آخرت هیچ نصیبی (۲۰۰) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگار ما بده مارا درد دنیا نعمت و در آخرت نعمت و محفوظ دار مارا از عذاب دوزخ (۲۰۱) .

این گروه ایشان راست بهره از ثواب آنچه بعمل آوردند (یعنی از ثواب آخرت) و خدا زود کننده حساب است (۲۰۲) .

و یاد کنید خدارا در چند روز شمرده شده (یعنی ایام منی) پس کسی که شتاب کوچ کند در دو روز (یعنی از منی) پس گناه نیست بروی و آنکه دیر ماند پس گناه نیست بروی مر آنرا که پرهیزکاری کند و برسد از خدا و بداند که شما بسوی وی جمع آورده خواهید شد^(۱) (۲۰۳) .

و از مردمان کسی هست که بشگفت می آرد ترا سخن او در باب زندگانی دنیا و گواه می آرد خدا را بر آنچه در دل و پست حال آنکه او سخت ترین ستیزندگان ست (۲۰۴) .

و چون ریاست پیدا کند بشتابد در زمین تاتباهی کند در آن و نابود سازد زراعت

مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ مِمَّنْ تَعْجَلُ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُ قَوْلَهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قُلُوبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْجَهَنَّمَ ۝

وَأَذَانًا لِّسَفَىٰ فِي الْأَرْضِ يُفْسِدُ فِيهَا وَيُهْلِكُ الْحَرْقَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ۝

(۱) مترجم گوید بعد ازین خدای تعالی تصویر می فرماید حال کافران و مومنان را والله اعلم .

ومواشی را و خدا دوست ندارد تباه کاری
را (۲۰۵) .

و چون گفته شود او را بترس از خدا حمل
کندش تکبر برگناه پس کفایت کننده وی
دوزخ است و هر آئینه وی بدجائیست
(۲۰۶) .

و از مردمان کسی هست که می فروشد
خویش را برای طلب رضامندی خدا و
خدا مهربان است بر بندگان (۲۰۷) .

ای کسانی که ایمان آوردید در آئید باسلام
همه يك جا و پیروی مکنید گامهای شیطان
را هر آئینه او شمارا دشمن آشکارا هست
(۲۰۸) .

پس اگر لغزیدید بعد از آنکه آمد به شما
سخنان روشن پس بدانید که خدا غالب
داناست (۲۰۹) .

انتظار نمی کنند اهل عصیان مگر آن راکه
بیاید بایشان خدا در سایبان ها از ابر
و بیایند فرشتگان و بانجام رسانیده
شود کار و بسوی خدا بازگردانیده میشوند
کارها (۲۱۰) .

پرس از بنی اسرائیل چه قدر دادیم
ایشان را از نشانه های روشن و هر که بدل
کند نعمت خدا را پس از آنکه بیاید بوی
یعنی کفر پیش گیرد تا نعمت مفقود گردد
پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست
(۲۱۱) .

آراسته کرده شده است کافران را
زندگانی این جهان و سخریه می کنند

وَإِذْ أَقْبَلَ لَهُ الْغِيَاثُ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ
فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْبُهَادُ ﴿۳۵﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي نَفْسَهُ ابْنِعَاءَ مَرَضَاتٍ
اللَّهُ وَاللَّهُ سَاءَ زَوْجٌ يَأْلُوهُ ﴿۳۶﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ
كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۳۷﴾

قُلْ زَكَّيْتُمْ مَن بَعْدَ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۸﴾

مَنْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُمٍ مِّنَ
الْغَمَامِ وَالسَّحَابِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَأِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۳۹﴾

سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ
وَمَنْ يُّبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَلَاكٌ مِّنَ اللَّهِ شَدِيدٌ الْعِقَابِ ﴿۴۰﴾

رَبِّنَا لَكَ نَتَكَلَّمُ كَقَوْلِ الْخَيَّوَةِ الدُّمَيَّا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ

اٰمَنُوْا الَّذِيْنَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَاءُ بِعَدْرِ جَنَابٍ ﴿۲۱﴾

با اهل ایمان و کسانی که تقوی دارند بالا
تراز ایشان باشند روز قیامت و خدا روزی
میدهد هر کرامی خواهد بی شمار (یعنی
بسیار) (۲۱۲) .

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً ثُمَّ بَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيِّنَ
مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ يَالْحَقُّ
لِيُخَيِّرَكُمْ بَيْنَ النَّاسِ فَمِنْهَا اخْتَلَفُوْا فَاِنْ وَمَا
اَخْتَلَفْتُمْ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اَوْثَرُوْهُ مِنْۢ بَعْدِ مَا
جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهٰذَا اللّٰهُ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهِ
وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱﴾

بودند مردمان يك گروه^(۱) پس فرستاد
خدای تعالی پیغامبران را بشارت دهنده
و بیم کننده و فرود آورد بایشان کتاب به
راستی تا حکم کند آن کتاب میان مردمان
در آنچه اختلاف کردند در آن^(۲) و اختلاف
نه کردند در آن مگر کسانی که داده شده
بایشان کتاب (یعنی امت دعوت) بعد
از آنکه آمد بایشان نشانه ها از جهت حسد
در میان خویش پس راه نمود خدا مومنان
را بآن حق که اختلاف کردند در وی
باراده خود و خدا راه می نماید کسی را
که خواهد بسوی راه راست^(۳) (۲۱۳) .

اَمْحَسِبُمْ اَنْ تَخْلُقُوْا الْجِبَالَ وَ لَبٰۤى اِنَّكُمْ مَّكِلُ الَّذِيْنَ
خَلَقُوْا مِنْۢ قَبْلِكُمْ مَّتَّعْتُهُمُ الْاَنْسَاءَ وَالْطَّرَافَ
وَرَزَقْنٰهُنَّ اَحْسَنَ يَقُوْلُ الرُّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مَعَهُ مَعٰى نَصْرُ اللّٰهِ الْاِلَاقَ نَصْرُ اللّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿۲۲﴾

آیا پنداشتید ای مردمان که درآئید به
بهشت حال آنکه هنوز پیش نیامده است
شمارا حالت آنانکه گذشتند پیش از شما
رسید بایشان سختی و محنت و جنبانیده
شدند تا آنکه می گفت پیغامبر و کسانی که
ایمان آوردند باوی کی باشد یاری دادن
خدا آگاه شوید که هر آئینه یاری دادن

(۱) یعنی پیش از آمدن هر پیغامبر متفق بودند باینکه دیگر در دین او اختلاف نداشتند .

(۲) یعنی در اصول مختلف می شوند .

(۳) حاصل آنست که سُنَّة الله جاری شده بآنکه بعد بعثت هر پیغامبر در امت
دعوت اختلاف واقع می شود از آن تنگدل نباشد و الله اعلم .

خدا نژديك است (۲۱۴) .

سوال می کنندترا که چه چیزرا خرج کنند بگو آنچه خرج کردید ازمال پس مادر و پدر را باید و خویشاوندان و یتیمان و درویشان ومسافران را و آنچه کنید ازنیکی پس هر آئینه خدا بوی دانااست (۲۱۵) .

لازم کرده شد بر شما جنگ و آن دشوار است
شمارا و شاید که شما ناخوش
دارید چیزی را حال آنکه وی بهتر
باشد شمارا و شاید که دوست دارید
چیزی را حال آنکه وی بد باشد شمارا
و خدا میداند و شما نمی دانید (۲۱۶) .

سوال می کنند ترا از ماه حرام از جنگ کردن در آن^(۱) بگو جنگ کردن دروی سخت کاری است و باز داشتن از راه خدا و ناگرویدن بخدا و باز داشتن از مسجد حرام و بیرون کردن اهل این مسجد از وی سخت تر است نزدیک خدا و فتنه انگیزختن^(۲) سخت تر است از کشتن^(۳) و همیشه باشند که جنگ می

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أُنْفِقُ مِنْ خَيْرٍ
فَلَوْلَا دِيْنِي وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِيْنَ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكُونُوا سَيِّئًا
وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا سَيِّئًا وَهُوَ سُوءٌ لَكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

يَسْتَوُونَكَ عَنِ الشَّعْرِ الْمُعْجَلِ فِيهِ قُلُوبٌ وَإِنَّمَا فِيهِ
كَبِيرٌ وَصَدَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَتُفْرِطُ فِي الْمَسْجِدِ الْمُحَرَّمِ
وَأَخْرَجُوا أَهْلَهُ مِنْهُ الْأَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْوَقْتُ الْأَكْبَرُ مِنَ
الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ
دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَسَيَنْتَهِزْهُ اللَّهُ وَكَافَرٌ ظَاهِرٌ كَذِبٌ أَهْلًا لَهَا وَسَوَاءٌ
بِأَهْلِهَا أَلَمَاحُ

(۱) یعنی رجب، ذی القعدة و ذی الحجة و محرم که در شریعت حضرت ابراهیم جنگ کردن درین ماه ها حرام بود پس سوال کردند که در شریعت محمدیه حکم تحریم باقی مانده یانه ؟ الله اعلم .

(٢) یعنی ترویج شرك .

(۳) حاصل جواب آنست که قتال کفار جائز است و تحریم قتالِ مسلمین مغلطه میشود واللہ اعلم .

کنند باشما تا آنکه بازگردانند شمارا از دین شما (یعنی از اسلام) اگر توانند و هر که برگردد از شما از دین خود پس کافر بمیرد آن گروه نابود شد کارهای ایشان دردناک و آخرت وایشانند باشندگان دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۲۱۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و آنانکه هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا آن گروه امیدوارند بخشایش خدا را و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۲۱۸) .

سوال می کنند ترا از شراب و قمار بگو درین هردو گناه بزرگ است و نفع هاست مردمان را (یعنی دردناک) و گناه این هر دو بزرگ تر است از نفع آنها^(۱) و سوال می کنند ترا چه چیز خرج بکنند بگو خرج کنی زیاده را^(۲) هم چنین بیان می کند خدا برای شما آیت ها را تا باشد که تأمل کنید (۲۱۹) .

در مصلحت دنیا و آخرت و سوال می کنند ترا از یتیمان بگو بصلاح آوردن کار ایشان بهتر است^(۳) و اگر مشارکت کنی بایشان پس ایشان برادران شمایند و خدا میدانند تباہ کار را از صلاح کار و اگر خدا می خواست سخت می گرفت شمارا هر آئینه

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْمِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا . وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَإِنَّكَ وَ اللَّهِ يَعْلَمُونَ . وَمِنَ الْمُضْلِيحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَعَنَّاكُمْ إِنَّ اللَّهَ غَزِيرٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾

(۱) یعنی حرام اندو به منافع التفات نه باید کرد و الله اعلم .

(۲) یعنی از حاجت ضروری .

(۳) یعنی بغیر شرکت .

خدا غالب استوار کاراست (۲۲۰).

وبزنی مگیرید زنان مشرک را تاآنکه ایمان آرند و هر آئینه کنیز مسلمان بهتر است از زن مشرک اگر چه بشگفت آورده باشد شمارا و بزنی مدهید به مشرکان تاآنکه ایمان آرند (یعنی زنان مومنه را) و هر آئینه غلام مسلمان بهتر است از مشرک اگر چه به شگفت آورده باشد شمارا^(۱) گروه مشرکان می خوانند به سوی دوزخ و خدا می خواند بسوی بهشت و بسوی آمرزش بقدرت خود و بیان می کند آیتهای خود را برای مردمان تاباشد که بپذیرد شوند (۲۲۱)

و سوال می کنند ترا از حیض بگو که وی نجاست است پس یکسو شوید از زنان در حال حیض و نزدیکی نکنید بایشان تاآنکه پاک شوند پس چون نیک پاک شدند^(۲) پس نزدیکی کنید بایشان از آن راه که مباح کرده است شمار خدا (یعنی در قُبُل) هر آئینه خدا دوست میدارد توبه کنندگان را و دوست میدارد پاک شوندگان را (۲۲۲).

زنان شما کشت زار شمایند پس بیائید به کشت زار خویش هر روش که خواهید^(۳)

وَلَا تُكَلِّمُوا الْمُنْكَرَ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَكُمْ مَوَئِدَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُنْكَرٍ وَلَوْ أَعْبَدْتُمْ وَلَا تُكَلِّمُوا الْمُنْكَرَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْبَدَكُمْ أَولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْحَيَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّوَابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

يَسْأَلُكُمْ خِطَابٌ لَكُمْ فَأْتُوا حُرْعًا أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَسْوٍ لَكُمْ أَنْ تَقْرَبُوا نِسَاءَكُمْ وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُفْلِحُونَ وَبَشِّرِ

(۱) یعنی هر بنده از بندگان خدا که مومن باشد و هر کنیز از کنیز های خدا که مومنه باشد بهتر است از مشرک و مشرکه . والله اعلم .

(۲) یعنی غسل بجا آرند .

(۳) یعنی بهر گونه که بخواهید می توانید جماع کردن (نزدیکی با همسران خود) یعنی =

الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۲۳﴾

وپیش فرستید یعنی اعمال صالحه را برای خویشتن و بترسید از خدا و بدانید که شما باوی ملاقات خواهیدکرد و بشارت ده مسلمانان را (۲۲۳) .

و ممکنید نام خدا را آماج برای سوگندان خویش برای اینکه نیکوکاری کنید و پرهیزگاری نمائید و صلاح آرید در میان مردمان و خدا شنوای داناست^(۱) (۲۲۴) .

موآخذ نمی کند شمارا خدا به بیهوده گوئی درسوگند های شما^(۲) ولیکن موآخذ می کند شمارا بآنچه که قصد کرده است دل های شما و خدا آمرزنده بردبار است (۲۲۵) .

مرآنکسان راکه ایلامی کنند از زنان خویش^(۳) انتظار کردن چهار ماه است پس اگر باز گشتند یعنی ازین سوگند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۲۲۶) .
و اگر قصد کردند جدائی راپس هر آئینه خدا شنوای داناست (۲۲۷) .

و آن زنان که طلاق داده شد ایشان را انتظار سه حیض یاسه طهر کنانند خویشتن را وجائز نیست ایشان را اینکه

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۳﴾

لَا يُؤْخَذُ كُفْرًا بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤْخَذُ بِمَا كَذَبْتُمْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۲۴﴾

لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصَ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۲۵﴾

وَلِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۶﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ

= غلطانده و ازپس پشت و غیر آن به شرط آنکه در قُبُل باشد
(یعنی در مکان معروف) .

(۱) یعنی سوگند برای موقوف کردن کارنیک جائز نیست .

(۲) یعنی لاوالله و بلی والله بغیر قصد گوید غلط دانسته سوگند خورد علی اختلاف المذهبین والله اعلم .

(۳) یعنی قسم می خورند که جماع نکنند .

پنهان کنند آنچه خدا آفریده است در رحمهای ایشان (یعنی ولد و حیض) اگر ایمان آورده اند بخدا و روز بازپسین و شوهران ایشان سزاوار تراند به بازآوردن ایشان در حباله خود درین مدت اگر خواهند نیکوکاری و زنان را هست مانند آنچه بر زنان است بوجه پسندیده^(۱) و مردان راهست برایشان بلندی یعنی فرمانروائی و خدا غالب استوار کا راست (۲۲۸) .

طلاق (رجعی) دوبار است پس از آن یانگاه داشتن ست بخوش خوئی یارها کردن به نکوئی و حلال نیست شمارا که بگیرید چیزی را از آنچه داده اید زنان را^(۲) مگر آنگاه که بترسند مرد و زن که برپا نتوانند داشت احکام خدا را^(۳) پس اگر بترسید ای مسلمانان از آنکه برپا ندارند این هر دو احکام خدا را پس گناه نیست برایشان در آنچه عوض خود داد زن، این حدها مقرر کرده خداست پس بیرون مروید از آنها و هر که بیرون رود از حدود خدا پس آن گروه ایشانند ستمگاران (۲۲۹) .

پس اگر طلاق داد (یعنی بارسوم) پس هرگز حلال نمی شود این زن آن مرد را تا آنکه درآید به نکاح شوهر دیگر (یعنی

لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُعْلَنَ أَحقُّ يَرُدَّ هُنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۲۸﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَإِذَا سَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ كَسِرَتْهُ إِحْسَانًا وَلَا يَحِلُّ لَكُمُ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۲۹﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ

(۱) یعنی زنان را بر مردان حق است چنانچه مردان را بر زنان حق است .

(۲) یعنی حلال نیست که بدل طلاق از مهر بگیرد .

(۳) یعنی در معاشرت .

يَتَرَاجَعَانِ فَلَا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَلَئِنْ
حُدُودَ اللَّهِ يَتْلُوَنَّهَا الْقَوْمُ يَتْلُوَنَّ ۞

اودخول کند) پس اگر طلاق دادش این
شوهر دیگر پس گناه نیست بر آن هر دو
در آنکه بازگردند بنکاح باهم اگر بدانند
که برپایی توانند داشت احکام خدا را
و این حدود خداست بیان میکند آن
حدود را برای قومی که میداند (۲۳۰) .

چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند
به میعاد خود^(۱) پس نگاه دارید ایشان را
به نکوئی یا رها کنید ایشان را به نکوئی
و نگاه مدارید ایشان را برای
ضرر رسانیدن تا ستم کنید و هر که این
کند پس هر آئینه ستم کرد بر خود و مگیرید
آیت های خدا را تمسخر و یاد کنید نعمت
خدا را برخویش و آنچه فرود آورد بر شما
از کتاب و علم که پند میدهد شما را بآن و
بترسید از خدا و بدانید که خدا بهر چیز
دانا است (۲۳۱) .

و چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به
میعاد خود^(۲) پس منع مکنید ایشان را
از آنکه نکاح کنند با شوهران خویش^(۳)
و قتیکه بایک دیگر راضی شدند در میان
خویش به روش پسندیده این حکم
پند داده میشود بآن هر کسی را که مومن
باشد از شما بخدا و روز قیامت و این

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَكُنْ أَجَلُهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُبْسِكُوهُنَّ فَضْرًا إِنْ تَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ، وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةَ يَعِظْكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ كُلَّ شَيْءٍ عَلَيْهِ ۞

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَكُنْ أَجَلُهُنَّ فَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاجَعُوا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ أَنْزَلَ لَكُمْ وَظَهَرَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

(۱) یعنی نزدیک رسیدند بانقضاعدت .

(۲) یعنی عدت منقضی شد .

(۳) یعنی با شوهران سابق خود یا شوهران دیگر که بایشان رغبت پیدا کردند .

بآنچه می کنید آگاه ست (٢٣٤) .

و نیست گناه بر شما درسخنی که کنایت کردید بوی ازخواستگاری زنان یعنی در میان عدت یا پنهان داشتید دردلهای خود دانست خدا که شما یاد خواهید کرد این زنان را یعنی آشکارا بعد از عدت ولیکن وعده ندهید بایشان نکاح را به پنهانی مگر آنکه گوئید سخنی پسندیده را یعنی بکنایت و قصد مکنید عقد نکاح را تا آنکه رسد میعاد مقرر به نهایت خود و بدانید که خدامی داند آنچه دردلهای شماست پس بترسید ازوی و بدانید که خدا آمرزنده بُردبار است (٢٣٥) .

هیچ گناه نیست بر شما اگر طلاق دادید زنان را در آن وقت که هنوز دست نرسانیده اید بایشان یا معین نکرده اید برای ایشان مقداری^(۱) و بهره دهید این چنین مطلقات را^(۲) لازم است بر توانگر مقدار حال او بهره دادن و بر تنگدست مقدار حال او بهره دادن بخوشخونی لازم شده بر نیکوکاران (٢٣٦) .

و اگر طلاق داده اید زنان را پیش از آنکه دست رسانید بایشان و معین کرده باشید برای ایشان مقداری پس لازم است نیمه آنچه معین کردید مگر آنکه ببخشند زنان

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَزَمْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَنْ تَبْذُرُوا فِي أَنْفُسِكُمْ عِلْمَ اللَّهِ أَنْكُمْ سَتَدْرُؤُهُنَّ وَلَكِنْ لَا تَأْخُذُوا مِنْ سَبِيلِ الْأَنْ تَقُولُوا أَتَوْا لَمْ يَعْرِفُوا وَلَا نَعْرِضُوا عَقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمُتَوَسِّعِ قَدْرُهُ وَعَلَى الْبَقِيَّةِ قَدْرُهُ مِمَّا تَعَالَى لَمْ يَعْرِفُوا حَقًّا عَلَى الْمُحْصِنِينَ ﴿٢٣٦﴾

وَلَاِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَوَضَعْنَ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بَيْنَهُمَا عَقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَ

(۱) یعنی مهر را .

(۲) یعنی پوشاک بدهید .

لَا تَسْأَلُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۲۳۶﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ
قِيَامًا ﴿۲۳۷﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمْنْتُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا
عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۸﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ مِنكُمْ وَيَدْعُونَ أَرْوَاجًا وَنُصِيَّةً
لِّأَرْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۳۹﴾

وَالَّذِينَ طَلَّقُوا نِسَاءَهُنَّ بِمَا مَعَرُوفٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۰﴾

یادرگذرد کسیکه بدست اوست عقد
نکاح یعنی زوج حق خود گذاشته تمام
دهد و آنکه درگذرید نزدیک تراست به
پرهیزگاری و فراموش نکنید احسان
کردن را در میان خویش هر آئینه خدا
بآنچه می کنید بیناست (۲۳۷) .

پایبندی کنید بر همه نمازها و برنماز میانه
(یعنی خصوصاً برنماز عصر) بایستید
برای خدا فرمان بردارند گان (۲۳۸) .

پس اگر ترسیدید یعنی از دشمن و مانند
آن پس روان برپاهای خود نماز گذارید یا
سواره پس چون ایمن شوید پس یاد کنید
خدارا چنانکه آموخته است شمارا آنچه
نمی دانستید (۲۳۹) .

وآنانکه قبض روح ایشان کرده شود از شما
و بگذارند زنان را لازم کرده شد برایشان
وصیت کردن برای زنان خویش بآنکه
بهره دهند ایشان را تایکسال بدون بیرون
کردن پس اگر بیرون روند پس گناه نیست
بر شما در آنچه کردند در حق خویشان
ازکار پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و
خدا غالب استوار کاراست^(۱) (۲۴۰) .

طلاق داده شدگانرا لازم است بهره مند
ساختن بخوشخوئی یعنی نفقه و سکنی
لازم کرده شد بر پرهیزگاران (۲۴۱) .

(۱) مترجم گوید این آیت نزدیک جمهور منسوخ است بآیت ﴿أربعة أشهر وعشراً﴾
والله اعلم .

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَّاءُونَ
فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مُوتُوا فَأَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٤٣﴾

وَقَالُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ أَضْعَافًا
كَبِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْطِئُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَكِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ
قَالَ لِلَّهِ إِنَّمَا بَعَثْنَا مَلَكًا نَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ
هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُنْتُمْ عَلَيْهِمْ الْقِتَالُ أَنْ تَتَّقُوا لَوْ قَالَ
وَمَا لَنَا أَنْ تَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ
دِيَارِنَا وَابْنَائِنَا قُلْنَا كَيْفَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾

همچین بیان میکند خدا برای شما احکام
خود را تا باشد که شما بفهمید (۲۴۲) .

آیا نه دیدی ای بیننده بسوی کسا نیکه
بیرون آمدند از خانه های خویش و ایشان
هزاران بودند از بیم مرگ پس گفت ایشان
را خدا بمیرید باز زنده گردانید ایشان را
هر آئینه خدا صاحب بخشایش است
بر مردمان و لیکن اکثر ایشان سپاس نمی
کنند (۲۴۳) .

و جنگ کنید در راه خدا و بدانید که خدا
شنوای داناست (۲۴۴) .

کیست آنکه وام دهد خدا را وام دادن نیک
پس چند برابر سازد خدا آن مال را برای
او و مراتب بسیار و خدا تنگ می سازد
و گشاده می کند روزی را و بسوی
او باز گردانیده شود (۲۴۵) .

آیا نگاه نکردی بجمعی از بنی اسرائیل بعد
از موسی چون گفتند مر پیغامبر خویش را
که بر انگیز برای ما بادشاهی تا جنگ کنیم
در راه خدا گفت پیغامبر آیا نزدیک هستید
اگر واجب کرده شود بر شما جنگ این
که جنگ نکنید گفتند وجه شده است مارا
که جنگ نه کنیم در راه خدا و بتحقیق
بیرون کرده شدیم از خانه های خویش پس
وجدا کرده شدیم از فرزندان خویش پس
آنگاه که واجب کرده شد بر ایشان جنگ
رو گردانیدند مگر اندکی از ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۲۴۶) .

وگفت مرایشان را پیغامبرایشان هر آئینه خدا پادشاه مقرر کرده است برای شما طالوت را گفتند چگونه باشد اورا پادشاهی برما و ماسزوار تریم به پادشاهی ازوی و داده نشده است وی رافراخی درمال گفت هر آئینه خدا برگزیده است اورا بر شما و داده است اورا فراخی در دانش و افزونی در بدن و خدا میبخشد پادشاهی خود را بهر که خواهد و خدا جواد دانا است (۲۴۷) .

وگفت ایشان را پیغامبرایشان هر آئینه نشان پادشاهی او آنست که بیاید به شما صندوقی که در آن آرام دلست از پروردگار شما و باقیمانده از آنچه که گذاشتند آل موسی و آل هارون بر میدارند اورا فرشتگان هر آئینه درین صورت نشانه است شمارا اگر باوردارنده اید (۲۴۸) .

پس چون جدا شد (یعنی از وطن) طالوت بالشکرها گفت هر آئینه خدا آزمائش کننده است شمارا بجوئی پس هر که بنوشد از آن جوی پس نیست از آل من و هر که ننشد آنرا پس اواز آل من است الا آنکه بردارد یک کف آب بدست خود پس آشامیدند از آن جوی مگر اندکی از ایشان پس آنگاه که گذشتند از جوی طالوت و مومنان همراه او گفتند نوشندگان نیست توانائی ما را امروز بمقابله جالوت و لشکرهای او گفتند آنانکه می

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يَجِبْ لَهُ سَعَةٌ مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ
عَلَيْكُمْ وَارِدَا لَهَا بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
فَحَمَلُهُ الْمَلِكَةَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ مَنِ اعْتَمَدَ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ
اعْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَفَرِيقًا بَرَأَ مِنْهُ الْآخِلِيَّةُ وَمِنْهُمْ فَالْتَمَحَا
بِأَهْلِهِمْ هُوَ الَّذِيْنَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ
قَالَ الَّذِينَ يَلْمُؤْنَ أَلَيْسَ لَهُمُ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ فَنَافُوا عَلَيْهِمْ فَكَشَفَهُمْ

که ایشان ملاقات خواهند کرد با خدا بسا گروه اندک غالب شد بر گروه بسیار باراده خدا و خدا با شکیبایانست (۲۴۹) .

و آنگاه به میدان آمدند برای جنگ جالوت و لشکر های وی این صالحان گفتند ای پروردگار ما بریز بر ما شکیبائی و محکم کن قدم های ما را و غلبه ده ما را بر گروه ناگرویدگان (۲۵۰) .

پس شکست دادند آن کفار را بتوفیق خدا و کشت داود جالوت را و داد خدای تعالی داود را پادشاهی و علم و بیاموخت او را از آنچه میخواست و اگر نمی بود دور کردن خدا مردمان را گروهی را بدست گروهی هر آئینه تباه می شد زمین ولیکن خدا صاحب بخشایش است بر عالم ها (۲۵۱) .

این ها آیات خداست میخوانیم آنرا بر تو (ای محمد) برستی و هر آئینه تواز پیغامبرانی (۲۵۲) .

این پیغامبران فضل دادیم بعضی را از ایشان بر بعضی، از ایشان کسی هست که با او سخن گفت خدا و بلند کرد بعضی را در مرتبه ها و دادیم عیسی پسر مریم را معجزه ها و قوت دادیم او را بروح القدس و اگر میخواست خدا بایکدیگر قتال نمی کردند آنانکه یس از ایشان بودند پس از آنکه آمد بایشان حجت ها ولیکن اختلاف کردند پس از ایشان کسی هست که ایمان آورد و از ایشان کسی هست که

عَلَيْتُمْ وَفَتْهُ كَثِيرًا يَٰۤاٰدِیْنَ اللّٰهُ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰدِقِیْنَ ﴿۲۴﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَدْرًا وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلِی الْقَوْمِ الْكَافِرِیْنَ ﴿۲۵﴾

فَهَزَمُوهُم بِاِذْنِ اللّٰهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّضَعَتِ اللّٰهُ الْمُلُكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَيْهِ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْاَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللّٰهَ ذُو فَضْلٍ عَلِی الْعٰلَمِیْنَ ﴿۲۶﴾

تِلْكَ اٰیَاتُ اللّٰهِ تَنْزِلُهَا عَلَیْكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّكَ لَیِّنُ الْعٰرِبِیْنَ ﴿۲۷﴾

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمُ عَلٰی بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجٰتٍ وَاَنۡزَلْنَا عِیْسٰی ابْنَ مَرْیَمَ الْبَكْرٰتِ وَاَنۡزَلْنَاهُ فِرۡوٰنَ الْعُذْرِیِّ وَاَوۡسٰءَ اللّٰهُ مَا اَفۡتَلُ الْاَدۡنِیِّیْنَ مِنْۢ بَعۡدِ هُمۡ مِنْۢ بَعۡدِ مَا جَآءَهُمُ الْبَیِّنٰتُ وَلَٰكِنۡ اِشۡتَقُوا فَمِمَّنۡ قَرۡنَ اٰمَنَ وَمِمَّنۡ قَرۡنَ کَفَرُوۡا وَاَوۡسٰءَ اللّٰهُ مَا اَفۡتَلُوۡا وَلَٰكِنۡ اللّٰهُ یَفۡعَلُ مَا یُرِیۡدُ ﴿۲۸﴾

کافر شده و اگر می خواست خدا بایکدیگر نمی جنگیدند ولیکن خدا میکند آنچه می خواهد (۲۵۳) .

ای مسلمانان خرج کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن روز و نه دوستی و نه سفارش و کافران ایشانند ظالمان (۲۵۴) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست بجزوی زنده تدبیر کننده عالم نمی گیرد او را (پینکی) یعنی خواب سبک و نه خواب اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است کیست آنکه شفاعت کند نزد اوالا بحکم او میداند آنچه پیش دست ایشان است و آنچه پس پشت ایشان است و فرانمیگیرند مردمان از معلومات حق چیزی را مگر بآنچه وی خواسته است فرا گرفته است کرسی او آسمان ها و زمین را و گران نمی شود بروی نگهبانی این هردو واو بلند مرتبه بزرگ قدر است (۲۵۵) .

نیست جبرکردن برای دین^(۱) هر آئینه ظاهر شده است راه یابی از گمراهی پس هرکه منکر طاغوت شود (یعنی معبودان باطل) و ایمان آرد بخدا پس هر آئینه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَوَلَّوْا قُلُوبُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَافٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٤﴾

لَا تُكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٥﴾

(۱) یعنی حجت اسلام ظاهر شد پس گویا جبر کردن نیست اگر چه فی الجمله به صبر باشد والله اعلم .

چنگ زده است بدست آویزی محکم که نیست گسستن آنرا و خدا شنوای دانا است (۲۵۶) .

خداکار ساز مومنان است بیرون می آرد ایشانرا از تاریکی ها بسوی روشنی و آنانکه کافرانند کار سازان ایشان طاغوت است (یعنی معبودان باطل) بیرون می آرند ایشان را از روشنی بسوی تاریکی ها این جماعت باشندگان دوزخند ایشان در آنجا جاویدند (۲۵۷) .

آیاندیدی بسوی کسی که مکابره کرد با ابراهیم درباره پروردگار او بخاطر آنکه داد او را خدا پادشاهی (یعنی نمرود) چون گفت ابراهیم پروردگار من آنست که زنده میکند و می میراند گفت آن کافر من زنده می کنم و می میرانم^(۱) گفت ابراهیم پس هر آئینه خدا می آرد خورشید را از مشرق پس تو یبار آن را از طرف مغرب پس مغلوب شد کافر و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۲۵۸) .

یامانندان شخصی که گذشت بردهی ووی افتاده بود بر سقفهای خود^(۲) گفت چگونه زنده کند این را خدا بعد از مردن آن

اللَّهُ وَلِ الَّذِينَ آمَنُوا يُجْزِيهِمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَى التَّوْبَةِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يُجْزَوْنَ مِنَ التَّوْبَةِ
إِلَى الْعِلْمِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ
الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُعْبَدُ وَإِذْ يَكُونُ
أُنْجِي وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ إِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالْحَقِّ مِنْ
الْمَشْرِقِ فَأَتَتْ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
لَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٧﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ لِرَبِّكَ قَرْيَةٌ وَهِيَ خَافِيَةٌ عَلَى عُرْوِشِهَا
قَالَ أَلَيْسَ لِي بِهَذِهِ أَعْيُنُ اللَّهِ بَعْدَ مَوْتِهَا قَامَتْ أَعْيُنُ اللَّهِ
مِائَةً أَلْفَ نَفْسٍ فَقَالَ كَذِبْتَ قَالَ لَيْسَتْ يَوْمًا

- (۱) یعنی به ستم مستحق کشتن رامی گذارم و کسی را که مستحق کشتن نیست می کشم والله اعلم .
(۲) مترجم گوید آن شخص عزیز بود .

أَوْبَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ يَمُوتُ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى
طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى جُنَاحِكَ
وَلَيْتَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ
كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهُهَا الْحَمِيمَ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
قَالَ أَعْلَمْتُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

پس میراند اورا خدای تعالی صدسال
بعد از آن برانگیختش گفت چه قدر درنگ
کردی گفت درنگ کردم يك روز يا پاره
ای از روز گفت بلکه درنگ کردی
صدسال پس نگاه کن به سوی طعام خود
و آشامیدنی خود که متغیر نشده و نگاه کن
بسوی الاغ خود و می خواهیم که گردانیم
ترانشانه ای برای مردمان و نگاه کن
بسوی استخوانها چگونه به حرکت
درمی آوریم آن را بعد از آن می پوشانیم
بر آن گوشت را پس چون واضح شدش
این حال گفت به یقین می دانم خدا
بر همه چیز تواناست (۲۵۹) .

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُنْجِي الْمَوْتَى قَالَ أَوْلَمْ
تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا مِّنْهُمُ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعْيًا وَاعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

وآنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بنما مرا چگونه زنده می کنی مردگان را
گفت خدا آیا باور نداری گفت آری باور
داشته ام لیکن می خواهم که آرام گیرد
دل من (۱) گفت خدا پس بگیر چهارعدد
از پرندگان پس بهم آورهمه را نزدیک
خود قطعه قطعه بعد از آن بگذار برهر
کوهی پاره ای ازیشان بعد از آن ندا کن
ایشان را البته بیایند پیش توستابان و بدان
که خدا غالب استوار کار است (۲۶۰) .

مَثَلُ الَّذِينَ يَبْذُرُونَ آمَوالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ
حَبَّةٍ أَلْبَنَتْ سَبْعَ سَنَائِلٍ فِي كُلِّ سُكَّةٍ مِّمَّا تَحَبَّوْا

صفت آنانکه خرج می کنند اموال خود را
در راه خدا مانند صفت يك دانه است که
برویاند هفت خوشه رادر هر خوشه صد

(۱) یعنی عین یقین میخوایم والله اعلم .

دانه است و خدا چند برابر می دهد هر کرا خواهد و خدا جواد دانا است (۲۶۱) .

آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه خدا بازایی آن انفاق نمی آرند منت نهادن را و نه ایدارسانیدن را ایشانراست مزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۶۲) .

سخن ملائم گفتن و درگذشتن^(۱) بهتر است از آن خیرات که ازپی آن آزرده کردن باشد و خدا بی نیاز بُردبار است (۲۶۳) .

ای مومنان تباه مکنید خیرات خود را به منت نهادن و آزرده کردن همچو کسیکه خرج می کند مال خود را برای نمودن مردمان و ایمان ندارد بخدا و روز قیامت پس صفت او مانند صفت سنگ صاف است که بروی باشد اندک خاکی پس رسید بوی بارانی عظیم پس گذاشت او را سخت و صاف مانده، توانائی ندارند اهل ریا بر چیزی از آنچه عمل کردند و خدا راه نمی نماید گروه کافران را^(۲) (۲۶۴) .

وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا أَذًى لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۲﴾

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَعْمُورٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ تَتَّبِعَهَا أَذًى وَاللَّهُ عِنْدَ حَلِيمٍ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابٌ فَتَرَكَ صُدُورَ الْقِدْرَتَيْنِ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

(۱) ازبی ادبی سائل .

(۲) مترجم گوید حاصل این مثل آنست که عمل منان و مرائی درد دنیا می نماید که عمل است و در آخرت نابود میشود و هیچ فائده نمی دهد چنانکه بر سنگی خاك افتاده باشد و بظاهر چنان می نماید که قابل زراعت است و چون باران بارد محو شود و الله اعلم .

وَمَلِ الَّذِينَ يَفْقَهُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
وَتَعْبِتُمْ قُلُوبَكُمْ بِمَنْ يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهَا وَإِلَى
قَائِلَاتِ أَكْثَرِ الضَّعِيفِينَ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهَا وَاتَّعَلَقْتُمْ
بِهَا تَعْمَلُونَ بَشِيرٌ ﴿۳۹﴾

وصفت آنانکه خرج می کنند مال های
خویش را از جهت طلب رضامندی خدا
و بسبب اعتقاد ناشی از دلِ خویش مانند
صفت باغی است بمکان بلند که رسید
بوی بارانی عظیم پس آورد میوه های
خود را دوچندان و اگر نمی رسید او را
باران عظیمی پس شبی کفایت میکرد و
خدا بآنچه می کنید بیناست^(۱) (۲۶۵).

أَيُّدٍ أَحَدُهُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا
إِغْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۴۰﴾

آیا دوست میدارد یکی از شما که باشد
او را باغی از درختانِ خرما و انگور می رود
زیر آن جویها مراورا هست در آن باغ هر
جنس از میوه ها و رسیده باشد او را کلان
سالی و باشد او را اولاد ناتوان پس درین
حالت رسید آن باغ را گردبادی که در آن
آتش است پس پاک بسوخت همچنین
واضح می سازد خدا برای شما آیتها را
تا باشد که تأمل کنید^(۲) (۲۶۶).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ مِنْ ظُلُمَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا
أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْهَيْبَةَ مِنْهُ
تَنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخْيَارٍ إِلَّا أَنْ تُعْطُوا
فِيهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ حَمِيدٌ ﴿۴۱﴾

ای مومنان خرج کنید از پاکیزه های آنچه
شما کسب کردید و از پاکیزه های آنچه
بیرون آوردیم برای شما از زمین و قصد
مکنید ناپاک را از آن خرج میکنید آن را
ونیستید گیرنده آن مگر وقتی که چشم
پوشی کنید در گرفتن آن و بدانید که خدا

(۱) مترجم گوید حاصل این مثل آن ست که عمل اهل اخلاص فائده ها میدهد از
سابقین باشد یا از اصحاب یمین .

(۲) حاصل این مثل آن ست که عمل منان و مرائی در وقت شدت احتیاج نابود شود
چنانکه بوستان این شخص در وقت شدت احتیاج به سوخت .

بی نیاز ستوده است (۲۶۷) .

شیطان وعده میدهد به شما تنگدستی را
ومی فرماید به بی حیائی شمارا و خدا
وعده می کند به شما آمرزش را از جانب
خود و نعمت دادن را و خدا جواد دانا
است (۲۶۸) .

میدهد حکمت را هر که را خواهد و هر که
داده شد او را حکمت پس هر آئینه داده
شدنیکوئی بسیار و پندپذیر نه می شوند
مگر خداوندانِ خرد (۲۶۹) .

و آنچه خرج کردید از خیرات و یا لازم
کردید بر خود از نذری پس هر آئینه خدا
میداند آنرا و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده (۲۷۰) .

اگر آشکار کنید خیرات را پس نیکو چیز
است آن و اگر پنهان کنید آنرا و بدهید آن
را به فقیران پس این بهتر است شمارا
و دور سازد از شما بعضی گناهان شمارا
و خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۷۱) .

لازم نیست بر تو (ای محمد) هدایت
ایشان^(۱) لیکن خدا هدایت می کند
هر کرامی خواهد و آنچه خرج کردید از مال
پس نفع برای ذات شماست و لائق
نیست که خرج کنید مگر برای طلب
رضای خدا و آنچه خرج کردید از مال به
تمام رسانیده شود بسوی شما (یعنی
ثواب) او، و شما ستم کرده نخواهید

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ
يَعِدُكُمُ غِنًى كَثِيرًا مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

إِنْ تَدْبُدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا
وَتُؤْتُوهُمَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمُ
مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ
إِلَّا اتِّفَاءً وَجْهَ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّؤْتِ
إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَرْجِعُونَ ﴿٢٧٢﴾

(۱) یعنی ایصال مطلوب الی الله .

شد (۲۷۲) .

خیرات برای آن فقیرانست که بندکرده شدند در راه خدا^(۱) نمی توانند سفر کردن در زمین، توانگر می پندارد ایشان رانادان بسبب طمع نه کردن تومی شناسی ایشان را به قیافه ایشان سوال نمی کنند از مردمان بالحاح و آنچه خرج کنید از مال پس هر آئینه خدا بآن دانا است (۲۷۳) .

کسانیکه خرج می کنند اموال خویش را شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان راست مُزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان ونه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۴) .

کسانیکه میخورند سود را برنه خیزند یعنی از گور مگر چنانکه برمی خیزد کسی که دیوانه ساخت او را شیطان به سبب آسیب رسانیدن، این بسبب آنست که سود خوران گفتند جزاین نیست که سوداگری مانند سود است و حالانکه حلال کرده است خدا سوداگری را و حرام ساخته سود را پس کسی که آمد بوی پند از جانب پروردگار او پس بازماند ازین کار پس او راست آنچه گذشت و کار او مفوض است بخدا^(۲) و هر که

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ
أَغْنِيَاءَ مِنَ الْعَقْفِ تَعْرِفُهُمْ بِسْمَتِهِمْ لَا يَسْأَلُونَ
النَّاسَ الْإِحْقَاقَ وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِثْمِ وَالنَّهْيِ
وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يُعْرَضُونَ ﴿٢٧٤﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِينَ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقِ اللَّهَ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

(۱) یعنی بسبب اشغال بجهاد کسب کردن نمی توانند والله اعلم .

(۲) یعنی سودی که قبل آیت تحریم گرفته بازگردانیدنش لازم نیست والله اعلم .

بازگشت بسود خوری^(۱) پس آن گروه باشندگان دوزخ اندایشان در آنجا جاویدند (۲۷۵).

نابودمی سازد خدا برکت سود را و افزون می سازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد هرناسپاس گنهگار را (۲۷۶).

هر آئینه کسانی که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته و برپاداشتند نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست مُزد ایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس بر ایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۷).

ای کسانی که ایمان آوردید بترسید از خدا و ترك کنید آنچه مانده است از سود اگر هستید از اهل ایمان (۲۷۸).

پس اگر نه کردید پس خبردار باشید به جنگی از طرف خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شما راست اصل مال های شما نه شما ستم کنید و نه بر شما ستم کرده شود (۲۷۹).

و اگر باشد مفلسی پس لازم است مهلت دادن تا توانگری و آنکه خیرات کنید بهتر است شمارا اگر هستید داننده (۲۸۰).

و بترسید از آن روز که باز گردانیده شوید در آن بسوی خدا پس تمام داده شود هر شخصی را آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نه شوند (۲۸۱).

يَتَحَقُّ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَاذِبٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتِمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِنْ كَانَ دُونُ عَشْرَةٍ فَنظُرَةً إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

(۱) یعنی بعد از تحریم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا دُعِيتُمْ إِلَى جَمْعٍ مَسْئِي
فَالْتَبُواهُ وَلْيَكُتَبْ بَيْنَكُمْ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْتِ كَاذِبًا أَنْ
يَكُتَبَ كَمَا عَمِلَهُ اللَّهُ فَلْيَكُتَبْ وَلْيُكَلِّلَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَكُنِ اللَّهُ رَحْمَةً وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيحًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُبْلَ هُوَ فَلْيُكَلِّلْ
وَلْيَكُنِ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ
لَمْ يَكُنْ تَارِجَانِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشَّهَادَةِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى
وَلَا يَأْتِ الشَّهَدَةُ إِذَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْفُرُوا
صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلِهِ ذَلِكَمْ أَقْصَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَأَذْنُ الْآلِ تَرَائِعُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
بَيْنَ يَدَيْكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا
تَكْفُرُوا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَابَعْتُمْ وَلَا يُضْلَأُ كَاذِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَقَعُوا فَإِنَّهُ شَوْقُكُمْ
وَاسْتَعَاذُوا بِاللَّهِ وَيَعْلَمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۰﴾

ای مومنان اگر معامله کنید بایکدیگر به
وام دادن تأمیعاد مقرر پس بنویسد آن را
و باید که بنویسد میان شما نویسند
بانصاف و سرباز نزنند نویسند از آنکه
نویسد چنانچه آموخته است او را خدا
پس باید که وی بنویسد و املاء کند آنکه
وام بدمه وی است و باید که بترسد از خدا
پروردگار خود و نقصان نکند از آن وام
چیزی را پس اگر باشد کسیکه وام بدمه
وی است بی خرد یا ناتوان یا نمی تواند
املاء کردن پس باید که املاء کند
کارگذار او بانصاف و گواه گیرید دو شاهد
را از مردان خویش^(۱) پس اگر نه باشند
دومرد پس يك مرد و دوزن کفایت است
از کسانی که رضامند باشید از گواهان^(۲) تا
اگر فراموش کنید زن یاد دهاند یکی
دیگر را و باید که سرباز نه زنند گواهان
آنگاه که طلبیده شوند و مانده مشوید
از آنکه بنویسد حق را اندک باشد یا بسیار
تا میعاد وی این بانصاف تر است نزد خدا
و درست تر برای گواهی و قریب تر از آنکه
در شک نشوید مگر وقتی که باشد آن
معامله سوداگری دست بدست که
دستگردان می کنید آن رامیان خویش پس
نیست بر شما گناه در آنکه نه بنویسد آن را
و گواه گیرید هرگاه که خرید و فروخت

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) یعنی از مسلمانان امین متقی .

کنید و باید که رنج داده نشود نویسنده و نه گواه و اگر بکنید این کار را پس هر آئینه این گناه است شمارا و بترسید از خدا و می آموزد شمارا خدا و خدا بهر چیز دانا است (۲۸۲) .

و اگر مسافر باشید و نیابید نویسنده را پس لازم است گرویدست آورده شده پس اگر امین داند گروهی از شما گروهی را پس باید که ادا کند آن کس که امین دانسته شد امانت خود را و باید که به ترسد از خدا پروردگار خود و پنهان نکنید گواهی را و هر که پنهان کند آن را پس هر آئینه گناهگار است دل او خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۸۳) .

خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و اگر آشکار کنید آنچه در دل شما است^(۱) یا پنهان دارید آنرا البته حساب آن بگیرد از شما خدا پس بیمارزد کسی را که خواهد و عذاب کند کسی را که خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۲۸۴) .

باور داشت پیغامبر آنچه فرود آورده شد بسوی اواز پروردگار او و مومنان نیز همه ایمان آوردند بخدا و فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و گفتند فرق نمی

وَأَن كُنْتُمْ عَلَىٰ سَعَىٰ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۚ وَأَكْبَارًا فَرِحْتُمْ مَقْبُوضَةً ۚ فَإِن
أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَذِخِّرِ اللَّهُ
رَبِّهٖ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۚ وَمَن يَكْتُمْهَا فَاِنَّهٗ إِتْمَ قَلْبُهُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَاَن تُبَدُّوْا مَا فِيْ
اَنْفُسِكُمْ اَوْ تَخْفَوْهُ يَحٰسِبْكُم بِهٖ ۚ اللّٰهُ يَغْفِرُ لِمَن
يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَّشَآءُ ۚ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٨٤﴾

أَمَّنَ الرَّسُولُ ۖ بَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ أَمَّنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا تَفَرِّقُ

(۱) یعنی از قسم نفاق و اخلاق و حسد و نصیحت و مثل آن نه از قسم حدیث نفس والله اعلم .

گذاریم میان هیچ کسی از پیغامبران او^(۱) و گفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم میخواهیم آمرزش توای پروردگار ماویسوی تواست باز گشت (۲۸۵) .

خدا واجب نمی کند بر هیچ کس الامقدار طاقت او مراوراست آنچه عمل کرد و بروی باشد آنچه گناه کرد گفتند ای پروردگار مابعقوبت مگیر مارا اگر فراموش کنیم یا خطاکنیم ای پروردگار ماومنه برسرما بار گران چنانکه نهادی آنرا برکسانیکه پیش از ما بودند ای پروردگار ماومنه برسرما آنچه توانائی آن نیست مارا و در گذار ما و بیمار ما را و به بخشای ما را توئی خداوند ما پس غلبه ده ما را بر گروه کافران (۲۸۶) .

سوره آل عمران مدنی است و آن
دو صد آیت و بیست رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْم (۱) .

خدا آن ذات است که نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده تدبیرکننده عالم است (۲) .

فرود آورد بر تو کتاب را براستی باور دارنده آنچه پیش دست وی است و فرود آورد تورات و انجیل را (۳) .

بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
عَفْوَانِكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا رُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اَكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤْخِذْنَا إِنْ نُسِينَا أَوْ نَسِينَا رَبَّنَا
وَلَا تَجْعَلْ عَذَابَنَا إِصْرًا كَمَا حَسَلَتْ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا كَافَّةَ لَنَا بِهِ فَاغْفِرْ عَنَّا
وَاعْفُ رَحْمَةً أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَمَرِ ﴿١﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾

تَنْزِيلُكَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾

(۱) یعنی بعض را معتقد و بعض را منکر نمی باشیم .

پیش ازین برای راه نمودن بمردمان و فرود آورد قرآن را هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات خدا ایشانراست عذاب سخت و خدا غالب صاحب انتقام است (۴).

هر آئینه بر خدا پوشیده نمی شود چیزی در زمین و نه در آسمان (۵).

او آنست که صورت می بندد شمارا در ارحام چنانچه خواهد نیست هیچ معبود برحق بجز او غالب استوار کاراست (۶).

او آنست که فرود آورد بر تو کتاب بعضی از آن آیت های واضح است آنجمله اصل کتاب است و بعضی دیگر محتمل معانی باهم مشتبه پس اما کسانی که دردل ایشان کجی است پیروی می کنند آنرا که متشابه است از آن کتاب برای طلب فتنه و طلب تأویل آن و نمیدانند مراد آن را مگر خدا و ثابت قدمان در علم می گویند ایمان آوردیم باین متشابه این همه از نزد پروردگار ماست و نپندبیر نمی شوند مگر خداوندان خرد (۷).

می گویند ای پروردگار ما کج مکن دلهای ما را بعد از آنکه راه نمودی ما را و عطا کن برای ما نزد خود رحمت هر آئینه تویی عطا کننده (۸).

ای پروردگار ما هر آئینه تو جمع کننده مردمانی در آن روز که هیچ شک نیست

مَنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ۝

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۝

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِ كُلِّ نَزِيلٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَكَابُ ۝

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغْلِبُ

الْبَيْعَادِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَٰئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ۝

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ وَهُمْ يُخْتَارُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
وَبِئْسَ الْيَهَادُ ۝

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَةِ النَّصَارَةِ ۖ فِتْنَةُ تَقَاتُلَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُم مِّثْلَ يَوْمِهِمْ ۚ رَأَىٰ الْعَيْنُ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بَصَرَهُ ۚ مَنْ يَشَأْ لِنَ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ۝

رُزِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْوُصْطَىٰ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْخَوَاصِرِ ۚ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

در آن هر آئینه خدا خلاف نمیکند وعده
را (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند دفع نکند
از ایشان اموال ایشان ونه اولاد ایشان از
عذاب خدای تعالی چیزی را وایشانند
آتش انگیز دوزخ (۱۰) .

حال ایشان مانند حال آل فرعون است
وآنانکه پیش از ایشان بودند دروغ داشتند
آیاتِ ما را پس گرفت ایشانرا خدا بسبب
گناهان ایشان و خدا سخت عقوبت است
(۱۱) .

بگو کافران را که مغلوب خواهید شد
وبرانگیخته خواهید شد بسوی دوزخ
و بد جایگاه است او (۱۲) .

بتحقیق هست شمارا نشانه در آن دو قوم
که بهم آمدند^(۱) يك گروه جنگ میکرد
در راه خدا و گروه دیگر کافر بودند می
دیدند مسلمانان آن کافران را دو برابر
خویش بدیده چشم و خدا قوت میدهد به
نصرت خود هرکرا خواهد هر آئینه درین
واقعہ پندی هست خداوندان بصیرت را
(۱۳) .

آراسته کرده شده است برای مردمان
دوستی آرزوهای نفس از زنان و فرزندان
و خزانه های جمع ساخته از زر و سیم
واسپان نشانمند ساخته و چهار پایان

(۱) یعنی روز بدر و الله اعلم .

وَاللَّهُ عِنْدَهُ خُسْنُ النَّاتِ ۝

قُلْ أُو۟سِبۡتُمۡ بِغَيْرِ مَن ذٰلِكُمۡ لِّلَّذِينَ اٰتَوۡا۟ عٰدَتۡ رِیۡبَهُمۡ
جَنۡتُ بَحۡرِیۡ مِّنۡ تَحۡتِهَاۤ اِلۡنٰهَرُ خٰلِدِیۡنَ فِیۡهَا وَاَزۡوَاجُ
مُظۡهَرۡةٌ وَّرِضۡوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِیۡرٌ بِالْعِبَادِ ۝

اَلَّذِیۡنَ یَقُولُوۡنَ رَبَّنَا اِنۡمَّا کُنَّا غٰفِرُوۡنَا ذُنُوۡبَنَا وَنَا
عَذَابَ النَّارِ ۝

اَلظَّٰلِمِیۡنَ وَالظَّٰلِمِیۡنَ وَالظَّٰلِمِیۡنَ
وَالْمُتَنَفِّیۡنَ بِالۡاَسۡحٰرِ ۝

شَہِدَ اللّٰهُ اَنۡہٗ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ وَہُوَ الۡہٰکِمُ عَلِیۡمُ
قَابِۡمًا یَّالۡتَسۡطِیۡدُ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ الْعَزِیۡزُ الْحَکِیۡمُ ۝

اِنَّ الدِّیۡنَ عِندَ اللّٰهِ الْاِسۡلَامُ وَاَخۡتَلَفَ الدِّیۡنَ
اَوۡثُوۡا الْکِتٰبَ الْاَمۡنَ بَعۡدَ مَا جَآءَہُمُ الْعِلۡمُ بَعۡثَا

وزراعت، این ست بهره زندگانی دنیا و
نزد خداست بازگشت نیک (۱۴).

بگو (ای محمد) آیا خبردهم شمارا آنچه
بہتر است ازین مرمقیان را باشد نزد
پروردگار ایشان بوستان ها می رود از
زیر آن جویها جاوید باشندگان در آن و
باشند زنان پاکیزه و باشند خوشنود از
خدا و خدا بیناست به بندگان (۱۵).

آنانکه می گویند ای پروردگار ما هرآینه
ما ایمان آوردیم پس بیامرزمارا گناہان ما
نگاہدار مارا از عذاب آتش (۱۶).

شکیبایان و راست گویان و فرمانبرداران
و خرج کنندگان و آمرزش خواہندگان
در اوقات سحر (۱۷).

گواہی^(۱) داد خدا^(۲) آنکہ نیست هیچ
معبود برحق مگر او و گواہی دادند
فرشتگان و خداوندان دانش در آن حال
کہ خدا تدبیر کنندہ عالم ست بعدل،
نیست هیچ معبود برحق مگر او غالب
استوار کار است (۱۸).

هر آئینہ دین معتبر نزد خدا اسلام است و
اختلاف نہ کردند (یعنی در قبول اسلام)

(۱) مترجم گوید ازینجا خدای تعالی شروع می فرماید درمنظره اهل کتابین و ردّ
شبهات ایشان و تعداد تحریفات ایشان و این قصه ممتد است تا قوله واذغدوت من
اهلك .

(۲) یعنی آشکار ساخت .

بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ

الْحِسَابِ ⑤

اهل کتاب مگر بعد از آنکه آمد بایشان دانش^(۱) از روی حسد در میان خویش و هر که کافر باشد بآیت های خدا پس هر آئینه خدا زود گیرنده حساب است (۱۹).

پس اگر مکابره کنند باتو (یا محمد) پس بگو منقاد ساختم روی خود را برای خدا و هر که پیروی من کرد نیز منقاد ساخت و بگو باهل کتاب و بناخوانندگان آیا اسلام آوردید پس اگر اسلام آوردند به تحقیق راه یافتند و اگر روی گرانیدند پس جزاین نیست که برتوست پیغام رسانیدن و خدا بیناست به بندگان (۲۰).

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بآیتهای خدا و می کشند پیغامبران را بناحق و می کشند آنان را که بعدل می فرمایند از مردمان پس خبرده ایشانرا بعداب درد دهنده (۲۱).

این گروه آنند که نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۲۲).

آیاندیدی بسوی آنانکه داده شدند پاره ای از علم کتاب خوانده می شوند بسوی کتاب خدا تاحکم کند میان ایشان پس رومی گرداند گروهی از ایشان اعراض کنان (۲۳).

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأَسْمَاءَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْكَمُوا فَعِدَاةً وَأَنْتَ أَعْلَمُ الْغُيُوبَ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بِصِرَاطِ الْعِبَادِ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ أَوْ يَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ⑦

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ⑧

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَقُولُ قَرِينُهُمْ هُمْ وَمَعْزُومُونَ ⑨

(۱) یعنی حقیقت حال دانستند .

ذَلِكَ يَأْتُهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَنَا النَّارُ أَلا يَأْتِيَانَا مَعْلُودِينَ وَعَزِمُوا
فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۷﴾

این بسبب آنست که ایشان گفتند هرگز
نرسد بما آتش دوزخ مگر روزی چند
شمرده شده و فریفت ایشان را در دین
ایشان آنچه افترا میکردند (۲۴) .

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعَهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُعِدَتْ كُلُّ نَفْسٍ
مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

پس چگونه بُود حال وقتی که جمع کنیم
ایشان را در روزی که هیچ شك نیست
در آن و تمام داده شود هر شخصی را
جزاء آنچه عمل کرده و ایشان ستم کرده
نشوند (۲۵) .

قُلِ اللَّهُ لِلَّهِ الْمُلْكُ تُوْفًى الْمُلْكُ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِيلُ الْمُلْكِ
مَنْ تَشَاءُ وَتَعْرِضُ عَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِيلُ مَنْ تَشَاءُ لِيُبَيِّنَ لَكَ الْغَيْرُ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

بگو بار الها ای خداوند پادشاهی میدهی
پادشاهی هرکرا خواهی و باز می گیری
پادشاهی از هر که خواهی و ارجمند
می سازی هرکرا خواهی و خوار می
سازی هرکرا خواهی بدست تست نیکی
هر آئینه تو بر همه چیز توانائی^(۱) (۲۶) .

تُوْلِيهِ الْكَلَّ فِي الْهَامِ وَتُوْلِيهِ الْكَلَّ فِي الْكَلِّ وَتُوْلِيهِ الْكَلَّ
مِنَ الْبَيْتِ وَتُوْلِيهِ الْبَيْتِ مِنَ الْبَيْتِ وَتُوْلِيهِ الْبَيْتِ مِنَ الْبَيْتِ
يَعْتَبِرُ حَسَابٌ ﴿۴۰﴾

در می آری شب را در روز و در می آری
روز را در شب و بیرون می آری زنده را
از مرده و بیرون می آری مرده را از زنده
و روزی میدهی هرکرا می خواهی
بی شمار (۲۷) .

لَا يَخْذِلُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أُولِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ
إِلَّا أَنْ تَتَوَّابَةً لَكُمْ فَتَعْلَمُوا وَتَعْلَمُوا أَنَّكُمْ لَكُمْ

باید که دوست نگیرند مسلمانان کافران را
بجز اهل ایمان و هر که این کند پس نیست
در چیزی از آن خدا^(۲) مگر آنکه دفع
شرایشان کنید بنوعی از حذر کردن

(۱) مترجم گوید که در امر این دعا بشارت است به مغلوب شدن کافران .

(۲) یعنی در عهد خدا نیست .

نَفْسُهُ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿۲۸﴾

ویرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و بسوی خدا بازگشت است (۲۸).

قُلْ إِنْ تَحُبُّوهُمَا فَبِإِذْنِهِ يَكُونُ
وَمَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۹﴾

بگو اگر پنهان کنید آنچه در سینه‌های شماست یا آشکار کنیدش می‌داند آن را خدا و میداند آنچه در آسمان‌هاست و آنچه در زمین است و خدا بر همه چیز تواناست (۲۹).

يَوْمَ يَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا طَوِيلًا أَوْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿۳۰﴾

آن روزیکه حاضر یابد هرکس آنچه عمل کرده است از نیکی و آنچه کرده است از بدی دوست دارد که کاش بودی در میان وی و در میان آن بدی مسافتی دور ویرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و خدا بسیار مهربان است بر بندگان (۳۰).

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾

(ای محمد) بگو اگر دوست می‌دارید خدا را پس پیروی من کنید تا دوست دارد شمارا خدا و بیامرزد شمارا گناهان شما و خدا آمرزنده مهربان است (۳۱).

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

بگو فرمان برید خدا را و پیغامبر را پس اگر روگردانند پس هر آئینه خدا دوست ندارد کافران را (۳۲).

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۳۳﴾

هر آئینه خدا برگزید آدم را و نوح را و آل ابراهیم را و آل عمران را بر عالمها (۳۳).

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۴﴾

درحالتیکه این جماعت نسلی بودند

(۱) مترجم گوید که نصاریٰ باحضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم درباب عیسیٰ علیه السلام گفتگو کردند حق سبحانه این آیات نازل ساخت بعد از نزول این آیتها نصاریٰ را بمباهله دعوت کردند همه عاجز شده جزیه قبول نمودند.

بعضی آن پیدا شده از بعضی و خدا شنوای دانا است (۳۴) .

آنگاه که گفت زن عمران ای پروردگار من هر آئینه من نیاز تو کردم آنچه در شکم من است آزاد کرده^(۱) پس قبول کن از من هر آئینه توئی شنوای دانا (۳۵) .

پس چون بزاد دختر را گفت ای پروردگار من هر آئینه زادم این را دختر و خدا داناست بآنچه وی بزاد گفت آن زن نیست پسر مانند دختر^(۲) و هر آئینه نامیدم او را مریم و هر آئینه من در پناه تو می‌گذارم او را و نسل او را از شیطان ملعون (۳۶) .

پس قبول کرد مریم را پروردگار او به قبول نیک و پالیده ساخت او را پالیدن نیک و خبر گیر ساخت بروی زکریا را هرگاه داخل می‌شد زکریا بر مریم در مسجد می‌یافت نزد او روزی را^(۳) گفت ای مریم از کجاست ترا این روزی گفت اواز نزد خداست هر آئینه خدا می‌دهد روزی هر کرا می‌خواهد بی شمار (۳۷) .

آن وقت طلب کرد زکریا از پروردگار خود گفت ای پروردگار من عطا کن مرا از نذر

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۵﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَئِنَّ الذَّكَرَ لَأَكْرَمُ لَأُنْثَىٰ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُنَّ لَمَرْيَمَ وَإِنِّي عُيِدْتُهَا بِكَ وَذَرِيَّتُهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۳۶﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَوَكَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْخُرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَبْنَؤُا لِي لِهَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِدُونِ حِسَابٍ ﴿۳۷﴾

هَذَا لَكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿۳۸﴾

(۱) یعنی از خدمت والدین معاف داشته .

(۲) یعنی دختر خدمت بیت المقدس رانمی شاید .

(۳) یعنی میوه زمستان در تابستان و میوه تابستان در زمستان .

خودنسل پاک هر آئینه تو شنوای دعائی (۳۸) .

پس ندا کردند اورا فرشتگان و او ایستاده بود نماز می گذارد در عبادت گاه، که خدا بشارت می دهد ترا به یحیی باشد باوردارنده کلمه از جانب خدا^(۱) و سردار و پارسا و پیغامبری از نیکوکاران (۳۹) .

گفت ای پروردگار من چگونه پیدا می شود برای من فرزندی و رسیده است مرا کلان سالی وزن من نازا هست، گفت همچنین خدا میکند آنچه می خواهد (۴۰) .

گفت ای پروردگار من معین کن برای من نشانی^(۲) فرمود که نشان تو آنست که سخن نه توانی گفت بامردمان سه روز مگر باشارت و یادکن پروردگار خود را بسیار و تسبیح بگوبه شام و صبح (۴۱) .

و آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم آئینه خدا برگزید ترا و پاک ساخت ترا و برگزید ترا بر زنان عالمها (۴۲) .

ای مریم فرمانبرداری کن پروردگار خود را و سجده کن و نمازگذار بانماز گذاران (۴۳) .

(ای محمد) این از خبرهای غیب است وحی می کنیم آنرا بسوی تو و تو نبودی

فَتَأْتِيهِ الْمَلَكُ وَمَوْقَاهُمْ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ
أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ مُّصَدِّقًا لِّكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا
وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ أَلَيْسَ لِيْ عِلْمٌ وَقَدْ بَلَّغْتَنِی الْكِبَرَ وَأَمْرًا
عَاقِرًا قَالَ كَذٰلِكَ اللَّهُ یَفْعَلُ مَا یَشَآءُ ﴿۳۹﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّیْ آیَةً قَالَ اِنَّكَ الْاَوَّلُ الْاٰخِرُ
ثَلَاثَةَ اَیَّامٍ الْاَوَّلُ اَوَّلُ ذٰلِكَ رَبِّكَ كَبِیْرًا وَسَبِّحْ
بِالْحَمْدِ وَالْاِحْبَارِ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ یٰرِیْمُ اِنَّ اللَّهَ اصْطَفٰکِ
وَطَهَّرَکِ وَاَصْطَفٰکِ عَلٰی نِسَاءِ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۴۱﴾

یٰرِیْمُ اقْنِیْ لِرَبِّکِ وَاسْجُدِیْ وَارْکَعِیْ مَعَ الرّٰکِعِیْنَ ﴿۴۲﴾

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَآءِ الْغَیْبِ نُوْحِیْنِهٖ اِلَیْکَ وَمَا کُنْتَ لَدَیْهِمْ

(۱) یعنی عیسی را باور دارد .

(۲) یعنی نشان حمل آن فرزند .

إِذْ يَقُولُ أَفَلَا تَهْتَفُونَ بِمَا كُنْتُمْ
لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۳۷﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لَإِمْرَأَتِهِ إِنَّ اللَّهَ يُبَدِّلُ لَكِ بِكَلِمَتِهِ مَنَّهُ
الْبَيْتَ عِنْدَ ابْنِ مَرْيَمَ وَجِهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۳۸﴾

وَيُبَلِّغُكُمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۳۹﴾

قَالَتْ رَبِّ أَتَى بَنُوكُنِي وَلَدًا وَلَمْ يَمْسَسْ بِي سَمٌّ قَالَ
كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۴۰﴾

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالْعُرْفَ وَإِلَّا تَعْلَمَ ﴿۴۱﴾

وَسُئِلَ آلُ إِبْرَاهِيمَ أَنِ اتَّقُوا رَبَّ لَقَدْ جِئْتُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَرَبُّكُمْ
إِنِّي أَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الظَّالِمِينَ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفَخُوا فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَابْرَأُ إِلَهُكُمُ وَالْأَبْرَصَ
وَأُنْجِي السَّوْءَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَكْفُرُونَ
وَمَا تَكْفُرُونَ فِي بَيْتِكُمْ لَئِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لَّكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۲﴾

نزد آن قوم چون می انداختند قلمهای
خویش را^(۱) تاکدام کس از ایشان خبر
گیر مریم شود و نبودی نزد ایشان آنگاه
که باهم منازعه می کردند (۴۴) .

آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر
آئینه خدایشارت می دهد ترابه کلمه ای از
جانب خود که نام او مسیح عیسیٰ پسر
مریم است با آبرو دردنی و آخرت و از
مقربان بارگاه حضرت عزت است (۴۵) .

وسخن گوید به مردمان در گهواره و وقت
کهن سالی و باشد از شائستگان (۴۶) .

گفت ای پروردگار من چگونه شود مرا
فرزند و دست نرسانیده است بمن هیچ
آدمی فرمود همچنین خدا پیدا میکند
هرچه می خواهد چون سرانجام میکند
کاری پس جزاین نیست که میگوید او را
که بشو پس میشود (۴۷) .

و بشارت داد که می آموزد او را خدا کتاب
و دانش و تورات و انجیل را (۴۸) .

و گرداند او را پیغامبری بسوی بنی
اسرائیل باین دعوی که آورده ام پیش
شمانشانه ای از پروردگار شما اینکه هر
آئینه من می سازم برای شما از گِل مانند
شکل پرنده پس می دمم در آن پس باشد
پرنده ای به حکم خدا و به می کنم کور
مادرزاد را و برص دار را (یعنی پیسی

(۱) یعنی قرعه می انداختند .

را) وزنده می سازم مُردگان را به حکم خدا و خبر می دهم شمارا بآنچه میخورید و آنچه ذخیره می نهید درخانه های خود هر آئینه دراین کار نشانه است شمارا اگر باور دارند ه اید (۴۹) .

و آمده ام باور دارنده آنچه پیش دست من است از تورات و آمده ام تاحلال گردانم برای شما بعض آنچه حرام شده بود بر شما و آوردم نزد شما نشانه از پروردگار شما پس بتر سید از خدا و فرمان من برید (۵۰) .

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس پرستش کنید اورا این است راه راست^(۱) (۵۱) .

پس آنگاه که دریافت عیسی از قوم خود کفر را گفت کیستند یاری دهندگان من بسوی خدا گفتند حواریان مائیم یاری دهندگان خدا ایمان آوردیم به خدا و گواه باش که ما فرمانبرداریم (۵۲) .

ای پروردگار ما ایمان آوردیم بآنچه فرود آوردی و پیروی کردیم پیغمبر را پس بنویس مارا با شاهدان^(۲) (۵۳) .

نقشه کشیدند و خداوند چاره جوئی کرد و خداوند^(۳) بهترین چاره جویان

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَنَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجَنِّتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا^(۱)

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ^(۲)

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ هُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ أَمَّا يَا لِلَّهِ شَهِدَ يَأْقَافُ سَلْبُونَ^(۳)

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ^(۴)

وَمَكُرُوا وَمَكَّرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْكَائِرِينَ^(۵)

(۱) القصه این بشارت درحق عیسی علیه السلام متحقق شد و یهود را بدین خود دعوت نمود .

(۲) یعنی درزمره شهداء که اکمل امت اند واللہ اعلم .

(۳) یعنی بآن کافران .

است (۵۴) .

آنگاه که گفت خدای عیسیٰ هر آئینه من برگیرنده توأم^(۱) و بردارنده توام بسوی خود و پاک کننده توام از صحبت کسانی که کافر شدند و گرداننده تابعان توام بالای کافران^(۲) تا روز قیامت باز بسوی من است باز گشت شما پس داوری می کنم میان شما در آنچه اختلاف می کردید اندر آن (۵۵) .

اما کافران پس عذاب کنم ایشان را به عذاب سخت دردنا و آخرت نیست ایشان را یاری دهنده (۵۶) .

واما کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای شائسته پس تمام دهد خدا ایشانرا مزدایشان و خدا دوست نمی دارد ظالمان را (۵۷) .

این رامی خوانیم (یا محمد) بر تو که از آیتها و کتاب حکیم است (۵۸) .

هر آئینه حال عیسیٰ نزد خدا مانند حال آدم است آفرید او را از خاک باز گفت او را بشو پس شد^(۳) (۵۹) .

این سخن راست است از پروردگار تو پس مباش از شک آرندگان (۶۰) .

پس هر که مکابره کند با تو درباره عیسیٰ

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ رَافِعًا إِلَىٰ مَوْصِلِهِمْ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلِ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ قَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَّاءَ مَرْجِعُكُمْ فَأَخَذَكُمْ بَيْنَ يَدَيْكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذْتُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيَرْجِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

أَلَمْ تَكُنْ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

فَمَنْ حَاجَبَكَ فِيمَا بَيْنَ يَدَيْهِمَا فَالْجَبَلُ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ

(۱) یعنی ازین جهان .

(۲) یعنی غالب بر ایشان .

(۳) یعنی انسان شد .

بعد از آنچه آمد بتو از دانش پس بگویایید تا بخوانیم فرزندان خود را و فرزندان شمارا و زنان خود را و زنان شمارا و ذات های خود را و ذات های شمارا پس همه بزاری دعا کنیم پس لعنت خدا گوئیم بر دروغگویان (۶۱) .

هر آئینه این ست خبر راست و نیست هیچ معبود برحقى بجز خدا و هر آئینه خدا غالب استوار کار است (۶۲) .

پس اگر روگردانیدند پس خدا داناست به تباه کاران (۶۳) .

بگوای اهل کتاب بیائید بسوی سخنى مسلم میان ما و شما که نه پرستیم بجز خدا و شریک نسازیم باوى چیزی دیگر را و پروردگار نگیرد بعض از ما بعض دیگر را بجز خدا پس اگر روی گردانیدند پس بگوئید که گواه باشید ما مسلمانی (۶۴) .

ای اهل کتاب چرا مکیبره می کنید درباره ابراهیم^(۱) و فرود آورده نه شده است تورات و انجیل مگر بعد ابراهیم آیا نمی فهمید (۶۵) .

آگاه شوید شما ای قوم مکیبره کردید در آنچه شمارا بوى دانش است پس چرا مکیبره می کنید در آنچه شمارا بوى دانش نیست و خدامى داند و شما

تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبَيِّهْ لَمَنْ جَعَلَ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۶۱﴾

إِنَّ هَذَا الْقَوْمَ الْقَصُصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۶۲﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْغَافِلِينَ ﴿۶۳﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿۶۴﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَعْبُدُونَ مَا تَدْعُوهُمْ وَالْآنُزِلَتْ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ الْأَمِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۶۵﴾

هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَآجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُعَآجُونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۶﴾

(۱) یعنی بعض گفتند یهودی بود و بعض گفتند نصرانی بود .

نمی دانید^(۱) (۶۶) .

نه بود ابراهیم یهودی و نه نصرانی ولیکن بود حنیف مسلمان و نه بود از شرک آرندگان^(۲) (۶۷) .

هر آئینه نزدیک ترین مردم بابراهیم آن کسان بودند که پیروی او کردند یعنی در زمان او این پیغامبرو مومنان و خدا کارساز مومنان است (۶۸) .

آرزو کردند طائفه ای از اهل کتاب که گمراه سازند شمارا و گمراه نمی سازند مگر خویشان را و آگاه نیستند (۶۹) .

ای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیتهای خدا حال آنکه خود شما گواهی می دهید (۷۰) .

ای اهل کتاب چرا خلط می کنید حق را به باطل و چرا می پوشید حق را و حال آنکه شما میدانید (۷۱) .

و گفتند گروهی از اهل کتاب^(۳) ایمان آرید بآنچه فرود آورده شده است بر مسلمانان اول روز و انکار کنید آخر آن روز تا شاید که مسلمانان بر گردند^(۴) (۷۲) .

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

إِنَّ أَوَّلَ الْبَشَرِ مِنْ آدَمَ إِلَى نُوْحٍ كَانَ مِنَ الْبَارِئِينَ ۖ فَكَفَرُوا بِهِمْ فَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَكَانُوا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقُولُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِالْبَاطِلِ وَتَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

وَقَالَتِ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمُنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَی النَّبِيِّینَ آمُنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَكُفُّوا وَاخْرُجْ لَهُمْ عَذَابٌ ۝

(۱) یعنی در مسائل منصوصه در تورات اختلاف کردید تا چه رسد بغير منصوصه .

(۲) مترجم گوید حنیف آنرا می گفتند که استقبال کعبه کند و حج گذارد و ختنه نماید و از جنابت غسل کند حاصل آنکه نام کسی بُود که بشریعت ابراهیمی متدین باشد .

(۳) یعنی بایکدیگر .

(۴) یعنی در شک افتند .

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا بِمَا نُنَاجِي بِهِ وَنَبِّئْهُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ
أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوْكُمْ عِنْدَ
رَبِّكُمْ قُلْ إِنْ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِعُقُوبَةِ يُودَةَ إِلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدُّ إِلَيْكَ
إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَالِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ
عَلَيْنَا فِي الْأُمَمِينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَٰئِكَ لَخَلَاقٌ لَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يَكِلَهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ

و منقاد مشوید مگر کسی را که پیروی
دین شما کند بگو (یا محمد) هر آئینه
هدایت، هدایت خدا است گفتند باور
مکنید آنکه داده شود کسی مانند آنچه
داده شده اید شما، یا گروهی الزام دهند
شمارا نزد پروردگار شما بگو نعمت
بدست خدا ست می دهد آن را بهره
خواهد و خدا فراخ نعمت داناست (۷۳).

مختص می گرداند به بخشایش خود
هر کرا خواهد و خدا صاحب فضل عظیم
است (۷۴).

و از اهل کتاب کسی هست که اگر امین
داری او را بخزانة بازدهد او را بتو
و از ایشان کسی هست که اگر امین داری
او را بیک دینار باز ندهد آرتو مگر
تا وقتی که باشی بر سر او ایستاده و این
خیانت بسبب آنست که گفتند نیست
بر ما در حق ناخواندگان هیچ راه^(۱)
و دروغ می گویند برخدا و حال آنکه ایشان
(این را) میدانند (۷۵).

آری هر که وفا کند بعهد خود و پرهیزگاری
کند پس هر آئینه خدا دوست میدارد
پرهیزگاران را (۷۶).

هر آئینه کسانی که می ستانند عوض
پیمانی که با خدا بستند و عوض سوگندان
خویش بهای اندک را آن گروه هیچ نصیب

(۱) یعنی ما را بر مال عرب که هم دین ما نیستند مؤاخذه نخواهد شد.

إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يَزِيدُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۵﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُنَ أَلْسِنَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنْ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۵﴾

مَا كَانَ لِجَعْدِ أَنْ يُؤْفِكَهُ اللَّهُ الْكُذِبَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوَّةَ
ثُمَّ يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا أَنْتُمْ مُعْتَبَرُونَ الْكُذِبَ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَدْرُسُونَ ﴿۵﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُكَذِّبُوا الْمَلَائِكَةَ وَالْكِتَابَ
أَرْبَابًا يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ بِالْكَذِبِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۵﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِنْكُمْ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ
وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا فَلَقُوا بَأْسَهُمْ وَاتَّخَذُوا

نیست ایشان را در آخرت و سخن
نگوید بایشان خدا و نگاه نه کند بسوی
ایشان روز قیامت و پاک نه سازد ایشان را
و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۷) .

و هر آینه از اهل کتاب گروهی هستند که
می پیچند زبان خویش را به (خواندن)
کتاب تا گمان کنید که آن از کتابست
و نیست آن از کتاب^(۱) و می گویند که این
از نزد خدا ست و نیست آن از نزد خدا
دروغ می گویند برخدا و حال آنکه
ایشان (این را) میدانند (۷۸) .

سزاوار نیست هیچ آدمی را که عطا کند
او را خدا کتاب و علم و نبوت باز بگوید
به مردمان بند گان شوید مرا بدون خدا
و لیکن مثل این شخص می گوید که
باشید ربانی^(۲) بسبب آموزاندن کتاب
و خواندن آن (۷۹) .

و سزاوار نیست که فرماید شمارا که
پروردگار گیرید فرشتگان و پیغامبران را
آیا بکفر می فرماید شمارا بعد از آنکه
مسلمان شده باشید (۸۰) .

و آنگاه که گرفت خدای تعالی پیمان
پیغامبران را که آنچه دادم شمارا از کتاب
و علم باز بیاید به شما پیغامبری باور
کننده آنچه باشماست البته ایمان آرید باو

(۱) یعنی به تکلف از خود چیزی نوشته در کتاب غلط ساخته می خوانند .

(۲) یعنی مرشد خلق شوید .

عَلِ ذَٰلِكُمْ اٰمِنُوْنَ قَالُوْا اَقْرَبْنَا قَالَ قَاتِلُوْهُمْ اَوْ فَاَتُوْهُمْ اَوْ اَقْرَبُوْا
وَاَمَّا عَمَلُكُم مِّنَ الشَّهِيْدِيْنَ ۝۱۱

فَمَنْ كُوِّلَ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝۱۲

اَفَعَلَيْكُمْ دِيْنُ اللّٰهِ يَبْعُوْنَ وَاَلَا تَسْلَمُوْنَ مِّنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا اِلٰى يَدِيْكُمْ يَرْجِعُوْنَ ۝۱۳

قُلْ اَمَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ عَلٰى اٰبٰرِهِيْمَ
وَ اِسْمٰعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ وَ يَعْقُوْبَ وَ الْاَسْبَاطِ وَمَا اَفٰى مُوسٰى
وَ عِيسٰى وَ النَّبِيِّنَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تَرْقٰى بَيْنَ اَحَدِهِمْ
وَغَيْرُهُمْ مُّسَلِّمُوْنَ ۝۱۴

وَمَنْ يَنْتَحِمْ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝۱۵

كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوْا وَاَبْعَدُوْا اٰمٰنِيْهُمْ وَشَهِدُوْا
اَنَّ الرُّسُوْلَ حَقٌّ وَجَآءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝۱۶

والبتہ یاری دهید اورا، فرمود خدا آیا
اقرار کردید و گرفتید براین کار عهد
مرا^(۱) گفتند اقرار کردیم فرمود پس گواه
باشید^(۲) ومن باشما از گواهانم (۸۱) .
پس هرکه بر گردد بعد ازین پس آن گروه
ایشانند بدکاران (۸۲) .

آیا این کافران غیر دین خدا می طلبند و
خدارا منقاد شده اند آنانکه در آسمان ها
و زمین اند بخوشی یا نا خوشی و بسوی
او گردانیده شوند (۸۳) .

بگوایمان آوردیم بخدا و آنچه فرود آورده
شده است بر ما و آنچه فرود آورده شده
بود بر ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و نبیرگان وی و آنچه داده شد
موسی و عیسی و پیغامبران را از پروردگار
ایشان فرق نمی گذاریم میان هیچ يك از
ایشان و ما خدارا منقادیم (۸۴) .

و هرکه طلب کند غیر اسلام دینی دیگر را
پس هرگز قبول کرده نخواهد شد از او
و او در آخرت از زیان کاران است (۸۵) .

چگونه راه نماید خدا گروهی را که
کافر شدند بعد از اسلام خود و بعد از
اینکه گواهی دادند که پیغمبر برحق است
و بعد از آنکه آمد بایشان حجت، و خدا راه
نمی نماید گروه ستم گاران را (۸۶) .

(۱) یعنی قبول کردید .

(۲) یعنی بر یکدیگر .

أُولَئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٥٠﴾

خَلِيدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٥١﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدَلْنَا بِهِمْ ثُمَّ أَذَدَدُوا الظُّلْمَ أَنْ
تُغْلَبَ قُوَّتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ لَا يُمَسَّلُ
مِنْ أَحَدِهِمْ سُلُّ الْأَرْضِ دَهْمًا وَلَا يُوفَّقُونَ فِيهِ
أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٤﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبَبْتُمْ وَذَلِكَ
مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

كُلُّ الظَّالِمِ كَانَ جَلَدًا لِبَنِي إِسْرَءِيلَ إِسْرَءِيلُ الْأَمَّا حَزْمٌ
إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ
فَاتَّبِعُوا التَّوْرَةَ فَاتَّبَعُواهَا إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٦﴾

این گروه سزای ایشان آنست که باشد
برایشان نفرین خدا و فرشتگان و مردمان
همه ایشان (۸۷) .

جاویدان در آن لعنت، سبک کرده نه شود
ازایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده
شوند (۸۸) .

الآنکه توبه کردند بعد ازین و نیکوکاری
نمودند پس هر آئینه خدا آمرزندهٔ مهربان
است (۸۹) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بعد از اسلام
خویش باز زیادتی کردند در کفر هرگز
قبول کرده نشود توبه ایشان و آن گروه
ایشانند گمراهان (۹۰) .

هر آئینه آنان که کافر شدند و کافر مردند
هرگز قبول کرده نخواهد شد از هیچ یک
ایشان مقدار پُری زمین از زر و اگر چه
عوض خود دهد آن را آن گروه ایشانراست
عذاب دردهنده و نیست ایشان را هیچ
یاری دهنده (۹۱) .

هرگز نباید نیکوکاری را تا آنکه خرج کنید
از آنچه که دوست می دارید و هر چیز که
خرج کنید پس بدرستی که خدا بوی
دانااست (۹۲) .

همه طعام حلال بود بر بنی اسرائیل مگر
آنچه حرام کرده بود یعقوب برخویشتن
پیش از آنکه تورات نازل کرده شود
بگویارید تورات را پس بخوانید آن را

اگر هستید راست گوی^(۱) (۹۳) .

پس هرکه دروغ بزند بر خدا بعد ازین
پس آن گروه ایشانند ستم گاران (۹۴) .
بگوراست گفت خدا پس پیروی کنید
ملت ابراهیم را حنیفی کیش شده و نه بود
از مشرکان (۹۵) .

هر آئینه اول خانه ای که مقرر کرده شد برای
مردمان آن ست که درمکه است برکت
داده شده و هدایت مردم را (۹۶) .

در آن خانه نشانه های روشن است از آن
جمله جای ایستادن ابراهیم^(۲) و هر که
درآید آنجا ایمن بود و حق خدا ست
بر مردمان حج خانه کعبه هرکه توانائی
دارد رفتن بسوی آن از جهت اسباب راه
و هرکه کافر شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
است از عالم ها (۹۷) .

بگوای اهل کتاب چرا کافر می شوید
بآیات خدا و خدا حاضر است بر آنچه
می کنید (۹۸) .

بگوای اهل کتاب چرا باز می دارید از راه
خدا کسی را که ایمان آورد می طلبید

فَمِنْ أَقْدَرِ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قُلْ لَّكَ
هُوَ الْخَبِيرُونَ ﴿٩٣﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَإِذَا تَوَلَّيْنَا لِرَبِّهِمْ حَنِيفًا وَ مَا كَانُوا
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَ هُدًى
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٥﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا يُرِيدُونَ وَ مَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ
عَلِ الْكَافِرِينَ جِزَاءُ النَّفْسِ مِنَ اسْتَفْهَامِهِ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَ مَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَرِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقْفُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهِ
شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ
تَبَعُواهُ أَعْرَاجًا وَ أَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَ مَا لِلَّهِ بِعَاقِلٍ

(۱) مترجم گوید یهود بر حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طعن می کردند که شما دعوی ملت ابراهیم می کنید و آنچه درخاندان ابراهیم نمی خوردند مانند گوشت شتر و شیر آن می خوردید حق تعالی جواب داد که همه چیز حلال بود پیش از نزول تورات الا گوشت و شیر شتر و تحریم گوشت و شیر شتر ملت ابراهیم نیست خاصه بنی اسرائیل بود بسبب تحریم جد ایشان و الله اعلم .

(۲) یعنی نقشی که در سنگ ظاهر شده .

عَمَّا تَعْمَلُونَ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ⑤

وَكَيْفَ تَصْفِرُونَ ۚ وَأَنْتُمْ تُثَلِّ عَلَيْكُمُ الْآيَاتِ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ⑦

وَاتَّخِذُوا مِنْ حَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ
إِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ
فِيهَا ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ⑧

برای آن راه کجی^(۱) و شما با خبراید و
نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۹۹).
ای مسلمانان اگر فرمان برید گروهی را
از اهل کتاب کافر گردانند شما را بعد
از اسلام شما (۱۰۰).

و چگونه کافر شوید و خوانده می شود
بر شما آیات خدا و در میان شما هست
پیغامبر خدا و هر که چنگ استوار کرد
بخدا پس هر آئینه راه نموده شد بسوی
راه راست (۱۰۱).

ای مسلمانان بترسید از خدا حق ترسیدن
از وی و نمیرید مگر مسلمان شده (۱۰۲).
و چنگ زنید به ریسمان خدا^(۲) جمع آمده
و پراکنده مشوید و یاد کنید نعمت خدا را
که بر شماست چون بودید دشمن
یکدیگر^(۳) پس الفت انداخت میان
دلهای شما پس شدید به نعمت خدا
برادر بایکدیگر و بودید برکناره چاله ای
از آتش پس رهانید شما را از آن همچنین
بیان می کند خدا برای شما نشانه های
خود را تا باشد که راه یابید^(۴) (۱۰۳).

(۱) یعنی شبهات می آرید تا نزد مردمان ظاهر شود که کج است .

(۲) به دین خدا .

(۳) یعنی اوس و خزرج و عرب معديه و یمنیه و عرب و عجم بایک دیگر دشمنی
داشتند .

(۴) یعنی تفرق در اصول دین حرام است که جمعی معتزلی باشد و جمعی شیعه و علی
هذا القیاس .

وَلَنْ تَكُنْ مِنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَفَرُوا وَاتَّخَذُوا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَالَّذِينَ لَهُمُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦١﴾

يَوْمَ يَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ الْإِيمَانِ قَدْ قَفُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ يُعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٣﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ يَا الْحَقُّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

وَاللَّهُ مَافِي السَّمٰوٰتِ وَمَافِي الْأَرْضِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٦٥﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

وباید که باشد از شما گروهی که بخوانند بسوی نیکی و به فرمایند به کارپسندیده و منع کنند از ناپسندیده و آن گروه ایشانند رستگاران^(۱) (۱۰۴) .

و مباحثید مانند کسانی که پراگنده شدند و اختلاف بایکدیگر کردند بعد از آنکه آمد بایشان حجت ها و آن گروه ایشان راست عذاب بزرگ^(۲) (۱۰۵) .

آن روز که سفید شود یک پاره رویها و سیاه گردید یک پاره روی ها اما آنکه سیاه گشت روی های ایشان بدیشان گفته شود آیا کافر شدید بعد از اسلام خویش پس بچشید عذاب را بسبب کافر شدن خویش (۱۰۶) .

و اما آنکه سفید شد روی های ایشان پس در رحمت خدا باشند ایشان در آنجا جاویدند (۱۰۷) .

این آیات خداست می خوانیم آن را بر تو برستی و نمی خواهد خدا ستم کردن بر مردمان (۱۰۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و بسوی خدا باز گردانیده می شود همه کارها (۱۰۹) .

هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده شد^(۳) برای مردمان می فرمائید بکار

(۱) یعنی واجب بالكفایه است که جمعی بامر معروف و نهی از منکر قیام نمایند .

(۲) یعنی مانند یهود و نصاری مشوید که هفتاد و چند فرقه گشتند .

(۳) یعنی مقرر کرده شد .

وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

پسندیده و منع می کنید از ناپسندیده
و باور میدارید خدا را و اگر ایمان
می آوردند اهل کتاب هر آئینه بهتر می بود
ایشان را بعضی از ایشان مسلمانند و
اکثر ایشان بدکارانند (۱۱۰) .

لَنْ يَفُزُوا إِلَّا الْأَذَىٰ وَإِنْ يَتَّبِعُوا لَوْ كُفُّوا
الْأَذَىٰ لَمْ يَنْصُرُوا ﴿١١١﴾

هرگز زیان نه رسانند به شما مگر اندک
رنجی^(۱) و اگر کارزار کنند باشما پشت
بسوی شما کنند^(۲) باز نصرت داده نه
شوند (۱۱۱) .

ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدَّالَّةُ آيِنَ مَا تَقْتُلُوا إِلَّا جَبَلٌ مِنَ اللَّهِ
وَحَبْلٌ مِنَ النَّاسِ وَبِأَنفِ بَعْضٍ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ يَأْتُهُمْ كَأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ الرِّبِّيَّاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ يَمَاعَصُوا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

زده شد برایشان خواری هر جاکه یافته
شوند مگر بدست آویزی از خدا و دست
آویزی از مردمان^(۳) و باز گشتند بخشی
از خدا زده شد برایشان ناداری، این
بسبب آنست که کافر می بودند بآیات خدا
و می کشتند پیغامبران را بناحق این بسبب
گناه کردن ایشان ست و بسبب آنکه
از حدمی گذشتند (۱۱۲) .

لَيُؤْمِنُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَمَتَّلُونَ
أَيَّ اللَّهِ أَنَاءَ الْبَيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

برابر نیستند همه از اهل کتاب گروهی
هست ایستاده^(۴) می خوانند آیاتِ خدا را
در اوقات شب و ایشان سجده می کنند^(۵)
(۱۱۳) .

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآمُرُونَ

باور میدارند خدا را و روز قیامت را و

(۱) یعنی بسبب زبان درازی .

(۲) یعنی بگریزند .

(۳) یعنی مگر بعهده دمه .

(۴) یعنی راست کردار .

(۵) یعنی آنانکه از ایشان مسلمان شده مانند عبدالله بن سلام .

يَا مَعْرُوفُ وَيَهْيُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٧﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالْمُتَعَمِّلِينَ ﴿٣٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَمْ يُغْنِ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

مَكْلٌ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
عَذْرَاءٌ صَبَتْ حَرَّتْ قَوْمٌ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَمْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا إِطْلَاقًا مِنْ دُونِكُمْ
لَا لِيَأْكُلُوا مِنَّا دُونَ ذِمَّتِهِمْ قَدْ بَدَأَ الْبَغْضَاءُ
مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَأَتَمَّتْ مِنْ صُدُورِهِمْ الْكِبْرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٤١﴾

هَآئِنَّمْ أُولَآءِ خُيُّوا لَهُمْ وَلَا يَخِشَوْهُمْ وَاثِقُونَ يَا أَيُّهَا

می فرمایند بکار پسندیده و منع می کنند
از ناپسندیده و سبقت می کنند در نیکی ها
و ایشان از شائسته کارانند (۱۱۴) .

و آنچه می کنند از نیکی پس ناقد رشناسی
کرده نه شود بایشان به نسبت آن عمل و
خداداناست به پرهیز گاران (۱۱۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند دفع نکند
از ایشان مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان
از عذاب خدا چیزی را و ایشانند دوزخیان
ایشان در آنجا جاویدند (۱۱۶) .

مثال آنچه خرج می کنند درین زندگانی
دنیا مانند مثال بادبست که در آن سرمای
سخت است برسید زراعت گروهی را که
ستم کردند بر خویشان پس نابود ساخت
آن را و ستم نه کرد بر ایشان خدا و لیکن
بر خویشان ستم می کردند^(۱) (۱۱۷) .

ای مسلمانان دوست پنهان مگیرید غیر از
خویش^(۲) کوتاهی نمی کنند در فتنه انگیزی
میان شما دوست داشتند رنج شمارا هر
آئینه ظاهر شد دشمنی از دهان ایشان
و آنچه پنهان کرده است سینه های ایشان
سخت تراست هر آئینه بیان کردیم برای
شمانشانه ها اگر دانا هستید (۱۱۸) .

آگاه شوید شما ای قوم که دوست
میدارید ایشان را و ایشان دوست

(۱) حاصل آنست که صدقات ایشان نابود می شود .

(۲) یعنی از غیر مسلمانان .

نمی دارند شمارا و ایمان می آرید همه کتاب الهی و ایشان چون ملاقات کنند باشما گویند ایمان آوردیم و چون تنها بشوند بگزند بر شما انگشتان خود را از خشم بگو بمیرید بسبب خشم خویش هر آئینه خدا داناست بآنچه در سینه هاست (۱۱۹) .

اگر برسد به شمانعمتی ناخوش کندایشان را و اگر برسد به شما سختی خوشحال شوند بآن و اگر شکیبائی کنید و پرهیزگاری نمائید هیچ زیان نه رساند بشما مگر ایشان هر آئینه خدا بآنچه می کنند در برگرفته است^(۱) (۱۲۰) .

و یادکن آنگاه که پگاه بیرون آمدی از میان اهل خانه خود می نشاندی مسلمانان را در جایگاهها برای جنگ و خداشنوای دانا است^(۲) (۱۲۱) .

آنگاه که خواستند دوفرقه از شما که بزدلی

كَلِمَةً وَلَإِذَا الْقَوْمُ قَالَُوا امْنَا لَا وَلَإِذَا اخْلَوْا عَصَوْا عَلَيْكُمْ
الْأَمَلِ مِنَ الْفَيْضِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

إِنْ تَسْتَكْبِرُوا حَسَنَةً سَنُوْهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكُمْ سَيِّئَةٌ
يَفْرَحُوا بِهَا لَنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ
لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

إِذْ هَبَّتْ كَلْبَافَتَيْنِ مِنْكُمْ أَنْ تَشْكُلَ وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى

(۱) درغزوه احد اهل نفاق میل کردند بآنکه در شهر متحصن شوند و اصحاب خواستند که بیرون آمده جنگ کنند بعد از آنکه هزیمت واقع شد منافقان این را محل طعن گرفتند و وقت جنگ حضرت پیغامبر بر بالای کوهی جماعتی را مقید ساختند که ازین جانجنبد چون آثار فتح ظاهر شدن در گرفت آن جماعت در پی غنیمت افتادند و عصیان پیغمبر کردند بشومی این عصیان هزیمت بر مسلمانان افتاد و همه فرار کردند الا ماشاء الله خبر شهادت حضرت پیغامبر شائع شد منافقان قصد ارتداد کردند پس در جواب طعن منافقان و عتاب خلاف امر کنندگان و تشنیع بیوفایان حق سبخانه نازل کرد .

(۲) و یاد کن زمانی را که بامداد از میان خانواده خود بیرون رفتی و پایگاههای جنگ را برای مسلمانان مهیا میکردی (مصحح) .

اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَنِي كَنْزٍ إِذْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ سُلْطَانٌ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّلَ اللَّهُ رَجُلًا بِآخَرٍ
أَلَيْسَ مِنَ الْمَلِكَةِ مُتَزِيلٌ ﴿٣٩﴾

بَلَىٰ لَئِنْ نَصَرُوا وَتَشَقَّوْا يَأْتُواكُم مِّنْ قُدْرِهِمْ هَذَا
يُبَدِّلُ اللَّهُ رَجُلًا بِخَلْفَةٍ أَلَيْسَ مِنَ الْمَلِكَةِ مُسَوِّمٌ ﴿٤٠﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُرْءً لَّكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا
النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٤١﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا
خَالِدِينَ ﴿٤٢﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ
فَالَهُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٣﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ

کنند و خدا کارساز ایشان بود و بر خدا باید
که توکل کنند مسلمانان^(۱) (۱۲۲) .

و هر آئینه خدا فتح داد شمارا روز بدر و شما
خوار بودید پس به ترسید از خدا تا بود که
شکر گذاری کنید (۱۲۳) .

چون می گفتی به مسلمانان آیا کفایت نه
خواهد کرد شمارا که امداد کند شمارا
پروردگار تان به سه هزار کس از
فرشتگان فرود آورده شده (۱۲۴) .

بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمائید و
بیایند کافران بسوی شما باین جوش
خود امداد کند شمارا پروردگار شما به
پنج هزار کس از فرشتگان نشان مندر کرده
(۱۲۵) .

و نه ساخت خدای تعالی این مدد را مگر
برای مژده دادن شما و برای آنکه آرام گیرد
دلهای شما بآن و نیست فتح مگر از نزد
خدا غالب استوارکار (۱۲۶) .

چنین کرد تا هلاک کند طائفه ای را از
کافران یا مغلوب سازد ایشان را پس باز
گردند به مراد نارسیده (۱۲۷) .

نیست ترا ازین کار چیزی یا بهمهربانی توبه
ایشان را می پذیرد یا غالب کند ایشان را
زیرا که ایشان ستمگارانند (۱۲۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و

(۱) یعنی بنی سلمه و بنی حارثه که خیال فرار بخاطر ایشان گذشته بود باز
خدای تعالی ایشان را از جبن محفوظ داشت .

آنچه در زمین است می آمرزد هر کرا خواهد و عذاب می دهد هر کرا خواهد و خدا آمر زنده مهربان است (۱۲۹) .

ای مومنان خورید سود را چند برابر تو بر تو و بر رسید از خدا تا باشد که رستگار شوید (۱۳۰) .

و پناه گیرید از آن آتش که آماده کرده شده است برای کافران (۱۳۱) .

و فرمان برید خدا را و پیغامبر را تا باشد که بر شما مهربانی کرده شود (۱۳۲) .

و شتاب کنید بسوی آمرزش از پروردگار خویش و بسوی بهشتی که پهنائی آن مانند آسمان ها و زمین است آماده کرده شده است برای پرهیز گاران (۱۳۳) .

آنانکه خرج می کنند در آسائش و سختی و فرو خوردگان خشم و عفو کنندگان تقصیر از مردمان و خدا دوست می دارند نیکوکاران را (۱۳۴) .

و آنانکه چون کار زشت کنند یا ستم کنند بر خود یاد کنند خدا را پس آمرزش خواهند برای گناهان خود و کیست که بیا مرزد گناهان را مگر خدا و به آنچه کردند دانسته اصرار نورزیدند (۱۳۵) .

آن گروه پاداش ایشان آمرزش است از پروردگار ایشان و بوستانهائی که می رود زیر آن جویها جاویدند در آن جا و نیک است اجر اطاعت کنندگان (۱۳۶) .

هر آئینه گذشته است پیش از شما واقعه های آنانی که پیش از شما بودند، پس

و يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ أَصْحَابًا مُتَضَعَفَةً فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ لَكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالْعَرَاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ فَمَا لَهُ بَدَلٌ وَلَمْ يُبْسَرْ لِمَا فَعَلُوا وَأَهُم يَحْكُمُونَ ﴿١٣٥﴾

أُولَئِكَ جَزَاءُ أَهْلِ مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّتْ بَحْرَى مِنْ عَثَمِ الْأَنْهَارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَلَهُمْ جَزْءُ الْعِلَلِينَ ﴿١٣٦﴾

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْ قَوْمٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قُرْصٌ مِثْلُكُمْ
وَبِئْسَ الْأَكْيَامُ ذُنُودًا وَلِأَيُّ النَّاسِ وَلِيَ عِلْمُ اللَّهِ
الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيُبَيِّحَ الْكَافِرِينَ ﴿٤١﴾

أَمْرٌ حَبِيبٌ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَكِنَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمُوتُونَ الْبُوتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقُولُوا فَقَدْ
رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

سیر کنید در زمین و بنگرید که چگونه
بود آخر کار تکذیب کنندگان (۱۳۷) .

این پیامی است برای مردمان و هدایتی و
پندی برای پرهیزکاران (۱۳۸) .

و سست مشوید و اندوهناک مباشید و شمائید
غالب اگر مسلمان هستید (۱۳۹) .

اگر برسد شمارا زخمی پس رسیده است
جماعت کافران را زخمی مانند آن^(۱) و این
حادثه ها که می گردانیم آن را در میان
مردمان برای فوائد بسیار و متمیز سازد
خدامومنان را و شهید گرداند بعضی را
از شما و خدا دوست نمی داردستمگاران
را (۱۴۰) .

و تا که سره و خالص کند خدا مسلمانان
را^(۲) و نابود سازد کافران را (۱۴۱) .

آیا گمان کردید که در آئید به بهشت و هنوز
متمیز نه ساخته است خدا مجاهدان را
از شما و پیش از آنکه متمیز سازد صابران
را (۱۴۲) .

و هر آینه شما آرزومی کردید مرگ را^(۳)
پیش از آنکه ملاقات آن کنید پس دیدید
آن را و (در حالیکه) شما می نگرستید
(۱۴۳) .

و نیست محمد مگر پیغمبر هر آینه گذشته

(۱) یعنی دربدر .

(۲) یعنی ذنوب ایشان را محو کند .

(۳) یعنی شهادت را .

اند پیش از وی پیغامبران آیا اگر بمیرد
یا کشته شود برمی گردید برپاشنه های
خود^(۱)؟ و هرکه برگردد برپاشنه های خود
پس هیچ زیان نه رساند خدا را و خدا ثواب
خواهد دادشگر گذاران را (۱۴۴) .

و نیست هیچ شخصی را که بمیرد
الاباراده خدا نوشته شده است مقید
بقید وقت و هرکه خواهد جزای دنیا
بدهیمش از ثواب دنیا و هرکه خواهد
جزای آخرت بدهیمش از ثواب آخرت
و بزودی جزای نیک خواهیم
داد سپاسگذاران را (۱۴۵) .

و بسا پیغامبر که قتال کردند با کفار همراه
او خدا پرستان بسیار، پس سستی نه
کردند بسبب مصیبتی که ایشان را رسید
در راه خدا و ناتوانی نه کردند و بیچارگی
نه نمودند و خدا دوست می دارد صابران
را (۱۴۶) .

و نبود سخن این خدا پرستان بجز آنکه
گفتند ای پروردگار ما بیایم مرز ما را گناهان
ما را و از حد گذشتن ما در کار خود و استوار
کن پاهای ما را و نصرت ده ما را بر قوم
کافران (۱۴۷) .

پس عطا کرد خدا ایشان را جزای نیک
در دنیا و جزای نیک در آخرت و خدا
دوست می دارد نیکوکاران را (۱۴۸) .

ای مومنان اگر فرمان برداری کافران کنید

أَفَلَا يَنْفَعُكُمْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ قُلْ لَّيْسَ لِلَّهِ شَيْءٌ وَسِعَ جِزَىٰ
اللَّهِ الشُّكْرَ ۝

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَدَّتَٰ
وَمَنْ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِيدُ
ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشُّكْرَ ۝

وَكَايُنْ مِنْ رَبِّي قُلْتُ لَمَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا
وَهَبُوا لِمَا آصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَكْبَرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا الْآنَ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَاسْرَفَاتِنَا فِي أَمْرِنَا وَشَيْءَ أَقْدَامِنَا
وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

فَاتَّهَمَهُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ .
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

(۱) یعنی مرتد شوید .

يُرْذَلُكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِيسِينَ ﴿٣٩﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿٤٠﴾

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ ۖ يَمَّا أَسْرَوْا
يَاللَّهُ مَا لَهُم بِمَنْزِلِ بِهِ سُلْطَانًا ۖ وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
يَسْ مَثْوَى الثَّقَلَيْنِ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ ۚ إِذْ تَحْسَبُونَهُم بِأَذْنٍ
حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ وَتَنَاءَدْتُمْ فِي الْأُمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلْنَا مَا تَحِبُّونَ ۚ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَّفَكُمْ
عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۚ وَاللَّهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٢﴾

إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلَوْنِ عَلَىٰ أَحَدٍ ۚ وَالرَّسُولُ
يَدْعُوكُمْ فِي الْأَخْرُكِ ۚ فَأَتَاكُمْ عَثَا ۖ فَعِمَّ لَيْلًا
تَحَرَّوْا عَلَىٰ مَا قَاتَلْتُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

(۱) یعنی فرار کردید .

باز گردانند شمارا برپاشنه های شما پس
باز گردیدزبان کارشده (۱۴۹) .

بلکه خدا یاری دهنده شماست و او
بهترین یاری دهندگان است (۱۵۰) .

خواهیم انداخت دردل کافران بزدی
بسبب آنکه شریک مقرر ساختند با خدا چیزی
را که هیچ حجت فرونه آورده است خدا
برای او و جای ایشان دوزخ است و او بد
اقامت گاه است ستمگاران را (۱۵۱) .

وهر آئینه راست کرد خدا درحق شما
وعده خود را چون می کشتید کافران را
بحکم خدا تا وقتی که بزدی کردید و نزاع
کردید درکار خویش و نافرمانی کردید
بعد از آنکه عطا نمود به شما آنچه می
خواستید از شما کسی بود که می خواست
دنیا را و از شما کسی بود که می خواست
آخرت را آنگاه باز گردانید شمارا از
ایشان^(۱) تا امتحان کند شمارا و هر آئینه
در گزرائید از شما و خدا صاحب رحمت
است بر مومنان (۱۵۲) .

آنگاه که دور می رفتید در گریختن و متوجه
نمی شدید بر هیچ کس و پیغامبر می
خواند شمارا در جماعت که پس پشت
شما بود پس جزا داد شمارا باندوهی
بالای اندوهی این پند دادن برای آنست
تا اندوهناک نشوید بر آنچه از دست

شمارفت و نه بر آنچه رسید بشما و خدا
با خبر است بآنچه می کنید (۱۵۳) .

باز فرود آورد بر شما پس از اندوه ایمنی که
پینکی بودمی پوشید گروهی را از شما
و گروهی دیگر بودند که اندوهناک ساخته
بودایشان را فکر خویشتن گمان می کردند
بخدا گمان باطل چون گمان اهل جاهلیه
(یعنی اهل کفر) می گفتند آیاهست مارا
از این کار هیچ چیزی^(۱) بگوید رستیکه همه
کار خدا راست پنهان می دارند در دل
خویشتن آنچه آشکار نمی کنند برای تو
می گویند اگر بودی مارا از این کار چیزی
کشته نمی شدیم درین جا بگو اگر می
بودید در خانه های خویش هر آئینه بیرون
می آمدند کسانی که مقدر شده است
برایشان کشته شدن بسوی کشتن گاه
خویش^(۲) و تابا ز ماید خدا آنچه در سینه
شما است و تاکه سره و خالص کند آنچه
در دل های شماست و خدا دانا است بآنچه
در سینه ها است (۱۵۴) .

هر آئینه کسانی که رو گردانیدند از شما
روزی که بهم آمدند دو جماعت^(۳) جز این
نیست که لغزایدایشان را شیطان بشومی
بعض آنچه کردند و هر آئینه عفو کرد خدا

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنًا نَافِثًا بِغَمِّكُمْ
وَمِنْكُمْ وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرَهُ
وَلَا تُخْلَفُوا سَبْعًا فَذَلِكَ يُقَالُ لَكُمْ إِنَّ
الْأَمْرَ لِلَّهِ يُقَالُ فِي أَنْفُسِهِمْ تَاللَّهِ لَأُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كُنَّا لَنَأْمَنَ الْأَمْرَ شَيْءًا فَكُنَّا هُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ
لَعَزَّ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ
اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا أُمُوكُمْ يَوْمَ الْمُبْتَلَىٰ هُمْ أُولَئِكَ
الَّذِينَ يَبْغِضُ بَعْضُ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٥﴾

- (۱) یعنی درین کارما را اختیار نیست و به تدبیر ما کار نمی کنند .
- (۲) و این کار برای آن کرده شده که در علم الهی مقدر بود .
- (۳) یعنی کافران و مسلمانان .

از ایشان هر آئینه خدا آمرزنده بُردباراست (۱۵۵) .

ای مومنان مباشید مانند آنانکه کافر شدند و گفتند در حق برادران خویش وقتیکه سفر کنند در زمین یاباشند بجهاد بیرون آمده^(۱) اگر می بودند ایشان نزد ما نمی مردند و کشته نمی شدند تا گرداند خدا این سخن را حسرتی درد ل های ایشان و خدا زنده می کند و می میراند و خدا بآنچه می کنید بینا است (۱۵۶) .

و اگر کشته شدید در راه خدا یا مُردید هر آئینه آمرزشی از خدا و بخشایشی بهتر است از آنچه جمع می کنند (۱۵۷) .

و اگر مُردید یا کشته شدید البته بسوی خدا برانگیخته خواهید شد (۱۵۸) .

پس به سبب مهربانی از خدا نرم شدی برای ایشان و گرمی بودی درشت خوسخت دل پرا گنده می شدند از دوروبر تو پس در گذرازشان و آمرزش خواه برای ایشان و مشورت کن بایشان درین کار پس آنگاه که قصد محکم کردی پس اعتماد کن بر خدا هر آئینه خدا دوست می دارد توکل کنندگان را (۱۵۹) .

اگر نصرت دهد شمارا خدا هیچکس غالب نیست بر شما و اگر بغیر نصرت و گذارد شمارا پس کیست که نصرت دهد شمارا بعد از وی و بر خدا باید که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلَاقُوا كَافِرِينَ تَهْتَكُوا وُقُوعًا
لِأَنفُسِهِمْ ذَا عَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرَىٰ لِّوُكَاةٍ
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَاتُوا إِلَيْجَعَلُ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٥﴾

وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ مَغْفِرَةً مِّنَ اللَّهِ
وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٦﴾

وَلَئِنْ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٧﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِّنَ اللَّهِ لَئِنْ لَمْ تُولُوكُمْ فَلَا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَا تُفَضِّلُوا مِنْ خَوْلِكُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۖ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٨﴾

إِنْ يَصْرُوكُ اللَّهُ فَلَا خَالٍ لَّهُمْ وَلَا يَنْجِيهِمْ مِّنْ ذَٰلِكَ يَوْمَ
يَصْرُوكُ مِّنْ بَعْدِهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٥٩﴾

(۱) یعنی چون بمیرند درین حالت .

توکل کنند مسلمانان (۱۶۰) .

و هرگز خیانت نبی رانشاید و هر که خیانت کند خواهد آورد آن چیز را که خیانت کرده است بروز قیامت^(۱) پس تمام داده شود هر شخصی راجزای آنچه کرده است و ایشان ستم کرده نشوند^(۲) (۱۶۱) .

آیا کسی که در پی خوشنودی خدا ست باشد مانند کسی که بازگشت بخشم خدا و جای اودوزخ است و بدجائی است (۱۶۲) .

ایشان دارای مراتب اند نزد خدا و خدا بیناست بآنچه می کنند (۱۶۳) .

هر آئینه نعمت فراوان داد خدا بر مومنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبری از قوم ایشان می خواند برایشان آیات خدا و پاک سازد ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و علم و هر آئینه بودند پیش ازین در گمراهی آشکار (۱۶۴) .

آیا چون رسید به شمامصیبتی که بدست آورده بودید دوچند از آن گفتید از کجا آمداین مصیبت بگو که آن از نزد نفوس شماست هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۶۵) .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْفُرَ وَمَنْ يُفْلِتْ يَأْتِ بِمَا عَلَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ثُمَّ تَوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

أَفَمِنْ أَيْدِي اللَّهِ يَصْطَلِحُونَ أَمْ لَمْ يَكُنْ اللَّهُ وَمَا لَهُ
جَهَنَّمُ وَبَشِ الْمَصِيرِ ﴿١٦١﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِرِّهِمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٦٢﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٣﴾

أَوَلَمْ يَأْتِ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنْ هَذَا
الَّذِي هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١٦٤﴾

(۱) یعنی بر سر برداشته .

(۲) مترجم گوید چون حضرت صلی الله علیه وسلم متصرف بودند در غنیمت این آیت نازل شد تا کسی گمان خیانت نه کند .

وَمَا آصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَيْنِ فِيمَا آذَنَ اللَّهُ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ تَأْتَفَعُوا فِي قَوْلِ آلِهِمْ تَعَالَوْا أَتَبْلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْادًا تَعَالَوْا لِنَعْلَمَ قَوْلَ آلِهِمْ تَعَالَوْا أَتَبْلُونَ هُمُ الْمُكْفَرُونَ يَوْمَ إِقْرَبُوا مِنْهُمْ لِإِيمَانٍ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ نَآلَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَلِلَّهِ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِأَخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا إِنَّا نَزَّلُوا غَاوُونَ مَا قَاتِلُوا قُلُوبًا فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

وَالْحَسْبُ الَّذِينَ قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالَهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ عَنْ دَارٍ يُرْجَوْنَ ﴿٤٢﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبِشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْقَوْا بِهَمٍّ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَأَلَهُمْ يَوْمَئِذٍ ﴿٤٣﴾

و آنچه رسید به شما روزیکه بهم آمدند دو گروه پس باراده خدا بود و تا متمیز سازد مومنان را (۱۶۶) .

و تا متمیز سازد آنان را که منافق شدند و گفته شد ایشان را بیائید بجنگید در راه خدا یادفع کنید کافران را^(۱) گفتند اگر می دانستیم جنگ کردن^(۲) هر آئینه پیروی شما می کردیم این گروه بسوی کفر آن روز نزدیک تر بودند نسبت به ایشان بجانب ایمان می گویند بدهان های خویش آنچه نیست در دل های ایشان و خدا دانا تر است بآنچه می پوشند (۱۶۷) .

آنانکه خود از جنگ باز نسته گفتند در حق برادران خویش که اگر فرمان مامی بردند کشته نمی شدند بگودفع کنید از خویشان مرگ را اگر هستی در است گو (۱۶۸) .

و مرده گمان مکن کسانی را که کشته شدند در راه خدا بلکه زنده اند نزد پروردگار خویش روزی داده می شوند (۱۶۹) .

شادان بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود و خوش وقت می شوند به آنانکه بایشان نه پیوسته اند از پس ایشان به سبب آنکه هیچ ترس نیست برایشان و نه ایشان اند و هناك شوند (۱۷۰) .

(۱) یعنی از بلاد خویش .

(۲) یعنی مصلحت می دانستیم .

يَسْتَشِيرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُهْدِي السُّعْيَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

خوش وقت می شوند به نعمت خدا و فضل او و بآنکه خدا ضائع نمی کند مزد مومنان را^(۱) (۱۷۱).

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِقَوْلِ الرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْصَةُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

کسانیکه قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود بایشان زخم، برای کسانی ازین جماعت که نیکوکاری و تقوی کرده اند مزد بزرگ است (۱۷۲).

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

آنانکه گفتند بایشان مردمان (که کافران) لشکر جمع کرده اند برای شما پس به ترسید از آن لشکر هاپس زیاده کرد این سخن ایمان ایشان را و گفتند بس است مارا خدا و نیک کار گزار است (۱۷۳).

فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ أَنْتُمْ رَسُولُهُ وَاسْمَعُوا رِضْوَانُ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

پس باز گشتند این مسلمانان به نعمتی از خدا و فضل او نه رسید بایشان هیچ آسیبی و پیروی خوشنودی خدا کردند و خدا صاحب فضل بزرگ است (۱۷۴).

إِنَّمَا ذِكْرُ الشَّيْطَانِ يُعْوِفُ آلِيَاءَهُ فَلَا غَفْوَهُمْ وَفَأُولَئِكَ يَكُونُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾

جزاین نیست که این خبر دهنده شیطانست می ترساند دوستان خود را^(۲) پس شما مترسید از کافران و به ترسید از من اگر

(۱) مترجم گوید در احد مسلمانان و کفار باهم عهد بستند که وعده گاه قتال میان ایشان سال آینده سوق بدر باشد چون موسم سوق بدر رسید کفار شخصی را فرستادند جمعیت ایشان بیان کرده مسلمانان را درحیث توقف اندازد باوجود آن جماعتی از مسلمانان همراه آنحضرت برآمدند و بدر رسیدند و در تجارت سودها یافتند و هیچ يك از کفار مزاحم ایشان نشد و این غزوه را بدر صغری میگویند خدا درمدح ایشان می فرماید .

(۲) یعنی ضعیف اسلام را .

مومن ہستید (۱۷۵) .

واندوہگین نہ کنند ترا (یاحمد) آنانکہ می شتابند در نصرت کفر ہر آئینہ ایشان ہیچ زیان نہ رسانند خدارا^(۱) می خواہد خدا کہ نہ دہد ایشان را ہیچ بہرہ در آخرت و ایشان راست عذاب بزرگ (۱۷۶) .

ہر آئینہ آنانکہ خریدند^(۲) کفر را عوض ایمان ہیچ زیان نہ رسانند خدارا و ایشان راست عذاب درد دہندہ (۱۷۷) .

و گمان نہ کنند کافران کہ مہلت دادن ما ایشان را بہتر است در حق ایشان جزاین نیست کہ مہلت می دہیم ایشان را تا زیادہ شوند در گناہکاری و ایشان راست عذاب خوار کنندہ (۱۷۸) .

ہرگز نہ گذارد خدا مسلمانان را بر آن حال کہ شما ہستید بر آن تا آنکہ جدا کنند ناپاک را از پاک و ہرگز مطلع نہ کند خدا شمارا بر غیب ولیکن خدا بر می گزیند از پیغامبران خود ہر کرا خواہد پس ایمان آرید بہ خدا و پیغامبران او و اگر ایمان آرید و برہیزگاری کنید شمارا باشد مزد بزرگ (۱۷۹) .

و بایدکہ گمان نکنند آنانکہ بخل می کنند بآنچہ عطا کردہ است خدا ایشان را از فضل خود این بخل را بہتر برای

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَصُورُوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ الْأَجَلَ لَهُمْ جَهَنَّمَ فِي الْأُولَىٰ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَصُورُوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

وَلَا تَحْزَبِ الْيَهُودُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْمُنَافِقِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾
إِنَّمَا تُبَلِّغُهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ لِيُذَاقُوا الْعَذَابَ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُذَرَّ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ بِرُسُلِهِ مِنْ يَسَاءٍ فَأَمَّا بِنَايَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا وَتَنَقَّبُوا فَلَئِمَّا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَا يَحْزَبِ الْيَهُودُ الَّذِينَ يَسْعَوْنَ يَمَانًا هُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ

(۱) یعنی دین اورا .

(۲) یعنی اختیار کردند .

مَا جَعَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَ يَلْمِزُوا آلَ الْكَتُوبِ
وَالْأَرْضُ وَاللَّهُ يَمْتَلِكُونَ حَيْثُ ۝

خویش بلکه او بدست برای ایشان نزدیک است که بر شکل طوق پوشانیده شود ایشان را آنچه بخل کرده اند بآن روز قیامت^(۱) و خدا را است میراث اهل آسمانها و زمین و خدا بآنچه می کنید دانا است (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَعِيرٌ وَهِنٌ
أَغْنِيَاءُ سَكَتُ مَا قَالُوا وَفَتَلَهُمُ الْآتِيَاءُ فَعَرِفُوا حَيْثُ ۝
وَقُلْ دُفْعًا عَذَابَ الْخَرِيقِ ۝

هر آئینه شنید خدا سخن آنانکه گفتند که خدا فقیر است و ما توانگریم^(۲) خواهیم نوشت آنچه گفتند و بنویسیم کشتن ایشان پیغمبران را بناحق و بگوئیم بجشید عذاب سوزنده را (۱۸۱).

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتِ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِعَظَامٍ لِلْجَبَدِ ۝

این عذاب بسبب عملی است که پیش فرستاده است دست های شما و بسبب آنست که خدا ستم کننده نیست بر بندگان (۱۸۲).

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدُ الْآلَتَيْنِ أَلَّا تُؤْمِنَ بِرُسُولِي
حَتَّى يَأْتِيَ بَيْنَنَا بَرْهَانٌ تَأْكُلُهُ النَّارُ كُلُّ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَالْأَنبِيَاءُ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

آنانکه گفتند که خدا حکم فرستاده است بسوی ما که ایمان نیاریم به هیچ پیغامبر تا آنکه بیارد مارا قربانی که بخورد او را آتش^(۳) بگو آوردند نزد شما پیغامبران پیش از من معجزه ها و آن رانیز که شما گفتید پس چرا کشتید ایشان را اگر هستیید راست گو (۱۸۳).

فَإِنْ كَذَّبْتُمْ فَذَلِكُمْ كَذِبُ رُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا

پس اگر بدروغ نسبت کردند ترا پس بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران

(۱) یعنی آن مال را بصورت مار کرده در گردن ایشان اندازند .

(۲) یعنی چون یهود شنیدند اقرضوالله گفتند ما غنی ایم و خدا فقیر است والله اعلم .

(۳) یعنی گوسفندی که از غیب آتش او را بردارد .

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْزِعَ عَنِ النَّارِ أُوْذِيَ
الْحَبْثَةَ فَقَدْ قَانَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ
الْعُرُورِ ﴿٣٦﴾

لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيراً وَلَنْ تُصِفُوا الْمُتَّقِينَ فَإِن
ذَلِكَ مِنْ عِزِّ الْأُمُورِ ﴿٣٧﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلْعَالَمِينَ فَلَا تَكْفُرُونَ فَتَقَبَّلُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَبَرُوا بِهِ ثُمَّ لَا يُقَالُ فَيَسْ مَا شَرُّوا ﴿٣٨﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفَرُ حُونَ بِمَا أَتَوْا يُخِيدُونَ أَن يُخَدُّوا
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَازٍ مِنَ الْعَذَابِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

پیش از تو آوردند حجت هارا و صحیفه
هارا و کتاب روشن را (۱۸۴) .

هر نفسی چشندهٔ موت است و جزاین
نیست که تمام داده خواهید شد مزد
خویش را روز قیامت پس هر که
دورداشته شد ازدوزخ و درآورده شد به
بهشت پس هر آئینه بمراد رسید و نیست
زندگانی دنیا مگر بهره فرینده (۱۸۵) .

البته آزمائش خواهید کرده شود شمارا
درمالهایتان و جانهایتان و خواهید شنید از
آنانکه کتاب داده شده اند پیش از شما
و از مشرکان سرزنش بسیار و اگر صبر
کنید و پرهیزگاری نمائید هر آئینه این
خصلت ازکارهای مقصود است
(۱۸۶) .

و یادکن چون گرفت خدا عهد اهل کتاب
را که البته بیان کنید کتاب را برای
مردمان و نه پوشید آن را پس بانداختند آن
عهد را پس پشت خویش و گرفتند عوض
وی بهای اندک پس بدچیزی است که
می ستانند (۱۸۷) .

هرگز مپندار کسانی را که شادمان می
شوند بآنچه کردند و دوست میدارند که
ستوده شوند بآنچه نه کرده اند هرگز
مپندار ایشان را نجات یافته ازعذاب
و ایشان راست عذاب درد دهنده
(۱۸۸) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و خدا بر همه چیز توانا است (۱۸۹) .

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٤﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُوهِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٥﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَاللَّهُ لَظَالِمٌ
مِّنَ الْأَعْمَالِ ﴿٦﴾

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُتَدَايِيَةً دَاعِيًا لِلْإِيمَانِ
أَنِ امْنُوا بِرَبِّكُمْ فَأَمَّا كَرَبَّنَا فَاعْبُدُوا لَنَا دُئُوبَنَا
وَكُفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّتْنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّكَ لَا تَخْلُفُ الْوَعْدَ ﴿٨﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُم مِّنْ
ذَكَرَ أَوْ أَنشَىٰ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَأُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِ وَقْتَلُوا وَقُتِلُوا

هر آئینه در آفرینش آسمان ها و زمین و
آمد و شد شب و روز نشانه هاست
خداوندانِ خرد را (۱۹۰) .

آنانکه یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته
و بر پهلوی خویش خفته و تأمل می کنند
در آفرینش آسمان ها و زمین می گویند ای
پروردگار ما نیافریده ای این را باطل^(۱)
پاکست ترا پس نگاه دار مارا از عذاب
آتش (۱۹۱) .

ای پروردگار ماهر آئینه توهر کرا در آری
به دوزخ به تحقیق رسوا کردی اورا و نیست
ستم گاران را هیچ یاری دهنده (۱۹۲) .

ای پروردگار ماهر آئینه شنیدیم ندا کننده
را باواز بلند میخواند بسوی ایمان که
ایمان آرید به پروردگار خویش پس ایمان
آوردیم ای پروردگار ما پس بیامرز گناهان
مارا و دورکن از ما بدیهای مارا و بمیران
مارا بانیکوکاران (۱۹۳) .

ای پروردگار ماویده مارا آنچه وعده
کرده ای به ما بزبان رسولان خود و رسوا
مکن مارا روز قیامت هر آئینه توخلاف
وعده نمی کنی (۱۹۴) .

پس قبول کرد دعای ایشان را پروردگار
ایشان بآنکه من ضائع نمی سازم عمل
هیچ عمل کننده را از شما از مردیان
بعضی شما از جنس بعض است پس

(۱) یعنی بغیر تدبیر بلیغ والله اعلم .

لَا كُفْرَانَ عَنْهُمْ سِيَآتِهِمْ وَلَا دُخْلَهُمْ جَدَّتْ بَحْرَى
مِنْ عَذَابِهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغْرِبُكَ قَلْبُكَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ مَّا وَدَّعْتُمْ مَا وَدَّعْتُمْ وَبِئْسَ الْيَهَادُ ﴿١٩٧﴾

لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَدَّتْ بَحْرَى
خَالِدِينَ فِيهَا تَرَى الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ لِّلْآبَرَارِ ﴿١٩٨﴾

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ
وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشَعَتِ قُلُوبُهُمْ لَا يَسْتَرْشِدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
شَرًّا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَاصْبِرُوا وَاصْبِرُوا وَاصْبِرُوا
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

آنانکه هجرت کردند و بیرون کرده شدند
از خانه های خویش ورنجانیده شدند در
راه من و جنگ کردند و کشته شدند البته
دورکنم از ایشان گناهان ایشان را و البته
در آرم ایشان را در باغ هائی که می رود زیر
آن جوی ها پاداشی از نزد خدا و خدا نزد
اوست پاداش نیک (۱۹۵) .

باید که نه فریب ترا آمد و شد کافران
در شهرها (۱۹۶) .

این بهره مندی اندک است بعد از آن جای
ایشان دوزخ باشد و وی بدجائی است
(۱۹۷) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود
ایشان راست بوستان ها می رود زیر آن
جوی ها جاویدان در آنجا مهمانی از نزد
خدا و آنچه نزد خدا ست بهتر است
نیکوکاران را (۱۹۸) .

و هر آئینه از اهل کتاب کسانی اند که
ایمان می آرند بخدا و آنچه فرود آورده
شد بسوی شما و آنچه فرود آورده
شد بسوی ایشان فروتنی کنندگان برای
خدا نمی ستانند عوض آیت های خدا برای
اندک آن گروه ایشان راست مزد ایشان نزد
پروردگار ایشان هر آئینه خدا زود
حساب گیرنده است (۱۹۹) .

ای مومنان صبر کنید و محنت کشید و برای
جهاد آماده باشید و بترسید از خدا باشد
که رستگار شوید (۲۰۰) .

سوره نساء مدنی است وَأَنْ يَكُ صَدِّ وَهْفَتَاد
وهفت آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان به ترسید از آن پروردگار
خویش که بیافرید شمارا از یک کس و
آفرید از آن یک کس زن اورا و منتشر
ساخت ازین دو کس مردمان بسیار و زنان
بیشمار و بترسید از آن خدا که از یکدیگر
به نام اوسوال می کنید و بترسید از قطع
خویشاوندی هر آئینه خدا هست نگاهبان
بر شما (۱) .

وَالَّذِي يَتْلُو آيَاتِ اللَّهِ وَمَا لَهُمْ
وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَانُوا
حُوبًا كَثِيرًا ②

و بدهید به یتیمان اموال ایشان را و بدل
نکنید ناپاک را به پاکیزه و مخورید اموال
ایشان را بهم آورده باموال خویش هر
آئینه این گناهی بزرگ ست (۲) .

وَلَنْ خِفْتُمْ إِلَّا تَقِيسُوا فِي الْيَسْطَىٰ فَانْكُرُوا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْلِي وَتِلْكَ
وَرُبَّعٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آدَنَىٰ الْأَتَعُولُوا ③

و اگر ترسیدید که عدل نتوانید کرد
در حق دختران یتیمه پس نکاح کنید آنچه
خوش آید شمارا از سائر زنان دودو،
وسه سه، و چهار چهار، پس اگر
دانید که درین صورت نیز عدل نتوانید
کرد پس نکاح کنید یک زن رایاسریه
گیرید آنرا که مالک اوشد دستهای شما این
نزدیک تراست بآنکه جور نکنید (۳) .

وَالَّذِي تَنَالُوا صَدُوقَتُهُمْ نَحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ

و بدهید زنان را مهرایشان بخوشدلی و

(۱) در جاهلیت اولیای دختران یتیمان مانند (پسران عمو) ایشان را بنکاح خود
درمی آوردند و ایفای حقوق نکاح نمی کردند خدای تعالی آیت فرستاد .

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَرَيْبًا مَرْبِيًّا ۝

وَلَا تُوْثِقُوا الشُّفَهَاءَ اَمْوَالِكُمْ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا
وَارْثَةً فِيْهَا وَكُنُوْهُمُ وَقُوْلُوْا لَهُمْ
قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ۝

وَابْتُلُوا الْيَتٰمٰى حَتّٰى اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ ۚ فَاِنْ اَسْتَمْتُمْ
مِنْهُمْ يُسْرًا اَفَادْعُوْا لَهُمْ اَمْوَالَهُمْ وَلَا تَاْكُلُوْهَا
اِسْرَافًا وَّيَدْرَا اَنْ يَّكْبُرُوْا ۚ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْعَ ۖ وَفِيْهِمْ اَقْرَبُ اٰلِيَا۟ كُلٍّ بِالْمَعْرُوْفِ
فَاِذَا دَفَعْتُمْ اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ فَاَشْهَدُوْا عَلَيْهِمْ
وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ۝

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ۚ

اگر زنان در گذرند بخوشدلی برای شما از بعضی از آن مهر پس بخورید آن را ساز گار و خوشگوار (٤) .

و مدهید بی خردان را اموال خود که کرده است خدا آن را سبب استقامت معیشت برای شما و بخورانید و به پوشانید ایشان را از آن اموال و بگوئید بایشان سخن نیکو^(۱) (٥) .

و امتحان کنید یتیمان را^(۲) تا آنگاه که رسند به حدنکاح^(۳) پس اگر دریافتید از ایشان حسن تدبیر پس برسانید بایشان اموال ایشان را و خورید آن اموال را^(۴) با سراف و شتاب از ترس آنکه بزرگ شوند و هر که باشد توانگر پس باید که پرهیزگاری کند^(۵) و هر که فقیر باشد پس باید که بخورد بوجه پسندیده پس چون رسانید بایشان اموال ایشان را گواه گیرید برایشان و بس است بحقیقت خدا حساب گیرنده (٦) .

مردان را حصه هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان و زنان را نیز حصه

(۱) یعنی بر سفا حجب باید کرد و اموال ایشان که بحقیقت همه مسلمانان بآن منتفع اند بی واسطه یا بواسطه بدست ایشان داده ضائع نه باید ساخت واللہ اعلم .

(۲) یعنی در ایام کودکی .

(۳) یعنی بالغ شوند .

(۴) یعنی در خردسالی ایشان .

(۵) یعنی وصی یتیم اگر توانگر باشد از اموال یتیم چیزی نگیرد .

هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان از آنچه کم باشد از مال یا بسیار حصه مقرر کرده شده^(۱) (۷) .

و چون حاضر شوند هنگام قسمت میراث خویشان^(۲) و یتیمان و گدایان پس بدهید ایشانرا چیزی از آن^(۳) و بگوئید بایشان سخن نیکو (۸) .

و باید که بترسند از خدا آنانکه اگر بگذارند بعد از خود اولاد ناتوان را خائف باشند برایشان که ضائع شوند پس باید که از خدا بترسند و باید که بگویند سخن استوار^(۴) (۹)

هر آینه آنانکه میخورند اموال یتیمان را به ظلم جزاین نیست که میخورند در شکم خویش آتش را و بزودی در آیند به دوزخ (۱۰) .

حکم می کند شمار خدا در حق اولاد شما که مرد راهست مانند حصه دوزن اگر اولاد میت همه دختر باشند بیشتر ازدو نفر پس ایشان راست دوسوم آنچه

و لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَمَا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ①

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ②

وَالْيَتَامَىٰ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً
ضَعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ③

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ④

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِي يَرِثُكَ مِنَ الذَّكَوَّةِ فَإِنْ كَانَ
بَنَاتٍ فَلَهُنَّ ثُلَاثًا مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلَئِنْ كَانَ
بَنَاتٍ فَلَهُنَّ ثُلَاثًا مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلَئِنْ كَانَ
بَنَاتٍ فَلَهُنَّ ثُلَاثًا مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلَئِنْ كَانَ

(۱) یعنی مردان و زنان هر دو حصه دارند از هر مال که باشد کم بود یا بسیار درین رد است بر اهل جاهلیت که زنان را حصه نمی دادند .

(۲) یعنی خویشان غیر وارث .

(۳) یعنی بطریق استحباب .

(۴) یعنی آنانکه اولاد داشته باشند بوجهی وصیت کنند که اولاد را ضرر نرسد و این در شرع بمقدار يك سوم مال یا کمتر از آن است والله اعلم .

كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ كُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَةُ أَبَوَيْهِ فَلِلْوَلَدِ الثَّلَاثُ
 فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْمُتِّهِ الشُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ بَنِيَّ أَبَاؤُهُمْ وَابْنَاتُهُمْ لَا تَرِثُونَ أَنَّهُمْ أَقْرَبُ
 لَكُمْ نَفْعًا فِي رِيشَةِ مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

میت گذاشته است^(۱) و اگر ذریتش يك دختر باشد پس او راست نیم ترکه و هست پدر و مادر میت را هر یکی را از ایشان يك ششم آنچه بگذاشته است اگر باشد میت را فرزندی، پس اگر نباشد او را فرزندی و وارث او پدر و مادر او شوند پس هست مادرش را يك سوم ترکه^(۲) پس اگر باشند میت را برادران هست مادرش را يك ششم ترکه^(۳) و این تقسیم بعد از ادای وصیتی است که میت بآن فرموده یا بعد از ادای کین^(۴) پدران شما و پسران شما امید انید که کدام يك از ایشان نزدیک تر است به شما در نفع رسانیدن حصه معین کرده شد از جانب خدا هر آئینه هست خدادانای استوار کار (۱۱) .

وَلَكُمْ فِي مَوْتِكُمْ أَن تَوْصِيَهُمْ إِنْ كُنْ لَهُمْ وَلَدٌ فَإِنْ
 كَانَ لَهُمْ وَلَدٌ فَلِلَّذَرِّعِ مَوَاتَرُكَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ بَنِيَّ وَلَهُنَّ الرُّشُومُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ كُنْ كُنْ
 لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّنُنُ مِمَّا تَرَكَنَّ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ تَوْصُونَ بِهَا أَوْ بَنِيَّ وَلَنْ كَانَ رَجُلٌ

و شمار هست نیمه آنچه بگذاشته اند زنان شما اگر نباشد ایشان را فرزندی پس اگر ایشان را فرزندی باشد شمارا است يك چهارم آنچه بگذاشته اند بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشند یا بعد از ادای کین و زنان را ست يك چهارم آنچه

(۱) مترجم گوید حکم دو دختر نیز ثلثان است و الله اعلم .

(۲) یعنی مابقی برای پدر است .

(۳) یعنی برادران و خواهران حصه مادر را ناقص می سازند اگر چه خود چیزی نیابند و يك برادر و يك خواهر ناقص سازد و الله اعلم .

(۴) یعنی اگر وصیت باشند نخست ادای وصیت کنند و اگر دین باشد نخست ادای دین کنند .

يُورِثُ كَلَلَةً أَوَ امْرَأَةً وَلَوْ أَنَّ لَكَ وَلَدًا فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
 الشُّلُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ
 مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دِينَ عَرِيسٍ أُورِثَ وَصِيَّتُهُ
 مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٧﴾

شما بگذاشتید اگر نه باشد شمارا فرزندی
 پس اگر باشد شمارا فرزندی پس زنان
 را ست يك هشتم آنچه بگذاشته اید بعد
 از ادای وصیتی که بآن فرموده باشید یا
 ادای دین و اگر مرد مرده که از وی میراث
 می خواهند یا زن مرده کلاله باشد^(۱)
 و او را برادری هست یا خواهری^(۲) پس
 هر يك از ایشان راست يك ششم ترکه پس
 اگر اخیافان بیشتر ازین باشند پس ایشان
 با هم شريك اندر يك سوم ترکه بعد
 از ادای وصیتی که بآن فرموده شده یا بعد
 از ادای دین بغير آنکه ضرر رساننده
 باشد^(۳) حکم کرده شده است از جانب
 خدا و خدا دانای بُردبار است (۱۲) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مَلَكَتْ جَنَّتُكَ
 تَجَرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَلْيَايِنْ فِيهَا وَذَلِكَ
 الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٨﴾

این همه حدها مقرر کرده خداست و هر که
 فرمانبرداری کند خدا و رسول او را در
 آردش به بهشت هائی که میرود زیر آن
 جوی ها جاویدان در آن و این ست
 پیروزی بزرگ (۱۳) .

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ
 نَارًا خَالِدًا فِيهَا سِوَىٰ آلِهِ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٩﴾

و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را
 و تجاوز کند از حدهای مقرر کرده
 او در آردش بآتش جاویدان در آن و
 او راست عذاب رسوا کننده (۱۴) .

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ مِنَ الْفَاحِشَةِ مِنْ نِّسَائِكُمْ

آنانی که زنا می کنند از زنان شما پس گواه

(۱) و معنی کلاله آن ست که پدر و فرزند و برادر و خواهر تنی ندارد .

(۲) یعنی اخیافی .

(۳) یعنی وصیتی که زیاده از ثلث بود اعتبار ندارد و الله اعلم .

فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُمْ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّيَهُمُ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُمْ سَبِيلًا ⑤

وَالَّذِينَ يَأْتِيَنَهَا مِنْكُمْ قَاذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ⑥

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِنِّ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

طلبید برایشان چهارمرد ازجنس خویش^(۱) پس اگر گواهی دادند محبوس کنید ایشان را درخانه ها تاآنکه عمر ایشان را تمام کند مرگ یا مقررکند خدای تعالی برای ایشان راهی^(۲) (۱۵) .

وآن دوکس که زنا می کنندازشماپس آزار دهید ایشان را پس اگر توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند پس اعراض کنید ازتعذیب ایشان هر آئینه خدا هست توبه پذیر مهربان^(۳) (۱۶) .

جزاین نیست که وعده قبول توبه لازم برخداست برای آن کسان که میکنند معصیت را به نادانی بعد ازآن توبه کنند بزودی^(۴) پس آن گروه است که خداوند توبه وبازگشت آنان رامی پذیرد وهست خدا دانای استوارکار (۱۷) .

و نیست وعده قبول توبه آن کسان را که می کنندمعاصی تاآنگاه که پیش آیدکسی را ازایشان مرگ، گفت هر آئینه من توبه کردم الحال ونه آن کسان را ست که کافر بمیرند این گروه آماده ساختیم برای ایشان عذاب درد دهنده (۱۸) .

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) بعد این آیت خدای تعالی راهی مقررکردو آن رجم . ثیب وجلد بکر است پس اکنون حکم حبس نیست والله اعلم .

(۳) این آیت مجمل است ودر احادیث آمده است که بکر آزاد را صدتازیانه، بایدزد و ثیب آزاد را سنگسار باید کرد و غلام را پنجاه تازیانه بایدزد والله اعلم .

(۴) یعنی پیش از حضور مرگ .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ لِيَذْنَ هُنَّ بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَايِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ⑩

ای مومنان حلال نیست شمارا آنکه
میراث گیرید زنان را و ایشان ناخوش
باشند^(۱) و منع نکنید ایشان را^(۲)
تا بدست آرید بعض آنچه داده اید
ایشان را مگر اینکه آنان دچار گناه
آشکاری شوند (میتوان ایذا داد) و
زندگانی کنید بازنان بوجه پسندیده
زیرا که اگر ناپسند کنید ایشان را پس
شاید که ناپسند کنید چیزی را و پیدا کند
خدای تعالی در آن چیز خیر بسیار (۱۹) .

وَلَا ارْزُقْنَهُمُ امْتِدَالًا رِزْقٌ مَكَانَ رِزْقٍ وَإِنَّكُم مِّنْهُمْ
قَتْلًا أَوْ لَا تَأْخُذُوا مَنَّهُ شَيْئًا إِن تَأْخُذُوا مِنْهُ بَغْيًا
وَأَنفُسًا مِّمَّنْ ⑪

و اگر بخواهید تبدیل کردن زنی بجای
زنی و داده باشید یکی را از ایشان قطاری^(۳)
پس باز بگیرید از آن مال چیزی را آیامی
گیرید آن را به ستم و تعدی آشکار (۲۰) .
و چگونه می گیرید آن را حال آنکه رسیده
است بعض شمایه بعضی^(۴) و گرفتند
زنان از شما عهد محکم را^(۵) (۲۱) .

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ
ثِيَابًا فَأَعْلَيْتُهَا ⑫

و نکاح نکنید کسی را که نکاح کرده
باشند با او پدران شما از زنان مگر آنچه
گذشت (عفو است) هر آئینه این هست
کاربدو و مبعوض و این بدراهی است (۲۲) .

وَلَا تَنْكِحُوا آبَاءَكُمْ أُولَئِكَ مِنْ نِّسَائِكُمُ إِنَّمَا قَدْ سَلَفَ
إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ⑬

- (۱) اهل جاهلیت زنان را نیز از جمله میراث می دانستند ولی میت اگر می خواست
بجبردر (نکاح خود) می آورد و اگر می خواست منع میکرد که با اجنبی نکاح کند
تا آنکه حق تعالی این آیت فرستاد .
- (۲) یعنی از نکاح بهره خواهند .
- (۳) یعنی مال بسیار درمهر داده باشید .
- (۴) یعنی مباشرت کردید .
- (۵) یعنی ایجاب و قبول بحضور شهود در میان آمد .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ وَعَخَوَتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ
وَبَنَاتُ أَخَوَاتِ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ الَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ
مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهُنَّ نِسَاءُكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ الَّتِي فِي حُجُورِكُمْ
مِنَ نِسَائِكُمُ الَّتِي دَخَلْتُمُوهُنَّ فَإِنْ كُنْتُمْ تَوَدُّونَ فَلَا حَرَجَ عَلَيْكُمْ
فَلَا حَرَجَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ
وَأَنْ تَجْعُوا بَيْنَ الْأَخَوَتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣﴾

حرام کرده شدند بر شما مادران شما
ودختران شما وخواهران مادران شما وودختران
پدران شما وخواهران مادران شما وودختران
برادر وودختران خواهر و آن مادران شما که شیر
داده اند شمارا^(۱) وخواهران شما
ازجهت شیرخوارگی و مادران زنان شما
ودختران زنان شما که درکنار شما
پرورش می یابند ازبطن آن زنان که شما
وطئ کردید بایشان پس اگر وطئ نکرده
باشید بایشان پس هیچ گناه نیست بر شما
وزنان پسران شما که ازپشت شما باشند^(۲)
وحرام کرده شد آنکه جمع کنید میان
دوخواهر مگر آنچه گذشت (عفو است) هر
آئینه خدا هست آمرزندهٔ مهربان (۲۳) .

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ يُدْرَبُ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُجَلَ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ
مُعْسِرِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَبْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَلَهُنَّ
أُجُورُهُنَّ فَرِيضَةً وَلَكُمْ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣﴾

وحرام کرده شدند زنان شوهردار مگر
آنچه مالک او شده است دست های شما^(۳)
لازم ساخته است خدا بر شما و حلال
کرده شد شمارا ماسوای این همه محرمات
(حلال کرده شد) که طلب نکاح کنید
باموال خویش عفت طلب کنان نه به
شهوت رانی^(۴) پس کسی که استمتاع
کردید باوی از زنان بدهید ایشان را مهر

(۱) یعنی دایه ها .

(۲) یعنی پسر خوانده نه باشد .

(۳) یعنی اگر زنی را از دارالحرب اسیر کرده اند نکاح و تَسْرَى اوصحیح
بُودهرچند آنجا زوج داشته باشد والله اعلم .

(۴) یعنی نکاح صحیح آن ست که مهر باشد و مؤبد باشد بحسب ظاهر زیرا که چون
حاجت جماع همیشه است واحصان بدون عقد مؤبد حاصل نشود والله اعلم .

ایشان که مقرر کرده شده^(۱) و نیست بر شما گناهی در آنچه بایکدیگر راضی شدید بعد از مهر مقرر^(۲) هر آئینه خدا هست دانای استوار کار (۲۴) .

و هر که نتواند از شما از جهت توانگری که نکاح کند زنان آزاد مسلمان را پس باید که نکاح کند از آنچه مالک او شده است دست شما (مراد کنیزکان شما اند که مسلمان باشند) و خدا دانای تراست بایمان شما بعضی شما از جنس بعضی است^(۳) پس نکاح کنید کنیزکان را با اجازه اهل ایشان و بدهید ایشان را مهر ایشان بخوش خوئی در حالیکه عقیقه باشند نه زنا کننده نه دوست پنهانی گیرنده^(۴) پس چون در حباله زوج آمدند اگر زنا کنند پس برایشان است نیم مقدار آنچه بر زنان آزاد است از عقوبت^(۵) نکاح کنیزکان کسی راست که بترسد از گناه از شما و آنکه صبر کنید بهتر است شمارا خدا آمرزنده مهربان است (۲۵) .

وَمَنْ لَّمْ يَسْطِرْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَبَيْنَكُمْ أَلْفَاظُ الْمَوَدَّةِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِأَيْمَانِكُمْ مِنْ بَعْضِكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَأُولَئِكَ هُمُ الْبَاقُونَ
أَهْلِيهِنَّ وَأُولَهُنَّ آبَاؤُهُنَّ بِالْعُرْفِ يُحْصِنُ عِيْسَى
وَأَلَمْ يَخْذَلْ أَهْلًا إِذَا الْخُصَمَاءُ إِذَا اتَّيْنَهُنَّ بِفَاحِشَةٍ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ
لِئِنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا وَخَالِكُمْ
وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ۝

(۱) یعنی بجماع تمام مهر لازم میشود والله اعلم .

(۲) یعنی بعد مقرر کردن اگر بتراضی زیاده یا کم کنید باک نیست والله اعلم .

(۳) یعنی کنیزکان نیز بنات آدم اند والله اعلم .

(۴) فارق در نکاح و اتخاذ اخدان شرط شهود است و در احصان و سفاح مؤید بودن عقد بحسب ظاهر والله اعلم .

(۵) یعنی پنجاه تازیانه و اگر در حباله زوج نباشد نیز عقوبت او پنجاه تازیانه است زیرا که ذکر این قید بجهت نفی احتمال زیاده است و این معنی در حدیث مبین شده والله اعلم .

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنَ الْقَدَمِ
وَيُتَوَّعَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾

می خواهد خدا که بیان کند برای شما
و بنماید شمارا راه های کسانی که پیش
از شما بودند و برحمت باز گردد بر شما
و خدا دانای استوار کاراست (۲۶) .

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ
أَنْ تُبَيِّلُوا مِمَّا رَفَعْنَا ﴿٤٠﴾

و خدا می خواهد که برحمت باز گردد
بر شما و می خواهند آنانکه پیروی
شهوات می کنند که کجروی کنید
کجروی عظیم (۲۷) .

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وِجْيَاءَ الْإِنْسَانِ فَخِفْنَا ﴿٤١﴾

می خواهد خدا که سبک کند از شما
و انسان ضعیف آفریده شده است (۲۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ بَيْنَكُمْ لِلْبَيْتِ طِيلٌ
إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْاَنفُسَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٤٢﴾

ای مؤمنان مخورید اموال خود را در میان
خویش بنالحق^(۱) مگر اینکه آن دادستد
تجارت باشد بعد رضامندی یکدیگر از شما
و مکشید خویش را هر آئینه خدا هست
به شما مهربان (۲۹) .

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصِيبُوهُ نَارًا وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٤٣﴾

و هر که چنین کند به تعدی و ستم پس
بزودی در آریمش به دوزخ و این بر خدا
آسان است (۳۰) .

إِنْ جَحَدُوا بِكَ وَشَهِدُوا بِكَ فَكُفَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلَكِرِيمًا ﴿٤٤﴾

اگر احتراز کنید از کبائر منهایت نبود
سازیم از شما صغائر شمارا و در آریم
شمارا بمحل گرامی^(۲) (۳۱) .

وَلَا تَسْتَوُوا أَفْضَلَ اللَّهُ بِهٖ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ

و آرزوی مکنید مرتبه ای را که خداوند به
آن برتری داده بعضی را از شما بر بعضی

(۱) یعنی مال يك دیگر بنالحق نباید خورد .

(۲) گناه کبیره آنست که بر آن حدمشروع شده یا وعده دوزخ کرده آمده یا بکفر مسمی شده در قرآن یا سنت صحیح و هر که از کبائر اجتناب کند صغائر او را نماز و روزه و صدقه نابود می سازد و الله اعلم .

مردان را هست بهره از آنچه حاصل کرده اند و زنان راهست بهره از آنچه حاصل کرده اند و بطلید ازدرگاه خدا ازبخشاش اوهر آئینه خداهست همه چیزدانا (۳۲) .

و مقرر کردیم وارثان برای هر چیزی از آنچه گذاشته اند پدر و مادر و خویشان و کسانیکه ایشان را مربوط ساخته است عهدهای شمایس بدهید ایشان را بهره ایشان هر آئینه خدا هست برهه چیز حاضر^(۱) (۳۳) .

مردان تدبیر کارکننده تسلط دارند بر زنان به سبب آنکه فضل نهاده است خدا بعض آدمیان را بر بعضی^(۲) و بسبب آنکه خرج کردند از اموال خویش پس زنان نیکوکار فرمانبردارند، نگاهدارنده اند^(۳) در غیبت زوج به نگاه داشت خدا^(۴) و آن زنان که میترسید از نافرمانی ایشان پس پند دهید ایشان را و ترک کنید ایشانرا در خواب گاه^(۵) و بزیند ایشان را پس اگر فرمانبرداری شما کردند پس جستجو

مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلَ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيًّا وَمِمَّا تَرَكَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ
عَقَدْتُمْ آبْنَاءَكُمْ فَأَتَوْهُم نَصِيبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

أَلَيْسَ جَالٍ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَبِمَا آتَفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ قَالَ فَطُحْتُ فَوَيْتُ خِطَّتُ
لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّذِي عَاقَبُونَ تُشَوْرُهُمْ فَعِظُوهُمْ
وَأْمُرُوهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُمْ فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ
فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

- (۱) یعنی حلیف را رعایت کردن یا وصیت کردن میتواند وایشانرا در میراث دخل نیست و میراث برای اقربا مقرر کرده شده است والله اعلم .
- (۲) یعنی بسبب آنکه مردان در اصل جبلت برتر اند از زنان .
- (۳) یعنی مال و آبرورا .
- (۴) در این آیت بیان فرمود که مرد فرمان روا است بسبب فضل جبلی و بسبب انفاق وزن صالحه کسی است که فرمانبرداری کند و حفظ مال - و آبرو - نماید والله اعلم .
- (۵) یعنی مباشرت مکنید .

مکنید برایشان را هی را^(۱) هر آئینه خدا هست بلند مرتبه بزرگ قدر (۳۴) .

واگر ترسیدید (ای حاکمان) اختلاف میان زن و شوهر پس برگزینید صلاح کاری از خویشان مرد و صلاح کاری از خویشان زن اگر این صلاح کاران بخواهند صلح را البته موافقت آرد خدا در میان ایشان هر آئینه هست خدا دانای آگاه (۳۵) .

وپرستید خدارا و شریک او مقرر مکنید چیزی را و به پدر و مادر نیکوکاری کنید و بخویشان و یتیمان و گدایان و همسایه خویشاوند و همسایه اجنبی و به هم نشین برپهل و نشسته و به مسافر و بآنچه دست شما مالک اوشد^(۲) هر آئینه خدادوست ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستاینده (۳۶) .

کسانیکه آنان بخل می کنند و مردمان را به بخل وامی دارند و می پوشند آنچه خدا داده است ایشان را از فضل خود و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب رسواکننده (۳۷) .

و آنان را که خرج می کنند اموال خود را برای نمودن مردمان و معتقد نیستند بخدا و نه بروز قیامت و هر که شیطان یار او باشد

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ
وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٥﴾

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَبِالْزُّبُرَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْتَغُوا الْخَيْرَ لِلْقُرْبَى
وَابْتَغُوا الْخَيْرَ لِلْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْتَغُوا الْخَيْرَ لِلْقُرْبَى
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
مُخْتَالًا فَكُفُّوا ﴿٣٦﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِأَمْوَالِهِمْ وَالنَّاسَ بِالْخُلِّ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

(۱) یعنی به حيله ایزدادان تجسس مکنید و الله اعلم .

(۲) یعنی غلامان و کنیزکان .

پس وی بدياری است (۳۸) .

وچه زیان بود برایشان اگر ایمان می آوردند بخدا و روز آخر و خرج می کردند از آنچه خداداده است ایشان را وهست خدا بایشان دانا (۳۹) .

وهر آئینه خدا ستم نمی کند وزنِ ذره ای و اگر آن عمل نیکی باشد چند برابر کندش و بدهد از نزد خود مزدِ بزرگ (۴۰) .

پس چه حال باشد آنگاه که بیاریم ازهر قومی گواهی را و بیاریم ترا گواه براین امت (۴۱) .

آنروز آرزو کنند آنانکه کافر شدند و نافرمانی پیغامبر کردند کاش برایشان زمین هموار کرده شود^(۱) و پنهان نکنند از خدا هیچ سخنی را (۴۲) .

ای مومنان به نماز نزدیک مشوید حال آنکه شما مست باشید تا آنکه به فهمید آنچه بزبان می گوئید^(۲) و به نماز نزدیک مشوید در حال جنابت تا آنکه غسل کنید مگر آنکه مسافر باشید و اگر بیمار باشید یا مسافر یا بیاید کسی از شما از جای قضاء حاجت یا مباشرت زنان کنید و نیاید آب را پس قصد کنید به زمین پاک پس مسح کنید برویهای خویش و دست های خویش هر آئینه هست خدا عفو کننده بخشاینده (۴۳) .

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لِأَمْنُوا بِإِلَهِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَقَدْ أُوتُوا آيَاتًا وَذُكِّرُوا بِاللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ بِرُءُوفًا ۝۳۸

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ۝۳۹

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْنَا مِنَ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدٌ وَعِندَكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدٌ ۝۴۰

يَوْمَ يَكْفُرُ الْأَكْثَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ سَأَلُوا بِهِمُ الْأَرْضَ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ۝۴۱

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ عَلَىٰ نِسَاءٍ فَلَمْ يجدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ۝۴۳

(۱) یعنی از ایشان نامی و نشانی نماند .

(۲) این حکم قبل از تحریم خمر بود بعد از آن مستی بالکلیه حرام شد والله اعلم .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نُصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُشْكِرُونَ
الضَّلَّةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَتَّخِذُوا السَّبِيلَ ﴿٣٧﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا ذُو قُوَّةٍ
يَاللَّهُ تَعَالَى ﴿٣٨﴾

مِنَ الَّذِينَ هَآؤُلَآءِ يَجِرُّونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَرَاعِنَا
لِيَا بَأْسَ نَزِيتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ
وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٣٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ اؤْمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا
مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقِطِعَ دُونَهُمَا عَمَلًا أَدْبَارَهُمَا

آیندید (۱) کسانی که داده شده اند بهره
ای از کتاب (یعنی یهود) می ستانند
گمراهی را و می خواهند که شما گم
راه را (۴۴).

و خدا داناتراست به دشمنان شما و خدا
دوست بس است و خدایاری دهنده بس
است (۴۵).

از یهود گروهی هستند که تغییر می دهند
کلمه هارا از جای آن ها و می گویند (۲)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و می گویند
«اسمع غیر مسمع و راعنا» می پیچانند
سخن را بزبان خویش و طعنه می
زنند در دین و اگر ایشان می گفتند شنیدیم
و فرمانبرداری کردیم و بجای «اسمع غیر
مسمع» می گفتند و بجای «راعنا»
انظرنا هر آئینه بهتری بود ایشان را و
درست تر ولیکن لعنت کرده است ایشان
را خدا بسبب کفر ایشان پس ایمان نمی
آرند مگر اندکی (۳) (۴۶).

ای اهل کتاب ایمان آرید بآنچه
فرود آوردیم، باور کننده آنچه باشماست

(۱) مترجم گوید که خدای عزوجل در ردیود و تعداد قبائح ایشان آیات فرستاد .

(۲) یعنی بزبان حال .

(۳) مترجم گوید پیچانیدن سخن آنست که سب را چنان در کلام خلط کنند که کسی
نشناسد «واسمع غیر مسمع» دومعنی دارد یکی آنکه بشنو در حالتیکه معظم و محترمی و
کسی باتو خلاف رضای تونواند گفت دیگر آنکه بشنودر حالتی که محقری و کسی
باتو سخن نمی گوید و راعنا نیز دومعنی دارد یکی آنکه رعایت کن ما را دیگر احق
رعونت دارنده غرض ایشان سب بود کلمه محتمل معنین می گفتند واللہ اعلم .

پیش از آنکه محوکنیم صورت هایی را پس بگردانیمش بر شکل پشت سر یا لعنت کنیم ایشان را چنانکه لعنت کردیم اهل شنبه را و هست اراده خدا شدنی (۴۷) .

هر آئینه خدا نمی آمرزد که او را شریک مقرر کرده شود و می آمرزد غیر از آن هرکرا خواهد و هر که به خدا شرک ورزد هر آئینه افترا بسته است گناهی بزرگ را (۴۸) .

آیا ندیدی بسوی کسانی که ستایش می کنند خود را بلکه خدا ستایش می کند هرکرا خواهد و ستم کرده نخواهند شد مقدار رشته ای (۴۹) .

به بین چگونه می بندند برخداد روغ را و این گناه آشکار او را پس است (۵۰) .

آیا ندیدی بسوی کسانی که بهره از کتاب داده شدند ایمان می آورند به بت و معبود باطل و می گویند در حق مشرکان که ایشان راه یابنده تراند از مسلمانان (۵۱) .

ایشان آن گروه اند که لعنت کرد خدا ایشان را و هر که لعنت کندش خدا پس نخواهی یافت مراو را یاری دهنده (۵۲) .

آیا ایشان راهست بهره ای از پادشاهی پس

أَوْ نَلْعَنُهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَقْعُولًا ۝

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ رَبُّهُمُ يُزَيِّنُ مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَرْؤُونَ قَدِيرًا ۝

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْعُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكِبْرَ وَكُفَىٰ بِهِ إِثْمًا عَظِيمًا ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ مَّجْدًا لَهُ نَصِيرًا ۝

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ

(۱) یعنی می گویند که بنی اسرائیل برگزیدگان خداوند ایشان را عذاب نخواهد شد مگر چند روز .

(۲) درین آیت تعریض است بآن که یهود روز احزاب مددگار مشرکان شدند .

نَقِيرًا ۝

آن هنگام ندهند بمردمان مقدار نقیری (۱)
(۵۳) .

آیا حسد می کنند بمردمان بر آنچه ایشان را داده است خدای تعالی از فضل خود پس هر آئینه ما دادیم آل ابراهیم را کتاب و دانش و دادیم ایشان را پادشاهی بزرگ (۵۴) .

پس از کفار کسی هست که ایمان آورد بان کتاب و از ایشان کسی هست که باز داشت از وی و کفایت ست دوزخ آتش افروخته (۵۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات ما زود در آریم ایشان را باتش هر گاه که بخته گردد پوستهای ایشان بعوض پیدا کنیم برای ایشان پوستهای دیگر غیر از آن تابچشدن عذاب را هر آئینه خدا هست غالب استوارکار (۵۶) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند زود در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جوی ها جاویدان آنجا همیشه، ایشان راست آن جا زنان پاک کرده شده و در آریم ایشان را بسایه نیک (یعنی راحت تمام) (۵۷) .

هر آئینه خدا می فرماید شمارا که ادا کنید امانت هارا به اهل آن و میفرماید که بر اوستی حکم کنید چون حاکم شوید میان

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ؟ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۝

فَيَنْهَوْنَ مَنْ آمَنَ بِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْآيَاتِ سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَمَا نَصَلَّيْنَا جُلُودَهُمْ بَدَلًا لَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَنْهَارٌ مُمْسِقَةٌ وَفِيهَا نَعْمٌ لَكُمْ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَعْلَمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ۝

(۱) نقیر غلاف نازکی است که بر پشت خسته خرما می باشد .

مردمان هر آئینه نیکو چیز است آنچه
خدا بآن پندمیدهد شمارا هر آئینه
خدا هست شنوای بینا^(۱) (۵۸) .

ای مومنان فرمانبرداری کنید خدارا و
فرمانبرداری کنید پیغامبر را و فرمان
روایان را از جنس خویش پس اگر
اختلاف کنید در چیزی پس برگردانید
اورا بسوی خدا و پیغامبر اگر اعتقاد
دارید بخدا و روز آخرت این بهتر است
و نیکوتر باعتبار عاقبت^(۲) (۵۹) .

آیندیدی بسوی کسانی که گمان می کنند
که ایمان آوردند بآنچه بسوی تونازل
کرده شده است و بآنچه پیش از تونازل
کرده شد، می خواهند که قضایای خویش
رفع کنند بسوی سرکش و حالانکه
فرموده شد ایشان را که منکر وی شوند
و شیطان می خواهد که گمراه سازد
ایشان را گمراهی دور (۶۰) .

و چون گفته شود بایشان بیایید بسوی آنچه
نازل کرده است خدا و بسوی پیغامبر
می بینی منافقان را باز می ایستند

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَإِنَّ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ
وَمَا أَتَيْنَا مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّبِعُوا كُودًا إِلَى الظَّالِمِينَ
وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٥٩﴾

وَأَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ
رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦٠﴾

(۱) درین آیت اشاره است بقصه عثمان حجبی که مفتاح کعبه ازدست وی گرفتند
و مردمان آن را از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طلب کردند آنحضرت قبول
نموده بعثمان رد فرمود .

(۲) مردم ضعیف الایمان در خلاف هوای نفس بحکم شرع راضی نمی شدند و گاهی
بکاهنان و رؤسای کفر رجوع می کردند چون آنحضرت ایشان را براین معنی
تذییر یا تهدید فرمود سوگند خوردند که مخالفت آن حضرت مقصود ما نیست
خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

از توباعراض (۶۱) .

پس چه حال است آنگاه که برسد بایشان مصیبتی بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان پس هرگاه بیایند نزد تو قسم می خورند بخدا که نخواسته بودیم مگر نیکوکاری و موافقت کردن را^(۱) (۶۲) .

این گروه آنانند که می داند خدا آنچه در دل های ایشان است پس اعراض کن از ایشان^(۲) و پندده ایشان را و بگو بایشان سخنی مؤثر در دلهای ایشان (۶۳) .

و نه فرستادیم هیچ پیغامبری را مگر برای آنکه اطاعت کرده شود بحکم خدا و اگر این جماعت وقتیکه ستم کردند برخویشتن می آمدند نزد تو پس آمرزش طلب می کردند از خدا و طلب آمرزش کرد برای ایشان پیغمبر هر آئینه می یافتند خدا را توبه پذیر مهربان (۶۴) .

پس قسم به پروردگار تو که ایشان مسلمان نه باشند تا آنکه حاکم کنند ترادراختلافی که واقع شد میان ایشان باز نیابند در دلهای خویش تنگی از آنچه حکم فرمودی و قبول کنند بانقیاد (۶۵) .
و اگر مامی نوشتیم^(۳) برایشان که بکشید خویشتن را یا بیرون شوید از خانه های

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
ثُمَّ جَاءَهُمْ أَنْ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَحْسَنًا
وَتُوفِيقًا ۝۶۱

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَعَظَمُهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ۝۶۲

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رُسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
إِذْ كَلَّمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ۝۶۳

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ فِيْمَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يُمْسِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝۶۴

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اقْرَجُوا

(۱) یعنی مردمان خصوم .

(۲) یعنی از قتل ایشان .

(۳) یعنی واجب می کردیم .

مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوا إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ غَيْرَ آلِهِمْ وَأَشَدَّ تَبِيئًا ﴿٦٥﴾

وَإِذْ آلَاؤُهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٦﴾

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٧﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَافِقًا ﴿٦٨﴾

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حُرْمَتَكُمْ فَاذْكُرُوا
نُبَاتٍ أَوْ ائْكُرُوا جَمِيعًا ﴿٧٠﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ لَكُنٌّ لَيُطْلَقْنَ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالِ
قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧١﴾

وَلَيْنِ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَأْكُلُتِي كَأَن مَعَهُمْ

خویش نمی کردند این کار را مگر
اندکی از ایشان و اگر می کردند آنچه بآن
پند داده می شدند هر آئینه بهتر بودی
ایشان را و محکم تر در استواری دین (۶۶).
و آنگاه البته می دادیم ایشان را از نزد
خویش مزد بزرگ (۶۷).

و هدایت می کردیم ایشان را براه راست
(۶۸).

و هر که فرمان برد خدا و رسول را پس این
جماعت همراه آن کسانی که انعام کرده
است خدا بر ایشان از پیغمبران و صدیقان
و شهیدان و صالحان و چه خوبند
آنها از جهت رفاقت (۶۹).

این بخشایش از خدا است و بس ست خدا
دانا^(۱) (۷۰).

ای مسلمانان برگزید سلاح خود را پس
بیرون روید گروه گروه شده یا بیرون روید
همه با هم (۷۱).

و هر آئینه بعضی از شما آنست که درنگ
می کند پس اگر برسد به شما مصیبتی
بگویند انعام کرد خدا بر من چون نبودم
حاضر بایشان (۷۲).

و اگر به رسد به شما نعمتی از خدا البته
بگویند گویا هرگز نبود میان شما و میان

(۱) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام در اول اسلام که جهاد فرض نشده بود دعوت
اسلام قبول نمودند و چون جهاد فرض شد از آن تقاعد کردند و از بعضی کلمات
منافقانه سر بر می زد و بعضی با مخالفین هم زبان شده خلاف رضای آنحضرت رای
می دادند خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

وی دوستی کاش می بودم با ایشان پس می یافتم مطلب بزرگ را (۷۳) .

پس باید که جنگ کنند در راه خدا آن مومنان که می فروشد زندگانی دنیارا بآخرت و هر که جنگ کند در راه خدا پس کشته شود یا غالب آید بدهیمش مزد بزرگ را (۷۴) .

و چیست شمارا که جنگ نمی کنید در راه خدا و برای بیچارگان از مردان و زنان و کودکان^(۱) آنانکه می گویند ای پروردگار ما بیرون آرمارا ازین ده که ستمگارانند اهل آن و مقررکن برای ما از نزد خود کارسازی و مقرر کن برای ما از نزد خودیاری دهنده (۷۵) .

مومنان می جنگند در راه خدا و کافران می جنگند در راه معبود باطل پس جنگ کنید بادوستانِ شیطان هر آئینه حیلۀ شیطان سست است (۷۶) .

آیندیدی بسوی کسانی که گفته شد ایشان را بازدارید دستهای خود را^(۲) و برپاکنید نماز را و بدهید زکوٰۃ را^(۳) پس چون نوشته شد برایشان جنگ ناگاه گروهی ازایشان می ترسند از مردمان مانند ترسیدن از خدا یا بیشتر و گفتند ای

فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَمُتْ
أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَا لَكُمْ لَأَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ
مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمُ أَهْلُهَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۖ وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْتَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ

(۱) یعنی گرفتاران بدست کفار .

(۲) یعنی جنگ مکنید .

(۳) یعنی پس قبول کردند .

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ فَاُولَئِكَ اَمْرٌ اِلَىٰ اَجَلٍ قَرِيْبٍ قُلْ
مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيْلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا يُظْلَمُوْنَ
قَتِيْلًا ۝۴

اَيُّنَ مَا تَكُوْنُوْا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِيْ بُرُوْجٍ
مُّشِيْدِيْنَ اِنَّ نُّصِيْبَهُمْ حَسَنَةٌ يَّقُوْلُوْا هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
وَاِنْ نُّصِيْبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَّقُوْلُوْا هٰذَا مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ
مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ فَمَا لِهٰذَا الْقَوْمِ لَا يَفْقَهُوْنَ
حَدِيْثًا ۝۵

مَا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ وَمَا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ
نَفْسِكَ وَاَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ رَسُوْلًا وَقُلْ يٰۤاَللّٰهُ شَهِيدًا ۝۶

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اطَاعَ اللّٰهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فِتْنًا
اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَمِيْلًا ۝۷

پروردگار ماچرانوشتی برماکارزار چرازنده
نگذاشتی مارا تاوقتی نزدیک بگوهره
مندی دنیا اندک است و آخرت بهتر است
کسی را که پرهیزگاری کند و ستم کرده
نخواهید شد مقدار رشته ای (۷۷) .

هر جاکه باشید دریابد شمارا مرگ
واگرچه باشید در محل های محکم واگر
برسد بایشان نعمتی گویند این از نزد
خداست واگر برسد بایشان شدتی
(یعنی سختی) گویند یا محمد این از نزد تست
بگوهمه از نزد خدا است پس چه حال
است این قوم را نزدیک نیستند که بفهمند
سخنی را (۷۸) .

آنچه رسید به تو از نعمت پس از خداست
وآنچه رسید به تو از محنت پس از نزد
نفس تست و فرستادیم ترا برای مردمان
پیغامبری و بس است خدا حاضر و گواه
(۷۹) .

هرکه فرمانبرداری کند پیغامبر را پس هر
آئینه فرمانبرداری خدا کرد و هر که
اعراض کرد پس نفرستادیم ترا برایشان
نگهبان^(۱) (۸۰) .

(۱) یعنی این کلمه حق است که خیر از جانب خدا است و شر از جانب بنده لیکن
مقصود این مردم ازین کلمه درست نیست و آن اینست که جهاد با جمیع قبائل عرب
معقول نیست پس اگر فتح باشد بس نعمتی غیر مترقب است واگر هزیمت باشد
موافق حال این تدبیر است و چون جهاد بامر الهی همه خیر است عقل را
در آنجا دخل دادن صحیح نه باشد والله اعلم .

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ غُذَائِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ
مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبْهِتُونَ فَأَعْرَضَ
عَنْهُمْ وَتَوَلَّى عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٥١﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفَرَّانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ اللَّهِ
لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٥٢﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ
إِلَى الرَّسُولِ وَالْإِلَى الْأُمُورِ لَهُمْ عَلَيْهِ الَّذِينَ يَسْتَنِيظُونَهُ
مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَفُتِحَتْ الشَّيْطَانُ
إِلَّا لَكَيْلًا ﴿٥٣﴾

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسُكَ وَخَرِصَ
الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ
بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٥٤﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ

ومی گویند دردل ما فرمانبرداریست پس
چون بیرون روند از نزد تو گروهی از
ایشان بوقت شب رای زنند غیر آنچه
تومی فرمائی و خدای نویسد یعنی درنامه
اعمال آنچه شب می گویند پس اعراض
کن از ایشان و توکل نمابر خدا و خدا
کارسازنده بس است (۸۱) .

آیاتامل نمی کنند قرآن را و اگر می بود
از نزد غیر خدا البته می یافتند درواختلاف
بسیار (۸۲) .

ووقتیکه بیاید نزد ایشان خبری ازایمنی
یا ترس مشهور سازند آن را واگر
برمیگردانیدند آن را بسوی پیغامبر و
بسوی فرمان رویان از اهل اسلام هر آئینه
می یافتند مصلحت آن خبر را آنانکه
از ایشان میتوانند بر آوردن مصلحت آن
واگر نمی بود بخشایش خدا بر شما
و رحمت او البته پیروی می کردید شما
شیطان را مگر اندکی (۸۳) .

پس جنگ کن (یا محمد) در راه خدا
بر تو مؤاخذه نیست مگر از جان تو و رغبت
ده مسلمانان را^(۱) نزدیک است که
موقوف سازد خدا جنگ کافران را و خدا
سخت تراست باعتبار جنگ و سخت
تراست باعتبار عقوبت (۸۴) .

هر که شفاعت کند شفاعتی نیک
باشد او را بهره ای از ثواب آن و هر که

(۱) یعنی بر تو رغبت دادست و بس اگر همراهی نکنند بر تو مؤاخذه نیست والله اعلم .

شَفَاعَةِ سَيِّدَتَيْنِ لَهُ لَقْلُقٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْبِلًا ۝

شفاعت کند شفاعتی بد باشد اورا
حصه ای از عذاب آن وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۸۵) .

وَلَا أُخْبِتُمْ بِحُجَّتِهِ فَخَبُوا بِأَحْسَنِ مِنْهَا أَوْ رُدُّوْهُا وَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَبِيبًا ۝

وچون تعظیم کرده شوید به سلامی پس
تعظیم کنید بکلمه ای بهتر از آن یا مانند
همان کلمه جواب دهید هر آئینه هست
خدا بر همه چیز حساب گیرنده (۸۶) .

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْزِيَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ۝

بجز خدا نیست هیچ معبود برحقى البته
بهم آرد شمارا به روز قیامت هیچ شك
نیست در آن و کیست راست گوتر
از خدا در سخن^(۲) (۸۷) .

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَزَّهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَلَمْ يَدْرُوا أَنَّ نَارًا أَصْلَ اللَّهُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا ۝

پس چیست ای مسلمانان شمارا در باره
تملق کنندگان دو گروه شدید^(۳) و خدا
نگونسار ساخت ایشان را بشومی آنچه
کردند آیا می خواهید که راه نمائید (یعنی
از جمله راه یابان شمارید) کسی را که گمراه
ساخت او را خدا و هر کرا خدا گمراه
کند نیایی برای او هیچ را هی (۸۸) .

وَذُوالْوَلَتَقُمْ وَنَ كَمَا كَفَرُوا فَكَوْنُونَ سَوَاءً فَلَا تَخْذَفُوا مِنْهُمْ أَفَلَا يَخْفَىٰ بِهَا جَزَاءُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوا مِنْهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَتَّىٰ تَجِدَ نَفْسَهُمْ وَارْتَمُوا بِهَا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا تَصْغُرُوا ۝

این تملق کنندگان آرزو کردند که شما نیز
کافر شوید چنانچه ایشان کافر شدند پس
برابر باشید پس دوست مگیرید هیچکس
را از ایشان تا آنکه هجرت کنند در راه

(۱) یعنی مثلاً سفارش گدای به توانگرتا او را چیزی بدهد نیک است و سفارش برای سارق تادست او نه بُرند درست نیست .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بیان می فرماید که به تملق کفار اعتماد نباید کرد .

(۳) یعنی بعضی به تملق فریفته شدند و بعضی نشدند و می بایست که همه باتفاق فریفته نمی شدند والله اعلم .

خدا^(۱) پس اگر اعراض کردند (یعنی از اسلام و هجرت) پس اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید ایشان را و دوست و یار مگیرید کسی را از ایشان (۸۹).

(اسیر گیرید و بکشید) مگر آنان را که پیوند دارند با گروهی که میان شما و میان ایشان عهد است یا باینند نزد شما حالانکه تنگ آمده است سینه های ایشان از آنکه بجنگند با شما یا بجنگند با قوم خویش^(۲) و اگر خدای خواست هر آئینه مسلط می ساخت ایشان را بر شما پس می جنگیدند با شما پس اگر این فریق یکسوشوند از جانب شما و نجنگند با شما و بيفگنند بسوی شما پیغام صلح را پس خداوند بر ضد ایشان را می در اختیار شما گذاشته است^(۳) (۹۰).

خواهید یافت قومی را که می خواهند ایمن شوند از شما و ایمن شوند از قوم خود هر گاه باز گردانیده می شوند بسوی فتنه انگیزی نگویند سازنداخته شوند در آن^(۴) پس اگر یکسونه شوند از جنگ

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يَفِئَتُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَاقَتْكُمُ لُؤْلُؤًا فَاتَّخَذْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَفَقَّ بَيْنَهُمُ الْعَهْدُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ④

سَيَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلًّا وَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْسُوا فِيهَا قُلْ أَنْتُمْ يَعْتَرِضُوكُمْ وَالْقَوْلُ إِلَيْكُمُ السَّلَامُ وَكَلِمَاتُ

(۱) یعنی مسلمان شوند و هجرت کنند .

(۲) مترجم گوید و کسی که ایمان آورد و هجرت نه کند حکم او بطریق اولی فهمیده شد والله اعلم .

(۳) یعنی اگر اسلام آورد و هجرت کنند ایشان را دوست باید گرفت و اگر اسلام نیارند می باید کشت مگر آنکه پیمان داشته باشند و ثابتانرا بر عهد و حلفای معاهدان رابه هیچ وجه نتوان ایذا داد والله اعلم .

(۴) صلح می کنند و باز نقض عهد می نمایند والله اعلم .

أَيُّدِيَهُمْ فَخَذُواهُمْ وَأَقْتَلُوا هُمَ حَيْثُ تَقَفُّوهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمُ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٤﴾

وَمَا كَانَ يُؤْمِنُ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُمْسِكُونَ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ
وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَيَسَارَ شَهْرَيْنِ مَتًى بَعَيْنِ
تُوبَةٍ مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

شما و نیفکنند بسوی شما پیغام صلح را
و باز ندارند دستهای خویش را پس
اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جاکه یابید
ایشان را و این جماعت داده ایم شمارا
بر ایشان حجت ظاهر (۹۱) .

ونه^(۱) سِز دمسلمانی را که بکشد
مسلمانی را لیکن قتل واقع میشود بخطأ
(یعنی بغیر قصد) و هر که بکشد مسلمانی
را بخطأ پس لازم است آزاد کردن برده
مسلمان و خون بهارسانیده شده به کسان
مقتول مگر آنکه درگذرند از آن پس اگر
باشد مقتول از گروه دشمنان شما
و او مسلمانست پس لازم است آزاد کردن
برده^(۲) مسلمانی و اگر باشد مقتول از قومی
که میان شما و ایشان عهد است^(۳) پس
لازم است خون بهارسانیده شده به کسان
او آزاد کردن برده^(۴) مسلمانی پس هر که
نیابد برده را پس لازم است روزه داشتن
دوماه پی در پی مشروع در کفارت به جهت
قبول توبه است از جانب خدا و هست
خدادانای استوار کار^(۴) (۹۲) .

- (۱) مترجم گوید خدای تعالی احکام قتل خطایان می فرماید و آنکه امتناع از کسیکه به
کلمه اسلام متکلم شد واجب است و فضل مجاهدان و وجوب هجرت از دار کفر
بدار اسلام و کیفیت نماز سفر و نماز خوف بیان می کند و الله اعلم .
- (۲) یعنی مقتول مسلمان اگر از ساکنان دار الحرب باشد دیت لازم نیست و الله اعلم .
- (۳) یعنی او مومن باشد .
- (۴) جمهور مفسرین تصور (و ان کان من قوم بینکم و بینهم میثاق) در مقتول
کافر کردند به ملاحظه آنکه توارث در میان مومن و کافر منقطع است و سبیل دیت =

وهرکه بکشد مسلمان را بقصد پس جزای او دوزخ است جاوید باشد آنجا وخشم گرفته است براو خداو لعنت کرد او را و آماده ساخته است برای او عذابی بزرگ (۹۳).

ای مسلمانان چون سفر کنید در راه خدا (یعنی برای جهاد) پس نیک تحقیق کنید و مگوئید کسی را که بسوی شما سلام انداخته است نیستی مسلمان می طلبید متاع زندگانی دنیا را پس نزد خدا غنیمت های بسیار است هم چنین بودید پیش ازین پس انعام کرد خدا بر شما پس تحقیق کنید هر آئینه خدا هست بآنچه کنید آگاه (۹۴).

برابر نیستند نشینندگان غیر معذور از مسلمانان و جهاد کنندگان در راه خدای تعالی به مالهای خویش و جانهای خویش برتری داده است خدا مجاهدان را به مال و جان خویش بر نشینندگان در مرتبه وهریکی را وعده نیک کرده است خدا و افزون داده است خدا مجاهدان را به نسبت نشینندگان مزد بزرگ^(۱) (۹۵).

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿۹۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا إِنَّا وَلِيَ الْإِسْلَامَ لَسَتْ مُؤْمِنًا تَتَّبِعُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا قَوْلَ اللَّهِ مَعَآهِمْ كَيْفَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿۹۴﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الصُّورَةِ الْمُجْهَدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۹۵﴾

= سبیل میراث است و بنده ضعیف می گوید تمهید مسئله به (وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمناً الا خطأ) و تقید به «و هو مؤمن» در نظیر مانحن فيه ظاهر است در آنکه اینجا قید ایمان معتبر است و لزوم دیت بجهت و فابعدست نه بر سبیل میراث و نظیرش وجوب مهرست در مسئله مؤمنه از قوم متعاهدین در سوره ممتحنه الله اعلم .

(۱) فائده قید غیر اولی الضرر آنست که در اولی الضرر این حکم مطرد نیست بلکه جمعی باشند از اولی الضرر که نیت صحیحه دارند ثواب عمل کامل یابند والله اعلم .

افزون داده است مرتبه هاز جانب خویش و آمرزش و بخشایش و هست خدا آمرزنده مهربان (۹۶) .

هر آئینه آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان کردند درحالتیکه ستمگار بودند برخوشتن^(۱) فرشتگان بایشان گفتند درچه حال بودید شما گفتند بودیم بیچاره گان درزمین گفتند آیافراخ نبود زمین خدا تاهجرت می کردید درآن پس آن جماعت جای ایشان دوزخ است و اوبدجائی است (۹۷) .

مگر آنانکه بحقیقت بیچاره اند از مردان و زنان و کودکان هیچ چاره نمی توانند و هیچ راه نمی یابند (۹۸) .

پس آن جماعت نزدیک است که خدا عفو کند ازایشان و هست خدا عفوکننده آمرزنده (۹۹) .

وهرکه ترك وطن کند درراه خدا بیابد درزمین اقامت گاه بسیار و فراخی معیشت وهرکه بیرون رود ازخانه خود هجرت کنان بسوی خدا و پیغامبر او و سپس دریابد اورا موت^(۲) پس به تحقیق ثابت شد مزد او بر خدا و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۰۰) .

و چون سفر کنید درزمین پس نیست بر شما

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةٌ وَرَحْمَةٌ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا ﴿۹۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا النَّبِيَّكَ ﷺ قَالُوا لِمَ آتَيْنَاهُمُ قَالُوا إِنَّمَا كُنَّا مَسْتَظْفِرِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَلَيْسَ فَتَاهِجُوا فِيهَا قَالُوا لَيْكَ مَا أُولَاهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿۹۷﴾

إِلَّا الْمُسْتَظْفِرِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَظْفِرُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿۹۸﴾

قَالَ لَيْكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَفْعُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿۹۹﴾

وَمَنْ يُهَاجِرْ فَيُجِدِ اللَّهُ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا ﴿۱۰۰﴾

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

(۱) یعنی بترك هجرت از دار الحرب بدار السلام و به تكثير سواد كفار والله اعلم .

(۲) یعنی در راه قبل وصول بمقصد .

تَقَرُّوْا مِنَ الصَّلَاةِ ۚ اِنْ جُنْتُمْ اَنْ يَقُوْكُمْ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا اِنَّ الْكَافِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّحِيْمًا ﴿۱۱﴾

گناهی در آنکه قصر کنید قدری از نماز
اگر بترسید از آنکه در بلا افگند شمارا
کافران هر آئینه کافران هستند
شمارا دشمن آشکار^(۱) (۱۰۱) .

وَ اِذَا كُنْتَ فِيْهِمْ فَاَقِمْتُ لَهُمْ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ
مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلْيَاْخُذْ وَاَسْلِحْهُمْ ۚ وَاذْهَبْ وَاَلْيَكُوْنُوا
مِنْ وَّرَآئِكُمْ ۚ وَلَيَأْتِ طَائِفَةٌ اٰخَرٰى لَمْ يَصَلُّوْا فَلْيُصَلُّوْا
مَّعَكَ وَلْيَاْخُذْ وَاِحْذَرْهُمْ ۚ وَاَسْلِحْهُمْ ۚ وَاَلَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْرِعَتِكُمْ فَيَبِيْلُوْنَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَّ اِحْدَةً ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَیْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ
اَذًیٌ مِّنْ مَّطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَّرْضٰی اَنْ تَضَعُوْا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ وَ
خُذْ وَاِحْذَرْكُمْ ۚ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِمًّا ﴿۱۲﴾

و چون باشی در میان مؤمنان^(۲) پس
برپا کردی برای ایشان نماز را پس باید
بایستد گروهی از ایشان باتو و باید که
برگیرند سلاح خویش را پس چون
سجده کردند آنان پس باید که باشند پشت
سر شما^(۳) و باید که بیاید آن گروه دیگر که
هنوز نماز نخوانده اند پس
نماز گذارند باتو و باید که بگیرند حذر^(۴)
و سلاح خود را آرزو کردند کافران کاش
غافل شوید از سلاح خویش و متاع خویش
پس حمله کنند بر شما یک باره و هیچ گناه
نیست بر شما اگر باشد شمارا رنجی
از باران یا بیمار باشید در آن که بنهید
سلاح خویش را و البته بگیرید حذر خود را
هر آئینه خدا آماده کرده است برای
کافران عذاب رسوا کننده^(۵) (۱۰۲) .

(۱) مترجم گوید مشهور آن ست که این آیت در صلوة مسافران نازل شده است و خوف
قید اتفاقی است و آنچه نزدیک این بنده رجحان یافته است آنست که این آیت
در صلوة خوف نازل شده است و سفر قید اتفاقیست و مراد از قصر در کیفیت رکوع
و سجود است که بایمای ادامیتوان کرد نه در کمیت رکعات والله اعلم .

(۲) یعنی وقت خوف .

(۳) یعنی مقابل عدو .

(۴) و حذر خود زره و سپر را گویند .

(۵) مترجم گوید این را صورتهاست یکی آنکه امام دوبار نماز گذارد یک بار =

پس چون نماز تمام کردید پس یاد کنید خدا را ایستاده و نشسته و برپه‌لوه‌ای خویش پس چون مطمئن شدید برپا کنید نماز را^(۱) هر آئینه هست نماز بر مومنان فرض وقت معین کرده شده (۱۰۳) .

و سستی مکنید در جستجوی کفار اگر شما دردمند می شوید پس ایشان نیز دردمند می شوند چنانکه شما می شوید و شما امید دارید از خدا آنچه ایشان را امید نیست و هست خدادانای استوار کار (۱۰۴) .

هر آئینه^(۲) مافروید آوردیم بسوی تو کتاب را بر اوستی تا حکم کنی میان مردمان بآنچه شناسانده است ترا خدا و مباحث خصومت کننده برای حمایت خیانت کنندگان (۱۰۵) .

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقَعُودًا
وَعَلَىٰ جُجُوعِكُمْ وَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾

وَلَا تَهْوَإِي ابْتِغَاءَ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ
فَأَنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا
لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَدَكَ
اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

= باینجتماع و دیگر بار بآن جماعت دیگر آنکه امام بایک جماعت يك رکعت گذارد و در قیام توقف کند تا آنکه رکعت دیگر خوانده مقابل عدوروند آنجماعت دیگر آمده اقتدا به امام کنند و رکعت دیگر بآنجماعت خواند در قعده چندان توقف کند که از رکعت دوم فارغ شوند آنکه بایشان سلام دهد این هر دو با صورتهای دیگر همه صحیح شده و همه محتمل آنست و الله اعلم .

(۱) یعنی بطریق نماز امن و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام اگر کسی را از ایشان مرتکب گناهی می شد دور وی حيله ها بافته پیش آنحضرت بوجهی اظهار میکردند که براءت او بخاطر مبارك می رسید و بایکدیگر خلوت کرده رازها بخلاف رضای شریف در میان می آوردند خدای تعالی آیات فرستاد .

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ٥٩

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَكَيْدٌ مِّنْ كَانَ خَوَانًا أَيْمًا ٦٠

يَسْتَغْفِرُونَ مِنَ الْكَاسِ وَلَا يَسْتَغْفِرُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُمْ عَلَيْهِمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا كَرِهَ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ٦١

هَآؤُنَّ هَؤُلَاءِ جَادَ لَكُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ٦٢

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ٦٣

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ٦٤

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ٦٥

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ لَكَ لُكُوفَةُ نَفْسِكَ وَأَنْ يُضْلِكَ مَا يَفْعَلُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَصُدُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ ٦٦ وَاللَّهُ عَلَيْكَ الرَّحْمَتُ وَالْحِكْمَةُ وَعَلَّمَكَ

و آمرزش خواه از خدا هر آئینه هست خدا آمرزنده مهربان (۱۰۶) .

و خصومت مکن از جانب آنانکه خیانت می کنند خویشان را هر آئینه خدا دوست ندارد آنرا که باشد خیانت کننده گنهگار (۱۰۷) .

پنهان می کنند از مردمان و پنهان نمی کنند از خدا و او بایشان ست آنگاه که به شب مشورت میکنند آنچه خدانمی پسندد از تدبیر و هست خدا بآنچه میکنند در بر گیرنده (۱۰۸) .

آگاه باشید شما ای قوم که خصومت کردید از طرف خیانت کنندگان در زندگانی دنیا پس کیستکه خصومت کند با خدا از طرف ایشان روز قیامت یا کیست که باشد برایشان کار سازنده (۱۰۹) .

و هر که انجام دهد کار بدی استم کند بر خویش باز آمرزش طلبد از خدا بیابد خدا را آمرزنده مهربان (۱۱۰) .

و هر که بکند گناهی پس جزاین نیست که می کند آن را بر جان خویش و هست خدا دانای استوار کار (۱۱۱) .

و هر که بکند خطائی یا گناهی باز تهمت زندبان بیگناهی را پس بر خود برداشت افترا و گناه ظاهر را (۱۱۲) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر تو و بخشایش او قصد کرده بودند گروهی از ایشان که گمراه کنند ترا و گمراه نمی کنند مگر خویشان

را هیچ ضرری نرسانند به توازچیزی و نازل ساخت خدا بر تو کتاب و دانش و آموخت ترا آنچه نمی دانستی و هست فضل خدا بر تو بزرگ (۱۱۳) .

نیست خوبی در بسیاری از مشورت پنهانی ایشان لیکن خوبی در مشورت کسی است که می فرماید بصدقه یا بکار پسندیده یا به صلاح کاری میان مردمان و هر که این کند به طلب خوشنودی خدا پس بزودی بدهیمش مزد بزرگ (۱۱۴) .

و هر که مخالفت پیغامبر کند بعد از آنکه معلوم شد او راهدایت و پیروی کند غیر راه مسلمانان را متوجه بکنیمش بآنچه میگردد^(۱) و در آریمش بدوزخ و او بدجائی ست (۱۱۵) .

هر^(۲) آئینه خدا نمی آمرزد آنکه شریک با او مقرر کرده شود و می آمرزد غیر شرک هر کرا خواهد و هر که شریک خدا مقرر کند پس گمراه شد گمراهی دور (۱۱۶) .

مشرکان نمی پرستند بجز خدام گریبتانی را که بنام دختران مسمی کرده اند و نمی پرستند مگر شیطان دور رفته از حد را (۱۱۷) .

لعنت کرد او را خدا و گفت شیطان بگیرم از بندگان توحصه ای که در علم ازلی معین شده (۱۱۸) .

و البته گمراه کنم ایشان را و البته در آرزوی

مَا لَكُمْ لَنْ تَعْلَمُوا وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ عَظِيمًا ﴿۱۱۳﴾

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۱۱۴﴾

وَمَنْ يُتَاقِ الرُّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَعْبُدْ عِزَّ رَبِّهِ الْمُؤْمِنِينَ تُولَّاهُ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصِّلَهُ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿۱۱۵﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿۱۱۶﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْسَانًا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿۱۱۷﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿۱۱۸﴾

وَلَأُضِلَّهُمْ وَلَا مَيِّتَهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَبْكِكُنَّ إِذَا نَ

(۱) مترجم گوید یعنی قوت دل بیفزائیم .

(۲) مترجم گوید ازینجا تغلیظ تحریم شرک می فرماید .

الْأَعْلَامِ وَالْمَرْثَمَ فَلْيَعْبِرْنَ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾

باطل افگنم ایشان را والبته بفرمایم ایشان را تابشگافند گوش چهارپایان را والبته بفرمایم ایشان راتا تغییر دهند آفرینش خدا را^(۱) وهرکه دوست گیرد شیطان را بجز خدا پس زیان کارشد زیان ظاهر (۱۱۹) .

يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

وعده می دهدایشان را ودر آرزوی می اندازد ایشانرا و وعده نمی دهدایشان را شیطان الالبفریب (۱۲۰) .

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُجِدُونَ عَنْهَا مَخِصًا ﴿١٢١﴾

آن جماعت جای ایشان دوزخ است و نیابند از آن راه نجاتی (۱۲۱) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

وآنانکه ایمان آوردند وکارهای شایسته کردند درآریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه وعده کرده است خدا براستی وکیست راست گوتر از خدا در سخن (۱۲۲) .

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا مَأْتِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

نیست کاربوفق آرزوی شما ونه بوفق آرزوی اهل کتاب هرکه بکند کاربد جزا داده خواهد شد به آن و نیابد برای خود بجز خدا هیچ دوستی ونه یاری دهنده (۱۲۳) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَؤْتَانِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

وهرکه بکند از کارهای شایسته مرد باشد یا زن واومسلمان است پس آن جماعت درآیند به بهشت وستم کرده نه شوند مقدار نقیری (۱۲۴) .

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

وکیست نیکوتر باعتبار دین از کسی که

(۱) مترجم گوید یعنی مانند خصی کردن و سوزن زدن بر بدن تاسرخ یا کبود گردانند والله اعلم .

وَاتَّبَعَ مَلَائِكَةُ إِبْرَاهِيمَ حَتَّىٰ خَلَعُوا عَلَيْهِ الْأُكُتَ ۖ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٥﴾

وَلَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّخِيطًا ﴿١٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ۚ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُثَلِّي عَلَيْكُمُ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمِّي النِّسَاءَ الَّتِي لَا تَوْلُونََهُنَّ مَا كَتَبَ لَهُنَّ وَكَرِهُونَ ۚ أَنْ تَتَّخِذُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّبَاذِ ۚ وَأَنْ تَقُومُوا إِلَيْهِنَّ بِالْقِسْطِ ۚ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٧﴾

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا ۚ وَالصُّلْحُ خَيْرٌ ۚ

منقاد ساخت روی خود را برای خدا و اونیکو کار است و پیروی کرد ملت ابراهیم را درحالتی که حنیف بود و خدا دوست گرفت ابراهیم را (۱۲۵) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هست خدا همه چیز در برگیرنده (۱۲۶) .

و طلب فتوی می کنند از تو درباره زنان^(۱) بگو خدا فتوی میدهد شمارا درباره زنان و آنچه خوانده می شود بر شما در کتاب نازل شده است در حق آن زنان یتیمه که نمی دهید ایشان را آنچه فرض کرده شده است برای ایشان و رغبت می کنید که به نکاح در آرای ایشان را^(۲) و نازل شده است درباره بیچاره گان از کودکان و حکم ست بآنکه تعهد حال یتیمان کنید بانصاف و هر آنچه می کنید از نیکوئی هست خدا بان دانا^(۳) (۱۲۷) .

اگر زنی بترسد از شوهرش سرکشی یا روگردانی راپس گناه نیست برایشان در آنکه صلح آرند در میان خویش نوعی از صلح

(۱) یعنی چه نوع بایشان معامله باید کرد و الله اعلم .

(۲) در نکاح زنان یتیمه رغبت می کردند بسبب براعت جمال و حوادث سن در ادای نفقه و مهر کوتاهی می نمودند و الله اعلم .

(۳) جواب این استفتاء تفصیلی داشت پس خدای تعالی بعضی مسائل را حواله فرمود بر آیات سابقه و آن مسئله تحریم ظلم بر یتامی النساء است و بعضی را اینجا جواب داد و آن مسئله نشوز و تحریم میل کلی بیک زن و اعراض از زن دیگر و اباحه طلاق در صورت ضرورت و الله اعلم .

وصلح کاری بهتر است، و حاضر کرده شده اند نفوس نزدیک بخل^(۱) و اگر نیکوکاری و پرهیزگاری کنید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید دانا (۱۲۸).

ونه توانید هرگز عدل کردن میان زنان اگرچه نهایت رغبت کنید پس باری کجی مکنید تمام کجی تا آنکه بگذارید آن زنان را مانند معلقه^(۲) و اگر اصلاح کنید و پرهیزگاری نمائید پس هر آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۱۲۹).

و اگر مردوزن از یکدیگر جدا شوند کفایت کند خدای تعالی هر یکی را از توانگری خود هست خدا جواد استوار کار (۱۳۰).

و خدای راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هر آئینه حکم فرمودیم آنانرا که داده شدند کتاب پیش از شما و شمارانیز که برسید از خدا و اگر کافر شوید پس هر آئینه خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و هست خدا توانگر ستوده شده (۱۳۱).

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و خدا کار سازبس است (۱۳۲).

اگر خواهد دور کند شمارا ای مردمان و بوجود آورد دیگران را و هست خدا براین کار توانا (۱۳۳).

وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَبْلُوا أَمْوَالُ الْمَيْمَنِ قَدْ رَوْهَا كَالْمَعْلُوقَةِ وَإِنْ تَصْلَحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَلَنْ يَتَفَرَّقَ قَائِمِينَ اللَّهُ كُلَّ مَن سَعَىٰ ۖ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۖ قَاتِلُوا مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ الْآخَرِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(۱) یعنی از بخل غائب نمی شوند و آن رانمی گذارند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید معلقه زنیست که نه بیوه باشد و نه باو شوهر موافقت کند .

هر که باشد طالب جزای دنیا (یعنی جزای عمل در دنیا طلب کند) پس نزد خداست ثواب دنیا و آخرت و خدا شنوا و بیناست^(۱) (۱۳۴).

ای مسلمانان باشید برپادارنده عدالت اظهار حق کننده برای خدا و اگر چه بر ضرر خویشتن یابد رومادر و خویشاوندان باشد اگر آنکه حق بروی ثابت میشود توانگر باشد یافقر بهر حال خدا مهربان تر است برایشان پس پیروی خواهش نفس مکنید اعراض کنان از عدل و اگر بیچانید سخن را یارو گردانید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید آگاه (۱۳۵).

ای مسلمانان ایمان آرید بخدا و پیغامبر او و آن کتاب که فرو فرستاده است بر پیغامبر خود و آن کتاب که فرو فرستاده است پیش ازین و هر که کافر شود بخدا و به فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و روز آخرت پس هر آئینه گمراه شد گمراهی دور^(۲) (۱۳۶).

بیگمان آنانکه ایمان آوردند باز کافر شدند باز ایمان آوردند باز کافر شدند باز زیادت کردند در کفر^(۳) هرگز نیامرزد خدای تعالی ایشان را و هرگز ننماید ایشان را

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَوْكَّانٌ اللَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلُّوا قَوْمِيْنَ بِالْقِسْطِ سَهْدًا لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوَالِدِيْنَ وَالْأَقْرَبِيْنَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أُولَىٰ بِهِمَا فَلَاتَتَّبِعُوا هَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۖ وَلَنْ تُنْلَوْا أَوْ تُغْرَضُوا ۖ إِنْ اللَّهُ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَدَّأُوا كُفْرًا تَوَكَّنَ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ وَلَا يَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٨﴾

(۱) یعنی پس چرا طالب هر دو نباشید والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مراد آنست که هر که در ملت اسلامیة داخل شد او را به تفصیل تصدیق این چیزها باید کرد .

(۳) یعنی اصرار کردند والله اعلم .

راهی (۱۳۷) .

خبر^(۱) ده منافقان را بآنکه ایشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۳۸) .

آن منافقان که کافران را دوست میگیرند بجز مؤمنان آیانزد ایشان ارجندی می طلبند پس هرآئینه ارجندی خدا را است همه یکجا (۱۳۹) .

وهرآئینه فروفرستاده است خدا بر شما در قرآن که چون بشنوید آیاتهای خدا را که به آنها کفر ورزیده میشود و تمسخر کرده میشود بآنها پس منشنید با ایشان تا آنکه شروع کنند درسختی غیر از آن هرآئینه شما اگر چنین نکنید مانند آن کافران باشید هرآئینه خدا بهم آورده است منافقان و کافران را همه یک جادردوزخ (۱۴۰) .

آن منافقان که انتظار شمامی کشند پس اگر باشد شما را فتحی از جانب خدا گویند آیان بودیم باشما^(۲) و اگر باشد کافران را نصیبی گویند یعنی بکافران آیغال نه شدیم بر شما^(۳) و آیا باز نه داشتیم شما را از ضرر مسلمانان^(۴) پس خدا حکم خواهد کرد میان شما روز قیامت و هرگز

بَشِيرِ الْمُتَّقِينَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا جَعَلْنَا

لِلَّذِينَ يَخُفُّونَ الْكَفْرَ مِنْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
يَتَّبِعُونَ عَنْهُمْ الْوَعْدَ فَإِنَّ الْوَعْدَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٨﴾

وَقَدْ زَلَّ عَلَيْكُمُ الْكِتَابُ إِذَا سَمِعْتُمُ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ
بِهَا وَيَسْتَهْزِئُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثٍ غَيْرَ ۚ إِنَّمَا زَكَّاهُمْ إِذَا آمَنُوا بِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَاشِمُ
الْمُفِيقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾

لِلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِكُمُ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ شَكٌّ مِنَ اللَّهِ قَالُوا
أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ وَلَوْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَعِذْ بِكُمُ عَلَيْهِمْ وَنَسْتَعِذْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَهُ يُجَاهِدُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤٠﴾

(۱) مترجم گوید از اینجا و عید منافقان بیان می فرماید .

(۲) یعنی از زمره شما ایم و الله اعلم .

(۳) یعنی خواه خواه شما را مصلحت دانستیم که با مسلمانان بجنگید و نه گذاشتیم که بمصلحت دیگر عمل کنید و الله اعلم .

(۴) یعنی سعی کردیم که ضرر مسلمانان بشما نه رسد و الله اعلم .

نگشاید خدا مرکافران را بر مومنان راهی^(۱)
(۱۴۱) .

هر آئینه منافقان فریب می دهند بگمان
خود خدا را و خدا نیز فریب می
دهد ایشانرا و چون منافقان بسوی نماز
برخیزند کاهلی کنان برخیزند می نمایند به
مردمان و یاد نمی کنند خدا را مگر اندکی
(۱۴۲) .

متردداند در میان این و آن نه بسوی اینانند
و نه بسوی آنان و هر کرا گمراه کند خدا پس
هرگز نیابی برای او هیچ راهی (۱۴۳) .
ای مسلمانان دوست مگیرید کافران را
بجز مومنان آیا می خواهید که ثابت
کنید برای خدا برخوشتن دلیلی ظاهر
(۱۴۴) .

هر آئینه منافقان در طبقه زیرترین اند
از آتش و نه یابی هرگز برای ایشان هیچ
یاری دهنده (۱۴۵) .

مگر آنانکه توبه کردند و اصلاح پیش گرفتند
و چنگ زدند (برای مسلمان) خدا و خالص
گردانیدند دین خود را برای خدا پس
انجماعت همراه مومنانند و زود بدهد خدا
مومنان را مزد بزرگ (۱۴۶) .

چه کند خدا بعد از شما اگر شکر گذاری
کنید و ایمان آرید و هست خدا قدر شناس
دانا (۱۴۷) .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ يُجِدُّونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا
إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَئِنْ كَرُّوا
إِلَى الْأَوَّلِيَّاتِ ۝

مُذَبِّدِينَ بَيْنَ ذَلِكَ إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ
يُضِلِلِ اللَّهُ فَكَانَ حُجَّتَهُ سَبِيلًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
مُبِينًا ۝

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي الدَّرَجَةِ الْأَعْلَى مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيرًا ۝

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنَّ شُكْرَكُمْ وَامْتَحَمُوكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۝

(۱) یعنی نشود که اسلام را مستاصل گردانند و الله اعلم .

دوست نمی دارد خدا بلند گفتن سخن بدرا مگر سخت گفتن مظلوم که عفاست و هست خدایشوا دانا (۱۴۸) .
اگر آشکارا کنید کار نیک را یا پنهان کنید آن را یا عفو کنید از ظلمی پس هر آئینه هست خدا عفو کننده توانا (۱۴۹) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بخدا و پیغامبران او می خواهند که تفرقه کنند در میان خدا و پیغامبران او^(۱) می گویند ایمان می آریم به بعض پیغامبران و نامعتقد می شویم بعض را و می خواهند که راهی گیرند در میان این و آن (۱۵۰) .

آن جماعت ایشانند کافران به حقیقت و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب رسوا کننده (۱۵۱) .

و کسانی که ایمان آوردند بخدا و پیغامبران او و تفرقه نه کردند در میان هیچ یکی از ایشان آن جماعت خواهد داد خدا ایشان را مزد ایشان و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۵۲) .

در^(۲) خواست می کنند از تو اهل کتاب که فرود آری برایشان کتابی از آسمان یعنی یکدفعه پس سوال کرده بودند از موسی سخت تر ازین گفتند خدا را بنمایم آشکارا

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُعْفَوْهُ أَوْ تُعْفَوْا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُفَرِّقُونَ بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ
أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ أَجْرًا كَثِيرًا ﴿١٥٢﴾

يَسْأَلُ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابٌ مِنَ السَّمَاءِ
فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى الْأَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا إِنْ رَأَىٰ اللَّهُ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الضُّعْفَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ أَخَذُوا الْعِجْلَ

(۱) یعنی بخدا ایمان آرند و به پیغامبران ایمان نیاورند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید ازین جا خدای تعالی رد شبه یهود می کند که قرآن چرا یکدفعه مثل الواح موسی نازل نه شد و این سخن ممتد است تا یا اهل کتاب لاتغفلوا .

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَقَوَّاعُنْ
ذَلِكَ وَاتَّبِعْ أَمْرَ سُلْطَانِ بَيْنِنَا ۝۱۵۳

پس گرفت ایشان را صاعقه بسبب گناه
ایشان باز معبود گرفتند گوساله را
بعد از آنکه آمد بایشان معجزه ها پس در
گذشتیم ازین جرمه و دادیم موسی را
غلبه ظاهر (۱۵۳) .

وَرَفَعْنَا قُورَيْشَهُمُ الْظُّوْرَ بَيْنَنَا قِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَآخَذْنَا
مِنْهُمْ مِّيثَاقًا عَلِيمًا ۝۱۵۴

و برداشتیم بالای ایشان طور را برای
گرفتن عهد ایشان و گفتیم ایشان را در آئید به
دروازه سجده کنان و گفتیم ایشان را
تجاوز مکنید در روز شنبه و گرفتیم از ایشان
عهد محکم (۱۵۴) .

فَبِمَا نَقُضُهُمْ مِّيثَاقَهُمْ وَلَكْرَهُمْ يَأْتِ اللَّهُ وَقَاتِلَهُمُ الْاَنْبِيَاءُ
بِكُرْهٍ وَقَوْلُهُمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۝۱۵۵

پس بسبب شکستن ایشان عهد خود را
و بسبب کفر ایشان بآیات خدا و کشتن
ایشان انبیاءا بناحق و گفتن ایشان که
دل های ما در پرده است نه بلکه مهربانده
است خدای تعالی بردل های ایشان بسبب
کفر ایشان پس ایمان نیارند مگر اندکی
(۱۵۵) .

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ۝۱۵۶

و بسبب کفر ایشان و گفتن ایشان بر مریم
بهتانی بزرگ^(۱) (۱۵۶) .

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي سَكِّ مَنَّةٍ
مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعُ الْكُلْبِ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ۝۱۵۷

و بسبب گفتن ایشان هرائینه ما کشتیم
مسیح عیسی پسر مریم را که فی الواقع
پیغامبر خدا بود و نه کشته اند او را و بردار
نه کرده اند او را ولیکن مشتبه شد بایشان
و هرائینه کسانی که اختلاف کردند در باب
عیسی در شک انداز حال او و نیست ایشان

(۱) یعنی قذف بزنا .

رابآن یقینی لیکن پیروی ظن میکنندوبه یقین نه کشته انداورا (۱۵۷) .

بلکه برداشت اوراخدای تعالیٰ بسوی خود وهست خدا غالب استوارکار (۱۵۸) .

ونباشدهیچ کس ازاهل کتاب الا البته ایمان آورد بعیسی پیش ازمردن عیسی^(۱) وروزقیامت باشد عیسی گواه برایشان (۱۵۹) .

پس به سبب ظلمیکه به ظهورآمدازیهود حرام ساختیم برایشان چیزهای پاکیزه که حلال بودندایشان را وبسبب بازداشتن ایشان مردمان بسیارازراه خدا (۱۶۰) .

و گرفتن ایشان سود را و حال آنکه منع کرده شده اندازآن وخوردن ایشان اموال مردمان را بناحق ومهیاکردیم برای کافران ازایشان (یعنی مصرّان برکفر) عذاب درد دهنده^(۲) (۱۶۱) .

لیکن ثابت قدمان درعلم ازاهل کتاب ومومنان ایمان می آرندبانچه فروفرستاده شده است بسوی تووآنچه فروفرستاده

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝۵۸

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۝۵۹

فَقَطَّرْنَاهُ مِنَ الْآلَيْنِ هَٰذَا وَحَمَلْنَا عَلَيْهِمْ طَبِيبًا أُجِّلَتْ لَهُمْ وَيَصَدِّقُهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ۝۶۰

وَأَخَذْنَاهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلَامَ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْأَسْطِطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۶۱

لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبُقَّهَيْنِ الصَّلَاةَ

(۱) مترجم گوید یعنی یهودی که حاضرشوند نزول عیسی را البته ایمان آرند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید اگرگوئی انکار عیسی بعدنزول تورات کرده بودند وتحريم لحوم ابل وتحريم ذی ظفردر تورات مذکور بودپس چگونه جزای انکار عیسی باشد گویم نزدیک این بنده ظاهر آنست مراد ازتحريم طبیّات موقوف داشتن نعمت هاست که سابقاً ایشانرا داده بودند ازپادشاهی ونبوت ونصرت و غیرآن واین مشابه آن آیتيست (ضربت عليهم الذلة والمسكنة) الايه واین آیت (وحرام علی قرية اهلکنها) وحينئذ جميع كلام باهم مربوط باشد والله اعلم .

وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٧﴾

إِنَّا وَحِینَا إِلَیْكَ كَمَا وَحِینَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالتَّيْمَنِ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ
وَإِذْ وَحِینَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِیْسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَیْمَانَ
وَإِذْ وَحِینَا دَاوُدَ زُكُورًا ﴿٣٨﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَیْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ
نَقْصُصْهُمْ عَلَیْكَ وَكَفَّ اللَّهُ مُوسَىٰ تَخْلِیْمًا ﴿٣٩﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَعَلَّ یُؤْنَسُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِیزًا حَكِیمًا ﴿٤٠﴾

لَٰكِنِ اللَّهُ یَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَیْكَ أَنْزَلَ عَلَیْهِ الْعِلْمَ وَالْمَلَكُةُ
یَشْهَدُونَ وَكُلٌّ بِاللَّهِ شَهِیدًا ﴿٤١﴾

إِنَّ الذِّینَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا ضَلَالًا عَظِیمًا ﴿٤٢﴾

شده است پیش از تو و (مدح می کنیم)
برپادارندگانِ نماز را و هم چنین دهندگان
زکوة را و ایمان آرندگان بخدا و روز آخر
این جماعت زود بدهیم ایشانرا مُزد بزرگ
(۱۶۲) .

هرآئینه ما وحی فرستادیم بسوی
تو چنانکه وحی فرستادیم بسوی نوح
و پیغامبران پس از وی و چنانکه وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و
اسحق و یعقوب و نبیرگان و عیسی
و ایوب و یونس و هارون و سلیمان
و چنانکه دادیم داود رازبور (۱۶۳) .

و چنانکه فرستادیم پیغامبرانی که قصه
ایشان گفته ایم بر تو پیش ازین و پیغامبرانی
که قصه ایشان نه گفته ایم به تو و گفت
خدا باموسی سخن (۱۶۴) .

فرستادیم پیغامبرانِ مژده دهنده گان و بیم
کنندگان تانه باشد مردمان را بر خدا الزام
بعد فرستادن پیغامبران^(۱) و هست
خدا غالب استوار کار (۱۶۵) .

لیکن خدا گواهی میدهد بآنچه فرو فرستاده
است بسوی تو که فرو فرستاد آن رابه
علم خود و فرشتگان نیز گواهی می دهند
و بس است خدا گواه (۱۶۶) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و بازداشتند
یعنی مردمان را از راه خدا به تحقیق گمراه

(۱) یعنی تانه گویند که تقصیرِ مانیست هیچ پیغمبرِ نزدیکِ ما نیامد و الله اعلم .

شدند گمراهی دور (۱۶۷) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و ستم کردند
هرگز نیامرزد ایشان را خدا و نه
نمایدایشان راراهی (۱۶۸) .

مگرراه دوزخ جاویدان آنجا همیشه
وهست این آسان برخدا (۱۶۹) .

ای مردمان هرآئینه آمدبه شما پیغامبر
براستی ازجانب پروردگار شما پس
ایمان آرید تا ایمان آوردن بهتر باشد برای
شما و اگر کافر شوید پس هرآئینه خدا را
است آنچه در آسمانها و زمین است
وهست خدادانا استوار کار (۱۷۰) .

ای^(۱) اهل کتاب از حد مگزید در دین
خود و مگوئید برخدا مگر سخن راست
جز این نیست که مسیح عیسی پسر مریم
پیغامبر خداست و کلمه اوست انداخت
آن را بسوی مریم و روحی است از جانب
خدا پس ایمان آرید بخدا و پیغامبران او
و میگوئید خدایان سه اند باز آید ازین
قسم گفتار تا این باز ماندن بهتر باشد
شمارا جز این نیست که خدامعبود یگانه
است پاکست خدا را از آن که باشد او را
فرزندی مرا و راست آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین است و بس است
خدا کار سازنده (۱۷۱) .

هز گزنگ ندارد عیسی از آنکه باشد بنده

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ
وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ۝

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا
خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

يَا هَلْ الْكِتَابَ لَا تَعْلَمُونَ فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ
الْقَهْمُ إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحُ قُدُّسٍ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا
تَقُولُوا ثَلَاثَةً إِنَّهُمْ أَحَدٌ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ
سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝

لَنْ يَسْتَكْفِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَكَةُ

(۱) مترجم گوید ازینجا شروع می فرماید در ردّ شبه نصاری و الله اعلم .

الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْفِ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرُ
فَيَسْخَرُهُمُ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿٥٧﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَفُوا وَاسْتَكَرُوا
فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿٥٩﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيُعْطِيهِمْ لِيَهُ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٠﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَامِ إِنِ امْرُؤٌ هَلَكَ
لِإِسْئَلِكُمْ كَيْفَ وَكَلَّ وَكَلَّ أَخْتُ فَلَهَا أَنْصَفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرْتَهَبُ
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ أَنْثَىٰ فَلَهَا النُّثْلُ مِنْ مِمَّا
تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذِي كَرِمْتُ حِظَّ
الَّذِينَ يَبْنِي اللَّهُ لَهُمْ أَنْ يَصْلُوا اللَّهَ وَلِلَّذِي تَمَّىٰ عَلَيْهِ ﴿٦١﴾

خدا ونه فرشتگان مقرب ننگ دارند
وهرکه ننگ کند از بندگی او و سرکشی
کند پس خواهد برانگیخت ایشانرا نزدیک
خویش همه یکجا (۱۷۲) .

پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پس تمام هدایشان را
مزدایشان و زیاده هدایشان را از فضل
خود و اما کسانی که ننگ داشتند و سرکشی
کردند پس عذاب کندایشان را عذاب درد
دهنده و نیابند برای خویش بجز خدایچه
دوستی ونه هیچ یاری دهنده ای
(۱۷۳) .

ای مردمان به تحقیق آمد نزدیک شما دلیل
از پروردگار شما و نازل کردیم بسوی
شما روشنی آشکارا (۱۷۴) .

اما کسانی که ایمان آوردند بخدا و چنگ
زدند باو پس زود درآردایشان را در رحمت
و فضل (از نزدیک) خود و به نماید ایشان
را بسوی خود راه راست (۱۷۵) .

طلب فتویٰ میکنند از تو بگو خدای تعالی
فتویٰ میدهد شمارا در باب میراث کسیکه
والد و ولد ندارد اگر مردی بمیرد که
فرزندش نیست (یعنی ونه والد)
و اورا خواهری باشد^(۱) پس خواهرش
راست نیمه آنچه گذاشته است و اگر این
خواهر مردی آن برادر وارث اوشدی

(۱) مترجم گوید یعنی اعیانی و اگر نباشد علالتی قائم مقام اعیانی بود .

ا گر نباشد آنرا فرزندی پس ا گر خواهران
دوباشند پس ایشان را ست دوسوم
حصه آنچه بگذاشته است و ا گرایشان
جماعت باشند مردان و زنان پس
مرد است مانند حصه دوزن بیان می
کند خدای برای شما تا گمراه نشوید
و خدا همه چیز داناست (۱۷۶) .

سوره هانده مدنی است و آن یکصد
و بیست آیت و شانزده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُم بَيْعَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُبَيِّنُ عَلَيْكُمْ غَيْرِ الْمَيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمَانِ اللَّهُ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مومنان وفا کنید بعهده ها (یعنی عهده
که با خدا بسته اید در التزام احکام او تعالی)
حلال کرده شده برای شما چهار پایان
از قسم آنعام مگر آنچه خوانده شد
بر شما^(۱) نه حلال دارند شکار درحالتی
که محرم باشید هر آئینه خدا حکم میکند
آنچه می خواهد (۱) .

ای مسلمانان هتک حرمت مکنید نشانهای
خدارا و نه ماه حرام را^(۲) و نه قربانی را
و آنچه در گردن او قلاده می اندازند و نه
قصد کنندگان بیت الحرام را که می طلبند
فضلی از پروردگار خویش و خوشنودی
از وی^(۳) و چون احرام کشادید پس شکار

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا سَعَاءَ رِثَاسٍ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آيِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَتَانُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
تَعْتَدُوا ۚ وَأَنْتُمْ عَلَى الْإِيمَانِ وَالْتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ

(۱) یعنی شتر و گاؤ و گوسفند و این سه قسم را آنعام گویند حلال است مگر میته،
موقوفه و آنچه بیاید والله اعلم .

(۲) یعنی قتال در رجب و ذیقعد و ذی الحجه و محرم نه باید کرد والله اعلم .

(۳) یعنی تعرض حاجیان و معتمران مسلمانان نباید کرد و لقطه ایشان نباید گرفت =

وَالْعُدُوْنَ وَالْاَقْبَا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٥﴾

بکنید و حمل نکند شمارا دشمنی گروهی بسبب آنکه بازداشتند شمارا از مسجد الحرام^(۱) بر تجاوز کردن از حد و بایکدیگر مدد کنید بر نیکوکاری و پرهیز گاری و بایکدیگر مدد مکنید برگناه و ستم و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت است عقوبت او^(۲) (۲) .

حرام کرده شد بر شما مردار و خون (یعنی خون مسفوح) و گوشتِ خوک و آنچه نام غیر خدا بوقت ذبح او یاد کرده شود و آنچه به خفه کردن مرده باشد و آنچه بسنگ یا بعصا مرده باشد و آنچه از جای بلند افتاده بمیرد و آنچه به شاخ زدن مرده باشد و آنچه درنده خورده باشد الا آنچه بعد از آفتها ذبح کرده باشید، حرام است آنچه ذبح کرده شود به نام بتها^(۳) و حرام کرده شد آنکه طلب کنید معرفت قسمت خود به تیرهای فال این همه فسق است - امروز نا امید شدند کافران از دین شما پس مترسید از ایشان و بترسید از من امروز کامل کردم برای شما دین شمارا

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا اُؤْتِيَ الْيَغْيُرُ
اللّٰهِيهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوْذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيْحَةُ وَمَا
اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَلِكُمْ مِّنْ مَّا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنْ تَنْتَقِسُوا
بِالْاَزْلَامِ ذَلِكُمْ فَسُقُ الْيَوْمَ يَسُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِيْنِكُمْ
فَلَا تَحْسَبُوْهُمْ وَاَحْسَبُوْنَ الْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا فَمَنْ اَصْطَرَفَ فِيْ
مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مَخْصَصَتِيْ لِاَشْيَا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥﴾

= واللّه اعلم .

(۱) یعنی پیش از فتح مکه و پیش از آنکه مسلمان شوند واللّه اعلم .

(۲) مترجم گوید حکم تغلیظ تحریم قتال در شهر حرم مخصوص است بمسلمین بدلیل آیت سوره بقره و تحریم تعرض حاجیان نیز به مسلمین آیت سوره براءت و این آیات آخر مانزل است منسوخ داشتن آنها چنانکه عامه مفسرین گویند راست نمی آید واللّه اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی بر صورت قبر واللّه اعلم .

وتمام کردم بر شما نعمت خود را و اختیار کردم اسلام را دین برای شما پس هر که ناچار شود در گرسنگی غیر مائل به گناه پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) (۳).

سوال می کنند ترا چه حلال کرده شد برای ایشان بگو حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها^(۲) و آنچه آموخته باشید او را از جانوران شکاری درحالتیکه شکار تعلیم کنندگانید می آموزید این ها را بعض آنچه خدای تعالی شمارا آموخته است پس بخورید از آنچه نگاهداشتند برای شما^(۳) و یاد کنید نام خدا را بر آن^(۴) و بترسید از خدا هر آئینه خدا زود حساب کننده است (۴).

امروز حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها و طعام اهل کتاب حلال است برای شما و طعام شما حلال است برای ایشان^(۵)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا حَلَّلَ لَهُمْ قُلُوبُ الْفُجَّارِ وَمَا عَلَّمْتُمُوهَا
أَجْوَابَهُمْ يُكَلِّمِينَ تَعْلَمُونَ لَهُنَّ وَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فِكْرًا وَمَا
أَسْمَنَ عَلَيْهِمْ وَأَذَرُوا السَّمَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَالْقَوْمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

أَيُّوْمَ حَلَّلَ لَهُمُ الْفُجَّارِ وَطَعَامَ الَّذِينَ أَوتُوا الْكِتَابَ حَلَّلَ
لَهُمْ وَطَعَامَهُمْ حَلَّلَ لَهُمُ الْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ

(۱) مترجم گوید یعنی در غمضه خوردن مردار جائز است و نزدیک ابی حنیفه فائده لفظ غیر مائل بگناه آنست که زیاده از ضرورت نخورد و نزدیک مالک و شافعی آنست که قاطع طریق و سارق رارخصت نیست و این آیت آخر قرآنست بعد ازین هیچ آیت نازل نه شد والله اعلم .

(۲) آنچه عرب پاکیزه دانند والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی نخورده و ندیده باشند برای خوردن خود والله اعلم .

(۴) مترجم گوید یعنی نزدیک ارسال جانوران شکاری والله اعلم .

(۵) مترجم گوید یعنی آنچه براهل کتاب حلال بود بر شما حلال است مثل گوسفند و گاؤ و آنچه بر شما حلال کرده شد بر کسیکه از ایشان مسلمان شود حلالست مثل شتر و ذی ظفر و قبیله ها یهود و نصاری را درین باب اعتبار نیست والله اعلم .

مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ
مُحْصِنِينَ غَيْرِ مُسْفِحِينَ وَلَا مَتَّحِدِينَ أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

وحلال کرده شد برای شما محصنات
از زنان مسلمانان و محصنات از زنان
کسانیکه کتاب داده شدند پیش از شما
چون بدهید ایشان را مهرایشان عفت
طلب کنان نه شهوت رانندگان و نه
دوست پنهان گیرندگان و هر که
نامعتقد اسلام باشد پس نابود شد عمل او
و او در آخرت از زیان کاران ست^(۱) (۵) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَجْزَلُكُمْ
إِلَى الْكُعْبَيْنِ فَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ بِالنِّسَاءِ فَكُمُتَّحِدُونَ وَأَمَّا عَنْ مَا يَرْذِلُكُم بِإِذْنِ اللَّهِ
فَلَا تَمْسُوهُنَّ أَوْ يَمْسُوهُنَّ فَإِنْ كَانَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِّنَ الْغَائِطِ
فَلْيَمْسَعْ عَلَيْهِمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَا يَنْزِلُوا إِلَيْهَا مِنَ الْمَسْجِدِ
وَلَهُنَّ زِينَتُهُنَّ عَلَىٰ أَنْ لَا يُغَيِّرْنَ ۚ تَسْكُرُونَ ۝

ای مسلمانان چون برخیزید بسوی نماز
پس بشوئید رویهای خود را و دست های
خود را تا آرنج های و مسح کنید سرهای
خود را و بشوئید پائیهای خود را تا شتالنگ
و اگر باشید باجنابت پس غسل کنید
و اگر باشید بیمار یا مسافر یا بیایدیکی
از شما (از قضاء حاجت) از خلایج
یا ماساس کرده باشید زنان را^(۲) پس نیاید
آب پس قصد کنید خاک پاک را پس مسح
کنید از آن خاک بروی خود و دست خود نه
می خواهد خدا که مشروع کند بر شما
مشقتی ولیکن می خواهد که پاک
سازد شمارا و تمام کند نعمت خود را بر شما
تا شود که شکر گزاری کنید (۶) .

(۱) مترجم گوید محصنات اینجانزدیک امام ابی حنیفه بمعنی پارساست و نزدیک
شافعی بمعنی آزاد و از (غیر مسافحین) مفهوم شد که نکاح متعه درست نیست
و از (ولا متخذی اخدان) مفهوم شد که نکاح سر درست نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی جماع کرده باشید و نزدیک شافعی دست رسانیدن بزنان ناقض
وضوست والله اعلم .

و یاد کنید نعمت خدا را برخویش و پیمان خدا را که عهد بسته است با شما بآن پیمان آنگاه که گفتید شنیدیم و فرمان برداری کردیم^(۱) و بترسید از خدا هر آئینه خدا داناست بآنچه در سینه ها باشد (۷) .

ای مسلمانان متعهد حق خدا باشید گواهی دهند گان براستی و حمل نکند شمارا دشمنی قومی بترك عدل عدل کنید عدل نزدیک تر است به پرهیز گاری و بترسید از خدا هر آئینه خدا آگاه است بآنچه می کنید (۸) .

وعده کرده است خدایه کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باین مضمون که ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۹) .

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت کردند آیات مارا ایشانند اهل دوزخ (۱۰) .

ای مومنان یاد کنید نعمت خدا را برخویش آنگاه که قصد کردند قومی که دراز کنند دستهای خود را بسوی شما^(۲) پس باز داشت دست های ایشان را از شما و بترسید از خدا و برخدا باید که توکل کنند مومنان^(۳) (۱۱) .

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَبِيتَانَا قَوْمِ الَّذِينَ
وَأَتَقَمُّكُمْ يَوْمَ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأَتَقَمُّوا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمْ ذَاتُ الصُّدُورِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
يَا لِقَاطٍ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نَقَوْمٍ عَلَى
أَلَّا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَأَتَقَمُوا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ②

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ④
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑤

(۱) یعنی عهدی که وقت بیعت بستید و الله اعلم .

(۲) یعنی قتال کنند و الله اعلم .

(۳) این معجزه چند نوبت متحقق شد از آن جمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم به تقریبی بمحله یهود رفته بودند شخصی از ایشان خواست که سنگی =

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اشْعَى عَشْرَ نَبِيًّا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَتَيْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَرْتُمْ أَمْوَالَكُمْ فَأَقْرَرْتُمُ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٥﴾

وہر آئینہ گرفت خدای تعالی پیمان بنی اسرائیل و معین ساختیم از ایشان دوازده سردار و گفت خداہر آئینہ من باشما مضمون پیمان آنکہ اگر برپاداشتید نماز را و دادید زکوٰۃ را و معتقد شدید پیغمبران مرا و تقویت کردید ایشان را و قرض دادید خدا را قرض نیک^(۱) البتہ نابود سازم از شما گناہان شمارا و البتہ در آرم شمارا بہ بوستانہامیرود زیر آن جویہا پس ہر کہ کافر شود از شما بعد ازین پس گم کرد راہ راست را (۱۲) .

فَمَا نَقِضَهُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَافِيَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

پس بہ سبب شکستن ایشان پیمان خویش را لعنت کردیم ایشان را و سخت گردانیم دلہای ایشان را تغییر میدہند کلمات را از مواضع آن ہا و فراموش کردند حصہ از آنچه بآن پنددادہ شدند و ہمیشہ ہستی کہ آگاہ میشوی برخیاہنتی از ایشان مگر اندکی از ایشان پس در گذرکن از ایشان و اعراض کن ہر آئینہ خدا دوست میدارد نیکوکاران را (۱۳) .

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ

و گرفتیم از کسانی کہ گفتند ما نصاری ئیم پیمان ایشان را پس فراموش کردند حصہ از آنچه بآن پنددادہ شدند پس برانگیختیم

= بالای آنحضرت بافگند خدای تعالی دست آن شخص بند کرد و از آن جملہ آنست کہ کفار قریش در حدیبیہ از جنگ باز ایستادند بعد از آنکہ داعیہ جنگ داشتند و از آن جملہ آنست کہ یکی از یاران مسیلمہ کذاب دست درازی خواست خدای تعالی دست او را گرفت ساخت .

(۱) یعنی در جہاد صرف کردید بتوقع ثواب آخرت واللہ اعلم .

در میان فرقه های نصاری دشمنی و کینه تاروز قیامت و زود خبر خواهد داد ایشان را خدا بآنچه می کردند (۱۴) .

ای اهل کتاب هر آئینه آمد به شما پیغامبر مابیان می کند برای شما بسیاری از آنچه پنهان می داشتید از کتاب یعنی از کتاب الهی و او در گذر میکند از تقصیرات بسیار (ای اهل کتاب) هر آئینه آمد به شما از جانب خدا نوری و کتابی روشن (یعنی قرآن) (۱۵) .

بسبب آن دلالت می نماید خدا کسی را که طلب رضای او کرد بسوی راه های نجات و بیرون می آرد ایشان را از تاریکی ها بسوی روشنی باراده خود ودلالت می کند ایشان را بسوی راه راست (۱۶) .

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا همون مسیح پسر مریم است^(۱) بگو که می تواند از خدا چیزی را (از انتقام) اگر بخواهد که هلاک کند عیسی پسر مریم را و مادرش را که مریم است و آنان را که در زمین اندهمه یکجا و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان این هر دو است می آفریند هر چه می خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۱۷) .

و گفتند یهود و ترسایان ما پسران خدائیم و دوستان اوئیم^(۲) بگو پس چرا عذاب می

الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ مَن يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ غَنِ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ

(۱) یعنی حلول کرده است در وی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی خدا را پدر خود می گفتند والله اعلم .

کند شمارا بر گناهان شما بلکه شما آدمیانید از جنس آنچه پیدا کرده است می‌آمرزد هر کراخواهد و عذاب می‌کند هر کراخواهد خدا را است پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان این هر دو باشد و بسوی اوست رجوع (۱۸) .

ای اهل کتاب هر آینه آمده است بشما پیغامبر ما بیان می‌کند برای شما در حالت انقطاع آمدن پیغامبران^(۱) تا نگوئید که نیامدنزدیک ما هیچ مژده دهنده و بیم دهنده آری هر آینه آمده است بشما مژده دهنده و بیم دهنده و خدا بر همه چیز تواناست (۱۹) .

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من یاد کنید نعمت خدا را بر خویش چون پیدا کرد در میان شما پیغامبران را و پادشاه ساخت شمارا و داد به شما آنچه نداد به هیچ کس از عالمیان^(۲) (۲۰) .

ای قوم من در آئید به زمین پاک که مقرر ساخته است آن را خدا برای شما و روگردان شوید بر سمت پشت خود آنگاه زیان کار گردید (یعنی فرار مکنید) (۲۱) .

گفتند ای موسی هر آینه آنجا گروهی هستند زور آور و هر گزما داخل نشویم آنجا تا آنکه ایشان بیرون آیند از آنجا پس

يَعْنِي بِكُمْ بِذُنُوبِكُمْ لَئِنْ أَنْتُمْ تَبْرَأُونَ مِنْ خَلْقٍ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ①

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى قُرْآنٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ②

وَأَذَقْنَا مُوسَى لِقَوْمِهِ يَقَوْمٍ أَذَكَّرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِمَّنْ السَّالِفِينَ ③

يَقَوْمُ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ④

قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَلِينَ ⑤ وَلَئِنْ نَدَخَلْنَهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ⑥

(۱) یعنی بعد عیسی بجز پیغمبر ما هیچ پیغمبری مبعوث نشد و مدت میان ایشان پانصد شصت سال بود والله اعلم .

(۲) یعنی معجزات عظیمه از فلک بحر (یعنی شکاف دریا) و رفع طور والله اعلم .

ا گر ایشان از آن جا بیرون شوند هر آئینه
مادر آئیم (۲۲) .

گفتند دومرد از اهل تقوی که انعام کرده
بود خدا بر ایشان^(۱) در آئید ای قوم بر این
جماعت از راه دروازه چون درآمدید به
دروازه پس هر آئینه شما غالب باشید
و بر خدا توکل کنید ا گر مسلمان هستید
(۲۳) .

گفتند ای موسی ماهر گز در نه آئیم درین
زمین هیچ گاه مادامی که ایشان در آنجا اند
پس تو و پروردگار تو بروید و جنگ کنید
هر آئینه ما این جانسته گانیم (۲۴) .

گفت (موسی) ای پروردگار من قادر
نیستم الا بر خود و برادر خود (یعنی
هارون) پس فیصله کن میان ما و میان
گروه گناهکاران (۲۵) .

گفت خدا پس آن زمین حرام کرده شده
است بر ایشان چهل سال سرگردان می
شوند در زمین پس اندوهناک مباش بر
گروه ستمکاران^(۲) (۲۶) .

و بخوان بر قوم خود خبر دوسر آدم را
براستی چون نیاز حق کردند قربانی را
پس قبول کرده شد از یکی و قبول کرده نه
شد از دیگر^(۳) گفت قایل البته بکشم

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللَّهَ نَعْمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا
ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانْكُرْهُمَا
وَعَلَى اللَّهِ قَتْلُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا يٰيُوسَى إِنَّكَ لَدُّنْهُمْ خُلَافًا أَبَدًا وَإِنَّا مُوَفِّيهِمْ فَأَذْهَبَ
أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ
فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ
مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتَتَلَكَ قَالَ
إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٣﴾

(۱) یعنی یوشع و کالب .

(۲) یعنی حکم کردیم که بآن زمین منتفع نشوند چهل سال .

(۳) یعنی هابیل نیکوترین گوسفندی به نیاز برداز غیب آتشی ظاهر شد و بخورد
و قایل بدترین گندم پیش آورد و آتش نیازش را قبول نکرد و این سبب حسد شد =

تراها بیل گفت جزاین نیست که خدا قبول می کند از متقیان (۲۷) .

اگر دراز کنی بسوی من دستِ خود را تاب کشی مرا من هرگز دراز نکنم بسوی تو دست خود را تاب کشم ترا هر آئینه من می ترسم از خدا پروردگار عالمها (۲۸) .

هر آئینه من می خواهم که ببری گناه مرا و گناه خود را پس باشی از اهل دوزخ و این جزای ستمگاران است (۲۹) .

پس نفسِ اوسهل ساخت در نظر او کشتن برادرش را پس بکشت او را پس شد از زیان کاران^(۱) (۳۰) .

پس فرستاد خدا زاغی را که میشگافت در زمین تا بنمایدش چگونه بپوشد جثه برادر خود را گفت ای وای بر من! آیا عاجز شدم از آنکه باشم مانند این زاغ پس بپوشیدمی جثه برادر خود را پس شد از پشیمان شدگان (۳۱) .

بسبب این حادثه حکم کردیم بر بنی اسرائیل که هر که بکشد کسی را بغیر عوض کسی وبغیر فساد در زمین (یعنی قطع طریق وارتداد) پس چنانستی که کشته است مردمان را همه یکجا و هر که سبب زندگانی کسی شد پس چنانستی که زنده ساخت مردمان را همه یکجا و هر آئینه

لَنْ يَسْطِقَ إِلَى يَدِكَ لِيَقْتُلَنِي مَا تَأْتِي بِسِطْرِي إِلَيْكَ لَا تَقْتُلْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٥﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ سَبُوَ آيَاتِي وَإِنَّكَ تَكُونُ مِنْ أَصْغَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٦﴾

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٧﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحِثُ فِي الْأَرْضِ لِيُورِيَ سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ يُورِيكَى أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُورِيَ سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ الثَّامِمِينَ ﴿٣٨﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولُنَا يَأْتِيَنِتُّهُمْ أَنْ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَكُمُيُوقُونَ ﴿٣٩﴾

= واللہ اعلم .

(۱) بعد کشتن ندانسته که چگونه دفن کند جثه او را بر پشت نهاده میگشت واللہ اعلم .

آمدند به بنی اسرائیل پیغامبران مابه نشانه
های روشن باز بسیاری از ایشان بعد ازین
در زمین تجاوز کنند گانند^(۱) (۳۲) .

جزاین نیست جزای کسانی که جنگ می
کنند با خدا و رسول او و می شتابند
در زمین بقصد فساد (یعنی قطع طریق می
کنند) آنست که کشته شوند یا بردار
کشیده شوند یا بریده شود دست ها
و پایهای ایشان از جانب مخالف^(۲) یا دور
کرده شوند از وطن این رسوائی است
ایشان را در دنیا و ایشان راست در آخرت
عذاب عظیم (۳۳) .

مگر کسانی که توبه کردند پیش از آنکه
دست یابید برایشان پس بدانید که خدا
آمرزنده مهربان است^(۳) (۳۴) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و به طلبید
قرب بسوی او و جهاد کنید در راه
اوتارستگار شوید (۳۵) .

هر آئینه کافران اگر باشد بدست ایشان
آنچه در زمین است همه يك جا و همراه او
مانند اومهیابرای آنکه عوض خود دهند

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ
أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ
الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزَاءُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٢﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ
الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
تُقْلِحُونَ ﴿٣٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَنَافٍ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ

(۱) یعنی چون از قابیل رسم قتل پیدا شد هر قتلی که در جهان واقع شود او را بدان
مواخذہ کنند همچنین در هر زمانه کسی که رسم کشتن نومی کند بحکم من سَرَّ
سنة سيئة كان له كفلٌ منها۔ در قتلی که بعد از وی آمد شرکتی پیدای نماید پس
این جا من اجل ذالك بجای علی قیاس ذالك واقع شده است والله اعلم .

(۲) یعنی دست راست و پای چپ والله اعلم .

(۳) یعنی حد ساقط است و حقوق آدمیان ساقط نیست والله اعلم .

آن را از عذاب روز قیامت هرگز قبول کرده
نه شود از ایشان و ایشان راست عذاب درد
دهنده (۳۶) .

بخواهند که بیرون روند از دوزخ و نیستند
بیرون رفتگان از دوزخ و ایشان راست
عذاب دائم (۳۷) .

و مرد دزد وزن دزد ببرید دستهای ایشان
را جزای آنچه به عمل آورده اند عبرتی از
طرف خدا و خدا غالب داناست (۳۸) .

پس هر که توبه کرد بعد ستم
خود و کارشائسته بعمل آورد پس هر آینه
خدا بر رحمت باز می گردد بروی هر آینه
خدا آمرزنده مهر بانست (۳۹) .

آیند دانسته ای که خدام را و راست پادشاهی
آسمان ها و زمین عذاب می کند
هر کرا خواهد و می آمرزد هر کرا خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست ^(۱) (۴۰) .

ای پیغامبران و هوگین نه کند ترا کسانی که
سعی می کنند در کفر از آنان که گفتند بدهان
خویش ایمان آوردیم و ایمان نیاورده
است دلهای ایشان و از قوم یهود نیز ایشان
شنوند گانند سخن دروغ را ^(۲) شنوند گانند

الْقِيَمَةِ مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۶﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۳۷﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا
نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۸﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۹﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۰﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَنفُسِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا أَصْغُوعًا لِلْكَذِبِ سَمْعُونَ
لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ

- (۱) مترجم گوید در تورات رجم زانی نازل شده بود و یهود تحریف کرده روی زانی را سیاه کردن و چند تازیانه زدن قرار دادند و در زمان آنحضرت در میان ایشان زنا واقع شد زانی را پیش آنحضرت بدست منافقان و ذمیان فرستادند بقرآن که اگر جلد فرمایند بکنیم و اگر رجم فرمایند نکنیم آن حضرت صلی الله علیه وسلم حقیقت رجم اظهار فرمودند و رجم کردند درین آیات اشاره است بآن قصه .
- (۲) یعنی معتقد آن شده اند .

مَوَاضِعَهُ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخَذُّوْهُ وَإِنْ
لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوْهُ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ
تَمْلِكَ لَهُ مِنْ أَلَدِهِ شَيْءٌ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ
اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٩﴾

برای گروه دیگران که هنوز پیش تو نیامده
اند^(۱) تغییر میدهند کلمات را (بعد
از ثبوت آنها) در موضع خویش گویند
اگر داده شوید این حکم محرف قبول
کنید و اگر آنرا داده نه شوید پس
احتراز نمائید و هر که خدا ضلالت او را
اراده کرده است پس هرگز نه توانی برای
او از خدا چیزی از هدایت ایشان آناند که
نخواست است خدا که پاک کند دلهای
ایشان را ایشان راست در دنیا رسوائی
و ایشان راست در آخرت عذاب بزرگ
(۴۱).

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْثَرُونَ لِلْحَقِّ وَإِنْ جَاءَكُمْ قَاحِكٌ
بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرَضَ عَنْهُمْ فَرَأَوْهُ يُضَرُّوْهُ
شَيْئًا وَإِنْ حَكَمَتْ قَاحِكٌ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٠﴾

ایشان شنوندگانند سخن دروغ را
خورندگانند حرام را (یعنی رشوت را)
پس اگر بیایند پیش تو حکم کن میان
ایشان یا اعراض کن از ایشان و اگر
اعراض کنی از ایشان هیچ زیان نه رسانند
بتو و اگر حکم کنی پس حکم کن میان
ایشان بانصاف هر آئینه خدا دوست میدارد
عدل کنندگان را^(۲) (۴۲).

وَكَيْفَ يُحْكِمُكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ
ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤١﴾

و چگونه حکم می کنند ترا و نزدیک ایشان
تورات است که در آن حکم خداست
باز اعراض می کنند بعد از این و نیستند
ایشان معتقدان^(۳) (۴۳).

(۱) یعنی جاسوسان حربیان اند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی اهل ذمه اگر قضیه خویش بامام رفع کنند اگر خواهد حکم
کند و اگر خواهد بزعمای ایشان مفوض نماید والله اعلم .

(۳) یعنی اگر غرض ایشان طلب رضای خدای تعالی بودی بر تورات عمل =

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبِّيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُخْفِطُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَحْكُمُوا النَّاسَ وَاحْتَوُنَّ وَلَا تُنْكِرُوا
بِإِلَهِئِ تَمَتَّا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٥﴾

هرآئینه مافروداوردیم تورات را در وی
هدایت و روشنی است حکم می کنند بآن
پیغمبران که متقاضحکم الهی اند برای
یهود و حکم می کنند خداپرستان و احبار
ایشان همه حکم میکردند بآنچه حافظ آن
گردانیده شده اند از کتاب خدا و برآن گواه
بودند^(۱) پس گفتیم مترسید از مردمان
و ترسید از من و خریدم کنید بآیت های
من بهای اندک و هرکه حکم نکند بآنچه
فروفرستاده است خدا پس ایشانند
نامعتقدان (۴۴) .

وَكُنْزَنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالْغَيْبِ وَالْعَيْنَ
يَالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ يَالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ يَالْأُذُنِ وَالسِّنَّ
يَالسِّنِّ وَالْجُرُوعَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ
كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥﴾

و لازم ساختیم بریهود درتورات که
شخص به عوض شخص ست یعنی
بعوض اوباید کشت و چشم عوض چشم
است و بینی عوض بینی است و گوش
عوض گوش است و دندان عوض دندان
و حکم زخم ها به اعتبار مماثلت است
پس هرکه عفو کند از آن زخم پس این
عفو کفارت است و ویراو هرکه حکم نه
کند بآنچه خدا فروفرستاده است پس
ایشانند ستمگاران (۴۵) .

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥﴾

و از پس فرستادیم برپی این پیغمبران
عیسی' پسر مریم را باوردارنده آنچه پیش
اوبود که تورات است و دادیمش انجیل
دروی هدایت و روشنی است
و باوردارنده آنچه پیش وی بود که تورات

= میکردند لیکن غرض فاسدداشتند .

(۱) یعنی به یقین معلوم کرده بودند که حکم الهی است والله اعلم .

باشد وهدایت وپند متقیان را (۴۶) .

و فرمودیم باید که حکم کنند اهل انجیل
بآنچه فرو فرستاده است خدای تعالی دروی
وهر که حکم نکند بآنچه فرو فرستاده
است خدا پس ایشانند بدکاران (۴۷) .

و فر فرستادیم بسوی تو کتاب را برآستی
باوردارنده آنچه پیش وی است از کتاب
و نگهبان بروی^(۱) پس حکم کن در میان
ایشان بآنچه فرو آورده است خدا و پیروی
مکن خواهش های ایشان را اعراض کنان
از آنچه آمد بتواز حکم الهی برای هر
گروهی از شما مقرر ساخته ایم شریعتی
وراهی و اگر خواستی خدا گردانیدی
شمارا يك امت و لیکن خواست که
بیازماید شمارا در آنچه به شما داده است
پس شتاب کنید بسوی نیکوکاری^(۲)
بسوی خدا رجوع شماست همه يك جا
پس خبر ده شمارا بآنچه در آن اختلاف
می کردید (۴۸) .

و فرمودیم که حکم کن میان ایشان بآنچه
فرو داده است خدا و پیروی مکن
خواهش های ایشانرا و بترس از ایشان
از آنکه گمراه کنند ترا از بعض آنچه
فرو فرستاده است خدا بسوی تو پس اگر
اعراض کنند پس بدان که می خواهد
خدا که عذاب کند ایشان را به سبب

وَلَا يَحْكُمُ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعِهِمْ هُوَ أَهْوَاءُ عَمَّالٍ لَّوَمِنَ الْحَقِّ لَإِجْلٌ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ فِرْعَوْنَ وَمِهْجَارًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَمِيقُوا
الْحَبْرَةَ إِلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ هُوَ جَمِيعٌ يَنْتَصِلُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٧﴾

وَأِنْ أَحْكَمُ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعِهِمْ هُوَ أَهْوَاءُ هُمْ
وَاحِدٌ لَهُمْ أَنْ يَقُولُوا عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُ أَعْمَارٍ يَدُلُّ اللَّهُ أَنْ تَصِيبَهُمْ
بَعْضُ ذُنُوبِهِمْ وَإِنْ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ
لَفَاسِقُونَ ﴿٤٨﴾

(۱) یعنی تحریف را از غیر تحریف جدای سازد و الله اعلم .

(۲) یعنی اتباع فرمان الهی در شریعت پیغمبر زمان و الله اعلم .

بعض گناهان ایشان و هر آئینه بسیاری از مردمان بدکارانند (۴۹) .

آیا حکم جاهلیت می خواهند؟ و کیست خوب تر از خدا باعتبار حکم برای قومی که یقین دارند^(۱) (۵۰) .

ای مومنان دوست مگیرید یهود و نصاری را بعض ایشان دوست بعض اند و هر که از شما دوست دارد ایشان را پس هر آئینه اواز جمله ایشانست هر آئینه خدای را نمی نماید گروه ستمگاران را (۵۱) .

پس می بینی کسانی را که در دلهای ایشان بیماریست یعنی نفاق سعی می کنند در دوستی یهود و نصاری می گویند می ترسیم از آنکه برسد مایان را مصیبتی^(۲) پس نزدیک است که خدا بیارَد فتح را یا چیزی دیگر را از نزدیک خود پس پشیمان شوند بر آنچه پنهان داشتند در دل های خویش (۵۲) .

و بگویند مومنان (یعنی بعد از فتح و پیروزی) آیا ایشانند آنانکه قسم خوردند بخدا سخت ترین سوگند های خویش که البته ایشان همراه شما اند امروز نابود

أَفَكُمُ الْجَاهِلِيَّةُ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا الْقَوْمُ الَّذِينَ قِيلَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

فَرَأَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ قَالَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْقَوْمِ أُوحٌ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْحِكُوهُمْ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا تُفْكِرُونَ ﴿٥١﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ أَنَّهُمْ لَيَعْلَمَنَّ عِبَادَتَهُمْ فَاصْبِرُوا لِمَا خَيْرٌ

- (۱) مترجم گوید حاصل این آیات الزام است بر اهل کتاب که با وجود التزام کتاب بر حسب آن عمل نمی کنند و درین آیات بیان آن ست که هر قرن را شریعتی داده اند و بعد نزول قرآن بجز متابعت آن متابعت دیگر جائز نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی احتمال دارد که هزیمت بر اهل اسلام افتد پس موافقت با حریبان مصلحت است .

شد عملهای ایشان پس گشتند زیان کار
(۵۳) .

ای مومنان هر که از شما بر گردد از دین
خود پس خواهد آورد خدا گروهی را که
دوست می دارد ایشان را و ایشان دوست
می دارند او را متواضع اند بر مومنان
درشت طبع اند بر کافران جهاد می کنند
در راه خدا و نمی ترسند از ملامت ملامت
کننده این بخشایش خدا است میدهد آن
را بهر که خواهد و خدا جواد دانا است^(۱)
(۵۴) .

جزاین نیست که دوست شما خدا است
و رسول او و مومنانی که بر پامی دارند
نماز را و می دهند زکات را و ایشان
پیوسته نماز گزارند (۵۵) .

و هر که دوستی کند با خدا و بار رسول او و با
مومنان پس هر آینه گروه خدا همونست
غالب (۵۶) .

ای مسلمانان دوست مگیرید کسانی را
که تمسخر و بازی گرفته اند دین شما را
از کسانی که داده شده ایشان را کتاب
پیش از شما و سائر کافران را و بترسید
از خدا اگر مسلمان هستید (۵۷) .

و چون ندانید بسوی نماز تمسخر و بازی
گیرند آن را^(۲) این بسبب آن است که ایشان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ
عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةً لَاحِيَةً ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝

إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رُكْعُونَ ۝

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ
اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُوءًا وَلَعِبَآةٍ الَّذِينَ أَوْفُوا بِالْكِتَابِ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكَافَرِ أُولَئِكَ أَتَقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبَآةً
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝

(۱) مترجم گوید این وعده در زمان حضرت ابو بکر صدیق متحقق شد و مهاجران
و انصار و تابعان ایشان با مرقدان جهاد کردند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی باذان استهزا کنند و الله اعلم .

گروهی هستند که نمی فهمند (۵۸) .

بگوای اهل کتاب عیب نمی گیرید بر ما مگر آنکه ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرو فرستاده شده است بسوی ما و بآنچه فرو فرستاده است پیش ازین و مگر آنکه بیشتر از شما بدکارانند (۵۹) .

بگو آيا خبر دهم شمارا به بدتر از اين^(۱) باعتبار جزاء نزديك خدا آن بدتر کسی است که لعنت کرد اورا خدا و خشم گرفت بروی و گردانید از ایشان بوزینه گان و خوکان و کسیکه پرستید معبود باطل را این گروه بدتر اند باعتبار جای و گمراه تر اند از راه راست (۶۰) .

و چون بیایند پیش شما گویند ایمان آوردیم حال آنکه به کفر درآمدند و به کفر بیرون رفتند و خدا دانا تر است بآنچه می پوشیدند (۶۱) .

و می بینی که بسیاری از ایشان سعی می کنند در گناه و تعدی و حرام خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که به عمل آوردند (۶۲) .

چرا منع نمی کنند ایشان را خدا پرستان و دانشمندان از دروغ گفتن ایشان و حرام خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که می کردند (۶۳) .

و گفتند یهود دست خدا بگردن بسته

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَتَّقُونَ وَمَا آتَاكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ قُلْ هَلْ أُنزِلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابُ مِنْ قَبْلِ هَذَا وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ ۝

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَاقَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝

وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ۝

وَرَوَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

لَوْلَا يَهْتَدِيهِمُ الرَّبُّ لَيَكُونُوا مِنَ الْخَالِدِينَ وَالْخَبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعْنُوا بِنَا

(۱) مترجم گوید بدتر از آن عیب دار که شما بیان کردید .

قَالُوا إِن يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُفْقِسْكَ يَسَاءَ وَلَئِن يَدِيكَ مَبْسُوطَتَانِ لَنُفْقِسَنَّكَ مِنَ الْأَرْضِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا أَفَتُؤْمِنُ بِآيَاتِهِمْ
الْعَادَاةَ وَالْبَعْضَةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٥﴾

است^(۱) بگردن بسته باد دست های ایشان و لعنت کرده شد ایشان را بسبب آنچه گفتند بلکه دودست اوکشاده است خرج می کند چنانچه میخواهد و البته بیفزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شد بسوی تواز پروردگار تونافرمانی و کفر را و افگندیم در میان فرقه های یهود دشمنی و ناخوشی تا روز قیامت هر گاه که برمی افروزند آتشی را برای جنگ فرو می نشاندش خدا^(۲) و می شتابند در زمین برای فساد و خدادوست نمی دارد مفسدان را (۶۴).

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا عَنْهُمْ سَبِيلًا
وَلَا تَدْخُلُهُمْ جَنَّةُ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾

و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند و پرهیزگاری میکردند نابود ساختمی از ایشان گناهان ایشان را و درآوردمی ایشان را به بوستان های نعمت (۶۵).

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْمَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ عَمَلِ آجِلِهِمْ مِنْهُمْ
أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

و اگر ایشان برپای داشتند حکم تورات و انجیل را و آنچه فرود آورده شده است بسوی ایشان از پروردگار ایشان^(۳) خوردندی از بالای خود و از زیر پایهای خود از ایشان گروهی هست میانه رو و بسیاری از ایشان بدچیز است که می کنند^(۴) (۶۶).

(۱) یعنی بخل دارد .

(۲) یعنی چون می خواهند که با دشمنان خود که متدین به یهودیت نیستند جنگ کنند مقهور و مغلوب می شوند .

(۳) یعنی سائر کتب سابقه .

(۴) مترجم گوید حاصل آن است که اگر برپای داشتند حکم تورات و انجیل را =

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
قَمَا بَقِيتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
لَذِي هَدَى الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۵۹﴾

قُلْ يَاقُلُّ الْكِتَابِ اسْمُهُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُفِيحُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَكِنْ يَذُنُّ
وَتَهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۚ فَلَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۶۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالطَّاهِرِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿۶۱﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا قُلْنَا

ای پیغامبر برسان آنچه فروداورده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو و
اگر نکردی^(۱) نرسانده باشی پیغام
خدارا و خدا نگاهدارد ترا از مردمان هر آئینه
خداراه نمی نماید گروه کافران را (۶۷).

بگوای اهل کتاب نیستید بر چیزی تا آنکه
برپا کنید حکم تورات و انجیل را و آنچه
فرو فرستاده شده است بسوی شما
از پروردگار شما^(۲) و البته بیفزاید در حق
بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو
(یعنی قرآن) طغیان و کفر راپس
اندوهگین مشوبرقوم کافران^(۳) (۶۸).

هر آئینه مسلمانان و یهودان (و همچنین
است) حال ستاره پرستان و ترسایان هر که
ایمان آرد از ایشان بخدا و روز آخر
و کردگار شائسته هیچ ترس نیست برایشان
و ایشان اندوهگین نه شوند^(۴) (۶۹).
هر آئینه گرفتیم عهد بنی اسرائیل

= پیش از نزول قرآن و پیش از آنکه حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم مبعوث
شود برکت فراوان نصیب ایشان می شد لیکن مخالفت کردند پس بانواع بلا
مبتلا گشتند والله اعلم.

(۱) یعنی اگر يك آیت هم نرساندی والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی قرآن و سائر کتب سابقه.

(۳) مترجم گوید حاصل آنست که بروفق قول خود ملزم می شوند زیرا که التزام
شریعتی میکنند و برحسب آن نمی روند قطع نظر از انکار قرآن والله اعلم.

(۴) یعنی دراصل از هرفرقه که باشد چون ایمان آرد از اهل نجات است و
خصوصیت فرق را اعتبار نیست والله اعلم.

جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
وَفَرِيقًا يَلْقَاوْنَ ①

وَحَسِبُوا أَن لَّكُونُوا مِنَّا قَلِيلًا مِّنْ دُونِ مَا وَعَدُوا وَصَّوْا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
ثُمَّ عَاوَا وَصَّوْا كَثِيرًا مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيَرَتِنَا يَعْلَمُونَ ①

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ
الْمَسِيحُ يَبْنِي لَكُمْ أَسْرَءِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَارِدُهَا لَهُ لِأَنَّهُ كَانَ مِن دُونِ الْمَسْجُودِ ②

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثُ ثَلَاثٍ وَمِنَ الْوَالِدِ
إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِن لَّمْ يَنبَهُوا غَائِقُلُونَ لَيَمْسَسَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابَ أَلِيمٍ ③

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ؟

و فرستادیم بسوی ایشان پیغمبران را هر
گاه آمدی بایشان پیغامبری بآنچه دوست
نمی داشت نفس ایشان گروهی را به دروغ
نسبت کردند و گروهی را می کشتند (۷۰).

و پنداشتند که هیچ عقوبت نخواهد
بود پس کور شدند و کر گشتند پس باز
گشت برحمت خدا برایشان^(۱) پس
باز کور شدند و کر گشتند بسیاری از ایشان
و خدا بیناست بآنچه می کنند (۷۱).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند خدا
همان است عیسیٰ پسر مریم و گفته بود
عیسیٰ ای بنی اسرائیل پرستید خدا را
پروردگار من و پروردگار شما هر آئینه
کسی که شریک خدا مقرر می کند حرام
کرده است خدا بهشت را بروی و جای
اودوزخ است و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده^(۲) (۷۲).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
سوم سه کس است^(۳) و هیچ إله برحق
نیست مگراله یگانه و اگر باز نه آیند
از آنچه می گویند خواهد رسید کافران را
از ایشان^(۴) عذاب درد دهنده (۷۳).

آیا رجوع نمی کنند بسوی خدا و آمرزش

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم را فرستاد والله اعلم .

(۲) اعتقاد حلول نوعی از شرک است .

(۳) یعنی در مرتبه الوهیت سه کس هستند یکی خدا و دیگری عیسیٰ و سوم روح
القدس والله اعلم .

(۴) یعنی اهل اصرار را از ایشان .

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۹﴾

نمی طلبند از او و خدا آمرزنده مهربان
ست (۷۴).

نیست عیسیٰ پسر مریم مگر پیغامبری
گذشته اند پیش از وی پیغامبران
و مادر او ولیه بود هر دومی خوردند طعام
را بین چگونگی بیان می کنیم برای ایشان
نشانه ها بازبین چگونه گردانیده می
شوند^(۱) (۷۵).

بگو آیات خدا می کنید بجز خدا چیزی را
که نمی تواند برای شما زبانی و نه سودی
و خدا همان است شنو ادا (۷۶).

بگوای اهل کتاب از حد می گذرید در دین
خود بناحق و پیروی نکنید خواهش نفس
قومی را که گمراه شدند پیش ازین و
گمراه کردند مردمان بسیاری را و کجروی
کردند از راه راست^(۲) (۷۷).

لعنت کرده شد کافران را از بنی اسرائیل
بر زبان داود و عیسیٰ پسر مریم این بسبب
آنست که نافرمانی میکردند
و از حد می گذشتند (۷۸).

يك دیگر رانم نمی کردند از آن عمل
زشت که مرتکب آن شدند هر آینه
بد چیزی است که میکردند (۷۹).

می بینی که بسیاری از ایشان دوستی
میکند با کافران (یعنی بامشرکان) هر آینه

مَا لِيْسِيْعُ بْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأَمَّا
صِدْقُهُ كَأَنَّا يَا كُلِّ الظَّالِمِ أَنْظَرْتُمْ بَيْنَ يَدَيْهِمْ الْآيَاتِ
تُمْ أَنْظَرْتُمْ أَنْ يَكُونَ ﴿۴۰﴾

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۴۱﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَاتَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ
وَاضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿۴۲﴾

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ
وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۴۳﴾

كَانُوا إِلَّا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ﴿۴۴﴾

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا

(۱) یعنی از معرفت حق .

(۲) یعنی پیشوایان یهودیت و نصرانیت که برای ایشان مذهب قرار داده اند والله اعلم .

لَيْسَ بِأَقْدَمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خُلْدٌ ۝

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا نُزِّلَ إِلَيْهِمَا
الْأَخْذُ وَهُمْ أَوْلِيَاءُ وَلَكِنْ كَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ۝

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً
لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ
يَأْتِي مِنْهُمْ فَتَشِينُ وَرَهْبًا ذَاكَ لَهُمْ
لَا يُسْتَكْبَرُونَ ۝

وَإِذَا سَمِعُوا مَا نُزِّلَ إِلَى الرَّسُولِ مِنْ أَمْرٍ
فَأُفِيضَ مِنَ الدِّمَارِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَتَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَكُنَا
رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝

بدچیز نیست که پیش فرستاده است برای
ایشان نفوس ایشان آن چیزخشم گرفتن
خداست برایشان وایشان درعذاب
جاویدانند (۸۰) .

و اگر ایمان آوردند به خدا و پیغامبر
(یعنی پیغامبر خود) و آنچه فروفرستاده
شده است بسوی وی البته دوست نه
گرفتند مشرکان را ولیکن بسیاری ازایشان
فاسقانند (۸۱) .

هرآئینه بیابی سخت ترین مردمان درعداوت
بامسلمانان یهود و مشرکان را وهرآئینه
بیابی نزدیک ترین مردمان در دوستی
مسلمانان کسانی را که گفتند مانصاری'یم
این بسبب آن ست که ازجنس ایشان
هستند دانشمندان و گوشه نشینان و بسبب
آنست که ایشان تکبر نمیکنند (۸۲) .

و چون بشنوند آنچه فروفرستاده شده
برپیغامبر به بینی چشم های ایشان را
اشک میریزد به سبب آنچه شناختند ازحق
می گویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم
پس بنویس مارا باشاهدان^(۱) (۸۳) .

و چیست مارا که ایمان نیاریم بخدا و آنچه
آمده است بما از دین راست و چیست مارا
که طمع نه کنیم که داخل کند مارا
پروردگار^(۲) باقوم صالحان (۸۴) .

(۱) یعنی جماعتی که اکمل امت باشند والله اعلم .

(۲) یعنی به بهشت .

فَأَنبَأَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَذِبَتْ حَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا أَنَّهُمْ رَخِلُوا
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۵﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۵۶﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَصْرُخُوهَا بَلَّيْنَا مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۵۷﴾

وَكُلُوا وَمِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذِي
إِنْبَاءٍ ﴿۵۸﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَعْقَدْتِكُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
مِنْ أَوْسَطِ طَعَامِكُمْ أَوْ سِتْرَتُهُمْ أَوْ عَشْرٌ رَّحِيمٌ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ
إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاعْقِلُوا أَيُّكُمْ كَذَلِكُ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

پس جزا داد ایشان را خدا بر آن مقوله که
گفتند بوستانها می‌رود زیر آن جویها جاویدان
آنجا و این است جزای نیکوکاران^(۱) (۸۵).

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت
کردند آیاتِ ما را ایشانند اهل دوزخ (۸۶).

ای مومنان حرام مکنید لذا ید آنچه خدا
حلال ساخته است برای شما
و از حد مگذرید هر آینه خدا دوست
نمیدارد از حد گذرندگان را (۸۷).

و بخورید آنچه روزی داده است شما را
خدا حلال پاکیزه و بترسید از آن خدا که
شما بوی ایمان آوردید^(۲) (۸۸).

بازخواست نمی کند از شما خدا به لغو
در سوگند های شما ولیکن بازخواست
می کند از شما بسبب محکم کردن
سوگندها بقصد^(۳) پس کفارت یمین
منعده طعام دادن ده مسکین راست
از جنس میانه از آنچه می خورائید اهل
خود را یا پوشش دادن ایشان را
یا آزاد کردن برده پس هر که نیابد لازم است

(۱) مترجم گوید در آیات مذکوره اشارت است به فضیلت قومی از نصاریٰ حبشه که
همراه جعفر طیار بخدمت آنحضرت آمده مسلمان شدند واللہ اعلم .

(۲) یعنی ترك نکاح یا ترك اكل كم وامثال آن درست نیست واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی به لغو کفارت واجب نیست چنانکه از دور شبهی بیند و یظن
گوید که واللہ زید است وزید نباشد و بر یمین منعده اگر حانث شود کفارت
واجب است چنانکه گوید واللہ این طعام نخورم یا درین خانه در نه آیم و علی
هذا القیاس واللہ اعلم .

الَّذِينَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۸۹﴾

روزه داشتن سه روز اینست کفارت
سوگند های شما چون سو گند خورید
(یعنی و حانت شوید) و نگاهدارید
سوگند های خود را^(۱) همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیت های خود را تا بود که
شما شکر کنید (۸۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْبَيْسُ وَالْأَفْصَابُ وَالْأَزْكَامُ
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوا لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿۹۰﴾

ای مسلمان جزاین نیست که خمر و قمار
و نشانه های معبودان باطل و تیره های فال
پلید است از کردار شیطان است پس
احتراز کنید از وی تا بود که شما
رستگار شوید (۹۰) .

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
فِي الْخَمْرِ وَالْبَيْسِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ
أَنْتُمْ مُنْهَوْنَ ﴿۹۱﴾

جزاین نیست که می خواهد شیطان که
بیندازد در میان شما دشمنی و ناخوشی
بسبب خمر و قمار و باز دارد شمارا از یاد
خدا و از نماز پس آیا الحال شما باز
ایستادگانید (۹۱) .

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَوْنَا
عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْأَمِينُ ﴿۹۲﴾

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید پیغامبر را و بترسید پس اگر
روگردانیدید پس بدانید که بر پیغامبر
مانیست مگر پیغام رسانیدن آشکار (۹۲) .

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا
وَآمَنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۹۳﴾

نیست بر کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند گناهی در آنچه خوردند^(۲)
چون پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند باز پرهیزگاری
کردند و ایمان آوردند باز پرهیزگاری
کردند و نیکوکاری نمودند و خدا دوست

(۱) یعنی تا مقدور حانت نه شوید والله اعلم .

(۲) یعنی قبل از تحریم .

میدارند نیکوکاران را^(۱) (۹۳) .

ای مسلمانان هر آینه می آزماید شمارا خدا به چیزی از شکار برسد بآن دستهای شما ونیزه های شما تامتمیز کند خدا کسی را که غائبانه از وی ترسد پس هر که تعدی کند بعد ازین اوراست عذاب درد دهنده (۹۴) .

ای مسلمانان مکشید صید را چون احرام بسته باشید و هر که بکشد اورا از شما بقصد پس واجب است جزا و آن جزا مانند چیزیست که اورا کشته است از جنس چهار پایان حکم کند بآن دو صاحب عدالت از شما باشد آن چهار پایه قربانی رسیده بکعبه یا آن جزا کفارت است طعام فقیران یا برابر آن از روزه تاب چشده جزای کردار خود عفو کرده است خدا از آنچه گذشت و هر که دیگر بار کند انتقام گیرد از وی خدا و خدا غالب صاحب انتقام است^(۲) (۹۵) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَبِئْسَ مَا كَفَرُ الْفَاسِقِينَ الَّذِينَ يَنْشَوْنَ قُلُوبَهُمْ عَنْ يَوْمِهِمْ الَّذِي يَأْتِيهِمْ وَيُزِيلُهُمْ لَغْوُهُمْ وَالْجَبَابُوتُ وَقَدْ أُنذِرُوا بِهِ لَا يُؤْمِنُونَ
وَمَا حَلَمُوا لِيَعْلَمَ اللَّهُ مِنْ نَجَافِهِمْ يَالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ فَإِنَّهُ مُتَجِدٌّ أَفْجَرُ مِنْ ذَلِكَ مَنْ قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا لِلَّهِ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةً طَعَامٍ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِ عَفَا اللَّهُ عَنْ سَلَفٍ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

- (۱) مترجم گوید یعنی آنچه قبل از تحریم خوردند عفو است چون در تقوی رسوخ پیدا کردند و این سخن بدان ماند که کسی گوید باتو احسان کنم و باز بتو احسان کنم بمعنی آنکه پیوسته احسان کنم واللہ اعلم .
- (۲) مترجم گوید جزای صید یکی از سه چیز تواند بود مماثل صید را در حرم ذبح کند و مماثلت نزدیک شافعی بخلقت و هیئت است و نزدیک ابی حنیفه به قیمت یا بقیمت صید طعام خرید نماید و بمسکینان دهد و نزدیک شافعی هر مسکینی را مدی و نزدیک ابی حنیفه هر مسکینی را نیم صاع از گندم یا یک صاع از جو یا بشمار مسکینان علی اختلاف المذهبین روزه دارد واللہ اعلم .

أَجَلٌ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرْمٌ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿۹۶﴾

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ
الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِيَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ
يَكُلُّ شَيْءٌ عَلَيْهِ ﴿۹۷﴾

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ رَحِيمٌ ﴿۹۸﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿۹۹﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ
الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۰۰﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْأَلُوا عَنَ شَيْءٍ إِنْ تَسْأَلُونَ
تَسْأَلُوهُ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّ

حلال کرده شد برای شمشکار دریا و خوردن آن تا منفعت باشد برای شما و برای قافله و حرام کرده شد بر شما شکار بیابان تا وقتی که احرام بسته باشید و بترسید از آن خدا که بسوی وی حشر کرده خواهد شد (۹۶).

گردانید خدای تعالی کعبه را که خانه بزرگوارست سبب انتظام امور مردمان و ماه حرام را و قربانی را و آنچه در گردنش قلاده اندازند این بیان برای آنست که تابد انید که خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و تابد انید که خدا بهمه چیز دانا است (۹۷).

بدانید که خدا سخت است عقوبت او و آنکه بدانید که خدا آمرزنده مهربان است (۹۸).

نیست بر پیغامبر مگر رسانیدن پیغام و خدای داند آنچه آشکارا می کنید و آنچه پنهان می کنید (۹۹).

بگو (ای محمد) برابر نیست پلید و پاک و اگر چه در عجب آرد تر بسیاری پلید پس بترسید از خدا ای خداوندان خردتار ستگار شوید^(۱) (۱۰۰).

ای مسلمانان سوال مکنید از آن چیزها که اگر ظاهر کرده شود حقیقت آنها پیش شما غمگین کند شمارا و اگر سوال کنید

(۱) مترجم گوید یعنی مال حرام و مال حلال برابر نیست اگر چه حرام بسیار جمع می شود والله اعلم .

لَمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۰۱﴾

از آن وقتی که فرودآورده می شود قرآن البته ظاهر کرده شود برای شماعفو کرد خدای تعالی از آن سوالات و خدا آمرزنده بردبار است^(۱) (۱۰۱) .

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿۱۰۲﴾

هرآئینه سوال کرده بودند از مثل آن چیزها قومی پیش از شما باز کافر شدند بآنها (۱۰۲) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَيِّنَةٍ وَلَا سَلَابَةٍ وَلَا وَصِيْلَةٍ وَلَا حَاجٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۳﴾

مشروع^(۲) نکرده است خدای تعالی هیچ بحیره و نه سائبه و نه وصیله و نه حام را ولیکن کافران دروغ برخدا می بندند و بسیاری از ایشان در نمی یابند (۱۰۳) .

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿۱۰۴﴾

و چون گفته شود ایشان را بیائید بسوی آنچه فرو فرستاده است خدا و بسوی پیغامبر گویند بس است مارا آنچه بر آن یافتیم پدران خود را و اگر چه پدران ایشان هیچ نمی دانستند و هیچ راه نمی یافتند (۱۰۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَصُدُّكُمْ عَنْ صَلَاتِكُمْ إِذَا

ای مسلمانان محافظت کنید خویشتان را ضرر نمی رساند شمارا کسی که گمراه

(۱) مترجم گوید بعض مردم از آنحضرت بغیر ضرورت سوال میکردند یکی گفت پدر من کیست و دیگری گفت که مرجع من بهشت است یا دوزخ درین باب نازل شد .

(۲) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند و در آنهابه قول اسلاف خود تمسک مینمودند از آنجمله بحیره و آن ماده شتری است که اورا برای بتان مقرر میکردند و شیر او یکسی نمیدادند و سائبه که برای بتان جانور را میگذاشتند و بار بر پشت اونمی نهادند و وصیله و آن ماده شتریست که اول بار دراول عمر شتر ماده نر آید بعد از آن بغیر فصل دیگر بار ماده زاید پس آنرا برای بتان میگذاشتند و بعد از آنکه از حلی چند بجه گرفتندی اورا معاف داشتندی از رکوب و جز آن او را عام گفتندی خدای تعالی این همه را فسخ فرمود و آیت فرستاد .

اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ
حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَيْنِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَوْخَرِينَ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ
أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَاصْبِرْتُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ
تَحْسَبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيقُومُنَ بِاللَّهِ إِنَّ رَبَّكُمْ
لَاشَدِيدٌ بِهِ تَنْمِتُ وَالْوَكَاةُ ذَا قُوَّةٍ وَلَا تَكُنْ سَهَادَةً
اللَّهُ أَكْثَرُ أَلَمِينَ الَّذِينَ ﴿۶﴾

وَأَنْ مَرَّ عَلَى أَهْلٍ أَوْ مَتَّحِفًا إِنْ شَاءَ الْآخَرِينَ يَقُومُونَ مَقَامَهُمَا

شد چون شماره یاب شدید بسوی خداست رجوع شما همه یک جا پس خبر دهد شمارا بآنچه عمل می کردید (۱) (۱۰۵).

ای مسلمانان نصاب شهادت در میان شما وقت وصیت چون برسد به یکی از شما موت دو کس اندکه صاحب عدالت باشند از شما یا دیگران از غیر شما اگر شما سفر کرده باشید در زمین پس رسد به شما مصیبت موت اگر شک داشته باشید باز دارید ایشان را بعد از نماز (یعنی نماز عصر) پس قسم خورند بخدا که خرید نمی کنیم عوض سوگند خداهای دنیا را و اگر چه کسیکه برای نفع او گواهی می دهیم صاحب قربات باشد و پنهان نمی کنیم گواهی خدا (۲) هر آئینه ما آنگاه از گنه گاران باشیم (۱۰۶).

اگر * اطلاع واقع شد بر آنکه این دو گواه

(۱) یعنی اگر شما صلاح کردید و شرط امر معروف بجا آوردید مخالفت مخالفان ضرر نمی کند والله اعلم .

(۲) ایضاً مترجم گوید اگر مسلمانی را اتفاق سفر افتاد و در جائی که هیچ مسلمان نبود محتضر شد ناچار دوزمی را ترکه خود سپرد و بروصیت خود گواه ساخت، ایشان از آن ترکه جام نقره ای را خیانت کردند و چون اولیای میت از ایشان مطالبه نمودند قسم خوردند که ما بآن اطلاع نه داریم بعد از آن جام نزدیک صواغی پیدا شد گفت که این دوزمی بدست من فروختند درین باره آیت نازل شد و دو کس از اولیای میت قسم خورده آن جام را گرفتند .

(☆) توضیح: پس اگر اطلاع حاصل شد که آنها مرتکب گناهی شده اند پس دو گواه از اقارب نزدیک میت که نسبت به اقارب دیگر میت مستحق میراث اویند جانشین آن دو گواه شوند .

مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولٰٓئِنَ فَيَقِيْمِينَ يٰۤاَللّٰهُ
 لَشَٰهَدَتُنَا اَحَقُّ مِنْ شَٰهَادَتِهِمَا وَ مَا عَتَدَيْنَا اِلاَّ اَدَا
 يٰۤاَللّٰهُمَّ ۝

حاصل کردند گناهی^(۱) پس بایستند
 دوکس دیگر که قرابت قریبه داشته باشند
 بجای آنها از جماعتی که مال راحق
 خود ساخت هر یکی ازدو گواه دروغ به
 زبردستی برایشان^(۲) پس سوگند خورند
 بخدا که گواهی مادرست تراست از گواهی
 آن دو و از حد تجاوز نکرده ایم هر آینه
 ما آنگاه از ستمگاران باشیم (۱۰۷) .

ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ يَّاتُوْا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهٍ اَوْ يَخَافُوْا اَنْ
 تَرَدُّاْ اِيْمَانًا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ وَ اَتَقُوْا اللّٰهَ وَ اسْمَعُوْا وَ اللّٰهُ
 لَيُضِلِّيَ الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝

این اسلوب نزدیک تراست بآنکه بیارند
 گواهی را بروجه آن یعنی بروجهی که
 باید در گواهی دادن یا بترسند از آنکه
 رد کرده شود سوگندها بعد سوگند های
 ایشان^(۳) و بترسید از خدا و بشنود حکم
 او را و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
 را^(۴) (۱۰۸) .

- (۱) یعنی گواه حق که خدا بآن فرموده و الله اعلم .
- (۲) یعنی دروغ گواهی دادند و دروغ قسم خوردند .
- (۳) یعنی اگر کسی داند که بعد از سوگند من سوگند مدعی نخواهد بود سوگند دروغ خورد و اگر بداند که چون کذب ظاهر شود مدعیان را سوگند دهند و حق به سوگند ایشان ثابت شود از سوگند دروغ احتیاط کند .
- (۴) مترجم گوید تاویل آیت بمذهب شافعی آن ست که مراد از شهادت وصیت است و از منکم من اقاربکم و ذکرائین برای احتیاط و قسم دادن بجهت مدعا علیه بودن درین دعوی که خیانت کرده اند و تعین صلوة عصر بجهت تغلیظ یمین و اختیار ائین برای احتیاط و اقامت اولیان بجهت مدعا علیه بودن برایشان در دعوی که بجهت حذر خود تقریر میکند چنانچه در صورت مذکوره دعوی اشتراء کرده بودند و ان ارتبتم فان عشر اشارتست بتوجه دعوی کسی و بمذهب ابی حنیفه مانند آن ست مگر آنکه تعین صلوة عصر بجهت آنست که قضات در محکمه همین وقت می نشستند پس گویا که گفته شد در محکمه قضا =

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا أَعْلَمُ
لَنَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٥٠﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِيَ ابْنَ مَرْيَمَ أَذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى
وَالِدَتِكَ إِذْ أَبَدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ نَكُحَ النَّاسِ
فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَكَأَنَّكَ الْكُتُبَ وَالْحِكْمَةَ وَالْتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ أَخْلَقْنَا مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
بِأَذْنِي فَتَنَّمَرُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِأَذْنِي وَتَبْرَأُ
الْأَكْمَامَ وَالْأَبْرَصَ بِأَذْنِي وَلَا تُخْرِجُ الْمَوْتَى بِأَذْنِي
وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنكَ إِذْ جُنَّهْمُ
بِالْحِيتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي
قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

= واللہ اعلم .

یادکن آن روز را که جمع کنند خدا پیغامبران
را پس بگوید چه جواب داده شد شمارا
گویند هیچ دانش نیست مارا هر آئینه توی
داننده امر پنهانی^(۱) (۱۰۹) .

آن وقت که گوید خدای تعالی ای عیسیٰ
پسر مریم یادکن نعمت مرا بر خویش و
بر والده خویش چون قوت دادم ترا بروح
القدس (یعنی به جبریل علیه السلام)
سخن می گفتمی بامردمان در گهواره
و در حالت معمری و چون آموختم ترا
کتاب و دانش و تورات و انجیل و چون
پیدا می کردی از گل مانند شکل مرغ به
حکم من پس دم می زدی دروی پس می
شد مرغی به حکم من و به میگردی
کور مادرزاد را و برص دار را به حکم من
و چون بیرون می آوردی مردگان را
بحکم من^(۲) و چون بازداشتی شربنی
اسرائیل را از تو آنگاه که آوردی نزدیک
ایشان معجزه هاپس گفتند کافران از ایشان
نیست این مگر سحر آشکارا (۱۱۰) .

و چون الهام فرستادم بسوی حواریان که
ایمان آرید به من و به پیغامبر من گفتند
ایمان آوردیم و گواه باش یا عیسیٰ بر آنکه

- (۱) یعنی نخست از سر خضوع و نیایش ایشان گویند در برابر توبه نسبت دانش
مارا هیچ دانش نیست بعد از آن گواهی دهند براست خویش واللہ اعلم .
(۲) یعنی از گور زنده برمی آوردی واللہ اعلم .

مامسلمانیم (۱۱۱) .

چون گفتند حواریان ای عیسیٰ پسر مریم آیامی تواند پروردگار تو که فروفرستد بر ما دسترخوانی از آسمان گفت عیسیٰ بترسید از خدا اگر مومن هستید^(۱) (۱۱۲) .

گفتند می خواهیم که بخوریم از آن دسترخوان و آرام گیرد دل های ما وبدانیم که راست گفתי باما وباشیم بر نزول آن از گواهان (۱۱۳) .

گفت عیسیٰ پسر مریم بار خدایا ای پروردگار ما فرود آر بر ما دسترخوانی پُر از طعام از آسمان تا باشد عیدی برای ما و برای اوائل امت ما و آخر امت ما و معجزه از جانب تو و روزی ده مارا و تو بهترین روزی دهندگانی (۱۱۴) .

گفت خدا من فرود آورنده ام آن را بر شما پس هر که از شما کافر شود بعد از این پس من تعذیب کنم او را عذابیکه تعذیب نه کنم بآن هیچ يك را از اهل عالم^(۲) (۱۱۵) .

و یادکن آن وقت که گوید خدای عیسیٰ پسر مریم آیاتو گفתי به مردمان که خدا گیرید مرا و مادر مرا بجز خدای تعالی^(۳)

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

قَالُوا أَنْزِلْهُ إِنْ نَأْكُلُ مِنْهَا وَنَطْمِئِنُّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمُ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَنَكُونُ عَلَيْهِمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ اللَّهُ إِنَّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ مِنْ يَمِينِي بَعْدَ مَنَاسِكُمْ فَإِنِّي أَعَذِبُ عَذَابًا أَلِيمًا عَذَابَ أَحَدٍ مِنَ الْغَالِبِينَ ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنَّكَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيْهِمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ

(۱) حاصل این ست که الهام فرستادم بسوی حواریان در آن مدت که معجزه طلب کردند و بر حسب مراد دیند .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خوانی نازل شد از آسمان بروی گوشت و نان پس خوردند و سیر شدند والله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدای تعالی روز قیامت نعمت های خود را بر عیسیٰ یاد دهد بعد =

مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتُمْ تَعْلَمُونَ مَا فِي نَفْسِي
وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

گفت به پاکی یادمی کنم ترانه سزد مرا که
بگویم آنچه لائق من نیست اگر گفته
باشم این قول پس تو آن را دانسته ای می
دانی آنچه در ضمیر من است و نه می دانم
آنچه در ضمیر تست هراقینه توداننده امور
پنهانی (۱۱۶) .

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُ إِلَهًا رَبِّي وَرَبُّكُمْ
وَكَنتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا إِذَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ
أَنْتَ التَّوَكُّبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾

نه گفته ام بایشان مگر آنچه فرموده بودی
مرا بآن که پرستید خدارا پروردگار من
و پروردگار شما بودم بایشان نگاهبان
مادامی که در میان ایشان بودم پس وقتی که
برگرفتی مرا^(۱) تو بودی نگاه بان بایشان
و تو بر همه چیز نگاه بانی (۱۱۷) .

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَعْفُرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

اگر عذاب کنی ایشان را پس ایشان
بندگان تواند و اگر بیامیزی ایشانرا پس
تو غالب استوارکار (۱۱۸) .

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
 عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

گوید خدا امروز روزی است که نفع کند
راست گویان را راستی ایشان ایشان
راباشد بوستانها میرود زیر آن جویها
جاویدان آنجا همیشه خوشنود شد خدا
از ایشان و خوشنود شدند ایشان از خدا این
ست رستگاری بزرگ (۱۱۹) .

يَلْبِسُ لَكُمُ السَّيِّئَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

خدا راست پادشاهی آسمان هاو زمین
و آنچه در آن هاست و او بر همه چیز
تواناست (۱۲۰) .

= از آن سوال کند که خود را اله می گفتی یا نه بجهت تاکید و برای قطع شبهه
نصاری بابلغ وجوه والله اعلم فتح الرحمن .
(۱) یعنی بر آسمان بردی مرا .

سوره انعام مکی است و آن يك صدو شصت و پنج ياشش آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَكُمْ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى
عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ مَمْنُونُونَ ②

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
وَيَعْلَمُ مَا يُكْسِبُونَ ③

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑤

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُمْ أَهْلُ نَارٍ مِّنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ مَّكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستایش آن خدای راست که آفرید آسمان
ها و زمین را و پدید آورد تاریکی ها و روشنی
باز کافران با پروردگار خویش برابر می
کنند (۱) (۱) .

اوست آنکه بیافرید شمارا از گِل
باز مقرر کرد وقت مرگ را و مدتی معین
هست نزدیک او (۲) باز شما شک می
کنید (۲) .

اوست خدا (۳) در آسمان ها و در زمین می
داند پنهان شمارا و آشکار شمارا و میداند
آنچه عمل می کنید (۳) .

و نمی آید به کافران هیچ نشانه از نشانه
های پروردگار ایشان الا از آن رو گردان
شدند (۴) .

پس بد رستیکه تکذیب کردند حق را
(یعنی رسول را و آنچه آورده بود از قرآن
و دین حق) چون آمد ایشانرا پس خواهد
آمد بایشان جزای آنچه بوی تمسخر
میکردند (۵) (۵) .

آیا ندیده اند که چه قدر هلاک کرده ایم

(۱) یعنی معبودان باطل را .

(۲) یعنی برای قیام قیامت .

(۳) یعنی متصرف و فرمانروا .

(۴) یعنی با صدق آن خبردارد والله اعلم .

مَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا
الْأَنْهَارَ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ①

پیش از ایشان از آسمانها که استقرار داده
بودیم ایشان را در زمین آنقدر که
استقرار نداده ایم شمارا و فرستاده بودیم
باران برایشان پی در پی ریزنده
و پیدا کردیم جویها میرفت زیر ایشان^(۱)
پس هلاک کردیم ایشان را به گناهان
ایشان و پیدا کردیم بعد از ایشان امتی دیگر
یعنی مردمان دیگر (۶) .

وَلَوْ رَأَيْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا قَرِيبًا فَلَسَوْهُ بِآيِدِيهِمْ لَقَالُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِلهٌ مُرْتَبِّئُونَ ②

و اگر فرو فرستادیم برتونوشتۀ درورقی پس
مساس میکردند آن را بدست خود گفتندی
کافران نیست این مگر سحر ظاهر^(۲) (۷) .
و گفتند کافران چرا فرو نداده آورده
شد بر پیغامبر فرشته ای^(۳) و اگر
فرو فرستادیم فرشته را البته بانجام
رسانیده شدی کار باز مهلت داده نه
شوند^(۴) (۸) .

وَقَالُوا الْوَيْلَ لَنَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ الْقُصَى
الْمُرْتَمَى لَا يَنْظُرُونَ ③

و اگر میکردیم آن فرستاده را فرشته ای
لازم می شد که کنیمش مردی (یعنی به
شکل مردی) و هرائینه مشتبه میکردیم
برایشان آنچه الحال اشتباه میکنند^(۹) .

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ④

و هرائینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش
از تو پس فرود آمد به تمسخر کنندگان

وَلَقَدْ اسْتَعْهَزَىٰ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَمُخَافَتِ

(۱) یعنی زیر مساکن ایشان .

(۲) یعنی تعصب ایشان بمرتبه ای است که اگر نزول کتاب را بحس ظاهر به بینند
نیز انکار کنند .

(۳) یعنی بوجهی که ما آنرا بحس ظاهر به بینیم والله اعلم .

(۴) یعنی ظهور ملائکه باین وجه مستلزم هلاک ایشان است در حکمت الهی والله اعلم .

از ایشان جزای آنچه بآن تمسخر می کردند^(۱) (۱۰) .

بگو سیر کنید در زمین باز نظر کنید چگونه شد آخر کار دروغ پندارندگان (۱۱) .

بگو- کراست آنچه در آسمان هاوزمین است بگو خدای راست لازم کرد برخود مهربانی البته جمع کند شمارا در روز قیامت هیچ شك نیست در آن آنانکه زیان کردند در حق خویشان پس ایمان نمی آرند (۱۲) .

واوراست آنچه ساکن شد در شب و روز واواست شنو ادانا (۱۳) .

بگو یادوستی گیرم بجز خدای پیدا کننده آسمان هاوزمین واو رزق میدهد و رزق داده نمی شود بگوهر آئینه امر کرده شده است مرا که باشم نخستین مسلمان (یعنی ازین امت) وفرموده شد که مباش از شریک مقرر کنندگان (۱۴) .

بگوهر آئینه من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار خود کنم از عذاب روز بزرگ (۱۵) .

هر که عذاب باز داشته شود از وی آن روز پس مهربانی کرد خدا بروی واین است مطلب یابی ظاهر (۱۶) .

واگر سختی رساند خدا بتو هیچ دفع کننده نیست آن رامگروا و اگر نعمت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ سَخَرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ①

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ②

قُلْ لِّنَّاسٍ مِّنَ النَّاسِ السَّعْوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِّلَّهِ كُتُبٌ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ③

وَلَا مَأْسَكُنْ فِي الْبَيْتِ وَاللَّهُ بِهِ عَلِيمٌ ④

قُلْ أَغْيَرُ اللَّهُ أَمْرًا وَلِيَا قَاطِرِ السَّعْوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُمْ وَلَا يَطْعَمُهُمْ قُلْ إِنِّي أَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ أَكَلٌ مِّنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑤

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑥

مَنْ يُعْرِضْ عَنْهُ يَوْمَ يَمْحَى فَعْدَ رَحْمَةٍ وَ ذَلِكَ الْقَوْمُ الْمُجْرِمِينَ ⑦

وَأَنْ يَمْسَسَكَ اللَّهُ بِكُمْ يَوْمَ فُلَاكَاشَفَ لَهُ الْإِلَهِ وَ لَنْ

(۱) یعنی جزای کلمه که بطریق سخر به باینهامی گفتند .

رساند به تو پس او بر همه چیز تواناست
(۱۷) .

واوست غالب بالای بندگان خود
واوست دانا آگاه (۱۸) .

بگوچه چیز برتر است در باب شهادت^(۱)
بگو خداست وی اظهار حق کننده است
میان من و میان شما و وحی کرده شد
بسوی من این قرآن تابیم کنم شمارا بآن
و بیم کنم آن را نیز که قرآن باو برسد
آیا شما اثبات می کنید که با خدا هستند
معبودان دیگر بگو من اثبات نمی کنم
بگو جز این نیست که او معبود یگانه است
و هر آئینه من بیزارم از آنچه شما شریک
مقرر میکنید (۱۹) .

آنانکه ایشان را کتاب داده ایم می
شناسند حقیقت این قول را^(۲) چنانکه
می شناسند پسران خود را آنانکه زیان
کار شدند در حق خویشان پس ایشان
ایمان نمی آرند (۲۰) .

و کیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغ را یا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا هر آئینه رستگار نمی شوند

يَسْأَلُكَ بِغَيْرِ فَهْوٍ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱۵

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۝۱۶

قُلْ أَنَشِئْتُمْ أَكْبَرَ شَهَادَةٍ قُلْ اللَّهُ سَهِدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَأَوْصَىٰ إِلَىٰ هَٰذَا الْقُرْآنِ لِتَشْكُرُوا ۖ مِن بَلَدٍ لَّكُمْ
لَتَشْهَدُوا أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا
هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ۝۱۷

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۲۰

وَمَن أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ
لَأَكْفَرُ الظَّالِمِينَ ۝۲۱

(۱) یعنی اظهار حق کردن والله اعلم .

(۲) یعنی کلمه توحید، همینطور تفسیر کرده است مترجم و برای توضیح گوئیم که
بسیاری از مفسرین مراد از (يعرفونه كما يعرفون اباائهم) که می شناسند اورا
یعنی رسول خدا را که در کتابهای آنان وصف و نعت او موجود است همین معنی
را گرفته اند والله اعلم .

ستمگاران (۲۱) .

و یادکن آن روز که حشر کنیم ایشان راهمه يك جا باز گوئیم مشرکان را کجا اندان شریکان شما که ایشان را بطن اثبات می کردید (۲۲) .

بعد از آن نه باشد عذرایشان مگر آنکه گویند قسم بخدا پروردگار ما که مشرک نه بودیم (۲۳) .

بنگر چگونه دروغ گفتند برخویشان و گم گشت از ایشان آنچه افترا می کردند (۲۴) .

و از ایشان کسی هست که گوش می نهد بسوی تو و پیدا کرده ایم بردل های ایشان پرده ها تانه فهمند آن را و در گوش های ایشان گرانی را و اگر به بیند هر معجزه ایمان نیارند بآن تا وقتی که بیايند پیش تو مکابره کنان باتو گویند این کافران نیست این مگر قصه های پیشینان (۲۵) .

و ایشان منع میکنند از متابعت او و دور می شوند از متابعت او و هلاک نمی کنند مگر خویشان را و نمی دانند (۲۶) .

و تعجب کنی اگر ببینی ایشان را وقتی که باز داشته شوند نزدیک آتش پس گویند ای کاش ما باز گردانیده شویم پس بدروغ نسبت نه کنیم آیات پروردگار خویش را و شویم از مسلمانان (۲۷) .

نه بلکه ظاهر شد ایشان را جزای آنچه می پوشیدند پیش ازین یعنی جزای عقائد باطله را و اگر دانیده شوند البته رجوع کنند بسوی آنچه منع کرده می شدند

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبِينًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّا سُرَّكَاوُكُمُ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢١﴾

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبُّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٢﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٣﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا آيَةً لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءَهُكَ بُعْدُكَ لَوْ أَنَّكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا أسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

وَهُمْ يَبْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْوُونَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَيُخَسِّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ ذُقُوا فَلْيُفَالِقُوا لَيَبْتَغِينَ نَارُكَ وَلَا تَكْذِبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَتَكُونُ مِنَ الْهَاسِبِينَ ﴿٢٦﴾

بَلْ بَايَعُوا اللَّهَ مَا كَانُوا يَحْفَرُونَ مِنْ قَبْلِ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَاللَّهُمُ لَكِنَّ يُونُ ﴿٢٧﴾

وَقَالُوا لَإِنْ هِيَ إِلَّا نَسْيَانُنَا الَّذِي نُسِيهِمْ وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٨﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ يَقُولُ أَغْلِبُوا عَلٰی رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَٰذَا بِأَلْحِقًا
قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٩﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ
السَّاعَةُ بَفْئَةٍ قَالُوا إِنَّا نَحْنُ غَالِبٌ عَلَىٰ مَا نَكْذِبُ فِيهَا وَهُمْ
يُحِبُّونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزِينُونَ ﴿٣٠﴾

وَمَا آتِيَهُهُمُ الدُّنْيَا إِلَّا الْوَيْلُ وَلَهُمْ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا خِزْيٌ لِّذِينَ
يَكْفُرُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣١﴾

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُنَا الَّذِي يَتَقُولُونَ قَالَهُمْ
لَا يَكُونُ دُونَكُمْ وَلَكِنَّا نَحْنُ غَالِبٌ عَلَىٰ مَا يَكْفُرُونَ ﴿٣٢﴾

وهرآئینه ایشان دروغگویانند (۲۸) .

و گفتند نیست هیچ حیات مگر زندگانی
این جهانی ما ونیستیم ما برانگیختگان^(۱)
(۲۹) .

و تعجب کنی اگر به بینی آنگاه که
بازداشته شوند بحضور پروردگار خویش
گوید خدا آیا این درست نیست گویند آری
درست است و قسم پروردگار ما گوید
بچشید عذاب را بسبب آنکه کافر بودید
(۳۰) .

به تحقیق زیان کار شدند آنانکه بدروغ
نسبت کردند ملاقات خدایان آنگاه که
بباید بایشان قیامت ناگهان گویند ای
پشیمانی ما برتقصیر ما درباب قیامت
وایشان بردارند بارهای خویش را^(۲)
برپشتهای خویش آگاه شوید بد چیز است
آنچه بر میدارند^(۳) (۳۱) .

و نیست زندگانی دنیا مگر بازی و لهو
وهرآئینه سرای آخرت بهتر است متقیان
را آید در نمی یابید (۳۲) .

هرآئینه میدانیم که اندوهگین
میکند ترا آنچه ایشان می گویند پس هرآئینه
ایشان به دروغ نسبت نمی کنند ترافقط
ولیکن این ستمگاران آیاتِ خدا را

(۱) یعنی منکر حشراند والله اعلم .

(۲) یعنی گناهان خویش را .

(۳) یعنی عمل بد بشکل خیری نهایت زشتی و ناخوشی شده بر پشت او بنهند .

انکار می کنند (۳۳) .

وهرآئینه بدروغ نسبت کرده شد پیغامبران را پیش از توپس صبر کردند بر تکذیب خویش ورنجانیده شدن خویش تاآنکه بیامدبایشان نصرت ما نیست هیچ تغیر دهنده وعده های خدا را وهرآئینه آمدبه تو بعض خبر پیغامبران (۳۴) .

و اگر گران شده باشد برتوروگردانی ایشان پس اگر می توانی که بجوئی سوراخی در زمین یا نردبانی در آسمان پس بیاری پیش ایشان معجزه^(۱) و اگرخواستی خداجمع ساختی ایشان را بر هدایت پس مباش از جاهلان (۳۵) .

جزاین نیست که قبول میکنند^(۲) آنانکه می شنوند و مُردگان (یعنی کافران) برانگیزدایشان را خدا بازسوی او گردانیده شوند (۳۶) .

و گفتند چرا فرودنه آورده شد بر پیغامبر نشانه ای از جانب پروردگار^(۳) بگوهرآئینه خد اقاداراست برآنکه فروفرستد آیتی و لیکن اکثر ایشان نمی دانند (۳۷) .

و نیست هیچ جانوری در زمین ونه هیچ

وَلَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبْرًا عَلٰی مَا كُنْتُمْ يُوعَدُونَ
وَإِذْ وَاحٍ إِلَىٰ آلِهِمْ نَصْرًا مِنَ الْوَلَدِ الْمُبْدَلِ لِكَلِّفِ اللَّهُ
وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ رَبِّكَ الْهُدَى الْبَشِيرُ ۝۳۳

وَلَا كَانَ كِبْرُ عَلَيكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى فَلَا تَكُونُ مِنَ الْبَهِلِينَ ۝۳۴

إِنَّمَا يَنْتَظِرُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ
إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ۝۳۵

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ
يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝۳۶

وَمَنْ دَابَّتْ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظِلٌّ يَظِلُّ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أَمْرٌ

(۱) یعنی از آنجا که می توانی که معجزه بیاری بیار حاصل آنست که تفویض کن امر خود را بر خدا والله اعلم .

(۲) یعنی دعوت اسلام را .

(۳) یعنی از آن نشانه ها که می طلبیدند والله اعلم .

أَمْثَلَكُمْ مَا فَكُنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۸﴾

پرنده که می پرد بدو پر خود مگر ایشان
جماعت هاند مانند شما فرو گذاشت
نکرده ایم در کتاب (یعنی لوح محفوظ)
هیچ چیزی را بازسوی پروردگار خود
حشر کرده خواهند شد (۳۸) .

وَالَّذِينَ نَادَوْا بِالْبَيْتَةِ أَمْ وَبِكُفْرٍ الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءُ اللَّهُ
يُضِلُّهُ وَمَنْ يُشَاءُ يُجِبِلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۹﴾

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ مارا
کرانند و گنگانند در تاریکی ها
هر کرا خواهد خدا گمراه کندش و هر کرا
خواهد براه راست گرداندش (۳۹) .

قُلْ أَسْمِعْكُمْ إِنَّكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَذُنُكُمْ السَّاعَةِ أَعْبَرُ اللَّهُ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۰﴾

بگو آیدید ا گر بیاید بشما عذاب خدا
یاباید به شما قیامت آیا بغیر خدا تضرع
می کنید ا گر راست گوهستید (۴۰) .

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتُسْوَ
مُتَّحِرُونَ ﴿۴۱﴾

نه بلکه خاص بجناب اودعامی کنید پس
دفع می کند آنچه دعای کنید برای دفع
آن ا گر خواهد و فراموش می کنید آن
چیز را که اورا شریک مقرر کردید (۴۱) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ بِالْيَأْسَاءِ وَالْقَارَاءِ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

وهر آئینه فرستادیم بسوی امتان پیش
از تو^(۱) پس در گرفت کردیم ایشان را به
تنگی معیشت و بیماری تازاری کنند
(۴۲) .

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۴۳﴾

پس چرا زاری نکردند و قتیکه آمد بایشان
عذابِ ما ولیکن سخت شد دلهای ایشان
وزینت داد در نظر ایشان شیطان آنچه می
کردند (۴۳) .

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ

پس چون فراموش کردند آنچه پند داده
شد ایشان را بآن کشاده ساختیم برایشان

(۱) یعنی پیغمبران .

حَتَّىٰ إِذَا فِرْعَوْنُهَا أَوْتُوا أَخَذَ نَهْمُ بَقْتَهُ قَاذَاهُمْ
مُتَبَسِّمُونَ ﴿٣٧﴾

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ
عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ قُلْ إِنَّ إِلَهًا غَيْرَ اللَّهِ لَا يُبْدِيهِ أَنْظِرْ كَيْفَ تُصَرِّفُ
الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذَبُونَ ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ
يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَمَا يُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ أَمَنَّ
وَاصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَسْتَفْهِمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٤٢﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ

درهای همه چیز^(۱) تا آن هنگام که شادمان
گشتند بآنچه داده شد ایشان را درگرفت
کردیم ایشان را ناگهان پس شدند ناامید
(۴۴) .

پس بریده شد بیخ گروه ستمگاران
و سپاس خدای راست پروردگار عالمها
(۴۵) .

بگو آیدید ا گرباز گیر دخدا شنوائی
شمارا و چشم های شمارا و مهر زنده بدل
های شما کیست خدا غیر الله تعالى که
آنها بیارد به شما به بین چگونه گوناگون
بیان می کنیم آیت هارا بازایشان رو
گردان می شوند (۴۶) .

بگو آیا دیدید ا گریاید به شما عذاب خدا
ناگهان یا آشکارا آیا هلاک کرده شوند^(۲)
مگر قوم ستمگاران (۴۷) .

و نمی فرستیم پیغامبران را مگر بشارت
دهنده و بیم دهنده پس هر که ایمان آورد
و نیکوکاری کرد پس هیچ ترس نبود
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۴۸) .

و کسانی که به دروغ نسبت کرده اند آیات
مارا برسد بایشان عذاب بسبب فاسق
بودن ایشان (۴۹) .

بگو نمی گویم بشما که نزدیک من است
خزانه های خدا و نه می گویم که میدانم

(۱) یعنی باستدراج نعمتهای فراوان دادیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی هلاک کرده نشوند .

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّا كُنَّا يَوْمَئِذٍ آلَآءَ مَا يَوْحَىٰ إِلَيْنَا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنْذِرْهُمْ الَّذِينَ يُخَافُونَ أَنْ يُخْشَوْا إِلَّا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونُوا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءَ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيِنِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا إِبْهَالًا

غیب راونه می گویم بشما که من فرشته ام پیروی نمی کنم مگر چیزی را که وحی کرده شد بسوی من بگو آیا برابر میشود نابینا و بینا آیاتامل نمی کنید (۵۰) .

و بترسان بقرآن یعنی پند ده بقرآن کسانی را که می ترسند از آنکه حشر کرده شوند بسوی پروردگار خویش نباشد ایشانرا بجز خدا هیچ دوستی و نه سفارش کننده تا پرهیزگاری کنند (۵۱) .

(۱) و دور ممکن کسانی را که مناجات می کنند به پروردگار خویش بامداد و شام می طلبند رضای او را نیست بر تو از حساب ایشان چیزی نیست از حساب تو برایشان چیزی تا برانی ایشان را که آنگاه باشی از ستمگاران (۵۲) .

و همچنین امتحان کردیم بعض مردمان را به بعض تا گویند آیا این جماعت انعام کرده است خدا بریشان از میان ما خدای تعالی فرمود آیا نیست خدا داناتر بشکر کنندگان (۵۳) .

و چون بیایند پیش تو کسانی که ایمان آورده اند بآیتهای ما پس بگو سلام علیکم لازم کرده است پروردگار شما بر خود مهربانی را (لازم کرده است) که هر که بکند از شما کار بد به نادانی

(۱) رؤسائی کفار بآن حضرت گفتند که ما را عارست که با فقرای مسلمین صحبت داریم ایشانرا از مجلس خود یکسو کن تا باتوبنشینیم خدای تعالی آیت فرستاد .

ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِ ۚ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۴﴾

وَلِذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْأَيَّاتِ وَلِيَسْتَنبِذَ الَّذِينَ سَبَّلُوا الْمُجْرِمِينَ ﴿۵۵﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُهْتَدِينَ ﴿۵۶﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا
تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿۵۷﴾

قُلْ لَوْ أَنِّي عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿۵۸﴾

وَعِنْدَ مَا نَحْنُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُونَ إِلَّا اللَّهُ وَنَعْلَمُ مَا فِي الدَّيْرِ الْبَحْرِ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا نَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا زَكَاةٍ
وَلَا يَابِسُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۵۹﴾

بازتوبه کرد بعد از آن و نیکوکاری نمود
پس خدا آمرزنده مهربان است (۵۴) .

و همچنین تفصیل می کنیم نشانه هارا
و تا ظاهر شود راه ستمگاران^(۱) (۵۵) .

بگوهر آئینه منع کرده شدمراکه عبادت
کنم آن کسانی را که شما می پرستید
بعجز خدا بگوپیروی نمی کنم آرزوهای
شمارا گمراه شده باشم آنگاه ونه باشم
ازراه یافتگان (۵۶) .

بگوهر آئینه من برحجتم ازپروردگار خود
و بدروغ داشتید آن دلیل را نیست نزدیک
من آنچه شما بزودی می طلبید آن را^(۲)
نیست حکم مگر خدا را بیان می کنندین
درست را و اوبهترین فیصله کنندگان
است (۵۷) .

بگو اگر بودی نزدیک من آنچه بزودی
می طلبیدش هر آئینه بانجام رسانیده
شدی کارمیان من و میان شما و خدا
داناتراست به ستمگاران (۵۸) .

و نزد اوست کلید های غیب^(۳) نمی
داندش مگرا و میداند آنچه در بیابان
و دریاست و نمی افتد هیچ برگی الا می
داندش و نمی افتد هیچ دانه در تاریکی
های زمین ونه هیچ تری ونه خشکی

(۱) ظاهر نزدیک مترجم آن ست که این واژ زائد است مثل واؤ و فتحت ابوابها .

(۲) یعنی عقوبت در اختیار من نیست .

(۳) یعنی انواع علم غیب .

الاثبت است در کتاب روشن (۵۹) .

واوست آنکه قبض روح شمامی کذبہ شب^(۱) ومی داند آنچه کسب کردید بروز بازبرمی انگیزد شمارا در روزتابانجام رسانیده شود میعاد معین بازسوی اوباز گشت شماست بازخبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۶۰) .

واوست غالب بالای بندگان خود و می فرستد بر شما ملائکه نگاهبان تا وقتی که بیاید به کسی از شما مرگ قبض روح او کنند فرستادگان ماوایشان تقصیر نمی کنند (۶۱) .

باز گردانیده شوند مُردگان بسوی الله خداوندایشان که حق است مر او راست حکم و اوستاب ترین حساب کنندگان ست (۶۲) .

بگوئیست که می رهند شمارا از تاریکی های بیابان ودریا^(۲) مناجات می کنید بجناب اویزاری ونیازپنهانی می گوئید اگر رهای دهدمارا ازین محنت هر آئینه باشیم از شکر کنندگان (۶۳) .

بگوخدای رهند شمارا از آن محنت وازهر اندوهی باز شما شریک مقرمی کنید (۶۴) .

بگو اوست توانا بر آنکه فرستد بر شما عذابی

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ بِمَجْرَحِكُمْ يَوْمَ الظُّلُمَاتِ
تِلْكَ يَبْعَثُ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنْفَخُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً نَّحْنُ إِذَا جَاءَ
أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ نَوْفَتُهُ لَسْنَا وَهْمَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٠﴾

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَمَّا رُءُ
الْحَسِيِّينَ ﴿٦١﴾

قُلْ مَنْ يُنْجِيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا
وَّخُفْيَةً لَّئِنْ أَجَبْنَاهُمْ لَهَذَا كَلَّا لَكُنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٢﴾

قُلْ اللَّهُ يُنْجِيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُنْجَوُونَ ﴿٦٣﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ

(۱) یعنی وقت نوم .

(۲) یعنی از مصیبت های بیابان و دریا .

أَوْ مِنْ تَحْتِ أَنْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ
بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظِرْكُمْ نَصْرَ الْآيَةِ لَعَلَّكُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٥٩﴾

وَلَذَلِكَ بِرَبِّهِ قَوْمًا هُمْ أَهْلُ الْآيَةِ لَعَلَّكُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٠﴾

لَعَلَّكُمْ يَرْجِعُونَ سَوَافَ تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي الْأَيْتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى
يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُبَيِّنُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٢﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ
ذِكْرٌ لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لُوبًا أُولَئِكَ لَهُمْ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَذُرِّيَّةٌ أَنْ يُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَبَى وَلَا تَسْفِهُنَّ وَأَنْ تَعْدِلَ كُلُّ عَدِيلٍ

از بالای شما^(۱) یا از زیر پاهای شما^(۲)
و جمع کند شمارا گروه گروه و بچشاند
بعض شمارا جنگ بعض^(۳) بنگر چگونه
گوناگون بیان می کنیم آیت هارا تا بفهمند
(۶۵).

و به دروغ نسبت کردند قرآن را قوم تووان
راست است بگوئیستم بر شما نگاهبان
(۶۶).

هر خبر را میعاد یست و خواهید دانست
(۶۷).

و چون به بینی آنان را که بحث شروع
کنند در آیت های ما پس رو بگردان
از ایشان تا وقتی که بحث شروع کنند
در سخنی غیروی و اگر فراموش گرداند
ترا شیطان پس منشین بعد یاد آوردن
با گروه ستمگاران (۶۸).

و نیست بر کسانی که پرهیز گاری کردند
از حساب کافران چیزی ولیکن برایشان
لازم است پند دادن تا شود که پرهیز گاری
کنند (۶۹).

و بگذار کسانی را که دین خود گرفتند
بازی و لهو و فریفت ایشان را زندگانی
دنیا و پندده بقرآن برای احتیاط از آنکه
بمهلکه گذاشته شود نفسی را بسبب آنچه

(۱) یعنی چنانکه سنگ بر قوم لوط بارید .

(۲) یعنی چنانکه قارون بزمین رفت .

(۳) یعنی افواج متعدده پیدا شود و بایگدیگر جنگ کنند .

کرده است نیست اورا بجز خدا هیچ دوست و نه شفاعت کننده و اگر عوض خود دهد هرفدای که تواند گرفته نه شود از وی آن جماعت آنانند که بمهلکه گذاشته شدند به وبال آنچه کردند ایشان راست آشامیدنی از آب جوشانیده و ایشان راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۷۰) .

بگو آیامناجات کنیم بجز خدا کسی را که نفع نه دهد ما را و زیان نه رساند ما را و باز گردانیده شویم برپاشنه‌های خود بعد از آنکه راه راست نموده است ما را خدا مانند کسی که گمراه کرده باشند اورا پریان در زمین حیران مانده مر اورا یارانند که می خوانندش بسوی راه راست که بیابسوی مابگوهر آئینه هدایت خدا همان است هدایت حقیقی و فرموده شده است مارا که منقاد شویم پروردگار عالمهارا (۷۱) .

و فرموده شد که برپادارید نماز را و بترسید از خدا و اوست آنکه بسوی او حشر کرده خواهید شد (۷۲) .

و اوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین بتدبیر محکم و روزیکه بفرماید^(۱) که بشو پس می شود سخن اود درست است و مرا و راست پادشاهی روزیکه دمیده شود در صورت

لَا يَخْذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَبِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا اللَّهُ كَأَنَّا لَمْ نَسْتَهْدِهِ الشَّيْطَانُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْفِتِنَا ۚ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأُمِّرْنَا لِمِ سَلَمٍ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يُقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ۚ قَوْلَهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ عَلِيمٌ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

(۱) یعنی چیزی را .

داننده پنهان و آشکار است و اوست
استوار کار آگاه (۷۳) .

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود آزر را
آیا میگیری بتان را معبودان هر آینه من می
بینم ترا و قوم ترادر گمراهی ظاهر (۷۴) .

و همچنین می نمودیم ابراهیم را ملک
آسمان ها و زمین تا او از یقین کنندگان
باشد^(۱) (۷۵) .

پس چون تاریک شد بروی شب
دیدستاره ای گفت این است پروردگار من
پس وقتی که فرو رفت گفت دوست ندارم
فرو روندگان را (۷۶) .

پس چون دید ماه را طلوع کرده گفت این
است پروردگار من پس وقتی که فرو رفت
گفت اگر هدایت نکند مرا پروردگار من
البته شوم از گروه گمراهان (۷۷) .

پس وقتی که دید خورشید را طلوع کرده
گفت این ست پروردگار من این بزرگتر
ست پس چون فرو رفت گفت ای قوم
هر آینه من بیزارم از آنچه شریک مقرر
میکند (۷۸) .

هر آینه متوجه ساختم روی خود را بسوی
کسی که بیافرید آسمانها و زمین را
در حالتیکه حنیفم و نیستم از مشرکان (۷۹) .

وَإِذَا قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذْ رَاكَ أَتَّخِذُ أَصْنَامًا إِلَهًا ۖ إِنِّي
أُرِيدُ أَنْ مَنَّكَ فِي صَلَاتِي مُبِينٍ ۝

وَكَذَلِكَ نُرَى إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ
مِنَ الْمُوقِنِينَ ۝

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلَاقَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِنْ
لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي ۖ هَذَا أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّا أَفَلَتْ
قَالَ يَقُولُونَ إِنِّي بَرِّي ۖ وَمِمَّا يُشْكِرُونَ ۝

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا ۖ وَمَا
أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

(۱) یعنی چنانکه بروی ظاهر کردیم که بتان لائق عبادت نیستند نیز ظاهر ساختیم که
ستاره و هر چه در آسمانها است و زمین لائق عبادت نیست و او در ولیکون
زائده است والله اعلم .

وجدال کردند باوقوم او گفت آیا جدال می کنید بامن درباره خدا و تحقیق هدایت کرده است مرا و نمی ترسم از آنچه شما شریک مقرر می کنید با خدا ولیکن می ترسم از آنکه خدا اراده کند چیزی^(۸۱) واحاطه کرده است پروردگار من بهمه چیز از جهت دانش آیابند نمی گیرید .(۸۰)

و چگونه ترسم از کسی که اورا شریک مقرر می کنید و شمانمی ترسید از آنکه شریک خدا مقرر کردید چیزی را که فرونه فرستاده است بر شما دلیلی برای آن پس کدام يك ازین دو گروه سزاوار تر است بامن بگوئید اگر می دانید (۸۱) .

خدای تعالی فرمود کسانی که ایمان آوردند دنیا میبختند ایمان خود را به شرك آن جماعت ایشان راست ایمنی وایشانند راه یافتگان (۸۲) .

و این است حجت مادادیمش ابراهیم را بر قوم او و بلند می کنیم در مراتب هرکرا می خواهیم هر آئینه پروردگار تو استوار کار داناست (۸۳) .

و عطا کردیم ابراهیم را اسحاق و یعقوب هریکی را از ایشان هدایت کردیم و نوح را هدایت کردیم پیش ازین و از اولاد ابراهیم راه نمودیم داود و سلیمان و ایوب

وَحَاجَّةٌ قَوْمُهُ قَالَ اَتَمَّا الْجِدَارُ فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَ
وَلَا خَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ اِلَّا اَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَيَسْمِعُ رَّبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

وَكَيْفَ اخَافُ مَا اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ اَنْتُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ
مَا لَهُ يَزِيلُ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَاقِى الْعَرِيفِينَ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ
اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

الَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوْا اِيْمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ
وَهُمْ يُهْتَدُونَ ۝

وَتِلْكَ جُمْلَةٌ اٰتِيَتْهُمْ اَلَا اَبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهِ تَرْفَعُ دَرَجٰتٍ
مِّنْ نَّشَأٍ اِنَّ رَّبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ۝

وَوَهَبْنَا لٰهٖ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوْحًا هَدَيْنَا
مِّنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ وَيُوْسُفَ
وَمُوْسٰى وَهٰرُوْنَ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ۝

(۱) یعنی از انواع محنت .

ویوسف و موسیٰ و هارون را و هم چنین
جزامی دهیم نیکوکاران را (۸۴) .

و هدایت کردیم زکریا و یحییٰ و عیسیٰ
و الیاس را همه آنان از صالحان بودند (۸۵) .

و هدایت کردیم اسمعیل و الیسع و یونس
و لوط را و هریک را فضل دادیم براهل
زمان (۸۶) .

و هدایت کردیم بعضی را از پدران ایشان
و اولاد ایشان و برادران ایشان و برگزیدیم
ایشان را و دلالت کردیم ایشان را بسوی
راه راست (۸۷) .

این است هدایت خدا دلالت می کند
بدان هر کرا خواهد از بندگان خویش و
اگر شریک مقرر میکردند نابود شدی
از ایشان آنچه کرده بودند (۸۸) .

این جماعت آنانند که دادیم ایشان را
کتاب و حکمت و پیغامبری پس اگر
کافر شوند بآیات قرآن این کافران پس
ما مقرر ساختیم برای ایمان
بآنها گروهی را که هرگز کافرنه
شوند^(۱) (۸۹) .

این جماعت انبیاء کسانی اند که هدایت
کرد ایشان را خدا پس به روش ایشان
اقتدا کن بگو سوال نمی کنم از شما هیچ
مزد بربتلایف قرآن نیست این مگر
پند عالمهار^(۲) (۹۰) .

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُؤُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا
عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٨٥﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَوْرَاقَهُمْ وَاجْتَنِبْنَا لَهُمْ هَدْيَهُمْ
إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٦﴾

ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنُّبُوَّةَ إِنَّا
يَكْفُرُ بِهَا هَؤُلَاءُ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّا يَسُوا
بِهَا يَكْفُرِينَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ فَيَهْدِيهِمْ أَقْتَدِهِ
فَلَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٨٩﴾

(۱) یعنی مهاجرین و انصار و سائر اخیار و الله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه انبیاء صبر کردند بر ایذاء کفار تو نیز صبر کن و الله اعلم .

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ
مِثْلَهُ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا
وَهِدًى لِلنَّاسِ يَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا يَسْمُونَ وَتَحْمِلُونَ كِبَاءَهُ
وَعَلِمْتُمْ مَا لَا تَعْلَمُونَ أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ يُدْرِكُهُمْ
فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

وصفت نکردند یهود خدا را حق صفت او
چون گفتند فرو نه فرستاده است خدا
بر هیچ آدمی چیزی بگو که فرو فرستاد
کتابی که آورده است او را موسی روشنی
و هدایت مردمان رامی گردانید او را
و دو قسم و رقه‌ها آشکارا می کنید آن را
و پنهان می کنید بسیاری را و آموخته شدید
(یعنی در قرآن) آنچه نمی دانستید شما
و نه پدران شما می دانستند^(۱) بگو خدا
فرو د آورد باز بگذار ایشان را در بحث
ایشان در حالتیکه بازی میکنند^(۲) (۹۱) .

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ
أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ
وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

و این قرآن کتابیست که فرستادیم او را
برکت باور دارنده آنچه پیش از وی بود
و تا بیم کنی اهل مکه را و کسانی را که
گردمکه ساکن اند و معتقدان آخرت البته
ایمان می آرند بقرآن و ایشان بر نماز خود
محافظت می کنند^(۳) (۹۲) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ

و کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغی^(۴) یا گفت وحی فرستاده

- (۱) یعنی کتمان آیات تورات را قرآن اظهار کرد و الاسباق بیقین نمی دانستند .
- (۲) حاصل آنست که اگر یهود گویند که خدای تعالی بهیچ بشر وحی نمی فرستد نقض کرده میشود بتورات و اگر گویند می فرستد استبعاد فرستادن قرآن مجرد تعصب است پس اذ قالوا بجای ان قالوا گفته شد .
- (۳) مترجم گوید انداز اولاً عرب را کرده شد که زبان عربی می فهمند ثانیاً جمیع اهل ارض را بواسطه ترجمه پس این جا انداز اول مراد است مانند آیت "هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم يتلوا علیهم آیاته الآیه" و درآیت "وما ارسلناک الا رحمة للعلمین" از اولی و ثانوی والله اعلم .
- (۴) یعنی اعتقاد کرد مثلاً که بحائر و سوانب از امر الهی است و اتفاق سلف دلیل =

وَلَمْ يُؤْخَرْ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو
أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنْفُسَهُمْ الْيَوْمَ تُخْرَجُونَ عَذَابُ الْهُونِ بِمَا
كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ كَسَاتِرُونَ ﴿٩٣﴾

شده است به من و بحقیقت نفرستاده شده
است بسوی او چیزی و از کسی که گفت
فرو دخواهم آورد مانند آنچه فرود آورده
خدا^(۱) و تعجب کنی چون بنگری و قتی که
ظالمان در شدائد مرگ باشند و فرشتگان
دست های خود را دراز می کنند^(۲) می
گویند بیرون آرید روحهای خود را امروز
جز داده خواهید شد عذاب رسوا کننده به
سبب آنکه می گفتید برخدانان حق و بسبب
آنکه از تصدیق آیات اوسرکشی می کردید
(۹۳).

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فِرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ
نَاحِيَتَكُمْ وَارْأَوْا ظُحُورَكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفْعَاءَ الَّذِينَ
رَبُّهُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ
مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

و گوئیم هر آینه آمدید پیش ما تنها چنانکه
آفریده بودیم شمارا اول بار و بگذاشتید آنچه
عطا کرده بودیم شمارا پس پشت خویش
و نمی بینیم باشما شفاعت کنندگان
شمارا آنکه گمان می کردید که ایشان
در تربیت شما شریکان خدا اند هر آینه
بریده شد پیوند میان شما و گم شد از شما
آنچه گمان می کردید (۹۴).

إِنَّ اللَّهَ لَذُو الْحَبِّ وَالنَّوَى يُغْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُغْرِجُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَلَيْ تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾

هر آینه خدا شگافنده دانه و خسته است
بیرون می آرد زنده را از مرده و بیرون
آرنده مرده است از زنده این ست خدا
پس از کجابر گردانیده می شوید (۹۵).
شگافنده صبح است و گردانید شب را

فَالِإِنِّي إِلْهِبَارٌ وَجَعَلَ آتِلَ سَكَنًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا

= بر آن ست والله اعلم .

(۱) یعنی انشای کتابی مثل قرآن خواهم کرد و انشایا بطریق مشاکلت انزال گفته شد .

(۲) یعنی میزنند والله اعلم .

ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۹۶﴾

آرامگاه و گردانید خورشید و ماه رامعیار
حساب این ست تقدیر خدا غالب دانا
(۹۶) .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِيَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۷﴾

واوست آنکه بیافرید برای شما ستاره ها
تا راه بیابید به سبب آنها در تاریکی های
بیابان و دریا هر آینه به تفصیل بیان کردیم
نشانه هارا برای گروهی که می دانند (۹۷) .
واوست آنکه پیدا کرد شمارا از یک
شخص پس شمارا اقرار گاهی است
و ودیعت جائی هر آینه به تفصیل بیان
کردیم نشانه هارا برای گروهی که می
فهمند (۹۸) .

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ
وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿۹۹﴾

واوست آنکه فرود آورد از آسمان آبی پس
بیرون آوردیم بسبب آن آب گیاه
هر چیز را سپس بیرون آوردیم از آن گیاه
سبزه راکه بیرون می آریم از آن سبزه دانه
یکی بردیگری پیوسته و از شکوفه های
درخت خرما خوشه های آویزان نزدیک
بهم و در دسترس است و بیرون آوردیم
بوستانها از درختان انگور و بیرون آوردیم
زیتون و انار مانند یکدیگر و غیر مانند
یکدیگر^(۱) بنگرید بسوی میوه درخت
چون میوه آردو بسوی پختگی او هر آینه
در این نشانه هاست گروهی راکه ایمان
دارند (۹۹) .

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ
شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَوَكِّفًا وَمِنَ النَّخْلِ
مِنْ طَلْعِهَا أَوْقَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ
وَالنَّارُثَانِ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا
أَشْبَهَ وَنَبْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۰﴾

(۱) یعنی در صورت درخت و ثمر مانند یکدیگر است و در طعم مخالف يك پاره
شیرین و یکپاره ترش یا تلخ والله اعلم .

و مقرر کردند کافران برای خدا شریکان را که از قسم جن اند حال آنکه خدا آفریده است ایشان را و به افترا ثابت کردند اورا فرزندان و دختران بغیر دانش پاکست اورا و بلند است از آنچه بیان میکنند (۱۰۰) .

او آفریننده آسمانها و زمین است چگونه باشد اورا فرزندی و حال آنکه نبود او را زن و بیافرید هر چیز را و او هر چیز داناست (۱۰۱) .

این است خدا پروردگار شما بیست هیچ معبود برحق مگر او آفریننده هر چیز است پس پرستش کنید اورا او بر هر چیز کارساز است (۱۰۲) .

در نمی یابند اورا چشم ها (یعنی درد دنیا) و او درمی یابد چشم هارا و اوست مهربان آگاه (۱۰۳) .

هر آئینه آمدند بشما دلیل ها از جانب پروردگار شما پس هر که بینا شد نفع اوراست و آن که نابینا ماند پس زیان برویست بگو (یا محمد) و نیستم بر شما نگاهبان (۱۰۴) .

و همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها را و تا آنکه گویند که خواندای و تابیان کنیم این دین را برای گروهی که می دانند^(۱) (۱۰۵) .

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرُقُوا بِالْبَيْنِ وَبَدَتِ
بِعَيْنِهِمْ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٠٠﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَتَى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ
صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ كَيْلُ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿١٠١﴾

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ
عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَلِكَ نَصُورُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِيُبَيِّنَ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

(۱) مترجم گوید احتمال بود که کفار گویند کتابهای سابقه را خوانده و آنچه میگوی
ما خود از کتب سابقه است نه وحی الهی است پس خدای تعالی قرآن را بوجهی
نازل ساخت و بوجهی گوناگون بیان کرده محال این شبهه نماند زیرا که این =

إِنَّمَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِن نَّبِيِّكَ أَنَّ إِلَهًا إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٠﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا
وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠١﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٢﴾

وَأَقْسُوا بِاللَّهِ جَهْدَ إِيمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا
بِمَا قَالُوا إِنَّمَا الْأَيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعُرُكُمْ أَتَاهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٣﴾

وَنَقَلَبْ أَقْمَدَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَوْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوْ لَمْ
مَرَّةً وَتَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٠٤﴾

(یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی
کرده شد بسوی تواز جانب پروردگار
توهیج معبود برحق نیست مگراو
واعراض کن از مشرکان (۱۰۶).

و اگر خواستی خدا شریک مقرر نمی
کردند و نگردانیدیم ترا برایشان نگاهبان
و نیستی تو برایشان متعهد (۱۰۷).

وای مسلمانان دشنام مدهید کسانی را که
مشرکان می پرستند بجز خدا زیرا که
ایشان دشنام خواهند داد خدا را از روی
ظلم بغیر دانش همچنین آراسته کردیم
در نظر هر گروهی کردار آن گروه باز بسوی
پروردگار ایشان باشد رجوع ایشان پس
خبر دهد ایشان را بعاقبت حال آنچه می
کردند (۱۰۸).

و سوگند خوردند کافران به سخت ترین
سوگندان خویش که اگر بیاید بدیشان
معجزه البته ایمان آرند بآن بگوجزاین
نیست که معجزه ها نزدیک خداست و چه
مطلع ساخته است شمارا ای مسلمانان
آیا نمیدانید که آن معجزها چون
بیایدایشان ایمان نیارند (۱۰۹).

و صرف کنیم دلهای ایشان را و چشمهای
ایشان را چنانکه ایمان نیاوردند بقرآن
اول بار و بگذاریم ایشان را در گمراهی
خود سرگردان گشته (۱۱۰).

وَلَوْ أَنَّا زُلْنَا إِلَى الْمَلِئِكَةِ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْقِي وَ
حَسَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قَبْلًا مَا كَانُوا يُولِعُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾

و اگر ما می فرستادیم بسوی ایشان
فرشتگان را و سخن می گفتند بایشان
مُردگان و جمع میکردیم برایشان همه چیز
گروه گروه هکزامان نمی آوردند مگر
وقتی که خواستی خدا ولیکن بسیاری
از ایشان نادانی می کنند (۱۱۱) .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ
يُوْحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ
رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

و همچنین پیدا کردیم برای هر پیغامبری
دشمن از شیطانهای انس و جن بطریق
و سوسه القاء می کنند بعض ایشان بسوی
بعضی سخن ظاهر آراسته تافریب دهند و
اگر خواستی پروردگار تونمی کردند این
کار را پس بگذار ایشان را بافترای ایشان
(۱۱۲) .

وَلَيَصْحَقَ إِلَيْهِ أَفْدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَلَا يَصُومُوا وَلْيَسْأَلُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾

و القاء می کنند سخن بظاهر آراسته تامل
کنند بسوی اودل های کسانی که ایمان
ندارند بآخرت و تاپسند کنند او را و تا عمل
کنند آنچه ایشان کننده آند (۱۱۳) .

أَفَعَيِّرَ اللَّهُ أَتْبَعِي حُكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ لَكُمُ الْكِتَابَ
مُقَصِّدًا وَالَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنْقَلَبٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾

بگو آیا طلب کنم فیصله کننده بجز
خدا و اوست آنکه فرو فرستاد بسوی شما
قرآن واضح کرده شده و کسانی که داده ایم
ایشان را کتاب یعنی تورات می دانند که
قرآن فرو فرستاده شده است از جانب
پروردگار تو براستی پس مباش از شک
کنندگان^(۱) (۱۱۴) .

(۱) یعنی یهودی دانند که نزول وحی میشود و آدمی را خدای تعالی پیغمبر می
سازد و در حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم و در قرآن دلائل صدق موجود
هست مترجم گوید در سورت های مکیه مذکور شده است که یهود تصدیق میکنند =

وَلَمَّا كَلَبَتْ رَبِّكَ صَلَاحًا وَعَدًا لَا مُبْدِلَ لِكَلِمَاتِهِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۵﴾

وَأَن تَطِغَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِن يَكْفُرُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَأَن هُمْ إِلَّا خَيْرُ صَوْنٍ ﴿۱۶﴾

إِن رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَن يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿۱۷﴾

فَكُلُوا مِن مَّا ذَكَرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ بِالْآيَةِ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۸﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذَكَرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّرْتُمْ إِلَيْهِ وَأَن كُشِرُوا
لِيُضِلُّوا يَأْهُوِلْ بِهِمْ يَخْلِعُ عَنْ رِئْسِهِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹﴾

وتمام است سخن پرور دگار تودرراستی
وانصاف هیچکس تغیر کننده نیست سخن
های او را واوست شنوادانا (۱۱۵).

و اگر فرمانبرداری کنی بساکسانی را که
در زمین اند گمراه کنند ترا ازراه
خداپروی نمی کنند مگر گمان را
و نیستند مگردروغگو^(۱) (۱۱۶).

هرآئینه پروردگار داناتراست بکسی که
دورمی شود ازراه وی واوداناتراست براه
یافتگان (۱۱۷).

پس بخورید ازآنچه ذکر کرده شدنم خدا
بروی (یعنی هنگام ذبح وی) اگر مومن
هستید بآیات خدا (۱۱۸).

وچست شمارا که نمی خورید ازآنچه
ذکر کرده شده است نام خداپروی و حال
آنکه به تفصیل بیان کرده است برای
شما آنچه بر شما حرام ساخته است الا آنچه
مضطرباشید بسوی او^(۲) وهرآئینه
بسیاری گمراه می کنند بخواهش نفس

= قرآن را ودرسورتهای مدنیه مذکور است که یهود تکذیب میکنند آنرا ووجه تطبیق
آن ست که چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم درمکه بود هنوز دعوت
یهودنکرده بودهمه بصدق قرآن معترف بودند که حکم آن برعرب لازم است
وهیچکس ازایشان انکارنکرده وچون هجرت فرمود ایشانرا دعوت کرد بعناد
درآمدند درسیرت ابن اسحاق چند قصه باین مضمون مذکوراست والله اعلم.

(۱) یعنی آنچه کافران دریاب تحریم وتحلیل اشیا شبهات میکردند باطل است والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی میته حرام است الاوقت ضرورت تناول آن رخصت است
والله اعلم.

خویش بغیر دانش هرآئینه پروردگارتو داناتراست به ستمگاران (۱۱۹) .

وترک کنید آشکارا گناه را وپنهان اورا هرآئینه کسانی که گناه می کنند جزا داده خواهند شد بحسب آنچه میکردند (۱۲۰) .

وخورید از آنچه یاد کرده نه شد نام خدا بروی وهرآئینه خوردنش گناه است وهرآئینه شیطاين وسوسه القاء می کنند بسوی دوستان خویش تاخصومت کنند باشما و اگر فرمانبرداری ایشان کنید هر آئینه شما مشرک باشید^(۱) (۱۲۱) .

آیاکسی که مرده بود پس زنده ساختیمش^(۲) وپیدا کردیم برای اونوری که میرو دباوی میان مردمان مانند کسی باشد که صفتش این ست که در تاریکی ها است نیست بیرون آینده از آن همچنین آراسته کرده شده است در نظر کافران آنچه می کردند^(۳) (۱۲۲) .

وهمچنین پیدا کردیم در هر دهی رئیسان فساق آن ده تافساد کنند در آن ده وبحققت ضرر نمی کنند مگر در حق خویشان ونمی دانند (۱۲۳) .

وچون بیاید بایشان نشانه ای گویند هرگز

وَدَرُّوْا ظَاهِرَ الْاِلَهِ وَبَاطِنَهُ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِالْاِلَهِ
سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿۱۱۹﴾

وَلَا تَأْكُلُوْا اِمْلَآءَ يَدِكُمْ اَسْمَآءَ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاَكْثُ الْفِسْقِ ؕ وَاِنَّ
الشَّيْطٰنَ لَيُؤْخِرُكُمْ اِلٰى اُولٰٓئِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ ؕ وَاِنَّ
اَعْتَصُمُوْهُمْ اِنَّكُمْ لَشٰرِكُوْنَ ؕ ﴿۱۲۰﴾

اَوْ مِّنْ كَانَ مَيِّتًا فَآخِيْنَهُ وَجَعَلْنٰ لَهُ نُوْرًا يَّشِيْءُ بِهٖ
فِي الْاٰلِآءِ كَمَنْ مَّثَلُہٗ فِي الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا ؕ
كَذٰلِكَ نُزَيِّنُ لِّلْكَافِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَكْمُلُوْنَ ﴿۱۲۱﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰ فِيْ كُلِّ قَرْيَةٍ اَكْبَرًا مَّجْرُمٍ يَّهْدِيْهَا لِيَسْكَرُوْا
فِيْهَا وَمَا يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۱۲۲﴾

وَإِذَا جَآءَ نُّهْمٌ اَيُّہٗ قَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتّٰى تُنْزِلَ مِثْلُ

(۱) مترجم گوید مراد ازین وسوسه آنست که اهل جاهلیت می گفتند چرا کشته خود را بخوریم و کشته خدا را نخوریم والله اعلم .

(۲) یعنی کافر بود هدایت کردیمش .

(۳) چنانکه رؤساء کفار مکه در نصرت کفر سعی می کردند والله اعلم .

ایمان نیاریم تا وقتی که داده شود مارا مانند آنچه داده شده است پیغامبران خدا را^(۱) خدادانا تراست بمحل نهادن پیغامبری خود خواهد رسید این گناهکاران را رسوائی نزدیک خدا و عذابی سخت بسبب آنکه بدمی اندیشیدند (۱۲۴) .

پس هر که خدا خواهد که هدایت کندش کشاده کند سینه او را برای اسلام^(۲) و هر که خواهد که گمراه کندش تنگی کند سینه او را در نهایت تنگی گویا بالا میرود در آسمان همچنین می اندازد خدا ناپاکی را بر کسانی که ایمان نمی آرند^(۳) (۱۲۵) .

و این اسلام راه پروردگار تست راست آمده هرائینه تفصیل کردیم نشانه هارا برای گروهی که پند پذیر میشوند (۱۲۶) .

ایشان راست سرای سلامتی یعنی بهشت نزدیک پروردگار ایشان واو کار ساز ایشانست بسبب آنچه میکردند (۱۲۷) .

وروزی که حشر کند خدا ایشانرا همه یک جا گویای گروه جن^(۴) تابع خود بسیار گرفتند از مردمان و میگویند دوستان ایشان از آدمیان^(۵) ای پروردگار مابهره مند

مَا أَفْوَىٰ رُسُلُ اللَّهِ أَكَلَهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرُمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٢٤﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَانَمَا بَعْضُهُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَةَ لِقَوْمِ يَدْعُوكُونَ ﴿١٢٦﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا لِمَعْشَرِ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَّتُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْمَعْ بَعْضًا مِمَّا بَعْضٌ وَبَلِّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ

(۱) یعنی بر هر کسی از ماجرئیل فرود آید و وحی نازل بشود والله اعلم .

(۲) یعنی بفهماندش حقیقت اسلام و محاسن آن والله اعلم .

(۳) یعنی هر چند می خواهند حقیقت اسلام و محاسن آن بفهمند نمی توانند والله اعلم .

(۴) یعنی ای شیاطین .

(۵) یعنی تابعان ایشان را از کفار .

النَّارُ مَثْوًى لَكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾

شذبعض مالزبعض^(۱) ورسیدیم
بمیعادخویش که معین کرده بودی برای
ما^(۲) گویدخداآتش جای شماست
جاویدان آنجالیکن آنچه خداخواسته
است^(۳) هرآینه پروردگار تواستوارکار
دانااست (۱۲۸) .

وهمچنین مسلط می کنیم بعض ستمگاران را بر بعض به سبب شومئ آنچه می کردند (۱۲۹).

وَكَذَلِكَ تَوَلَّى بَعْضُ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿١٢٤﴾

ای گروه جن و انس آیینامدند به شما پیغمبران از جنس شما می خواندند بر شما آیاتِ مرا و بیم می کردند شما را از ملاقات این روز شما گویند اعتراف کردیم بر خویشتن و فریب داده بود ایشان را زندگانی دنیا و گواهی دادند بر خویشتن که ایشان کافر بودند^(۴) (۱۳۰) .

يَمْعُرُ الْعَيْنَ وَالْإِشْأَمَ يَا أَيُّهَا رَسُولُ مَنْكُمْ
يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ الْيَتِي وَيُنْذِرُونَ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا أَشْهَدُ نَاعِلِي أَنْفُسَنَا وَعَزَّزْتَهُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٠﴾

این ارسالِ رسل بسبب آنست که هرگز
پروردگار تو هلاک کننده شهرها نباشد
بجزای ظلم درحالیکه اهل آنها غافل
باشند (۱۳۱).

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

وهر شخص را مرتبه هاست از اجرآنچه

وَلِكُلِّ دَرَجَتٌ مِّمَّا عَمِلُوا

- (۱) یعنی متبوعان خوشوقت شدند بتابعان و تابعان محظوظ شدند از متبوعان والله اعلم .
- (۲) یعنی برای حساب ما پس در حق ما چه حکم است .
- (۳) یعنی در حق اهل نجات والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید مراد آن است که آیانیامده اند از مجموعه جن و انس و آن صادق است بیودن رسل از انس مبعوث بانس و جن والله اعلم .
- (۵) قبل بعثت عقوبت نمی آید والله اعلم .

وَمَارْبُكَّ يَغْفِلُ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۳۷﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ۚ إِن يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ لَكُمْ أَن تُشْكُرَ مِنْ
ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿۳۸﴾

إِن مَّا تُوْعَدُونَ لَآئٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۳۹﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يَفْلِكُ الظَّالِمُونَ ﴿۴۰﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا

کردند و نیست پروردگار تویی خبر
از آنچه به عمل می آرند (۱۳۲) .

و پروردگار توغنی خداوند رحمت است
اگر خواهد دور کند شما را و جانشین
سازد پس از شما هر که را خواهد چنانکه
پیدا کرد شما را از نسل قومی دیگر (۱۳۳) .

هر آئینه آنچه وعده کرده میشود شمارا البته
آمدنی است و نیستید شما عاجز کنندگان
(۱۳۴) .

بگوای قوم من عمل کنید شما بر حالت
خویش هر آئینه من نیز عمل کننده ام
زود باشد که بدانید کسی را که باشد او را
عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه
رستگار نشوند ظالمان (۱۳۵) .

(۱) و مقرر کردند برای خدا از آنچه او

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند از آن جمله آنست که
از زراعت و مواشی پاره ای برای خدا مقرر می کردند پاره ای برای بتان و حصه
خدا بر مساکن و ضعیفان صرف میکردند و حصه بتان بآستانه بتان میرسانیدند پس
اگر چیزی از حصه خدادار حصه بتان مخلوط میشد ترك می کردند که خدا
حاجت نه دارد و اگر از حصه بتان در حصه خدا مخلوط می شد آن راجدا
میکردند که بتان محتاج اند و آنجمله آنست که قتل دختران تجویز میکردند
و پیشوایان ایشان بدین معنی فتوی داده بودند و از آنجمله آنست که بعض
زراعت و مواشی را حجر میساختند که غیر سدن بتان کسی دیگر نخورد و آنچه
برای بتان ذبح میکردند نام خدا بر آن نمی گرفتند از آنجمله آنست که چون
بحاثر و سوائب بچه میدادند گرزنده بودی مردان را حلال میدانستند زنان را
و اگر مرده بودی همه را حلال میدانستند خدای تعالی رد این مذاهب باطله
فرمود و آنچه حکم حق است بیان فرمود و محرماتی که همه اهل باطل بر آن متفق
اند ذکر کرد و الله اعلم .

پیدا کرده است از جنس زراعت و چهارپایان حصه گفتند این حصه برای خداست بگمان خویش و این حصه برای شرکاء که مامقر کرده ایم پس آنچه بود برای شرکای ایشان نمی رسد به خدا و آنچه باشد برای خدا میرسد به شرکای ایشان بد چیز است که مقرر می کنند (۱۳۶) .

و همچنین آراسته کرده است در نظر بسیاری از مشرکان قتل اولاد ایشان را شرکای ایشان^(۱) تاهلاك کنند ایشان را و تا مختلط کنند برایشان دین ایشان را و اگر خواستی خدا نکردندی این کار پس بگذار ایشان را با مفتريات ایشان (۱۳۷) .

و گفتند این چهارپایان و زراعت حجر است نخورد آن را مگر آنکه ما خواهیم بگمان خویش و چهارپایان دیگر اند که حرام کرده شده است سواری بر پشت آنها و چهار پایان دیگر اند که نام خدانمی گیرند هنگام ذبح آن بسبب آنکه دروغ بسته اند برخدا زود جزاء خواهد داد ایشان را بمقابله آنچه افترای می کردند (۱۳۸) .

و گفتند آنچه در شکم این چهارپایان باشد^(۲) حلال است برای مردان ما و حرام است بر زنان ما و اگر مرده باشد

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُهُمْ يُرْغِبُهُمْ وَهَذَا إِلَهُكَ إِنَّا نَمَّا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۱۳۶﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ لِزُورٍ وَهُمْ وَلِيْلَسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿۱۳۷﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ يَرْغِبُهُمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ طَهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِمْ سُبْحَنَهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۱۳۸﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَمُحَرَّمٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ

(۱) یعنی شیاطین که وسوسه کرده اند بایشوایان که مذهب قرار داده اند والله اعلم .

(۲) یعنی در شکم بحاثر سوائب باشد .

شُرَكَاءَ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٠﴾

همه در آن شریک اند جزا خواهد داد به
مقابلۀ این بیان ایشان هر آئینه اواستوارکار
دانا است (۱۳۹) .

هر آئینه زیان کار شدند آنانکه
کشتند فرزندان خود را از جهت بیخردی
بغیر دانش و حرام کردند آنچه روزی
دادایشان را خدابه سبب دروغ بستن
بر خدا به تحقیق گمراه شدند ایشان و نبوندند
راه یافتگان (۱۴۰) .

و خدا آنست که پیدا کرد بوستانهای برداشته
شده برپایها^(۱) و بوستانهای غیر برداشته
شده برپایها^(۲) و پیدا کرد درختان
خرمارا و زراعت را گوناگون میوه های
هریکی و زیتون و انار را مانند یکدیگر
و غیر مانند یکدیگر^(۳) بخورید
از میوه های آن چون میوه بیرون آورد و
بدهید زکوة او را روز درویدن وی
و اسراف مکنید هر آئینه خدا دوست ندارد
اسراف کنندگان را (۱۴۱) .

و پیدا کرد از چهار پایان بار بردارنده را
و جانوری را که بر زمین غلطانند بجهت
ذبح بخورید از آنچه روزی داده است
خدا شمارا و پیروی مکنید گامهای شیطان

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ
مَّعْرُوشَاتٍ وَالْأَخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ
وَالزَّيْتُونَ وَالزَّمَانُ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ
كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ
حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٤٠﴾

(۱) یعنی درختان انگور و مانند آن و الله اعلم .

(۲) یعنی درختان برساق ایستاده و الله اعلم .

(۳) یعنی افراد هر نوعی باعتبار صورت مانند يك دیگرانند و به اعتبار مزه نه والله
اعلم .

را هرآئینه اوشمارا دشمن ظاهر است
(۱۴۲) .

آفرید هشت قسم را از گوسفند دو قسم
وازیزد و قسم^(۱) بگوآیاین دوزرا حرام
کرده است خدای تعالی یا این دوماده را
یا آن را که مشتمل شده است بروی
رحمهای این دوماده خبر دهید مرابه
دانش^(۲) اگر هستی در است گو (۱۴۳) .

و پیدا کرد از شتر دو قسم و از گاؤ دو قسم
بگو آیا این دوزرا حرام کرده است
خدایا این دوماده را یا آنرا که مشتمل شده
است بروی رحم های این دوماده
آیا حاضر بودید و قتی که حکم کرد شمارا
خدا بآن پس کیست ستمگارت از کسی که
بندد بر خدا دروغ تا گمراه کند مردمان را
بغیر دانش هرآئینه خدا راه نمی نماید قوم
ستمگاران را (۱۴۴) .

بگونمی یابم در آنچه وحی فرستاده شده
بسوی من هیچ چیز حرام بر خورنده که
بخورد آن را مگر آنکه باشد مردار یا خون
ریخته شده یا گوشت خوک پس هرآئینه
حرام است یا آنچه فسق باشد که برای غیر
خدا آواز بلند کرده ذبح شود پس هر که
درمانده شود نه بغی کننده و نه از حد
گذرنده پس هرآئینه پروردگار تو آمرزنده

ثَنِيَّةَ أَذْوَابٍ مِنَ الصَّائِغَاتَيْنِ وَمِنَ الْمُعَرَّاتَيْنِ
قُلْ أَلَا الذِّكْرَيْنِ حَرَّمَ الْأَنْثِيَّيْنِ أَمَّا اسْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
أَرْحَامُ الْأَنْثِيَّيْنِ يُخَوِّنِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْأَيْلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ أَلَا الذِّكْرَيْنِ
حَرَّمَ الْأَنْثِيَّيْنِ أَمَّا اسْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَنْثِيَّيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَضَعَكُمُ اللَّهُ فِي بَهْنٍ أَقْمَنَ أَظْلَمَ مِنْ
أَقْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ يَغْيِرُ عَلَيْهِمُ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مَعْزُومًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ
إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ
خَنَازِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمِنَ
أَضْطَرَّ عَلَيْهِ بِأَعْيُنٍ وَآلَاعِدٍ فَإِنَّ رَبَّكَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

(۱) یعنی نرو ماده از هر يك واللہ اعلم .

(۲) یعنی نقلی صحیح بیارید از ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام و از کتب الهیه واللہ اعلم .

مهربان است^(۱) (۱۴۵) .

و بریهو د حرام ساختیم هر جانور ناخن دار^(۲) و از گاؤ و گوسفند حرام ساختیم بر ایشان پیه این دو قسم مگر پیهی که برداشته است پشت این دو قسم یا برداشته است آنرا رودهایا آنچه متعلق شد با ستخوان این طور جزا دادیم ایشان را بمقابلہ ستم ایشان و هر آئینه مارا ست گوئیم (۱۴۶) .

پس اگر به دروغ نسبت کنند ترابگو که پروردگار شما خداوند مهربانی بسیار است و رد کرده نمی شود عقوبتِ اواز قومِ ستمگاران (۱۴۷) .

زود باشد که بگویند مشرکان اگر خواستی خدا یعنی رضای او بودی شریک مقرر نمی کردیم و نه پدران مامی کردند و نه حرام میکردیم چیزی را همچنین بدروغ نسبت کردند کسانی که پیش از ایشان بودند تا آنکه چشیدند عقوبتِ ما بگوآیا هست نزدیک شما دانشی^(۳) تابرون آرید آن را برای ما پیروی نمی کنید مگر شبیه را و نیستید شما مگر دروغگو (۱۴۸) .

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمٌ مِّنْ كُلِّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَزَمٌ عَلَيْهِمْ شَحْمُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّ الْإِصْدَاقُونَ ﴿۱۴۵﴾

فَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ ذَرْهُمْ دُورَ حِمَّةٍ وَإِسْعَاءَ وَلَا يَرْدُ بِأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۴۶﴾

سَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَزَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بِأَسْنَاهُ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ لَّا تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَلَكُمْ أَنْتُمْ الْأَعْرَضُونَ ﴿۱۴۷﴾

(۱) مراد حصر اضافی است به نسبت بهیمة الانعام و آن اصناف ثمانیه مذکور است سگ و شیر و بازو غیر آن اگر چه حرام است از بهیمة الانعام نیست و در آن بحث نداشتند والله اعلم .

(۲) یعنی مثل شتر و شتر مرغ و الله اعلم .

(۳) یعنی نقلی از کتب الهی و الله اعلم .

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٥﴾

بگو خدا راست دلیل محکم پس اگر
خواستی خدا هدایت کردی شمارا همه
يك جا (۱۴۹).

قُلْ هَلْ شَهِدَآءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ
حَرَّمَ هَذَا قَالُوا شَهِدُوا فَأَلْفَكْشَهِدْ مَعَهُمْ وَلَا تَقِمْ
أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْجَنَّةِ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرْتَابُهُمْ يَعْذِلُونَ ﴿٥٥﴾

بگویارید گواهان خود را آنانکه گواهی میدهند که خدا حرام ساخته است این را پس (یا محمد) اگر بفرض گواهی دهند تو معترف مشو با ایشان و پیروی مکن خواهش کسانی که به دروغ نسبت کردند آیاتِ ما را و کسانی که اعتقاد ندارند بآخرت و ایشان با پروردگار خود برابر میکنند^(۱)

(۱۵۰)

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ أَن تَشْرَبُوا بِهِ
سَيِّئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ
إِمْلاكِ نَفْسٍ تَرْزُقُكُمْ وَرِثَاكُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ ذَلِكَ وَطَعْنُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

بگویائید تابخوانم آنچه حرام کرده است
 پروردگار شما بر شما (فرموده است) که
 شریک او مقرر مکنید چیزی را و بوالدین
 نیکوکاری کنید و مکشید اولاد خود را
 از ترس فقر ما روزی میدهم شما را و
 ایشان را و نزدیک مشوید به بی حیائی^(۲)
 آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده باشد
 و مگشید هیچ نفس را که حرام ساخته
 است خدا کشتنش الّا بحق^(۳) این حکم
 فرموده است شما را تا بوده شما به فهمید
 (۱۵۱).

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ ۚ لَكُمْ فِى ذَٰلِكَ لَعَلْفٌ

ونزدیک مشوید به مال یتیم الا بخصلتی
که وی نیک است تاآنکه رسد به جوانی
خود و تمام کنید پیمانۀ و ترازو را بانصاف

- (۱) یعنی معبود باطل را واللہ اعلم .
 (۲) یعنی بزنا ولواطت .
 (۳) یعنی بقصاص ومثل آن .

نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ إِذْ أَقْلَمُوا فَعَدِلُوا ۚ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَضَعْنَا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۵۲﴾

تکلیف نمی دهیم هیچکس را مگر قدر طاقت او و چون سخن گوئید^(۱) پس رعایت انصاف بنمائید و اگر چه آن محکوم علیه صاحب قرابت باشد و بعهد خدا^(۲) وفا کنید این حکم فرموده است شمارا تا پند پذیر شوید (۱۵۲) .

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۚ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
تَفْتَرِكُوا عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَضَعْنَا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۵۳﴾

و خبر داده است که آنچه مذکور شد راه من است راست و درست آمده پس پیروی او کنید و پیروی مکنید راه های دیگر را که این راه هاجدا کنند شمارا از راه خدا این حکم فرموده است شمارا تا پرهیز گاری کنید (۱۵۳) .

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَنَفَصْنَا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يُلْقُونَ ۖ رِيحَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۴﴾

باز می گویم که داده بودیم موسی را کتاب تانعمت تمام کنیم بر هر که نیکوکار بود و بیان کنیم هر چیز را و بجهت هدایت و مهربانی تا ایشان بملاقات پروردگار خویش ایمان آرند^(۳) (۱۵۴) .

وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۵۵﴾

و این قرآن کتابیست که فرو فرستادیمش بابرکت پس پیروی او کنید و پرهیز گاری کنید تا مهربانی کرده شود بر شما (۱۵۵) .

أَنْ تَقُولُوا أَلَمْ نَأْتِ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ لَكُنَّا عَنْ دَرَسَتِهِمْ لَغَفَلِينَ ﴿۵۶﴾

فرستادیمش تا نگوئید بجز این نیست که فرود آورده شد کتاب یعنی تورات و انجیل بر دو گروه پیش از ما و ما بفراموشی از یادمان نرفته ایم^(۴) (۱۵۶) .

(۱) یعنی گواهی دهید یا حکم کنید و الله اعلم .

(۲) یعنی بنذر او .

(۳) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آنست که حرام گردانیدیم اشیای مذکوره را در ازل بر قوم نوح و هلم جراباز دادیم موسی را کتاب و الله اعلم .

أَتَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۖ
فَقَدْ جَاءَهُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكَمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَاحِرٍ
الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنِ الْيَتِيمِ أَمْوَالَهُ الْعَذَابُ بِهَا
كَأَنَّهُمْ يَصِيدُونَ ﴿٥٥﴾

یا گوئید اگر فرود آورده شدی بر ما کتاب
هر آئینه می بودیم راه یافته تراز ایشان پس
آمده است به شما حجتی از پروردگار شما
و هدایت و بخشایش پس کیست ستمگار
تراز کسی که بدروغ نسبت کند آیات
خدارا و اعراض کند از آن جزا خواهیم داد
اعراض کنندگان را از آیات خویش
بدترین عذاب بسبب آنکه اعراض می
کردند (۱۵۷) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ
بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ
انْظُرُوا إِلَىٰ مَا تُنْظَرُونَ ﴿٥٦﴾

آیا منتظر نیستند مگر آن را که بیایند
بدیشان فرشتگان^(۱) یا بیاید پروردگار تو
یا بیاید بعض نشانه های پروردگارتو^(۲)
روزی که بیاید بعض نشانه های
پروردگارتو نفع نه دهد نفسی را که ایمان
نیاورده بود پیش ازین ایمان او یا نفع ندهد
نفسی را که کسب نکرده بود در ایمان
خود عمل خیر^(۳) بگوانتظار کنید هر آئینه
مانیز منتظریم (۱۵۸) .

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّهُمْ وَكَانُوا يَتَّبِعُونَ آيَاتَهُمْ فِي شَيْءٍ
إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٥٧﴾

به تحقیق کسانی که پراگنده کردند دین
خود را و گروه گروه شدند نیستی از ایشان
در هیچ حساب^(۴) جزاین نیست که
کار ایشان گذاشته شده بسوی خداست
باز خبر دهد ایشان را بعاقبت آنچه می

(۱) یعنی برای قبض ارواح .

(۲) یعنی طلوع شمس از مغرب یاد ایه الارض واللہ اعلم .

(۳) یعنی آنروز توبه گنهگار و ایمان کافر قبول نشود واللہ اعلم .

(۴) یعنی از تو مواخذه نخواهند کرد واللہ اعلم .

کردند (۱۵۹) .

هرکه آورد نیکی پس اوراست ده چندان
آن وهرکه آوردیدی جزا داده نخواهد شد
آلا مثل آن وایشان ستم کرده نخواهند
شد (۱۶۰) .

بگو هرآئینه دلالت کرده است مرا
پروردگار من بسوی راه راست مراد می
دارم دین درست کیش ابراهیم را حنیف
شده و نه بود از مشرکان (۱۶۱) .

بگو هرآئینه نماز من وحج و قربانی من
و زندگانی من و موت من همه برای
خداست پروردگار عالمها (۱۶۲) .

هیچ شریک نیست مرا ورا و باین توحید
فرموده شد مراو من نخستین مسلمانانم
(۱۶۳) .

بگو آیا طلب کنم پروردگار غیر خدا
واوست پروردگار همه چیز و عمل نمی
کند هیچ کسی مگر بذات خود و بر ندارد
هیچ بردارنده باریگرا باز بسوی پروردگار
شما رجوع شما باشد پس خبردار کند
شمارا بآنچه که در آن اختلاف می کردید
(۱۶۴) .

واو آنست که ساخت شمارا جانشینان در
زمین و بلند کرد بعضی را بالای بعضی
درجه ها تا بیازماید شمارا در آنچه داده
است به شما هرآئینه پروردگار تو شتاب
کننده عقوبت است و هرآئینه او آمرزنده
مهربان است (۱۶۵) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثْلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٥٩﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦١﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾

قُلْ أَغْيَرُ اللَّهِ أَمْ أَغْيَرُ رِبَاؤَهُ وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٣﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ
دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَأَنَّهُ
لَعَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٤﴾

سوره اعراف مکی است و آن دو صد و شش
آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَصِّ ۱

كَيْتَبُ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ
لِتُنذِرَ بِهِ ذُرِّيَّةَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

إِشْعُرُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ
ذُرِّيَّةِ أَهْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۝

وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا
أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ۝

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ أَهْلَانَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا
ظَالِمِينَ ۝

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۝

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ بِعَلَمٍ وَمَا كُنَّا غَافِينَ ۝

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ بِالْحَقِّ فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ

بنام خدا بخشاینده مهربان .

الْمَصِّ (۱) .

این کتابیست که فرودآورده شد بسوی
تو پس باید که نباشد در سینه تو هیچ تنگی
از تبلیغ او فرودآورده شد تا بیم کنی بآن
و برای پند مسلمانان را (۲) .

پیروی کنی آنرا که فرودآورده شد بسوی
شما از جانب پروردگار شما و پیروی
مکنید بجزوی دوستان را (۱) اندکی
پند می پذیرید (۳) .

و بَسَاةِ که هلاک کردیم پس آمد بوی
عقوبت ما و ایشان شبانگاه آرمیده بودند و
و قتی که ایشان در خواب نیم روز بودند
(۴) .

پس نبود قول ایشان چون بیامد بایشان
عقوبت ما الا آنکه گفتند هر آینه
ما ستمگار بودیم (۵) .

پس البته سوال خواهیم کرد آن کسانی را
که پیغامبر فرستاده شد بسوی ایشان و
البته سوال خواهیم کرد پیغامبران را (۶) .

پس البته بیان خواهیم کرد بحضور ایشان (۲)
بدانش و نبودیم غائب (۷) .

و سنجیدن اعمال بانصاف آن روز بود نیست

(۱) یعنی معبودان باطل که دوست می گرفتید و الله اعلم .

(۲) یعنی همه اعمال ایشان را .

قَالُوا لَيْسَ لَهُمُ الْهَيْكُلُونَ ①

وَمَنْ خَلَقَ مَوَازِينََهُ قَالُوا لَيْسَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا كَاطِلِينَ ②

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
قَالُوا لَئِنْ كُنَّا نَشْكُرُونَ ③

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ④

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا اسْجُدَا إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِمَّنْ خَلَقْتَنِي
مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ⑤

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الصَّغِيرِينَ ⑥

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ⑦

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ⑧

قَالَ فَبِمَا كَفَرْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ⑨

ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ

پس هر که گران شد پله نیکی های او پس
ایشانند رستگار (۸) .

وهر که سبک شد پله نیکی های او پس
آنجماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویشان بسبب آنکه بآیات ما انکار می
کردند (۹) .

و هر آئینه استقرار دادیم شمارا در زمین
و پیدا کردیم برای شمارا آنجا اسباب
معیشت اندکی شکر می کنید (۱۰) .

و هر آئینه آفریدم شمارا (یعنی پدر شمارا)
باز صورت بستیم شمارا (یعنی
پدر شمارا) باز گفتیم به فرشتگان که
سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر
ابلیس نبود از سجده کنندگان (۱۱) .

گفت خدا چه چیز منع کرد ترا از آنکه سجده
کنی و قتیکه امر کردم ترا گفت من بهترم
از تو آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گل
(۱۲) .

گفت پس فرود رو از آسمان زیرا که لائق
نیست ترا که سرکشی کنی در آن پس بیرون
شو هر آئینه تواز خواور شوندگانی (۱۳) .
گفت بار الهامهلت ده مرا تاروزیکه آدمیان
برانگیخته شوند (۱۴) .

گفت خدا هر آئینه تو از مهلت داده شدگانی
(۱۵) .

گفت پس بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته
به نشینم برای آدمیان براه راست تو یعنی
تا از آن منع کنم (۱۶) .

پس البته بیایم بسوی ایشان از پیش ایشان

سَمَاءٍ لَهُمْ وَلَا جِدُّوا لَهُمْ شُكْرِينَ ﴿۱۵﴾

وازیس پشت ایشان وازجانب راست ایشان وازجانب چپ ایشان و نیایی اکثر ایشان را شکر گذار (۱۷) .

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا لَّنْ يَتَعَاطَى مِنْكَ لَهَنَ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْبَعِينَ ﴿۱۶﴾

گفت بیرون رواز آسمان نکوهیده رانده شده بخداهرکه پیروی کند ترا از آدمیان البته پُرکنیم دوزخ را از شما همه یکجا (۱۸) .

وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾

و گفتیم ای آدم ساکن شوتو و زن تو در بهشت پس بخورید از هر جاکه خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهید شد ازستمگاران (۱۹) .

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَائِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿۱۸﴾

پس وسوسه داد ایشان را شیطان تا آشکارا گرداند برای ایشان آنچه پوشیده بود از نظر ایشان از شرم گاه های ایشان گفت منع نکرده است شمارا پروردگار شما ازین درخت مگر برای احتیاط از آنکه شوید دوفرشته یا شوید از جاوید باشندگان (۲۰) .

وَقَالَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ ﴿۱۹﴾

و قسم خورد برای ایشان که من از نصیحت کنندگانم شمارا (۲۱) .

فَدَلَّاهُمَا بِغُرُوفٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَائُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذُرِّي النَّبْتِ وَمِنَ الْأَشْجَارِ أَتَاهُمَا أَنَّهُمَا عَنْ يَمِينِكُمَا الشَّجَرَةُ وَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۲۰﴾

پس بسوی پستی انداخت ایشانرا بفریب دادن پس چون چشیدند آن درخت را ظاهر شد ایشان را شرمگاهای ایشان و شروع کردند که برگی بالای برگی می چسپانیدند برخویش از برگ درختان بهشت و ندا کرد ایشان را پروردگار ایشان که آیا منع نکرده بودم شمارا ازین درخت و نه گفته بودم به شما که هرائینه شیطان شمارا دشمن آشکار است (۲۲) .

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿١٥﴾

يَنْفَعِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لُبَاسًا يُفَاطِرُ سَوَّيْنَاهُ مَا رِيشًا
وَلِبَاسَ التَّقْوَى ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿٣٨﴾

يَدْفِي أَمْرًا لَعْنَتُهُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنْ الْجَنَّةِ
يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِ إِنَّهُ يَرَىٰ ظُهُورَهُمَا مِنْ
حَيْثُ لَا تَرَاهُ فَإِجْعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَذِيعُوا لَهُمْ خَبْرَهُ قَالُوا أَجِدْنَا عَلَى آبَائِنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنْ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفُسْخَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

گفتند ای پروردگار ماستم کردیم برخویش
و ا گر نیامرزی مارا و مهربانی نکنی بر ما
البتّه از زیان کاران باشیم (۲۳) .

گفت خدا فروز وید بعض شما بعضی
 رادشمن خواهد بود و شمارادر زمین
 استقرار و بهره مندی باشد تا وقتی معین
 (یعنی تا مرگ) (۲۴) .

گفت خدادرزمین زندگانی خواهید کرد و در آنجا خواهید مرد و از آنجا بیرون آورده شوید (۲۵) .

ای فرزندان آدم هرآینه مافروداوردیم
بر شما لباسی که بپوشد شرمگاه شمارا
وفروداوردیم جامه های زینت را ولباس
پرهیزگاری وی ازهمه بهتر است این
ازنشانه های خداست تاایشان
بندیدر شوند (۲۶) .

ای فرزندان آدم گمراه نکند شمارا شیطان
چنانکه بیرون آورد پدر و مادر شمارا
از بهشت برمی کشید از ایشان جامهٔ ایشان
را تا بنماید ایشان را سرمه‌گاه ایشان
هر آئینه شیطان و قوم او می بینند
شمار از آن جاکه شما نه می بینید ایشانرا
هر آئینه ماساختیم شیاطین را کار گذار
کسانیکه ایمان ندارند (۲۷) .

و چون بکنند کار زشت گویند یافتیم برین
کار پدران خود را و خدا فرموده است ما را بآن
بگوهر آئینه خدائی فرماید بکار زشت
آیامی گوئید بر خدا آنچه نمی دانید (۲۸).

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۵۸﴾

بگوهرآئینه فرموده است پروردگار من بانصاف و فرموده است که راست کنید رویهای خود را^(۱) نزدیک هر نماز و پرستیداور برای او خالص کرده عبادت را چنانکه آفرید شمار نخست هم چنان دیگر بار خواهید شد^(۲) (۲۹) .

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۵۹﴾

گروهی رازاه نمود و گروهی را ثابت شد برایشان گمراهی هرآئینه شیاطین را دوست گرفتند بجز خدا و می پنداشتند که ایشان راه یافتگانند (۳۰) .

يُنَبِّئُ أَمْرًا خَفِيَ وَازْدَنَبَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۶۰﴾

ای فرزندان آدم بگریذ زینت خود را^(۳) نزدیک هر نماز و بخورید و بیاشامید و از حد مگذرید هرآئینه خدا دوست نمیدارد از حد گذرندگان را (۳۱) .

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۶۱﴾

بگو کیست که حرام کرد زینت خدا را که پیدا کرده است برای بندگان خود و کیست که حرام کرده است پاکیزه هارا از رزق بگوآن پاکیزه هازملا بس و مآکل برای مسلمانان ست در زندگانی دنیا^(۴) خالص شده برای ایشان روز قیامت همچنین بیان می کنیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند^(۵) (۳۲) .

(۱) یعنی بسوی کعبه .

(۲) یعنی سروپا برهنه ختنه ناکرده محشورشوید والله اعلم .

(۳) یعنی لباس خود را .

(۴) یعنی لائق ایشانست اگرچه دیگران نیز استعمال کنند والله اعلم .

(۵) مترجم گوید درین آیت اشارت است بر مذهب رهبان یهود و نصاری و مختشین عرب که توسع را در مآکل و ملابس مکروه میداشتند والله اعلم .

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ
وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْذِنُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَعِيدُونَ ﴿۳۲﴾

يَبْقَىٰ آدَمُ إِنَّمَا يَأْتِيَنَّهُمُ رُسُلُهُمْ يَفْضَحُونَ عَلَيْهِمُ آيَاتِي فَهُمْ
أَنفَىٰ وَأَصْلَحُ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۳﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۴﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
أُولَٰئِكَ يَتْلَوْنَ نَجْمَهُمْ فِيهِمْ مِنْ الْكُتُبِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ
رُسُلُنَا يَكْفُرُوكُمْ قَالُوا آيِنَ مَا كُنتُمْ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ

بگوجزاین نیست که حرام کرده است
پروردگار من بی حیائی ها را آنچه علانیه
باشد از آن و آنچه پوشیده و حرام کرده
است گناه و تعدی ناحق و آنکه شریک خدا
مقرر کنید چیزی را که خدا هیچ دلیل
بر آن نازل نکرده است و آنکه بگوئید
بر خدا آنچه نمی دانید (۳۳) .

وهرگروهی را میعاد است^(۱) پس چون
بیاید^(۲) میعاد ایشان تاخیر نکنند یک
ساعت و نه سبقت کنند^(۳) (۳۴) .

ای فرزندانِ آدم اگر بیايند به شما پیغامبران
از جنس شما می خوانند بر شما آیات مرا
پس هرکه پرهیزگاری کند و نیکوکاری
نماید پس هیچ ترس نه باشد برایشان و نه
ایشان اندوهگین شوند (۳۵) .

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات
مارا و سرکشی کردند از قبول آنها ایشان بندگان
دوزخ اند ایشان آنجا جاویدان اند (۳۶) .

پس کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغ رایا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا آن جماعت برسد بایشان بهره ایشان
از آنچه نوشته شد در لوح محفوظ^(۴)
تا وقتی که چون بیايند نزدیک ایشان

(۱) یعنی وقتی معین است برای هلاک ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک شود .

(۳) یعنی بر زبان حضرت آدم چنانکه در سورة بقره اشارت رفت والله اعلم .

(۴) یعنی نعمت و نعمت که مقدر شده در دنیا بایشان برسد والله اعلم .

كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

فرستادگان ما تا قبض ارواح ایشان کنند
گویند کجاست آنچه شما می پرستیدید
بجز خدا گویند گم شدند ایشان
از ما و معترف شدند بر خویش باین که
ایشان کافر بودند (۳۷) .

حکم کند خدا که داخل شوید همراه امتانی
که گذشته اند پیش از شما از جن وانس
در آتش هر گاه که درآید قومی لعنت کند
قوم دیگر مانند خود را تا وقتی که چون به
یکدیگر برسند در دوزخ همه یکجا
گویند جماعت متاخر از ایشان در حق جماعت
متقدم از ایشان ای پروردگار ما ایشان
گمراه کردند ما را پس بده ایشان را عذاب
دوچند از دوزخ فرماید خداهریکی را
دوچند است ولیکن نمی داند (۳۸) (۱) .

و گویند جماعت متقدم از ایشان جماعت
متاخر را از ایشان پس نیست شمارا هیچ
بزرگی بر ما پس بچشید عذاب را بسبب
آنچه می کردید (۳۹) .

هرآئینه کسانی که بدروغ نسبت کردند
آیات ما را و سرکشی کردند از قبول آن
هرگز کشاده نه شود برای ایشان دروازه
های آسمان و در نیایند به بهشت تا وقتی که
داخل شود شتر در سوراخ سوزن (۴۰) (۲) .
و همچنین جز امید هیم گناهگاران را (۴۰) .

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دُكُوا فِيهَا
جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِضْنَاهُمْ لِرَبِّنَا هَؤُلَاءِ أَصْلَوْنَا فَأَنْزَلَهُمْ
عَذَابًا ضِعْفَيْنِ مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ
وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

وَقَالَتْ أُولَهُمُ الْآخِرَةُ هُمْ مِمَّا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
فَدُكُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّمُ لَهُمْ
أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي
سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿۴۰﴾

(۱) یعنی تابعین را عذاب کفر تقلید و متبوعین را عذاب ضلال و اضلال والله اعلم .

(۲) یعنی محال است والله اعلم .

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ تُجْزَى
الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا يَكْفُفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٠﴾

وَنَرَعْنَا مَا فِي صُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تُحْزِي مِنْ تَحِيْمِ الْأَنْهَارِ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا
أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُّو أَنْ
يُلْكَوُ الْجَنَّةَ أَوْ رُتُّوا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ قَالُوا
مُؤَدَّبِينَ بِهِمْ أَنْ أَمَرَ اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

ایشان را ازدوزخ فرش بُود وازبالای
ایشان ازدوزخ پوششهاباشد وهمچنین جزا
می دهیم ستمگاران را (۴۱) .

وکسانیکه ایمان آوردند وکارهای شائسته
کردند تکلیف نمی دهیم هیچکس را
مگر به قدر طاقت او آنجماعت باشندگان
بهشت اند ایشان آنجاجاویدان باشند
(۴۲) .

ویرون آریم آنچه درسینه های ایشان بُود
از کینه^(۱) میروذیرایشان نهرها و گویند
سپاس آن خدا راست که دلالت
کردمارابسوی این بهشت و هرگز نبودیم
راه یابنده اگر راه نه نمودی ماراخدا
هرآئینه آمدندفرستاد گان پروردگار
مابراستی وندا کرده شونده که این بهشت
داده شدید آن را بسبب آنچه می کردید
(۴۳) .

ونداکنند اهل بهشت اهل دوزخ را که
ماراست یافتیم آنچه وعده کرده بود به
ماپروردگارا پس آیاشماهم راست یافتید
آنچه به شما وعده کرده بودپروردگار شما
گفتند آری پس آواز کند آوازکننده ای
درمیان ایشان که لعنت خدا برآن
ستمگاران است (۴۴) .

که بازمی داشتند مردمان را ازراه خدا

(۱) یعنی آن کینه ها که در دل بهشتیان باشد دورکنیم مثل آنچه میان عثمان و علی
وطلحه و زبیر وعائشه رضی الله عنهم واقع شد والله اعلم .

وَيَبْتَغُونَ جَوَابًا وَهُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٥٩﴾

وَيَذَرُونَهَا إِجَابًا وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمِهِمْ
وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا
وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَا حُفَّتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مِمَّنْ يَقُومُ الْعَذَابُ الظِّلْمِيِّنَ ﴿٦١﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمِهِمْ قَالُوا
مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَعَلُهُمْ وَمَا تَأْتِيهِمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٦٢﴾

أَمْوَالَهُ الَّذِينَ اقْتَسَمُوا لِأَنَّهُمُ اتَّخَذُوا رَحْمَةً أَدْخَلُوا الْجَنَّةَ
لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا أَهُمْ يَخْزَوْنَ ﴿٦٣﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ
الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٦٤﴾

ومی خواستند برای آن راه کجی^(۱)
وایشان بآخرت اعتقادداشتند (۴۵) .

ودر میان بهشت ودوزخ حجابیست^(۲)
وبراعراف مردمانی باشند که می شناسند
هریکی را از اهل موضعین بقیافه^(۳) ایشان
ونداکنند اهل اعراف اهل بهشت را که
سلام علیکم هنوز به بهشت در نیامده اند
وایشان طمع آن دارند (۴۶) .

وچون گردانیده شود چشمهای اهل اعراف
به طرف اهل دوزخ گویند ای پروردگارا
مکن مارا همراه گروه ستمگاران (۴۷) .

ونداکردند اهل اعراف مردانی را که می
شناسند ایشان را به قیافه^(۳) ایشان گویند
کفایت نه کرد از شما جمعیت شما وآنکه
سرکشی می کردید (۴۸) .

ایالین جماعت اند آنانکه شما قسم
میخوردید که هرگز خدا نه رساند بایشان
هیچ رحمت^(۳) گفته شدایشان را که درآئید
به بهشت هیچ ترس نیست بر شما و شما
اندوهگین شوید (۴۹) .

ونداکنند اهل دوزخ اهل بهشت را که
بریزید بر ما چیزی از آب یا از سائر آنچه
روزی داده است شمارا خدا گویند
هرآئینه خدا حرام ساخته است این

(۱) یعنی می خواستند به شبهات این راه را باطل سازند .

(۲) وآن مسمی باعراف است واللہ اعلم .

(۳) یعنی فقرای مسلمین که کافران از ایشان حسابی نمی گرفتند واللہ اعلم .

هر دورا بر کافران (۵۰) .

آنانکه گرفته اند دین خود را بازی و لهو و فریب دادایشان را زندگانی دنیا پس امروز فراموش کنیم ایشان را چنانکه ایشان فراموش کردند ملاقات این روز خویش را و چنانکه انکار میکردند بآیات ما^(۱) (۵۱) .

وهرآئینه آوردیم برای ایشان کتابی که مفصل کرده ایم آثار دانش برای رهنمائی و بخشایش مومنان را (۵۲) .

انتظار نمی کنند کفار مگر مصداق این وعده را روزیکه بیاید مصداق آن گویند کسانی که فراموش کرده بودند آنرا پیش ازین هر آئینه آمده بودند پیغامبران پروردگار مابراستی پس آیا هستند برای ما شفیعان تا شفاعت کنند برای ما یا باز گردانیده شویم بسوی دنیا پس عمل کنیم غیر آنچه می کردیم^(۲) هرآئینه زیان کردند در حق خویشان و گم شده از ایشان آنچه افترامی کردند (۵۳) .

هرآئینه پروردگار شما آن خدا است که آفرید آسمان ها و زمین را درشش روز باز مستقر شد بر عرش می پوشاند شب رابه روز^(۳) می طلبد شب روز رابه شتاب^(۴)

الَّذِينَ اخْتَدَوْا دِينَهُمْ هُمْ وَاعْبَادُهُمْ هُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
فَالْيَوْمَ نَنسُوهُمْ كَمَا نَسُوا الْيَوْمَ هَذَا وَمَا كَانُوا يَلْقَوْنَ
يُحْذَرُونَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَضَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمِهِم بِوَرَاحَةٍ
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسُوا مِن قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
فَهَلْ لَنَا مِن شُفْعَاءٍ يَشْفَعُونَ إِنَّا أُورِذْنَا بِعَمَلٍ غَيْرِ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَيْرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَعْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
آيَاتٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُعْطِي الْبَيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَبِيبًا وَقَدْ أَشْهُسَ الْقَبَرُ وَالْغُيُومُ مَسْحُورَاتٌ يَأْمُرُهُ الْآلَا

(۱) و فراموش کردن خدا ترك ایشان است در دوزخ والله اعلم .

(۲) یعنی مسلمان شویم و بت را نه پرستیم .

(۳) یعنی گاهی اجزای شب را بلباس نهار پوشانیده در حساب نهار می گرداند والله اعلم .

(۴) یعنی از پی درآمدن شب بعد روز مشابه آنست که گویا کسی کسی را دوان

و شتابان می طلبد .

لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرَّكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۳﴾

ادْعُوا رَبَّهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا إِنَّهُ لَا يُجِيبُ الْمُتَدَبِّرِينَ ﴿۵۴﴾

وَلَا تُقْبِلُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا
وَطُمَعَانًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۵﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنِّ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا لِّقَالَا سُقْنَاهُ لِيَكَلَّيَا مَيْدَيْنِ
فَأَنزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۵۶﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبَتْ
لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا نَدِيدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُشْكُرُونَ ﴿۵۷﴾

وآفرید خورشید و ماه و ستارگان را رام
شده بفرمان خدا آگاه شو اوراست آفریدن
و فرمانروائی بغایت بزرگ است خدا
پروردگار عالمها (۵۴) .

به پرستید پروردگار خود را زاری کنان و
پوشیده از مردمان هر آئینه اودوست ندارد
از حد گذرندگان را (۵۵) .

و فساد مکنید در زمین بعد از اصلاح آن^(۱) و به
پرستید اورا به ترس و امید هر آئینه بخشاش
خدا نزدیک است از نیکوکاران (۵۶) .

و اوست آنکه می فرستد بادها را مژده
دهنده پیش از رحمت خود^(۲) تا وقتی که
بردارد ابرگران را روان کنیم آن را بسوی
شهری مرده پس فرود آریم بواسطه آن
ابر آب را پس بیرون آریم بآن آب از جنس
هر میوه همچنین بیرون آریم مردگان را^(۳)
تا پند پذیر شوید (۵۷) .

و شهر پاکیزه برمی آید گیاه او بفرمان
پروردگار او و زمین ناپاکیزه بر نمی آید
رستنی او مگر ناهموار بدیر روینده همچنین
گوناگون بیان می کنیم نشانه ها برای قومی
که شکر گذاری می کنند^(۴) (۵۸) .

(۱) یعنی بسبب بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی پیش از باران .

(۳) یعنی از قبور بیرون کنیم .

(۴) مترجم گوید این مثل است برای پند در قلب سلیم و عدم تاثیر آن در غیر سلیم
والله اعلم .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتُوبُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنَ الْإِلَهِ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

قَالَ يَتُوبُ لَيْسَ بِي ضَلُّةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾

أَبْلَغُكُمْ رَسُولًا لَئِنِ أَنْصَرْتُكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَوْحَيْنَا أَنْ جَاءَ لَكُمْ ذِكْرُنَا لِيَنْبَازَ عَلَيْكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا بُوِّهُ فَأَمْحَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ يَذَّبُوا يَابِسًا لِيَنْبَازَ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٣﴾

وَلَمَّا عَلِمَ آخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَتُوبُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنَ الْإِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

هر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی هر آئینه من می ترسم بر شما از عقوبت روز بزرگ^(۱) (۵۹) .

گفتند اشراف از قوم او هر آئینه ما می بینیم ترادر گمراهی ظاهر (۶۰) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ گمراهی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۱) .

میرسانم به شما پیغام های پروردگار خودونیک خواهی می کنم برای شماو میدانم از حکم خدا آنچه نمی دانید (۶۲) .

آیاتعجب کردید از آنکه آمد به شما پندی از جانب پروردگار شما (فرودا آمده) بر زبان مردی از شما تا بایم کند شمارا وتا پرهیزگاری کنید وتامهربانی کرده شود بر شما (۶۳) .

پس دروغگو پنداشتند آن را پس نجات دادیم اورا و کسانى را که باوى بودند در کشتى و غرق ساختیم کسانى را که دروغ پنداشتند آیاتِ ما را هر آئینه ایشان بودند گروهى نابینا (۶۴) .

وفرستادیم بسوی قوم عاد برادرایشان هود را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق غیر او

(۱) یعنی روز قیامت .

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٠﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالِي رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِرٌ أَمِينٌ ﴿٤١﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَحْلٍ وَمِنْكُمْ لِبَنَاتِكُمْ فِي الْأُزُكُرِ وَإِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْفَلْأِ بِضْعَةَ فَاذْكُرُوا الْأَنْوَاعَ الَّتِي لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٢﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَمَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَاقْتِنَاهُمْ تَعِدُ نَارُ الْإِنِّ مِنَ الشَّاقِقِينَ ﴿٤٣﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَجِئْتُكُمْ بِفِي آسَاءٍ سَبَّيْتُمْ هَآؤُنْكُمْ وَأَبَاؤُكُمْ مَا تَزَالُ اللَّهُ بِهَآ مِنْ سُلْطٰنٍ فَانْظُرُوا إِلَآئِي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٤٤﴾

آیا پرهیزگاری نمی کنید (۶۵) .

گفتند اشراف کفار از قوم او هر آئینه مامی بینیم ترا در بی خردی وهر آئینه ما می پنداریم ترا از دروغ گویان (۶۶) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ بی خردی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۷) .

میرسانم بشما پیغام های پروردگار خود من برای شما نیک خواه با امانتم (۶۸) .

ایا تعجب کردید از آنکه بشما پندی آمد از جانب پروردگار شما بر مردی از شما تا بیم کند شمارا و یاد کنید آن وقت که گردانید شمارا جانشین بعد از قوم نوح و افزود برای شما در خلقت قوت را پس یاد کنید نعمت های خدا را تا شمارستگار شوید (۶۹) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا عبادت کنیم خدا را تنها و بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما پس بیار پیش ما آنچه وعید می کنی^(۱) ما را اگر هستی از راست گویان (۷۰) .

گفت ثابت شد بر شما از جانب پروردگار شما عقوبت و خشم آیامکابره می کنید بامن درباره نامهای چند که شما مقرر کرده اید آن را و پدران شما مقرر کرده اند^(۲) فرو نیاورده است خدا بر آن

(۱) یعنی بیار عقوبت را .

(۲) یعنی بی اصل است .

هیچ دلیل پس انتظار کنید هر آئینه من نیز همراه شما از منتظرانم (۷۱) .

پس نجات دادیم او را و کسانی را که با او بودند بمهربانی از جانب خویش و بریدیم بیخ آنانکه دروغ می پنداشتند آیاتِ ما را و نه بودند از مومنان (۷۲) .

و فرستادیم بسوی قوم ثمود برادر ایشان صالح را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود بر حق غیر او هر آئینه آمد به شما دلیلی از جانب پروردگار شما این ماده شتر نیست پیدا کرده خدا نشانه ای برای شما پس بگذاریدش که چرد در زمین خدا و مرسانید او را هیچ بدی که آنگاه بگیرد شمارا عقوبتِ درد دهنده (۷۳) .

و یاد کنید (نعمت الهی) آن وقت که گردانید شمارا جانشین بعد از قوم عاد و استقرار داد شمارا در زمین می سازید از نرم آن کوشکها و تراشیده خانه ها می سازید کوه هارا پس یاد کنید نعمت های خدا را و تباهی مکنید در زمین فساد افکنان (۷۴) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او آنانرا که هر کسی ضعیف دانست ایشان را مرکسانی را که ایمان آورده بودند از ایشان آیامیدانید که صالح فرستاده شده است از جانب پروردگار خود گفتند اهل ایمان هر آئینه ما بشریعتی که وی فرستاده شده است بآن شریعت

فَأَجْبِدُهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَّعْنَا دَائِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧١﴾

وَالِلَّيْلِ تَمُودُ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَاقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا
لَكُمْ مِنَ الْعِزَّةِ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ
هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ قَدْ رُؤِيَ تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوْهُا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ آلِيمٍ ﴿٧٢﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ
فِي الْأَرْضِ تَتَخِفُّونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنَجَّسُونَ
الْجِبَالِ بَيُوتًا فَأَذْكُرُوا الْأَلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَقْتُلُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿٧٣﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لِلَّذِينَ
اسْتُضِعُوا لِمَنْ أَمَنَ مِنْهُمْ اتَّعَلَبُونَ أَنَّ صَالِحًا
مُرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿٧٤﴾

معتقدانیم (۷۵) .

گفتند سرکشان هرآئینه مابآنچه معتقد آن
شدید کافرانیم (۷۶) .

پس کشتند آن ماده شترا و تجاوز کردند
از فرمان پروردگار خویش و گفتند ای
صالح بیار ما آنچه وعیدی کنی ما را اگر
هستی از پیغامبران (۷۷) .

پس در گرفت ایشان راززله پس گشتند
مرده بزانو افتاده در سرای خویش (۷۸) .

پس صالح اعراض کرد از ایشان و گفت ای
قوم من رسانیدم به شما پیغام پروردگار
خود و نیک خواهی کردم برای شما ولیکن
دوست نمی دارید نیک خواهی کنندگان را
(۷۹) .

فرستادیم لوط را آن وقت که گفت بقوم
خود آیا می کنید آن بی حیائی که پیش
از شما نکرده است آنرا هیچ کس از عالمها
(۸۰) .

هرآئینه شما میروید بشهوت بسوی مردان
بعجز زنان بلکه شما گروه مُسرفانید (۸۱) .

ونه بود جواب قوم او الا آنکه گفتند
بیرون کنید ایشان را زده خود هرآئینه
ایشان مردم پاکبگی طلب کننده اند (۸۲) .

پس نجات دادیم او را و اهل خانه
اورا مگر زنش را که بود از باقی ماندگان
در آنجا (۸۳) .

و بارانیدم بر ایشان بارانی (یعنی از سنگ)
پس بنگر چگونه بود آخر کار گناهکاران
(۸۴) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنُكُمْ بِهِ
كِفْرُونَ ⑤

فَعَزَّوَالثَّاكَّةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا
يُضِلُّهُمْ أَصْتِنَاءٌ مِمَّا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ⑥

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ⑦

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولَ رَبِّي
وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ⑧

وَلَوْ طَإِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّا نُنْزِلُ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْقَالِينَ ⑨

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ⑩

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ
مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ⑪

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ وَكَانَتْ
مِنَ الْغَابِرِينَ ⑫

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُجْرِمِينَ ⑬

وَلِلَّيْلِ مَدِينٍ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُم بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْيَمَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَعْدُوا بِحُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَن آمَنَ بِهِ وَتَبِعُوا هَؤُلَاءَ وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنتُمْ قَلِيلًا فَكَفَرْتُمْ وَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥١﴾

وَأَن كَانَ ظَلُوفُهُ مِمَّنْكُمْ مَّنُوا بِأَلَّذِي أَرْسَلْتَهُ بِهِ وَطَافَهُ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَصْبَحُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٥٢﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُفْرَجَنَّكَ يَسْعَيبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِن قَوْمِنَا أَوَلْتَعْدُونَ فِي رَبِّنَا قَالَ أُولَئِكَ هُمُ الْكَرْهِينَ ﴿٥٣﴾

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان شعیب را گفت ای قوم من به پرستید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجز او هر آئینه آمده است بشما دلیلی از پروردگار شما پس تمام کنید پیمان و ترازو را و ناقص مدهید بمردمان اشیای ایشان را و فساد مکنید در زمین بعد اصلاح آن این کار که گفتیم بهتر است شمارا اگر باوردارندگانید (۸۵) .

و منشینید بهر راه که بترسانید و باز دارید از راه خدا کسی را که ایمان آورده است با و مجوئید برای آن راه کجی و یاد کنید آن وقت که شما اندک بودید پس بسیار گردانید شمارا و بنگرید چگونه شد آخر کار مفسدان (۸۶) .

و اگر هست گروهی از شما مومن بآنچه فرستاده شدم بآن و گروهی نا مومن پس صبر کنید تا آنکه فیصله کند خدا در میان ما و او بهترین حکم کنندگان است^(۱) (۸۷) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او البته بیرون کنیم ترا ای شعیب و کسانی را که همراه تو ایمان آوردند از ده خود یا این که باز گردید در دین ما گفت آیا عود کنیم اگر چه

(۱) یعنی واجب آن بود که همه متفق میشدند برایمان و چون متفق نه شدند منتظر فیصله کردن باشند والله اعلم .

ماناخواهان باشیم (۸۸) .

هرآئینه بر بسته باشیم برخدا دروغی اگر بازگردیم در دین شما بعد از آنکه برهانید خدا مارا ازوی و هرگز لائق نیست مارا که عودکنیم در آن مگر آنکه خواهد خدا پروردگار ما احاطه کرده است پروردگار ما همه چیز از روی دانش برخدا توکل کردیم ای پروردگار ما فیصله کن در میان ما و در میان قوم ما برستی و توبهترین فیصله کنندگانی (۸۹) .

و گفتند آن اشراف که کافر بودند از قوم او بیاران خود اگر متابعت کنی شعیب را هرآئینه شما آهنگام زیان کار باشید (۹۰) .

پس در گرفت ایشان راز زله پس صبح کردند در سرای خویش مرده برزنا افتاده (۹۱) .

آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را گویا نبودند آنجا، آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را ایشان بودند زیان کار (۹۲) .

پس رگردانید از ایشان و گفت ای قوم من رسانیدم به شما پیغام های پروردگار خود و نیک خواهی کردم برای شما پس چگونه اندوه خورم بر قوم کافران (۹۳) .

ونه فرستادیم در هیچ دیهی پیغامبری را مگر گرفتار کردیم اهل آنرا به سختی و رنج تا (بود) که ایشان زاری کنند (۹۴) .

باز دادیم بایشان بجای محنت راحت را تا آنکه بسیار شدند و گفتند هرآئینه رسیده بود پدران ما را سختی

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا نَعُدُّكَ فِي مَلِكِكُمْ بَعْدَ إِذْ جَعَلْنَا اللَّهَ مِنْهُمْ أَوَّلًا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا اقْضِ مَبْنَدَنَا وَبَيِّنْ قَوْمَنَا يَا حَقُّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَتَحِينَ ﴿٨٨﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ لَمْ نَبْعَثْ شُعَيْبًا لَآتِيكُمْ بِهِ الْخَبِيرُونَ ﴿٨٩﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جثثِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا يَمُوتُونَ فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَبِيرُونَ ﴿٩١﴾

مَوَّلَى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ اتَّخَذْتُمْ رُسُلِي وَنَعَصْتُمْ لَهُمْ قُلُوبَكُمْ فَمَا عَلَى قَوْمِكُمْ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْهِمْ أَخَا إِيحْيَىٰ بْنِ يَرْفَعٍ ﴿٩٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْأَسَاءَةِ وَالْقُرْءَاءِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٩٣﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَّوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الْقُرْءَاءُ وَالشَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُسْعَرُونَ ﴿٩٤﴾

وراحت^(۱) پس گرفتیم ایشان را ناگهان
وایشان خبر نه داشتند (۹۵) .

و اگراهل ده ها ایمان آوردندی
و پرهیزگاری کردندى هرآئینه مى کشادیم
برایشان برکت هاز آسمان و زمین ولیکن
به دروغ نسبت کردند پس گرفتیم ایشان
را به وبال آنچه میکردند (۹۶) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
عذاب مابایشان شبانگاه و ایشان خفته
باشند (۹۷) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
بایشان عذاب موقت چاشت وایشان
بازی میکنند (۹۸) .

آیاایمن شدند از مکر خدا^(۲) پس ایمن نمى
شوند از مکر خدا مگر گروه زیان کاران
(۹۹) .

آیا واضح نه شد برآنانکه وارث زمین مى
شوند بعد از هلاك ساکنان آن زمین
که اگر خواستى عقوبت رسانیدمى
ایشان را بسبب گناهان ایشان و مۇهرمى
نهم بردل های ایشان پس ایشان نمى
شنوند (۱۰۰) .

این ده هارا ذکر مى کنیم پیش تو بعض
ازخبرهایشان وهرآئینه آمده بودند باهل

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم
بِمَا كَانُوا يَعْسِبُونَ ﴿۹۵﴾

أَوَإِنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنَاتًا وَهُمْ
نَافِلُونَ ﴿۹۶﴾

أَوَإِنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَعْفَىٰ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿۹۷﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿۹۸﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا
أَنْ لَّوْنَسَاءُ أَصْنُفُهُمْ يَدْخُلُونَهُمْ كُلُّهُمْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
قَدْ أَلَمْنَا لَعِينَهُمْ ﴿۹۹﴾

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ

(۱) یعنی عادت زمان است که گاهى سختى و گاهى راحت مى باشد از باب
مؤاخذة براعمال نه بُود والله اعلم .

(۲) یعنی ازتدبیراهلاك والله اعلم .

كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿۱۰۱﴾

آنها پیغمبران ایشان بامعجزه ها پس هرگز ایمان نیاوردند بآنچه تکذیب کرده بودند پیش از آن همچنین مهرمی نهد خدا بر دل های کافران (۱۰۱) .

وَمَا وَجَدْنَا لِإِكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا

ونه یافتیم در اکثر ایشان وفای عهد وهر آئینه یافتیم اکثر ایشان را بدکار (۱۰۲) .

أَكْثَرَهُمْ لَافِضِينَ ﴿۱۰۲﴾

باز فرستادیم بعد ایشان موسی را به نشانه های خویش بسوی فرعون و قوم او پس کافر شدند بآن نشانه ها پس بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۰۳) .

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ يَأْتِيَنَّهُمَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ قَوْمُ إِيَّاهُ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿۱۰۳﴾

و گفت موسی ای فرعون هر آئینه من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۱۰۴) .

وَقَالَ مُوسَىٰ يُفِرُّ فِرْعَوْنُ إِنَّهُ رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۰۴﴾

سزاوارم بآنکه نه گویم بر خدامگر سخن راست، آورده ام به شما نشانه از جانب پروردگار شما پس بفرست بامن بنی اسرائیل را (۱۰۵) .

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى الْمُلُوكِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جُنِئْتُ مِنَ الْبَيِّنَةِ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَنْتُمْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۱۰۵﴾

گفت ا گر آورده ای معجزه پس حاضر کن آن را ا گر هستی از راست گویان (۱۰۶) .

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ

پس انداخت عصای خود را پس ناگهان آن عصا ازدهای ظاهر شد (۱۰۷) .

الصَّادِقِينَ ﴿۱۰۶﴾

فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿۱۰۷﴾

و بیرون آورد دست خود را پس ناگهان آن دست نورانی شد برای بینندگان (۱۰۸) .

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿۱۰۸﴾

گفتند اشراف از قوم فرعون بایکدیگر هر آئینه این شخص ساحر داناست (۱۰۹) .

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ عَلَيْهِ

می خواهد که بیرون کند شمارا از زمین شما پس چه می فرمائید (۱۱۰) .

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿۱۰۹﴾

گفتند ای فرعون موقوف دارا ورا و برادر او را و بفرست در شهرها نقیبان را (۱۱۱) .

قَالُوا أَرْضِيهِ وَأَخَاهُ وَارْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ ﴿۱۱۰﴾

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَحَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنُ قَالَ إِنَّ لَنَا لَكِبْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ
الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُخْزِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَمُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ غَنُ الْمُلُوقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ
وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ
مَا يَأْتُونَكَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

فَغُلِبُوا هُنَاكَ وَانْقَلَبُوا ضُيُورِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِجِّينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمْثَلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ امْنَعُوا مِنِّي قَبْلَ أَنْ أَذِّنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا
لَمَكْرٌ مَكْرُومَةٌ فِي الْمَدِينَةِ لِخُجُوعِهَا مِنهَا أَهْلُهَا فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

تایارند پیش توهر سحر دانارا (۱۱۲) .

وآمدند ساحران پیش فرعون گفتند هرآئینه
مارا مزدی می باید اگر غالب شویم
(۱۱۳) .

گفت آری وهرآئینه شما از مقربان باشید
(۱۱۴) .

گفتند ای موسی' یا این است که نخست
توافکنی یا ما باشیم اندازنده (۱۱۵) .

گفت موسی' شما افکنید پس آن هنگام که
افگندند بجادو بستند چشم های مردمان
را و بترسانیدند ایشان را آوردند
جادوی بزرگ را (۱۱۶) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی' که بیفکن
عصای خود را پس ناگهان آن عصا فرو می
برد آنچه بدروغ اظهار میکردند (۱۱۷) .

پس ثابت شد حق و باطل شد آنچه می
کردند (۱۱۸) .

پس قوم فرعون مغلوب شدند آنجا و خوار
گشتند (۱۱۹) .

و انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۱۲۰) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۱۲۱) .

پروردگار موسی' و هارون (۱۲۲) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی' پیش
از آنکه إجازات دهم شمارا هرآئینه این
تدبیر است که اندیشیده اید آنرا
در شهر تابیرون کنید ازین شهر ساکنان آنرا
پس خواهید دانست (۱۲۳) .

لَا قِطْعَنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَمْ يَلْبِسْكُمْ
اجْمَعِينَ ﴿۳۷﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿۳۸﴾

وَمَا تَنْفَعُكُمْ فِيهَا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا أَنْفِرْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنا مُسْلِمِينَ ﴿۳۹﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْدَرُونَ مُوسَى وَقَوْمَهُ
لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرُكَ وَالْهَتَّكَ قَالَ سَفَقْتُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿۴۰﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ
الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۴۱﴾

قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ قَبْلُ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا
قَالَ عَلَى رَبِّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوُّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَ كُفْرِي
الْأَرْضَ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿۴۲﴾

البته بِرُّم دست های شمارا وپاهای
شمارا بخلاف یکدیگر^(۱) بازبردارکشم
شمارا همه یک جا (۱۲۴) .

گفتند هرائینه مابسوی پروردگار خودرجوع
کنندگانیم (۱۲۵) .

وانکارنمی کنی بر ما مگرآنکه ایمان
آوردیم به نشانه های پروردگار خویش
چون بیامدبما ای پروردگار ما بریزبر ما
شکیبائی و قبض ارواح ماکن درحالیکه
مسلمان باشیم (۱۲۶) .

وگفتند اشراف از قوم فرعون آیامی گذاری
موسی و قوم اورا تافسادکنند درزمین و
تابگذاردعبادت ترا ومعبودان ترا گفت
خواهیم کشت پسران بنی اسرائیل را و
زنده خواهیم گذاشت دختران ایشانرا
وما برایشان غالبانیم (۱۲۷) .

گفت موسی بقوم خود مددطلبید ازخدا
وصبرکنید هرائینه زمین خدا را است
او وارث می کند هرکرا خواهد ازبندگان
خویش وسرانجام خوب برای
پرهیزگاران است (۱۲۸) .

گفتند ایذا داده شدیم پیش ازآنکه بیائی
نزدیک ماو بعدازآنکه آمدی نزدیک ما
گفت امید است که پروردگار شما هلاک
کند دشمن شمارا وخلیفه گرداند شمارا
درزمین پس بنگرد چگونه عمل می

(۱) یعنی دست راست وپای چپ والله اعلم .

کنید (۱۲۹) .

وهرآئینه گرفتارکردیم کسان فرعون را
بقحط ها وبه نقصان میوه ها تاشود که
ایشان پندپذیرند (۱۳۰) .

پس چون آمدی بایشان فراخی گفتندی
این لائق ماست وا گربرسیدی بایشان
سختی شگون بدگرفتندی موسی و کسانیکه
باوی بودند آگاه باش جزاین نیست که
شگون بدایشان نزدیک خداست ولیکن
بیشتر ازایشان نمی دانند^(۱) (۱۳۱) .

و گفتند کسان فرعون ای موسی هرچه
بیاری آن را ازنشانه ها تاسحرکنی مارابدان
پس مانیستیم ترا باوردارنده (۱۳۲) .

پس فرستادیم برایشان طوفان و ملخ و
کنه (شپش) و غوکها (قورباغها) و خون
نشانه های واضح کرده شده پس سرکشی
کردند و بودند قوم گناهگاران (۱۳۳) .

ووقتیکه فرودامد برایشان عقوبت گفتند
ای موسی دعاکن بجناب پروردگار
خودبان اسماء وادعیه که وحی کرده
است نزدیک توا گرزائل کنی ازما عقوبت
راالبته معتقد شویم تراو به فرستیم باتو
بنی اسرائیل را (۱۳۴) .

پس چون زائل کردیم ازایشان عقوبت
راتامدتی که ایشان رسندگانند بان
نا گهان عهدمی شکستند (۱۳۵) .

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ مِنْ
الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَئِنْ هَذِهِ إِلَّا نُسِيبُهُمْ سَيْئَةً
يُظَاهِرُونَ بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا أَوَّامًا أَطْرِدُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَخَافُ
لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادَ
وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُّفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَىٰ اذْعُرَّنَا رَبِّكَ بِمَا
عِندَكَ عِنْدَكَ لَكِنْ كَتَفَت عَنْكَ الْرِجْزُ لَمُومِنٍ لَّكَ
وَلَتُرْسَلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَتَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِلِغْوِهِ إِذَا
هُم يَنْكَبُونَ ﴿١٣٥﴾

(۱) یعنی مواخذه اعمال برایشان است والله اعلم .

فَأَنزَلْنَا مِنْهُمْ قَارِئُهَا فِي الْبَيْتِ يَا نَهُمُ كَذَّبُوا
يَا نَبِيَّنا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْثَرْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الْكَثَىٰ بَرَكْنَا فِيهَا وَلَمَّا كَلَمْتُ رَبِّكَ
الْحُفَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا يَمَسُ جُودًا وَذُرْنَا
مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا لَيَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجُودًا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ قَالُوا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْلَمُونَ
عَلَىٰ أَصْنَائِهِمْ قَالُوا لَيْسَ أَوْسَىٰ أَجْعَلْ لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ
الْهةُ قَالُوا لَكُمْ قَوْمٌ جَاهِلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعَاتُهُمْ فِيهِ وَيَطِلُ مَا كَانُوا
يَعْبُدُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغَدِ اللَّهُ أَبْوِيَكُمْ إِلَهُاتِهِمْ فَفَعَلَهُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَنجَيْنَاكُم مِّنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَمْسُوكُم مِّنْ سُلُوسَةِ الْعَذَابِ
يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

پس انتقام گرفتیم از ایشان پس غرق کردیم
ایشان را در دریا بسبب آنکه ایشان دروغ
می‌پنداشتند آیاتِ ما را بودند از آن بی
خبر (۱۳۶) .

ومیراث دادیم گروهی را که ضعیف
شمرده می شدند مشارق و مغارب زمینی
که برکت نهادیم در آن^(۱) راست شد وعده
نیک پروردگارتو بر بنی اسرائیل بسبب
آنکه صبر کردند و خراب کردیم آنچه
ساخته بود فرعون و کسان او و آنچه برمی
افراشتند (۱۳۷) .

و گذرانیدیم بنی اسرائیل را از دریا پس
آمدند بر گروهی که مجاورت می کردند
بر بتان خویش گفتند (بنی اسرائیل) ای
موسیٰ بساز برای ما معبودی چنانکه ایشان
را هستند معبودان گفت هر آئینه شما گروهی
هستید که نادانی می کنید (۱۳۸) .

هر آئینه این جماعت باطل کرده شده است
مذهبی که ایشان درآند و باطل است آنچه
میکردند (۱۳۹) .

گفت موسیٰ آیا غیر خدا طلب کنم برای
شما معبودی و اوفضل داده است شمارا
بر عالمها (۱۴۰) .

و یاد کنید نعمتِ ما چون نجات دادیم
شمارا از کسان فرعون می رسانیدند به
شما عقوبتِ سخت می کشتند پسران
شمارا و زنده می گذاشتند دختران شمارا

(۱) یعنی زمین شام بایشان دادیم چه بقعه های شرقیه و چه بقعه های غربیه واللہ اعلم .

ودرین مقدمه آزمایش بزرگ بود از جانب پروردگار شما (۱۴۱) .

و وعده کردیم باموسی سی (۳۰) شب و تمام کردیم آن میعاد را بده شب پس کامل شد میعاد پروردگار او چهل شب و گفت موسی به برادر خود هارون جانشین من باش در قوم من و صلاح کاری کن و پیروی منما راه تباه کاران را (۱۴۲) .

و چون آمد موسی بوعده گاه ما و سخن گفت با او پروردگار او گفت ای پروردگار من بنما بمن خویشتن را تا نظر کنم بسوی تو گفت خدا نخواهی دید مرا ولیکن نظر کن بسوی کوه پس اگر قرار گیرد بجای خود خواهی دید مرا پس و قتی که ظهور کرد پروردگار او بر آن کوه گردانید آن کوه را زمین هموار ساخته و افتاد موسی بی هوش شده پس چون به هوش آمد گفت به پاکی یادمی کنم ترا باز گشتم بسوی تو و من اول مسلمانانم (۱۴۳) .

گفت ای موسی هر آینه من برگزیدم ترا بر مردمان به پیغام های خود و به شنوایند سخن خود پس بگیر آنچه عطا کردم ترا و باش از شکر کنندگان (۱۴۴) .

و نوشتیم برای موسی در لوح ها از هر جنس برای پند و برای بیان هر چیز پس گفتیم بگیر آنرا به قوت و بفرما قوم خود را تا عمل کنند به بهترین آنچه دروست^(۱) خواهم

وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَّمْنَا بَعَثَرَةَ ثَمَرٍ
وَبِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَتَجِدَنَّ مُوسَى لِبِيعَاتِنَا وَكَلِمَةً رَبُّهُ قَالَ رَبِّ ارْنِي
أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَنِي وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ
فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَنِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَاةً وَكَرَّمُوسَى صَوْعًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَنَكَ ثُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ يٰمُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ
بِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَلَنْ مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَارِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا
بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْآلِافِينَ ﴿٣٣﴾

(۱) یعنی بعزیمت دادن رخصت والله اعلم .

سَاصُوفُ عَنْ النَّبِيِّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ بِعَيْتِ
الْحَقِّ وَلَئِنْ بَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ بَرَوْا
سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَكْفُرُوا سَبِيلًا وَلَئِنْ بَرَوْا سَبِيلَ النَّبِيِّ
يَكْفُرُوا سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٩﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُعْجِرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلَافَتِهِمْ عِجْلًا جَسَدًا
لَهُ خُوَادُّ أَمْ بَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يُهْدِيهِمْ سَبِيلًا
لِئْتَخَذَ لَهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤١﴾

وَلَمَّا سَوَّطُ فِي آيَاتِهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا
لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَكُنَّا مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْمَلْتُمْ أَمْرًا رَمَيتُمْ بِهِ الْأَوَاعِ

نمودشمارا سرای گناه گاران^(۱) (۱۴۵).
بازخواهم داشت ازتأمل در آیات
خودکسانی را که تکبر می کننددرزمین
ناحق و ا گربه ببینند هرنشانه که هست
ایمان نیارند و ا گر ببینند راه راستی راه
نگیرند آن را و ا گر ببینند راه گمراهی را
راه گیرند آن را این به سبب آن است که
ایشان دروغ پنداشتند آیاتِ مارا وازآن
غافل ماندند (۱۴۶).

وکسانی که دروغ پنداشتند آیاتِ مارا
ودروغ پنداشتند ملاقات آخرت را نابود
شدعمل های ایشان جزاداده نه شوند الا
بآنچه می کردند (۱۴۷).

وساختند قوم موسی بعد رفتنش اززیور
قبطیان گوساله بدنی که اورا آواز گاو بود
آیاندیدندکه آن گوساله بایشان هیچ سخن
نمی گفت ودلالت نمی کرد ایشان را به
هیچ راه معبود گرفتند آن را وایشان
ستمگاربودند (۱۴۸).

وچون نادم شدند دیدند که ایشان گمراه
شدند گفتند ا گر مهربانی نکند برما
پروردگارما ونیامزد مارا البته باشیم
اززیان کاران (۱۴۹).

وچون بازآمد موسی بسوی قوم خود
خشمناك شده اندوهگین گشته گفت بد
جانشینی است جانشینی که کردید پس

(۱) یعنی منازل فرعونیان خراب شده خواهید دید .

وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمِّ الْقَوْمِ اسْتَصْغَفُوا مِنِّي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُخَيِّبُنِي الرِّجَاءُ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

ازمن آیاشتاب کردید از حکم پروردگار خویش و انداخت الواح را و گرفت موسیٰ سربرادر خود را می کشیدش بسوی خود گفت هارون ای پسر مادر من هراثینه این قوم ضعیف شمردند مرا و نزدیک بودند که بکشند مرا پس شادمکن بسبب اهانت من دشمنان را و شمارمکن مرا با گروه ستمگاران (۱۵۰) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِسَىٰ وَأَخْلَفْنَا بِرَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٤١﴾

گفت موسیٰ ای پروردگار من بیامرز مرا و برادر مرا و داخل کن مارا در بخشایش خود و توبخشاینده ترین بخشایندگانی (۱۵۱) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا الْعَجَلُ سَيْنَا هُمْ غَضِبُوا مِنْ رَبِّهِمْ وَذَلِكَ فِي السِّجِّينِ ﴿١٤٢﴾

هراثینه کسانی که معبود گرفتند گوساله را خواهد رسید باین جماعت خشمی از پروردگار ایشان و رسوائی در حیات دنیا و هم چنین جزای دهیم افترای کنندگان را (۱۵۲) .

وَالَّذِينَ عَلِمُوا النَّبَايَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

و هراثینه کسانی که گناه ها کردند باز توبه نمودند بعد از آن گناهان و ایمان آوردند البته پروردگار توبه بعد از توبه آمرزنده مهربان ست (۱۵۳) .

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضِبُ أَخَذَ الْوَلَدَ فِي يَمِينِهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٤٤﴾

و چون ساکن شد خشم از خاطر موسیٰ گرفت الواح را و در مکتوب وی هدایت بود و بخشایش آنان را که ایشان از پروردگار خود می ترسند (۱۵۴) .

وَأَخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّإِبْقَائِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوِ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَرَأَىٰ أَنَّهُمْ لَمَلَكَا

و اختیار کرد موسیٰ از قوم خود هفتاد کس برای میعاد ما^(۱) پس وقتی که گرفت ایشان

(۱) یعنی تا عذرگویند از عبادت گوساله و این جماعت اگر چه عبادت نکرده بودند =

بِمَا فَعَلَ الشُّعْرَاءُ مِنَّا ۚ إِنَّ هِيَ إِلَّا أَمْنَتُكَ تَقُولُ بِهَا مَنْ
تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَأَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿٥٥﴾

رازلزله گفت موسیٰ ای پروردگار من
اگر می خواستی پیش ازین ایشان را
ومرا هلاک می کردی^(۱) آیا هلاک می کنی
مارا بجزای آنچه کردند بی خردان از قوم
مانیست این حادثه مگر امتحان تو گمراه
می کنی بآن هر کراخواهی و راه می
نمائی بآن هر کراخواهی تو کارساز مائی
پس بیامرز مارا ومهربانی کن بر ما
وتوبهترین آمرزندگان^(۱۵۵) .

وَكَتُبَ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا
هَذَا نَالِيكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ مَّا كَذَّبَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾

وبنویس (یعنی مقدرکن) برای ما درین
دنیا نیکی ودر آخرت نیز نیکی هرائینه ما
رجوع کردیم بسوی تو گفت خدا عذاب
من می رسانمش بهر که خواهم ومهربانی
من احاطه کرده است هر چیز را پس
خواهم نوشت (رحمت کامله خود را)^(۲)
برای کسانی که پرهیزگاری میکنند وزکوة
میدهند و کسانی که ایشان بآیاتِ مامعتقد
می شوند^(۳) (۱۵۶) .

أَلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

(خواهم نوشت رحمت اخرویه) برای
آنانکه پیروی می کنند آن پیغامبر را که نبی
امی است آنکه می یابند نعت اونوشته
نزدیک خویش در تورات وانجیل می

= بر عبادت کنندگان انکار هم نکردند پس خدای تعالی هلاک ساخت واللہ اعلم.

(۱) یعنی اگر در بنی اسرائیل هلاک می شدند تهمت قتل برموسیٰ نه نهادندی
والله اعلم .

(۲) یعنی در آخرت .

(۳) یعنی فساکتبهائست که در آخر زمان رحمت خاص باشد بمتابعان نبی امی
والله اعلم .

لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَلَهُمْ عَلَيْهِمُ الْخَبِيرَاتُ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَ الْإِثْمَ كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ
آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُواهُ وَنَصَرُواهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ
الَّذِي نُزِّلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٨﴾

فرماید ایشان را بکارپسندیده و منع می
کند ایشان را از ناپسندیده و حلال می
سازد برای ایشان پاکیزه هارا و حرام می
کند برایشان ناپاکیزه هارا و ساقط می
کند از ایشان بار گران ایشان را و آن مشقت
هارا که بود برایشان پس آنانکه ایمان
آوردند باو و تعظیم کردند اورا و یاری
دادند اورا و پیروی کردند نوری را که
همراه وی نازل کرده شده است
ایشانند رستگاران^(۱) (۱۵۷) .

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
إِنِّي لَكُنِّي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ فَأَمُوتُوا بِاللَّهِ وَرَسُولُهُ الْبَشَرُ الْإِنَّمَا يَكُونُ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٩﴾

بگو ای مردمان هر آینه من پیغامبر خدایم
بسوی شما همه یکجا، آن خدا اورا راست
پادشاهی آسمان ها و زمین نیست هیچ
معبود برحق مگر اوزنده می کند و می
میراند پس ایمان آرید به خدا و به پیغامبر
او که نبی امی است آنکه تصدیق می
نماید خدا را و سخنان او را و پیروی کنید
اورا تا نبود که شما راه یاب شوید (۱۵۸) .

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يُعَذِّبُونَ ﴿٦٠﴾

و از قوم موسی گروهی هست که دلالت
می کنند مردمان را براه راست و بر راستی
حکم می کنند (۱۵۹) .

وَقَطَعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَابًا لِّأُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى
مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَالْحَجَّتْ مِنْهُ فَاتْنَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ

و متفرق ساختیم بنی اسرائیل را به دوازده
قسم قبیله قبیله گروه گروه و وحی
فرستادیم بسوی موسی وقتی که آب

(۱) مترجم گوید بشارت دادن خدای تعالی حضرت موسی را و به امت مرحومه اول
دلیل است بر نبوت آنحضرت و لهذا می فرماید واللہ اعلم .

مَشَرَيْهِمْ وَكَذَلِكَ نَعْلَمُهُمُ الْقَبَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَ وَالسَّلَوَى كُلُّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

وَأَذَقْنَا لَهُمْ اسْمَكُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةً وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَغْفِرْ لَكُمْ خَلِّفْتُمْ سَبِيْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا
كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

وَسَلَّمْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَءً وَأَوْمَرَ لَكَ يَتَّبِعُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ تَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

خواستند از وی قوم وی که بزن بعضای
خود سنگ را پس روان شد از آن سنگ
دوازده چشمه بدانست هر گروهی آب
خور خود را و سایبان ساختیم برایشان
ابرا و نازل کردیم برایشان من و سلوی
راگفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه روزی
داده ایم شمارا و ایشان برماستم نکردند
ولیکن بر خویشتن ستم می کردند (١٦٠).

و یادکن چون گفته شد ایشان را که ساکن
شوید درین دیه و بخورید ازین دیه
هرجاکه خواسته باشید و بگوئید حطه
و داخل شوید به دروازه سجده کنان
تا بیامریم برای شما گناهان شمارا زیاده
خواهیم داد نکوکاران را (١٦١).

پس بدل کردند ستمگاران از بنی اسرائیل
سخنی غیر آنچه فرموده شد ایشان را پس
فرستادیم برایشان عقوبتی از آسمان بسبب
آنکه ستم می کردند (١٦٢).

و سوال کن (یا محمد) یهود را از حال دیهی
که بود ساکن بر لب دریا چون از حد می
گذشتند در روز شنبه و قتیکه می آمد ماهیان
به ایشان ظاهر شده روزیکه ایشان به
تعظیم شنبه مشغول می شدند و روزیکه
تعظیم شنبه نمی کردند نمی آمدند ایشان
را همچنین آزمودیم ایشان را بسبب آنکه
فسق میکردند (١) (١٦٣).

(١) مترجم گوید اهل دیه سه قسم بودند قسمی شکار میکردند و قسمی از آن نهی می =

وَأَذَقَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا لَّهُمْ مُهْلَكَةٌ أَوْ
مُعَذِّبَةٌ مِمَّا بَاسٌ يُدْأَوْنَ أَلْوَامٌ مَعَذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهِمْ وَالْعَلَمُ
يَقُونُ ﴿٣٧﴾

فَلَمَّا سَأَلُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَجَبْنَا الَّذِينَ يَبْهَوْنَ عَنِ الشُّعْرِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَينَ يَمَينِهِمَا كَانُوا
يَقُونُ ﴿٣٨﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
قِرْدَةً خَاسِئِينَ ﴿٣٩﴾

وَأَذِّنْ لِقَوْمِكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ
يُؤْتِيهِمُ سَوَاءً الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ ۖ وَإِنَّ
لَعَفْوَرَجِيمَ ﴿٤٠﴾

وَقَطَّعْنَاهُمُ فِي الْأَرْضِ أَمْثَالَ الْضُرَابِ حُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ
ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْهَسَنِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

و یادکن چون گفت گروهی از اهل آن دیه^(۱)
چرا پند میدید گروهی را که خدای تعالی
هلاک خواهد کرد ایشان را یا عذاب
خواهد کرد ایشان را عذاب سخت گفتند
تأما را عذری باشد نزدیک پروردگار
شما و تا باشد که ایشان پرهیزکاری کنند
(۱۶۴) .

پس وقتی که فراموش کردند آنچه بآن
پند داده شد ایشانرا نجات دادیم کسانی را
که منع میکردند از کار بد و گرفتار کردیم
ستمگاران را به عذاب سخت به سبب
آنکه فاسق بودند (۱۶۵) .

پس چون تکبر کردند از ترک آنچه منع
کرده شد ایشان را از آن گفتیم ایشانرا شوید
بوزینگان خوار شده (۱۶۶) .

و یادکن چون آگاه گردانید پروردگارتو^(۲)
که البته بفروستد برایشان تا روز قیامت کسی
را که برساند بایشان عقوبت سخت هر آئینه
پروردگار تو زود عقوبت کننده است و
هر آئینه او آمرزنده مهربان است^(۳) (۱۶۷) .

و پراکنده کردیم بنی اسرائیل را در زمین
گروه گروه بعضی از ایشان شایسته کار اند
و بعضی از ایشان سوای اینند و امتحان

= کردند و قسمی نه شکاری کردند و نه از آن منع میکردند والله اعلم .

(۱) یعنی قسم ثالث نبی کنندگان را والله اعلم .

(۲) یعنی بنی اسرائیل را .

(۳) بعد ازین هیچ پادشاهی در بنی اسرائیل پیدا نشده، همیشه لگدکوب پادشاهان
اسلام و نصاری و مجوس می بودند والله اعلم .

کردیم ایشانرا به نعمت هاومشقت ها تابا زگردند یعنی بسوی راه راست (١٦٨).

پس ازپی درآمدند بعد ازایشان جانشینان بدکه وارث تورات شدند^(١) اختیاری کنند متاع این عالم خسیس را ومی گویند آمرزیده خواهد شد برای ما و اگر بیاید متاعی مانند آن البته بگیرند آن را^(٢) آیا گرفته نه شده است برایشان آن عهد که در تورات است که نگویند برخدا مگر سخن راست و خوانده اند آنچه درتورات است و سرای آخرت بهتر است پرهیزگاران را آیا نمی فهمید (١٦٩).

وآنانکه تمسک می کنند به کتاب و برپاداشتند نمازرا هرآئینه ماضاع نمی سازیم مزداین نکوکاران را (١٧٠).

ویادکن چون برداشتیم کوه را بالای ایشان گویای سائبان است وگمان کردند که آن کوه خواهد افتاد برایشان گفتیم بگیرید آنچه دادیم شمارا بجد تمام ویادکنید آنچه دروست تا بود که شما درپناه باشید از عذاب (١٧١).

ویادکن چون گرفت پروردگار توازبنی آدم ازپشت ایشان اولاد ایشان را^(٣) وگواه

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَصَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَصٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُجْعَلْ عَلَيْهِمْ نَبِيًّا أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَاللَّهُ الْخَبِيرُ الْكَذِبِينَ يَكْفُرُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

وَالَّذِينَ يُتَّبِعُونَ الْكِتَابَ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِكْمَالًا يُبْلِغُهُمْ أَجْرًا مُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

وَلَذُنُقًا الْجَبَلِ قَوْمَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاهُمْ بِقُوَّةٍ وَادْعُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ

(١) یعنی احبار بنی اسرائیل .

(٢) یعنی مصراند بر اخذ آن و غیر نادم اند ازان وتوبه مصر غیر نادم صحیح نیست والله اعلم .

(٣) یعنی روز میثاق از آدم اولاد او را پیدا کرد از ایشان اولاد ایشانرا به ترتیبی که =

ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ
بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ أَشْهَدُ أَنَّا نَقُولُ مَا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿۴۲﴾

أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّمَا أَسْأَلُ أَتَىٰ مِنَ الْبَيْتِ مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ
بَعْدِهِمْ أَفَتُهْمِلُونَ ﴿۴۳﴾

وَكُنَّا لَكَ نَقِصًا الْأَيْتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۴﴾

وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْبُيُوتَ الَّتِي فِيهَا كُنُوا وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۴۵﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهَا بِهَا وَلَآكُنَّا إِلَى الْأَرْضِ وَآبَعًا
هَؤُلَاءِ مِمَّا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۴۶﴾

أَوْ تَذَكَّرُكَ يَوْمَكَ كَذَّبُوا

گردانید ایشان را بر ذات ایشان گفت آیانستم
پروردگار شما گفتند آری هستی گواه
شدیم، این شاهد گرفتن برای احتراز از آن
است که بگوئید روز قیامت هرائینه ما بی
خبر بودیم ازین توحید (۱۷۲) .

یابگوئید که بعزاین نیست که شرك آورده
بودند پدران ما پیش از ما ومانسلی بودیم
آمده بعد از ایشان^(۱) آیا هلاک می کنی مارا
به عقوبت آنچه بدکاران کردند (۱۷۳) .

وهم چنین بیان می کنیم نشانه ها و تاباز
کردند (۱۷۴) .

وبخوان برایشان خبر کسی که داده بودیم
اورا علم آیات خود پس بیرون رفت
از علم آن آیات^(۲) پس در پی او شد
شیطان پس گشت از گمراهان^(۳) (۱۷۵) .

و اگر می خواستیم برداشتمی اورا^(۴) به
سبب این آیات ولیکن میل کرد بسوی
پستی و پیروی خواهش خود کرد پس
صفت او مانند صفت سگ است اگر
مشقت اندازی بروی^(۵) زبان ازدهن

= در خارج متحقق شد واللہ اعلم .

(۱) یعنی پس تقلید ایشان کردیم .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شد و تابع شهوات نفس را عالم نه توان گفت .

(۳) یعنی بلعم با عور که کتب الهی خوانده بود بعد از آن باغوا ی زن خود ایدای
حضرت موسی علیه السلام قصد کرد و ملعون شد واللہ اعلم .

(۴) یعنی منزلت اورا .

(۵) یعنی بزدن و دوانیدن .

يَا أَيَّتُهَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۷۹﴾

سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا يَاسِينَآ وَانْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿۸۰﴾

مَنْ يَمْدُدْهُ فَهُوَ الْمُتَدَبِّرُ وَمَنْ يُضِلَّ فَلَا وَلِيَّكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۸۱﴾

وَلَقَدْ دَرَأْنَا لِحَبِّهِمْ كَيْدًا مِنَ الْبَيْنِ وَالْأَرْضَ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ الْفَاسِقُونَ ﴿۸۲﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ السُّمَىٰ قَادُغُوهَا وَذُرُوكَ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۸۳﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِي وَيَفْعِلُونَ ﴿۸۴﴾

وَالَّذِينَ كَذَبُوا يَاسِينَآ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ

بیرون افگند و اگر بگذاری اورانیز بیرون افگند این صفت گروهیست که دروغ شمرند آیات مارا پس بخوان برایشان این پندهارا تا ایشان تأمل کنند (۱۷۶) .

باعتبار صفت بداند این قوم که دروغ شمرند آیات مارا و بر خویشتن ستم می کردند (۱۷۷) .

هر که را خدا راه نمایدش پس همانست راه یابنده و هر که گمراه سازدش پس آن جماعت ایشانند زیان کاران (۱۷۸) .

وهر آئینه بیافریدیم برای دوزخ بسیاری از جنیان و آدمیان، ایشانرا دلهاست که نمی فهمند بآن و ایشان را چشم هااست که نمی بینند بآن و ایشان را گوشها است که نمی شنوند بآن ایشان مانند چهارپایان اند بلکه ایشان گمراه تراند، ایشانند بی خبران (۱۷۹) .

و خدا راست نام های نیک پس بخوانید اورا بآن نام ها و بگذارید آنانرا که کجروی می کنند در نام های خدا^(۱) داده خواهد شد مرایشان را جزای آنچه میکردند (۱۸۰) .

و از آن جماعت که پیدا کرده ایم گروهی هست که دلالت می کنند بدین حق و بآن دین حق عدل می کنند (۱۸۱) .

و کسانی که دروغ پنداشتند آیات مارا پایه

(۱) یعنی ابو المسیح و ابو الملائکه می گفتند .

لَا يَمْلِكُونَ ٨٢

وَأَمِلْ لَهُمْ زَانَ كَذِبٍ مَتِينٌ ٨٣

أَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ
مُذِينٌ ٨٤أَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَخْلَقَ اللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ إِلَهُهُمْ فَبِأَيِّ حَيَاثٍ
بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ٨٥مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَجْمَعُونَ ٨٦يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ
رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ هِيَ إِلَّا الْهَوَىٰ فَفَلَّتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ
الْأَنْعَامُ يَسْأَلُونَكَ عَنْ ذَلِكَ خُفِيَ عَنْهَا قُلُوبُ الْعَامِلِينَ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٨٧

پایه بکشیم ایشان را (تا عمل هلاک) از آنجا
که ندانند (١٨٢) .

و مهلت دهم ایشان را، هر آینه تدبیر من
محکم است (١٨٣) .

آیاتأمل نه کردند که نیست این هم نشین
ایشانرا هیچ دیوانگی، نیست اومگر بیم
کننده آشکارا (١٨٤) .

آیا نظر نکردند به پادشاهی خدا در آسمان
ها و زمین و در آنچه خدا پیدا کرده است
از هر چیز و آیا نظر نه کردند در آن که شاید
نزدیک شده باشد اجل ایشان پس بکدام
سخن بعد قرآن ایمان خواهند آورد
(١٨٥) .

هر که گمراه سازدش خدا پس هیچ راه
نماینده نیست او را و می گذارد ایشان را
خدا در گمراهی خویش سرگردان شده
(١٨٦) .

سوال می کنند ترا از قیامت که کی
باشد استقرار او بگو جز این نیست که علم
قیامت نزدیک پروردگار من است پدید
نیارد او را در وقت اومگر خدا، گران
شده است^(١) در آسمانها و زمین نباید به
شما مگر ناگهان سوال می کنند
ترا از قیامت گویا تو کاوش کننده ای از آن^(٢)
بگو جز این نیست که دانش او نزدیک

(١) یعنی مشکل شده است دانستن قیامت .

(٢) یعنی عالمی بآن .

خداست ولیکن بسیاری از مردمان نمی دانند (۱۸۷) .

بگو نمی توانم برای خود نفع رسانیدن و نه ضرر کردن مگر آنچه خدا خواسته است و اگر من دانستمی علم غیب را هر آینه بسیار جمع کردم از جنس منفعت و نه رسیدی بمن هیچ سختی، نیستم من مگر بیم کننده مژده دهنده برای گروهی که ایمان دارند (۱۸۸) .

اوست آنکه پیدا کرد شمارا از يك شخص و پیدا کرد از آن يك شخص زنش را تا آرام گیرد باوی^(۱) پس چون جماع کرد مردی با زن خود بار گرفت باری سبك پس آمدورفت کرد بان بارسبك بعد از آن چون زن گران بار شد هر دو دعا کردند بجناب پروردگار خویش که اگر فرزندی شائسته به دهی ما را باشیم از شکر کنندگان (۱۸۹) .

پس چون داد خدای تعالی ایشان را فرزندی شائسته مقرر کردند برای او شریکان در آنچه داده بود بایشان پس بلند قدر است خدا از آنچه شريك مقرر میکنند^(۲) (۱۹۰) .

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَاسْتَكُنْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ الشُّعُورُ إِنَّ أَنَا لَآلَانِدِيرٌ وَبَيْنَهُمْ قَوْمٌ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٧﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهَا لَعَنَ ابْنُهَا فَصَالِحًا كَانَتْ لِلزَّوْجِ مِنَ الشَّكِيِّينَ ﴿١٨٨﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا صَالِحًا جَعَلَهُ لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨٩﴾

- (۱) " فلما تغشها " کلام علیحده است یعنی خدای تعالی آدم و حوا را پیدا کرد و از ایشان نسل بسیار پیدا آورد بعد از آن تفصیل انتشار نسل می فرماید .
- (۲) مترجم گوید این تصویر است حال آدمی را که نزدیک ثقل حمل نیت اخلاص درست کند و چون فرزند بوجود آید آن را فراموش سازد و در تسمیه اشراک کند منطبق بر حال حوا چنانکه در حدیث صحیح آمده که حوا حامله شد شیطان بدش =

أَيُّرُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٨﴾

آیا این مشرکان شریک مقرر می کنند چیزی را که هیچ نمی آفریند و خود این شریکان آفریده می شوند (۱۹۱) .

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩﴾

و نمی توانند برای پرستندگان خود یاری دادن و نه خود را یاری می دهند (۱۹۲) .

وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يُطِيعُوا سِوَاكَ عَلَيْهِمْ أَدْعَاؤُهُمْ أَهْلَانُكُمْ صَاوِتُونَ ﴿٢٠﴾

و اگر بخوانید بتان را بسوی راه هدایت پیروی نکنند شمارا^(۱) برابر است بر شما آنکه دعوت کنید ایشان را یا خاموش باشید ای مشرکان (۱۹۳) .

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ قَادُوهُمْ فَنَسَبُوا إِلَيْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢١﴾

هر آئینه کسانی که عبادت می کنید ایشان را بجز خدا بندگانند مانند شما پس بخوانید ایشان را و باید که قبول کنند دعای شمارا اگر راست گوهستید (۱۹۴) .

أَلَمْ أَرْجُلُ يَمُوتُوا بِمَا أَمَرْتُ أَلْيَسَ لَهُمْ آيَاتٌ أَعْيُنُ يَجْعَرُونَ بِمَا أَمَرُهُمْ أَذْهَبُوا شُرَكَاءَهُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنظَرُونَ ﴿٢٢﴾

آیا بتان را پاهاست که راه می روند بآن آیا ایشان را دست هاست که تناول میکنند بآن آیا ایشان را چشم ها است که می بینند بآن آیا ایشان را گوشهاست که می شنوند بآن بگوا می مشرکان بخوانید شریکان خود را بعد از آن تدبیر کنید در حق من و مهلت دهید مرا (۱۹۵) .

إِنَّ دَلِيلَ اللَّهِ الَّذِي يُزِيلُ الْكُتُبَ وَهُوَ يَوَكِّلُ الْفُلُجَيْنِ ﴿٢٣﴾

هر آئینه کارساز من خداست آنکه فرود آورد کتاب را و او کارسازی می

= و سواس انداخت و چون فرزند متولد شدند او عبدالحارث مقرر کرد و چون وجود جمیع قیود در امثال این مواضع ضرور نیست آدم از لوث شرك مبرا باشد و این آیت عصمت او را مصادمت نکند کذا فهمت و ازینجا دانسته شد که شرك در تسمیه نوعیست از شرك چنانکه اهل زبان ما غلام فلان و عبد فلان نام می نهند .
(۱) یعنی اگر بگوئید بخورید یا بیاشا می دهیج کار نکنند .

کندنیکوکاران را (۱۹۶) .

وآنکه می خوانید ایشان را بجز خدا نمی تواند یاری دادن شمارا و نه خود را یاری می دهند (۱۹۷) .

واگر دعوت کنید ایشان را بسوی راه هدایت نه شنوند سخن شمارا وای بیننده می بینی بتان را که می نگرند بسوی تو و حال آنکه ایشان هیچ نمی بینند (۱۹۸) .

لازم گیر دگر در او بفرما بکار پسندیده و اعراض کن از نادانان (۱۹۹) .

واگر باز دارد ترا و سوسه بازدارنده از جانب شیطان آمده پس پناه طلب کن از خدا هر آینه او شنوا دانا است (۲۰۰) .

هر آینه متقیان چون برسد ایشان را و سوسه از شیطان یادمی کنند خدا را پس ناگهان ایشان بینامی شوند (۲۰۱) .

و برادران کافران^(۱) می کشند ایشان را در گمراهی سپس باز نمی ایستند (۲۰۲) .

و چون نمی آری نزدیک ایشان آیتی می گویند چرا از طرف خود اختیار نکردی اورا بگو جز این نیست که پیروی می کنم بآنچه فرود آورده شده است بسوی من از پروردگار من این قرآن نشانه ها است آمده از پروردگار شما و هدایت و بخشایش

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصَرَكَ وَلَا
أَنْفُسَهُمْ يَصُدُّونَ ﴿۹۸﴾

وَأَنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ
وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ﴿۹۹﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿۱۰۰﴾

وَإِنَّا بِفِرْعَوْنَ نَزَعٍ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزَعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۰۱﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ خَلَفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿۱۰۲﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَبْتَغِيهِمْ فِي الْغَى ثَمَرًا لَا يُفْعَرُونَ ﴿۱۰۳﴾

وَإِذَا أَلَمَتْ أَنفُسُهُمْ بِآيَةِ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْنَاهَا قُلْ إِنَّمَا آتَيْنَاهُ
مَا يُؤْتَى إِلَى مَنْ رَزَقَ هَذَا بَصَالَتُ رَبِّكُمْ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۴﴾

(۱) یعنی قرینان ایشان از شیاطین و الله اعلم .

است مرقوم مومنان را (۲۰۳) .

و چون خوانده شود قرآن پس گوش نهید
بسوی آن و خاموش باشید تا مهربانی کرده
شود بر شما (۲۰۴) .

و یادکن پروردگار خود را در ضمیر خود
بزاری و ترسکاری و یادکن پروردگار
خود را به کلام پست تر از بلند آوازی
بامداد و شبانگاه و مباحث از غافلان (۲۰۵) .

هر آئینه کسانی که نزدیک پروردگار تواند^(۱)
سر کشی نمی کنند از عبادت او و بیپای
یاد میکنند او را و بتخصیص او را سجده می
کنند (۲۰۶) .

سوره انفال مدنی است و آن هفتاد و
پنج آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

می پرسند ترا از غنیمت ها^(۲) بگو غنیمت

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿۲۰۳﴾

وَإِذْ تَنْزِيلُكَ فِي نَفْسِكَ نَضْرًا عَازِجَةً وَدُونَ
الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ يَالْغُدُوِّ وَالْإِصْلَاحِ وَلَا تَكُنْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲۰۴﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَنْعِنُونَ عَنْ عِبَادَتِي
وَيَسْتَحِبُّونَهُ وَلَهُ يُجَدُّونَ ﴿۲۰۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

(۱) یعنی ملاء اعلیٰ .

(۲) سوره انفال در قصه بدر فرو داده است در آیات این سوره اشارت بوقائع این
غزوه واقع شده از آن جمله آنست که مسلمانان در غنیمت مباحثه میکردند آنانکه
غارت کرده بودند خواستند که تنها بر آن متصرف شوند دیگران خواستند که علی
السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف و مختار در غنائم خدا
و رسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند
از استیثار غارت کننده به غنیمت باطل است بعد از آن حکم فرمود که غنیمت
را پنج قسم باید کرد چهار قسم در میان غانمان قسمت کنند و یکی در بیت المال
نگاهداشته به تصرف آن رسانند و این تصرف حق است و عطای اوست بغير دخل
غارت کنندگان پس آیه "قل الانفال لله والرسول" محکم است غیر منسوخ .

اللَّهُ وَأَصْلَحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحِلَّتْ قُلُوبُهُمْ
وَلَا ذَاتُ بَيْنٍ عَلَيْهِمْ آيَةٌ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ③

أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَمَعْمَرَةٌ وَزِيَرَةٌ كَرِيمَةٌ ④

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ⑤

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ لَكُمُ الْإِيمَانُ إِلَى الْهُدَى
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ⑥

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ
وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّكُوكِ تَكُونُ لَكُمْ

ها خدا و رسول راست^(۱) پس به ترسید
از خدا و به صلاح آرید صحبتی را که میان
شما است و فرمانبرداری کنید خدا و
رسول او را اگر مسلمان هستید (۱) .

جزاین نیست که مومنان آنانند که چون
یاد کرده شود خدا بترسد دل‌های ایشان
و چون خوانده شود برایشان آیات خدا
زیاده سازند آن آیات ایمان ایشان را
و بر پروردگار خویش توکل میکنند (۲) .

آنانکه برپای دارند نماز را و از آنچه روزی
داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۳) .

این جماعت ایشانند مومنان به تحقیق ایشان
را است مرتبه هانزدیک پروردگار ایشان
و آمرزش و روزی نیک (۴) .

چنانکه بیرون آورد ترا پروردگار توازخانه
تو به تدبیر درست و هرائینه گروهی
از مسلمانان ناخوشنود بوندند^(۲) (۵) .

خصوصت میکردند با تو درسخن راست
بعد از آنکه ظاهر شد گویا رانده می شوند
بسوی مرگ و ایشان در آن می نگرند (۶) .

و (یاد کن نعمت الهی را) آن گاه که
خدایکی ازدو گروه را وعده شمامی داد
که وی شمارا باشد و دوست میداشتید

(۱) یعنی متصرف در غنائم ایشانند و کسی دیگر را اختیار نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی کار در قسمت بروفق حکم خدا ست نه موافق آرزوی نفوس
چنانکه بیرون آوردن تو به تدبیر درست بودنزدیک خدا برخلاف اراده قوم والله
اعلم .

وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّقَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۝

که چیزی غیر از جنگ شمارا بُود و می خواست خدا که ثابت کنندین حق را به فرمان های خویش و بُرد بنیادکافران را (۷) .

يُخَيِّقُ الْحَقَّ وَيُبْطِلُ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۝

می خواست تا ثابت کند دین حق را و برطرف کند دین باطل را اگر چه ناخوشنود باشند گناهکاران^(۱) (۸) .

إِذْ تَسْتَعِينُونَ رَبَّكُمْ فَأَسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَوِّفِينَ ۝

آنگاه که فریادمی کردید در جناب پروردگار خویش پس قبول کرد دعای شمارا که من مددکننده شما بمزار کس از فرشتگان از پس ایشان جماعت دیگر را آورده^(۲) (۹) .

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ الْآبَتِيَّ وَلَا تَلْمِزِيَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا تَنْصُرُوا لَكُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

و نساخت خدا این مدد را مگر برای مژده و تا آرام گیرد بآن دل های شما و نیست فتح مگراز نزدیک خدا هر آئینه خدا غالب با حکمت است (۱۰) .

إِذْ يُعِثُّ لَكُمْ الْوَعْدَ أَمَنَةً مِنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُفْرَكُمْ وَيَذْهَبَ عَنْكُمْ رَجَزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۝

آنگاه که می پوشید شمارا به خواب سبک بجهت ایمنی از نزدیک خود و فرود می آورد بر شما از آسمان آب باران تا پاک کند شمارا بآن و ببرد از شما آلودگی شیطان و تابه بندد بر دل های شما یعنی ثابت دارد

- (۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم در غزوہ بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شدواین خبر بکاروان رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمدد ایشان بالشکر گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن و جمعی قصد کارزار لشکر نمودند و مرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .
- (۲) یعنی یک هزار بودند بعد از آن سه هزار گشتند و بعد از آن پنجهزار شدند والله اعلم .

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلِكَةِ أَنْي مَعَكُمْ فَتَبَيَّنُوا الَّذِينَ آمَنُوا
سَالِفِينَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالرَّعْبُ فَاضْرُوبُوا قُوَى
الرَّعْنَقِ وَاضْرُوبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١١﴾

ذَلِكَ يَأْتُهُمْ شَأْوَالُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٢﴾

ذَلِكُمْ قَدْ وَفَوْهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا
فَلَا تُؤْتُوهُمْ الْآبَارَ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبرُهُ إِلَّا مَنْ خَرَفَ الْقِتَالَ
أَوْ مَخَضِرًا إِلَى فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

فَلَمْ تَنْتَهِ لَهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ مَنَّهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ

دلهارا و محکم کند بآن پا هارا^(۱۱) .
آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار
توبسوی فرشتگان که من باشمام پس
استوارسازید مسلمانان را رعب خواهم
افگند دردلهای کافران پس بنزید ای
مسلمانان بالای گردن ها و بنزید از ایشان
هرطرف دست و پای را (۱۲) .

این بسبب آن ست که ایشان خلاف
کردند با خدا و رسول او و هرکه خلاف
کند با خدا و رسول او پس خدا سخت
عقوبت است (۱۳) .

این را بچشید و بدانید که کافران راست
عذاب آتش (۱۴) .

ای مومنان چون بهم آئید با کافران انبوه
کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت
هارا (۱۵) .

و هرکه بگرداند بسوی ایشان آن روز
پشت خود را مگر رجوع کنان برای جنگی
یا پناه جویان بسوی گروهی پس هر آینه باز
گشت بخشمی از خدا و جای او جهنم است
و بد جای است (۱۶) .

پس شما نه کشته اید این جماعت را
ولیکن خدا گشت ایشان را و تو (یا محمد)

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند و محدث بودند آب نداشتند و ازین جهت و سوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد و خواب سبک را بر چشم ایشان مسلط کرد تا اضطراب دل ایشان برطرف شد .

وَلَكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبَلِّغَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلََاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَبِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَرِيمٌ ﴿٥١﴾

إِنْ تَسْتَفْتِهِمْ أَفَعَزَّ جَبَلُكُمُ الْغَمُّ وَإِنْ تَدَّهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُدُّوا عِدَّةَ لَوْلَا تَعْنَى عَنْكُمْ فَيَنْتَكُمُ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَاتَّبَعْتُمْ سَعُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا الْكَافِرِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٥٤﴾

نیافگندی^(۱) و قتیکه افگندی ولیکن خدا افگند تا عطا کند مسلمانان را از نزدیک خویش عطای نیکو هر آینه خدا شنود انا است^(۲) (۱۷) .

حال این ست و بدانید که خداست کننده است حیلہ کافران را (۱۸) .

ای کافران اگر طلب فتح می کردید پس آمد به شما فتح و اگر باز ایستید پس آن بهتر است شمارا و اگر باز گردید (یعنی بنا فرمانی) باز گردیم^(۳) و دفع نکنند از شما جماعت شما هیچ چیز اگر چه بسیار باشد .

و بدانید که خدا با مسلمانان است^(۴) (۱۹)

ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و روی مگردانید از وی و حال آنکه شما می شنوید (۲۰) .

و مشوید مانند کسانی که گفتند شنیدیم و ایشان نمی شنوند^(۵) (۲۱) .

(۱) یعنی مشتِ خاک را .

(۲) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریک مشت سنگ ریزه بسوی کفار انداخت پس هیچکس از ایشان نه بود که چیزی از آن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تأیید غیبی بود .

(۳) یعنی بجزا دادن .

(۴) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که از میان این هردو گروه قاطع رحم است و دین باطل پیش گرفته است او را هلاک کن و به حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم او بودند .

(۵) یعنی مانند اهل کتاب که تورات خواندند و به زبان معترف شدند و بر آن عمل نکردند .

إِنْ شَرَّالَّذِيْٓءَاتَىٰ عَنِ اللَّهِ الضُّرُّ أَلْبَسَكُمْ ٱلَّذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ ۝

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْبَغَهُمْ وَلَوْ أَسْمَهُمْ
لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ۝

هر آئینه بدترین جنبندگان نزدیک خدا
کرانندگانند آنانکه در نمی یابند (۲۲).
و اگر دانستی خدا در ایشان نیکوئی البته
شنوادی ایشان را^(۱) و اگر شنوایدی
ایشان را حتماً روی میگردانیدند اعراض
کنان (۲۳).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا السَّجِيْدُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ اِذَا
دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ
الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَاَنَّهُۥ اِلَيْهٖ تُعْثَرُوْنَ ۝

ای مسلمانان قبول کنید خواندن خدا و
رسول را چون بخواند شمارا برای آنکه
زنده سازد شمارا بدانید که خدا حائل
می شود در میان انسان و دل او^(۲) و بدانید
که بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴).

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْكُمْ
خَاصَّةً وَّاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝

وبه پرهیزید از فتنه که نه رسد بآنانکه
ستم کردند از شما به تخصیص^(۳) و بدانید
که هر آینه خدا سخت عقوبت کننده
است^(۴) (۲۵).

وَاذْكُرُوْا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِى الْاَرْضِ فَخٰلَفُوْنَ
اَنْ يَّتَعَفَكُمُ النَّاسُ فَاَوْكَلَكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِبَنِي سُلَیْمٰنَ
مِّنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝

و یاد کنید (ای مهاجران نعمت الهی را)
آن وقت که شما اندک بودید ناتوان
شمرده در زمین یعنی درمکه می ترسیدید
از آنکه بربایند شمارا مردمان پس جای
داد شمارا یعنی در مدینه و قُوَّت داد
شمارا به نصرت خود و روزی داد شمارا
از چیزهای پاکیزه تا شود که سپاسداری
کنید (۲۶).

(۱) یعنی لیکن ندانست .

(۲) یعنی عزیمت اونسخ می کند .

(۳) یعنی بلکه عام بود شامت او والله اعلم .

(۴) و آن فتنه ظهور عقوبت بدعت است یا ترک نهی منکر والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَحُونُوا
أَمْثَلَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

وَعَلِمُوا أَنَّ أَمْوَالَهُمْ وَأَوْلَادَهُمْ فَتَنَةٌ وَإِنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا
وَيُخْرِجْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾

وَإِذْ يَهْرُكُ الَّذِينَ كَفَرُوا يُخَيِّتُونَكَ أَوْ يَفْتُلُونَكَ
أَوْ يُخْرِجُونَكَ وَيَكْمُرُونَ وَيَمْكُرُونَ وَاللَّهُ
خَبِيرُ الْمَكْرِينَ ﴿٣١﴾

وَإِذْ أَتَى عَلَىٰ آلِهِمْ إِلَهُ قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ
لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْرِسِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ

ای مسلمانان خیانت مکنید با خدا و رسول
و خیانت مکنید امانت های یک دیگر را
در حالیکه شما میدانید (یعنی مفاسد آنرا)
(٢٧) .

و بدانید که مال های شما و فرزندان شما
آزمایش است و آنکه خدا نزدیک اوست
مزد بزرگ (٢٨) .

ای مسلمانان اگر برترسید از خدا
پیدا کند برای شما فتحی را و در گذارد
از شما گناهان شما را و پیامرزد شما را و خدا
صاحب فضل بزرگ است (٢٩) .

و (یادکن نعمت الهی) آنگاه که تدبیرید
کردند در حق تو کافران تاحبس کنند ترا یا
بکشند ترا یا جلاوطن کنند ترا و ایشان
تدبیرید می کردند و خدا تدبیر می
کرد یعنی بایشان و خدا بهترین تدبیر
کنندگانست ^(١) (٣٠) .

و چون خوانده شود برین جماعت آیات ما
گویند بتحقیق شنیدیم اگر خواهیم بگوئیم
مانند این نیست این مگر افسانه پیشینیان
(٣١) .

و آنگاه که گفتند بار خدایا اگر هست این
قرآن راست از نزدیک تو پس بیار بر ما
سنگ را از آسمان یا بیار بر ما عذاب دردناک
را (٣٢) .

و نیست خدا که عذاب کند ایشان را و تو
میان ایشان باشی و هرگز نیست

(١) تعریض است بآن قصه که کفار در مکه جمع شده این رای می زدند .

مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغُفِرُونَ ﴿۳۱﴾

وَمَا لَهُمْ آلَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَ إِنْ أَوْلِيَاءُ لَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۳﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيَفْضَحُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُجْرُونَ ﴿۳۴﴾

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿۳۵﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

خدا عذاب کننده ایشان و ایشان استغفار می کنند^(۱) (۳۳) .

و چیست مرایشان را که عذاب نکند ایشان را خدا حال آنکه ایشان باز میدارند یعنی مردمان را از مسجد الحرام و نیستند سزاوار آنجا، نیستند سزاوار در آنجا مگر متقیان ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۳۴) .

و نیست^(۲) نماز ایشان نزدیک خانه کعبه بجز صغیر کردن و دستک زدن پس بچشیدای کافران عذاب را بسبب کافر شدن خود (۳۵) .

هر آئینه کافران خرج می کنند اموال خود را تا بازدارند مردمان را از راه خدا پس زود باشد که خرج کنند آنرا باز باشد آن خرج کردن پشیمانی برایشان باز مغلوب شوند و کافران بسوی دوزخ رانده شوند (۳۶) .

تاجدا سازد خدای تعالی ناپاک را از پاک و بنهد ناپاک را بعضی آن را بر بعضی پس توده سازد آنهمه را یکجا پس درآردش در دوزخ این جماعت ایشانند زیان کاران^(۳) (۳۷) .

بگو کافران را اگر باز ایستند آمرزیده

(۱) یعنی سنت خدا آنست که تا پیغامبر در میان قوم باشد عذاب عام نمی کند و همچنین تا آنکه ایشان استغفار کنند عذاب نمی آید .

(۲) یعنی بعد هجرت حضرت سید البشر از میان ایشان .

(۳) یعنی در اصل استحقاق عذاب دارند لیکن بودن پیغامبر در میان ایشان مانع بود و الحال مانع برخاست .

وَلَنْ يَعُوذُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۸﴾

شودایشان را آنچه گذشت و اگر عود کنند
پس هر آینه گذشته است روش پیشینیان^(۱)
(۳۸) .

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ
بِلَا إِلَهٍ إِلَّا أَنْتَ هُوَ فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳۹﴾

و کارزار کنید ای مسلمانان بایشان تا آنکه
نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و
باشد دین همه برای خدا پس اگر
بازایستند از شرک (یعنی مسلمان شوند)
هر آینه خدا بآنچه میکنند بیناست (۳۹) .

وَأِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ يَنعَمُ الْمَوْلَى
وَيَنعَمُ النَّصِيرُ ﴿۴۰﴾

و اگر روگردانند^(۲) پس بدانید که خدا
مددگار شما است نیک مددگار است وی
و نیک یاری دهنده است (۴۰) .

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ إِلَهَكُمْ خُصَّةٌ وَ
لِرَسُولٍ وَلِإِذَى الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَ عَبْدِنَا يَوْمَ
الْقُرْآنِ يَوْمَ اتَّفَقَ الْجَمْعُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۱﴾

و بدانید که آنچه غنیمت یا
فتید از کافران از هر جنس پس پنجم حصه
اش خدا راست و پیغامبر را و خویشاوندان
را^(۳) و یتیمان و درویشان و مسافران را
اگر ایمان آورده اید بخدا و بآنچه
فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که
جدا شد حق از باطل روزیکه بهم آمدند دو
گروه^(۴) و خدا بر همه چیز تواناست^(۵)
(۴۱) .

(۱) مترجم گوید و این تصویر است حال کسی را که می خواهد جزو کل چیزی را
باطل سازد و دفع کند .

(۲) یعنی از اسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر را که بنی هاشم و بنی مطلب اند .

(۴) یعنی ایمان آوردند بآنکه بروزیدر نصرت نازل فرمود .

(۵) مترجم گوید چهار خمس غانمان را باید داد یک خمس در بیت المال نهاده بر پنج
حصه قسمت بایک دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدَّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَ
الرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِخَيْلِكُمْ فِي
الْبَيْعِ وَلَكِنَّ لَيْقِضِي اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مِنْ هَٰكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَىٰ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

اگر ایمان آوردید بآنچه فروفرستادیم
بربنده خود آنگاه که شما بکناره نزدیک
بودید و ایشان بکناره دورتر و کاروان پائین
تر از شما (یعنی بجانب دریا) و اگر
بایکدیگر وعده جنگ مقرر می کردید البته
اختلاف می نمودید در وعده لیکن جمع
کرد تا بانجام رساند خداکاری را که کردنی
بود تا هلاک شود کسی که هلاک شده
است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی
که زنده شده بعد قیام حجت و هر آئینه
خدا شنو اناست^(۱) (۴۲) .

إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ
كَثِيرًا أَلْقَيْتُمْ وَلَتُنَازَعُنَّ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ
اللَّهَ سَمَّاءٌ عَلَيْهِ يُدْأَوِ الصُّدُورُ ﴿٤٠﴾

آنگاه که بنمود خدا ایشان را به تودر
خواب تواند کی و اگر بنمودی بتو ایشان
را بسیار البته بزحی میگردید و بایکدیگر
نزاع می نمودید در کار ولیکن خدا
سلامت داشت یعنی از بزحی هر آئینه وی
داناست بآنچه در سینه ها ست (۴۳) .

وَإِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ إِذِ اتَّفَقْتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيَقُولُ لَكُمْ
فِي آعْيُنِهِمْ لَيْقِضِي اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۖ وَإِلَى اللَّهِ
رُجْعُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾

و آنگاه که به نمود به شما ایشان را چون
روبرو شدید در چشمهای شما اندکی
و کم نمود شمارا در چشمهای آنان
تا بانجام رساند خدا کاری را که کردنی
بود و بسوی خدا بازگردانیده شوند کارها
(۴۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٢﴾

ای مسلمانان چون روبرو شوید با گروهی
پس ثابت باشید و یاد کنید خدا را بسیار

(۱) مراد از هلاک اصرار بر کفر است و از حیات مسلمان شدن و این که ایمان آورده اید
بآنچه فروفرستادیم بربنده خود .

بود که شما رستگار شوید (۴۵) .

و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و بایکدیگر نزاع نکنید که درین صورت
بزدل شوید و برود دولت (وقوت) شما
و شکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان
است (۴۶) .

و مباحثید مانند کسانی که بیرون آمدند از
خانه های خود از روی سرکشی
و خودنمائی بمردمان و باز میدارند از راه
خدا و خدا بآنچه می کنند دربر گیرنده
است (۴۷) (۱) .

و آنگاه که شیطان بیاراست برای این
کافران کردار های ایشان را و گفت هیچ
کس از مردمان غلبه کننده نیست بر شما
امروز و هرآئینه من مدد کننده ام شما را
پس چون روبرو شدند هردو گروه باز
گشت شیطان برپاشنهای خود و گفت
هرآئینه من بی تعلقم از شما هرآئینه من
می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من
می ترسم از خدا و خدا سخت عقوبت
است (۴۸) .

آنگاه که می گفتند منافقان و آنانکه در
دل های ایشان بیماریست فریفته کرده است
این مسلمانان را دین ایشان و هر که توکل
کند بر خدا هرآئینه خدا غالب درست
کار است (۴۹) .

وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَعَلْتُمْ شَيْئًا وَ تَذَهَبَ
بِعِزَّتِكُمْ وَ أَصِيرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ
النَّاسِ وَ يُصَدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ اللَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٤٦﴾

وَ إِذْ ذَرَيْنَا لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَغْمَالَهُمْ وَقَالَ لَأَعْلَبَ لَكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَ إِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئَتَيْنِ
نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنِّي أَزِي نَالِكُونَ
إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَ اللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٧﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ
هُوَ زَاوِيَهُمْ وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٤٨﴾

(۱) درین حال ابو جهل و تابعان اوست .

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْمَلَكُ يُضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

و(تعجب میکردی) اگر می دیدی (ای)
بیننده) چون فرشتگان قبض ارواح
کافران می کنند میزنند بر رویهای ایشان
و بر پشتهای ایشان (ومی گویند) بهشید
عذاب سوزان را (۵۰) .

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتِ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده
است دستهای شما و بسبب آنست که
خدا ظلم کننده نیست بر بندگان (۵۱) .

كَذَٰلِكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

مانند عادت قوم فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند کافر شدند بآیات خدا پس
گرفتار کرد خدا ایشان را بگناهان ایشان
هر آئینه خدا توانا سخت عقوبت است
(۵۲) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغْتِرًّا بِعِبَادِهِ لِيُعَذِّبَهُمْ ۚ لِيُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ سَبْعَ مِائَةٍ أَوْ يَذَّبَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست
تغییردهنده هیچ نعمتی که انعام کرده
باشد آنرا بر قومی تا آنکه ایشان بدل کنند
حالی را که در ذات ایشانست^(۱) و بسبب
آنست که خدا شنوادر است (۵۳) .

كَذَٰلِكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ
كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

مانند حال کسان فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند دروغ شمرند آیات
پروردگار خویش را پس هلاك ساختیم
ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم
کسان فرعون را و هريك ستمگار بودند
(۵۴) .

إِنَّ شَرَّ الدِّينِ وَآلٍ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

هر آئینه بدترین جنبنندگان نزدیک خدا
آنانند که کافر شدند پس ایمان نمی

(۱) یعنی کفران نعمت را به شکر و معصیت را به طاعت .

آرند (۵۵) .

آنانکه عهد بسته ای بایشان باز می شکنند
عهد خود را در هر مرتبه و ایشان پرهیز نمی
کنند^(۱) (۵۶) .

پس اگر بیابی ایشان را در جنگ متفرق
ساز به سبب کشتن ایشان آنان را که پس
پشت ایشان باشند بُود که پندپذیر شوند
(۵۷) .

و اگر بررسی از گروهی خیانت را پس باز
گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که
همه برابر شوند^(۲) هر آئینه خدا دوست
نمیدارد خیانت کنندگان را (۵۸) .

و باید که نه پندارند کافران که ایشان پیش
دستی کرده اند هر آئینه ایشان عاجز
نمی توانند ساخت (۵۹) .

و مهیا سازید ای مسلمانان برای ایشان
آنچه توانید از توانائی^(۳) و از آماده داشتن
اسپان برسانید بآن دشمن خدا را و دشمن
خویش را و قومی دیگر را نیز بجزایشان
شمانمی دانید ایشان را خدا میداند ایشان
را^(۴) و آنچه خرج کنید از هر چه باشد

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ
مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ۝

فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَعَرِّضْهُمْ مَنِ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَذْكُرُونَ ۝

وَأَمَّا عِدَاكَ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةٌ فَاعْرِضْهُمْ عَلَى سَاءِ
إِنِ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ۝

وَلَا يُحِبُّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَسْبِقُوا إِلَهُمْ لِأَيُّحُزُونَ ۝

وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ
لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَنْتُمْ أَتَى فِي سَبِيلِ
اللَّهِ يَوْفَ الْوَعْدِ وَأَنْتُمْ لَا أَنْظِلُونَ ۝

(۱) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان
صلح کرده بودند و ایشان وقت بعد وقت غدومی نمودند والله اعلم .

(۲) یعنی ملامت نقض عهد بر شما لازم نیاید والله اعلم .

(۳) یعنی استعمال آلات جنگ مثل تیر انداختن .

(۴) یعنی اهل نفاق را والله اعلم .

در راه خدا تمام داده شود به شما^(۱) و شما ستم کرده نشوید (۶۰) .

و اگر میل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن^(۲) و توکل کن بر خدا هر آینه وی شنودا نااست (۶۱) .

و اگر خواهند که فریب دهند ترا پس کفایت کننده است ترا خدا همونست آنکه قوت داد ترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (۶۲) .

و همونست آنکه الفت داد میان دل‌های ایشان اگر خرج می کردی آنچه در زمین است همه يك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افکند میان ایشان هر آینه وی غالب با حکمت است (۶۳) .

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کننده آنان را که پیروی تو کرده اند از مسلمانان (۶۴) .

ای پیغامبر رغبت ده مسلمانان را بر جنگ اگر باشند از شما بیست کس صبر کننده غالب شوند بر دوصد کس و اگر باشند از شما صد کس غالب شوند بر هزار کس از کافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند^(۳) (۶۵) .

وَلَنْ جَنَحُوا لِّلسَّلَامِ فَأَجَنَعَهُ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶۰﴾

وَلَنْ تُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ هُوَ الْكَافِي

إِيْدَكَ بِبَصَرِهِ وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

وَأَلَفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مِائِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَفَلَ

بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ ذُو جَلَلٍ ﴿۶۱﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبَكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَفْقَهُونَ

(۱) یعنی ثواب او والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این امر برای اباحت است والله اعلم .

(۳) مترجم گوید چون این آیت نازل شد واجب گشت ثبات با ده چندان از کفار بعد =

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَلَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۳۱﴾

اکنون سبک ساخت خدا از سر شما و دانست که در میان شما ضعفی هست پس اگر باشند از شما صدکس شکیباء غالب آیند بر دوی صدکس و اگر باشند از شما هزارکس غالب آیند بر دوی هزار کس به فرمان خدا و خدا با صابران است (۶۶) .

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَىٰ حَتَّىٰ يُفْخَرَ فِي الْأَرْضِ نَبِيُّهُ وَنَ عَرَضَ الدِّينَ وَاللَّهُ يُبْدِ الْخِزْيَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۲﴾

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی اسیران باشند تا آنکه قتل بسیار بوجود آرد در زمین می خواهید مال دنیا را و خدای خواهد مصلحت آخرت را و خدا غالب با حکمت است (۱) (۶۷) .

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۳۳﴾

اگر نبودی حکم از خدای پیشی گرفته (۲) البته میرسید به شما در آنچه گرفتید عذاب بزرگ (۶۸) .

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۴﴾

پس بخورید از آنچه غنیمت گرفتید حلال پاکیزه و بترسید از خدا هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (شمارا) (۶۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ لَيْسَ فِي آيَاتِنَا مِنْ الْأَشْيَاءِ إِلَّا يُعَلِّمُ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا ۖ إِنَّا نَتْلُو خَيْرًا مِمَّا آخِذْتُمْ وَنُفَعِّرُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۵﴾

ای پیغامبر بگو آنان را که در دستهای شما اند از اسیران اگر داند خدا در دل شما نیکی البته بدهد شما را بهتر از آنچه گرفته شد از شما و پیامزد شما را و خدا

= ازان منسوخ شد بوجوب ثبات در مقابله دو چند و الله اعلم .

(۱) مترجم گوید صحابه از اسیران بدر فدا گرفتند با جتهد خویش و مرضی نزدیک خدای تعالی قتل این جماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو فرمود این آیت نازل شد .

(۲) یعنی حکم غیر منصوص و مقدّر در لوح محفوظ و الله اعلم .

امرزنده مهربان است^(۱) (۷۰) .

واگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه خیانت کرده بودند باخدا پیش ازین پس قدرت داد ترا برایشان و خدادانا با حکمت است (۷۱) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند بمالهای خود و جانهای خود در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت بعضی ایشان دوستان بعضی اند^(۲) و آنانکه ایمان آوردند و هجرت نه کرده اند نیست شمارا از کارسازی ایشان هیچ چیز تا آنکه هجرت کنند و اگر مددطلب کنند از شما در کار دین پس لازم است بر شما یاری کردن مگر بر جماعتی که میان شما و میان ایشان عهد باشد و خدا بآنچه می کنید بیناست (۷۲) .

و آنانکه کافر شدند بعضی ایشان دوستان بعضی اند اگر نه کنید ای مسلمانان این کار را^(۳) باشد فتنه در زمین و فساد بزرگ (۷۳) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

وَأَنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَالَوُا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكُنْ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ۝۴۱

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوُْوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَهَاجَرُوا مَا لَهُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجَرُوا وَلَنْ أَسْتَصِرَّكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ الْأَعْلَى قَوْمُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝۴۲

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَعْلَمُوهُ تَنْ كُنْ فِي الْأَنْفُسِ وَفَسَادٍ كَثِيرٌ ۝۴۳

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوُْوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمُ

(۱) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(۲) یعنی مهاجر و انصار بایکدیگر باید که نصرت دهند و مواخات کنند .

(۳) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَغْفِرَةً وَرِزْقًا كَرِيمًا ﴿۳۷﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ لِقَائِهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَبَعَثُوا فِي بَعْضِهِم مِّنَ آلِهِمْ
إِنْ أَلَّفَ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ مِّنَ آلِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۸﴾

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و روزی نیک (۷۴) .

وآنانکه ایمان آوردند پس ازین وهجرت نمودند و جهاد کردند همراه شما این گروه نیز از شماست و خویشاوندان بعضی ایشان نزدیک تراند به بعضی در حکم خدا^(۱) هر آئینه خدا همه چیز داناست (۷۵) .

سوره توبه مدنی است و آن يك صديقيست
ونه آيت وشانزده ركوع است

قطع معامله است از جانب خدا و رسول او از آنانکه عهد بسته بودید بایشان از مشرکان^(۲) (۱) .

پس سیر کنید ای مشرکان در زمین چهار ماه و بدانید که شما عاجز کننده خدا نه باشید و بدانید آنکه خدا رسوا کننده کافران است (۲) .

و خبر رسانید نست از جانب خدا و رسول او بسوی مردمان روز حج بزرگ که خدا بیزار است از مشرکان و رسول اونیز

بِرَأْءِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۳۹﴾

فَيَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّهُمْ غَيْرُ مَغْفُرِي اللَّهِ
وَأَنَّ اللَّهَ مُغْزِي الْكَافِرِينَ ﴿۴۰﴾

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ
اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَهُوَ رَسُولُهُ فَإِنْ تُبْنُوا فَهِيَ خَيْرٌ

(۱) یعنی صله و توارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض و عصبات اند لازم است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید سال نهم حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم علی مرتضی را در موسم حج فرستاد تا عهود مشرکان را براندازد الّا چهار ماه ایشان را فرصت داد تا در امر خود تأمل کنند مگر دو فرقه بنی ضمیره و بنو کنانه که خیانت در عهد نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تا مبعاد آن مقرر داشت و تا ندا کند که بعد ازین هیچ مشرک بحج نباید و هیچ برهنه طواف کعبه نکند و اوائل سوره برآه برای ایشان بر خواند والله اعلم .

بیزاراست پس اگر توبه کنید آن بهتر باشد شمارا و اگر روی بگردانید پس بدانید که شما عاجز کننده خدانه اید و خبرده کافران را به عذاب درد دهنده (۳).

مگر آنانکه بایشان عهد بسته بودید از مشرکان بازگمی نه کردند باشما در چیزی و مدد ندادند بر شما کسی را پس بویا رسانید بسوی ایشان عهدایشان را تامدت ایشان هر آئینه خدا دوست می دارد پرهیزگاران را (۴).

پس چون آخر شوند ماه های حرام^(۱) بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید و بگیرید ایشان را و بند کنید ایشان را و بنشینید برای ایشان بهر کمینگاه پس اگر توبه کنند و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را پس بگذارید راه ایشان را هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۵).

و اگر کسی از مشرکان طلب امان کند از تو امان بده او را تابشود قرآن باز برسان او را بجای ایمنی وی و این بسبب آنست که ایشان گروهی هستند که نمیدانند^(۲) (۶).

لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَوْنَا أَلَكُمُ غَيْرُ الْمُعْزَى اللَّهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَعْبُدُوا إِلَهُمْ ۝

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتُوا إِلَهُهُمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مَدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

وَإِذَا أَسْلَمَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ وَأَحْصُوا لَهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِنَّا تَابْنَا وَاقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلَوْا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ۝

(۱) یعنی آن چهار ماه که ایشان را فرصت داده بودند .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم با کفار قریش صلح کرده بودند و ایشان در مقام عذر آمده بر کشتن حلفای آنحضرت اعانت نمودند و این صورت سبب فتح مکه شد خدای تعالی برای ترغیب بر غزوه فتح آیات فرستاد .

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا
لَهُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَحِبُّ الْمُتَّقِينَ ①

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً
يُرِضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَىٰ قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ
فَاسِقُونَ ②

إِشْرَؤُا بِآيَاتِ اللَّهِ كَثِمَنَا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن سَبِيلِهِ
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ③

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُعْتَدُونَ ④

فَإِنْ تَأَلَّوْا قَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَفَآخُوا نَكُمْ فِي
الدِّينِ وَتَقِصِّلُوا الْيَدِ الْيَمَانِيَّةَ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤

وَإِنْ نَكَهْتُمْ آبَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَهْلَ الْكُفْرِ ⑥

چگو نه بود مشرکان را عهد نزدیک خدا
ونزدیک رسول او إلا آنانکه عهد بسته
بودید بایشان نزدیک مسجد حرام^(۱) پس
مادام که برعهد ثابت باشند برای شما،
نیز ثابت باشید شما برای ایشان هرآئینه
خدا دوست میدارد پرهیزگاران را (۷) .

چگونه بود مشرکان را عهد و اگر غالب
آیند بر شما نگاه ندارند درباب شما حق
خویشی را و نه عهد را رضامند می
سازند شما را بدهنهای خویش و قبول
نمی کنندلهای ایشان و بیشترین ایشان
فاسقاند (۸) .

خرید کردند بآیت های خداهای اندک^(۲)
پس بازداشتند مردمان را ازراه خدا هرآئینه
بدکاری ست که ایشان می کردند (۹) .

نگاه نمی دارند درباره هیچ مسلمانی حق
خویشی را و نه عهد را و آن جماعت
ایشانند از حدرد گذشتگان (۱۰) .

پس اگر توبه کنند و برپادارند نماز را
و بدهند زکوة را پس ایشان برادران
شمانند در دین و واضح می سازیم آیات
را برای گروهی که می دانند (۱۱) .

و اگر بشکنند سوگندان خویش را پس
ازعهد بستن خویش و طعنه زنند در دین
شما پس کارزار کنید باپیشوایان کفر

(۱) یعنی قریش که در حدیبیه بایشان صلح واقع شده بود .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شدند ایمان را ترک کردند .

هرآئینه سوگند نیست ایشان را، بُود که ایشان بازماند (۱۲) .

آیا جنگ نمی کنید با گروهی که شکستند سوگندان خویش را و قصد کردند جلاوطن ساختن پیغامبر را و ایشان ابتدا کردند نقض عهد باشما اول مرتبه آیامی ترسید از ایشان پس خدا سزاوار تر است بآنکه بترسید از وی اگر مسلمانید (۱۳) .

جنگ کنید بایشان تا عذاب کند ایشان را خدا بدستهای شما و رسوا سازد ایشان را و فتح دهد شمارا برایشان و شفا بخشد سینه های گروه مسلمان را (۱۴) .

و دور کند اندوه دل های ایشان را و برحمت باز گردد بر هر که خواهد و خدا دانای استوار کار است (۱۵) .

آیا گمان کردید که گذاشته شوید^(۱) و هنوز متمیز نه ساخته است خدا آنان را که جهاد کرده اند از شما و نه گرفته اند بجز خدا و بجز پیغامبر او و بجز مومنان هیچ دوست پنهانی و خدا داناست بآنچه می کنید (۱۶) .

روان باشد مشرکان را که آباد سازند مسجد های خدا را اعتراف کرده برخود به کفر آن جماعت باطل شد عمل های ایشان و در آتش همیشه باشند

إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ يَنْتَهُونَ ﴿۱۷﴾

أَلَا تَتَذَكَّرُونَ قَوْمًا نَكَثُوا آيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ يَدَّبُّوكُمُ الْأَوَّلَ مَرَّةً
أَتَحْسَبُونَهُمْ قَالَهُ أَحَقُّ أَنْ نَعْتُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۸﴾

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِآيَاتِكُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ وَيَضَعُهُمْ عَلَيْكُمْ
وَيَتَّبِعُ صُدُورُكُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹﴾

وَيَذْهَبُ عِظَاقُ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۲۰﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
وَاللَّهُ جَبَّارٌ مُعْتَدِلٌ ﴿۲۱﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى
أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفَرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ
خَالِدُونَ ﴿۲۲﴾

(۱) یعنی تکلیف جهاد نشود .

گاندند^(۱) (۱۷) .

جزاین نیست که عمارت می کند مسجد های خدا را کسیکه ایمان آورده است بخدا و بروز آخر و برپاداشته است نماز را و داده است زکوة و نه ترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعت از راه یافتگان باشند (۱۸) .

آیا کردید آب نوشانیدن حاجیان را و آباد ساختن مسجد حرام را مانند عمل کسی که ایمان آورده است بخدا و روز آخر و جهاد کرده است در راه خدا برابر نیستند نزد خدا و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱۹) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا با اموال خویش و جان های خویش بزرگ تراند در مرتبه نزد خدا و این جماعت ایشانند مطلب یابان (۲۰) .

مژده دهد ایشان را پروردگار ایشان برحمت از نزدیک خود و بخوشنودی و بیوستانها که ایشان را در آنجا نعمت دائم بود (۲۱) .

باشندگان آنجا همیشه هر آئینه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۲) .

ای^(۲) مسلمانان دوست مگیرید پدران

إِنَّمَا يَحْتَرِفُ اللَّهُ مَنْ آمَنَ يَوْمَهُ الْآخِرَ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ يَوْمَهُ الْآخِرَ وَجَهْدِي سَبِيلَ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

أَلَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَهْدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَدَتْ لَهُمْ فِيهَا نِعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾

خُلُودِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا الْبَآءَ كُمْ وَإِخْوَانَكُمْ

(۱) مترجم گوید تعریض است به جواب مفاخرت قریش بعمارت مسجد حرام .

(۲) مترجم گوید بعد غزوه فتح در ترغیب بر جهاد مشرکین و اهل کتاب نازل شد .

خود را و برادران خود را اگر اختیار کنند کفر را بر ایمان و هر که از شهادت دوستی دارد بایشان آن جماعت ایشانند ستمگاران (۲۳) .

بگو اگر هستند پدران شما و پسران شما و برادران شما و زنان شما و خویشاوندان شما و آن مالهایی که کسب کرده اید آن را و تجارتی که می ترسید از بی رواجی آن و منزل ها که پسند می کنید آن را دوست تر نزدیک شما از خدا و رسول او و از جهاد در راه او پس منتظر باشید تا آنکه بیارد خدا عقوبت خود را و خدایا نه می نماید گروه فاسقان را (۲۴) .

هر آئینه^(۱) فتح دادشمارا خدا در جاهای بسیار و روزحین نیز چون به شگفت آورد شمارا بسیاری شما پس دفع نه کرد آن بسیاری از شما چیزی را و تنگ شد بر شما زمین با وجود فراخی آن پس بر گشتید پشت داده (۲۵) .

باز فرو فرستاد خدای تعالی تسکین خود را بر پیغامبر خود و بر مومنان و فرو فرستاد لشکر هائی که شما نه دیدید ایشان را و عقوبت کرد کافران را و این ست جزای کافران (۲۶) .

باز بر حمت باز گردد خدا بعد ازین بر هر که

أُولَئِكَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
فَإُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَغَيْرُكُمْ وَآمَوَالُكُمْ يَأْتُونَ فِتْنًا وَيَجَارُونَ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسْكِنُكُمْ رِضْوَانُهَا حَبِيبٌ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَصُّوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهَ
بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كُرُوكُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ
شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ
وَلَّيْتُمُ مُدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَابَ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يُؤْتِي اللَّهُ مَنِ بَعْدَ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

(۱) مترجم گوید در غزوه حنین شکست گونه بمسلمین روداده بود بعد از آن خدای تعالی نصرت داد و بجهت تذکیر نعمت این آیات فرستاد .

عَفُوٌّ رَّحِيمٌ ﴿۳۹﴾

خواهد^(۱) و خدا آمرزنده مهربان است
(۲۷) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عِلْمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً
مَسْوِفَ يُعْفِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۳۹﴾

ای مسلمانان جزاین نیست که مشرکان
پلیداند پس بایدکه نزدیک نشوند به
مسجد حرام بعد ازین سال شان و اگر
می ترسید تنگدستی را^(۲) پس توانگر
خواهد ساخت شمارا خدا از فضل خود
اگر خواهد هر آئینه خدا دانای درست
کارست^(۳) (۲۸) .

قَالُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿۴۰﴾

جنگ کنید با آنانکه ایمان نمی آرند بخدا
ونه به روز آخر و حرام نمی شمردند آنچه
حرام کرده است خدا و پیغامبر او و اختیار
نمی کنند دین راست را از اهل کتاب
تا آنکه بدهند جزیه را از دست خود
خوارشدگان (۲۹) .

وَقَالَتِ الْيَهُودُ دُعَيْرِ بْنِ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ يَأْقُوهُمْ
يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَتَى يُؤْفَكُونَ ﴿۴۱﴾

و گفتند یهود که عزیر پسر خداست و گفتند
نصاری که مسیح پسر خداست این قول
ایشان ست بدهنهای شان^(۴) مشابهت
کرده اند با سخن قومی که کافر شدند
پیش ازین^(۵) لعنت کرد ایشان را خدا
چگونه بگردانیده می شوند^(۶) (۳۰) .

(۱) یعنی توفیق اسلام دهد هر کرا خواهد از کافران واللہ اعلم .

(۲) یعنی بسبب انقطاع سوداگران واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید خدایتعالی در باب جهاد اهل کتاب و گرفتن جزیه از ایشان می فرماید .

(۴) یعنی اصلی ندارد .

(۵) یعنی مشرکان که ملائکه را دختران خدا می گویند .

(۶) یعنی از راه صواب .

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۱﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِّمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿۳۲﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنُزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا ينفقونها فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۳۴﴾

يَوْمَ يُخْفَىٰ عَلَيْهِمْ فِي تَارِيحِهِمْ فَتَكُونُ بَهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ لَا تَفْسِكُمْ فَذُوقُوا

گرفتند دانشمندان وزاهدان خود را پروردگاران بجز خدا و مسیح پسر مریم را و نه فرموده شده اند مگر آنکه عبادت کنندیک خدا را نیست هیچ معبود برحق بجزوی پاکست وی از آنکه شریک او مقرر می کند (۳۱) .

می خواهند که فرو نشانند نور خدا را بدهنهای شان^(۱) و قبول نکنند خدا الا آنکه تمام سازد نور خود را اگرچه ناخوش شوند کافران (۳۲) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه اگرچه ناخوش شوند مشرکان (۳۳) .

ای مسلمانان هر آئینه بسیاری ازدانشمندان وزاهدان اهل کتاب می خورند اموال مردمان را به باطل و باز می دارند از راه خدا و آنانکه ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آن را در راه خدا^(۲) بشارت ده این جماعت را به عذاب دردناک (۳۴) .

روزی که گرم کرده شود^(۳) بر آن مال در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بر آن پیشانیهای ایشان را و پهلوهای ایشان را

(۱) یعنی به شبهات تقریری کنند در ابطال دین و الله اعلم .

(۲) یعنی زکوة نمی دهند .

(۳) یعنی دمیده شود .

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

وپشتهای ایشان را و گفته شود این ست آنچه ذخیره نهادید برای خود پس بجشید آنچه ذخیره می کردید (۳۵) .

هرآئینه شمار ماه ها نزدیک خدا دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمان ها و زمین را از آن جمله چهارماه حرام است اینست دین درست پس ستم مکنید در آن چهار ماه برخویشتن^(۱) و جنگ کنید بامشرکان همه ایشان چنانکه ایشان جنگ می کنند با همه شما بدانید که خدا بامتقیان است (۳۶) .

جزاین نیست که نسی زیادتى است در کفر گمراه گردانیده می شوند بآن کافران حلال می شمردند آن ماه را يك سال و حرام می شمردند آن را سال دیگر تا موافقت کنند با شمار آنچه حرام ساخته است خدا پس حلال سازند چیزی را که حرام ساخته است خدا آراسته کرده شده است برای ایشان کردار های بد ایشان و خداراه نمی نماید قوم کافران را^(۲) (۳۷) .

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۶﴾

إِنَّمَا النَّسِيْ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُؤْطُوا عِدَّةً مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنٌ لَهُمْ سَوَاءُ أَعْمَلُوا أَمْ لَمْ يَفْعَلُوا لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

- (۱) مترجم گوید در دین حضرت ابراهیم مقرر بود که در محرم و رجب ذیقعده و ذی الحجه بایک دیگر جنگ نه کنند اهل جاهلیت این حکم را تحریف کرده گاهی صفر را محرم می ساختند و محرم را صفر و علی هذا القیاس و این را نسی می گفتند خدایتعالی اصل این حکم را باقی داشت باینوجه که جنگ ناحق هیچگاه درست نیست و درین ماه ها حرمت آن مغلظ میشود و جنگ با کافران همه وقت درست است و نفی تحریف ایشان فرمود .
- (۲) یعنی بقتال ناحق .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَتَأْتِلُوهُمُ إِلَى الْأَرْضِ أَنْضِبْتُمْ بِأَحْيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ
الْآخِرَةِ قَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿۳۸﴾

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَلَاثِينَ إِذْ هَمَّ فِي الْعَارِ أَنْ يَقُولَ لِصَاحِبِهِ
لَا تَحْرَنْ إِنَّا اللَّهُ مَعَآ تَنَزَّلَ اللَّهُ سَكِينَةً عَلَيْهِ
وَإِذْ هُوَ يُجَادِلُكُمْ تَرْوَاهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَى وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۹﴾

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَلَاثِينَ إِذْ هَمَّ فِي الْعَارِ أَنْ يَقُولَ لِصَاحِبِهِ
لَا تَحْرَنْ إِنَّا اللَّهُ مَعَآ تَنَزَّلَ اللَّهُ سَكِينَةً عَلَيْهِ
وَإِذْ هُوَ يُجَادِلُكُمْ تَرْوَاهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَى وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۹﴾

ای مسلمانان چیست شمارا که چون به
شما گفته می شود بیرون آئید در راه
خدا گران شده میل می کنید بسوی زمین
آیا رضامند شدید به زندگانی دنیا عوض
آخرت پس نیست متاع زندگانی دنیا
در برابر آخرت مگر اندکی^(۱) (۳۸) .

اگر بیرون نیائید عذاب کند شمارا عذابی
درد دهنده و بدل شما گیرد قومی را بجز
شما و هیچ زیان نه رسانید خدارا و خدا
بر همه چیز توانا است (۳۹) .

اگر نصرت ندهید پیغامبر را چه باک هر
آئینه نصرت داده است اورا خدای تعالی
آنگاه که بیرون کردندش کافران دوم
دوکس آنگاه که این دوکس در غار بودند
آنگاه که می گفت یار خود را^(۲) اندوه مخور
هر آئینه خدا با ماست پس فرو فرستاد خدا
تسکین خود را بر پیغامبر و قوت دادش به
لشکر هائی که ندیدید آن را
و فرو تر ساخت سخن کافران را و سخن
خدا همونست بلند و خدا غالب درست
کار است (۴۰) .

- (۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم در وقت عسرت و گرمی هوا متوجه غزوه تبوک شدند و بسیاری از صحابه موافقت کردند و از مسلمین سه کس بغیر عذر تخلف کردند و توبه ایشان بعد پنجاه روز قبول افتاد و از منافقان کلمات نفاق سر برزد خدای تعالی در مدح اینان و ذم آنان و عفو از آن سه کس آیات فرستاد .
- (۲) یعنی ابوبکر صدیق را .

اَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

بیرون آئید سبک بار و گرانبار^(۱) و جهاد کنید بمالهای خویش و جانهای خویش در راه خدا این بهتر است شمارا اگر می دانید (۴۱) .

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّخَذْتُمُوهُ
وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۳۲﴾

اگر بودی آنچه بآن دعوت می کنی نفع قریب الحصول و سفری آسان البته پیروی می کردند ترا ولیکن دورشد برایشان مسافت راه و سوگند خواهند خورد بخدا که اگر می توانستیم بیرون می آمدیم باشما هلاک می کنند خویش را^(۲) و خدایم داد که ایشان دروغگویند (۴۲) .

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعِنَا لِكِ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَعَلَّ الْكَاذِبِينَ ﴿۳۳﴾

عفو کند خدا از تو چرا دستور اجازت دادی ایشان را تا آنوقت که بُود که هویدا شوند مرترا راست گویان و بدانی دروغگویان را (۴۳) .

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالْمُتَّقِينَ ﴿۳۴﴾

اجازت نمی طلبند از تو آنانکه ایمان آورده اند بخدا و روز آخر در تخلف از آنکه جهاد کنند باموال خویش و جانهای خویش و خدا داناست بمتقیان (۴۴) .

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَاتَّبَعُوا قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ
يَكَرُدُونَ ﴿۳۵﴾

جز این نیست که اجازت می طلبند از تو آنانکه ایمان نمی آرند بخدا و روز آخر و شك آورده است دلهای ایشان پس ایشان در شك خود سرگردان می شوند (۴۵) .

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدَّ لَهُ عُدَّةٌ وَلَٰكِنْ كَرِهَ

و اگر خواستندی بیرون آمدن مہیامی

(۱) یعنی در حالیکه اسباب و حشم بسیار دارید یا بجز قدر ضروری بدست شما نباشد و باین توجیه آیت محکم باشد غیر منسوخ والله اعلم .

(۲) یعنی بسوگند دروغ .

اللَّهُ انْصَبْكُمْ فَيَكْبِتُهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا
مَعَ الْقُعْدَاءِ ۝

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا أَوْصَعُوا إِيَّاكُمْ يَبْعُونَكُمْ إِلَى الْمَيِّتَةِ
وَفِيكُمْ سَمْعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝

لَقَدْ ابْتِغَوْا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلِ وَلَقَدْ أَلَكِ الْأُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اضْحَنْ لِي وَلَا تَقْعَبْنِي أَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۝

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فَسُئْرُهُمْ إِنَّ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ أَخذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ
فَرِحُونَ ۝

کردند برای آن سفرسامان را ولیکن
ناپسند داشت خدا برانگیختن ایشان را
پس از حرکت بازداشت ایشان را و گفته
شد بنشینید با نشینندگان^(۱) (۴۶) .

اگر برمی آمدند میان شما نمی
افزودند در حق شما مگر فساد را و البته
مرکب می تاختند میان شما فتنه جویان
در حق شما^(۲) و میان شما سخن
شنوانند از ایشان^(۳) و خدا داناست به
ستمگاران (۴۷) .

هر آئینه طلب کرده بودند فتنه را پیش
ازین و بگردانیدند برای تو مصلحت ها
تا آنکه بیامد نصرت حق و غالب شد کار خدا
و ایشان ناخواهان بودند (۴۸) .

و از ایشان کسی است که می گوید اجازت
ده مرا و در فتنه مینداز مرا^(۴) آگاه شو که
در فتنه افتاده اند و هر آئینه دوزخ دربر
گیرنده است کافران را (۴۹) .

اگر برسد به تونعمتی ناخوش کند ایشان
را و اگر برسد به تو مصیبتی گویند
بدست آورده ایم مصلحت خود پیش
ازین^(۵) و بگردند شادمان شده (۵۰) .

(۱) و این تصویر است القای عزم مختلف را در خاطر ایشان .

(۲) یعنی سعی در فتنه میکردند .

(۳) یعنی سخن ایشان قبول میکنند .

(۴) یعنی مراد بر بلاد روم مبرید که جمال رومیان دیده مفتون خواهم شد والله اعلم .

(۵) یعنی پنهان با اعداء موافقت کرده ایم یا از سفر تخلف نموده ایم مارا هیچ باک =

بگو هرگز نه رسد بما مگر آنچه نوشته است خدا برای ما اوست کار ساز ما و برخدا بايد که توکل کنند مسلمانان (۵۱) .

بگو انتظار نمی برید در حق ما مگریکی ازد و خصلت نیک را^(۱) و ما انتظار می کشیم در حق شما که برساند خدایه شما عذاب را از نزدیک خود یا بدست ما پس انتظار کشید هر آینه مانیز با شما منتظرانیم (۵۲) .

بگو ای منافقان خرج کنید بخوشی یا ناخوشی هرگز قبول کرده نخواهد شد از شما هر آینه شما هستید قوم فاسقان (۵۳) .

و باز داشت ایشان را از آن که قبول کرده شود از ایشان خرج ایشان الا آنکه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و نمی آیند به نماز مگر کاهلی کنان و خرج نمی کنند مگر ناخواهان (۵۴) .

پس به شگفت نیارد ترا مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان جز این نیست که می خواهد خدا که عذاب کند ایشان را بآنها در زندگانی دنیا^(۲) و برآید جانهای ایشان و ایشان کافر باشند (۵۵) .

و سوگند می خورند بخدا که ایشان از

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۵۱﴾

قُلْ هَلْ تَرْتَصُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدًا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ غَفُورٌ رَحِيمٌ وَخَنُ نَخْرُصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عُنْدِهِ أَوْ يَأْتِيَكُمُ الْفِتْنَةُ تَرْتَصُونَ إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرِصُونَ ﴿۵۲﴾

قُلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ طَائِفَةٌ لَمْ تَزَلْ تَقْبَلْ مِنْكُمْ الْقُرْآنَ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿۵۳﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿۵۴﴾

فَلَا تُحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿۵۵﴾

وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمُنْكَرُونَ

= نیست والله اعلم .

(۱) یعنی فتح یا شهادت .

(۲) یعنی مشقت جمع مال و حفظ اولاد و تأسف بر آنچه فوت شود والله اعلم .

وَمَا هُمْ بِمَنَّكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْقَهُونَ ﴿۵۶﴾

لَوْ يَدْرُونَ مَلَجًا أَوْ مَغْرَبًا أَوْ مَذْخَلًا لَّوَكَّلُوا إِلَيْهِ
وَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۵۷﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَعْطُونَ ﴿۵۸﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿۵۹﴾

إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا
وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ وَائِتٌ
عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ ذُنُّ قُلُوبِهِمْ

جگہ شمارند و نیستند ایشان از شما ولیکن
ایشان جماعتی هستند که می ترسند (۵۶) .

اگر بیابند پناهی را یا غارها را یا جای
درآمدن را هر آئینه متوجه شوند بآن
شتاب کنان (۵۷) .

و از ایشان کسی هست که عیب می کند ترا
در قسمت صدقات پس اگر داده
شود ایشان را از آن خوشنود شوند
و اگر داده نه شوند از آن ناگهان ایشان
خشم می گیرند (۵۸) .

و اگر ایشان رضامند می شدند بآنچه داده
است ایشان را خدا و رسول او می گفتند
بس است ما را خدا، خواهد داد مارا
خدا از فضل خود و رسول او هر آئینه
ما بسوی خدا توقع دارند گانیم (بهتر بودی)
(۵۹) .

جزاین نیست که صدقه ها برای فقیران
است و بی نوایان و کارکنان بر جمع
صدقات و آنانکه الفت داده می شود
دلهای ایشان را^(۱) و برای خرج کردن
در آزادی برده ها و برای وام داران و برای
خرج کردن در راه خدا^(۲) و برای مسافران
است حکم ثابت شده از نزدیک خدا
و خدا دانای درست کار است (۶۰) .

و از ایشان آنانند که می دهند آزار پیغامبر را

(۱) یعنی ضعیف الإسلام .

(۲) یعنی جهاد .

أَذُنْ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ بِالْمُؤْمِنِينَ
وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ
رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۱﴾

و می گویند وی سبک گوش است^(۱)
بگووی سبک گوش نیکوست برای شما
باورمی کند گفته خدا را قبول می کند
مشورت مسلمانان را و رحمت است برای
اهل ایمان از شما و آنانکه ایدامی دهند
پیغامبر خدا را ایشان راست عذاب درد
دهنده (۶۱) .

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يَرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾

سو گند می خورند بخدا برای شما
تارضامندکنند شما را و خدا و رسول او
سزاوار تراند بآنکه رضامند سازند او
را اگر مسلمان اند (۶۲) .

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ
نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْبَعْزُ الْعَظِيمُ ﴿۶۳﴾

آیاندانستند که هرکه خلاف کند باخدا
و رسول او پس هرآئینه او راست آتش
دوزخ جاویدان آنجا این ست رسوائی
بزرگ (۶۳) .

يَعِدُّ الْمُتَفِقُونَ أَنْ تُكْرَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةُ تُبَيِّنُهُمْ
يَمَافِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَخِرُوا إِنْ اللّٰهُ مُخْرِجٌ
مَّا تَعْتَدُونَ ﴿۶۴﴾

می ترسند منافقان ازآنکه فرودآورده
شود بر مسلمانان سوره ای که خبردهد
ایشان را بآنچه دردل های منافقان است
بگومسخره کنید هرآئینه خدا پدیدآورنده
است چیزی را که می ترسید (۶۴) .

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ
أَلَيْسَ بِهِ آيَةٌ وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ كَسْتَهْزِؤُونَ ﴿۶۵﴾

و اگر سوال کنی ایشان را گویند جزاین
نیست که ما درهزل شروع می نمودیم
و بازی می کردیم بگو آیا بخدا و آیت های
او و پیغامبر او تمسخر می کردید (۶۵) .

لَا تَعْتَدُوا فَإِنَّ كُفْرَكُمْ بَعْدَ إِيْمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ

عذر مگوئید هرآئینه شما کافرید بعد از ایمان

(۱) یعنی هرچه کسی گوید قبول می کند .

خود^(۱) اگر در گذریم از سرگروهی از شما البته عذاب کنیم گروهی را بسبب آنکه ایشان گنهگار بودند (۶۶) .

مردمان منافق و زنان منافق بعض ایشان از جنس بعض اند می فرمایند بکار ناپسندیده و منع می کنند از کار پسندیده و می بندند دستهای خود را فراموش کردند خدا را پس خدا فراموش ساخت ایشان را هر آئینه منافقان ایشانند فاسقان (۶۷) .

وعده داده است خدا مردان منافق را و زنان منافق را و کافران را آتش دوزخ همیشه باشندگان آنجا، دوزخ بس است ایشانرا و لعنت کرد ایشان را خدا و ایشان راست عذاب دائم (۶۸) .

مانند آنانکه پیش از شما بودند زیاده تر از شما در قوت و بیشتر در اموال و اولاد پس بهره مند شدند به نصیبه خویش^(۲) پس شما نیز بهره مند شدید به نصیبه خویش چنانکه بهره مند شدند آنانکه پیش از شما بودند به نصیبه خویش و شروع در هزل کردید چنانکه ایشان شروع در هزل کردند آن جماعت نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و آن جماعت ایشانند زیان کاران (۶۹) .

طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ تُعَذِّبُ طَائِفَةٌ يَأْتُهُمُ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُم مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ تَسْأَلُ اللَّهَ فَتَسِيهُمُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
هُمْ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتُ الْكَفَّارَاتِ زَاهِيَّاتٍ
خُلِّيَ بَيْنَ فَهَاتِهِ حَبْرُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّهِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَآثَرًا
أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمُ
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ
وَحَضَّمْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قُورِنُوا وَعَادُوا

(۱) یعنی ایمان بزبان خود .

(۲) یعنی از دنیا .

وَتُؤَدُّ لَهُ وَقُورَ اِبْرَاهِيمَ وَاصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ
اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۵۰﴾

ایانیامده است بایشان خبر آنانکه پیش
از ایشان بودند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم
ابراهیم و اهل مدین و اهل موتفکات
آمدند بایشان پیغامبران ایشان به نشانه
های روشن پس هرگز نه شد که خدا ظلم
کند برایشان ولیکن ایشان برخوشتن
ظلم میکردند (۷۰) .

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَلْيُعِمْمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ اُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ اِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۱﴾

و مردان مسلمانان و زنان مسلمانان بعض
ایشان دوستان بعض اند می فرمایند
بکارپسندیده و منع کنند از کار ناپسندیده
و برپای می دارند نماز را و می دهند زکوة را
و فرمانبرداری می کنند خدا و رسول او را
این جماعت رحم خواهد کرد برایشان
خدا هر آئینه خدا غالب درست کار است
(۷۱) .

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكِنٌ طَيِّبَةٌ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ
وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ اَكْبَرُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۵۲﴾

و عده کرده است خدامردان مسلمانان
و زنان مسلمانان را بوستانها که می رود
زیر آن جویها همیشه باشندگان آنجا
و جایهای پاکیزه در بهشت های همیشه
ماندن و خوشنودی خدا بزرگ تراست
از همه این ست پیروزی بزرگ (۷۲) .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيْسُ الْبَيْتِ ﴿۵۳﴾

ای پیغامبر جهاد کن با کافران^(۱) و جهاد
کن بامنافقان^(۲) و درشتی کن برایشان
و جای ایشان دوزخ است و وی بدجائی
است (۷۳) .

(۱) یعنی بسیف .

(۲) یعنی بزبان .

سوگند می خورند بخدا که نه گفته اند و هر آئینه گفته اند سخن کفر و کافر شده اند بعد اسلام خویش و قصد کردند آنچه نیافتند^(۱) و انکار نکردند مگر آنکه توانگر ساخت ایشان را خدا و رسول او از فضل خود^(۲) پس اگر توبه کنند بهتر باشد ایشان را و اگر بر گردند از توبه عذاب کند ایشان را خدا عذاب درد دهنده در دنیا و آخرت نیست ایشان را در زمین هیچ کار ساز و نه هیچ یاری دهنده (۷۴) .

و از ایشان کسی هست که عهد بسته است با خدا البته اگر بدهد مارا از فضل خود هر آئینه صدقه دهیم و البته باشیم از نیکوکاران (۷۵) .

پس وقتی که بداد ایشان را از فضل خود بخیلی کردند بآن و برگشتند اعراض کنان (۷۶) .

پس خدای تعالی عاقبت حال ایشان ساخت نفاق را در دلهای ایشان تا روزی که ملاقات کنند با وی بشومی آنکه خلاف کردند با خدا آنچه وعده کرده بودند با وی و بشومی آنکه دروغ گفتند (۷۷) .

آیند انسته اند که خدا می داند سخن پنهان ایشان را و راز گفتن ایشان را و آنکه خداداننده غیب هاست (۷۸) .

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَتُوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا يَكْتُمُونَ إِلَّا أَنْ أُغْنِيَهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَوُوا يَعْذِِبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ دَلِيلٍ وَلَا أَنْصَارٍ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰنَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنُ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝

فَلَمَّا اٰتٰهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوْا بِهٖ وَكُوْنُوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ۝

فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمٍ يَلْقَوْنَ هٖمَا اٰخِلُوْا اِلٰهَهُمَا عَادُوْهُ وَهٖمَا كَاٰتُوْا يَكْذِبُوْنَ ۝

اَلَمْ يَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُیُوْبِ ۝

(۱) یعنی ایدای پیغمبر .

(۲) و این نوعی از تحکم است والله اعلم .

آنانکه عیب می کنند، رغبت کنندگان را از مسلمانان در صدقات و عیب می کنند آنان را که نمی یابند مگر مشقت خود را^(۱) پس تمسخر می کنند بایشان تمسخر کرد خدا بآن تمسخر کنندگان و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۹) .

آمزش طلب کن برای ایشان یا آمزش طلب مکن برای ایشان^(۲) اگر آمزش خواهی برای ایشان هفتادبار هرگز نیامزد ایشان را خدا این بسبب آنست که ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۸۰) .

شادمان شدند پس ماندگان به نشستن خویش برخلاف پیغمبر خدا و ناپسند کردند که جهاد کنند با اموال خویش و به جانهای خویش در راه خدا و گفتند بایکدیگری بیرون مروید در گرمی بگوآتس دوزخ سخت تراست در گرمی اگر درمی یافتندی (چنین نکردندی) (۸۱) .

پس باید که بخندند اندکی و بگریند بسیاری سزای آنچه می کردند^(۳) (۸۲) . پس اگر باز آرد ترا خدای تعالی بسوی گروهی از ایشان پس دستوری طلبند

الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي
الْصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۹

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ يَأْتِيَهُمْ كُرْهًا مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝۱۰

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعِدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يَخْرُجُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَقْبَسَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرْبِ
قُلْ نَارُكُمْ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ۝۱۱

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۱۲
قُلْ تَجْعَلُ اللَّهُ إِلَيْنَا بَرْءًا مِنْهُمْ فَاسْتَأْذِنُوا لَكُمْ مَخْرُوجًا

(۱) یعنی بمزدوری چیزی پیدامیکنند و صدقه میدهند .

(۲) یعنی هر دو صورت یکسان است .

(۳) مترجم گوید مراد خبرست با آنکه درد دنیا خواهند خندید و در آخرت خواهند گریست .

از توبرای بیرون آمدن^(۱) بگو بیرون نخواهید آمد بامن هرگز و جنگ نخواهید کرد همراه من با هیچ دشمنی هر آینه شما رضامند شدید به نشستن اول بار پس بنشینید با پس ماندگان (۸۳) .

و (یا محمد) نماز مگذار بر هیچ یکی از ایشان که بمیرد، هرگز و مایست بگور وی هر آینه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و مردند و ایشان فاسق بودند (۸۴) .

و بشگفت نیارد ترا اموال ایشان و نه فرزندان ایشان جزاین نیست که می خواهد خدا که عقوبت کند ایشان را بآن درد دنیا و بیرون شود روح ایشان و ایشان کافر باشند (۸۵) .

و چون فرود آورده شود سورتی باین مضمون که ایمان آرید بخدا و جهاد کنید همراه رسول او دستوری می طلبند از تو خداوندان و سعت از ایشان و گویند بگذار مارا تا باشیم بانشتگان (۸۶) .

راضی شدند بآنکه باشند با زنان پس مانده و مهر نهاده شد بر دلهای ایشان پس ایشان فهم نمی کنند (۸۷) .

لیکن پیغامبر و آنانکه ایمان آوردند با او جهاد کردند باموال خود و جان های خود و این جماعت ایشان راست نیکی ها و این جماعت ایشانند

قُلْ مَنْ مَقْرُونًا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُفَارِقُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ۝۹

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنَابُوا وَهُمْ فَيَقُون ۝۱۰

وَلَا تُحِجُّكُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَكْثَرُ إِنَّمَا تُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَ يَوْمَ يَخْرُجُ الدَّيَا وَرَهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَرِهُونَ ۝۱۱

وَلَا أُزِلَّتْ سُورَةُ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطُّوَلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا لَكُمْ مَعَ الْفُجُورِينَ ۝۱۲

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝۱۳

لَكِنَّ الرِّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝۱۴

(۱) یعنی برای احراز غنائم .

رستگاران (۸۸) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا این ست پیروزی بزرگ (۸۹) .

وآمدند اهل عذر از صحرای نشینان تادستوری داده شود ایشان را و نشستند آنانکه دروغ گفتند با خدا و رسول او (یعنی در اظهار اسلام) خواهد رسید بکافران از ایشان عذاب درد دهنده (۹۰) .

نیست بر ناتوانان و نه بر بیماران و نه بر آنانکه نه می یابند آنچه خرج کنند هیچ گناهی چون نیک خواهی کنند با خدا و رسول او نیست بر نیکوکاران هیچ راه عتاب و خدا آمرزنده مهربان است (۹۱) .

و نه بر آنانکه چون بیابند پیش تو تا سواری دهی ایشان را گوئی نمی یابم آنچه سوار کنم شمارا بر آن باز گردند و چشم های ایشان روان باشد باشک بجهت اندوه که نمی یابند آنچه خرج کنند (۹۲) .

جزاین نیست که راه عتاب بر آنان ست که دستوری می طلبند از تو و ایشان توانگر اند راضی شدند بآنکه باشند بازنان پس مانده و مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان پس ایشان نمی فهمند (۹۳) .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٨﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٩﴾

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا صَحُّوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٠﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَلَوْا لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٢﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُونَ لَكُمْ قَدْ بَيَّنَّا اللَّهُ مِنْ أَنْبَاءِ كُفْرِهِمْ سَوِيًّا اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْزِلُ اللَّهُ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

سَيَجْلِبُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِيُخْضِعُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا دُونُهُمْ جَهَنَّمُ أَجْرًا لِّهَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٨﴾

يَجْلِبُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٩﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَنْ لَا يَشْفَعُوا خُدَّوَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٠﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَكْرِضُ بِكُفْرِهِمْ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ

عذرخواهی کنند پیش شما چون بازآید بسوی ایشان بگو عذرخواهی مکنید باور نکنیم سخن شمارا هرآئینه آگاه ساخته است خدا ما را به بعض خبرهای شما و خواهد دید خدا و رسول او عمل شمارا (یعنی دردنا) سپس باز گردانیده شوید بسوی عالم الغیب و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه میکردید (۹۴) .

سوگند خواهند خورد بخدا پیش شما چون بازآید بسوی ایشان تا رو بگردانید از ایشان پس شما رو بگردانید از ایشان هرآئینه ایشان پلیداند و جای ایشان دوزخ است سزای آنچه میکردند (۹۵) .

سوگند میخورند برای شما تا رضا مند شوید از ایشان پس اگر رضامند شوید از ایشان هرآئینه خدا رضامند نشود از گروه فاسقان (۹۶) .

صحرائینان سخت تر اند در کفر و نفاق (۱) و سزاوار تر اند بآنکه ندانند احکام شریعتی را که نازل کرده است خدا بر پیغامبر خود و خدا دانای درست کار است (۹۷) .

و از اعراب کسی هست که تاوان می شمارد چیزی را که خرج می کند و انتظار می کشد در حق شما مصائب را برایشان باد مصیبت بد و خدا شنوای داناست (۹۸) . و از اعراب کسی هست که ایمان می آرد

(۱) یعنی به نسبت اهل شهر .

بخدا و روز آخر می شمارد چیزی را که خرج می کند سبب قربت نزد خدا و وسیله دعای نیک پیغامبر آگاه باش هر آئینه وی قربتست ایشان را داخل خواهد کرد ایشان را خدا در رحمت خود هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۹۹) .

و سبقت کنندگان نخستین از مهاجران و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به نیکوکاری خوشنود شد خدا ازین جماعت و ایشان خوشنود شدند از وی و آماده ساخت برای ایشان بوستانهایی که میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، این ست پیروزی بزرگ (۱۰۰) .

از آنانکه دوروبر شمایند از اعراب منافقانند و بعضی از اهل مدینه خوی نفاق دارند تونمی دانی ایشان را مامیدانیم ایشان را عذاب خواهیم داد ایشانرا دوبار^(۱) سپس بازگردانیده شوند بسوی عذاب بزرگ (۱۰۱) .

و دیگران هستند که اقرار کردند بگناهان خود آمیخته اند عمل نیک را باعمل دیگرکه بدست، نزدیک ست که خدا برحمت متوجه شود برایشان هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۰۲) .

بگیر از اموال ایشان زکوٰه راتاپاک سازی ایشان را و بابرکت کنی ایشان را بآن

مَا يَنْفِقُ قُرْبَىٰ قُرْبَىٰ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ إِلَّا
إِنَّهَا قُرْبَىٰ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَالَّذِينَ الْأَقْلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَوَضَعْنَا عَنْهُمْ
وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْغَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمِنْ حَوْلِهِمُ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ ذُو مِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى النَّفَاقِ لَا نَعْلَمُهُمْ نَحْنُ
نَعْلَمُهُمْ سَعَدَ لَهُمْ قَرَّتَيْنِ ثُمَّ يَرُدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرًا سَيِّئًا
عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَيُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ

(۱) یعنی در میان مسلمانان ذلیل شوند و در اموال و اولاد آفات بینند .

ودعای خیر کن برای ایشان هر آئینه دعای تو سبب آرامش است ایشان را و خدا شنوای داناست (۱۰۳) .

آیندانسته اند که خدا اوست که توبه قبول می کند ازبندگان خود و میگیرد صدقات را و آنکه خدا اوست توبه پذیرنده مهربان (۱۰۴) .

و بگو عمل کنید پس زود خواهد دید خدا و رسول او و مومنان عمل شمارا و زود بازگردانیده خواهید شد بسوی داننده پنهان و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۱۰۵) .

و دیگران اند موقوف داشته شده بفرمان خدا یا این ست که عذاب دهد ایشان را یا برحمت متوجه شود برایشان و خدادانای درست کار است (۱۰۶) .

و از ایشان آنانند که ساخته اند مسجدی برای زیان رسانیدن و بجهت کفر و برای تفرقه افکندن میان مسلمانان و کمین گاه ساختن برای آنانکه جنگ کرده اند با خدا و رسول او پیش ازین و البته سوگند خورند که نخواسته ایم مگر خصلت نیک را و خدا گواهی میدهد که ایشان دروغ گویند^(۱) (۱۰۷) .

مایست آنجا هرگز، هر آئینه مسجدی که

عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَيُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالْآخَرُونَ مُرْجُونَ لِرَأْيِ اللَّهِ إِنَّا بَعْدَ دِينِهِم أَمَّا يُؤْتَوْنَ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِلْضَاءَ آلِهَةٍ حَارِبٍ وَاللَّهُ رَسُولُهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفْنَ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لِمَسْجِدٍ أُتِيَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ قَبْلِهِ

(۱) مترجم گوید جماعتی از منافقان مسجدی ساخته بودند به نیت فاسد تانفریق مسلمین باشد و کمینگاه کافران خدای تعالی بهدم آن امر فرمود و الله اعلم .

بنیاد نهاده شده است برنیت تقوی از روزاول بهترست که بایستی درآن، آنجامردانی اند که دوست میدارند که پاک شوند و خدا دوست میدارد پاک شوندگان را (۱۰۸) .

آیا کسی که بنیاد نهاد عمارت خود را بر ترس از خدا و خوشنودی او بهترست یا آنکه بنیاد نهاده است عمارت خود را بر کناره زمین رودخورده در حال افتادن پس افتاد با صاحب خود در آتش دوزخ و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱) (۱۰۹) .

همیشه باشد عمارت ایشان که بنا کرده اند (۲) سبب شك در دل ایشان مگر آنکه پاره پاره شود دل‌های ایشان و خدا دانای درست کار است (۱۱۰) .

هر آئینه خدا خریده است از مسلمانان جانهای ایشان و مالهای ایشان را بعوض آنکه ایشان را باشد بهشت، جنگ می کنند در راه خدا پس می کشند و کشته می شوند و عده لازمی است بر خدا ثابت در تورات و انجیل و قرآن و کیست وفا کننده تر بعهده خویش از خدا پس شادمان باشید باین فروختن خود که

أَلَمْ تَرَ أَنَّ تَقْوَىٰ رِجَالٍ يُجِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ۝

أَمَنْ أَشَسُّ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَشَسَّ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا حُجْرٍ مُرْدٍ فَانْهَارِيهِ فِي تَارِحَتِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَوَعْدًا عَلَيْهِ حَقُّ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمُوهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

(۱) عمارت ساختن بر اساس تقوی کنایت است از اخلاص در اعمال و عمارت ساختن بر کناره رودخورده کنایت از ریاض و عجب در اعمال والله اعلم .

(۲) یعنی مسجد ضرار .

معامله کردید بآن و این است پیروزی بزرگ (۱۱۱) .

ایشان توبه کنندگانند، عبادت کنندگانند، حمد گویندگانند، سفرکنندگانند در راه خدا، رکوع و سجده کنندگانند، فرمایندگانند بکارپسندیده و منع کنندگانند از ناپسندیده و نگاه دارندگانند احکام خدا را و مژده ده مسلمانان را (۱۱۲) .

روانبود پیغامبر را و نه مسلمانان را که طلب آموزش کنند برای مشرکان اگر چه خویشاوند باشند بعد از آنکه ظاهر شد ایشان را که آن گروه اهل دوزخ اند (۱۱۳) .

و نبود آموزش خواستن ابراهیم برای پدر خود مگر بخاطر وعده ای که کرده بود با وی پس چون روشن شد برای ابراهیم که وی دشمن خداست بیزار شد از وی هر آئینه ابراهیم دردمند بُردبار بود (۱۱۴) .

و هرگز نیست که خداگمراه کند قومی را^(۱) بعد از آنکه هدایت نموده باشد ایشان را تا آنکه واضح سازد برایشان آنچه از وی پرهیز کنند هر آئینه خدا بهر چیز داناست^(۲) (۱۱۵) .

الَّذِينَ يُعِيدُونَ الْعِيدُونَ السَّاجِدُونَ الرَّكْعُونَ
الشَّجْدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْعُرُوفِ وَالْأَهْوُونَ عَنِ الشُّكْرِ
وَالْحَفْظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَيَّرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَهْلُ الْجَحِيمِ ﴿١١٢﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ
إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى
يُحَيِّتَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ لَخَلْقُ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١١٤﴾

(۱) یعنی در حساب گمراهان نمی شمارد قومی را .

(۲) یعنی تا پیغامبر نه آید تبلیغ نکند معذوراند فتح .

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَمَا لَكُمْ قُرْنٌ دُونَ اللَّهِ مِنْ قُرْنٍ وَلَا تَحْصُوا ۝

هرآئینه خدا ویراست پادشاهی آسمان
هاوزمین زنده می کند و می میراند
و نیست شمارا بجزوی هیچ کارسازی
ویاری دهنده ای (۱۱۶) .

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فِرْعَوْنَ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رءُوفٌ رَحِيمٌ ۝

هرآئینه برحمت متوجه شد خدا برپیغامبر
و آن مهاجران و انصار که پیروی وی
کردند در وقت تنگ دستی بعد از آنکه
نزدیک بود که منحرف شود دل‌های گروهی
از ایشان باز برحمت متوجه شد برایشان
هرآئینه وی برایشان بخشایندهٔ مهربان
است (۱۱۷) .

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ
لَا مَلْجَأَ مِنْ اللَّهِ إِلَّا إِلَهُهُ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝

و بر آن سه کس که موقوف داشته شدند
تا آنکه تنگ شد برایشان زمین باوجود
فراخی آن و تنگ شد برایشان جانهای
ایشان و دانستند که پناهی نیست از خدا
مگر بسوی او باز خدا برحمت متوجه
شد برایشان تا ایشان رجوع کنند^(۱) هرآئینه
خدا توبه پذیرندهٔ مهربانست (۱۱۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَوْ تَوَضَّعْتُمْ

ای مسلمانان بترسید از خدا و باشید
بیراست گویان (۱۱۹) .

مَا كَانُوا لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ
نَفْسِهِ ذَلِكَ يَأْتُهُمْ لَا يَصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ
وَلَا عَمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَتْلُونَ مِنْ عَدُوٍّ تِلْكَ الْأَكَلِيبُ لَهُمْ بِهِ

لایق نبود اهل مدینه را و آنانرا که حوالی
ایشانند ازاعراب که بازپس مانند
ازهمراهی رسول خدا و نه آنانکه رغبت
کنند درحفظ خویش اعراض کرده از ذات
رسول خدا این بسبب آنست که نمی
رسد بایشان تشنگی و نه رنج و نه گرسنگی

(۱) یعنی بمقام قریب .

عَمَلٍ صَالِحٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيئُهُمْ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠﴾

وَلَا يَفْقَهُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُنِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا ظَفَرُ مِنْ كُلِّ
فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غُلَقَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا مَا أَنْزَلْتُ سُورَةً فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِنَّا كُنَّا
زَادَتْهُ هَذِهِ آيَمَانًا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَرَأْتَهُمْ
إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٤﴾

درواه خدا ونهنگامی بر جائی که بخشم
آرد کافران را وبدست نمی آرند ازشمن
هیچ دست آوردی مگرنوشته شودبرای
ایشان بسبب آن عمل صالح هرآینه خدا
ضائع نمی کند مزدنیوکاران را (۱۲۰).

وخرج نمی کنند هیچ خرجی چه
اندك وچه بسیار وطی نمی کنند هیچ
میدانی را مگرنوشته شود برای ایشان
عمل صالح تاجزا دهدایشان را خداپاداش
نیكوترین آنچه می کردند (۱۲۱).

وممكن نیست مومنان را که برآیند^(۱)
همه يك جا پس چرا بیرون نیاید ازهر
جمعی ازایشان چند کس تادانشمند شوند
دردین و تا بیم دهند قوم خودرا چون
بازآیند بسوی ایشان بُود که ایشان
بترسند^(۲) (۱۲۲).

ای مسلمانان جنگ کنید بآنانکه نزدیک
شمایند ازکافران وبایدکه کافران بیابند
درشماردشتی را وبدانید که خدا بامتقیان
است (۱۲۳).

وچون فرودآورده شود سوره ای پس
ازمنافقان کسی هست که میگوید درحق
کدام يك از شما افزوده است این سوره
ایمان را امااهل ایمان پس بتحقیق
افزوده است درحق ایشان ایمان را

(۱) یعنی به طلب علم .

(۲) یعنی طلب علم دین فرض کفایه است .

وایشان شادمان می شوند (۱۲۴) .

و اما آنانکه در دل‌های ایشان بیماریست پس افزوده است در حق ایشان پلیدی را همراه پلیدی ایشان و مُردند و ایشان کافر بودند (۱۲۵) .

آیانمی بینند که ایشان سزاداده می شوند در هر سال يك بار یادوبار^(۱) بازتوبه نمی کنند و نه ایشان پندمی گیرند (۱۲۶) .

و چون فرو آورده شود سوره ای^(۲) نظر کنند بعضی ایشان به بعضی باشندگی و گوید آیا می بیند هیچ کس شمارا؟ پس بازگردند^(۳)، بازگردانیده است خدایان ایشان را بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی دانند (۱۲۷) .

به تحقیق ای مسلمانان آمده است به شما پیغامبری از قبیل شما دشوارست بروی رنج شما حریص است بر هدایت شما به مسلمانان بخشاینده مهربان است (۱۲۸) .

پس اگر بازگردند بگوس است مرا خدا، هیچ معبود برحق نیست به جزوی، بروی توکل کردم و او خداوندِ عرش بزرگ است^(۴) (۱۲۹) .

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَلَّا يَسِرُّوا أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

وَإِذْ آمَأْتِ لَتِ سُورَةٌ لَّنْظَرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَٰلِكَ يَرَاكُم مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

(۱) یعنی با امراض و مصائب .

(۲) یعنی سوره ای که دروی بیان نفاق ایشان باشد .

(۳) یعنی بخانه های خود .

(۴) یعنی چنانکه قادرست عرش را نگاه می دارد و ترا نیز نگاه می دارد از شر کافران و منافقان .

سوره یونس مکی است و آن یک صد و نه
آیت و یازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّسُولَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَيْمُنُ ①

أَكَاَنَ لِلنَّاسِ كَيْبَانُ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ
وَيَذَرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَهُمْ قَدَمٌ صَدَقُوا عَنْ رَبِّهِمْ قَالَ
الْكُفْرُ إِنَّ هَذَا لَشَرٌّ يُحْمِلُ ②

إِنْ رَكِبُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتْرَةِ آيَاتِهِ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأُمُورَ مَنْ شَفِيعٌ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ③

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ يَمَسُّهُمْ
يَكْفُرُونَ ④

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ
لِيَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا لِيُحْشَى

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْأَرْ، این آیت های کتاب با حکمت است
(۱) .

آیات عجب است مردمان را که وحی
فرستادیم بسوی مردی از ایشان که
بترسان مردمان را و بشارت ده مسلمانان
را بآنکه ایشانرا هست جای پای نیکی نزد
پروردگار ایشان، گفتند کافران هر آئینه این
شخص جادوگر آشکار است (۲) .

هر آئینه پروردگار شما خدائست که آفرید
آسمان ها و زمین را درشش روز
باز مستقر شد بر عرش تدبیر می کند کار را
نیست هیچ شفاعت کننده مگر بعد دستور
وی، این ست خدا پروردگار شما پس
بپرستید او را آیاند نمی گیرید (۳) .

بسوی اوست رجوع شما همه یک جا
وعده کرده است خدا وعده درست
هر آئینه وی ابتدا کند آفرینش را باز دیگر
بار بازگرداندش تاجزا دهد آنان را که
ایمان آورده اند و کارهای شائسته
کرده اند بانصاف و آنانکه کافر شدند ایشان
راست آشامیدنی از آب گرم و عقوبت درد
دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۴) .

او آنست که ساخت خورشید را درخشنده
و ماه را روشن و معین کرد برای ماه منزل
ها را تابانید شمار سال ها و تابانید

يُقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ الْآيَاتِ وَالْمَخَلْقِ وَالْمَخْلُوقِ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَأْنَوْا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ⑦

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑧

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ
بِأَيْمَانِهِمْ يُخْرِجُهُم مِّنْ ظُلُمَاتٍ إِلَى نُورٍ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ⑨

دَعَاؤُهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَنَحْمُكَ فِيهَا سَلَامٌ وَالْخَيْرُ
دَعَاؤُهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

وَلَوْ يَجْعَلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشُّرَكَاءَ مَا لَهُم بِالْخَيْرِ لِقَاؤُهُ
إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَتَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَا فِي
طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑪

حساب را نیافریده است خدای تعالی این
را مگر به تدبیر درست بیان می کند
نشانها را برای گروهی که میدانند (۵) .
هرآئینه درآمد و رفت شب و روز و در آنچه
آفریده است خدا در آسمان ها و زمین
نشانه هاست گروهی را که پرهیزگاری
می کنند (۶) .

هرآئینه آنانکه امید ندارند ملاقات ما را
و خوشنود شده اند به زندگانی دنیا و آرام
گرفته اند بآن و آنانکه از نشانه های ما
بی خبراند (۷) .

این جماعت جای ایشان آتش ست به
سبب آنچه عمل می کردند (۸) .

هرآئینه آنانکه ایمان آورده اند و کارهای
شائسته کرده اند هدایت کند ایشان را
پروردگار بسبب ایمان ایشان یعنی
بمقامات نجات، میرود زیرایشان
جویهادر بوستانهای نعمت (۹) .

دعای ایشان در آنجا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ باشد
یعنی پاکی تراست بار خدایاو دعای خیر
ایشان بایکدیگر سلام بُود و نهایت دعای
ایشان این ست که حمد خدا را ست
پروردگار عالَمیان (۱۰) .

و اگر زود می رسانی خدای تعالی
بمردمان سختی را مانند آنکه زود
می طلبند نعمت را بانجام رسانیده می شد
در حق ایشان اجل ایشان پس می گذاریم
آنان را که امید ملاقات ما ندارند
سرگردان شده در بیراهی خویش (۱۱) .

وَلَا أَمْسَ الْإِنْسَانَ الْفَرْدُ دَعَانَا لِجَنَّةٍ أَوْ قَاعٍ أَوْ قَالِمَاءٍ
فَلَمَّا كَفَتْنَا عَنْهُ صُرُّهُ مَرْكَانٌ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى شَيْءٍ
مِّمَّا كُنَّا لَكَ نَزِيرٌ لِلْمُصْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَعَدَّ أُمَلَكْنَا الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِكُمْ لَتَأْخُلُنَّ آبَاءَهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْغَيْبِ وَمَا كَانُوا يُلَاقُونَكَ بِخَبَرٍ
الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۷﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَا تَأْتِلْ عَلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قَالِ الَّذِينَ لَكَ رُجُوعٌ
لِقَاءِ رَبِّكَ بِمَا أَنْتَ بِمُفَرِّغٍ عَنْهُمْ وَلَا يَخَافُ الْعَذَابَ
أَنْ يُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي فَأَنِّي أَخْشِي إِنْ أَصْبَحُ إِلَّا أَوْحَى إِلَيَّ
إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۷﴾

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ وَقَدْ
لَئِثٌ فِيكُمْ عُثْرٌ مِنَ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۷﴾

و چون رنج برسد بآدمی دعا کند بیارگاه ما
خفته برپهلوی خود یانشسته یا ایستاده
پس آنگاه که برداشتیم از وی رنج وی را
برود گویا نخوانده بودمارا بدفع کردن
رنجی که رسیدش هم چنین آراسته کرده
شداز حد گذرندگان را آنچه می کردند
(۱۲) .

وهرائینه هلاك کرده ایم قرن هارا پیش
از شما چون ستم کردند وآمدند بایشان
پیغامبران ایشان بانشانه های روشن وهرگز
آماده آن نبودند که ایمان آرند هم چنین
سزا می دهیم گروه گناه گاران را (۱۳) .

باز جانشین ساختیم شمارا در زمین پس
از ایشان تابیینیم چگونه کار می کنید (۱۴) .

و چون خوانده شود برایشان آیات واضح
ما گویند آنانکه امیدملاقات ما را ندارند
بیار قرآنی بجزاین یاتغییر ده اورا^(۱)
بگوروا نبود مرا که تبدیل کنمش از
جانب خود پیروی نمی کنم مگر آنچه را
که وحی فرستاده شد بسوی من هرائینه
من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار
خودکنم ازعذاب روز بزرگ (۱۵) .

بگو اگر خدای خواست نمی خواندم
آن را بر شما و خبردار نمی کرد خدا
شمارا بآن هرائینه گذرانده ام در میان شما

(۱) یعنی تاموافق عقائد باطله ایشان باشد .

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَفْعَلُهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٥﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ فَلَا تَحْشُرُونِ
اللَّهُ يَمَّا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٥﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفَنِي بَيْنَهُمْ ذِمَّةً فَيَذَرُوكَ
يَحْتَلِفُونَ ﴿١٥﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانظُرُوا إِلَّاءَ مَعَكُمْ
مِنَ الْمُتَنَبِّئِينَ ﴿١٦﴾

وَإِذَا دَعَا النَّاسُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ عَذَابٍ مِمَّنْهُمْ إِذَا لَمْ يَكُنْ
فِي آيَاتِنَا قُلُوبُ اللَّهِ أَسْرَعُ نَكْرًا إِنَّ سُلْطَانًا لِيَكْتُبُونَ نَاتِمًا كُونُوا ﴿١٦﴾

عمری پیش ازین آید در نمی یابید (۱۶) .
پس کیست ستمگارت از کسی که بر بند
بر خدا دروغ را یا دروغ شمرد آیات وی
را هر آئینه (سخن اینست که) رستگار
نمی شوند گناهگاران (۱۷) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی که ضرر نه
دهد ایشان را و نه سود رساند بایشان
ومی گویند ایشان شفاعت کنندگان مایند
نزد خدا بگو آیا آگاه می کنید خدا را بآنچه
نمی داند در آسمان ها و زمین ، پاکی وی
راست و برتر است از آنکه شریک مقرر می
کنند (۱۸) .

و نبودند مردمان مگر یک امت^(۱) پس
اختلاف کردند^(۲) و اگر نمی بود کلمه ای
که سابق صادر شده است از پروردگار
تو فیصله کرده می شد میان ایشان در آنچه
اندران اختلاف دارند (۱۹) .

ومی گویند چرا فرو فرستاده نه شده
است بر این پیغامبر نشانه ای از پروردگار
وی بگو جز این نیست که علم غیب
خدا را است پس انتظار کنید هر آئینه من
باشما از منتظرانم (۲۰) .

و چون بچسانیم مردمان را رحمتی پس
از سختی که رسیده بود بایشان ناگهان
ایشان را بداندیشی باشد در نشان های

(۱) یعنی بر توحید و ملت ابراهیمی .

(۲) یعنی بسبب عمرو بن لُحی .

ما^(۱) بگو خدا زودترست در تدبیر کردن
هر آئینه فرستادگان ما می نویسند آنچه
بداندیشی می کنید^(۲) (۲۱) .

اوست آنکه روان می کند شمارا
در خشکی و در دریا تا وقتی که باشید
در کشتی ها و روان شوند کشتی ها
باسواران خود ببادخوش و شادمان شوند
ایشان بآن باموافق، نگاه برسد بآن
کشتی ها بادی تُند و بیاید بایشان موج
از هر طرف و بدانند که از هر جهت گرفتار
گشتند دعا کنند ببارگاه خدا خالص کرده
برای اوعبادت را که اگر نجات دهی مارا
ازین بلا باشیم از شکر گذاران (۲۲) .

پس آنگاه که نجات داد ایشان را ناگهان
ایشان بیراهی می کنند در زمین ناحق، ای
مردمان جزاین نیست که بیراهی شماریان
بر جان شماست یافتید بهره زندگانی دنیا را،
باز بسوی ما بازگشت شماست پس
با خبر سازم شمارا بآنچه می کردید (۲۳) .

جزاین نیست که مثال زندگانی دنیا مانند
آبی است که فرو دآوردیمش از آسمان پس
درهم آمیخت بسبب وی روئیدگی زمین
از آنچه می خورند مردمان و چهار پایان
تا وقتی که بدست آورد زمین پیرایه خود را

هُوَ الَّذِي يَسِّرُ لَكَ الْبُرُوجَ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ
جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رُمُوحٌ عَاصِفٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
إِلَهَهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ هَلْ كُنْ أَبْجِيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ۝

فَلَمَّا أَجَبْنَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَأْكُلُ النَّاسُ
إِثْمَ بَعْضُهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ
فَنُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ
بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ
قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا

(۱) یعنی بکفران نعمت .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خدای تعالی بیان میفرماید کیفیت مکر و کفرانِ نعمت را
والله اعلم .

حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنِ يَٰأَيُّهَا الَّذِينَ كَذَبُوا لَكَ لَقَوْلُكَ
الْأَيُّ لِقَوْمِي يَتَّقُونَ ﴿٣٧﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٨﴾

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَٰكِن مَّا فَتَرُوا
ذُلَّهُ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِشِلْهَآ وَتَرَهَقَهُمْ ذُلُّهُ
مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِن عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا
مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٠﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ
أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَتَلَوْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ
مَا كُنْتُمْ إِلَّا أَنْتُمْ دُؤُنَ ﴿٤١﴾

وآراسته شد وگمان کردند ساکنان آن
زمین که ایشان توانایند برانتفاع از آن
ناگهان بیامد بزمین فرمان مادرشب یا
درروز پس گردانیدیم آن را مثل زراعت
ازبیخ بریده گویا نبود دیروز، همچنین
بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که
تأمل می کنند (۲۴) .

و خدا می خواند بسوی سرای سلامتی
و هدایت می کند هر کرا خواهد بسوی راه
راست (۲۵) .

آنان که نیکوکاری کردند برایشان بهشت
باشدو زیاده بر آن^(۱) و نه پوشد چهره های
ایشان را هیچ سیاهی و نه هیچ خواری
این جماعت اهل بهشت اندایشان
آنجا جواداند (۲۶) .

و آنان را که بعمل آوردند کردار های بد،
جزای بدی مثل آنست و بپوشد ایشان را
خواری، نباشد ایشان را از خدا هیچ پناه
دهنده، گویا پوشانیده شده است
صورت های ایشان به پاره هائی از شب
تاریک این جماعت اهل آتش اند ایشان
آنجا جواداند (۲۷) .

و بترسید از روزیکه برانگیزیم ایشانرا همه
یکجا بازگوئیم مشرکان را بایستید برجای
خود، شما و آنانکه شما ایشان را شریک
خدا ساخته اید پس جدائی اندازیم میان

(۱) یعنی رؤیت خدای تعالی .

ایشان و می‌گویند شریکان ایشان که
شما مارا نمی پرستیدید (۲۸) .

پس بس است خدا گواه میان ما و میان
شما هر آینه ما بودیم از پرستش شما
بی‌خبر (۲۹) .

آنجا دریابد هر شخصی آنچه پیش فرستاده
است، و گردانیده شوند بسوی خدامالک
حقیقی ایشان و گم شد از ایشان آنچه افترا
می‌بستند (۳۰) .

بگو که روزی می‌دهد شمارا از جانب
آسمان و زمین، کیست که مالک باشد
گوش و چشمها را^(۱) و کیست که بیرون
آرد زنده را از مرده و بیرون آرد مرده را
از زنده^(۲) و کیست که تدبیر کند کار را
خواهند گفت آن خدا است بگو آیا پس
حذر نمی‌کنید (۳۱) .

پس این ست خدا پروردگار شما بحق
پس چیست بعد راستی مگر گمراهی پس
چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت
خدا) (۳۲) .

هم چنین ثابت شد قضای پروردگار تو بر
فاسقان که ایشان ایمان نیارند (۳۳) .

بگو آیهست از شریکان شما کسی که
آغاز کند آفرینش را باز دوباره
بازگرداندش بگو خدا نومی‌کند آفرینش

قُلْ يَا آللهُ شَهِيدُ أَلْبَيْنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ
لَغَافِلِينَ ﴿۳۱﴾

هَذَا لِكَيْ تَبْلُغُوا كُلَّ نَفْسٍ مَّا سَلَفَتْ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ
الْحَقُّ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۲﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمَاءَ
وَالْأَرْضَ أَمَّنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ فَيَقُولُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۳﴾

قَدْ لَكُمْ اللَّهُ رِزْقًا فَخُذُوا فَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالَةُ فَأَنَّى
تُصْرَفُونَ ﴿۳۴﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۵﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلْ اللَّهُ
يَبْدُو الْخَلْقَ

(۱) یعنی خالق گوش و چشم باشد .

(۲) یعنی حیوان را از نطفه و نطفه را از حیوان .

ثُمَّ يَعْتَدِرُ فَاَلَيْ تَتُوبُونَ ﴿۳۱﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكَائِكُمْ مَنْ يُهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يُهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يُهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يُهْدِي
إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا يَكْفُرُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿۳۳﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَرَبِّ فِيهِ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا
مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۵﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِبُّوا بِهِمْ لَكُلِّ يَأْتِيهِمْ تِلْكَ
كَذَلِكَ الْكُذِّبُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَنَظَرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿۳۶﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

را باز دوباره بازگرداندش پس چگونه
برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۴).
بگو آیا هست از شریکان شما کسی که راه
نماید بسوی دین حق؟ بگو خدا ست که
راه می نماید بسوی دین حق، پس کسی
که راه می نماید بسوی حق لائق تراست
بآنکه پیروی کرده شود یا کسیکه خود راه
نمی یابد مگر آنوقت که راه نموده شود
وی را پس چیست شمارا؟ چگونه حکم
می‌کنید (۳۵).

و پیروی نمی کنند بیشتر از ایشان مگر وهم
را هر آئینه وهم کفایت نمی کند از معرفت
حق چیزی را هر آئینه خدا داناست بآنچه
می‌کنند (۳۶).

و نیست این قرآن افتراء بغیر حکم خدا
ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی
است و بیان شریعتی است که نوشته شد
بر مردمان هیچ شبهه نیست در آن از
پروردگار عالم هاست (۳۷).

آیامی گویند افترا بسته است آن را بگو پس
بیارید سوره ای مانند آن و بخوانید هر کرا
توانید بغیر از خدا اگر هستید راست گو
(۳۸).

بلکه دروغ شمرده اند چیزی را که
نمی‌دانند آنرا و هنوز نیامده است مصداق
وعدۀ وی هم چنین دروغ پند داشتند
آنانکه پیش از ایشان بودند پس بنگر
چگونه شد عاقبت ستمکاران (۳۹).

و از ایشان کسی هست که ایمان می‌آرد

يَا الْمَقْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

بآن وازایشان کسی هست که ایمان نمی‌آرد بآن و پروردگار تودانا تراست بمفسدان (۴۰) .

وَأَنْ كَذَّبُوا فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيءُونَ
مِمَّا عَمِلُوا وَآثَابُكُمْ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس بگو مراست عمل من و شماراست عمل شما بی تعلقی از آنچه من می‌کنم و من بی تعلقم از آنچه شما می‌کنید (۴۱) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْمَعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا
لَيَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وازشان کسی هست که گوش فرامی‌دهد بسوی تو آیاتو می‌شنوای کران را اگر چه در نمی‌یافتند (۴۲) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى
لَوْ كَانُوا لِالْبَصِيرُونَ ﴿٤٣﴾

وازشان کسی هست که می‌نگرد بسوی تو آیاتوراه می‌نمائی کوران را اگر چه نمی‌بینند (۴۳) .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الشَّيْءَ وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ
يَظِلُّونَ ﴿٤٤﴾

هرآئینه خداهیچ ستم نمی‌کند بر مردمان ولیکن مردمان برخویشتن ستم می‌کنند (۴۴) .

وَيَوْمَ يُخْرَجُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَعَاءً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ
بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

وروزیکه برانگیزد خدا ایشانرا گویا که درنگ نه کرده بودند مگر ساعتی از روز شناساباشند بایک دیگر بتحقیق زیان کار شدند آنانکه دروغ پنداشتند ملاقات خدارا و نه بودند راه یافتگان (۴۵) .

وَأَمَّا نُرُوحُكَ بَعْضُ الَّذِينَ نَوَيْتُمْ أَنْ تُنْفِكَ قَالَ إِنَّا
مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می‌کنیم بایشان یا بمیرانیم ترا (بهر حال) بسوی ما ست بازگشت ایشان باز خدا آگاه است بر آنچه می‌کنند (۴۶) .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ

وهرامتی را پیغامبری هست پس چون

يَأْقِطُوهُمْ لَئِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

قُلْ لَا أَمْرٌ لِي بِنَفْسِي وَمَا أُولَئِكَ إِلَّا كَلَمَاءُ اللَّهِ يُجْلَى أَمْرُهُ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَعِجِلُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ هَلَكًا ثَوِيًّا أَتَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٢﴾

أَكْمُرُوا إِذَا مَا وَقَعَ مِنْكُمْ بِهِ الْيَوْمَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٤٣﴾

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٤٤﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ أَحْسَنُ هَوًى أَوْ قَوْلُ إِي وَرَبِّ إِلَهٍ لَقَدْ سَأَلْنَاكَ بِمُجِيزِينَ ﴿٤٥﴾

آمد پیغامبر ایشان فیصله کرده شود میان ایشان بانصاف و برایشان ستم کرده نه شود^(۱) (۴۷) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر هستی در است گو (۴۸) .

بگو مالک نیستم برای خود زبانی و نه سودی مگر آنچه خدا خواسته است هر گروهی رامی عادی هست چون بیاید میعاد ایشان تاخیر نه کنند ساعتی و نه سبقت جویند (۴۹) .

بگو آید اید اگر بیاید به شما عذاب او شبانگاه یا بروز (بهر حال) چه چیز را بشتاب می طلبند از آن عذاب این گناه کاران (۵۰) .

باز وقتی که متحقق شود آیا ایمان آرید بآن آنگاه گفته شود آیا اکنون ایمان آوردید و پیش ازین بشتاب می طلبید آن را^(۲) (۵۱) .

باز گفته شود ستمگاران را به چشید عذاب جاویدان را جزا داده نمی شوید مگر بسبب آنچه شما می کردید (۵۲) .

ومی پرسند ترا آیا درست است این وعده بگواری قسم به پروردگار من هر آینه آن درست است و شما عاجز کننده نیستید (۵۳) .

(۱) یعنی رسل و اتباع ایشان نجات یابند و کافران هلاک شوند .

(۲) یعنی باستهز او تکذیب .

و اگر باشد هرنفس ستم کننده را آنچه در زمین است البته فدیهِ خود دهد آن را و در ضمیر خود دارند پشیمانی چون ببینند عذاب را و فیصله کرده شود میان ایشان بعدل و برایشان ستم کرده نشود (۵۴) .

آگاه باش هر آئینه خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین است، آگاه باش هر آئینه وعده خدا راست است ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۵۵) .

اوزنده می کند و می میراند و بسوی وی بازگردانیده شوید (۵۶) .

ای مردمان آمده است به شما پندی از پروردگار شما و شفای آن مرضی که در سینه ها ست و راه نمودنی و بخشایشی مسلمانان را (۵۷) .

بگوبه فضل خدا و برحمت او باین چیزها باید که شادمان شوند، آن بهتر است از آنچه جمع می کنند (۵۸) .

بگو آید دید چیزی را که فرو داده است خدا برای شما از جنس روزی پس ساختید بعضی آن را حرام و بعضی آن را حلال بگو آیا خدا اجازه داده است شما را یا برخدا دروغ می بندید (۵۹) .

و چیست گمان آنانکه افترا می بندند برخدا دروغ را به روز قیامت^(۱) هر آئینه خدا صاحب فضل است بر مردمان ولیکن

وَلَوْ أَنَّ لِلنَّاسِ نَفْسَ ظِلٍّ مَّا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسَرُّوا النَّدَاةَ
لَنَارًا وَالْعَذَابَ وَقَدْ خَلَّيْنَاهُمْ بِالْأَسْوَاطِ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ ﴿٥٤﴾

إِنَّا إِنَّمَا يَدْعُو إِلَى السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ الْإِنَّ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يَخْفَى وَيُبَيِّتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبِقَاءُهَا
فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ قَدْ أَنَا إِلَهُكُمْ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ
مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا
وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذُنٌ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ
اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

(۱) یعنی خدا بایشان چه خواهد کرد در روز قیامت .

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتَذَكَّرُ مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا حَعْلُونَ
 مِنْ عَمَلِكُمَا عَلَيْنَا يَسْهُو الَّذِينَ يُبْغِضُونَ فِيهِ وَمَا يُعِزُّونَ
 عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
 وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

إِلَّا إِنْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ لَأَخَافُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٢﴾
 لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَتَغَيَّرُ
 إِلَهُكَ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
 هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٤﴾

إِلَّا إِنْ يُلَاقِهِمْ فِي الْمَوْتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُهُ
 الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءُ إِنَّ
 يَلْعَنُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٥﴾

بیشتر ایشان سپاسگذاری نمی کنند (۶۰).
 و نمی باشی در هیچ شغلی و نمی خوانی
 هیچ آبتی را از طرف خدا آمده و نمی
 کنی هیچ کاری مگر هستیم بر شما مطلع
 چون درمی آید در آن کار و پوشیده نمی
 شود از پروردگار تو هم وزن ذره ای
 در زمین و نه در آسمان و نیست خرد تر
 از آن و نه بزرگ تر مگر نوشته شده است
 در کتاب روشن (۶۱).

آگاه باش هر آئینه دوستان خدا هیچ
 ترسی نیست برایشان و نه ایشان
 اندوهگین شوند (۶۲).

آنانکه ایمان آوردند و می ترسیدند (۶۳).
 ایشان راست بشارت در زندگانی دنیا^(۱)
 و در آخرت، نیست هیچ تبدیل مرسخان
 خدا را این بشارت همانست پیروزی
 بزرگ (۶۴).

و غمگین نه کند ترا سخن ایشان هر آئینه
 غلبه خدا را است همه یک جا اوست
 شنوای دانا (۶۵).

آگاه باش هر آئینه خدا را است هر که
 در آسمان هاست و هر که در زمین است
 و پیروی نمی کنند آنانکه پرستش می کنند
 بغیر از خدا شریکان را بحقیقت پیروی
 نمی کنند مگر و هم را و نیستند مگر دروغ
 گو (۶۶).

(۱) یعنی برویای صالحه و بشارت .

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٥٠﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَ لَكُمْ مِنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا ۖ نَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾
مَتَاعًا فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنْفِئُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن كَانَ كَذِبًا عَلَيَّ فَإِنِّي مِنَ الْمُنٰقِبِ ۚ إِنَّكُمْ وَآلُكُمْ عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُمْ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُهُمْ عَلَيْهِمْ غَنَةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلا تُنْظِرُونَ ﴿٥٤﴾

فَإِن تَوَكَّلْتُمْ عَلٰى مَا سَأَلْتُمُونَنَا مِنْ آمْرٍ مِّنْ أَمْرِى الْاَعْلٰى عَلَى اللَّهِ ۚ وَآمُرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٥٥﴾

اوست آنکه ساخت برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و ساخت روز را روشن هراتینه درین نشانه هاست گروهی را که می شنوند (۶۷) .

گفتند کافران فرزند گرفته است خدا، پاکی اوراست اوست بی نیاز، اوراست آنچه درآسمان هاست و آنچه درزمین است نیست نزد شما هیچ حجتی برین آیا می گوئید برخدا آنچه نمی دانید (۶۸) .

بگوهرآئینه آنانکه برمی بندند برخدا دروغ را رستگار نمی شوند (۶۹) .

ایشان را باشد بهره مندی دردنیا بازبوسی ماست بازگشت ایشان پس بچشانیم ایشان را عذاب سخت بسبب آنکه کفرمی ورزیدند (۷۰) .

وبخوان برایشان خبرنوح را چون گفت به قوم خود ای قوم من اگر دشوار شده باشد بر شما قیام من وپند دادن من بآیت های خدا پس برخدا توکل کردم پس عزیمت درست کنید درکار خود همراه شریکان خویش پس نه باشد کارشماپوشیده بر شما بازحمله برید بسوی من ومهلت مدهیدمرا (۷۱) .

پس اگر اعراض کردید^(۱) پس نخواسته بودم از شما هیچ مزدی نیست مزدمن مگربرخدا وفرموده شدمرا که باشم

از مسلمانان (۷۲) .

پس دروغ پنداشتندش پس نجات دادیم
اورا و آنان را که باوی بودند در کشتی
و گردانیدیم ایشان را جانشین و غرق
کردیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات
مارا پس بنگر چگونه شد آخر کار بیم
کرده شدگان (۷۳) .

باز فرستادیم بعد نوح پیغامبران را بسوی
قوم ایشان پس آوردند پیش ایشان نشانه
های روشن را پس هرگز مستعد آن نه
بودند که ایمان آرند بآنچه دروغ پنداشته
بودند آن را پیش ازین هم چنین
مُهرمی نهیم بردل های از حد گذرندگان
(۷۴) .

باز فرستادیم بعد از ایشان موسی و هارون
را بسوی فرعون و قوم وی بان نشانه های
خویش پس تکبر کردند و بودند قومی
گناهکار (۷۵) .

پس چون آمد بایشان سخن درست از نزد
ما گفتند هر آئینه این سحر ظاهر است (۷۶) .

گفت موسی آیا چنین می گوئید سخن
درست را چون بیامد به شما یا سحر است
این، و رستگار نمی شوند ساحران (۷۷) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا
از دینی که یافتیم بر آن پدران خود را
و تاباشد شمارا ریاست در زمین و نیستیم
ماشمارا باوردارنده (۷۸) .

و گفت فرعون بیارید پیش من هر ساحر
بسیار دانارا (۷۹) .

فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْقًا
وَاعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَقْطِعُ عَلَى
قُلُوبِ الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَيَسْحَرُكُمْ يُونُسُ ﴿٧٥﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَمْ الْحَقُّ هَذَا بَلْ أَتَاكُمْ مِنْ
السَّحَرُونَ ﴿٧٦﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ أَتَأْتُنَا بِالْآيَاتِ وَنَكُونُ لَكُمُ
الْكُفْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا هُمْ إِلَّا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُؤْمِنُونَ بِحُجْلِ سِحْرِ عَلِيِّ ﴿٧٨﴾

پس وقتی که آمدند ساحران گفت ایشان را موسیٰ بافکنید آنچه شما افکنددگانید (۸۰).

پس چون افکندند گفت موسیٰ آنچه آورده اید سحراست هرآینه خدا باطل خواهد ساخت آن را هرآینه خدا راست نمی آرد کارمفسدان را (۸۱).

وثابت خواهد کرد خدا سخن درست را به فرمان خود اگرچه ناخوش دارند گناهگاران (۸۲).

پس ایمان نیاوردند به موسیٰ مگر جماعتی از قوم وی باوجود خوف از فرعون و اشراف ایشان که عقوبت کند ایشان را و هرآینه فرعون سرکشی بود در آن سرزمین و هرآینه وی از حد گذرندگان بود (۸۳). و گفت موسیٰ ای قوم من اگر ایمان آورده اید بخدا پس بروی توکل کنید اگر مسلمان هستید (۸۴).

پس گفتند برخدا توکل کردیم، ای پروردگار ما مکن مارا لگدکوب قوم ستمگاران (۸۵).

ونجات ده مارا برحمت خود از گروه کافران (۸۶).

ووحی فرستادیم بسوی موسیٰ و برادر وی که بگیرد برای قوم خود در شهر مصر خانه ها و قرار دهد خانه های خود را جای نماز^(۱) و برپا دارید نماز را و بشارت

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ إِنَّمَا أَنْتُمْ مُقْتُلُونَ ۝

فَلَمَّا اتَّخَذُوا مِصْرَ سِحْرًا قَالَ لَهُمُ مُوسَى إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ۝

وَيُحْيِي اللَّهُ الْحَيَّ بِكَلَمِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ۝

فَمَا مِنْ لِيُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَلَكِنْ فِرْعَوْنُ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ لِمَنِ الْمُسْرِفِينَ ۝

وَقَالَ مُوسَى يَفْعَلُونَ إِنَّمَا أَنْتُمْ بِاللهِ فَعَلَيْكُمْ تَوَكَّلُوا إِنَّ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ۝

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِقَوْمِهِ الظَّالِمِينَ ۝

وَنَحْنُ بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ أَنْ تَبَوِّأْ لِقَوْمِكَ مِمَّنْ بَيْنَ يَدَيْكَ وَاجْعَلْ لِي فِيهِ قَبْلَةً وَأَقِمْ وَصَلَاتَكَ وَكَثِّرْ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

(۱) یعنی مساجد البيت بنا کنید .

ده مومن را (۸۷) .

و گفت موسیٰ ای پروردگار ما هر آینه توداده ای فرعون و قبیله او را زینت و مال های بسیار در زندگانی دنیا ای پروردگار ما تا گمراه کنند عالم را از راه تو ای پروردگار ما مسخ کن مالهای ایشان را مگر زن بر دلهای ایشان که ایمان نیاورد تابینند عذاب درد دهنده (۸۸) .

گفت خدا هر آینه قبول کرده شد دعای شما پس ثابت باشید و پیروی کنید راه جاهلان را (۸۹) .

و گذرانیدیم اولاد یعقوب را از دریا پس در پی ایشان شدند فرعون و لشکر او از راه ستم و تعدی تا وقتی که رسیدش مشقت غرق گفت باورداشته‌ام که نیست هیچ معبود برحق مگر آنکه ایمان آورده است به وی بنی اسرائیل و من از مسلمانانم (۹۰) .

گفته شد آیا اکنون ایمان می‌آری و بتحقیق نافرمانی کرده بودی پیش از این و بودی از مفسدان (۹۱) .

پس امروز نجات دهیم بدت را (۱) (به همان جسد تو یعنی بغیر تغییر) تاباشی نشانه آنان را که پس از تو آیند و هر آینه بسیاری از مردمان از نشانه‌های ما بی‌خبراند (۹۲) .

هر آینه جادادیم بنی اسرائیل را بمقام

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَكَ زِينَةً
وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا
اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
يُرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعِنَّ سَبِيلَ
الَّذِينَ لَكُمْ يَمُوتُونَ ۝

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْفَلَاحَ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا
وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَكْرَهُهُ الْقَوْمُ قَالَ أَمَتٌ أَتَاهُ إِلَّا إِلَهَ
الَّذِينَ أَمَتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ وَآمَنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

الْحَقُّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَلَنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ۝

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَأَنْ كَثِيرًا
مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا الْغَافِلُونَ ۝

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَازِئِدَ وَزَوَّجْنَاهُمْ مِّنْ

(۱) یعنی بروی آب آریم ترا .

الْكَافِرِينَ قَدْ اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

نیک و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
پس اختلاف نکردند تا آنکه آمد بایشان
دانش (یعنی قرآن) هر آینه پروردگار تو
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کردند (۹۳) .

إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ مَا نَزَّلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُنْكَرِينَ ﴿٩٤﴾

پس اگر در شکی از آنچه فرو فرستادیم
بسوی تو پس بپرس آنان را که می خوانند
کتاب را پیش از تو^(۱) هر آینه آمده است
پیش تو و وحی درست از پروردگار تو پس
هرگز مشو از شک آندگان (۹۴) .

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا آيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾

و هرگز مباش از آنانکه دروغ پنداشتند
آیاتِ خدا را، آنگاه شوی از زیان کاران
(۹۵) .

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

هر آینه آنانکه ثابت شد برایشان حکم
پروردگار تو ایمان نیارند (۹۶) .

وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَبُوءَ الْعَذَابَ الْكَلِيمَ ﴿٩٧﴾

ا گرچه بیاید بایشان هر نشانه تا آنکه ببینند
عذاب در دهنده را (۹۷) .

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ أَمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
لَمَّا آمَنُوا كُنْتُمْ عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَعْتَبَهُمْ إِلَى جَهَنَّمَ ﴿٩٨﴾

پس چرا نبود دهی که ایمان آرد^(۲)
پس سود دهدش ایمان وی مگر قوم یونس
چون ایمان آوردند برداشتیم از ایشان
عقوبت رسوائی در زندگانی دنیا و
بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۹۸) .

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّ جَمْعٍ مِمَّا أَفَانَتْ كُرْهُهُ
النَّاسِ حَتَّى يَكُونُوا أَمْوِينَ ﴿٩٩﴾

و اگر می خواست پروردگار تو ایمان
می آوردند آنانکه در زمین اند همه ایشان
یک جا آیاتو اجبارتوانی کرد مردمان را

(۱) یعنی تظاهر شود که بر انبیای سابق نیز وحی نازل میشد والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک نزول عذاب .

تامسلمان شوند (۹۹) .

وروابود هیچ شخصی را که ایمان آردمگربخواست خدا ومی اندازد پلیدی را برآنانکه درنمی یابند (۱۰۰) .

بگو ببینید چه چیزاست درآسمان ها وزمین وفائده نمی دهند نشانه ها و ترسانند گان گروهی را که باورنمی کنند (۱۰۱) .

پس انتظارنمی کشند مگرماند مصیبت های آنانکه گذشتند پیش ازایشان بگو انتظار بکشید هراینه من نیزباشما ازمنتظرانم (۱۰۲) .

بازنجات دهیم پیغامبران خودرا وآنان را که ایمان آوردندهمچنین لازم است برماکه نجات دهیم مومنان را (۱۰۳) .

بگوای مردمان ا گر هستید درشبهه ازدین من پس نمی پرستم آنان را که شما می پرستید غیرازخدا ولیکن عبادت می کنم آن خدا را که قبض ارواح شما می کند وفرموده شد مرا که باشم ازمسلمانان (۱۰۴) .

وفرموده شدآنکه راست کن روی خود را برای دین حنیف وهرگز مباحث ازمشركان (۱۰۵) .

ومخوان بجزخداچیزی را که سودنهد ترا وزیان نه رساند به تو پس ا گرچنین کنی باشی آنگاه ازستمگاران (۱۰۶) .

وا گر برساند خدا بتورنجی پس نیست بردارنده آن را مگر او وا گر خواهد

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْثِقَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَجَعَلَ الْجَحِيصَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٩٩﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْظُرُوا إِلَى مَا عَمِلْتُمْ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ دَعَوْنِي رُسُلًا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ هَدَّيْتُنِي أَلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دُونِي فَلَا عِبَادَ إِلَّا لِلَّهِ عِبَادُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ عِبُدُوا اللَّهَ الْكَافِي يَتَوَكَّلْكُمْ وَأَمْرُكَ أَنْ أَتُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

وَأَنْ أَوِّعَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَنْ يَسْأَلَ اللَّهُ بِضُرِّكَ فَلَا تَشْفِ لَهُ إِلَّا هُوَ وَلَنْ يُدْرِكَ عَيْرُكَ فَلَا رَاكَ لِقَضَائِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ

الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٠﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَنْفَعُ نَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٥١﴾

وَأَنبِئْهُمْ مَّا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٣﴾

كَيْتَبُ الْحِكْمَةِ إِنَّهُ لَمُفْصَلَةٌ مِّنْ لَّدُنْكَ يُخَوِّفُ ۝١

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِی لَمُؤْمِنٌ نَّذِيرٌ ۝٢

وَأَن اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَیْهِ یُمِضْ لَهُمْ مِّنْهُم مَّا حَسَنَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَیُؤْتِ كُلَّ ذِی فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِن تَوَلَّوْا فَاِنَّی أَخَافُ عَلَیْكُمْ عَذَابَ یَوْمٍ ۝٣

در حق تونعمتی پس نیست هیچ دفع کننده فضل اورا می رساندش بهره که خواهد ازبندگان خود واوست آمرزنده مهربان (۱۰۷) .

بگوای مردمان بتحقیق آمده است به شماوخی راست از پروردگار شماپس هرکه راه یافت جزاین نیست که راه یابد برای خود وهرکه گمراه شد جزاین نیست که گمراه می شود بزبان خود ونیستم من بر شما نگهبان (۱۰۸) .

و(یامحمد) پیروی کن چیزی را که وحی فرستادیم بتو ووشکیبائی کن تاآنکه فیصله کند خدا واو بهترین فیصله کنندگان است (۱۰۹) .

سوره هود مکی است وآن یک صدو بیست و سه آیت وده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الر .

این کتابیست که استوارکرده شد آیات او بازواضح کرده شده آمده از نزد خدای درست کارباخبر (۱) .

(بآن مضمون که پیغامبرگوید) عبادت نکنید مگر خدا را هرآئینه من شمارا ازجانب اوبیم کننده ویشارت دهنده ام (۲) .

وآنکه آمرزش طلب کنید ازپروردگار خود بازرجوع کنید بسوی وی تابهره مند سازد شمارا به بهره نیک تامیعاد معلوم وتا بدهد هرصاحب بزرگی را جزای

بزرگی او و اگر روگردان شوید پس
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز
بزرگ (۳) .

بسوی خداست بازگشت شما و او
بر هر چیز تواناست (۴) .

آگاه باش این کافران می پیچند سینه
های خود را^(۱) می خواهند که پنهان
شوند از خدا آگاه باش چون بر سر
می کنند جامه های خود را میداند آنچه
پنهان می دارند و آنچه آشکار می کنند
هرآئینه اوداناست بسریکه در سینه
هاست^(۲) (۵) .

و نیست هیچ جنبه در زمین مگر بر خداست
روزی او و می داند جای ماندن او را
و جای نگاهداشتن او را هر يك در کتاب
روشن است^(۳) (۶) .

و اوست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را
درشش روز و بود عرش او بر آب
(آخر کار آفریدن شما آنکه) تابیا زمايد
شمارا که کدام يك از شما نیکوتر است

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

إِلَّا لَهُمْ يَوْمَئِذٍ صُدُورُهُمْ يُسْجَنُ وَهِيَ آكِنَّهُمْ يُسْتَفْتُونَ
بِأَنبَاءِهِمْ يَعْلَمُ مَا يَكْتُمُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ إِلَّا أَنَّهُ عِلْمٌ يُذَاتُ
الْقُدْرَةِ ⑥

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رُزُقُهَا
وَيَعْلَمُ مَسْفَرَهَا وَيَسْتَوْدِعُهَا كُلُّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑦

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتِ
إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ

(۱) یعنی اعراض می کنند .

(۲) مترجم گوید میتوان گفت پیچیدن سینه عبارت از آنست که فکر های ناصواب کند
و شبیهات و اهیبه دل خود را اطمینان دهد و عقائد حق را فراموش سازد زیرا که
صدرا اینجا بمعنی علوم صدر آمده است .

(۳) یعنی در لوح محفوظ نوشته شده مترجم گوید مستودع جائی است که بغیر اختیار
او آنجا نگاهداشته بودند مانند صُلب و رَحِم جائیست که باختیار خود
می ماند مثل خانه .

هَذَا الْكِتَابُ يُرْسِلُ ⑤

از جهت عمل و اگر گوئی که هرآئینه شمابرانگیخته شوید بعد از موت البته گویند کافران نیست این سخن مگر جادوئی ظاهر (۷) .

و اگر باز داریم از ایشان عقوبت را تا مدتی شمرده شده البته گویند چه چیز باز می دارد آنرا آگاه باش روزیکه بیاید بایشان نه باشد باز داشته شده از ایشان و فرا گیرد ایشان را آنچه استهزای کردند بآن (۸) .

و اگر بچشانیم آدمی را نعمتی از نزد خود باز بگیریم آن را از وی هرآئینه وی ناامید و ناسپاس است (۹) .

و اگر بچشانیم آدمی را رفاهیتی بعد سختی که رسیده باشد به وی البته گوید برفتند سختی ها از من هرآئینه وی شادمان خود ستاینده است (۱۰) .

مگر آنانکه شکیبائی نمودند و کارهای شائسته کردند آن جماعت ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۱۱) .

پس شاید توترک کنی بعض آنچه وحی فرستاده می شود بسوی تو و تنگ می شود بآن سینه تو^(۱۱) از جهت آنکه می گویند چرا فرو آورده نه شد بروی گنجی یا چرا نیامد همراه او فرشته جزاین نیست که تو بیم کننده ای و خدا بر هر چیز نگهبان است (۱۲) .

وَلَيْنَ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ آتَةٍ مَّعْدُودَةٍ لَّيْقُولُنَّ مَا عَجَبُهُ إِلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ ⑤

وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مَتَاعَ حِمَّةٍ ثُمَّ نَنْزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَكُونُ مِنْهُمْ ①

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَشَتْهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ③

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ وَصَافٍ لِّبِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا أَلَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ وَجَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ④

(۱) یعنی ترک مکن دلتنگ مشو .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَنذِرْهُ سَوْرَةً مِّثْلَهُ مُقَارِنَةً
ادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ ذَوِي اللَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۳﴾

قَالُوا يَتَّبِعُهُ الْكُفْرُ مَا نَعْلَمُوهُمَا أَتَمْنَى أَنْ نُنَزِّلَ اللَّهُ أَكْوَافًا
إِلَّا هُوَ قُلْ أَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۴﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا تُفَاهًا لِيُفْتِنَ اللَّهُ عَنْهَا
أَعْمَالَهُمْ فَبِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُغْنِ عَنْهُمْ الْآخِرَةُ إِلَّا الْآثَرُ الَّذِي فِيهَا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَى يَتِيمَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَتِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَمِنْ
قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ

آیامی گویند افترا بسته است (قرآن را) بگو پس بیارید ده سوره را مانند این برافته و بخوانید هرکرا توانید بجز خدا اگر راست گوهستید^(۱) (۱۳) .

پس اگر قبول نکنند آن کافران سخن شمارا بدانید که قرآن نازل کرده شده است بعلم خدا و بدانید که هیچ معبود برحق نیست مگر وی پس آیاشما مسلمان هستید^(۲) (۱۴) .

هرکه خواسته باشد زندگانی دنیا و تجمل آن بتمام رسانیم بسوی این جماعت جزای اعمال ایشانرا درینجا و ایشان درینجا نقصان داده نه شوند^(۳) (۱۵) .

این جماعت آنانند که نیست ایشان را در آخرت مگر آتش و باطل شد در آخرت آنچه کرده بودند و نابودست آنچه به عمل می آوردند (۱۶) .

آیا کسی که باشد بر حجتی از جانب پروردگار خود^(۴) و دنبال وی می آید گواهی از جانب پروردگار او^(۵) و پیش

(۱) مترجم گوید نخست بدۀ سوره تحدی واقع شد و چون از آن عاجز شدند بیک سوره تحدی فرمود .

(۲) یعنی بر اسلام ثابت باشید .

(۳) یعنی ثواب صدقه و صلۀ رحم که از کفار بوجود می آید در دنیا داده میشوند بتوسیع رزق و صحت بدن .

(۴) یعنی دلیل عقلی .

(۵) یعنی قرآن .

يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ قَالَ ثَامُودُ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ
مِمَّنَّةِ اللَّهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۵﴾

از قرآن گواه وی بود کتاب موسیٰ پیشوائی
وبخشایشی مثل دیگران باشد این
جماعت ایمان می آرند بقرآن و هر که
کافر شد بآن از گروه ها پس آتش وعده گاه
ویست پس مباش در شبهه از نزول قرآن
هر آئینه وی درست است، آمده
از پروردگار تو ولیکن بیشتر مردمان ایمان
نمی آرند (۱۷) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ
رَبِّهِمْ ۖ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۶﴾

وکیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغی را این جماعت آورده
شوند پیش پروردگار خویش و گویند
گواهان^(۱) ایشانند آنانکه دروغ بستند
بر پروردگار خویش آگاه باش لعنت
خداست بر ستمگاران (۱۸) .

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿۷﴾

آنانکه بازمی دارند مردمان را از راه
خدا و می خواهند برای آن راه کجی را
و ایشان بآخرت کافراند (۱۹) .

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَعُّ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿۸﴾

این جماعت نه باشند عاجز کننده
در زمین و نه باشد ایشان را بجز خدا از
دوستان، دوچند کرده شود ایشان را
عذاب نمی توانستند شنیدن (یعنی بسبب
شدت ناخوشی) و نمی دیدند^(۲) (۲۰) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿۹﴾

این جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش و گم شد از ایشان آنچه برمی
بافتند (۲۱) .

(۱) یعنی کراما کاتبین .

(۲) مترجم گوید و میتوان گفت که همزه استفهام انکاری محذوف است یعنی آیا
نمی توانستند شنیدن و آبانمی دیدند .

لَا جَبْرَ أَنَّهُمْ فِي الْخَيْرِ هُمْ الْخَسِرُونَ ﴿۲۲﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآخَبُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۳﴾

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْنَىٰ وَالْأَصِيرِ وَالسَّبِيعِ هَلْ
يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۲۴﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۵﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
أَلِيمٍ ﴿۲۶﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَكُ إِلَّا بَشَرًا
مِثْلُنَا وَمَا تَرَكُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا
بِادْوَىٰ الرِّأْيِ وَمَا تَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
كَذِبِينَ ﴿۲۷﴾

قَالَ لَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِكُمْ مِنْ رَبِّي وَاتِّبَعِي
رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَتَعْبُدْتُمْ عَلَيْكُمْ أُنْزِلُ مَكُومَهَا
وَأَنْتُمْ لَهَا كِرْهُونَ ﴿۲۸﴾

بیشک این جماعت در آخرت ایشانند
زیانکارتر (۲۲) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند و فروتنی کردند توجه کنان
بسوی پروردگار خویش ایشان اهل
بهشت اند ایشان آنجا جاویدانند
(۲۳) .

مثال این دو فریق مانند کور و کر و بینا
و شنواست آیا هر دو برابرند در صفت
آیا پند نمی گیرید (۲۴) .

وهرآئینه فرستادیم نوح رابسوی قوم
او گفت هرآئینه من برای شما بیم دهنده
آشکارم (۲۵) .

(باین مضمون) که مپرستید مگر خدا را
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب
روز درد دهنده (۲۶) .

پس گفتند جماعتی که کافر بودند از قوم
اونمی بینیم ترا مگر آدمی مانند خویش
ونه می بینیم که پیروی تو کرده باشند
(بتأمل سرسری) مگر آنانکه ایشان اراذل
مایند ونمی بینیم برای شما هیچ بزرگی
برخود بلکه می پنداریم شمارا دروغگو
(۲۷) .

گفت ای قوم من خبر دهید مرا بدانکه اگر
باشم برحجتی از پروردگار خود وداده
باشد بمن بخشاشی از نزد خود پس
پوشانیده شد حقیقت آن

بر شما آیا اجبار کنیم شمارا برآن
و شما ناخواهان آن باشید؟ (۲۸).

وای قوم من طلب نمی کنم از شما براین
پیغام رسانیدن مالی را، نیست مزد من
مگر بر خدا و نیستم طردکننده
مسلمانان (یعنی از صحبت خود) هرآینه
ایشان ملاقات کنندگانند با پروردگار
خویش ولیکن من می بینم شمارا قومی
که جهالت می کنید (۲۹).

وای قوم من که نصرت دهم مرا از عقوبت
خدا اگر برانم ایشان را آیاپند نمی گیرید
(۳۰).

و نمی گویم به شما که نزد من است
خزینة های خدا و نه آنکه میدانم غیب را
و نمی گویم که من فرشته ام و نمی گویم
آنان را که بخواری می نگردد بدیشان
چشمهای شما که نخواهد داد خدا بدیشان
هیچ نعمتی خدادانا تراست بآنچه
در ضمیر های ایشان است هرآینه من
آنگاه ازستم گاران باشم (۳۱).

گفتند ای نوح مکابره کردی باما پس
بسیار کردی مکابره ما را پس بیار آنچه
وعده می کنی اگر هستی از راست گویان
(۳۲).

گفت جزاین نیست که بیارد آن را به
شما خدا اگر خواهد و شما عاجز کننده
نیستید (۳۳).

و سود نمی دهد شمارا نصیحت من اگر
خواهم که نصیحت کنم شمارا اگر خدا

وَيَقُولُ لَا مَسْئَلَةَ عَلَيْهِ مَا لَأَنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْقَوْنَ آلِهِمُ وَلَكِنَِّّي أَرْسَلْتُ قَوْمًا
مُجَسِّمُونَ ۝

وَيَقُولُ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي عَيْنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ۝

قَالُوا لَنُحْمَدُهُمَا فَجَاءَ لَتَمَتَّا أَكُودَتِ جَدَالَنَا فَأْتَيْمَاهَا فَقَدْ تَا
إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنَا بِمُعْجِزٍ ۝

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ

أَنْ يُعْزِمَهُمْ هُودٌ وَيَأْتِيَهُمْ رُجُوعٌ ۝۳۷

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَإِنِّي بِرُؤْيَايَ تُحِيرُونَ ۝۳۸

وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَآكَانَ الْوَافِلُونَ ۝۳۹

وَاصْنَعِ الْفُلَکَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا وَلَا تَحْطَبْنِي فِي الْأَعْيُنِ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ۝۴۰

وَيَصْنَعِ الْفُلَکَ وَكَلَّمَا مَرْعَلِيهِ مَلَائِكُن قَوْمِهِ يَتْرَوْنَهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ۝۴۱

فَسَوْفَ نَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۝۴۲

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ

خواسته باشد که گمراه کند شمارا اوست پروردگار شما و بسوی او بازگردانیده می‌شوید (۳۴) .

(یا محمد) آیامی گویند افترا بسته است قرآن را بگو اگر افترا بسته ام قرآن را پس بر من است گناه من و من بی تعلقم از گناه کردن شما^(۱) (۳۵) .

ووحی فرستاده شد بسوی نوح که ایمان نخواهد آورد از قوم تو مگر آنکه مومن شده است پس اندوه مخور بسبب آنچه می‌کردند (۳۶) .

و به ساز کشتی را بدیدگاه ما و بفرمان ما و سخن مگوبانم درباره آنانکه ستم کردند هر آئینه ایشان غرق شلگانند (۳۷) .

و می ساخت نوح کشتی را و هرگاه که می‌گذشت بر آن کشتی جماعتی از قوم او تمسخر میکردند باوی ، گفت اگر مسخره می کنید مارا پس هر آئینه مامسخره خواهیم کرد شمارا چنانکه شما مسخره می کنید (۳۸) .

پس خواهید دانست آن را که بیایدش عذابی که رسوا کندش و فرود آید بروی عقوبتی دائم (۳۹) .

(در همین معامله بود) تا وقتی که آمد فرمان ما و بجوشید تنور و گفتیم بردار در کشتی

(۱) مترجم گوید این جمله اضافه کرده شد در وسط قصه قوم نوح تا تنبیه باشد بر تطبیق حال مشرکین مکه با حال قوم حضرت نوح والله اعلم .

ازهرجنسی دوتن (نروماده) را و بردار اهل خود را مگر آنکه سبقت کرده است بروی قضا^(۱) و بردار مسلمانان را، و ایمان نیاوردند باوی مگر اندکی (۴۰) .

و گفت (نوح) سوار شوید در کشتی، بنام خداست روان شدن وی و ایستادن وی هر آئینه پروردگار من آمرزندهٔ مهربانست (۴۱) .

و آن کشتی می بُرد ایشان را در موجی مانند کوه ها و آواز داد نوح پسر خود را و او بود در کرانه ای پسرک من سوار شو باما و مباش با کافران (۴۲) .

گفت پناه خواهم گرفت بسوی کوهی که نگاه دارد مرا از آب گفت نوح هیچ نگاه دارنده نیست امروز از عذاب خدا مگر آنکه خدا رحم کرده است بروی و حائل شد موج میان ایشان پس شد از غرق شدگان (۴۳) .

و گفته شد ای زمین فرو بر آب خود را وای آسمان بازمان^(۲) و کم کرده شد آب و به انجام رسانیده شد کار و قرار گرفت کشتی بر کوه جودی و گفته شد هلاکت باد قوم ستمگاران را (۴۴) .

و آواز داد نوح پروردگار خود را پس گفت ای پروردگار من هر آئینه پسر من از اهل

رَجَوْنِ الشَّيْءَ وَاهْلَكَ الْاٰمَنُ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ اٰمَنَ وَمَا مَعَ الْاَقْلِيلِ ۝

وَقَالَ اٰذْكَبُوْا فِيْكُمْ اللّٰهُ فَجَرَّهَا وَمُرْسُهَا اِنَّ رَبِّيْ لَغَفُوْرٌ
كَبِيْرٌ ۝

وَهِيَ تَجْرِيْ بِهِمَّ فِىْ مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادٰى نُوحٌ اٰبَنَهُ
وَكَانَ فِىْ مَعْزِلٍ يُّنَبِّئُكَ اِذْ كَبَّ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَّعَ الْكَافِرِيْنَ ۝

قَالَ سَاوِيْٓ اِلٰى جَبَلٍ يَّغْمُصُ فِىْ الْبَاۗءِ قَالَ لَاحِصًا
الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ الْاٰمَنُ رَحِمًا وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْمَغْرُوْبِيْنَ ۝

وَقِيلَ يٰۤاَرْضُ اِنْبَلِیْ مَآرِلَکِ وَیَسْمَاۗءُ اَفْلَحِیْ وَغِیْضُ الْمَآءِ
وَقُضِیَ الْاَمْرُ وَاَسْتَوَتْ عَلَی الْجُودِیْ وَقِيلَ بَعْدَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِيْنَ ۝

وَنَادٰى نُوحٌ رَّبَّکَ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ اٰبَنٰی مِنْ اٰهْلِیْ

(۱) یعنی زن نوح و کنعان پسر نوح .

(۲) یعنی از باران .

من است وهرآئینه وعده تورااست است
وتوبهترین حکم کنندگانی (۴۵) .

گفت ای نوح هرآئینه وی نیست ازاهل تو
هر آئینه او کاری ناشائسته است پس
سوال مکن تو مرا ازچیزی که نیست ترا
دانش به آن هرآئینه من پندمیدهم ترا
برای احتراز ازآنکه باشی ازجاهلان
(۴۶) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من پناه می برم
به توازانکه به پرسم ازتو آنچه نیست
مرادانش به آن واگر نیامرزی مرا ورحمت
نه کنی برمن باشم از زیان کاران (۴۷) .

گفته شدای نوح فرودآ با سلامتی ازجانب
ما وهمراه برکت هافرودمده برتووبرامت
هائی که پیدا شوند ازهمراهان تووامت
هائی دیگرکه بهره مند می سازیم ایشان
را دردنیابازبرسد بایشان ازجانب ماعذاب
درد دهنده (۴۸) .

این قصه از اخبار غیب است وحی
میفرستیم آن را بسوی تونمی دانستی آن
را تو ونه قوم تو می دانستندپیش ازین
پس صبرکن هرآئینه عاقبت مرمتقیان
راست (۴۹) .

وفرستادیم بسوی عاد برادر ایشان هود را
گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمارهیچ معبود برحقى بجزوی
نیستید شما مگر افتراء کننده (۵۰) .

ای قوم من نمی طلبم از شما براین پیغام
مزدی را، نیست مزدمن مگر برکسیکه

وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكِمِينَ ۝

قَالَ يَنْفِرُ آئِنَهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ وَلَا
تَسْأَلُنَ مَا لَيْسَ بِكَ بِهِ عِلْمٌ إِنْ أَعْطَاكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا
تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

قَالَ يَنْفِرُ آئِنَهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ وَلَا
تَسْأَلُنَ مَا لَيْسَ بِكَ بِهِ عِلْمٌ إِنْ أَعْطَاكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ الْغَيْبُ نُوحِيهِمَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ۝

وَالِإِلَهِ عَادٌ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبَادُ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ
الْإِلَهِ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ۝

يُقَوْمُوا لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الْإِذْنِ

قَطَرٍ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۵۱﴾

وَيَقُولُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَكَّلُوا
مُخْرِجِينَ ﴿۵۲﴾

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۵۳﴾

إِنْ تَقُولُ إِلَّا اعْتَرِكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنْ شِئْتُمْ اللَّهُ
وَأَشْهَدُوا لِي يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ ﴿۵۴﴾

مِنْ دُونِهِ وَلْيَكُودُنِي جَمِيعًا ثُمَّ لَنْ نَنْظُرُونَ ﴿۵۵﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ
أَخَذَ بِنَاصِيَتَيْهَا إِنْ رَأَىٰ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۶﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أَرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخِفُّ رَبِّي

(۱) یعنی مالک اوست .

(۲) یعنی حکیم است .

آفریده است مرا آبادر نمی یابید (۵۱) .
وای قوم من آمرزش طلبید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی اوتابفرستدباران
را بر شماریزان و بیافزاید شمارا قوتی
همراه قوت شما و روگردان مشوید
گنهارگاشده (۵۲) .

گفتند ای هود نیافریدی بما دلیلی ونیستیم
ما ترك كننده معبودان خودرا بگفته تو
ونیستیم ماترا باوردارنده (۵۳) .

نمی گوئیم مگرآنکه رسانیده اند بتو بعض
معبودان ما ضرری ، گفت هرآئینه من گواه
می سازم خدا را و شما گواه باشید که من بی
تعلقم از آنچه شما شريك می گیرید
(۵۴) .

بجزوی پس توطئه کنید درحق من همه
يك جابازمهلت مدهید مرا (۵۵) .

هرآئینه من توكل کردم بر خدا پروردگار
من و پروردگار شما نیست هیچ جنبه ای
مگر خدا گیرنده است به پیشانی او^(۱)
هرآئینه پروردگار من برهه راست است^(۲)
(۵۶) .

پس اگر روگردان شوید ضرری بمن
عائد نیست هرآئینه رسانیدم به
شما پیغامی را که فرستاده شدم همراه آن
بسوی شما و جانشین سازد پروردگار من

قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَقْضُ وُتَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ﴿۵۷﴾

وَلَقَدْ جَاءَ أَمْرُنَا نَجْحِيْنَاهُمْ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَنَجِّئُهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿۵۸﴾

وَلَيْكَ عَادٌ جَدًّا ۖ وَإِذَنْ يَرْجِعْ ۚ وَصَوَّرُ الْمَلَأَ ۖ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۵۹﴾

وَأُتِمُّوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۖ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ أَكْأَدَ عَادًا
كَفَرُوا بِهَؤُلَاءِ الْبَعْدَ الْعَادَ قَوْمٌ مُّؤَدُّونَ ﴿۶۰﴾

وَلَمَّا نَسُوا مَا آمَنُوا صُلِحَ ۖ قَالَ يُقَوْمُوا لِعِبَادِ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ
غَيْرَةٍ ۚ هَؤُلَاءِ كُفَرُوا مِنَ الْأَرْضِ ۖ وَاسْتَعْمَرُوا فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوا
لَهُمْ يَوْمَئِذٍ ۖ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿۶۱﴾

قَالَ الْإِصْلَافُ قَدْ كُنْتُ فِيْنَا مَرْجُوءًا ۖ قِيلَ هَذَا أَتَنهَنَانُ لِعِبَادِنَا
يَعْبُدُونَ ۖ أَبَاؤُنَا وَآبَاءُ الْيَوْمِ ۖ سَكَتَ جَمَاعَةٌ مِّنَ الْيَوْمِ مُرْسِيَةً ﴿۶۲﴾

قومی را بغیر از شما و هیچ زیان
نتوانید رسانیدن خدا را هر آئینه پروردگار
من بر همه چیز نگهبان است (۵۷) .

و چون آمد عذاب مانجات دادیم هود را
و آنان را که ایمان آوردند با وی برحمتی
از جانب خود و برهانیدیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۸) .

و این است سرگذشت عاد انکار کردند
آیات پروردگار خود را و نافرمانی نمودند
پیغامبران او را و پیروی کردند فرمان
هر سرکش ستیزنده را (۵۹) .

و از بهی ایشان فرستاده شد در دنیا لعنتی
و روز قیامت نیز، آگاه باش هر آئینه عاد
کافر شدند به پروردگار خود آگاه باش
نفرین بادعاد را که قوم هود بودند (۶۰) .

و فرستادیم بسوی ثمود برادر ایشان صالح
را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی
او پیدا کرد شمارا از زمین^(۱) و ساکن
گردانید شمارا در زمین پس طلب آمرزش
کنید از وی باز رجوع کنید بسوی او
هر آئینه پروردگار من نزدیک است
پذیرنده دعاست (۶۱) .

گفتند ای صالح بودی تودرمیان
ما امید داشته شده پیش ازین آیامنع می کنی
ما را از آنکه عبادت کنیم معبودانی را که

(۱) یعنی آفرید پدر و مادر شما آدم و حوا را از خاک که شما از نسل آنها هستید .

عبادت میکردند پدران ما و هر آئینه
مادرشبهه قوی ایم از آنچه میخوانی مارا
بسوی آن (۶۲).

گفت ای قوم من آیادیدید اگر باشم
برحجتی از پروردگار خود عطا کرده
باشد بمن از جانب خود بخشاشی پس
که نصرت دهمرا از عقوبتِ خدا اگر
نافرمانی اوکنم پس نمی افزائید درحق من
مگر زیان کاری را (۶۳).

وای قوم من اینست ماده شتری که
خدا فرستاده است برای شمانشانه پس
بگذاریدش تابخورد در زمین خدا
و مرسانید به وی هیچ ضرری که آنگاه
بگیرد شمارا عقوبتی نزدیک (۶۴).

پس پی زدند آن را پس گفت صالح بهره
مند باشید درسرای خود سه روز این
وعده هست غیر دروغ (۶۵).

پس وقتی که آمد فرمان مانجات دادیم
صالح را و آنان را که ایمان آوردند همراه
وی به بخشاشی از جانب خود و رهانیدیم
از رسوائی آن روز، هر آئینه پروردگارتو
اوست توانای غالب (۶۶).

و در گرفت ستمگاران را آواز سخت پس
صبح کردند درسراهای خود مرده هائی
بر روی افتاده (۶۷).

گویا هرگز نه بودند آن جا آگاه باش
هر آئینه نمود انکار کردند پروردگار
خود را هر آئینه دوری باد نمود را (۶۸).

هر آئینه آمدند فرستادگان ما پیش ابراهیم

قَالَ يَقُولُونَ لِمَ كُنْتَ عَلَىٰ بَيْنَهُ مِنْ رَبِّي وَالتَّائِبِينَ وَهُوَ
رَحِيمٌ قَبْلَ أَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ لَأَكِيدُنَّكَ فَإِنَّكَ لَأَنْتَ
تَحْيِيهِ ۝۳۳

وَيَقُولُ هَذِهِ نَافَةٌ اللَّهُ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي الْأَرْضِ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا هَاسِبًا ۝۳۴

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدُ غَيْرِ
مَلَكُوتٍ ۝۳۵

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝۳۶

وَلَا تَخْذَلْكَ الْدِّينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جُثَيْنَ ۝۳۷

كَانَ لَمْ يَتَوَقَّعُوا فِيهَا إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْغَارَةُ فَهُمْ لَا يَبْعُدُ
لِشُعُوبٍ ۝۳۸

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ

فَمَا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِينٍ ۝۹

به بشارت، سلام گفتند ابراهیم جواب سلام داد پس درنگ نکرد درآنکه آورد گوساله ای بریان (۶۹) .

فَلَمَّا رَأَىٰ آيَاتِهِمْ لَا تَنْصِلُ إِلَيْهِمْ فِرْعَوْنُ وَآوَجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
قَالُوا لَا تَعْظُمْنَا إِنَّا أُمِرْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ لَّوْطٌ ۝۱۰

پس چون دید که دستهای ایشان نمی رسد بآن خوف زده شد ازایشان وبخاطر آورد ازایشان ترسی گفتند مترس هرائینه مافرستاده شده ایم بسوی قوم لوط (۷۰) .

وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحَكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَقَ وَمِنْ وَرَاءِ
إِسْحَقَ يَعْقُوبُ ۝۱۱

وزن ابراهیم ایستاده بود پس بخندید^(۱) پس مژده دادیمش بتولد اسحاق وبعد اسحاق بوجود یعقوب (۷۱) .

قَالَتْ يَوَیْلَتَىٰ لَأَكُونَ مِنَ الْمُنْجَرِّينَ ۖ هَٰذَا بَشَرٌ أَلْفَنِي ۖ هَٰذَا لَفِئَتِي عَاجِبٌ ۝۱۲

گفت ای وای بر من آیاخواهم زادومن پیرم واین شوهر من است کلان سال شده هرائینه این چیزی عجیب است (۷۲) .

قَالُوا أَلَمْ نَجْعَلْ مِنْ أَمْرِهِمْ رَحْمَةً لِّلَّذِينَ رَزَقْنَاهُ عَلَيْهِمْ أَهْلَ
الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ۝۱۳

فرشتگان گفتند آیا تعجب می کنی از قدرت خدا، بخشاش خدا و برکات او بر شماست ای اهل این خانه هرائینه خداستوده شده بزرگوارست (۷۳) .

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَىٰ يُجَادِلُنَا
فِي قَوْمٍ لَّوْطٌ ۝۱۴

پس چون رفت از ابراهیم خوف و آمدش بشارت شروع نمود جدال کردن با مادر باره قوم لوط (۷۴) .

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُّنتَبِئٌ ۝۱۵

هرائینه ابراهیم بردبار ناله کننده رجوع کننده بخدا بود (۷۵) .

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَٰذَا إِنَّكَ قَدْ جَاءَ أَمْرُكَ وَإِنَّهُمْ
إِثْمُهُمْ عَدَابٌ غَيْرُ مُرْدُوْدٍ ۝۱۶

گفتیم ای ابراهیم بگذرا زین جدال هرائینه (حال اینست که) آمد عقوبت پروردگار تووهر آئینه این جماعت

(۱) مترجم گوید یعنی بسبب خوش وقتی از هلاک قوم لوط .

خواهد آمد بایشان عقوبتی که باز گردانیده نشود (۷۶) .

و چون آمدند فرستادگان ما پیش لوط اندوهگین شد بسبب ایشان دلتنگ شد به سبب ایشان و گفت این روزیست سخت^(۱) (۷۷) .

و آمدند پیش لوط قوم اوشتابان بسوی او و پیش از آن میکردند کارهای زشت لوط گفت ای قوم من این دختران من اند (یعنی نکاح کنید) این ها پاکیزه تراند برای شما پس بترسید از خدا و رسوا نکنید مرا در مورد مهمانان من آیینست از شما هیچ مردشائسته ای (۷۸) .

گفتند هر آئینه تودانسته ای که نیست مارا در دختران توحاجتی و هر آئینه تومیدانی آنچه می خواهیم (۷۹) .

گفت اگر مرا بمقابله شما قوتی می بود یا پناه می گرفتم به قوم زورآور (چنین میکردم) (۸۰) .

فرشتگان گفتند ای لوط هر آئینه ما فرستادگان پروردگار تو ایم نخواهند رسید به تو پس ببراهل خود را بپاره ای از شب و باید که واپس ننگرد هیچکس از شما مگر زن تو که رسیدنی است او را آنچه رسید باین قوم هر آئینه میعاد

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا أَيُّهُمْ وَضَّا قِيَّهَهُمْ دَرَعَا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ۝

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهَرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَتَّبِعُوا هَؤُلَاءَ بَنَاتِي هُنَّ أَطَهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ فِي شَيْءٍ مِّنْهُنَّ مَتَّعْتُ لَكُمْ زِينَةً ۝

قَالُوا الْقَدِّعَلَمْتُ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَأَنْتَ لَتَعْلَمُنَّ مَا نُرِيدُ ۝

قَالَ لَوْ أَنِّي فِيكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوِي إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ ۝

قَالُوا لَيْلُظَلَامًا سُلِّ رَيْكَ لَن يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَكْرَهُهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ۝

(۱) مترجم گوید یعنی ایشان نوجوان خوش روی بودند و عادت قوم معلوم بود پس خوف فتنه پیدا شد والله اعلم .

ایشان وقت صبح ست آیاصبح نزدیک نیست؟ (۸۱) .

پس چون آمد فرمان ما ساختیم زبران (ده ها) را زبران و بارانیدیم بر آنجاستگهای ازگل پخته، پی در پی (۸۲) .

نشان مند ساخته شده نزد پروردگار توواین سنگ هانیستند دورازستمگاران (۸۳) .

وفرستادیم بسوی قوم مدین برادرایشان شعیب راگفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحقى مگروی وکم مکنید پیمانه وترازو را هر آئینه من می بینم شمارا که درنعمتید وهر آئینه من می ترسم برشما ازعذاب روزدر بگیرنده^(۱) (۸۴) .

وای قوم من کامل کنید پیمانه وترازو را بانصاف وکم مرسانید بمردمان چیزهای ایشان را وتباهکاری مکنید درزمین فسادکنان (۸۵) .

باقی گذاشته خدای تعالی بهتر است برای شما اگر باور دارنده اید ونیستم من برشما نگهبان (۸۶) .

گفتند ای شعیب آیانماز تومیفرمایدترا که بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما یا بگذاریم آنکه کنیم درمال خود هرچه خواهیم هر آئینه تو مرد بُردبار شائسته

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰ مَنَاسِكِهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
حِجَارًا مِّنْ سِجِّيلٍ ۖ فَانْصُرُوا ۝

مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ۝

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِّنَ الْوَعْدِ وَلَا تَقْصُوا الْهَيْكَالَ
وَالْيَزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ عَلَىٰ غُرُوبٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ۝

وَيَقُومُوا أَوْشُوا الْهَيْكَالَ وَالْيَزَانَ يَأْخُضُوا وَلَا يَتَخَصَّصُوا
النَّاسَ أَشْيَاءَ لَهُمْ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝

بَقِيتُ اللَّهُ خَيْرَ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بَحَفِيفٍ ۝

قَالُوا يَشْعِبُ أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا
أَوْ أَنْ تَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَكِيمُ
الرَّشِيدُ ۝

(۱) یعنی هلاك کننده .

معامله ای (ومقصودایشان استهزا بود)
(۸۷) .

گفت ای قوم من آیا دیدید اگر باشم
برحجتی از پروردگار خود وداده باشد
بمن از جانب خود روزی نیک^(۱) و نمی
خواهم که خلاف کنم باشما مثل شده
بسوی آنچه منع می کنم شمارا از آن^(۲)
نمی خواهم مگر صلاح کاری تاب توانم
و نیست توفیق من مگر به فضل خدا
بروی توکل کردم و بسوی اورجوع
می کنم (۸۸) .

و ای قوم من ضدیت بامن نباید و ادار
سازد شمارا باین خصلت که برسد بشما
مانند آنچه رسید بقوم نوح یا بقوم هود
یا بقوم صالح و نیست قوم لوط دور از شما
(۸۹) .

و طلب آموزش کنید از پروردگار خود
بازرجوع کنید بسوی او هر آینه پروردگار
من مهربان دوستدارست (۹۰) .

گفتند ای شعیب نمی فهمیم بسیاری
از آنچه می گوئی و هر آینه مامی بینیم ترا
در میان خود ناتوان و اگر نه می بود قبیله
تو سنگسار میکردیم ترا و نیستی تو پیش
ما گرامی قدر (۹۱) .

گفت ای قوم من آیا قبیله من گرامی

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقْنِي
مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَأْرُودًا مِّنْ خَلْفِي إِلَىٰ مَا
أَنْهَكُمُ عَنْهُ إِنْ أُرِيدَ إِلَّا الْإِصْلَاحُ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوَفَّقِي إِلَّا بَالُ اللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ۝۸۸

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمُكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
قَوْمُ نُوحٍ أَوْ قَوْمُ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ
بِشَيْءٍ ۝۸۹

وَأَسْتَغْفِرُكُمْ وَأُفَوِّدُكُمْ إِلَىٰ رَبِّي رَجِيحًا وَدُودٌ ۝۹۰

قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرِيكَ
فِيَنَا ضَعِيفًا وَلَا لَآرْهَاطَكَ لِرَجْمِكَ وَتَأْتِي عَلَيْنَا بَعْزُنَا ۝۹۱

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ أَغْرَضْتُكُمْ مِنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ

(۱) یعنی حلال چگونه سخن شمارا شنوم .

(۲) مترجم گوید یعنی نمی خواهم که بکار نیک بفرمایم و خود نکنم والله اعلم .

وَلَا تَكْمُلُ ظُهُورُهَا إِنْ رَفَعْتَ بَمَا تَعْلَمُونَ حَيْطًا ۝۱۶

تراست پیش شما از خدا و گرفتید خدا را انداخته پس پشت خویش هر آئینه پروردگار من بآنچه میکنید دریگیرنده است (۹۲) .

وَيَقُولُ لِعْمَلِئِائِلَ مَكَاتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ لَا مِنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ فَقِيبٌ ۝۱۷

وای قوم من عمل کنید برطور خود هر آئینه من نیز عمل کننده ام زود خواهید دانست آن را که بیایدش عذابی که رسوا کندش و آن را که وی دروغگوست و انتظار برید هر آئینه من باشما منتظرم (۹۳) .

وَلَنُجَاةُ أَمْرُنَا نَجِّنَا شُعَبًا وَآلَ الْيَمِينِ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَآخَذَتِ الْيَمِينُ ظُلُمُوا الْقَيْصَةَ فَأَصْحَوُا فِي دِيَارِهِمْ حَشِيْمِينَ ۝۱۸

ووقتیکه آمد عذاب ما نجات دادیم شعیب را و آنان را که ایمان آوردند باوی به بخشاشی از خود و دیگر گرفت ظالمان را آواز سخت پس گشتند درسراهای خویش مرده افتاده (۹۴) .

كَانَ لَمْ يَقْمُوا فِيهَا إِلَّا بَعْدَ الْيَمِينِ كَمَا بَعْدَتْ نَمُودُ ۝۱۹

گویا هرگز نه بودند آنجا آگاه باش دوری باد مدین را چنانکه دور افتادند نمود (۹۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَنٍ مُّبِينٍ ۝۲۰

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود و به دلیل روشن (۹۶) .

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ۝۲۱

بسوی فرعون و جماعت او پس پیروی کردند فرعون را و نه بود فرمان فرعون براه راست (۹۷) .

يَقْدُمُ رُومَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْدَهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ ۝۲۲

پیشوا شود فرعون قوم خود را روز قیامت پس بیاردایشان را باتش و بدجائست که وارد آن شدند (دوزخ) (۹۸) .

وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ أَعْتَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ بِئْسَ الرَّقْدُ الْمَرْقُودُ ۝۲۳

وازی ایشان آورده شد لعنت درین دنیا و روز قیامت نیز بدعطائست که داده

پروردگار تو هر آئینه پروردگار تومی کند
آنچه می خواهد (۱۰۷) .

و اما آنانکه نیک بخت کرده شدند پس
در بهشت باشند جاودان آنجا تا مدت بقای
آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته
است پروردگار تو بخشی غیر منقطع^(۱)
(۱۰۸) .

پس مباش در شبهه از آنچه می پرستند این
گروه نمی پرستند مگر چنانکه می پرستیدند
پدران ایشان پیش ازین و مالبته تمام دهنده
ایشانیم حصه ایشان را ناکاهیده^(۲) (۱۰۹) .

و هر آئینه دادیم موسی راکتاب پس
اختلاف افتاد در آن و اگر نمی بود سخنی
که سابقاً صادر شده از پروردگار تو
هر آئینه فیصله کرده می شد میان ایشان و
ایشان در شبهه قوی اندازان (۱۱۰) .

و هر آئینه هر کسی وقتی که برانگیخته شود
البته تمام خواهد داد ایشان را پروردگار
تو جزای کردار ایشان هر آئینه وی بآنچه
میکنند داناست (۱۱۱) .

پس استوار باش چنانچه فرموده شده
تورا و آنانکه توبه کرده اند همراه تونیز،
و از حد مگذرید هر آئینه وی بآنچه می کنید

وَأَنَّا الَّذِينَ سَوَّدْنَا فِي الْغَمَّةِ هُنَا لَمَنَ السَّبْتُ
وَالْأَرْضُ الْأَمْسَاءُ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْدُوفٍ ۝

قُلْنَا تَكُنْ فِرْعَوْنُ وَمَا يُعِدُّ هَؤُلَاءُ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِن قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوقِفُهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ
مُنْقُوصٍ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَفَقَطُوا بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ
مُزِيٍّ ۝

وَأَنَّا لَوْلَا لَوْ يَفْقَهُ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ۝

فَأَسْمِعْهُمْ كَمَا أَمُرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْعَمُوا إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

- (۱) مترجم گوید یعنی مدت ماندن در بهشت و دوزخ مانند مدت دوام آسمان ها و زمین
است در دنیا اگر زیادتی را که در مشیت خداست و در فهم کسی نمی گنجد اعتبار
نکند حاصل بیان دوام است بابلغ وجوه والله اعلم .
(۲) یعنی حصه ایشان از عذاب .

بیناست (۱۱۲) .

و میل مکنید بسوی آنانکه ستم کردند که
آنگاه برسد به شما آتش نیست شمارا
بجز خدا دوستان باز نصرت داده نه شوید
(۱۱۳) .

و برپاکن نمازرا دو طرف روز و ساعتی
چند از شب هراتینه طاعات دور میکنند
گناهان را این پندی هست پند پذیران را
(۱۱۴) .

و شکیانی کن هراتینه خدا ضائع نمی
سازد مزد نیکوکاران را (۱۱۵) .

پس چرا نه شدند از آن قرنهایکه پیش
از شما بودند اهل خرد که منع کنند از فساد
در زمین مگر اندکی از آن جماعت که
نجات دادیم از میان ایشان و پیروی کردند
ستمگاران چیزی را که آسودگی داده
شدند بآن^(۱) و بودند گناه گاران (۱۱۶) .

و هرگز نیست پروردگار تو که هلاک کند
ده ها را به ستم و اهل آن نیکوکار باشند
(۱۱۷) .

و اگر می خواست پروردگار تو البته
می گردانید مردمان را يك ملت و همیشه
باشند مختلف (۱۱۸) .

مگر آنکه بروی رحم کرده است
پروردگار تو و برای این اختلاف آفریده
است ایشان را و تمام شد سخن

وَلَا تَرْكُؤُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ
اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿۱۳﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَرُمْ الْقَائِمِينَ الْبَيْلَ إِنَّ الْحَصَنَ
يُدْهِبُ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرُ لِلَّذِينَ ﴿۱۴﴾

وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُغْنِي عَنْكَ الْجَبَلُ الْمُجَنَّبِينَ ﴿۱۵﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْ أَجْمَعَتْنَا مِنْهُمْ
وَاتَّبَعَهُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَرْتُوهُمْ فِيهِ وَكَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿۱۶﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
مُصْلِحُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَرَاؤُونَ
مُخْتَلِفِينَ ﴿۱۸﴾

إِلَّا مَن تَجَوَّرَتْكَ لِذَلِكَ حَلَقُهُمْ وَتَبَتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

(۱) یعنی بلذات دنیا مشغول شدند .

لَا تَلْمِزْهُمْ مِنْهُمْ لِحَنَةٍ وَالتَّائِبِينَ أَجْمَعِينَ ﴿١٤﴾

وَكَلَّا تَقْصُ عَلَيْنَا مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَنْتَبِهُ بِهِ فَعَادَلَا
وَجَاءَلَا فِي هَذَا الْحَقِّ وَمَوْعِظَةً وَذِكْرًا لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَائِكُمْ
إِنَّا عَامِلُونَ ﴿١٦﴾

وَأَنْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٧﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْأَلْوَحِ وَالْأَكْوَافِ كُلُّهُ قَاعِدُهُ
وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىكَ الْكِتَابَ الْمُبِينُ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

پروردگار تو، که البته پرکنم دوزخ را از
جانیان و مردمان همه یک جا^(۱) (۱۱۹) .

وهر چیزی را حکایت می کنیم برتواخبار
پیغامبران آن چیزی است که ثابت می
گردانیم بآن دل ترا و آمده است به تودرین
سوره سخن درست و پندی و یادآوری
برای مسلمانان (۱۲۰) .

وبگورآنان را که ایمان نمی آرند عمل کنید
برطور خود هرآئینه مانیز عمل
کنندگانیم (۱۲۱) .

وانتظار کشید هرآئینه مانیز منتظریم
(۱۲۲) .

وخدا راست علم غیب آسمان ها وزمین
وبسوی اوبازگردانیده می شودکار همه
آن پس عبادت کن اورا وتوکل کن براو
ونیست پروردگار تو بیخبر ازآنچه
می کنی (۱۲۳) .

سورة يوسف مکی است وآن يك صديوازده
آيت ودوازده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّ این آیت ها آیاتِ کتاب روشن است
(۱) .

هرآئینه مافروفرستادیم آن را قرآن عربی

(۱) مترجم گوید درعرف اختلاف رانست میکند باهل باطل نه باهل حق وبقال قال
اهل الحق کذاوخالقهم فرق پس استثنای من رجم بی تکلف صحیح شد واللّه
اعلم .

باشد که شمادریابید (۲) .

ماحکایت می کنیم بر تو بهترین قصه ها
بوحی فرستادن خود بسوی تواین قرآن را
وهرآئینه حال این ست که تو بودی پیش
ازآن از بی خبران (۳) .

یادکن چون گفت یوسف پدرخود را ای
پدرمن هرآئینه من بخواب دیدم یازده
ستاره را و خورشید و ماه را دیدم برای
خود سجده کننده (۴) .

گفت ای پسرک من بیان مکن خواب
خود را پیش برادران خود که آنگاه اندیشه
کنند درحق توحیله هرآئینه شیطان آدمی
را دشمن آشکاراست (۵) .

وچنانکه خواب بتونمود همچنین
برگزیند ترا پروردگار توویاموزد ترا
ازعلم تاویل الاحادیث (یعنی تعبیر روایا)
وتمام کند نعمت خود را بر تو و بر فرزندان
یعقوب چنانکه تمام کرد آن را بردو جد تو
پیش ازین ابراهیم واسحق هرآئینه
پروردگار تودانای استوار کارست (۶) .

هر آئینه هست در قصه یوسف و برادران
او نشانه هاسوال کنندگان را (۷) .

چون گفتند که یوسف و برادر حقیقی
اودوست تراند نزد پدرما از ما و جماعتی
هستیم هرآئینه پدر ما در خطای ظاهر
است (۸) .

بکشید یوسف را یابیفکنیدش به زمین
غیر معلوم تا خالی شود برای شما توجه

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ۝

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ

كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۝

قَالَ يَبْنَىٰ لَكَ أَقْفَصٌ رُّؤَاكَ عَلَىٰ اخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ

كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ

الْأَحَادِيثِ وَيُمَهِّمُهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا

عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْحَقُ إِنَّ رَبَّكَ

عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَأَخْوَتِهِ آيَاتٍ لِّلَّذِينَ

إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ

وَعَنْ غَضَبَةٍ إِنَّ آيَاتِنَا لِلْمُقِيبِينَ ۝

لَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ يُوسُفَ أَنْ يَبَيِّنْ لَكُمُ الْوَجْهَ آيَاتِكُمْ

وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ⑩

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَصْنَعُوا يَوْسُفَ وَالْقَوْهُ فِي غِيَبَاتِ الْحُبِّ
يَلْقَوُكُمُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ⑪

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمُرُنَا بِعِيسَى وَنِإَالَه
لَنُصْحُونَ ⑫

أَرْسَلَهُ مَعْنَا عَدَائَتِهِمْ وَيَعْبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِيظُونَ ⑬

قَالَ إِنِّي لَخَيْرُ نَبِيٍّ أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ
الدِّيبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ⑭

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدِّيبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخِصْرُونَ ⑮

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يُجْعَلُوهُ فِي غِيَبَاتِ الْحُبِّ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑯

وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ⑰

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذُهِبْنَا سَتِيقًا وَتَرَكْنَا يَوْسُفَ عِنْدَ
مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدِّيبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا
وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ⑱

پدر شما و تاباشید بعد ازین گروهی شائسته
(یعنی توبه کنید) (۹) .

گفت گوینده از ایشان مَکْشید یوسف را و
بیفکنیدش در قعر تاریک چاه تا برگیرد او
را بعض مسافران اگر کنندگانید
(این کار را) (۱۰) .

گفتند ای پدر ما چیست حال تو که امین
نمی پنداری ما را بر یوسف وهرآئینه
ما ورا نیک خواهانیم (۱۱) .

بفرست او را با ما فردا تا میوه بسیار خُورد
و بازی کند وهرآئینه ما او را نگاه بانیم
(۱۲) .

گفت هرآئینه اندوهگین می کند مرا آنکه
بَرِیدش و می ترسم از آنکه بخورد او را
گرگ و شما از وی بی خبر باشید (۱۳) .

گفتند اگر بخورد او را گرگ و ما جماعتی
هستیم هرآئینه ما آنگاه زیان کار باشیم
(۱۴) .

پس چون بَرِیدندش و عزیمت کردند که
بیفکنندش در قعر تاریک چاه و وحی
فرستادیم بسوی او که البته خبردار
خواهی ساخت ایشان را باین ماجرای
ایشان و ایشان نه شناسند (۱۵) .

و آمدند پیش پدر خود شبانگاه میگریستند
(۱۶) .

گفتند ای پدر ما هرآئینه ما شروع کردیم در
مسابقه و گذاشتیم یوسف را نزدیک رخت
خویش پس بخورد او را گرگ نیستی تو باور
دارنده ما اگر چه باشیم راستگو (۱۷) .

وآوردند برپیراهن او خون دروغ را یعقوب گفت نه، بلکه آراسته است برای شما نفس شما تدبیری را پس کارمن صبر نیک است وخدامد طلبیده می شود از وی برآنچه شما بیان می کنید (۱۸) .

وآمد کاروانی پس فرستادند سقای (یعنی آب آور) خود را پس انداخت دل خود گفت ای مژده من این نوجوانی است واهل قافله پنهان ساختند اورا سرمایه دانسته وخداماناست بآنچه می کردند (۱۹) .

و (برادران) فروختندش به بهای ناقص درهمی چند شمرده شده بودند درباره یوسف ازبی رغبتان (۲۰) .

وگفت شخصی که خرید یوسف را ازاهل مصر بَرَن خود گرامی دارجای او را شاید که نفع دهد مارا یافزند گیریم او را و همچنین قراردادیم یوسف را درآن سرزمین و تا بیا موزیم او را ازعلم تاویل الاحادیث وخداماناست برمراد خود ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۱) .

وچون رسید یوسف به نهایت قوت خود دادیم وی را دانائی و علم و همچنین جزامیدهم نیکوکاران را (۲۲) .

طلب کرد یوسف را زنی که او درخانه اش بود ازنفس او (واین کنایت ازطلب جماع است) وپیست درهارا وگفت پیش آ گفت پناه برخدا بیشک اومولای من است نیکوساخت جایگاه

وَجَاءَهُ عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبِرْ جَبِيلًا وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَنْسَلُوا وَارِدُهَا فَادَّى دَوْلًا قَالَ يُشْرَىٰ بِهَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ ﴿١٩﴾

وَسَرُّوهُ بِسَعْيٍ بَخِيسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرْثَاهُ الْكُرْمِيُّ مَثْوَاهُ عَلَىٰ أَنْ يَتَّقِنَا وَنَخْذَهُ وَلَكَ ذَٰلِكَ مِثْلُ الْيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ فَلَمَّعَلِمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَلَكَّابَلَةً أَشْدَّ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ يُجْزَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

وَرَأَوْنَاهُ الْيَقِي هُوَ فِي بَيْتِنَا عَنْ نَفْسِهِ وَعَلَقَتِ الْأَبْوَابُ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُغْنِي عَنِ الْغُلَامِ ﴿٢٣﴾

مرا^(۱) ہر آئینہ رستگار نمی شوند ظالمان
(۲۳) .

وہر آئینہ قصد کرد آن زن بسوی یوسف
وقصد کردی یوسف بسوی او اگر نہ
بود آنکہ دید یوسف دلیل پروردگار
خود را، چنین کردیم تابازگردانیم ازوی
بدی وبی حیائی را ہر آئینہ وی از بندگان
مخلص ماست (۲۴) .

وبایکدیگر سبقت کردند بسوی دروازه
وبدرید آن زن پیراھن یوسف را از پشت
ویافتند شوھر زن رانزدیک دروازه گفت
چیست جزای کسیکہ خواستہ باشد باھل
تو کاربد را مگر آنکہ بزندان انداختہ شود
یا عقوبتی درد دہندہ (۲۵) .

یوسف گفت این زن خواست مرا از نفس
من وگواھی داد گواھی از قبیلہ زن کہ
اگر هست پیراھن یوسف دریدہ از
جلو، پس این زن راست گفتہ است
ویوسف ازدروغ گویانست (۲۶) .

واگر هست پیراھن او دریدہ از پشت،
پس این زن دروغ گفتہ است ویوسف
از راست گویان است (۲۷) .

پس شوھرش چون دید پیراھن او را دریدہ
از پشت، گفت این قضیہ از مکر شما زنان
است ہر آئینہ مکر شما زنان بزرگ است
(۲۸) .

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا اَنْ رَّا بَرَّهَانَ رَبِّهٖ
كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهٗ السُّوٓءَ وَالْفَحْشَآءَ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۲۳﴾

وَاَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيْصُہٗ مِنْ دُبُرٍ وَاَلْفَا
سَيِّدَهَا لَآلِ الْبَابِ قَالَتْ اٰخِرَآءُ مَنْ اَرَادَ بِاَهْلِكَ
سُوٓءًا اِلَّا اَنْ يُّسَجْنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۴﴾

قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِيْ عَنْ نَفْسِيْ وَشَهِدَ شَآهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا
اِنْ كَانَ قَمِيْصُہٗ قَدْ مِّنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ
وَهُوَ مِنَ الْكَٰذِبِيْنَ ﴿۲۵﴾

وَ اِنْ كَانَ قَمِيْصُہٗ قَدْ مِّنْ دُبُرٍ فَكَذٰبَتْ وَهٖ مِنْ
الصُّدُوْقِيْنَ ﴿۲۶﴾

فَلَمَّا رَا قَمِيْصُہٗ قَدْ مِّنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ كِبَرِكُنْ اِنَّ
كِبَرَکُنْ عَظِيْمٌ ﴿۲۷﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٣٥﴾

وَقَالَ يَسْمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٦﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣٧﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ السجن أحبُّ إِلَيَّ مِنَّاكِدْهُنَّ إِلَى الْيَمِّنِ وَالْآثَرُوفَ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٩﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَوَّرَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّه هُوَ

ای یوسف درگذر ازین ماجرا وای زن طلب آمرزش کن برای گناه خود هرآئینه تو بوده ای از خطا کنندگان (۲۹) .

وگفتند زنانی چند در شهر که زن عزیز می طلبد نوجوان خود را از نفس او هرآئینه دردلش جاکرده است از روی دوستی هرآئینه مامی بینیم او را در گمراهی ظاهر (۳۰) .

پس چون شنید زن عزیز غیبت ایشانرا قاصد فرستاد بسوی ایشان و مهیا کرد برای ایشان مجلسی و داد هریکی را از ایشان کاردی و گفت ای یوسف بیرون آ براین زنان پس چون بدیدندش بزرگ یافتندش و ببریدند دستهای خویش وگفتند پاک است خدا، نیست این نوجوان بشری، نیست این شخص مگر فرشته گرامی (۳۱) .

زن عزیز گفت این ست آنکه ملامت کرده بودید مرا در عشق وی وهرآئینه طلبیدم از او نفس او را پس نگاه داشت خود را و اگر نکند آنچه می فرمایم او را البته بزندان انداخته شود و البته باشد از خوارشدگان (۳۲) .

یوسف گفت ای پروردگار من زندان دوست تراست نزد من از آنچه میخوانند مرا بسوی آن و اگر تو بازنداری از من فریب این زنان را البته میل کنم بایشان و باشم از نادانان (۳۳) .

پس قبول کرد دعای او را پروردگار او

السَّمِيعِ الْعَلِيمِ ﴿۳۳﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا الْآيَاتِ لَيْسَ جُنْدَهُ حَتَّىٰ يَجِيءَ ۝

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَّنَ قَالَ لِحَدَّثَا إِلَىٰ رَبِّيَ أَصْرُ خَصْمٍ ۖ
وَقَالَ الْخَوَّالِيُّ رَبِّيَ أَعْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ
نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَنُورِكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقُنِيهِ إِلَّا نَبَّأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ
قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذِكْلُمَا وَمَا عَلَيْكَ رَبِّيَ إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿۳۵﴾وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي الْأَبْرَهِيْمَ وَاسْحَقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
لَنَا أَنْ نَشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

پس بازداشت از یوسف فریب ایشان را
هرآئینه وی شنوای داناست (۳۴) .

باز ظاهر شد آن جماعت را بعد از آن که
دیده بودند نشانه ها که البته بزندان
درآوردند اورا تاملت (۳۵) .

و داخل شدند بزندان همراه یوسف
دوجوان یکی از ایشان گفت هرآئینه
بخواب می بینم خود را که آب گیرم
از انگور و دیگری گفت که هرآئینه
بخواب می بینم خود را که برداشته ام
بر سر خود نانی که مرغان از آن میخورند
خبردار کن ما را به تعبیر این خواب
هرآئینه مابینم ترا از نیکوکاران (۳۶) .

گفت نخواهد آمد بشما هیچ طعامی که داده
می شوید آن را مگر خبردار کنم شمارا به
تعبیر آن پیش از آنکه بیاید به شما این
تعبیر از آن قبیل ست که آموخته است مرا
پروردگار من هرآئینه من ترك كردم كيش
قومی که ایمان نمی آرند بخدا و ایشان
بآخرت اعتقاد ندارند (۳۷) .

و پیروی کردم کیش پدران خود را،
ابراهیم واسحق و یعقوب نشاید ما را که
شریک خدا مقرر کنیم چیزی را، این از
فضل خداست بر ما و بر مردمان ولیکن
بیشتر مردمان شکر نمی کنند (۳۸) .

(۱) یعنی مشورت کردند که یوسف را بزندان باید کرد تا نزد مردمان برائت زلیخا ظاهر شود .

يُصَاحِبِي السَّجْنِ ۚ أَرَبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرًا مِّنْ اللَّهِ
الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٣٩﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ
أَمَرَ أَكْثَرُ عِبَادِهِ بِالْإِنْفَاءِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَائِمُ وَلَكِنِ أَكْثَرُ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يُصَاحِبِي السَّجْنِ ۚ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا
وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطُّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَتَتَذَكَّرُ
الْأَمْرَ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ
رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ
بُضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ يَسْرِينَ فِي آكَلِهِنَّ
سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعُ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ الْقَوِيُّ فِي رَدِّي أَيُّ إِن كُنْتُمْ لِلرُّءُوسِ الْعَظِيمُونَ ﴿٤٣﴾

قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعِلْمِنَا ﴿٤٤﴾

ای دویار زندان آیامعبودان پراکنده
بهتراند یا خدا یکتای غالب (۳۹) .

عبادت نمی کنید بغیر از خدا مگر نام هائی
چندرا که نام نهاده اید آنها را شما و پدران
تان نفرستاده است خدا بر آنها هیچ دلیلی
نیست فرمانروائی مگر خدا را فرمود که
عبادت مکنید مگر فقط وی را این ست
کیش درست ولیکن بیشتر مردمان
نمی دانند (۴۰) .

ای دو یار زندان آتایکی از شما پس
بنوشاند مولای خود را شراب و اما آن
دیگر پس بردار کرده شود پس بخورد
مرغان از سراو فیصله کرده شدکاری که
در وی سوال می کنید (۴۱) .

و گفت یوسف به شخصی که دانسته بود
که خلاص یابنده است از آن دو کس
یادکن مرا نزد مولای خود پس شیطان
فراموش گردانید از خاطرویی که
یاد کند پیش مولای خود پس ماند یوسف
در زندان چند سال (۴۲) .

و گفت پادشاه هر آئینه من بخواب می بینم
که هفت گاو فربه میخورند آن هارا هفت
گاو لاغر و می بینم هفت خوشه سبزا
و هفت خوشه دیگر خشک را ای جماعت
جواب دهید مرا درباره خواب من اگر
خواب را تعبیر می گوئید (۴۳) .

گفتند این خوابهای شوریده است
و ما نیستیم به تعبیر خوابهای شوریده دانا
(۴۴) .

وَقَالَ الَّذِي بِحَاثِهَا وَمَا أَذْكُرُ بَعْدَ أَمْرِي أَنَا أَنْبِئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
فَارْزُقُونِي ⑤

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سَوِيَّاتٍ
يَأْكُلُ هُنَّ سَبْعَ عِمَاقٍ وَسَبْعِ سُنْبُلَاتٍ خُمْرٍ وَأُخْرٍ
يُؤْتِيكَ لَعَلَّكَ أَجْعَلُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ⑥

قَالَ رَزُقُونِ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُونَهُ
فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ⑦

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّزْتُمْ لَهُنَّ
إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِتُونَ ⑧

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَارُ الثَّالِثُ وَفِيهِ
يَعْبَهُونَ ⑨

وَقَالَ الْمَلِكُ الْتَمُّونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالَ الْإِسْمَةِ الَّتِي قَطَعَنَ

وگفت آنکه نجات یافته بود از آن دوکس
و بیاد آورد بعد مدتی من خبردهم شمارا
به تعبیر این خواب پس بفرستید مرا^(۱)
(۴۵) .

گفت ای یوسف ای راست گو جواب ده
مارا درین خواب که هفت گاو فربه
میخورند ایشان را هفت گاو لاغر وهفت
خوشه سبز وهفت خوشه دیگر خشک،
بود که من بازگردم بسوی مردمان تا ایشان
بدانند(۴۶) .

گفت زراعت کنید هفت سال پی درپی
بر عادت خود پس آنچه بدروید بگذاریدش
درخوشه آن مگراند کی ازآنچه بخورید
(۴۷) .

باز بیاید بعد از آن هفت سال سخت
بخورند آنچه سابق ذخیره نهاده بودید
برای آنها مگر اندکی از آنچه با احتیاط نگاه
دارید (۴۸) .

باز بیاید بعد از آن سالی که درو باران
فرستاده شود بر مردمان، و درو آب
گیرند از انگور و غیر آن^(۲) (۴۹) .

و گفت پادشاه بیارید پیش من یوسف را
پس چون آمد نزد یوسف فرستاده پادشاه
گفت بازگرد بسوی مولای خود پس سوال

(۱) مترجم گوید پس بسوی یوسف فرستادند و ملاقات کرد والله اعلم .

(۲) پادشاه این تعبیر شنیده مشتاق ملاقات یوسف گشت و یوسف علیه السلام مدتی
توقف نمود تا برائت ذمه اش ظاهر گردد والله اعلم .

أَيُّدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ۝

کن اورا چيست حال آن زنان که بریدند دستهای خویش را هرآئینه پروردگار من بحیلہ بازی ایشان داناست (۱) (۵۰).

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَأَوْنِي يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ إِنَّنِي خَصَصَ الْبَقَّ إِنَّا رَأَوْنَاهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الضَّالِّينَ ۝

گفت پادشاه چه بُود حال شما وقتی که خواستید یوسف را از نفس او (یعنی تا بلغزانیدش) گفتند پاکی خداراست ندانستیم بریوسف هیچ گناهی، گفت زن عزیز اکنون ظاهر شد سخن راست که من طلبیدم اورا از نفسش و هرآئینه اواز راست گویان است (۵۱).

ذَلِكَ لَعَلَّهُمْ إِنِّي لَمَ أَخُنُّهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْكَافِرِينَ ۝

(گفت یوسف) این همه برای آنست تا بداند عزیز که من خیانت او نکرده ام غائبانه و بداند که خدا راه نمی نماید خیانت کنندگان را (۵۲).

وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَكَاثِرَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

و به پاکی صفت نمی کنم نفس خود را هرآئینه نفس بسیار فرماینده است به بدی مگر آنوقت که مهربانی کند پروردگار من هرآئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست (۵۳).

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي فِي يَدَيْكَ فَخِصْتُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدِينَا مَكِينٌ أَمِينٌ ۝

و گفت پادشاه بیاریدش پیش من تا مقرر کنمش خالص برای خدمت خود پس چون سخن گفت با یوسف (۲) گفت ای یوسف هرآئینه تو امروز پیش ماصاحب قدرآمانت داری (۵۴).

(۱) یعنی شهادت بر اقرار از لیخابه عفت یوسف پوشیده اند والله اعلم .

(۲) یعنی قابلیت اوشناخت .

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْهَا ۝

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا أَمْرًا بِحَيْثُ يَشَاءُ
نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَلَا جُرْأَلِيَّةَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وَجَاءَ رُحُومَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ
لَهُ مُتَكَبِّرُونَ ۝

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ أِثْنُ يَوْمٍ بِأَيُّ لَكُمْ مِنْ أَهْلِكُمْ إِلَّا
تَرَوْنَ إِلَىٰ أُولِي الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۝

فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ۝

قَالُوا سُبْحَانَ آبَاءِنا مَا لَكُمُ الْفِعْلُونَ ۝

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ

گفت مقررکن مرا بر خزانه های این
سرزمین هرائینه من محافظت کننده
دانایم (۵۵) .

و همچنین تمکین دادیم یوسف را در آن
سرزمین، قرار می گرفت از آن سرزمین
هر جاکه میخواست، می رسانیم برحمت
خود هر کرا خواهیم وضائع نمی کنیم
مزدنی کوکاران را (۵۶) .

و هرائینه مزد آخرت بهترست آنان را که
ایمان آوردند و پرهیزگاری می کردند
(۵۷) .

و آمدند^(۱) برادران یوسف پس داخل
شدند بروی پس بشناخت ایشان
را و ایشان اورا شناسا بودند (۵۸) .

و چون مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان
را گفت بیارید پیش من برادر علّاتی
(ناتنی) خود را که از پدر شماست آیا نمی
بینید که من تمام میدهم پیمانه را و من
بهترین پذیرائی کنندگانم (۵۹) .

پس اگر نیاوردید اورا پیش من پس
هرگز پیمانه نه باشد برای شما نزد من
و هرگز نزدیک نشوید بمن (۶۰) .

گفتند اورا از پدرش خواهیم خواست،
مالبته این کار کنندگانیم (۶۱) .

و گفت یوسف غلامان خود را بنهید

(۱) بعد از آن قحط افتاد در جمیع نواحی مصر و شام اولاد یعقوب را مشقت بسیار

رسید بسوی یوسف متوجه شدند والله اعلم .

سرمایه ایشان را در خرچینه‌های ایشان، شاید ایشان به شناسند آن را چون باز روند باهل خویش بُود که ایشان باز آیند^(۱) (۶۲) .

پس چون باز گشتند بسوی پدر خویش گفتند ای پدر ما منع کرده شد از ما پیمانہ پس بفرست بامادرمارا تا پیمانہ گیریم وهر آئینه مانگهبان وی هستیم (۶۳) .

گفت یعقوب امین نگیرم شمارا بروی مگر چنانکه امین گرفته بودم شمارا بربرادروی پیش ازین پس خدا بهترست نگاه دارنده و اومهربان ترین مهربانان است (۶۴) .

و چون بگشادند رخت خود یافتند سرمایه خود را باز گردانیده بایشان گفتند ای پدر ما چه می خواهیم بیش ازین این ست سرمایه ما باز گردانیده شده بسوی ما پس باز رویم به مَلِک و غله آوریم برای اهل خود و حفاظت کنیم برادر خود را و زیاده آریم پیمانہ یک شتر و آنچه آورده ایم پیمانہ اندک است (۶۵) .

گفت نه فرستم اورا با شما تا آنکه دهید مرا عہدی از خدا که البته باز آرید اورا بمن مگر آنکه گرفتار کرده شوید پس چون دادندش عہد خویش یعقوب گفت خدا بر آنچه می گوئیم نگهبان است (۶۶) .

و گفت ای پسران من داخل مشوید از یک

يَعْرِفُونَهَا إِذْ انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا خَادًا وَلَعَلَّكَ لَنَكُنَّ بِكَ لَحِظُونَ ﴿٦٣﴾

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنَ تُمُ عَلَىٰ أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حِفْظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَبِغِي أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَرَدَّادُ كَيْلٍ بَعِيدٌ ذَلِكَ كَيْلٌ يَّسِيرٌ ﴿٦٥﴾

قَالَ لَنْ أُرْسِلَ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَبَكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدْخُلُوهُنَّ بَابٍ وَّاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ

(۱) یعنی بسبب دادن طعام و بگرفتن سرمایه دیگر بار طمع کنند والله اعلم .

أَبَوَيْ مُتَقَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي
عَنَّهُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ
قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَهِتِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٥﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَيْنَهَا الْعِبرَةُ لَكُمُ السِّرُّونَ ﴿٤٥﴾

قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٤٥﴾

قَالُوا تَفْقَدُ صَوَاعَ الْهَلِكِ وَلَيْسَ جَاءَ بِهِ جِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَتَا بِهِمْ رُعَيْمٌ ﴿٤٥﴾

دروازه و درآئید از دروازه‌های پراکنده^(۱) و دفع نمی‌کنم از سر شما چیزی را از قضای خدا، نیست فرمانروائی مگر خدا را بروی توکل کردم و بروی باید که توکل کنند متوکلان (۶۷) .

و چون داخل شدند از آن راه که فرموده بود ایشان را پدر ایشان دفع نمی‌توانست کرد از سر ایشان چیزی را از قضای خدا لیکن سرانجام دادخطری را که در ضمیر وی بود و هرآئینه او بود خداوند دانش بآنچه ما آموخته بودیم او را ولیکن اکثر مردمان نمی‌دانند (۶۸) .

و چون داخل شدند بر یوسف جای داد بسوی خود برادر تنی خود را گفت هرآئینه من برادر توام پس اندوهگین مباش بسبب آنچه میکردند (۶۹) .

پس وقتی که مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان نهاد آوند آب خوردن را در خرچین برادر خود بعد از آن آواز داد آواز دهنده ای که ای کاروان هرآئینه شما دزدید (۷۰) .

رو بسوی ایشان در آورده گفتند چیست آنچه گم کرده اید (۷۱) .

گفتند گم کرده ایم پیمانۀ پادشاه را و برای کسی که بیاوردش يك بار شتر باشد و من باین وعده ضامنم (۷۲) .

(۱) یعنی تاجش زخم نرسد .

قَالُوا تَاللّٰهِ لَئِنْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتُمُ الْفُسَيْدِ فِي الْاَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَرِقِينَ ﴿۴۵﴾

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿۴۶﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذٰلِكَ
نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۴۷﴾

فَبَدَا يَأْوِيهِمْ قَبْلَ وِعَاۤءِ اَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا
مِنْ وِعَاۤءِ اَخِيهِ كَذٰلِكَ يَدْنٰٓيُوسُفُ مَا كَانَ
لِيَاْخُذَ اَخَاهُ فِي دِيۡنِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنۡ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَفَعَهُ
دَرَجَتٍ مِّنۡ شَآءٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِيۡ عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿۴۸﴾

قَالُوۡا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اٰخُوۡهُ مِنْ قَبْلُ قَاۡسَرٰهَا
يُوسُفُ فِيۡ نَفْسِهٖ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ اَنۡتُمْ شَرِيۡكَاۡنَا
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوۡنَ ﴿۴۹﴾

گفتند بخدا قسم هر آئینه دانسته اید که
نیامده ایم مآتافسادکنیم در زمین و هرگز نه
بوده ایم دزد (۷۳) .

گفتند پس چیست جزای این فعل ا گر
دروغ گو باشید (۷۴) .

گفتند جزای این فعل کسی است که یافته
شود متاع در خرجین او پس همان
شخص باشد جزای او ^(۱) همچنین
جزای دهیم ستم گاران را (۷۵) .

پس شروع کرد یوسف به تفحص
خرجینهای ایشان پیش از خرجین برادر
خود بعد از آن برآورد پیمانه را از خرجین
برادر خود همچنین تدبیر کردیم برای
یوسف نمی خواست که اسیر گیرد برادر
خود را بحکم قانون پادشاه لیکن (اسیر
گرفت) به مشیت خدا بلندی گردانیم
مراتب کسی را که خواهیم و بالای
هر خداوند دانش دانائی هست (۷۶) .

گفتند ا گر دزدی کند این شخص دور
نیست که دزدی کرده بود برادر او پیش
ازین پس پنهان داشت یوسف این سخن
را در ضمیر خود و آشکار نه کرد آن را
پیش ایشان گفت (دردل خود) شمایید
در منزلت و خدا دانا است بآنچه وصف
می کنید ^(۲) (۷۷) .

(۱) یعنی اورا غلام گیرند واللہ اعلم .

(۲) حضرت یوسف بتی از طلا از آن جد مادری خود بدزدید تا از عبادت صنم بازماند=

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ
أَحَدَنَا مَكَاتَةً إِنَّا نَمُوتُ ۖ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَن نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِندَهُ
إِنَّآ إِذًا لَّظَالِمُونَ ﴿٦﴾

فَلَمَّا اسْتِيسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا ۖ قَالَ كَبِيرُهُمْ
أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ
اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَن أَبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِيَ ابْنِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي ۖ وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٧﴾

إِرْجِعُوا إِلَىٰ آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقٌ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
حَافِظِينَ ﴿٨﴾

وَسَأَلَ الْقُرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا
فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٩﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَاصْبِرُوا جَمِيعًا

گفتند ای عزیز هر آئینه اورا پدریست
پیرکلان سال پس بگیر یکی را از ما بجای
او هر آئینه مامی بینیم ترا از نیکوکاران
(۷۸) .

گفت پناه بر خدا از آنکه بگیریم مگر کسی
را که یافته ایم متاع خویش را نزد او
بتحقیق آنگاه ستمگار باشیم (۷۹) .

پس چون ناامید شدند از وی، تنها رفتند
بخلوت مشورت کنان گفت بزرگ ترین
ایشان آیانداسته اید که پدر شما گرفته
است بر شما عهدی از خدا و پیش ازین
کوتاهی کرده بودید در حق یوسف پس
ترك نخواهم کرد این سرزمین را تا وقتی که
اجازه دهد مرا پدرم یا حکم کند خدا مرا
و اوبهترین حکم کنندگان است (۸۰) .

(ای برادران) باز روید بسوی پدر خویش
پس بگوئید ای پدر ما هر آئینه پسر تودزدی
کرد و گواهی نه دادیم الا بانچه
می دانستیم^(۱) و نه می دانستیم علم غیب
را (۸۱) .

و پیرس دهی که بودیم در آن و از کاروانی
که آمده ایم در آن و البته ماراست گویانیم
(۸۲) .

گفت (یعقوب) بلکه آراسته کرده است

= یامشابه به این قصه چیزیکه سبب تهمت او باشد بدزدی، بوقوع آمده بود والله اعلم .

(۱) یعنی گفتند "جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه" والله اعلم .

عَنِ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَبِيعًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۸۳﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَعْدُ عَلَى يُوسُفَ وَأَبِصْتُ
عَيْنَهُ مِنَ الْغُرْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿۸۴﴾

قَالُوا اللَّهُ تَعَالَى إِنَّهُ يُولُوفُ حَرْصًا
أَوْ تَكُونُ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿۸۵﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۸۶﴾

يَبْنَئِي أَدْهَبُوا فَتَعَسَا أُولَئِكَ خَشَاؤُهُمْ وَأَخْبِيُوا وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الرَّدِّ اللَّهُ إِنَّهُ لَا يَأْتِي شَيْءٌ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿۸۷﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَّا
الْفُتْرَ وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَصَدِّقْ عَلَيْهَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿۸۸﴾

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ
إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿۸۹﴾

قَالُوا إِنَّكَ لَمَنْتَ يُوسُفَ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي

برای شما نفوس شماکاری را پس حال
من صبر نیک است امید آنست که
خدایبارد پیش من ایشان را همه یک جا
هرآئینه اودانای باحکمت است (۸۳) .

ورویگردانید ازایشان و گفت وای اندوه
من بریوسف و سفید شدند دوچشم
اوبسبب اندوه پس اوپُر شده بودازغم
(۸۴) .

گفتند بخدا همیشه هستی که یادمی کنی
یوسف را تاآنکه شوی بیمار یا شوی
ازهلاک شدگان (۸۵) .

گفت جزاین نیست که بیان می کنم غم
سخت و اندوه خودرا به جناب خدا و می
دانم از جانب خدا آنچه نمی دانید (۸۶) .

ای پسران من بروید پس جستجو کنید از
یوسف و برادر او و ناامید م باشید ازرحمت
خدا هرآئینه (سخن اینست که) ناامید
نمی شوند ازرحمت خدا مگر گروه
کافران (۸۷) .

پس چون داخل شدند بریوسف گفتند ای
عزیز رسیده است بما و اهل ماسختی
و آورده ایم سرمایه ناچیز (یعنی اندک)
پس تمام ده مارا پیمانه و صدقه کن برما
هرآئینه خدا جزای دهد صدقه دهندگان
را (۸۸) .

گفت آیا دانستید قبح آنچه کردید به
یوسف و برادرش وقتی که شما نادان
بودید (۸۹) .

گفتند آیابه تحقیق تو یوسفی؟ گفت من

قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ عِبَادِهِ مَنِ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ
لَافِيضٌ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَانْ كُنَّا
لَخٰطِئِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَقْرَبُوا عَالِيَهُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

إِذْ هَبُوا بَقِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ
بَصِيرًا وَأَتَوْنِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَ الْغُيُوثُ قَالَ أَبَوْهُمُ ابْنِي لَأَجِدُ رِيحَ
يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُقَدِّمُونِ ﴿٩٤﴾

قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْفَهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بِصِيرًا
قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خٰطِئِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

یوسفم واین برادرمن است هرآئینه منت نهاد خدا برما هرآئینه (سخن این ست که) هرکه پرهیزگاری کند و صبر نماید پس خداصانع نمی سازد مزد نیکوکاران را (۹۰).

گفتند قسم به خدا هرآئینه برتری داده است ترا خدا برما وهرآئینه ماخطا کننده بودیم (۹۱).

گفت هیچ سرزنش نیست بر شما امروز بیامزد خدا شمارا و او مهربان ترین مهربانان است (۹۲).

ببریداین پیراهن مرا پس بیفکنیدش برچهره پدرم تاشود بینا و بیارید پیش من اهل خویش را همه یک جا (۹۳).

وچون جدا شدکاروان (یعنی از شهر) گفت پدرایشان هرآئینه من می یابم بوی یوسف را اگر به نقصان عقل نسبت نکنید مرا (۹۴).

گفتند بخدا قسم هرآئینه تو درخطای قدیم خودی (۹۵).

پس چون بیامد پیش وی مژده دهنده انداخت پیرهن را برصورت وی پس بینا گشت گفت آیا نه گفته بودم به شما که هرآئینه من میدانم ازجانب خدا آنچه نمیدانید (۹۶).

گفتند ای پدرما آمرزش طلب کن برای مادرحق گناهان ما هرآئینه ما گنهگار بودیم (۹۷).

گفت بزودی طلب آمرزش خواهم

کرد برای شما از پروردگار خود هر آئینه
او آمرزندهٔ مهربان است (۹۸) .

پس چون درآمدند بریوسف (یعنی
درخیمه اش و او برای استقبال برآمده بود)
جای داد بسوی خود پدر و مادر خود را
گفت در آئید بمصر ایمن شده اگر خدا
خواسته باشد (۹۹) .

و بالا بُرد پدر و مادر خود را بر تخت خود
و ایشان افتادند بسوی او سجده کنان و
گفت ای پدر من این ست تعبیر خواب من
که پیش ازین دیده بودم هر آئینه راست
ساخت آنرا پروردگار من و نعمت فراوان
داد بمن چون بیرون آورد مرا از زندان
و آورد شمارا از صحرا بعد از آنکه خلاف
افگند شیطان میان من و میان برادران من
هر آئینه پروردگار من تدبیر نیک سازنده
است چیزی را که میخواهد هر آئینه
اوست دانای با حکمت (۱۰۰) .

ای پروردگار من دادی مرا پادشاهی
و آموختی مرا تاویل احادیث ای پیدا
کنندهٔ آسمان ها و زمین تویی کارساز من
در دنیا و آخرت مسلمان بمیران مرا
و لاحق کن مرا به صالحان (۱۰۱) .

(یا محمد) این قصه از اخبار غیب است
و حی می کنیم آن را بسوی تو و تونه
بودی نزد ایشان چون عزم کردند
بر مشورت خود توطئه کنان (۱۰۲) .

و مسلمان نیستند اکثر مردمان و اگر چه
حرص کنی (۱۰۳) .

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا
مَعْرَلَنَا سَاءَ اللَّهُ أَمِينٌ ﴿٩٨﴾

وَرَفَعَ أَبُوهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَزَوَالَهُ سُجْدًا وَقَالَ
يَا بَيْتُ هَذَا أَنَا وَبَيْنَ يَدَيَّ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي
حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ
بِيَكِّمَ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ تَرَجَّ الشَّيْطَانُ بَيْنِي
وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٩٩﴾

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مَا تَأْوِيلُ
الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَفِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَكَّلْتُ مُسْلِمًا ۖ وَالْحَقُّنِي يَا ضَالِّجِينَ ﴿١٠٠﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠١﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَصَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَكَايْنٍ مِنَ الْيَتِيمِ وَالسَّمُوتِ وَالْأَرْضِ يَتُوبُونَ
عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

وَمَا يَذُرُّ مِنَ الْكَرْهُمُ بِأَلَدِهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٧﴾

أَفَأَمُؤُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ
أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٨﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ
اتَّبَعَنِي وَنُحِجَّ اللَّهُ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نَحْنُ إِلَهُمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَكُنَّا الْأَخِرَةَ خَيْرَ لِّلَّذِينَ آمَنُوا أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿١١٠﴾

حَتَّى إِذَا اسْتَيْسَرَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُفِّرُوا بَعِثْنَا لَهُمْ
نَصْرًا فَفُتِحُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ وَأُكْرِئُوا أَسْأَلًا عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١١١﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ

و سوال نمی کنی از ایشان برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی، نیست این مگرپندی
جهانیان را (۱۰۴).

و بسا نشانه هایند درآسمان ها و زمین
می گذرند برآن اعراض کنان از تأمل درآن
(۱۰۵).

و ایمان نمی آرند اکثر ایشان بخدا مگر
شریک او مقرر کرده (۱۰۶).

آیا ایمن شده اند از آنکه بیاید بایشان
عقوبتی عام از عذاب خدا یا بیاید بایشان
قیامت ناگهان و ایشان آگاه نه باشند
(۱۰۷).

بگواین راه من است می خوانم بسوی
خدا باحجت ظاهر، من و پیروان من
و پاکی خدا راست و نیستم من از
مشرکان (۱۰۸).

و نه فرستاده ایم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی می فرستادیم بسوی ایشان
از اهل ده ها یا سیرنکرده اند در زمین تابه
بینند چگونه شد آخرکار آنانکه پیش
از ایشان بودند و هرآئینه سرای آخرت
بهترست متقیان را آیانی فهمید (۱۰۹).

(مهلت دادیم) تا وقتی که چون ناامید
شدند پیغامبران و گمان کردند قوم ایشان
که بدروغ وعده کرده شده بایشان آمد
بایشان نصرت ما پس نجات داده
شده هرکرا خواستیم و باز داشته نمی شود
عذاب ما از گروه ستمگاران (۱۱۰).

هرآئینه هست در قصه پیغامبران پندی

خداوندانِ خرد را نیست قرآنِ سخنی که
بدروغِ برپافته شود ولیکن هست
باوردارنده آنچه پیش از وی هست و بیان
کننده هرچیز و هدایت و بخشایش
مسلمانان را (۱۱۱) .

سوره رعد مدنی است و آن چهل و سه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الَمْرُ این ها آیاتِ قرآنند و آنچه فروفرستاده
شد از پروردگار تو راست است ولیکن
اکثر مردمان ایمان نمی آرند (۱) .

خدا آنست که برداشت آسمانها را بغیر
ستون ها که بنیید آن را بعد از آن
مستقر شد بر عرش و مسخر کرد خورشید
و ماه را هر یکی سیر میکند بمیعادی معین
تدبیر کار می نماید بیان می کند نشانه هارا
تا شما به ملاقات پروردگار خود یقین
آرید (۲) .

و او آنست که گسترد زمین را و آفرید در آن
کوه ها و نهرها را و از هر نوع میوه آفرید
در زمین دو قسم (ترش و شیرین خوب
و بد) می پوشاند شب را بر روز هر آینه
درین نشانه هاست قومی را که تفکر
می کنند (۳) .

و در زمین تکه های مختلف پیوسته
بایکدیگراست و بوستانهایی از درختان
انگور و کشت زارست و درختان خرما
بعضی بسیار پر شاخ و بعضی غیر آن،
آبیاری می شوند به يك آب و برتری می

حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ نَصْدُقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَقْصِيلُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى
الْعَرْشِ وَسَمِعَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْعَلُ لِكُلِّ مَسْجِدٍ
يُسَبِّحُ أَكْثَرَ الْقُرْآنِ لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ
كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾

وَفِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُتَبَعٌ وَجَعَلْنَا مِنْ أُغْطَابٍ وَرُءُوفٍ
صُنُوفًا وَغَيْرِ صُنُوفٍ يُغْشَى بِهِنَّ وَاجِدٌ وَتَقْصِلُ بَعْضُهَا
عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْثَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُفَقِّهُونَ ﴿٤﴾

دهیم بعضی را بر بعض درطعم میوه ها
هرآئینه دراین نشانه ها ست قومی را که
می فهمند (۴) .

و اگر تعجب کنی پس عجب است
سخن ایشان که آیا وقتیکه خاک شویم
آیا مادرآفرینی نخواهیم بود، ایشانند
آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش
وایشانند (باین صفت) که طوق درگردن
ایشان باشد وایشانند اهل آتش ایشان
آنجا جاپیدان باشند (۵) .

و به شتاب می طلبند از تو عقوبت پیش
از راحتی وهرآئینه گذشته است پیش
ازایشان عقوبت ها وهرآئینه پروردگار
تو خداوند آمرزش است مردمان را
باوجود ستمگار بودن ایشان و هرآئینه
پروردگار تو سخت عقوبت است (۶) .

ومی گویند کافران چرا فرستاده نه شد
براین پیغمبر نشانه از پروردگار او (یا
محمد) جزاین نیست که تو بیم دهنده ای
وهرقومی راراه نمائی است (۷) .

خدای داند آنچه درشکم داردهر ماده
وآنچه ناقص میکنند رحم هاوآنچه زیاده
می گردانند وهرچیزی نزد او باندازه است
(۸) .

داناست به پنهان و آشکار بزرگ است بلند
مرتبه است (۹) .

یکسان است از شما کسی که به پوشد
سخن را وکسیکه باآواز بلند گوید آن را
وکسی که وی پنهان است درشب وکسی

وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذَا الْكَافِرُ بِأَعْيُنِنَا لَنْ نَبْدُدَ مِنْ
جَدِيدِهِ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَكْثَلُ ۚ
أَعَنَّا قَوْمَهُمْ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ ۚ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلُ ۚ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَى
ظُلُمِهِمْ ۚ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ
لَئِنَّمَا آتَانَا مُنْذِرٌ ۚ وَلِلَّهِ قَوْمٌ هَادُونَ ۝

أَلَمْ يَكُنْ لَهُمُ الْآيَاتُ كُلُّهَا ۖ وَأَنُفِصُ إِلَيْهِمْ
وَمَا نُنْزِلُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَعْدَاءُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ

عَلِيمُ الْغَيْبِ ۚ وَالشَّهَادَةُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ۝

سَوَاءٌ أَمَرْتُمُوهُمْ أَوْ سَأَرْتُمُوهُمْ ۚ مَنْ جَهَنَّمُ
مُسَخَّرَةٌ بِآيَاتِي ۚ وَسَأَرْبُّ بِالْهَمَلِ ۝

که اورا هر ميرو در روز (۱۰) .

برای آدمی فرشتگانند از پی یکدیگر آینده میان دودست او و پشت سر او نگاه میدارند اورا به حکم خدا هر آینه خدا تغییر نمی دهد حالتی را که به قومی باشد تا وقتی که ایشان تغییر دهند آنچه در ضمیر ایشان ست و چون اراده کند خدا بقومی عقوبت را پس باز گردانیدن نیست آن راو نیست ایشان را بجزوی هیچ کار سازی (۱۱) .

واوست آنکه می نماید شمارا برق برای پیدا کردن ترس و امید و بر میدارد ابرهای گران را (۱۲) .

و به پاکی یاد می کند رعد با ستایش او و فرشتگان نیز از ترس او، و می فرستد صاعقه ها را پس میرساند آنها بهره که خواهد و کافران مکابره می کنند درباره خدا و او بسیار با قوت است (۱۳) .

مرا و راست دعای حق^(۱) و آنانکه کافران ایشان را میخوانند بغیر از خدا قبول نمی کنند دعای ایشان را بهیچ وجه مگر مانند کسی که بگشاید دودست خود را بسوی آب تابرسد بدهنش، و آن آب هرگز رسنده نیست بدهان او و نیست دعای کافران مگر در بی فائذگی (۱۴) .
و خدا را سجده می کند هر که در آسمان ها

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعْزِرُوهُ أَوْ مَا
يَكْفُرُ بِهِمْ فَإِلَّا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ ⑪

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ السَّحَابَ
الْبِقَالَ ⑫

وَيُرْسِلُ الرُّعْدَ بُعْدًا ⑬ وَالْمَلَايِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ
الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ
فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحِجَالِ ⑭

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْمِعُونَ
لَهُمْ دُعَاءَهُمْ إِلَّا كَيْبَاطٌ لَهُمُ الْآفَاءُ لَيْلُهُ قَاهٌ وَهُوَ
بِالسَّاعَةِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ⑮

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

(۱) یعنی اورا سزد که بجناب اونياز کنند و مدعا طلبند و اواجابت فرمايد والله اعلم .

وَمَا أُبْرِئُ بِالْعُدْوِ وَالْأَصَالِ ⑤

وزمین است خواهان و ناخواهان و سجده می کنند سایه های ایشان بوقت صبح و شام^(۱) (۱۵) .

بگو کیست پروردگار آسمان ها و زمین بگو (از طرف ایشان) خداست بگو آیا گرفتید بجز وی دوستانی که نمی توانند برای خویشتن سودی و نه زبانی بگو آیا برابرست نابینا و بینا (هرگز) آیا برابرست تاریکی ها و روشنی آیا مقرر کرده اند خدارا شریکانی که آفریده باشند مانند آفریدن خدا پس مشتبه شده است آفرینش برایشان بگو خدا آفریننده هر چیز است و اوست یگانه غالب (۱۶) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ أَفَأَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ أُولَئِكَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرَةُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَةُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ خَلْقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ⑥

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّبِيلُ زَبَدًا زَائِبًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيٍّ أَوْ مَتَاعٍ رَبِّي يَمْشِلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ هَ قَامَا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ⑦

فروفرستاد از آسمان آب را پس روان شدند رودها باندازه خویش پس برداشت آب روان کفی را که بالای آب بلند شده و از آنچه میگذازندش در آتش به طلب پیرایه یا به طلب رخت خانه کفی هست مانند کف آب همچنین بیان می کند خدا مثل حق و باطل را، اما آن کف پس میرود ناچیز شده و اما آنچه سودمیرساند بمردمان می ماند در زمین همچنین بیان می کند خدا مثل هارا^(۲) (۱۷) .

(۱) کافران و منافقان ناخواهان سجده می کنند هنگام سختی یا ترس شمشیر فرشتگان و مسلمانان خواهان و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید لابدست که در هر جنس خیر و شر باشد همچنین لابد است که در آدمیان نیکوکاران و بدکاران باشند لیکن نیکوکارانرا مستقر میسازد و کارایشان را =

لَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْجُدُوا لَهُ لَوَ أَن
لَهُمْ مَنَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَادِيَةٌ وَلَئِكَ لَهُمْ
سُوءُ الْحِسَابِ ۝ وَمَا وَدَّ أَنَّهُمْ جَهَنَّمَ رِيشَ الْيَهَادِ ۝

آنان را که قبول کردند سخن پروردگار
خویش حالت نیک است و آنانکه قبول نه
کردند سخن او را اگر باشد ایشان را
آنچه در زمین است همه یک جا و مانند
آن همراه آن البته فدیۀ خود دهند آن را
انجماعت، ایشان راست سختی حساب
و جای ایشان دوزخ است و آن بدجائی
است (۱۸) .

أَفَنَنْتَعِلُكُمْ أَيُّهَا النَّبِيُّ مِنَ الْيَمِّ مَنَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَادِيَةٌ وَلَئِكَ لَهُمْ
سُوءُ الْحِسَابِ ۝

آیا کسی که میداند آنچه را که فروفرستاده
شده بسوی تو از جانب پروردگار
توراست است مانند کسی است که وی
نایبناست جزاین نیست که پندپذیر
میشوند خداوندانِ خرد (۱۹) .

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ لَا يَتَّقُونَ الْيَتَامَىٰ ۝

آنانکه وفامی کنند بعهد خدا و نه
می شکندند عهد را (۲۰) .

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا آمَرَ اللَّهُ بِهِ أَن يُوصَلَ وَيَخْتَوْنَ رَبَّهُمْ
وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ۝

و آنانکه می پیوندند آنچه فرموده است
خدا پیوند کردن آن و می ترسند
از پروردگار خویش و می ترسند از سختی
حساب (۲۱) .

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُسُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّبِيحَةَ
أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

و آنانکه شکیبائی کردند به طلب رضای
پروردگار خویش^(۱) و برپا داشتند نماز را
و خرج کردند از آنچه ماروزی دادیم
بایشان پنهان و آشکارا و دفع می کنند با
نیکوئی بدی را این جماعت را است
جزای آن سرای (۲۲) .

= پیش میرد و بدکاران را هلاک میکند و الله اعلم .

(۱) یعنی بطلب رضای او .

جَبَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَصُرُرِهِمْ فِي الْمَوْتِ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿۳۳﴾

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ عَهْدُ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ يُوصَلَ وَيَهْتَدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
لَهُمُ الْعَذَابُ وَأَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿۳۵﴾

اللَّهُ يَسُطُّ السَّيْلَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفِرْحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْأَفْزَاقِ إِلَّا سَاءُ ﴿۳۶﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ أَنْزِلْ عَلَيْهِ آيَةً مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُضِلْ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَرَادَ ﴿۳۷﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿۳۸﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا يُبَدِّلُ

به بوستانهای همیشه جاودان درآیند
ایشان و هر که نیکوکار باشد از پدران ایشان
و زنان ایشان و اولاد ایشان و فرشتگان
داخل شوند برایشان از هر دروازه (۲۳) .

گویند سلامتی باد بر شما بسبب صبر کردن
شما پس نیک است جزای آن سرای (۲۴) .

و آنانکه می شکنند عهد خدا را بعد
استوار کردن آن و قطع می کنند آنچه
فرموده است خدا به پیوند کردن آن و
فساد می کنند در زمین آنجماعت ایشان
راست لعنت و ایشان راست سختی آن
سرای (۲۵) .

خدا گشاده می سازد روزی را برای هر که
خواهد و تنگی می سازد و کافران شادمان
شدند به زندگانی دنیا و نیست زندگانی
دنیا نسبت به آخرت مگر متاع اندک (۲۶) .

و می گویند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر نشانه از جانب پروردگار (۱) بگو
هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد
و راه می نماید بسوی خویش هر کرا
که رجوع کرد (یعنی راه می نماید بسوی
خود) (۲۷) .

آنان که ایمان آوردند آرام می گیرند دل
های ایشان به یاد خدا آگاه شوبه یاد خدا
آرام می گیرند دل ها (۲۸) .

آنان را که ایمان آوردند و کارهای نیک

(۱) مترجم گوید یعنی از قسمی که درخواست میکردند .

کردند حالت خوش باشد ایشان را و خوب جایگاه باشد (۲۹) .

همچنین فرستادیم ترا درامتی که گذشتند پیش از آن امت های بسیار تابخوانی برایشان آنچه وحی فرستادیم بسوی تو و ایشان کافرند بخدای بخشاینده بگوا و پروردگار من است نیست هیچ معبود برحق مگر او بروی توکل کردم و بسوی اوست رجوع من (۳۰) .

و اگر می بود قرآنی که روان کرده می شد بسبب آن کوهها یا شکافته می شد به سبب آن زمین یابه سخن آورده میشد بسبب آن ثرندگان را (نیزایمان نمی آوردند) بلکه خدا راست کار همه یکجا آیاندانسته اند مسلمانان که اگر می خواست خدا البته راه می نمود مردمان را همه يك جا و همیشه کافران باین صفت باشند که میرسد بایشان بسبب آنچه کردند عقوبتی سخت یافرو می آید آن عقوبت نزدیک بخانه ایشان^(۱) تا وقتی که بیاید وعده خدا هرآئینه خدا خلاف وعده را نمی کند (۳۱) .

وهرآئینه تمسخر کرده شد به پیغمبران پیش از تو پس مهلت دادم کافران را باز گرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي آتَمِّ قَدَحٍ مِّن قَبْلِهَا أَمَّا لِقَائُكَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالْمُحَرَّمِ قُلْ هُوَ ربي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ۝

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ وُضِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُفِّرَتْ بِهِ السَّمَوَاتُ بَلْ يَلْعَنُ الْأَلَمُ كُلُّهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا أَن لَّوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا لَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ يَكْفُفْ بَعْضُ مَا يَصْنَعُونَ أَفَرَأَيْتُمْ أَزْوَاجَهُمْ كَفَرُوا وَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْعُدُ الْأَعْيُنَ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُم بُرْهَانَ مِّن قَبْلِكَ فَأَتَيْنَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَكَذَّبْتُمُ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝

(۱) مترجم گوید و آن کنایت است از شدتی که ازوی خوفِ هلاک برایشان مستولی شود بآخرت نجات یابند والله اعلم .

عقوبت من (۳۲)

آیا کسی که خبرگیرنده است برهرکس بجزای آنچه عمل کرده است (مثل این بتان باشد) ومقرر کردند کافران خدای را شریکان بگوبیان کنید نامهای ایشان را^(۱) آیاخبرمیدهد خدا را به آنچه نمیداند در زمین یا فریفته می شوید به سخن سرسری^(۲) بلکه آراسته کرده شده است کافران را اندیشه فاسد ایشان و بازداشته شده اند از راه وهرکه راگمراه کند خدا نیست اوراهیچ راه نما (۳۳) .

ایشان راست عذاب در زندگانی دنیا وهرآئینه عذاب آخرت سخت ترست ونیست ایشان راز(عذاب) خداهیچ نگاه دارنده (۳۴) .

صفت بهشتی که وعده کرده شده است متقیان را اینست که میرود زیرآن جویها، میوه های اوجاویدان است و سایه اش همچنین، این است جزای متقیان وجزای کافران آتش است (۳۵) .

وآنانکه دادیم ایشان را کتاب خوشحال میشوند بآنچه فرستاده شد بسوی تو وازین جماعت ها کسی است که انکارمی کند بعض اورابگو جزاین نیست

أَمَّنْ هُوَ قَالَمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ يُكَاذِبُ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ مَن مِّمَّنْ يُدْعُوا إِلَى اللَّهِ لِيَذَرَ فِي الْأَرْضِ أَمْطِلَهِمْ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ نَحْنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا لَكُوفٌ مُّرْتَبِنٌ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْبَيْتَ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ۝

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أَكْثُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ۝

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ يَمْحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُكِبُّ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أَمْرُهُ

(۱) مترجم گوید یعنی اوصاف ایشان را ذکر کنید تا باوصاف خدا مقابله کرده شود و فن مماثلت ظاهر گردد واللہ اعلم .

(۲) یعنی تقلید پدران میکنند درسخن بی اساس واللہ اعلم .

که فرموده شد مرا که عبادت کنم خدا را و شرک نَرَزَم به وی، بسوی او میخوانم و بسوی اوست بازگشت من (۳۶) .

وهمچنین فرفرستادیم قرآن را کتابی عربی و اگر پیروی کنی خواهش نفس ایشان را بعد از آنچه آمده است به تو از علم نیست ترا از عقوبت خدا هیچ کار سازنده و نه نگاه دارنده (۳۷) .

وهرائینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو و دادیم ایشان را زنان و فرزندان و نشاید هیچ پیغامبر را که بیارد هیچ نشانه مگر به حکم خدا هر قضائی را اجل و موعدی باشد (۳۸) .

نابود میسازد خدا هر چه میخواهد و ثابت می کند هر چه خواهد نزد اوست ام الکتاب (یعنی لوح محفوظ) ^(۱) (۳۹) .

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می کنیم بایشان یا قبض روح تو کنیم بهر حال جزاین نیست که بر تو پیغام رسانیدن است و بر ماست حساب (۴۰) .

آیا ندیدند که مامی آئیم به این زمین ناقص می سازیم آترا از جوانب آن و خدا حکم می کند نیست هیچ ردکننده حکم او را

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أَشْرِكَ بِهِ إِلَٰهٌ أَدْعُو إِلَيْهِ مَا بَ ۝

وَكَذَٰلِكَ أُنزِلُنَا حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَٰكِنْ أَتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ قَلِيلٍ
وَلَا وَاقٍ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۝

يَعْمَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ۖ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ۝

وَلَنْ مَّا تُرِيَّتُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ وَتَوَكَّلْنَاكَ
فَاتِّمَّا عَلَيْكَ الْبَلَاءَ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ
لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

(۱) مترجم گوید صورت حادثه در عالم ملکوت خلق میفرماید بعد از آن اگر خواهد محو کند و اگر خواهد ثابت دارد و شاید که معنی چنین باشد که هر زمانی را شریعتی هست نسخ می کند خدای تعالی آنچه می خواهد و ثابت می گذارد آنچه را خواهد نزد اوست لوح محفوظ والله اعلم .

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ
مَا كُتِبَ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عَقِبَى الدَّارِ ﴿۴۰﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَسْتَ رَسُولًا قَدْ خَلَىٰ يَدَاهُ مَهَيْدُ
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَ اللَّهِ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿۴۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّسُولُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿۱﴾

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ذَوِّیْٓ الْكَرۡسِيِّ
مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿۲﴾

لَا تَدۡنِیۡنَ سَیِّئُوۡنَ الْحَیۡوةَ الدُّنۡیَا عَلَی الْآخِرَةِ وَیَصُدُّوۡنَ عَنِ

واو زود حساب گیرنده است^(۱) (۴۱) .
وهرآئینه تدبیر کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس خدا راست تدبیر همه میدانند
آنچه به عمل می آرد هر نفسی و خواهند
دانست این کافران که کراباشد جزای آن
سرای (۴۲) .

ومی گویند کافران نیستی پیغامبر بگو پس
است خداگواه درمیان من و شما و بس است
کسیکه نزد اوست علم کتاب^(۲) (۴۳) .

سورة ابراهيم مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّ این کتابیست که فروفرستادیم آن را
بسوی توتابیرون آری مردمان را از تاریکی
ها بسوی روشنی بحکم پروردگار ایشان
بسوی راه خدای غالب ستوده (۱) .

براه خدائی که اوراست آنچه درآسمان ها
است و آنچه در زمین است و وای کافران
را از عذاب سخت (۲) .

آنانکه اختیار می کنند زندگانی دنیا را
بر آخرت و باز می دارند مردمان را از راه

(۱) یعنی روز بروز شوکت اسلام بزمین عرب منتشر میشود و دارالحرب ناقص میگردد
و از اطراف آن عامه مفسرین آیین آیت را مدنیه دانند و نزد مترجم لازم نیست که
مدنی باشد و مراد از نقصان دارالحرب اسلام اسلم و غفارو جهینه و عرینه
و قبائل، این است پیش از هجرت .

(۲) یعنی احبار یهود می دانند که رسالت آن حضرت صلی الله علیه وسلم صحیح
است والله اعلم .

خدا و می طلبند دروی کجی^(۱) ایشانند در گمراهی دور (۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبر را مگر به زبان قوم او تابیان کند برای ایشان پس گمراه سازد خدا هرکرا خواهد و راه نماید هرکرا خواهد و اوست غالب با حکمت (۴) .

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود گفتیم که بیرون آرقوم خود را از تاریکی ها بسوی روشنی و پندیده ایشان را بروزهای خدا^(۲) هر آئینه درین نشانه هاست برای هرشکیبای شکر گذار (۵) .

و یادکن آنوقت که گفت موسی قوم خود را یادکنید نعمت خدا را برخویش چون نجات داد شمار از آل فرعون می رسانیدند به شما سختی عذاب و می کشتند پسران شما را و زنده می گذاشتند دختران شما را و درین حال آزمائش بزرگ بود از پروردگار شما (۶) .

و آن وقت که خبردار ساخت پروردگار شما که اگر شکر کنید بیشتر دهم شما را و اگر ناسپاسی کنید هر آئینه عذاب من سخت است (۷) .

و گفت موسی اگر کافر شوید شما و هر که در زمین است همه یک جا پس هر آئینه خدا توانگر ستوده شده است (۸) .

سَبِّحِ لِلَّهِ وَمِنْهُمْ مَنْ جَاحِلٌ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ يُبَيِّنُ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِذْ كُنَّا نَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ كُمُ إِذْ أَجْسَكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُوءُكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ ۚ وَيَذَّبُكُمْ أَبْنَاءُكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۖ إِنَّ اللَّهَ لَعَنُوكُمْ حِينَئِذٍ ۝

(۱) یعنی به شبهات ثابت می کنند که کج است .

(۲) یعنی بوقائعی که از جانب او بودند .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ
وَصُودُودٌ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ أَكْثَرُ أَلَمْ يَعْلَمُوا
إِلَّا اللَّهُ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قُرْءَانًا
أَيُّهَا يَهُودُ فِي آثَابِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا آتَيْنَاكُمْ
بِهِ وَلَئِن لَّبِئْسَ أَفْئُكُمُ الْمُنَافِقِينَ خَوَّنُوا لِيَوْمِ يَوْمِي ①

قَالَتْ رُسُلُهُمْ إِنِّي إِلَهُ شَأْكَ فَاطِرُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مَن ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤْتِيَكُمُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنَّا أَنكُمُ
الْكَافِرُونَ ثُمَّ أَنزَلْنَاهُ مِن مَّوَدِّعِنَا
كَانَ يَعْبُدُ آبَاءَهُمْ قَالُوا نَحْنُ أَوْلَىٰ بِطُلُوحِ الْهُدَىٰ ②

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن مِّنْ حُجٍّ إِلَّا لِيُؤْتِيَكُمُ وَلَٰكِن لَّلَّهِ بُرْهَانٌ
عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَن نَّأْتِيَكُمُ بِطُلُوحٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ قَلِيلٌ مَّا تَوَكَّلُونَ ③

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلْيَصِيرُوا

آینا آمده است به شما خبر آنانکه پیش
از شما بودند قوم نوح و عاد و ثمود
و کسانی که بعد از ایشان آمدند نمی داند
ایشان را^(۱) مگر خدا آمدند نزد ایشان
پیغامبران ایشان به معجزه ها پس
باز آوردند دستهای خود را در دهانهای
خود^(۲) و گفتند هر آئینه ما منکریم بآنچه
فرستاده شدید به آن و هر آئینه مادر شبیه
قوی ایم از آنچه می خوانید مارا بآن^(۹).

گفتند پیغامبران ایشان آیا در خدا شبیه است
آفریننده آسمان ها و زمین می خواند شما
را تا بیا مرزد برای شما گناهان شما
و موقوف دارد شمارا تا مدتی معین، گفتند
نیستید شما مگر آدمی مانند ما می خواهید
که باز دارید مارا از آنچه عبادت میکردند
پدران ما پس بیارید پیش ما حجتی ظاهر
(۱۰).

گفتند بایشان پیغامبران ایشان نیستیم
ما مگر آدمی مانند شما ولیکن خدا نعمت
فراوان میدهد بهر که خواهد از بندگان
خود و نیست ممکن مارا که بیاریم حجتی
مگر به حکم خدا و بر خدا باید که توکل
کنند مسلمانان (۱۱).

و چیست مارا که توکل نه کنیم بر خدا
و هر آئینه نموده است مارا راه های ما

(۱) یعنی عدد و صفات ایشان را .

(۲) یعنی از نهایت تعجب و انکار انگشت به دندان گزیدند والله اعلم .

عَلَىٰ مَا أَذِيتُمُونَا وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۱۷﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ
لَتَعُوذُنَّ فِي بِلَادِنَا فَأَوَّلَى الْيَوْمِ لَهُمْ الْعَذَابُ
الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾

وَلَنُكَفِّرَنَّ عَنْكَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ
مَقَامِي وَعَذَابِي ﴿۱۹﴾

وَاسْتَفْهَمُوا وَخَافَ كُلُّ غَبَابٍ غَيْبِي ﴿۲۰﴾

مِنْ ذُرِّيَّتِهِ جَهَنَّمَ يُشْفَىٰ مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ ﴿۲۱﴾

يَجْعَلُهُ لَكَ دُوبِيعَةً وَيَأْتِيهِ الْوُتُنُ مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَدِيَّتٍ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿۲۲﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَبَادٍ اسْتَدَّتْ بِه
الْبَرْقُ نَحْمُ يَوْمَ عَاصِفٍ لَا يَفْقِدُونَ مِمَّا كَسَبُوا عِلَّ شَيْءٍ
ذَلِكَ هُوَ الصَّلُ الْبَعِيدُ ﴿۲۳﴾

والبتہ صبر خواہیم کرد براذیتی کہ
مارا کردید و برخدا باید کہ توکل کنند
توکل کنندگان (۱۲) .

و گفتند کافران پیغامبران خویش را البتہ
اخراج کنیم شمارا از سرزمین خود یا
باز آئید دردین ما پس وحی فرستاد بسوی
ایشان پروردگاریشان کہ ہلاک خواہیم
کرد ستمگاران را (۱۳) .

وساکن خواہیم ساخت شمارا در زمین
بعد از ایشان این وعدہ برای کسی است کہ
بترسد از ایستادن بحضور من و بترسد از
بیم من (۱۴) .

و طلب فتح کردند پیغامبران و زیان
کار شد ہر گردن کش ستیزندہ (۱۵) .

پیش روی اودوزخ است و نوشانیدہ شود
از آب زرداب (یعنی چرک و خون
جہنمیان) (۱۶) .

جرعہ جرعہ فرو کشد آن را و نزدیک نہ
بُود از آنکہ بہولت در کشد آن را و بیایدش
موت^(۱) از ہر جای و او مردہ نہ بُود و پیش
روی اوست عذابی سخت (۱۷) .

مثال آنانکہ نامعتقد شدند بہ پروردگار
خویش (این ست) اعمال ایشان مانند
خاکستری بُود کہ سخت و زید بر آن باد
در روزی کہ باد تند دارد قدرت ندارند
بر هیچ چیز از آنچہ کسب کردہ بودند این

(۱) یعنی اسباب موت بیایدش .

است گمراهی دور^(۱) (۱۸) .

آیا ندیدی که خدا آفرید آسمان ها و زمین را بتدبیر محکم اگر خواهد دور کند شمارا و بیارد آفرینش خلقی نو (۱۹) . نیست این برخدا دشوار (۲۰) .

وحاضر شوند پیش خدا همه يك جا پس گویند ضعیفان گردن کشان را (یعنی تابعان پیش روان را) هرآئینه مابودیم تابع شما پس آیاشما دفع کننده هستیادازما پاره ای ازعذاب خدا گویند اگرراه می نمود مارا خدا، راه نمائی می کردیم شمارا برابریست برما که اضطراب کنیم یاشکیبائی ورزیم نیست مارا هیچ نجات دهنده ای (۲۱) .

و گفت شیطان وقتی که فیصله کرده شدکار^(۲) هرآئینه خدا وعده داد شمارا وعده راست و وعده دادم شمارا پس خلاف وعده کردم من باشما و نه بود مرا بر شما هیچ تسلط لیکن بودآنکه بخواندم شمارا پس قبول کردید سخن مرا پس ملامت مکنید مرا و ملامت کنید خویش را نیستم فریادرس شما و شمانیستید فریادرس من هرآئینه من بیزارشدم ازآنکه مرا شریک مقررکردید پیش ازین هرآئینه

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَمْدِ إِنَّ يَشَاءُ بَكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۝

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝

وَرَزَوُا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ بَعَاءً كَهَلْ أَنْتُمْ مُقْتُونَ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَبْرُنَا مَا لَنَا مِنَ اللَّهِ بِشَيْءٍ ۝

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَا أَنْفُسُكُمْ مَا آتَاكُمْ بِصُورِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِبَصِيرِينَ إِنِّي كُنْتُ مِنْكُمْ أَكْثَرُ مُؤْمِنِينَ قَبْلَ أَنْ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(۱) یعنی اعمال ایشان همه برباد شوند وبدان منتفع نگردند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی وقتی که بهشتیان به بهشت در آیند ودوزخیان ره دوزخ گیرند والله اعلم .

ستمگاران ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۲) .

ودرآورده شدند آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند به بوستانهاییکه
می رود زیر آن جویها جاودان در آن به
حکم پروردگار خویش دعای خیرایشان
بایکدیگر آنجا سلام است (۲۳) .

آیا ندیدی چگونه زده خدا مثال سخن
پاکیزه را مانند درخت پاکیزه که ریشه اش
استوار باشد و شاخش در آسمان (۲۴) .

میدهد میوه های خود را هرفصلی به
حکم پروردگار خویش و می زند خدا مثل
هارا برای مردمان تا بود که پندپذیر شوند
(۲۵) .

ومثل سخن ناپاک مانند درخت ناپاک
است که برکنده شد از بالای زمین نیست
اوراهیچ استقراری^(۱) (۲۶) .

واستوار می سازد خدا مسلمانان را بر
سخن درست درزندگانی دنیا و در آخرت
و گمراه میسازد خدا ستمگاران را و میکند
خدا آنچه می خواهد^(۲) (۲۷) .

آیاندیدی بسوی آنانکه بدل کردند نعمت

وَادْخُلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
يَحْبِبُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۝

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ صَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً كَلِمَةً كَشَجَرَةٍ
كَلِمَةً أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۝

تُؤْتِي الْأُكْهُ كُلَّ جَمْعٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَصْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَيْرٌ مِنْ شَجَرَةٍ حَيْثُ شَاءَ لَاجُنَّتْ مِنْ
فَوْقِ الْأَرْضِ نَالَهَا مِنْ عُثَارِهِ ۝

يُبَيِّنُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا أَلْقَوْلَ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَكَلُوا قَوْمَهُمْ

(۱) یعنی شریعت حق در ملکوت ثابت است و در دنیا هر روز رواجی تازه می یابد
و مردمان منتفع میشوند و ملت جاهلیت در ملکوت استقرار ندارد هر چند در میان
مردم شائع شود در نهایت درهم و برهم کرده آید والله اعلم .

(۲) یعنی وقت مرگ توفیق شهادت میدهد و وقت سوال منکرون کبر بقول حق گویا
میسازد والله اعلم .

دَارَ الْبَوَارِ ۞

خدارا بناسپاسی^(۱) و فرود آوردند قوم خود را به سرای هلاکی (۲۸) .

که دوزخ است در آیند آنجا و آن بد قرار گاه است (۲۹) .

و مقرر کردند برای خدا همتایان تا گمراه کنند عالم را از راه او بگوبهره مند شوید هر آینه بازگشت شما بسوی آتش ست (۳۰) .

بگو آن بندگان مرا که ایمان آورده اند برپادارند نماز را و خرج کنند از آنچه ماروزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن و نه بایکدیگر دوستی بود (۳۱) .

خدا آنست که آفرید آسمان ها و زمین را و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون آورد بآن آب روزی برای شما از انواع میوه ها و مُسَخَّر ساخت برای شما کشتی را تا برود در دریا بحکم او و مُسَخَّر ساخت برای شما جویهارا (۳۲) .

و مُسَخَّر ساخت برای شما خورشید و ماه را همیشه رونندگان و مُسَخَّر ساخت برای شما شب و روز را (۳۳) .

و داد شمارا از هر چه خواستید و اگر بشمارید نعمت خدارا احاطه نتوانید کرد

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَيُسَ الْقَارِ ۞

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنْ مُصِيبُكُمْ إِلَى النَّارِ ۞

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا
مِمَّا ذَرَأْتُمْ لَهُمْ رَبًّا وَأَعْلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمَ لَا تَعْلَمُ فِيهِ وَلَا تَحِلُّ ۞

أَلَمْ يَكُنْ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ
لَكُمْ الْأَنْهَارَ ۞

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَلِيلَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمْ
الْأَيْلَ وَالنَّجَارَ ۞

وَأَنْتُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ

(۱) یعنی ناسپاسی کردند بشومی آن نعمت مفقود شد پس گویا نعمت دادند و کفر خریدند و الله اعلم .

لَا تُصَوِّرُوا أَنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلْبُهُ كَفَارٌ ﴿٣٤﴾

وَأَذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنِّي أَخْلُكُنْ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ
يَسْمَعُنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۖ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ دُونِ بَيْتِي بَوَادِي غَيْرِ ذِي
ذَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَأَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

آن را هر آئینه انسان ستمگار ناسپاس است
(۳۴) .

و یادکن چون گفت ابراهیم ای پروردگار
من بکن این شهر را جای امن و دوردار مرا
و فرزندان مرا از آنکه عبادت بتان کنیم
(۳۵) .

ای پروردگار من این بتان گمراه کرده اند
بسیاری را از مردمان پس هر که پیروی من
کرد پس هر آئینه او از (آل) من است و هر که
نافرمانی کرد مرا پس هر آئینه تو آمرزنده
مهربانی (۳۶) .

ای پروردگار ما هر آئینه من ساکن ساختم
بعضی از اولاد خود را^(۱) بوادای بی
زراعت نزدیک خانه محترم تو، ای
پروردگار ما تا برپا دارند نماز را پس
بگردان دلہائی چند را از مردمان رغبت
کننده بسوی ایشان و روزی ده ایشان را از
میوه هاتابود که ایشان سپاس گذاری کنند
(۳۷) .

ای پروردگار ما هر آئینه تو میدانی آنچه
پنهان می داریم و آنچه آشکار می کنیم
و پوشیده نمی ماند بر خدا هیچ چیزی
نه در زمین و نه در آسمان (۳۸) .

سپاس آن خدای راست که عطا کرد مرا
با وجود کلان سالی اسمعیل و اسحق
هر آئینه پروردگار من شنونده دعاست (۳۹) .

(۱) مترجم گوید یعنی پسران بی واسطه واللہ اعلم .

ای پروردگار من بگردان مرا برپادارنده نماز وازاولاد من نیز ای پروردگار ماقبول کن دعای مرا (۴۰) .

ای پروردگار ما بیمارز مرا و مادر و پدر مرا و مسلمانان را روزی که قائم شود حساب (۴۱) .

وهرگز میندار خدارا بی خبر ازآنچه می کنند ستمگاران جزاین نیست که مهلت میدهندایشان را برای روزیکه خیره شونددرآن چشم ها (۴۲) .

شتاب کنندگان، سرخود بردارندگان باز نمی گردد بسوی ایشان چشم ایشان و دل های ایشان خالی است (۴۳) .

و بترسان مردمان را از روزی که بیاید بایشان عذاب پس گویند ظالمان ای پروردگار ما مهلت ده مارا تا میعادى نزدیک تا اجابت کنیم دعوت ترا و پیروی کنیم رسولان را، گفته شود بایشان آیا قسم نمی خوردید پیش ازین که نه باشد شمارا هیچ زوال (۴۴) .

وساکن شدید در منازل آنانکه ستم کردند بر خویش و واضح شد شمارا که چه کردیم بایشان و زدیم برای شما مثل ها (۴۵) .

وهرآئینه تدبیر کردند بتدبیر خویش و نزد خداست علم تدبیر ایشان و اگر چه باشد تدبیرایشان که از جابر کندکوه هارا^(۱) (۴۶) .

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءً ⑩

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ⑪

وَلَا تَحْصِبَنِي اللَّهُ عَافِيًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمَ تَشْخِصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ⑫

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدَّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْنِدْهُمْ هَؤُلَاءِ ⑬

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ يَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتَكَ وَتَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ نَأْتِيَهُمُ الْقَوْلُ ⑭

وَسَنَنْتُمْ فِي مَسْكِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَبَيْنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْآمَالَ ⑮

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَوَلَّوْا مِنْهُ الْبَاطِلُ ⑯

(۱) یعنی مکرایشان ضعیف است والله اعلم .

فَلَا تَسْبَحَنَّ لِلَّهِ خُلُفٌ وَمَعْدَةٌ رُّسُلُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو
انْتِقَامٍ ﴿۸۵﴾

يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضَ عِلَاقًا وَتَمُوتُ وَتَرْوَدُ لِلَّهِ
الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۸۶﴾

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿۸۷﴾

سَرَابٍ مُّهِمٍّ مِّنْ قَطَرٍ اِنْ تَنْقَشِي وَجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿۸۸﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿۸۹﴾

هَذَا بَلَاءٌ لِلنَّاسِ وَلَئِنَّ نَافِلَهُمْ لَكُلِّ نَفْسٍ مِّنْ قَطَرٍ اِنْ تَنْقَشِي وَجُوهَهُمُ النَّارُ
وَلَيُبَدِّلَنَّهُمُ لِكُلِّ نَفْسٍ مِّنْ قَطَرٍ اِنْ تَنْقَشِي وَجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿۹۰﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۹۱﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالَّذِي خَلَقَ النَّفْسَ الْكَافِرَةَ ﴿۹۲﴾

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿۹۳﴾

پس میندار خدارا خلاف کنندۀ وعدۀ خود بارسلانِ خودهرآئینۀ خداغالب صاحب انتقام است (۴۷) .

روزی که تبدیل کرده شود این زمین بغیر این زمین و تبدیل کرده شوند آسمان ها و ظاهر شوند بحضور خدای یگانه غالب (۴۸) .

وببینی توآن روزگناه گاران را دست وپا بهم بسته درزنجرها (۴۹) .

لباس ایشان ازسُرب گداخته باشد وبپوشد روی ایشانرا آتش^(۱) (۵۰) .

تاجزا دهدخدا هرکسی را بآنچه کرده است هرآئینۀ خدا زود حساب گیرندۀ است (۵۱) .

این قرآن خبررسانیدن است مردمان را^(۲) وتابیم داده شوند بآن وتابدانند که جزاین نیست که وی خدای یگانه است و تاپندپذیرشوند خداوندانِ عقل (۵۲) .

سوره حجر مکی است و آن نود و نه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرَّاءِ این آیت های کتاب الهی وقرآن روشن ست (۱) .

بسبببود که دوست دارند کافران کاش

(۱) قطران چیزی سیاه بدبودارست که آتش دران زودمی گیرد واللہ اعلم .

(۲) یعنی نازل کرده شده است برای تبلیغ .

مسلمان بودندی (۲) .

بگذار ایشان را تابخورند و بهره مند شوند و مشغول کند ایشان را امید و سپس خواهند دانست (۳) .

وهلاك نه کردیم هیچ دهی را مگر که وی را اجلی بود معلوم (۴) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مدت خود و نه تاخیر می کنند (۵) .

و گفتند کافران ای کسی که فرود آورده شده است بروی قرآن هرآینه تو دیوانه ای (۶) .

چرا نمی آری پیش ما فرشتگان را اگر هستی از راست گویان (۷) .

فرو نمی فرستیم فرشتگان را مگر بتدبیر محکم و نه باشند آنگاه مهلت داده شده (۸) .

هرآینه فرو فرستادیم قرآن را و هرآینه ما اورانگه بانیم (۹) .

و هرآینه پیغامبران را فرو فرستادیم پیش از تو در فرقه های پیشینیان (۱۰) .

و نمی آید به ایشان هیچ فرستاده مگر بودند که باو تمسخر می کردند (۱۱) .

همچنین درمی آریم استهزاء را در دلهای گناه گاران (یعنی کفار مکه) (۱۲) .

ایمان نیارند بقرآن و هرآینه گذشت آئین پیشینیان (۱۳) .

و اگر بگشاییم برایشان دری از آسمان پس شوند باین صفت که از آن بالا

ذَرَهُمْ يَأْكُلُوا وَيَمْتَعُوا وَيُلْهِمُهُمُ الْاَمْلَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

وَمَا اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿٦﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٧﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ اِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٨﴾

لَوْ مَا تَأْتِيْنَا بِالْمَلِكَةِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٩﴾

مَا نُنَزِّلُ الْمَلِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا اِذْ اُنْظِرْنَ ﴿١٠﴾

اِذَا نَحْنُ نُزِّلُ الذِّكْرَ وَاِنَّآ لَعَالَمُ الْخٰفِيْنَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ شُعَيْبٍ الْاَوَّلَيْنِ ﴿١٢﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٣﴾

كَذٰلِكَ نَسْلَكُ فِيْ قُلُوْبِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٤﴾

لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلَيْنِ ﴿١٥﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِّنَ السَّمَآءِ فَظَلُّوْا فِيْهِ يَعْرَجُوْنَ ﴿١٦﴾

میروند (۱۴) .

البته گویند جزاین نیست که بند کرده شده چشم های ما بلکه ماقومی هستیم جادوزده (۱۵) .

وهرآئینه پیدا کردیم درآسمان برجهای و بیاراستیمش برای بینندگان (۱۶) .

ونگاهداشتیمش ازهر شیطان رانده شده (۱۷) .

مگر آنکه بدزدی شنود پس درپی وی افتد آتش آشکار (۱۸) .

وزمین را گسترانیدیم و انداختیم درآن کوه هارا و رویانیدیم درآن ازجنس هر چیز سنجیده^(۱) (۱۹) .

وساختیم برای شمادرآن جا اسباب معیشت و ساختیم برای شماآنکه نیستید اوراروزی دهنده^(۲) (۲۰) .

و نیست هیچ چیز مگر نزد ما خزانه های اوست و فرو نمی آریم آن را مگر باندازه مقرر (۲۱) .

و فرستادیم بادهارا باردارکننده ابرپس فرودآوردیم ازآسمان آب را پس نوشانیدیم شمارآن آب و نیستید شما آن را جمع کننده (۲۲) .

وهرآئینه مازنده می سازیم و می میرانیم و مائیم وارث (۲۳) .

لَقَالُوا إِنَّمَا سُورَتُ إِبْرَاهِيمَ ابْلِ عَنْ قَوْمٍ مَسْجُورُونَ ①

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّظِيرِينَ ②

وَحَفِظْنَا مَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ③

إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ ۚ سَهَابٌ بُدْبِئِينَ ④

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا ۖ وَالْقَيْنَ فِيهَا رَوَاسِيَ ۖ وَابْتَنَيْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ⑤

وَجَعَلْنَا الْكُفْرَ فِيهَا مَعَارِشَ ۖ وَمَنْ لَسُمُ لَهُ ۖ رِزْقَيْنِ ⑥

وَأَنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَ تَاخَرِائِهِ ۖ وَمَا نُنْزِلُ إِلَّا يَقْدَرُ عَلَومُ ⑦

وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ لُؤْلُؤًا مِمَّا نَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ ۖ وَمَا أَكْتُمُ لَهُ يَحْزَنُونَ ⑧

وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَحَنَّ الْوُودُونَ ⑨

(۱) یعنی هر نوع را صورتی و صفتی است که از آن جا تجاوز نمیکند .

(۲) یعنی غلامان و جانوران و الله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُتَأَخِّرِينَ ﴿۳۴﴾

وَلَا رَيْبَ أَنْ هُوَ خَشَرُهُمْ إِنَّهُ خَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ
مَسْنُونٍ ﴿۳۶﴾

وَالْجَبَّارِ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ تَارِ السُّمُورِ ﴿۳۷﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۳۸﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعْوَاهُ سَجِدِينَ ﴿۳۹﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿۴۰﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۱﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ لَا تَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۲﴾

قَالَ أَمَأَنَّ لَكَ أَنْ تُجَادِلَنِي خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۴۳﴾

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۴۴﴾

وَلَا عَلَىكَ اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۴۵﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۴۶﴾

وهرآئینه دانسته ایم پیشینیان را از شما
وهرآئینه دانسته ایم پسینیان را (۲۴) .

وهرآئینه پروردگار تو اوست که برانگیزد
ایشان را هرآئینه اواستوار کار داناست (۲۵) .

وهرآئینه آفریدیم آدمی را از گل خشک
از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۶) .

وجنهارا پیدا کردیم پیش ازین از آتش
سوزان (۲۷) .

ویادکن چون گفت پروردگار تو فرشتگان
را هرآئینه من آفریننده ام آدمی را از گل
خشک از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۸) .

پس چون راست کنمش و بدمم دروی
از روح خود پس اقتید پیش او سجده کنان
(۲۹) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه یک جا (۳۰) .

مگر ابلیس سرباز زد از آنکه باشد
باسجده کنندگان (۳۱) .

گفت خداای ابلیس چیست ترادرین که
نمی باشی باسجده کنندگان (۳۲) .

گفت هرگز نیستم که سجده کنم آدمی را که
پیدا کرده ای او را از گل خشک از نوع گل
سیاه بوی گرفته (۳۳) .

گفت پس بیرون شواز بهشت هرآئینه
تورانده شده ای (۳۴) .

وهرآئینه برتست لعنت تا روز قیامت (۳۵) .

گفت ای پروردگار من مهلت ده مراتاروزی که
برانگیخته شوند مردمان (۳۶) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾
إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

لِلْعِبَادَةِ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤٠﴾
قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ
اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَايِبِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَإِنْ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ آمِينَ ﴿٤٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى
سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

لَا يَسْمَعُ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾

يَتَنَبَّأُونَ بِأَنَّى الْعَاقِبَةُ الرَّجِيمُ ﴿٤٩﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

گفت هر آئینه توازمهلت داده شدگانی (۳۷).
تاروز آن وقت مقرر (۳۸).

گفت ای پروردگار من بسبب آنکه گمراه
کردی مرا البته بیارایم معصیت را برای
ایشان در زمین و البته گمراه سازم ایشان را
همه یک جا (۳۹).

مگر بندگان خالص تورا از ایشان (۴۰).
گفت خداین اخلاص را هیست راست که
بر من می رسد (۴۱).

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان غلبه
لیکن غلبه تو بر کسی باشد که پیروی
تو کرد از گمراهان (۴۲).

وهر آئینه دوزخ وعده گاه ایشان ست همه
یک جا (۴۳).

اورا هفت دراست هردری را از گمراهان
حصه است جدا کرده شده (۴۴).

هر آئینه پرهیزگاران در بوستان ها و چشمه
ها باشند (۴۵).

ایشان را گفته شود در آئید درینجا بسلامتی
ایمن شده (۴۶).

و بیرون کشیم آنچه در سینه های ایشان
بُود از کینه برادر یکدیگر شده و پیروی
یکدیگر بر تخت ها (۴۷).

نرسد به ایشان آنجا هیچ رنجی و نیستند
ایشان از آنجا بیرون کرده شده (۴۸).

خبر ده بندگان مرا که من آمرزنده مهربانم
(۴۹).

و بآنکه عذاب من همان عذاب درد دهنده

است (۵۰) .

و خبر ده ایشان را از مهمانان ابراهیم (۵۱) .
چون داخل شدند بروی پس سلام گفتند
ابراهیم گفت هر آئینه ما از شما ترسانیم
(۵۲) .

گفتند مترس هر آئینه مامزده می دهیم
ترا بفرزندی دانا (۵۳) .

گفت آیا بشارت دادید مرا با وجود آنکه
رسید بمن پیری پس به چه چیز بشارت
می دهید (۵۴) .

گفتند مژده دادیم ترا بر راستی پس مباش
از ناامیدان (۵۵) .

گفت و کیست که ناامید شود از رحمت
پروردگار خود مگر گمراهان (۵۶) .

گفت پس چیست خبر شما ای فرستادگان
(۵۷) .

گفتند هر آئینه ما فرستاده شدیم بسوی
گروهی گنهگار (۵۸) .

بجز آل لوط هر آئینه ما البته نجات
خواهیم داد ایشان را همه یک جا (۵۹) .
غیر زنش که مقرر کرده ایم که هر آئینه
وی از باز ماندگان است (۶۰) .

پس وقتی که آمدند بآل لوط فرستادگان
(۶۱) .

گفت هر آئینه شما گروهی ناآشنائید (۶۲) .
گفتند بلکه آورده ایم پیش تو آنچه در آن
شبهه می کردند (یعنی عقوبت) (۶۳) .
و آورده ایم پیش تو وعده راست

وَبَيْنَهُمْ عَنْ صَيْبٍ اِبْرٰهِيْمَ ۝

اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ۝

قَالُوا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نَبِّئُكَ بِغُلٰمٍ عَلِيمٍ ۝

قَالَ اَسْتَوْثَمُونِي عَلَىٰ اَنْ مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فَاِذَا تُبَيِّرُون ۝

قَالُوا بَشِّرْكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْفٰطِيْن ۝

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِّن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦ اِلَّا الضَّالُّوْنَ ۝

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ ۝

قَالُوا اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ۝

اِلَّا اِلَ لُّوْطَ اِنَّا كُنْجُوْهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝

اِلَّا امْرَاَتَهُۥ قَدَرَّا اِنَّهَا لَمِنَ الْغٰثِيْنَ ۝

فَلَمَّا جَاءَ اِلَ لُّوْطَ الْمُرْسَلُوْنَ ۝

قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكْذِبُوْنَ ۝

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوْا فِيْهِ يَسْتَوُوْنَ ۝

وَ اَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ۝

قَاتِرِيَا هَٰذَا يَنْقُطُ مِنَ الْيَلِّ وَاشْمَعُوا بَارَكُم
وَلَا تَقْتُلُوا مِمَّنْ أَحَدًا وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿۵۱﴾

وَقَصِينَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْكُرْآنَ دَايِرَهُ لَأَوْلَا مَقْطُوعٌ
مُّصْحِفِينَ ﴿۵۲﴾

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۵۳﴾

قَالَ إِنَّ هَٰؤُلَاءَ صَٰبِقُونَ فَلَا تَنْصَحُونِ ﴿۵۴﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ ﴿۵۵﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿۵۶﴾

قَالَ هَٰؤُلَاءِ بَنَاتٌ إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿۵۷﴾

لَعَبْرَكُمْ إِنَّهُمْ لَكُنِي سَرَٰهُمْ يَجْعَلُونَ ﴿۵۸﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿۵۹﴾

فَجَعَلْنَا نَارًا يَأْكُلْنَ عَلَيْهَا حِمَارًا
مِّن سِجِّيلٍ ﴿۶۰﴾

راوهر آئینه مال بته راست گوئیم (۶۴) .

پس بپراهل خود را به پاره ای از شب
و توازی ایشان رَو و باید که پس نه نگرَد
از شما هیچکس و بروید آنجا که فرموده
شوید (و آن سرزمین شام بود) (۶۵) .

و وحی فرستادیم بسوی لوط این سخن
که بیخ ایشان بریده شود چون بوقت
صبح در آیند (۶۶) .

و آمدند اهل شهر بشارت می دهند
(۶۷) .

گفت لوط هر آئینه ایشان مهمان من اند
پس رسوا مکنید مرا (۶۸) .

و بتر سید از خدا و خوار مکنید مرا
(۶۹) .

گفتند آیا منع نکرده بودیم ترا از میزبانی
غریبان (۷۰) .

گفت این ها دختران من اند اگر هستید
کننده کاری^(۱) (۷۱) .

قسم بزندگانی تو که این کافران در گمراهی
خویش سرگردان میشوند^(۲) (۷۲) .

پس دریافت ایشان را آوازه لولناک چون
بوقت شروق درآمدند (۷۳) .

پس ساختیم بالای آن شهر هارا زیر آن
و بارانیدیم بر ایشان سنگ از نوع سنگ

(۱) یعنی اگر قضای شهوت خواهید نکاح بنات من کنید والله اعلم .

(۲) این کلمه در وسط قصه حضرت لوط اضافه کرده شد تا تنبیه باشد بر تطبیق حال
مشرکین مکه بر حال قوم لوط و امثال ایشان والله اعلم .

کِل (۷۴) .

هرآئینه درین قصه نشانه هاست عبرت گیرندگان را (۷۵) .

وهرآئینه شهرها برایی هستند که دائم آمد و رفت دارد (۷۶) .

هرآئینه دراین نشانه است مومنان را (۷۷) .
وهرآئینه بودند اهلِ آیکه البته ستمکاران (۷۸) .

پس انتقام کشیدیم ازایشان شهرهای قوم لوط و شهرهای آیکه هردوبراه آشکار هستند (۷۹) .

وهرآئینه دروغگو شمردند ساکنان حجر پیغامبران را (۸۰) .

ورسانیدیم بایشان آیت های خود را پس شدند از آن روگردان (۸۱) .

و بودند میتراشیدند ازکوه ها خانه های ایمن (۸۲) .

پس گرفت ایشان را آوازسخت هنگام صبح (۸۳) .

پس دفع نکرد ازایشان آنچه کسب می کردند (۸۴) .

و نیافریدیم آسمان ها و زمین و آنچه مابین این هاست مگر بتدبیر درست وهرآئینه قیامت آمدنیست پس درگذر (یعنی ازبی ادبیهای ایشان) درگذشتن نیکو (۸۵) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمُتَوَسِّمِينَ ۝

وَإِنَّهَا لَاسَبِيلٌ لِّمُعِيقٍ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ۝

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ۝

فَأَسْقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَمَّا مِثْقَالٌ ۝

وَلَعَنَّا كَذِبَ أَصْحَابِ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ۝

وَأَتَيْنَاهُمُ الْآيَاتِ فَأَكْأَلُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۝

وَكَأَنَّا نَبْجُلُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ۝

فَلَاخَذْنَا لَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْبِحِينَ ۝

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ ۝

وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفِرِ الصُّبْحَ الْحَبِيلَ ۝

(۱) مترجم گوید یعنی گل پخته مثل سنگ شده .

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَلِ وَالْقُرْآنِ
الْعَظِيمِ ۝

لَا تُمَدِّنْ عَيْنَيْكَ إِلَى مَأْتَمَعَاتِهِمْ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَخْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْضُصْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

وَقُلْ إِنِّي آتَاكَ الشَّدِيدُ الْمُبِينُ ۝
كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِبِينَ ۝

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ۝

فَوَرَبِّكَ لَنَسْتَأْذِنَهُمْ أَجْمَعِينَ ۝

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاعْزِضْ عَنِ الْمُنْكَرِينَ ۝

إِنَّا لَنَفَعُكَ الْمُشْكِرِينَ ۝

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ سَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝

هر آئینه پروردگار تو همانست آفریننده دانا
(۸۶) .

وهر آئینه دادیم ترا هفت آیت از آنچه
در نماز مکرر خوانده میشود^(۱) و دادیم
ترا قرآن بزرگ (۸۷) .

باز من دو چشم خود را بسوی آنچه بهره
مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از کافران
واندوهناک مشوبرایشان و پست بکن
بازوی خود را^(۲) برای مسلمانان (۸۸) .

و بگوهر آئینه من بیم دهنده آشکارم (۸۹) .
فرو دخواهیم آورد عذاب را مانند آنچه
فرو د آورده بودیم بر تقسیم کنندگان
(یعنی یهود و نصاری) (۹۰) .

آنانکه ساختند کتاب الهی را پاره پاره^(۳)
(۹۱) .

پس قسم به پروردگار تو البته سوال کنیم
ایشان را همه یک جا (۹۲) .
از آنچه میکردند (۹۳) .

پس آشکار کن بآنچه فرموده میشوی
و اعراض کن از مشرکان (۹۴) .

هر آئینه ما بسنده ایم ترا از شرّ تمسخر
کنندگان (۹۵) .

آنانکه مقرر میکنند با خدا معبود دیگر را

(۱) یعنی سورة فاتحه .

(۲) یعنی تواضع کن .

(۳) مترجم گوید یعنی اهل کتاب که بر بعض آیات عمل می کردند و بر بعضی نه والله اعلم .

پس زود میدانند (۹۶) .

وهرائینه می دانیم از حال تو که تنگ می شود
سینه تو بسبب آنچه می گویند (۹۷) .

پس به پاکی یادکن پروردگار خود را
باستائش او باش از سجده کنندگان (۹۸) .
وعبادت کن پروردگار خود را تا وقتی که
برسد بتومرگ (۹۹) .

سوره نحل مکی است و آن یکصد و بیست و
هشت آیت و شانزده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آمد حکم خدا پس بشتاب طلب مکنید
آن را (۱) پاک است خداوند قدرست
از آنچه شریک او مقرر می کنند (۱) .

فرودمی آرد فرشتگان را بوحی باراده خود
بر هر که خواهد از بندگان خود که بترسانید
(باین مضمون خدا میفرماید) که نیست
هیچ معبود برحق مگر من پس بترسید
از من (۲) .

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
بلند قدر است از آنکه شریک او مقرر
میکنند (۳) .

آفرید آدمی را از منی پس ناگهان وی
ستیزنده آشکار است (۴) .

و چهارپایان را آفرید برای شما در آنها
پوششی و منفعت های دیگر است و بعضی

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٦﴾

فَتَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٧﴾

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٩٩﴾

أَنَّىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ
مِّنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿١٠١﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٠٢﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٣﴾

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ

(۱) یعنی غلبه دین اسلام و تعذیب کفار به یقین شدنی است چرا شتاب میکنند والله اعلم .

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ⑤

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَعُونَ وَحِينَ تُسْرَحُونَ ⑥

وَتَحْمِلُ أُنْفُسُكُمُ إِلَى بَيْدِكُمْ تُكُونُوا لِيَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ عَلَيْهِ إِذَا رَجَعْتُمْ ⑦

وَالْخَيْلَ وَالْإِبْطَالَ وَالْجِبْرُوتَ كُلًّا ذَرْنَاهُ
وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑧وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاذِبٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ⑨هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ
وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسَيِّدُونَ ⑩يُنَبِّتُ لَكُمْ بِهِ الزُّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑪وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنَّجْمُورَ مَسْخُورَةً يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَقَدْ يَعْقِلُونَ ⑫وَمَا ذَرَأْتُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذْكُرُونَ ⑬

آنها را میخورید (۵).

و شمارا در آنها آرایش است چون وقت
شام از صحرا بازمی آید و چون بسوی
صحرا سر میدهد (۶).

و بر میدارند بارهای شمارا بسوی شهریکه
هرگز نمی رسیدید بآن مگر بمشقت
جان ها هر آئینه پروردگار شما بخشاینده
مهربان است (۷).

و آفرید اسبان و شتران را و خران را تا سوار
شوید بر آن و برای آرایش و می آفریند آنچه
نمی دانید (۸).

و برخدا میرسد راه میانه و بعض راه هاکج
است و اگر می خواست وی راه می نمود
شمارا همه يك جا (۹).

اوست آنکه فرود آورد از آسمان آب را برای
شما از آن آب آشامیدنی است و از آن آب
درختان است که در آن میچرانید (۱۰).

میرویاند برای شما بسبب آب زراعت را
و زیتون و درختان خرما و انگور را
و از هر جنس میوه ها، هر آئینه درین نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۱۱).

و مسخر کرد برای شما شب و روز
و خورشید و ماه را و ستارگان مسخراند به
فرمان وی هر آئینه درین نشانه هاست
گروهی را که درمی یابند (۱۲).

و مسخر کرد آنچه آفرید برای شما در زمین
گوناگون رنگهای او ^(۱۱) هر آئینه درین نشانه

(۱) یعنی از انواع حیوان و نبات .

است گروهی را که پندمی پذیرند (۱۳).

واوست آن که مسخر ساخت دربارا
تابخورد از آن گوشت تازه (یعنی ماهی)
وتابیرون آید از آن پیرایه که به پوشید آن
را می بینی کشتی هارا رونده دردیا و
مسخر کرد دربارا تا طلب معیشت کنید
از فضل او و تابود که شکر کنید (۱۴).

وافگند در زمین کوه های محکم برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و آفرید جویها
وراه هارا تابود که راه یاب شوید (۱۵).
و آفرید نشانه ها و به ستارگان ایشان راه
می یابند (۱۶).

آیا کسی که می آفریند مانند کسی است
که نمی آفریند آیا پند نمی گیرید (۱۷).

واگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نکنید آن
را هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۸).
خدا میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار میکنید (۱۹).

و آنان که می پرستند کافران ایشان را
بغیر از خدا نمی آفرینند چیزی را و خود
شان آفریده می شوند (۲۰).

مردگانند نه زندگان و نمی دانند کی
برانگیخته خواهند شد (۲۱).

معبود شما معبود یگانه است پس آنانکه
معتقد نمی شوند بآخرت دلهای ایشان
ناشناس است و ایشان سرکش اند (۲۲).

بی شک خدا میداند آنچه پنهان میدارند
و آنچه آشکار میکنند هر آینه اودوست
ندارد سرکشان را (۲۳).

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَنَا كُلًّا مِنْهُ لَمْحَاظٍ رِيًّا
وَتَسَخَّرُ جُؤَامُهُ حَلِيَّةٌ تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى
الْفُلَّكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلَيَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوَايَ أَنْ تَبِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٤﴾

وَعَلَمَاتٍ وَاللَّجُجِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

أَفَنْ يَخْلُقُ لِمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٦﴾

وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُرْسُونَ وَمَا نُهَيْتُونَ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩﴾

أَمْ أَوَاتٍ غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَتَى أَنْ يُبْعَثُونَ ﴿٢٠﴾

إِنَّهُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ قَالِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَا آخِرَةَ
قُلُوا بِهِمْ مُنْكَرَةً وَهُمْ مُسْتَلَبُونَ ﴿٢١﴾

لَا حَرَمَ أَنْ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُرْسُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
إِنَّهُ لَكَيْفُ الْمُسْتَلَبِينَ ﴿٢٢﴾

و چون گفته شود ایشان را چیست آنچه فروفرستاده است پروردگار شما گویند افسانه های پیشینیان است (۲۴) .

مآل این گفتار آنکه بردارند بارگناه خویش بتمام روز قیامت و بردارند نیز بعض بارهای آنانکه گمراه می سازند ایشان را بغیر دانش آگاه شوید بد است آنچه برمیدارند (۲۵) .

هر آئینه بداندیشی کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس بیامد (فرمان) خدا بسوی عمارت ایشان از جانب بنیادها پس افتاد برایشان سقف از بالای ایشان و آمد بدیشان عذاب از آن جهت که نمی دانستند^(۱) (۲۶) .

باز روز قیامت رسوا کند ایشان را و گوید کجایند آن شریکان من که مخالفت می کردید در حق ایشان گویند اهل علم هر آئینه رسوائی و سختی امروز بر کافران است (۲۷) .

آنانکه قبض ارواح ایشان می کردند فرشتگان حال آنکه ستمگار بودند بر خویش پس انداختند آن کافران پیغام انقیاد را ما هرگز نمی کردیم هیچ عمل بد گفته شود آری هر آئینه خدا داناست بآنچه می کردید (۲۸) .

پس در آئید بدروازه های دوزخ جاویدان

وَلَا تَقِيلُ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

لِيَسْمَلُوا أَوْ دَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمِنْ أَوْدَارِ الْأَلْبِينَ يَصْنَعُونَ لَهُمْ بَعِيرٌ عَلَيْهِ الْأَسَاءُ مَا يَزِيدُونَ ﴿٢٥﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهَ بُدْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالْشُّوْءُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا كُنْتُمْ

(۱) و این تمثیل است افساد مکرایشرا بابلغ و جوه .

مَتَوَى الْمُتَكِبِّينَ ﴿۳۰﴾

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خِيَـٰرٌ
لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ
خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۱﴾

جَعَلْتُ عَذَبَ يَدْعُوْنَهَا يُخْرِى مِنْ عَذَابِهَا أَلَا تَهْرَأُ لَهُمْ فِيهَا
مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يُخْرِى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۲﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۳﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَتَظَاهَرُ لَهُمْ اللَّهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۳۴﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿۳۵﴾

آن جا پس بدست جای سرکشان (دوزخ)
(۲۹) .

وگفته شد متقیان راجیست آنچه
فروفرستاد پروردگار شما گفتند فرودآورده
است بهترین سخن آنان را که نیکوکاری
کردند درین سرای حالت نیک است
وهرآئینه سرای آخرت بهترست وهرآئینه
آخرت نیکو سرای متقیان است (۳۰) .

به بوستانهای همیشه ماندن درآیند آن
جامیرود زیر آن جویها، ایشان راست
در آن هرچه خواهند همچنین جزا
می دهد خدا متقیان را (۳۱) .

آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان می
کنند حالانکه شادمان باشندگویند
فرشتگان سلام بر شما باد درآئید به
بهشت جزای آنچه می کردید^(۱) (۳۲) .

انتظار نمی کشند کافران الا آنکه ببینند
بایشان فرشتگان^(۲) یاباید فرمان پروردگار
تو^(۳) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند وستم نکرد برایشان خدا ولیکن
برخویش ستم می کردند (۳۳) .

پس رسیدبایشان جزای گناهان اعمال
ایشان و فرودآمد بایشان آنچه بآن استهزاء

(۱) مترجم گوید خدای تعالی این دو صورت را برای بیان قال و حال و مال اهل سعادت و اهل شقاوت نازل فرموده والله اعلم .

(۲) یعنی برای قبض ارواح .

(۳) یعنی عذاب او .

می کردند (۳۴) .

وگفتند مشرکان اگر خواستی خدا نمی پرستیدیم بجزوی هیچ چیز را نه ما و نه پدران ما و حرام نمی دانستیم بغیر فرمان وی هیچ چیزی را^(۱) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس نیست برپیغامبران بجز خبررسانیدن آشکارا (۳۵) .

وهرائینه فرستادیم درهرگروهی پیغامبری را که عبادت خدا کنید و احترام از کنید ازبتان پس ازایشان کسی بود که راه نمودش خدا و از ایشان کسی بود که ثابت شد بروی گمراهی پس سیر کنید درزمین پس بنگرید چگونه شد آخرکار تکذیب کنندگان (۳۶) .

اگر کوشش کُنی بر هدایت ایشان چه سود هرائینه خدا راه نمی نماید آن را که گمراه میسازد و نیست ایشان را هیچ یاری دهنده (۳۷) .

و قسم خوردند به خدا بمحکم ترین سوگند های خود که برنه انگیزد خدا مرده را آری برانگیزد وعده درست لازم شده بروی ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۳۸) .

آری برانگیزد تابیان کند برای ایشان آنچه اختلاف می کنند در آن و تابداوند کافران که ایشان دروغگو بودند (۳۹) .

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا اخْرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْنِبُوا الصَّغَاوَاتِ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَنْ أَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحْزَنْ عَلَى هَذَا مِنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ لُصِيْرٍ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لَيَسْئَلَنَّهُمُ الْإِلَهُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلَيَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَكْثَرُ كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

(۱) یعنی سلف ما اجماع کرده اندوآن بدون رضای خدا منعقد نمی شود والله اعلم .

نیست فرمان مابرای چیزی چون خواهیم
آفریدنش مگر گوئیم اورا بشو پس
می شود (۴۰) .

وآنانکه ترك دیار خود کردند برای خدا
بعد از آن که ستم کرده شد برایشان البته
جامی دهیم ایشان را درد دنیا بسرای نیک
وهر آئینه مزد آخرت بزرگ تراست اگر می
دانستند (۴۱) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل مینمایند^(۱) (۴۲) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی فرستادیم بسوی ایشان پس
سوال کنید از اهل کتاب اگر نمی دانید^(۲)
(۴۳) .

فرستادیم ایشان را بدلائل و کتاب ها
و فرود آوردیم بسوی تو کتاب تابیان کنی
برای مردمان شریعتی را که فرود آورده
شده بسوی ایشان و تابود که ایشان تفکر
کنند (۴۴) .

آیا ایمن شده اند آنانکه اندیشیدند تدبیر
های بد^(۳) از آنکه فرو برد خدا ایشان را به
زمین یا بیاید بایشان عذاب از آن جا که
ندانند (۴۵) .

یابگیرد ایشان را درآمد و شد ایشان پس

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۴۰﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا إِلَى اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَنبُوَنَّهُمْ
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَكَأَنَّهُمْ آلُكُمْ أَكْبَرُوا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۴۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
الدِّيَارِ أَنْ يُسْأَلُوا لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۴۳﴾

يَا بَنِيَّاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لُمُنِينَ لِلنَّاسِ
مَا نَزَّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۴﴾

أَقَامِينَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْفَىٰ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۴۵﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُيبِهِمْ فَاهُمْ يُعْجَزُونَ ﴿۴۶﴾

(۱) واین وعده متحقق شده و مهاجرین را به مدینه جای داد .

(۲) یعنی پیغامبران سابق آدمی بودند فرشته نه بودند والله اعلم .

(۳) یعنی در حق پیغامبران و مومنان .

نیستند عاجز کننده (۴۶) .

یابگیردایشان را بعد ترس^(۱) پس هرائینه
پروردگار شمالطف کننده بخشاینده است
(۴۷) .

آیاندیده اند بسوی آنچه پیدا کرده است
خدا ازهرچیزی که میگردد سایه های
اوازجانب راست واز جانب چپ سجده
کنان برای خدا خوارشده (۴۸) .

وخدای را سجده می کنند آنچه درآسمان
هاست وآنچه درزمین است ازنوع جنبنده
وفرشتگان نیز سجده می کنند وایشان
سرکشی نمی کنند (۴۹) .

می ترسند ازپروردگار خود از بالای
خویش و می کنند آنچه فرموده می شوند
(۵۰) .

وگفت خدا فرامگیرید دومعبود جزاین
نیست که وی معبود یگانه است پس
ازمن برسید (۵۱) .

ومراوراست آنچه درآسمان ها وزمین
است ومراوراست عبادت لازم شده آیا
ازغیر خدا می ترسید (۵۲) .

وآنچه باشما است ازنعمت ازجانب
خداست بازچون رسد بشما سختی پس
بسوی اومی نالید (۵۳) .

بازچون بردارد سختی را ازسر شما ناگهان
گروهی از شما به پروردگار خود

أَوَلَمْ يَأْخُذْهُمْ عَلَىٰ عَثْوِي فَأَنَّىٰ يُكَذِّبُوكُمْ وَلَوْ رَزَقْنَاهُمْ

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَّوْا ظِلُّهُ عَنِ
الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ سُبْحًا لِلَّهِ وَهُمْ ذُرُورٌ ﴿۴۸﴾

وَلَوْلَا يُعْبُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ
وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿۴۹﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ قُوَّتِهِ وَيَقُولُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿۵۰﴾

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ
فَإَيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿۵۱﴾

وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا
أَفَغَيْرَ اللَّهِ تُعْبَدُونَ ﴿۵۲﴾

وَمَا يَكُمُ مِنْ تَعَمُّةٍ فَيَن لَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضَّرُّ فَإِيَّاهِ
تَجْعُرُونَ ﴿۵۳﴾

ثُمَّ إِذَا كُفَّتِ الضَّرَّةُ عَنْكُمْ إِذَا فَرِحْتُمْ بِمَا بَرَّكُمْ رَبُّكُمْ يُنْزِلُونَ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی بعد اقامت قرائن هلاک .

شریک مقرر می کنند (۵۴) .

تاناسپاسی کنند آنچه دادیم ایشان را پس بهره مند شوید پس زود خواهید دانست (۵۵) .

و مقرر کردند برای چیزی که نمیدانند تحقیق آن یعنی برای بتان حصه از آنچه روزی دادیم ایشان را، بخدا البته پرسیده خواهید شد از آنچه افترا می کردید (۵۶) .

و مقرر میکنند برای خدادختران را، پاک است او و مقرر میکنند برای خویش آنچه رغبت مینمایند^(۱) (۵۷) .

و اگر مرده داده شود یکی را از ایشان بتولد دختر روی اوسیه گردد و او پرازانده باشد (۵۸) .

پنهان شود از قوم بسبب ناخوشی آنچه مرده داده شد بوی در تامل افتد که آیا باقی گذاردش بخواری یا در آردش در خاک آگاه شوید بداست حکم ایشان (۵۹) .

آنان را که معتقد نمی شوند بآخرت صفت بدست و خدای راست صفت بلند و او غالب با حکمت است (۶۰) .

و اگر گرفتار کند خدا مردمان را بسبب ستم ایشان نه گذارد بر زمین هیچ جنبنده ولیکن مهلت میدهد ایشان را تا وقتی مقرر پس چون برسد آن وقت مقرر ایشان

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَنُوفَ تَعْلُونَ ۝

وَيَعْلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَالَهُ
لَتَسْتَلْنَ عَمَّا آتَيْنَاكُمْ تَفَكَّرُونَ ۝

وَيَعْلُونَ بِلَهُ الْبَنَاتِ سُحْنًا وَلَهُمْ يَاشَهُونَ ۝

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ۝

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ إِنَّهُمْ كَ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
يَدُسُّ فِي الْأَرْبَابِ الْأَسَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۝

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوِّ وَلَهُ الْمَثَلُ
الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

وَلَوْ أَنَّا أَخَذْنَا مِنَ النَّاسِ يَطْلُبُهُمْ مَا تَرَكْنَا عَلَيْهِمْ مِنْ ذَكَاةٍ وَلَٰكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَوَآجَاءُ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ۝

(۱) یعنی پسران را .

وَيَجْعَلُونَ بَلَدًا بَلَدًا وَيَصِفُ أَلْسِنُهُمُ الْكُذِبَ إِنَّ لَهُمُ
الْحُسْنَىٰ لَاجِرًا إِنَّ لَهُمُ النَّارَ أَنَّهُمْ مُّغْرَضُونَ ﴿۳۱﴾

بازنمانند ساعتی ونه پیش روند (۶۱) .
و مقرر می کنند برای خدا آنچه ناپسند می
دارند^(۱) و بیان می کنند زبانهای ایشان
سخن دروغ را که ایشان را باشد
نیکوئی^(۲) شکی نیست در آنکه ایشان را
باشد آتش و آنکه ایشان پیش فرستادگانند
بدوزخ (۶۲) .

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَآلَهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۲﴾

قسم بخدا هر آینه (پیغامبران) فرستادیم
بسوی امتانی که پیش از تو بودند پس
بیاراست برای ایشان شیطان کردارهای
ایشان پس او یار این کافران است
امروز ایشان راست عذاب درد دهنده
(۶۳) .

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا يُزَيِّنُ لَهُمُ الَّذِي
اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۳﴾

و فرونیارودیم بر تو کتاب را مگر به سبب
آنکه بیان کنی برای ایشان آنچه در آن
اختلاف کردند و برای راه نمودن
و بخشایش قومی را که می گروند
(۶۴) .

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۳۴﴾

و خدا فرود آورد از آسمان آب را پس زنده
ساخت بآن زمین را بعد مرگ آن هر آینه
درین نشانه است گروهی را که می شنوند
(۶۵) .

وَأَن لَّكُمُ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ لِّتُؤْذِنُوا لِلَّذِينَ يُبْطِئُونَ مِن بَيْنِ
يَدَيْهِ وَدَمَّ بَيْنَا خَالِصًا سَاعَةً لِلشَّيْءِ ﴿۳۵﴾

و هر آینه شمارا در چهار پایان پندی هست
می نوشانیم شمارا از جمله آنچه در شکم
وی است از میان سرگین و خون شیر
خالص گوارا آشامندگان را (۶۶) .

(۱) یعنی دختران .

(۲) یعنی نجات در آخرت .

وَمِنْ شَرِبِ النَّعِیلِ وَالْأَحْتَابِ تَخْذُونَ مِنْهُ سُكْرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۶۷﴾

واز میوه های درختان خرما ودرختان انگور قسمی هست که میسازید از آن شراب مست کننده و میسازید از آن روزی حلال هرآئینه درین نشانه است گروهی را که درمی یابند (۶۷) .

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا
وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿۶۸﴾

والهام فرستاد پروردگار تو بسوی زنبور عسل که بساز خانه ها ازکوه ها و ازددرختان ازآنچه مردمان بنامی کنند (۶۸) .

ثُمَّ عَلَىٰ مِنْ كُلِّ شَجَرٍ فَاسْأَلِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ
بُطُونِهِنَّ شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۶۹﴾

بازبخور ازهرجنس میوه ها وبروره های پروردگار خویش رام شده برمی آیدازشکم این زنبوران آشامیدنی گوناگون رنگ های او، درآن آشامیدنی شفاست مردمان را هرآئینه درین مقدمه نشانه است گروهی را که تفکر می کنند (۶۹) .

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّقُكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُدْرِكُ إِلَىٰ آدَمَ
الْعُمُرَ لِيَلَاحِقَ لَكُمْ بِهِ عِلْمُ شَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿۷۰﴾

وخدا آفریدشمارا باز بمیراند شمارا وازشماکسی هست که عائد کرده میشود بخوار ترین عمر مالش آنکه نه داند بعد از دانستن چیزی را هرآئینه خدا داناتوانا است (۷۰) .

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْسِي رُدِّفُوا إِلَىٰ مَا لَكَ بِأَيَّامِهِمْ فَمَهْمُ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ
اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿۷۱﴾

وخدا فضل داد بعض شمارا بر بعضی درروزی پس نیستند آنانکه افزونی داده شدند عائد کنندگان روزی خودرا برمملوکان خود تاهمه ایشان درروزی برابر باشند آیا نعمت خدا را انکارمی نمایند^(۱) (۷۱) .

(۱) یعنی هیچ کس نمی خواهد که مملوکان خودرا برابرخود سازد والله اعلم .

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكُنَّ مِنكُمْ رَّحِمٌ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكُنَّ مِنكُمْ رَّحِمٌ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكُنَّ مِنكُمْ رَّحِمٌ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكُنَّ مِنكُمْ رَّحِمٌ

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رُزْقًا مِّنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ۝۵۰

فَلَا تَقْرُبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝۵۱

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَن رَّزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝۵۲

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا تَجْلِلَن أَحَدَهُمَا بِكِبَرٍ وَلَا يُقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَن يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝۵۳

و خدا آفرید برای شما از جنس شما زنان را و آفرید برای شما از زنان شما پسران و نبیرگان را و روزی داد شمارا از پاکیزه ها آیا به باطل معتقد می شوند و به نعمت خدا ایشان ناسپاسی مینمایند (۷۲) .

و می پرستند بجز خدا کسی را که نمی تواند برای ایشان روزی دادن از آسمان ها و زمین چیزی را و قادر نمی شوند (۷۳) .

پس بیان مکنید برای خدا داستان ها هر آئینه خدا می داند و شمانمی دانید (۷۴) .

بیان کرد خدا داستانی بنده مملوکی که توانائی ندارد بر هیچ چیزی و کسی که دادش از نزد خود روزی نیک پس وی خرج میکند از آن روزی پنهان و آشکارا آیا برابر می شوند، همه ستایش خدای راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۷۵) .

و بیان کرد خدا داستانی دیگر دومیکی از ایشان گنگ است قدرت ندارد بر چیزی و او گران ست برخواجه خود هر کجا فرستدش نیارد از آن جا هیچ نیکی آیا برابرست این شخص و کسی که می فرماید مردمان را بعدل و خودش بر راه راست است^(۱) (۷۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل این دو مثل آنست که آنچه در عالم تصرف ندارد با خدا برابر نیست چنانکه مملوک ناتوان با مالک توانا برابر نیست و چنانکه گنگ بی تمیز با صاحب هدایت و اهتدای برابر نیست .

خدای را است علم پنهان آسمان ها
وزمین نیست کار قیامت (یعنی نزدیک
قدرت او) مگر مانند چشم بهم زدن بلکه
اونزدیک تراست هر آئینه خدا به همه چیز
تواناست (۷۷) .

و خدا بیرون آورد شمارا از شکم های
مادران شما نمی دانستید چیزی را
و پیداساخت برای شما شنوائی و چشم ها
ودل ها تابود که شکر کنید (۷۸) .

آیانگاه نکردند بسوی مرغان رام شده
دروای آسمان نگاه نمیدارد ایشان را
مگر خدا هر آئینه درین نشانه ها ست
گروهی را که ایمان می آرند (۷۹) .

و خدا ساخت برای شما از خانه های شما
جای سکونت و ساخت برای شما از
پوست های چهار پایان خانه های سبک
می یابید آن را روز سفر خود و روز اقامت
خود و ساخت از پشمهایشان و کرکهایشان
و موهایشان اسباب خانه و بهره مندی
تا وقت مقرر (۸۰) .

و خدا پیدا ساخت برای شما از مخلوقات
خود سایه ها و پیدا کرد برای شما از کوه ها
غارها و ساخت برای شما جامه ها که نگاه
دارد شمارا از گرمی^(۱) و جامه ها که نگاه
دارد شمارا از ضرر جنگ شما، هم چنین
تمام میدهد نعمت خود را بر شما تا بود که

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أُمِرَ النَّاسُ إِلَّا
بِكَلِمَةٍ الْبَصِيرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ۝

أَلَمْ يَرْوِ إِلَى الظُّلُمِ مُسْعِرٌ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يَسْكُرُونَ
إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا
إِلَى حِينٍ ۝

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ
الْأَنْثَا وَجَعَلَ لَكُم سَرَابِیلَ تَغِيثُكُمْ الْحَرَّ وَسَرَابِیلَ
تَغِيثُكُمْ بِأَسْمِكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ رَحْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ۝

منقادشود (۸۱) .

پس اگر اعراض کنند جزاین نیست که برتوپیغام رسانیدن آشکاراست (۸۲) .

می شناسند نعمت خدا را بازانکار آن می کنند و بیشترین ایشان کافراند (۸۳) .

وآن روزکه برانگیزیم ازهرگروهی گواهی را^(۱) باز دستوری داده نه شود کافران را^(۲) و نه ازایشان رجوع بمرضیات الهی طلب کرده شود (۸۴) .

وچون بینند ستمگاران عذاب را اضطراب کنند پس سبک کرده نه شود ازایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۸۵) .

وچون به بینند مشرکان شریکان خود را گویند ای پروردگار ما این جماعت شریکان مایند که می پرستیدیم بغیر از تو پس شریکان پیغام فرستند بسوی ایشان (این سخن را) که هرآئینه شما دروغگویانید (۸۶) .

وهمه تسلیم خدا شوند درآن روز وگم گردد ازایشان آنچه افتراء می کردند (۸۷) .

آنانکه کافر شدند و باز داشتند^(۳) ازراه خدا افزون دهیم ایشان را عذابی بالای عذابی به سبب آنکه فساد می

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۝

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْفَرُ مِنْهُمْ

الْكُفْرُ وَكَانَ

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَهُمْ يُسْعَدُونَ ۝

فَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُهُمْ

وَلَهُمْ يُنْظَرُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَّكَاءَ هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ

شُرَكَاءُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ قَالِقُوا

إِلَهُهُمْ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ۝

وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يُؤْمِنُونَ إِلَّا سَلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوعْنَ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا

فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ۝

(۱) وآن نبی آن قوم باشد والله اعلم .

(۲) یعنی تا عذر خود کنند .

(۳) یعنی مردمان را .

کردند^(۱) (۸۸) .

وآن روز که برانگیزیم درهرامتی گواهی
برایشان ازقبیله ایشان^(۲) و بیاریم ترا گواه
بر آنها و فرود آوریم بر تو کتاب برای بیان
کردن هر چیز و برای راه نمودن و بخشایش
و مژده دادن مسلمانان را (۸۹) .

هر آئینه خدا می فرماید بانصاف
و نیکوکاری و عطا کردن بخویشاوندان
و منع می کند از بی حیائی و کارناپسندیده
و تعدی، پند می دهد شمارا تا بپاید که
شما پندپذیر شوید (۹۰) .

و وفا کنید به عهد خدا چون عهد بندید
و مشکند سوگندها را بعد محکم ساختن
آنها و هر آئینه ساخته اید خدارا بر خویش
نگاهبان^(۳) هر آئینه خدامیداند آنچه می
کنید (۹۱) .

و باشید مانند زنی که گسست رشته
خود را بعد از استواری پاره پاره، میگیرد
سوگند های خویش را مکرد میان خود
تا افزون تر شود گروهی از گروهی^(۴)
جزاین نیست که می آزماید خدا شمارا
بآن افزونی و البته بیان کند برای
شماروز قیامت آنچه در آن اختلاف می

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَتَزَلَّتْ عَنْكَ الْكِتَابُ
يَتَّبِعُونَ الْكُلَّ شَيْءٌ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَنُفِثَ
لِلْمُسْلِمِينَ ۝۸۹

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝۹۰

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝۹۱

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَضَتْ غَزْلَهُمَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
أَتَاكُمَا تَعَاهِدُونَ إِيْمَانَكُمْ وَخَلَا بَيْنَكُمَا أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبُولُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَكِنَّ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝۹۲

(۱) یعنی عذاب گمراهی و گمراه کردن .

(۲) مترجم گوید و آن نبی آن قوم باشد .

(۳) یعنی نام او را در قسم مذکور کرده اید .

(۴) یعنی برای منفعت دنیا تا مال و منال زیاده بدست آرد .

نمودید^(۱) (۹۲) .

و اگر خواستی خدا ساختی شمارا يك گروه وليكن گمراه می کند هرکرا خواهد و راه می نماید هرکرا خواهد والبته پرسیده خواهید شد از آنچه می کردید (۹۳) .

و مگیرید سوگند های خود را وسیله نیرنگ (به عهد شکنی) در میان خویش پس بلغزد قدمی بعد استواری آن بچشید عقوبت به سبب بازداشتن از راه خدا و شمارا باشد عذاب بزرگ^(۲) (۹۴) .

و مستانید عوض عهد خدا بهای اندك هر آئینه آنچه نزد خداست بهترست شمارا اگر شما بدانید (۹۵) .

آنچه نزد شماست فانی شود و آنچه نزد خداست پاینده است و بدهیم صابران را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۶) .

هر که عمل نيك کرد مرد باشد یا زن و او مسلمان است هر آئینه زنده کنیمش بزندگانى پاک^(۳) و بدهیم آن جماعت

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُفْضِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۲﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَالًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا الشَّوْءَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۹۳﴾

وَلَا تَنْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ تَمَنَّا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۴﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) مترجم گوید مراد تحريم يمين غموس است و حاصل مثل آن ست که اعمال خود را برباد مکنید چنانکه این زن عمل خود را تباه کرد والله اعلم وگویا اینجا اشاره است بآنکه يمين غموس برباد کننده اعمال است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی در جهاد عهد کرده و قسم خورده دغا (عهد شکنی) کردن بسبب آنست که کافران من بعد قول ایشان را معتبر ندانند و بایشان صحبت ندارند بلکه مسلمانان در شبهه افتند والله اعلم .

(۳) یعنی درد نیا نعمت دهیم .

رامزدایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۷) .

پس وقتی که خواهی قرآن خواندن پناه طلب کن بخدا از شیطان رانده شده (۹۸) .

هرآئینه نیست شیطان را غلبه بر آنانکه ایمان آوردند وبر پروردگار خودتوکل میکنند (۹۹) .

جزاین نیست که غلبه او بر آناست که دوستداری او میکنند و آنانکه ایشان بخدا شریک مقرر می کنند (۱۰۰) .

و چون بدل کنیم آیتی بجای آیتی^(۱) و خداداننده ترست بآنچه فرود می آرد گویند جزاین نیست که توافراء کننده ای بلکه اکثرایشان نمیدانند (۱۰۱) .

بگوفروداورده است اورا روح القدس از جانب پروردگار تو براستی تامستقیم سازد خدا مومنان را و برای راه نمودن ومژده دادن مسلمانان را (۱۰۲) .

وهرآئینه مامیدانیم که کافران می گویند جزاین نیست که می آموزد این پیغامبر را آدمی زبان کسی که نسبت می کنند بسوی او عجمی ست واین قرآن زبان عربی واضح ست (۱۰۳) .

هرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند بآیات خدا راه نه نماید ایشان را خدا وایشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۰۴) .

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۝

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَكَّلُونَ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ۝

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَوِّضٌ إِلَيْنَا لَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ۝

وَلَقَدْ عَلِمُوا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا عَلَّمَهُ بَشَرٌ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَبِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَأْتِيَتِ اللَّهُ لَا يَهْدِيهِمْ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(۱) یعنی يك آیت بآیت دیگر نسخ کنیم .

إِنَّمَا يَنْتَوَى الذِّكْبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَذِبُونَ ﴿٥٩﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقُلُوبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٠﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦١﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿٦٢﴾

لَا جُورَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَيْرُونَ ﴿٦٣﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا
ثُمَّ جَهِدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٤﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَاعَمَلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٥﴾

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً

جزاین نیست که افتراء میکنند دروغ را
آنانکه ایمان ندارند بآیت های خدا
وایشانند دروغگویان (۱۰۵) .

هرکه کافر شود بخدا بعدایمان خود
مگر آنکه جبر کرده شود بروی و دلش
مطمئن باشد بایمان ولیکن کسی که سینه
کُشاده کند بکفر یعنی راضی شود،
برایشان است خشم از خدا وایشان راست
عذاب بزرگ (۱۰۶) .

این خشم به سبب آنست که ایشان
دوست داشتند زندگانی دنیا را بر آخرت
و بسبب آنست که خدا راه نمی نماید
گروه کافران را (۱۰۷) .

ایشانند آن جماعت که مُهر نهاده است
خدا بر دل های ایشان و برگوش ایشان
و دیده های ایشان وایشانند بی خبران
(۱۰۸) .

شک نیست درآنکه ایشانند در آخرت زیان
کاران (۱۰۹) .

باز پروردگار تو آنان را که هجرت کردند
بعد از آن که عقوبت کرده شدایشان را
تا کلمه کفر بگویند باز جهاد کردند و صبر
نمودند هر آئینه پروردگار تو بعد ازین
مقدمه البته آمرز گارمهربانست (۱۱۰) .

آن روز که بیاید هر شخصی جدال کنان
از ذات خود و بتمام داده شود هر شخصی
را جزای آنچه کرده است وایشان ستم
کرده نشوند (۱۱۱) .

و بیان کرد خدا داستان دهی که بود ایمن

يَا أَيُّهَا رِزْقُهَا رَعَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ لَّكَ فَرَّتْ يَٰ أُنْعِمُ
 اللَّهُ فَاذْأَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُودِ وَالْخَوْفِ يَٰ كَانُوا
 يَصْنَعُونَ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ
 الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٣﴾

فَكُلُوا مِنَّمَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا
 نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لَإِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزُرِ
 وَمَا أَهْلَ لَيْغَرِ اللَّهِ بِهِ فَمَن اضْطَرَّ غَيْرَ بَاطِلٍ وَلَا عَادٍ
 فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا لِمَا نَصَبُوا لَكُمُ الْكَذِبَ هَذَا
 حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَتَّقُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ
 الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

مطمئن می آمد به اوروزی اوبه کشادگی
 ازهرجای پس ناسپاسی کرد به نعمت
 های خدا پس چشاندید خدا اوراپوشش
 گرسنگی وترس بسبب آنچه می کردند
 (۱۱۲) .

وهرآئینه آمد پیش ایشان پیغامبری
 ازجنس ایشان پس تکذیبش کردند پس
 گرفت ایشان را عقوبت وایشان
 ستمگاربودند^(۱) (۱۱۳) .

پس بخورید ازآن چه خداوروزی داد
 شمارا حلال پاکیزه وشکر کنید برنعمت
 خدا اگر اورامی پرستید (۱۱۴) .

جزاین نیست که حرام ساخته است
 خدا بر شما مرداروخون وگوشت خوک را
 وآنچه ذکر کرده شد بنام غیر خدا برذبح
 وی پس هرکه مجبور کرده شدو نه ستم
 کرده ونه ازحد گذشته پس خدا آمرزگار
 مهربانست (۱۱۵) .

ومگوئید چیزی را که بیان می کند حکم
 اورا زبان شما به دروغ که آن حلال است
 واین حرام است تا افتراء کنید برخدا
 دروغ را هرآئینه آنانکه افتراء می کنند
 برخدا دروغ را رستگارنمی شوند (۱۱۶) .
 ایشان را بُود بهره مندی اندک وایشان را

(۱) مترجم گوید این قصه اجمالی اختراع کرده شده است ازقصه های بسیار ومنطبق
 است برواقعه های بی شمار ولهدامثل نامیده شدو در عبارت اذاقها الله لباس الجوع
 والخوف جمع کرده شده است و تشبهه دريك سياق؟ والله اعلم .

باشد عذاب درد دهنده (۱۱۷) .

و بریهود حرام کرده بودیم آنچه قصه کردیم بر تو پیش ازین (یعنی درسوره انعام) و ستم نه کردیم بر ایشان ولیکن ایشان بر جان خویش ستم میکردند (۱۱۸) .

باز هرائینه پروردگار تو آنان را که کاربرد کردند به نادانی باز توبه کردند بعد از آن و شایسته کار شدند هرائینه پروردگار تو بعد ازین توبه آمرزگار مهربانست (۱۱۹) .

هرائینه ابراهیم بود امتی (بزرگوار) عبادت کننده برای خدا مائل بدین حق و نه بود از مشرکان^(۱) (۱۲۰) .

سپاس دارنده نعمت های خدا را برگزیدش خدا و دلالت نمودش بسوی راه راست (۱۲۱) .

و عطا کردیمش درین سرا نعمت و هرائینه او در آخرت از شائسته حالان است (۱۲۲) .

بعد از آن وحی فرستادیم بسوی تو که پیروی کن کیش ابراهیم را حنیف شده و نه بود از مشرکان (۱۲۳) .

جزاین نیست که لازم کرده شد تعظیم شنبه بر آنانکه اختلاف کردند در آن

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمْنَا مَا فَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۱۱۸﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرْكَاءَ لَهُمْ تَعْتَابُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَاسْلُكُوا مِنْ رَبِّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۹﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۰﴾

شَاكِرًا لِلنَّعْمَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۲۱﴾

وَإِنَّمَا فِي الدِّنْيَا حَسَنَةٌ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَينَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۲۲﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۳﴾

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ

(۱) مترجم گوید حنیف آنرا گویند که حج و ختنه و غسل جنابت می کرده باشد والله اعلم توضیح: حنیف آنرا گویند که شرك و باطل را ترك کرده بدین حق مائل باشد، مصحح .

وهرآئینه پروردگار تو حکم کند در میان ایشان روز قیامت در آنچه اندر آن اختلاف میکردند^(۱) (۱۲۴).

دعوت کن (یعنی مردمان را) بسوی راه پروردگار خویش به دانش و پند نیک و مناظره کن با ایشان به طریقی که وی نیک است هرآئینه پروردگار توداناترست به کسیکه گمراه شد از راه او و اودانا تراست براه یابان (۱۲۵).

و اگر مکافات کنید پس مکافات کنید به مثل آنچه باشما معامله کرده شد و اگر صبر کنید هر آئینه آن صبر بهترست صابران را (۱۲۶).

و شکیبائی کن و نیست شکیبائی تو مگر به توفیق خدا و اندوه مخور برایشان و مباح در تنگدلی از آنکه بد اندیشی می کنند (۱۲۷).

هرآئینه خدا با پرهیز گاران است و با آنانکه ایشان نیکوکارانند (۱۲۸).

سوره الاسراء مکی است و آن يك صديويزده آيت و دوازده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

پاك است آنكه ببرد بنده خود را شبی از مسجد حرام بسوی مسجد اقصی كه

لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالنُّوعِظَةَ الْحَسَنَةَ وَجَادِلْهُمْ بِلَاغٍ هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُنْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَأَنْ عَاقِبَتُهُمْ نَعَّاقِبُوا إِبْرَاهِيمَ مَاعُوقُهُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلضَّالِّينَ ﴿١٢٦﴾

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلُوبٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ

(۱) مترجم گوید یعنی یهود بحث میکردند در شبیه طائفه ای گفتند که خدای تعالی روز شبیه از خلق فارغ شد پس در شبیه عبادت باید کرد و طائفه ای سکوت کردند خدای تعالی تعظیم روز شبیه باین سبب برایشان واجب گردانید والله اعلم .

برکت نهادیم گرداگرد آن تابنمائیمش
بعض نشانه های خودهرآئینه اوست
شنواینا^(۱) (۱) .

ودادیم موسی را کتاب وساختیمش
هدایت بنی اسرائیل را گفتیم که نگیرید
بجزمن کارسازی (۲) .

فرزندان قومی که برداشتیم ایشان را
بانوح (یعنی برکشتی) هرآئینه وی بودبنده
سپاسگذار (۳) .

ووحی فرستادیم بسوی بنی اسرائیل
درتورات که البته فساد خواهید کرد در
زمین دوباروالبته طغیان خواهید کرد بسر
کشی بزرگ (۴) .

پس چون بیاید وعده نخستین بارازآن
دو، بفرستیم بر شما بندگان خودرا
خداوندان کارزار سخت پس درآیند میان
خانه ها (یعنی برای قتل ونهب) وهست
وعده خداشدنی^(۲) (۵) .

بازدهیم شمارا غلبه برایشان وپی درپی
دهیم شمارا اموال و فرزندان و سازیم
شمارا بیشتر باعتبار لشکر^(۳) (۶) .

و گوئیم اگر نیکوکاری کنید نیکوکاری
کرده باشید برای خویشان و گر

الْعَوَامِلَ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَخْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ
أَيْتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّبِيْعُ الْبَصِيْرُ ①

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ
أَلَّا يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلاً ②

ذُرِّيَّةً مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتَقْعِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
مَرَّةً وَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ④

وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادَ الْأَوَّلَىٰ بَابِ
شَدِيدٍ بِمَا مَنَعُوا غِلَظَ الْعَذَابِ وَكَانَ وَعْدُ امْفِعُولًا ⑤

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْوَزْءَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ
وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نُفُورًا ⑥

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ ۖ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا
فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءَ وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا

(۱) یعنی خدای تعالی در شب معراج پیش از صعود بر آسمان ها آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بمسجد بیت المقدس رسانید .

(۲) مترجم گوید واین وعده متحقق شد بتسلیط جالوت پادشاه عمالقه .

(۳) مترجم گوید واین معنی در خلافت حضرت داؤد ظاهر شد .

بدکاری کنید پس آن بدی برای خودتان است پس چون بیاید وعده دیگر بازفرستیم بندگان خود را تا ناخوش سازند روی های شما را و تادراین ب مسجد چنانچه درآمده بودند اول بار و تا از بابا فگنند بر هرچه غالب شوند افگندنی^(۱) (۷) .

گوئیم نزدیک است پروردگار شما از آنکه رحم کند بر شما و اگر رجوع کنید به نافرمانی ما رجوع کنیم بعقوبت و ساختیم دوزخ را برای کافران زندان^(۲) (۸) .

هر آئینه این قرآن راه می نماید بخصلتی که اودرست تراست و بشارت میدهد آن مسلمانان را که کارهای شایسته می کنند بآن که ایشانرا باشد مزد بزرگ (۹) .

و اینکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آماده کرده ایم برای ایشان عقوبت درد دهنده (۱۰) .

و دعایم کند آدمی به بدی^(۳) مانند دعای وی به نیکویی و هست آدمی شتاب کار (۱۱) .

و ساختیم شب و روز را دوشانه پس بی

الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبَرَّأَ مَا عُلِّقَتْ آصِنُهُ ۝

عَلَى رُءُوسِهِمْ أَنْ يَرْتَدَّ عَنْهُمْ نَارًا وَيَجْعَلَ آجِنُهُمْ
لِلكُفْرَيْنَ حَصِيراً ۝

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هُوَ أَقْوَمُ وَيُبَيِّرُ الْغُفَيْرِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ إِنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَهْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

وَيَعْرِى الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ۝

وَجَعَلْنَا آيَاتٍ لِلَّهِ آيَاتٍ مِّنْ حُجُونَا إِلَيْهِ لِيُؤْمِنُوا بِآيَاتِهِ

(۱) مترجم گوید و این وعده متحقق شد وقتی که حضرت یحیی راکشتند پس بخت نصرا مسلط ساخت .

(۲) مترجم گوید ایشان عود کردند بفساد و تکذیب حضرت عیسی و حضرت پیغامبر جنگ کردند با او پس خدای تعالی عود فرمود بتعذیب ایشان بقتل و اسرو جزیه .

(۳) مترجم گوید یعنی در حالت تنگدلی برخود و بر اولاد خود دعای بدمیکند .

الْهَارِ مُبْهَرَةً لِّيَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِيَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَسِيرِينَ
وَالْحِسَابَ وَكُلُّ شَيْءٍ فَضْلُهُ تَقْصِيلًا ﴿١٣﴾

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لِرَبِّهِمْ أَظْهَرُ طَرَفًا فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿١٤﴾

إِقْرَأْ كِتَابَكَ كُلُّ نَفْسٍ يَنْفَعُكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَبِيبًا ﴿١٥﴾

مِنْ أَهْلِكَ فَأَمَّا يَهْيَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ حَلَّ فَأَمَّا يَصِلُ عَلَيْهَا
وَلَا تُزَادُ زَرْفًا وَذُلًّا أُخْرِجُ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى تَبْعَثَ
رُسُلًا ﴿١٦﴾

وَلَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرًا مُتَّفِقًا فِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَذَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٧﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَى بِرَبِّكَ
بَذْنُ نُوحٍ عِبَادَةَ خَيْرًا لِيَصِيرًا ﴿١٨﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ جَنَّاهُ فِيهَا مَا تُغْتَابُ مِنْ نُفُوسٍ مُجْتَنَاةٍ
لَهُ جَهَنَّمُ يَصْلَاهَا مِمَّا مَوَّاهُ مَدْحُورًا ﴿١٩﴾

نورساختیم نشانه شب را وساختیم نشانه
روز را درخشان (سبب دیدن اشیاء)
تأطلب کنید فضلی را از پروردگار خود
وتابنداید شمار سال هارا و بدانید حساب
را و هر چیزی را بیان کردیم بتفصیل (۱۲).
وبهر آدمی متصل ساختیم نامه عمل او را
بسته درگردن او و بیرون آریم برای او
روز قیامت نامه ای که بیند آن را بازگشاده
(۱۳).

گوئیم بخوان نامه خود را بس است نفس
تو امروز بر تو حساب کننده (۱۴).

هر که راه یاب شد جزاین نیست که راه
یاب میشود برای نفع خود و هر که گمراه
شد پس جزاین نیست که گمراه میشود
بر ضرر خود و بر ندارد هیچ بردارنده
بار دیگری را و نیستیم ماعذاب کننده
تا آنکه فرستیم پیغامبری را (۱۵).

و چون خواهیم که هلاک کنیم دهی را
می فرمائیم به سرکشان آنجای یعنی آنچه
خواهیم پس نافرمانی کنند آنجا پس ثابت
شود بر آن ده وعده عذاب پس برهم زنیم
ایشان را برهم زدنی (۱۶).

و بساکس را هلاک کردیم از طبقات
مردمان بعدنوح و بس است پروردگار تو
به گناه بندگان خود دانا بینا (۱۷).

هر که خواسته باشد آسودگی دنیا به
شتاب دهیم ویرا در آن جا هر چه خواهیم
هر کرا خواهیم باز مقرر کنیم برای او دوزخ
در آید بان نکوهیده رانده شده (۱۸).

وَمَنْ أَرَادَ الْخَيْرَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٥﴾

لَا تُؤْنَسُ زُكُوتُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَطَاءُ رِيقٌ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ عَطُورًا ﴿١٥﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلَِّلْخَيْرَةِ الْأَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَالْأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿١٦﴾

لَا تَحِمْزُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَقَدْ مَدَّ مَوَازِينَهُ وَلَا ﴿١٧﴾

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا يَٰأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا يُبَلِّغُنَّ عِندَكُمُ الْكِبْرَ أَحَدُهُمْ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيٌ وَلَا تُنْهَرُوهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿١٨﴾

وَإِخْفِضْ لَهَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهَا كَمَا رَبَّنِي صَغِيرًا ﴿١٩﴾

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٠﴾

وہر کہ بخواہد ثواب آخرت وسعی کند برای وی سعیی کہ لائق وی است و اومسلمان باشد پس این جماعت هست سعی ایشان مقبول (۱۹) .

ہر فرقہ را پی در پی میدہیم این فرقہ را و آن فرقہ را زبخشش پروردگار تو نیست بخشش پروردگار تو بازداشتہ شدہ (۲۰) .

بین چگونہ برتری دادہ ایم بعض مردمان را بر بعض (۱) و ہر آئینہ آخرت زیادہ تر بود در تمیز درجات و بیشتر باشد در برتری دادن (۲۱) .

مقرر مکن با خدا معبودی دیگر را آنگاہ بنشینن نکوہیدہ بی یارماندہ (۲۲) .

وحکم کرد پروردگار تو کہ عبادت مکنید مگر فقط وی را و باید رومادر نیکوکاری بکنید اگر برسد نزدیک تو بکلان سالی یکی از ایشان یا ہر دو پس مگوایشان را اُف وبانگہ مزن برایشان وبگو بالایشان سخن نیکو (۲۳) .

وپست کن برای ایشان بازوی تواضع را از جہت مہربانی وبگو ای پروردگار من ببخشای ایشان را چنانچہ پرورش دادند مرا در خورد سالی (۲۴) .

پروردگار شما داناست بہ آنچہ در ضمیر شما ست اگر باشید شایستہ

وَابِذَ الْفَرْسِيَّ حَقَّهُ وَالْيَسْلَكِينَ وَابْنِ السَّيِّلِ
وَلَا تُجِدُوا رُبِّيًّا ۝۳۹

إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا الْغَوَّانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
رِيَّةً لِّلنَّاسِ ۝۴۰

وَاللَّهُ صَرَّفَهُمْ إِنِّي آتٍ رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا يَسُورًا ۝۴۱

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعَدَ تَحْتَهَا خَيْرًا ۝۴۲

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِحِبَابِهِ
خَبِيرًا ۝۴۳

وَلَا تَقْنُتُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ مِّن رَّزْقِهِمْ
وَمَا يَكْمُلُ إِنْ قَتَلَهُمْ كَانَ خِطَاً كَبِيرًا ۝۴۴

وَلَا تَقْرَأُوا الرِّبَا زِدًا كَانَ فَاِحْشَهُ وَسَاءَ سَبِيلًا ۝۴۵

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ

پس هر آئینه وی هست رجوع کنندگان
را آمرزنده (۲۵) .

وبده به خویشاوندان حق آن را وبه
درویش وبراه گذر واسراف مکن اسراف
کردنی (۲۶) .

هر آئینه اسراف کنندگان هستند برادران
شیاطین وهست شیطان به نسبت
پروردگار خودناسپاس (۲۷) .

و اگر روبگردانی ازین جماعت بانتظار
رزقی ازپروردگار خود که امیدوارآن
باشی پس بگوایشان را سخن ملائم (۲۸) .

ومکن دست خودرا بسته با گردن خود
ومگشای آن را تمام گشادن که آنگاه
بنشینی ملامت کرده شده^(۱) درمانده
گشته^(۲) (۲۹) .

هرآئینه پروردگار تو می گشاید وتنگ
میکندروزی را برای هرکه خواهد هرآئینه
اوبه بندگان خود دانا بیناست (۳۰) .

ومکشید اولاد خودرا ازترس تنگ دستی
ما روزی میدهیم ایشان را وشمارا هرآئینه
کشتن ایشان هست گناهی عظیم (۳۱) .

ونزدیک مشوید به زنا هرآئینه آن بی
حیائی است وبدراه است آن (۳۲) .

ومکشید نفسی را که حرام ساخته است
خدا مگر بحق وهرکه کشته شود به ستم

(۱) یعنی درصورت بخل .

(۲) یعنی درصورت اسراف .

مَطْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِرَبِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَتْرَفُ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَشَدَّهُ وَآوُوا إِلَى الْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٢﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمُ وَزِنُوكُم بِالسُّبُلِ الْأَسْتَقِيمِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٣﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾

وَلَا تَمْنَحْ فِي الْأَرْضِ مَحَامِلَ لِمَنْ تَحْقُقُ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ
الْجِبَالُ طُولًا ﴿٣٥﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ يَنْتَظِرُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَرْهُومًا ﴿٣٦﴾

ذَلِكَ مِنَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ
اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُنْفَلِي فِي جَهَنَّمَ مَوْلَا مَادْحُورًا ﴿٣٧﴾

أَفَأَصْفَحْتُمْ رَبَّكُمُ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنَّا كُنَّا لَنَكْتُمُ
لَقَوْلِهِمْ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٣٨﴾

پس داده ایم وارث اورا قوتی^(۱) پس باید
که زیادتی نه کند درکشتن هر آئینه وی
هست یاری داده شده (۳۳) .

ونزدیک مشوید بمال یتیم مگر به طریقی
که او نیک است تا آنکه رسد به نهایت
قوت خود و وفا کنید به عهد هر آئینه
عهد پرسیده خواهد شد از او (۳۴) .

وتمام کنید پیمانه را چون پیمائید وبه
سنجید به ترازوی راست این بهترست
و نیکوترست از جهت عاقبت (۳۵) .

ومرو بی چیزی که ترا دانش آن نیست
هر آئینه گوش و چشم و دل هریکی ازین ها
پرسیده خواهد شد از او (۳۶) .

ومرو در زمین خرامان^(۲) هر آئینه تو
نخواهی شگافت زمین را و نرسی به کوه
ها در درازی (۳۷) .

همه این خصلت هاست بدفعی آن نزد
پروردگار تونا پسندیده (۳۸) .

این از آن جمله هست که وحی فرستاده
است بسوی تو پروردگار تو از علم
و مقرر مکن با خدا معبود دیگر را آنگاه
انداخته شوی در دوزخ ملامت کرده شده
رانده گشته (۳۹) .

آیا برگزید شمارا پروردگار شما به پسران
و خود برگزید از فرشتگان دختران را

(۱) یعنی حق قصاص .

(۲) یعنی متکبرانه و مغرورانه .

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٣٩﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا مَعَهُ آلِهَةً كَمَا يَقُولُونَ إِذْ أَلْتَمَعُوا إِلَى الْعَرْشِ سُبُكُلًا ﴿٤٠﴾

سُبْحَنَهُ وَقُلْ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤١﴾

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَلَيْسَ لَهُ بِحَدٍّ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٢﴾

وَإِذْ أَقْرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٤٣﴾

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّاعِلٌ أَدْبَارَهُمْ نَقُورًا ﴿٤٤﴾

عَنْ أَعْلَمُ مَا يَسْتَبْشِرُونَ بِهِ إِذْ يَسْمَعُونَ الْبَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى

هر آئینه شما می گوئید سخن گران (۴۰) .

وهر آئینه بهر نوع سخن گفتیم درین قرآن
تا پند پذیر شوند ونمی افزاید درحق
ایشان مگر رمیدن را (۴۱) .

بگوا گر می بودند باخدا معبودان دیگر
چنانکه می گویند آنگاه طلب می کردند
بسوی خداوند عرش راه منازعت را
(۴۲) .

پاك است وی وبلند ست از آنچه می گویند
بلندی عظیم (۴۳) .

به پاکی یاد می کنند اورا آسمان های
هفت گانه وزمین وهرکه دراینهاست
و نیست هیچ چیزی مگر به پاکی یاد
میکند باستائش او ولیکن شما نمی فهمید
به پاکی یادکردن ایشانرا هر آینه هست
اوبردبار آمرزگار (۴۴) .

وچون میخوانی قرآن را میسازیم در میان
تو ودر میان آنانکه باورنمیدارند آخرت را
پرده پوشیده (۴۵) .

ومی نهیم بردل های ایشان پوششها
تا نفهمندش ودرگوش های ایشان گرانی را
وچون یادکنی پروردگار خود را درقرآن
تنها روگردان شوند برجانب پشت
خودرمیده^(۱) (۴۶) .

مادانا تریم به چیزی که می شنوند بسبب

(۱) مترجم گوید درین هر دو آیت کنایت است از عدم انتفاع ایشان بقرآن و مواظ .

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَعَوْنَا الْإِجْلَالَ مَعْمُورًا ﴿٥٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا الْإِسْمَالَ فَضَّلُوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٥١﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا عِظَامًا وَرَقَاتًا أَرَأَيْنَا الْمَبْعُوثُونَ خَلْقًا حَيِّدًا ﴿٥٢﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا إِجْرَاءً أَوْ حِدِيدًا ﴿٥٣﴾

أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥٤﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِمْ وَنَطَوْنُ إِنَّا لَنَشْكُرُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٥﴾

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٦﴾

آن^(۱) وقتی که گوش فرامیدهند بسوی تو و وقتی که ایشان رازگویان باشند وقتی که می گویند این ستم گاران پیروی نمی کنی مگر مرد جادو شده را (۴۷) .

بنگر چگونه زدند داستان ها برای تو پس گمراه شدند پس نمی توانند راه یافتن (۴۸) .

و گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضای پوسیده از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۴۹) . بگوسنگ شوید یا آهن شوید (۵۰) .

یا نوعی دیگر شوید از آنچه بزرگ نماید در خاطر شما پس خواهند گفت چه کسی باز پیدا کند مارا بگو کسی که آفرید شمارا اول بار باز پس خواهند جنبانید بسوی تو سر خود را^(۲) و خواهند گفت کی باشد آن بگو شاید که نزدیک باشد (۵۱) .

روزی که خدا بخواند شمارا پس قبول کنید خواندن او را حمد گویان و گمان کنید که درنگ نه کرده بودید مگر اندکی (۵۲) .

و بگویند گان مرا که بگویند سخنی که آن بهترست (یعنی با کفار) هر آئینه شیطان نزاع می افکند میان مردمان هر آئینه شیطان هست آدمی را دشمن آشکارا (۵۳) .

(۱) یعنی بقصد استهزاء و عیب جوئی .

(۲) یعنی ملزم خواهند شد .

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِذُنُوبِكُمْ إِنِّي تُبَايِعُكُمْ أُولَئِكَ يُبَايِعُكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿۵۴﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّاسِ عَلَى بَعْضٍ وَاتَيْنَا دَاوُدَ زُورًا ﴿۵۵﴾

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِي فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرَرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿۵۶﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَ اللَّهِ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿۵۷﴾

وَأَنْ مِنْ قَرْنٍ إِذْ رُحِمُوا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿۵۸﴾

وَمَنْعَتْنَا نُوحَ رُسُلِ الْآلَاءِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَاتَّبَعَتَهُ آلُ نُوحَ مِمَّا ذُكِّرُوا وَلَمْ يَتُوبُوا فَآوَيْنَاهُمُ الْغَوِيَّ ﴿۵۹﴾

پروردگار شما داناترست بحال شما اگر خواهد رحم کند شمارا و اگر خواهد عقوبت کند شمارا و نه فرستادیم ترا (یا محمد) برایشان نگاهبان^(۱) (۵۴) .

و پروردگار تو داناست بهر که در آسمان ها و زمین است و هر آئینه فضل دادیم بعضی پیغامبران را بر بعضی و دادیم داود را زبور (۵۵) .

بگو بخوانید آنان را که گمان الوهیت را دارید در حق ایشان بغیر از خدا پس نتوانند برداشتن سختی را از شما و نه تغییر دادن (۵۶) .

آنانکه ایشان را می پرستند کافران طلب میکنند بسوی پروردگار خویش قرب را که کدام يك از ایشان نزدیک تر باشد و توقع دارند رحمت او را و می ترسند از عذاب او هر آئینه هست عذاب پروردگار تو ترسناك (۵۷) .

و نیست هیچ دهی الا ما هلاك كنده وى ايم پيش از روز قیامت یا عذاب كنده وى ايم بعقوبت سخت هست اين وعده در لوح نوشته شده (۵۸) .

و بازداشت ما را از آنکه بفرستیم نشانه ها مگر آنکه دروغ شمرده بودند آن را پیشینیان و دادیم ثمود را شتر ماده نشانه درخشان پس کافر شدند بوى ونمی

فرستیم نشانه هارا مگر برای ترسانیدن
(۵۹) .

و یادکن چون گفتیم ترا که پروردگار تو
درببرگرفته است همه مردمان را (یعنی
در قدرت خود) و نه ساختیم نمایی را
که نمودیم به تو مگر امتحان مردمان را
ونه ساختیم درختی را که نفرین کرده شد
در قرآن مگر امتحانی ومی ترسانیم ایشان
را پس نمی افزاید ترسانیدن در حق ایشان
مگر سرکشی بزرگ^(۱) را (۶۰) .

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را سجده
کنید برای آدم پس سجده کردند الا
ابلیس گفت آیاسجده کنم کسی را که
آفریده ای از گل (۶۱) .

باز گفت آبادیدی این شخص را که برتری
داده ای بر من اگر مهلت دهی مرا
تا روز قیامت البته از بیخ برکنم اولاد او را
الا اندکی (۶۲) .

خدا فرمود برو پس هرکسیکه پیروی تو
کند از ایشان پس دوزخ سزای همه
شماست سزای کامل (۶۳) .

و از جابجانبان هرکرا توانی از ایشان باواز
خود آواز کن بر ایشان توسط سواران
خود و پیادگان خود و شریک شوبایشان
در اموال و فرزندان و وعده ده ایشان را

وَاذْكُرْ لَنَا الْيَوْمَ رَبَّنَا مَا جَاءَنَا مِنَ الْوَيْلِ الَّذِي آتَيْنَاكَ
الْأَفْنَةَ لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُحْمًا لَهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ
إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ۝

وَاذْكُرْ لَنَا الْيَوْمَ الْإِسْمَ الَّذِي كُفِّرْتَ عَنْ لَيْسَ قَالَ
عَاجِدِينَ خَلَقْتَ طِينًا ۝

قَالَ أَرَأَيْتَ هَذَا الَّذِي كُفِّرْتَ عَنْ لَيْسَ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَأَحْبَبُ إِلَيْنَا إِلَّا قَلِيلًا ۝

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ
جَزَاءً مَوْفُورًا ۝

وَأَسْتَفِيزُ مَنْ اسْتَطَعَتْ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ
عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
وَعَدُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ الْأَغْوَرُ ۝

(۱) یعنی چون کافران قصه معراج شنیدند و آیت (ان شجرة الزقوم طعام الاثیم)
بایشان رسید استبعاد کردند و محل طعن ساختند .

و وعده نمی دهد ایشان را شیطان مگر به فریب^(۱) (۶۴) .

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان هیچ قدرتی و بس است پروردگار تو کارساز (۶۵) .

پروردگار شما آن ست که روان میکند برای شما کشتی ها را در دریا تا طلب معیشت کنید از فضل او هر آئینه او هست بر شما مهربان (۶۶) .

و چون برسد بشما سختی در دریا گم شود هر که او را میخوانید مگر خدا پس چون خلاص ساخت شمارا بسوی خشکی روگردان شدید و هست آدمی ناسپاس (۶۷) .

آیا ایمن شده اید از آنکه فروبرد شمارا به جانبی از خشکی یا بفرستد بر شما باد تندی که سنگ ریزه افکند باز نیاید برای خود هیچ نجات دهنده ای (۶۸) .

آیا ایمن شده اید از آنکه باز درآرد شمارا به دریا باردیگر پس بفرستد بر شما از جنس باد بادتندی را پس غرق گرداند شمارا بسبب آنکه کافر شدید باز نیاید برای خود هیچ مواخذه کننده بر ما بسبب آن غرق (۶۹) .

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۝

رَبُّكُمُ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفَلَاحَ فِي الْبَحْرِ لَتَبْتَ تَوَاصِلًا مِنْ فَضْلِهِ
إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۝

وَإِذَا سَأَلَكَ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ إِلَّا آيَاتُهُ
فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ۝

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْصِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَامِصًا ثُمَّ لَا يُعِيذُ وَاللَّهُ وَكِيلًا ۝

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُبْعِدَ كُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ فَيُغَرِّقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ
ثُمَّ لَا تُعِيذُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَتَّبِعَا ۝

(۱) مترجم گوید و این تصویر است سعی شیطان را درگمراه کردن ایشان مآخوذ از فعل رئیس دزدان چون دهی را غارت کند برایشان نعره میزند و سواران و پیادگان خود را آواز میدهد که ازین سو بگیرو از آن سو بگیر .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوُجُوهِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ
الْطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝۱۰

يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِسمِهِمْ فَمَن أَتَىٰ كِتَابَهُ يَمِيزْهُ
فَأُولَٰئِكَ يَفْرَحُونَ بِكُتُبِهِمْ وَلَا يَلْظُمُونَ فِتْنَةً ۝۱۱

وَمَن كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
وَأَصْلُ سَبِيلًا ۝۱۲

فَإِن كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
لِيُفْتَنِي عَلَيْكَ أُخْرَاةً وَإِذَا الْإِنْحَادُ لَخَلِيلٌ ۝۱۳

وَلَوْلَا أَن تَبْتَئِنَّاكَ لَفَتَا ذِكْرُكَ الْيَمِينِ تَائِبًا لِّذَلِكَ ۝۱۴

إِذَا الْأَذْمُكَ فُصِعَ الْحَيَاةُ وَضَعَتِ الْمَمَاتُ ثُمَّ لَا يَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيرًا ۝۱۵

وَإِن كَادُوا لَيَسْخَرُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا
وَأَذَا الْأَيْبُتُونَ خَلْقَكَ الْإِنْفِيلًا ۝۱۶

وہر آئینہ بزرگ ساختیم فرزندان آدم را
وبرداشتیم ایشان را در بیابان و در دریا^(۱)
وروزی دادیم ایشان را از پاکیزہ ہا
و برتری دادیم ایشان را بر بسیاری از آنچه
آفریدہ ایم برتری دادنی (۷۰) .

روزی کہ بخوانیم ہر فرقہ را با پیشوای
ایشان پس ہر کہ دادہ شدہ نامہ اعمال
اوبدست راستش پس آنجماعت بخوانند
نامہ خود را و ستم کردہ نہ شوند مقدار
یک رشتہ (۷۱) .

وہر کہ باشد در دنیا کور^(۲) وی در آخرت
نیز کور است و خطا کنندہ تراست راہ را
(۷۲) .

وہر آئینہ نزدیک بودند کہ بفریب بازدارند
ترا از آنچه وحی فرستادہ ایم بسوی
تو تا برندی بر ما غیر آن را و آنگاہ دوست
می گرفتند ترا (۷۳) .

و اگر نبود آن کہ ثابت داشتیم ترا نزدیک
بودی کہ میل کنی بسوی ایشان اندک
میلی (۷۴) .

آنگاہ می چشانیدیم ترا دوچند عذاب
زندگانی و دوچند عذاب مرگ بازنمی
یافتی برای خود مددکنندہ بر ما (۷۵) .

وہر آئینہ نزدیک بودند کہ بلغزانند ترا
از زمین تا جلاوطن کنند ترا از آنجا و آنگاہ

(۱) یعنی بردواب و کشتی .

(۲) یعنی حقیقت را نبیند .

نمانند پس از تو مگر اندکی (۷۶) .

(مانند) روش آنانکه فرستاده ایم ایشان را پیش از تو از پیغامبران خویش و نخواهی یافت در روش ما تبدیلی را^(۱) (۷۷) .

برپا دارنماز را وقت زوال آفتاب تاهنگام تاریکی شب و لازم گیر قرآن خواندن فجر هر آئینه قرآن خواندن فجر را حاضر می شوند فرشتگان (۷۸) .

و پاره ای از شب بیدار باش پس نماز شب بخوان بآن زیاده شده برای تو، نزدیک است که برساند ترا پروردگار تو بمقامی پسندیده^(۲) (۷۹) .

و بگوای پروردگار من درآر مرا درآوردن پسندیده و بیرون آر مرا بیرون آوردن پسندیده و قراردی برای من از نزد خود قوتی یاری دهنده^(۳) (۸۰) .

و بگو آمد دین حق و نابود شد دین باطل هر آئینه باطل نابود شونده است (۸۱) .

و فرود می آریم از قرآن آنچه وی شفا و رحمت است مسلمانان را و نمی افزاید در حق ستمگاران مگر زیان را (۸۲) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و

سُبْحَنَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسْتِنَا تَحْوِيلًا ۝

اقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ بِحَمْدِكَ عَنَى أَنْ يَسْمَعَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ۝

وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ
وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ۝

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۝

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ نَافِثَةً وَبَهِيمَةً لِيُؤْمِنُوا وَلَا يَرْثُوا
الظَّالِمِينَ إِلَّا كَثِيرًا ۝

وَأَذِّنْ لَنَا نِعْمًا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ

(۱) مترجم گوید و این معنی روز بدر متحقق شد و جمعی که در پی ایدای آن حضرت بودند مقتول (شدند و آن کادوا) بجهت این گفته شد که وقت نزول آیت قصد لغزیندن داشتند و هنوز ملتجی به هجرت نکرده بودند والله اعلم .

(۲) یعنی مقام شفاعت .

(۳) یعنی در حال اعانت کن مرا چه وقت دخول در جا چه وقت خروج از آنجا .

الْتَّوَكُّانَ يُؤْمِنُ ۝

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ
هُوَ اهْدَى سَبِيلًا ۝

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الزُّوْجِ قُلِ الزُّوْجُ مِنْ أَمْرِي
وَمَا أُوْتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۝

وَلَكِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ نَعْمَ
لَا يَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا كَيْدًا ۝

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ۝

قُلْ لَكُمْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْإِنْسُ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِشَيْءٍ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۝

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
فَالَّذِي أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا لَعُورًا ۝

وَقَالُوا لَنْ نَمُوتَ مِنْكَ حَتَّى تَنْفَخَ نَفْسَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَبْئُوتُ ۝

أَوْ نَكُونُ لَكَ جَنَّةٍ مِنْ جَنَّةٍ نَعْمَ وَنَعْمَ مَقْعَرِ
الْأَنْهَارِ جَلَلَتْ أَقْدَامُ ۝

أَوْ تُدَوِّطُ السَّمَاءَ كَمَا عَمِيتَ عَلَيْنَا كَمَا أَتَانِي بِاللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ قَدِيرًا ۝

پیچاند بازوی خود را و چون رسد بوی
سختی ناامید باشد (۸۳) .

بگوهر کسی عمل میکند به روش خود
پس پروردگار شما داناترست بآنکه وی
یابنده تر بود راه را (۸۴) .

و سوال میکنند ترا از روح بگوروح
از فرمان پروردگار من است و شمانداده
شده اید از علم مگر اندکی (۸۵) .

و اگر خواهیم ببریم آنچه وحی فرستاده
ایم بسوی تو باز نیایی برای خود به سبب
وی بر ما کار سازی (۸۶) .

لیکن باقی گذاشتش بسبب رحمتی از
جانب پروردگار تو هر آینه فضل وی بر تو
بزرگ است (۸۷) .

بگو اگر جمع شوند آدمیان و جن بر آنکه
بیارند مانند این قرآن هرگز نیارند مانند آن
اگر چه باشد بعضی ایشان بعضی را مدد
دهنده (۸۸) .

و هر آینه گوناگون بیان کردیم برای مردمان
درین قرآن از هر داستانی پس قبول نه کردند
بیشتر مردمان مگر ناسپاسی را (۸۹) .

و گفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری
کنی برای ما از زمین چشمه ای (۹۰) .

یا باشد ترا بوستانی از درختان خرما و
انگور پس روان کنی جویها در میان آن
روان کردنی (۹۱) .

یا فرو داری آسمان را چنان که گمان
میکنی بر ما پاره پاره یا بیاری خدا را
و فرشتگان را رو برو (۹۲) .

یاباشدترا خانه ای از زر یا بالاروی
در آسمان و باورنداریم بالارفتن ترا تا آنکه
فرود آری بر ما نوشته ای که بخوانیم آن را
بگو پاك است پروردگار من نیستم من
مگر آدمی فرستاده شده (۹۳) .

و بازداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
وقتی که آمد بایشان هدایت مگر آنکه
گفتند آیا خدای تعالی آدمی را پیغامبر
فرستاده است (۹۴) .

بگوا گرمی بودند در زمین فرشتگان که
می رفتند با اطمینان هر آئینه پیغامبر
میفرستادیم برایشان از آسمان فرشته را
(۹۵) .

بگوبس است خدا گواه میان من و میان
شما هر آئینه وی به بندگان خود دانای
بیناست (۹۶) .

و هر که را خدا هدایت کند پس اوست
هدایت یافته و هر که گمراه سازدش نیابی
برای ایشان دوستان بغیر از خدا
و برانگیزیم ایشان را روز قیامت بر رویهای
شان، کور و گنگ و کر جای ایشان دوزخ
است هرگاه فرو نشیند بیفرائیم برایشان
آتش را (۹۷) .

این است جزای ایشان بسبب آنکه کافر
شدند به نشان های ماو گفتند آیا چون
شویم استخوانی چند و اعضا از هم پاشیده
آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۹۸) .

آیا نه دیده اند آن خدا که آفرید آسمان ها
و زمین را تواناست که بیآفریند مانند

أَوَكُنَّ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ نُحُوفِ أَوْ تَرَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنُؤْمِنَ
لِرُفُوفِكَ حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا لُبًّا تَنقُوهُ قُلْ مَسْجِدُ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلُكُمْ ۝۹۳

وَمَا مَعَكُمْ النَّاسُ أَنْ يُؤْمِرُوا بِإِجَابَتِكُمْ الْهَدَىٰ إِلَّا أَنْ
قَالُوا بَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا مِّثْلَنَا ۝۹۴

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يُشْهَدُونَ مُطِيعِينَ لَكُنَّا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكَائِةً ۝۹۵

قُلْ كُلٌّ بِأَلَدِهِ شَهِيدٌ إِنِّي وَبَيْنَكُمْ أَنَا وَبَيْنَهُمْ
حَاجِبٌ أَبْصِرٌ ۝۹۶

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنُحْدِلَهُمْ
أُولَئِكَ مِنَ الدُّوْخِ وَنَحْنُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَىٰ وُجُوْهِهِمْ عَمِيَّآ
وَلَبَّآ وَأَصْمَآءُ وَلَهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ۝۹۷

ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَقَالُوا ءَآذَانَا عِظَامًا
وَرُفَاؤُنَا رِئَآءُ الْمُبْعُوثِينَ خَلَقْنَا جَدِيدًا ۝۹۸

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ

أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّيْسَ فِيهِ قَوْلٌ لِّمَنْ أَظُنُّونَ إِلَّا كُفْرًا ۝

قُلْ لَّوْ أَنَا أَنْتُمُ الْمَلَكُونَ خَرَّائِنَ نَحْمَدُ رَبِّي إِذَا لَا مَسَكُتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَفُورًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى سِمَةَ الْبَيْتِ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِعْجَازًا ۝ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُّحَرَّرًا ۝

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَافٍ ۝ وَإِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُّحَرَّرًا ۝

فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ مِنْهُ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۝

وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَ إِبْرَاهِيمَ إِسْرَءِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لُبِيقًا ۝

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْتٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ۝

ایشان را وساخته است برای ایشان میعادى که هیچ شبهه نیست درآن پس قبول نه کردند ستمگاران مگر انکار را (۹۹) .

بگو اگر می بودید شما مالک خزانه های بخشش پروردگار مرا آنگاه نیز بخیلی میکردید بترس آنکه همه خرج کنید و هست آدمی بخل کننده (۱۰۰) .

وهرائینه دادیم موسی را نه نشانه روشن پس بپرس ازبنی اسرائیل چون آمد بایشان پس گفت اورا فرعون هرائینه می پندارم ترا ای موسی جادوکرده شده (۱۰۱) .

گفت هرائینه تودانسته ای، که نفرستاده این نشانه هارا مگر پروردگار آسمان ها وزمین دلائل روشن (برصدق حق) وهرائینه من می پندارم تراى فرعون هلاك شده (۱۰۲) .

پس خواست که بیرون راند بنی اسرائیل را ازان سرزمین پس غرق ساختیم اورا وآنانرا که همراه اوبودند همه یکجا (۱۰۳) .

وگفتیم پس ازوی بنی اسرائیل را ساکن شوید درزمین پس چون بیاید وعده آخرت بیاریم شمارا همه باهم (۱۰۴) .

وبراستی فروفرستادیم قرآن را وبراستی فرودا آمده است ونه فرستادیم ترا مگر مژده دهنده وترساننده (۱۰۵) .

وقرآن را کم کم فرستادیم تابخوانی آن را برمردمان بدرنگ وبدفعات فروفرستادیم

آن را فرو فرستادنی (۱۰۶) .

بگوایمان آرید بآن یا ایمان نیارید هر آئینه
آنانکه داده شدایشان را علم پیش ازین
چون خوانده میشود برایشان می افتند
بر روی خود سجده کنان (۱۰۷) .

و گویند پاکی پروردگار ماراست هر آئینه
هست وعده پروردگار ماشدنی (۱۰۸) .

ومی افتند بر روی خویش گریه کنان و می
افزاید قرآن درایشان فروتنی را (۱۰۹) .

بگو بخوانید خدارا یا بخوانید رحمن را
هر کدام که بخوانید خوب باشد پس
خدای راست نام های نیکو و این قدر
بلند مخوان نماز خود را و این قدر پست
مخوان آنرا و بجوی میان این و آن را هی
(۱۱۰) .

و بگوستائش خدای راست که هیچ فرزند
نگرفته است و نیست او را هیچ شریکی
در پادشاهی و نیست او را هیچ کارسازی
بسبب ناتوانی و به تعظیم یادکن
اورا تعظیم کردنی (۱۱۱) .

سوره کھف مکی است و آن یک صد و ده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش آن خدای راست که
فرو فرستاد بر بنده خود کتاب و نه کرد
دروی هیچ کجی (۱) .

ساخت او را راست تا برساند از عقوبت

قُلْ لِمُؤْمِنَةٍ أَوْ لَأَتُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُدْعُوا إِلَى الْإِيمَانِ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا
يُقَالُ عَلَيْهِمْ يَخْرُجُونَ لِلَّذِينَ سَجَدُوا ۝

وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا
وَعَدَرَبْنَا الْمَعْقُولَ ۝

وَيَخْرُجُونَ لِلَّذِينَ سَجَدُوا وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ۝

قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَدْعُوا الرِّحْمَنِ أَيُّهَا الْمَدْعُونَ أَقْلَهُ الْكَلِمَاتِ
الْمُسْنَى وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُ بِهَا
وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ۝

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ
فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِيلِ وَلَكِبَ لَكِبًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَهُ عِوَجًا ۝

قِيمًا لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا لِمَنْ كَفَرَ وَبَيِّنَ الْهُدَى

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿۷﴾

مَا كَيْفَ نَفِئُو أَبَدًا ﴿۸﴾

وَيُسَبِّحُ الرَّاقِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿۹﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِابْنِهِمْ كُتُبٌ كَلِمَةً

تَخْرِجُهُمْ مِنْ أَقْوَامِهِمْ أَنْ يَقُولُوا إِلَّا كَذِبًا ﴿۱۰﴾

فَلَمَّا كَفَتْ يَجْعَلُ لِنَفْسِكَ عَلَى أَنْبَاهِهِمْ لَوْمَةً يَوْمُئِذٍ

يَهْدِي الْحَدِيثَ أَشَقًّا ﴿۱۱﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيُتُوبُوا إِلَهُمْ

أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿۱۲﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُثًا ﴿۱۳﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيِّمِ كَانُوا مِن

الْبَنَاتِ عَجَبًا ﴿۱۴﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ

رَحْمَةً وَهَبْ لَنَا مِن أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿۱۵﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِم فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿۱۶﴾

سخت آینده از نزد خدا و تامرّده دهد آن
مسلمانان را که می کنند کارهای شایسته
بآنکه ایشانراست مُزْدَنیک (۲) .

باشندگان دروی همیشه (۳) .

وتا ترساند آنان را که گفتند خدا فرزند
گرفته است (۴) .

نیست ایشان راهیچ دانش بآن ونه پدران
ایشان را بود، سخت است این سخن که
برمی آید از دهانهای ایشان نمی گویند
مگردروغ (۵) .

پس مگر تو کشنده ای نفس خود را در پی
ایشان اگر ایمان نیارند باین سخن
از روی اندوه (۶) .

هر آئینه ماقرار داده ایم آنچه بر روی زمین
است آرایشی برای آن تا امتحان کنیم
ایشان را کدام یک از ایشان نیکوتر است
در عمل (۷) .

وهر آئینه مالبته خواهیم ساخت آنچه را
که برویست میدان همواری گیاه (۸) .

آیا پنداشتی که اصحاب غار و نوشته (۱)
از جمله نشانه های ماعجب بودند (۹) .

چون پناه بردند جوانانی چند بسوی غار
پس گفتند ای پروردگار ما بده مارا از نزد
خود بخششی و آماده ساز برای ما راه یابی
را در کار ما (۱۰) .

پس پرده گذاشتیم برگوش های ایشان

(۱) یعنی نوشته که بر دیوار غار .

درغار یعنی خوابانیدیم سالهای شمرده شده (۱۱) .

باز برانگیختیم ایشان را تا بدانیم کدام يك ازدوگروه یاددارند مقدار مدتی را که درنگ کردند (۱۲) .

مامیخوانیم برتو خبرایشان را براستی هرآئینه ایشان جوانانی چند بودند که ایمان آوردند به پروردگار خویش و زیاده دادیم ایشانرا هدایت (۱۳) .

و رشته بستیم بردل های ایشان^(۱) چون ایستادند پس گفتند پروردگار ما همان پروردگار آسمان هاوزمین است هرگز نخواهیم پرستید بجزوی معبودی را هرآئینه گفته باشیم آنگاه سخن دروغ (۱۴) .

این قوم ما معبودانی گرفتند بغیرازخدا چرانمی آرند برثبوت آن خدایان دلیلی واضح پس کیست ستمگارتر از کسی که بر بست برخدا دروغ را (۱۵) .

و چون کناره گیری کنید ای یاران ازین کافران و از آنچه می پرستند ایشان بجز خدا پس پناه برید بسوی غارتابگسترد بر شما پروردگار شما ازبخشایش خود ومهیا سازد برای شما منفعت رادرکار شما (۱۶) .

بینی ای بیننده خورشید را وقتی طلوع کند مایل شودازغار ایشان بجانب راست

ثُمَّ يَنْتَعِلُهُمْ لِنَعْلَمَ أَيْ الْحُزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لِيَتْوَا مَدًا ۝

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ أَمْتُوا بِرَبِّهِمْ وَرَدَّ اللَّهُ عَنْهُمْ هُدًى ۝

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذْ شَطَطًا ۝

هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَوْلَا يُاقُونَ عَلَيْهِمْ يُسْلُطِينَ بَيْنَ يَدَيْنِ مِنْ أَكْظَمَ مِنْ أَقْزَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

وَإِذْ أَعْرَضُوا عَنْهُمْ وَمَا يَعْهَدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوَّلَى الْكُفُوفِ يُنَادُوا لَهُمْ رَبُّهُمْ مِنْ حِمَّتِهِ وَيُخَبِّئُ لَهُمْ مِنْ أَمْرِهُمْ مَوْفِقًا ۝

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَوَارِعُنَ مَهْجِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ مِنْ ذَاتِ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ

(۱) یعنی دل های ایشان را استوار ساختیم .

مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ
فَلَنْ يَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا ﴿١٥﴾

وَحَسْبُكُمْ يَاقَاظِمُ وَهُمْ رُكُودٌ ﴿١٦﴾ وَقَالُوا لَئِنْ
وَدَّاتِ السَّمَاوَاتُ وَغُلِبَتِ الْأَرْضُ بِالْوُجُودِ لَإِظْلَمَ
عَلَيْهِمْ كُؤُوبُهُمْ مِنْهُمْ زَعَارٌ وَلَكِنْ لَمْ يَنْفَعْهُمْ رُغْبًا ﴿١٧﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِسَاءَ لُؤَا أَيْبِنُهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ
كَمْ لَكُمْ مِنْ آلِهَةٍ إِذَا مَا وَبَعْضُ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ
أَعْلَمُ بِمَا لَيْسَ لَكُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ

وچون غروب کند تجاوز میکند از ایشان
بجانب چپ و ایشان درکشادگی اند از
غار این از نشانهای خداست هرکه
را خدا هدایت کند پس اوست هدایت
یافته و هرکه گمراه میکندش پس نیابی
اورا هیچ دوست راه نماینده^(۱) (۱۷) .

و پنداری ای بیننده ایشان را
بیدار و در حالیکه ایشان خفته اند و
می گردانیم ایشان را جانب راست و
جانب چپ و سنگ ایشان گشاده کرده
است دودست خود را بر دهانه غار اگر
اطلاع می یافتی برای ایشان البته
رومی گردانیدی از ایشان بگریختن و
فرامی گرفت ترا از ایشان ترس^(۲) (۱۸) .

و همچنین برانگیختیم ایشان را تا عاقبت
بایکدیگر سوال کنند در میان خود گفت
گوینده ای از ایشان چه قدر درنگ کردید
گفتند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز

- (۱) مترجم گوید بخاطر فاطر میرسد که دیوار جنوبی کف آتقدر بلندست که سایه اصلی اودر تمام سال محل خفتن ایشانرا می پوشاند و دیوار شرقی و غربی آن متصل دیوار جنوبی بلند ترست و پایه به پایه منحنط شده و این جماعت سربجانب شمال پابجانب جنوب کرده خفته اند پس وقتی که طلوع کند نور آفتاب بر دیوار غربی و بعضی صحن غار افتد و هر چند ارتفاع زیاده گردد بلندی دیوار شرقی از وصول نور بایشان مانع آید و نور جانب راست ایشان منتقل شود بجانب سرکه جهت شمال ست و در وقت استواء بجز سایه اصلی دیوار جنوبی نمی ماند و چون آفتاب مائل بغروب شود نور آفتاب بر دیوار شرقی افتد و آهسته بر سر دیوار مرتفع گردد و آن جانب چپ ایشان ست .
- (۲) مترجم گوید و چنانکه خفتن ایشانرا نشانه ساختیم .

باز گفتند پروردگار شما دانا ترست بمقدار درنگ کردن شما پس بفرستیدیکی را از میان خود باین نقره خود بسوی شهر پس باید که تأمل کند کدام يك از اطعمه این شهر پاکیزه ترست پس بیارد به شما قوتی از آن و باید که به هوشیاری آمد و رفت کند و خبردار نکند بحال شما هیچکس را (۱۹) .

هرآئینه این کافران اگر قدرت یابند بر شما سنگسار کنند شما را یا باز آرند شما را دردین خود و رستگار نخواهید شد آنگاه هرگز (۲۰) .

وهم چنین خبردار گردانیدیم مردمان را بحال ایشان تابدانند که وعده خدا راست است و آنکه قیامت هیچ شبهه نیست در آن و قتیکه نزاع میکردند آنمردمان در میان خود درباره ایشان پس گفتند بسازید برغار ایشان خانه، پروردگار ایشان دانا تر است بحال ایشان گفتند آنانکه قدرت یافتند بر مقدمه ایشان البته بسازیم برغار ایشان مسجدی (۲۱) .

جمعی خواهند گفت اصحاب کهف سه کس اند و چهارم ایشان سگ ایشان ست و جمعی خواهند گفت که پنج کس اند ششم ایشان سگ ایشانست بحیال غائبانه و نیز می گویند هفت کس اند و هشتم ایشان سگ ایشانست بگو پروردگار من دانا ترست به شمار ایشان نه میداند ایشان را مگر اندکی پس گفتگو مکن درباره ایشان

إِلَى الْمَدِينَةِ فَمَا يَسْتَنْظِرُ أَتَمَّا قَالُوا كَلَّا بِرُؤْيَى مِنْهُ وَلَيْسَ كَلَفٌ وَلَا يَشْعُرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۝۱۹

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعَذِّبُوكُمْ فِيْ مَكَاتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذْ أَبَدَا ۝۲۰

وَكَذَلِكَ أَتَتْهُمْ أَعْيُنُهُمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيْهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَّبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۝۲۱

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَنَاهُمْ كَذِبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيْهِمُ الْإِمْرَاءَ ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيْهِمْ وَمِنْهُمْ أَحَدٌ ۝۲۲

مگر گفتگوی سرسری و سوال مکن
در باب ایشان هیچ کس را از کافران (۲۲).
و مگو هیچ چیزی را که من البته خواهم
کرد آن را فردا (۲۳).

مگر مقرون به ذکر مشیت خدا^(۱) و یاد کن
پروردگار خود را و قتیکه فراموش کنی^(۲)
و بگو توقع است که دلالت کند مرا
پروردگار من برای نزدیک تر باعتبار
راستی از آنچه کافران میگویند (۲۴).

و درنگ کردند در غار خود سه صدسال و
افزودند نه سال دیگر (۲۵).

بگو خدا دانا تراست بمقداری که درنگ
کردند او راست علم غیب آسمان
هاوزمین چه قدر بیناست و چه قدر
شنواست نیست ایشانرا بجزوی هیچ
کار سازی و شریک نمی گیرد در حکم خود
هیچکس را (۲۶).

و بخوان آنچه وحی فرستاده شد بسوی تو
از کتاب پروردگار توهیچ کس تبدیل
کننده نیست حکم های وی را و هرگز نه
یابی بجزوی هیچ پناهی (۲۷).

و بندکن خود را با آنانکه یادمیکنند
پروردگار خود را به صبح و شام
میخواهند رضای او را و باید که درنگزد
چشم های توازی ایشان طلب کنان آرائش

وَلَا تَقُولُوا لِمَا إِنَّا فَعَلْنَا ذَلِكَ عُدَاۤءٌ ۝

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَنِّي
أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا ۝

وَلَيْسُوا فِي كُفْرِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةِ سَنَةٍ وَأُوۤدُوا مُتَعَمَّعًا ۝

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَبْصَرُهُ وَأَسْمِعُ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ قَوْلٍ
وَلَا يُشِيرُكَ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۝

وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا يُبَدِّلُ الْكَلِمَاتِ
وَلَنْ يَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

وَاصْبِرْ نَفْسَکَ مَعَ الَّذِینَ یَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ
وَالْعِیۤیِیُّ یُرِیدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عِینُکَ عَنْهُمْ
تُرِیدُ زینَةَ الْحَیَوةِ الدُّنْیَا ۚ وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا

(۱) یعنی بگو خواهم کرد إن شاء الله تعالی .

(۲) یعنی باز متنبه شوی .

زندگانی دنیا را و فرمان مبرآن را که غافل ساخته ایم دل او را زیاد خویش و پیروی کرده است خواهش خود را و هست کار او از حد گذشته (۲۸) .

و بگو این سخن راست ست آمده از پروردگار شما پس هر که خواهد ایمان آورد و هر که خواهد کافر شود هر آئینه ما مهیا کرده ایم برای ستمگران آتشی را که درگیرد بایشان سراپرده های آن و اگر فریاد کنند به دادایشان رسیده شود به نوشانیدن آبی مانند مس گداخته بریان کند چهره ها را، آن بدآشامیدنی است و دوزخ بدآرام گاهیست (۲۹) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند هر آئینه ماضائع نکنیم مزد کسی که نیکو کرده است کار را (۳۰) .

این جماعت ایشان راست بوستا نهی همیشه مانند می رود زیر ایشان نهرا زیور داده شوند آنجا دست بندها از زر و می پوشند جامه های سبز از دیبای نازک و دیبای ضخیم تکیه کنان آنجا بر تخت ها این نیک جزاست و بهشت نیکوآرام گاهیست (۳۱) .

و بیان کن برای ایشان داستان دوشخص که دادیم به یکی از ایشان دبوستان از درختان انگور و گردا گرد آن پیدا کردیم درختان خرما و پیدا کردیم در میان این بوستانها زراعت را (۳۲) .

هر دبوستان آوردند میوه های خود و هیچ

قَلْبُهُ عَنِ الذِّكْرِ إِنَّا وَاعَدْنَاهُمُوهُ وَكَانَ أَمْرُهُ قُرْطًا ۝

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَقًى ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ حَبِطَتِ عَذَابٌ يَجْعَلُونَ مِنَ نَجْمِهِمُ الْأَنْهَارُ يُجْلُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ وَمِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَشَكِّينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْعَمُ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَقًى ۝

وَأُصْرِبَ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۝

كُلْنَا الْجَنَّتَيْنِ اِتْنَا كُلَّاهُمَا وَلَمْ تَطْلُمَا مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا

خَلَّاهُمَا نَهْرًا ﴿٣٣﴾

وَكَانَ لَهُ شَجَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَاعْرِضْكَ ۖ ﴿٣٤﴾

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ
أَن يَتَيْدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِّتْ إِلَىٰ رَبِّي لَكِيدَۃٌ
خَيْرٌ أَمْنَهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي
خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾

لَكَئِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
إِن تَرَنِ أَنَا أَكَلْتُ مِنْكَ مَا لَوْ وَلَدًا ﴿٣٩﴾

فَقُلْنَا رَبَّنَا إِنَّا أَتَيْنَاكَ خَيْرًا مِّن جَنَّتِكَ وَبَرَّيْنَا
عَلَيْهَا حُطْبًا ثَابِتًا مِنَ السَّمَاءِ فَتَصْبِعُ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾

کم نه کرد از میوه و جاری ساختیم میان
آنها جوی آب (۳۳) .

و بود او را میوه های بسیار پس گفت هم
نشین خود را و او گفتگو میکرد بآن هم
نشین من بیشترم از تودرمال و غالبترم
باعبار حشم (۳۴) .

و درآمد به بوستان خود ستم کرده
برخویش گفت نمی پندارم که هلاک
شود این بوستان هیچ گاه (۳۵) .

و گمان ندارم که قیامت متحقق شود و
بالفرض اگر باز گردانیده شوم بسوی
پروردگار خود هر آینه خواهم یافت
باز گشتی بهتر از این بوستانها (۳۶) .

گفت اورا هم نشین او او گفتگو
میکرد باوی آیا کافر شدی بآن خدای که
پیدا کرد ترا از خاک باز از نطفه باز ترا مرد
ساخت (۳۷) .

لیکن من اعتقاد دارم که خدا
پروردگار من ست و شریک مقرر نمی کنم
با پروردگار خود هیچکس را (۳۸) .

و چون درآمدی به بوستان خود چرانه
گفتی آنچه خدا خواسته است شد نیست،
نیست هیچ توانائی مگر بمشیت خدا اگر
می بینی مرا کم تر از تو مال و فرزند
(۳۹) .

پس شاید که پروردگار من بدهد مرا
بهرتر از بوستان تو و شاید که فرستد
بر بوستان تو غذایی از آسمان پس گردد
زمین بی گیاه لغزاینده پا (۴۰) .

یاشود آب او فرو رفته پس هرگز نه توانی
آن را جُستن (۴۱) .

و بعقوبت احاطه کرده شد میوه های او
پس بامداد کرد می مالید دودست خود را
بحسرت بر آنچه خرج کرد در عمارت آن
و آن بوستان افتاده بر سقفهای خود و می
گفت ای کاش شریک مقرر نمی کردم با
پروردگار خود هیچکس را (۴۲) .

ونه بود او را هیچ جماعتی که یاری
دهندش بجز خدا و نه بود خود پیروزمند
(۴۳) .

اینجا ثابت شده که کارسازی برای خدای
حق است وی بهتر است از روی ثواب
دادن و وی بهتر است از روی جزا دادن
(۴۴) .

و بیان کن برای ایشان داستان زندگانی
دنیا که وی مانند آبی ست که فرو فرستاد
یمش از آسمان پس درهم پیچید بسبب
وی رستنی زمین پس شد آخر کار درهم
شکسته می پرانیدش بادهاو هست خدا
بر همه چیز توانا (۴۵) .

مال و فرزندان آرایش زندگانی دنیا است
و حسنات پاینده شایسته بهتراند نزد
پروردگار تو از جهت ثواب و خوب
تراند از جهت امید داشتن (۴۶) .

و آن روز که روان کنیم کوه هارا و بینی
زمین را نمایان و جمع سازیم مردمان
را پس نه گذاریم از ایشان هیچ کس را
(۴۷) .

أَوْ يُصِيبُ مَاؤُهُمْ غَوْرًا لَّئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَهَ طَلَبًا ۝

وَأَحِيطَ بِشَمْرِهِ فَاصْبِرْ يُقَالُ كَفَيْهِ عَلَى مَا أَفْتَقَ فِيهَا
وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَلَيْتَنِي
لَأُوْشِرَنَّ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ تَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ۝

هَٰذَاكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقْبًا ۝

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا الْغَيْثِ الْمُنْتَمِرِ الْمَاءُ أَنزَلْنَاهُ
مِنَ السَّمَاءِ فَآخَذَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا ۝

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۝

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَخَرَّتْهُمْ
فَلَمَّا تَغَادَبْهُمْ كَدًّا ۝

وروبرو آورده شوند پیش پروردگار
توصف کشیده گوئیم هر آئینه آمدید پیش
ما چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار بلکه
می پنداشتید که نه خواهیم ساخت برای
شما وعده گاهی (۴۸) .

ودر میان نهاده شود نامه اعمال پس به
بینی گناه گاران را ترسان از آنچه در آن
ست و می گویند ای وای بر ما چه حال
است این نامه رانمی گذارد هیچ معصیت
خورد را و نه بزرگ را مگر احاطه کرده است
آن را و بیان هر چه کرده بودند حاضر
و ستم نکند پروردگارتو بر هیچ کس (۴۹) .

و یاد کن چون گفتیم به فرشتگان سجده
کنید آدم را پس سجده کردند مگر ابلیس
بود از جن پس بیرون شد از فرمان
پروردگار خود ای مردمان آیا دوست می
گیرید او را و فرزندان او را بجز من و ایشان
شمارا دشمن اند، شیطان بدعوض ست
ستم گاران را (۵۰) .

حاضر نکرده بودم ایشانرا وقت آفریدن
آسمان ها و زمین و نه وقت آفریدن
خود ایشان و نیستیم مددگار گیرنده
گمراهان را (۵۱) .

وروزی که گوید خدای تعالی ای مشرکان
ندا کنید شریکان مرا که گمان می نمودید
پس ندا کنند آن جماعت را و آن جماعت
قبول نکنند ندای ایشان را و ساختیم
در میان ایشان مهلکه (۵۲) .

وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَعًا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ نَبَلْ زَعِمْتُمْ أَنَّنِي جَعَلْتُكُمْ مَوْعِدًا ۝

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَىٰ الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُوَلِّتُنَا مَالَ هَٰذَا الْكِتَابِ
لَا يَغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْضَاهَا وَوَجَدُوا
مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۝

وَأَذَقْنَا لِلْمَلَكَةِ اسْحُدًا وَالْآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَعْبُدُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أُولِيَاءَ مِنْ دُونِي وَلَهُمْ
لَكُمْ عَذَابٌ بِشَرِّ الظَّالِمِينَ بَدَلًا ۝

مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَاحِقَاتُ
أَفْئِسَّهُمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَصْدًا ۝

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعِمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ۝

(۱) و به بیند گناهگاران آتش را و بفهمند که ایشان افتاد گانند دروی و نه یابند از آن جای باز گشتن (۵۳) .

و هرائینه گوناگون بیان کردیم درین قرآن برای مردمان هر نوع داستان و هست آدمی بیشتر از همه چیز در خصوصت (۵۴) .

و باز داشت مردمان را از آنکه ایمان آرند چون بیامد بایشان هدایت و از آنکه طلب آمرزش کنند از پروردگار خود مگر بانتظار آنکه بیاید بایشان روش پیشینیان یا بیاید بایشان عقوبت گوناگون (۵۵) .

و نمی فرستیم پیغمبران را مگر بشارت دهنده و ترساننده و خصوصت میکنند کافران به شبهه بیهوده تا بلغزانند بسبب آن سخن حق را و به تمسخر گرفتند آیات مرا و چیزی را که بآن ترسانیده شوند (۵۶) .

و کیست ستمگارترا کسی که پند داده شد بآیات پروردگار خویش پس روگردان گشت از آن و فراموش بکرد آنچه پیش فرستاده است دودستِ وی هرائینه ماساخته ایم بردل های ایشان پردها تا نه فهمند قرآن را و ساختیم در گوشهای ایشان گرانی و اگر بخوانی ایشان را بسوی هدایت راه نه یابند آنگاه هرگز (۵۷) .

و پروردگار تو آمرزنده صاحب رحمت است اگر مواخذه کردی ایشان را بآنچه

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُم مُّوَاعَدُوهَا وَكُفِرُوا عَنْهَا مُصِرًّا ۝

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرُ شَيْءٍ جَدَلًا ۝

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ۝

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا الْآيَاتِ وَمَا نُذِرُوا ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا لِيُذِقَ الْآفَاقَتَ يَدُهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ۝

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ يُؤَيِّدُكُم بِمَا كُنتُمْ

کرده اندبه شتاب فرستادی بدیشان
عقوبت را بلکه ایشان را میعادى هست
که هرگز نه یابند غیر از آن پناهی (۵۸) .

و آن دِهها را هلاک کردیم چون ستم کردند
و معین کردیم برای هلاک ایشان میعادى
(۵۹) .

و یادکن چون گفت موسیٰ نوجوان خود را
همیشه راه میروم تا آنکه برسم بمحل جمع
شدن دودریا یا بروم مدت های دراز (۶۰) .

پس چون رسیدند به محل جمع شدن
دودریا فراموش کردند ماهی خود را پس
راه خود گرفت در دریا شگافان (۶۱) .

پس چون گذشتند گفت موسیٰ نوجوان
خود را بیار برای ماطعام چاشت مارا هر آینه
رنج یافتیم ازین سفر خود (۶۲) .

گفت آیادیدی چون آرام گرفتیم تکیه کرده
بآن سنگ پس من فراموش کردم ماهی
را (یعنی آنجا) و فراموش نساختم مرا از آنکه
یادکنم قصه آن مگر شیطان و راه خود
گرفت در دریا بنهج عجیبی (۶۳) .

گفت موسیٰ این بود آنچه می جستیم پس
باز گشتند بر نشان اقدام خود جستجو
کنان (۶۴) .

پس یافتند بنده ای را ازبندگان ما که
دادیم او را رحمتی از نزد خود و آموختیم
او را از نزد خود علمی^(۱) (۶۵) .

گفت او را موسیٰ آیا پیروی توکنم به شرط

لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابَ لَئِنْ لَهُمْ مَوْعِدًا يَّجِدُوا
مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ۝

وَبِذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِذْ أَبْرَأَ حَتَّىٰ أَتِلَهُمْ إِلْحَبَهُمْ ۚ
وَأَمَّا حُفْيَا ۝

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَبَيْسًا ۚ وَخُودُهُمَا قَاتِلَا سَيْبِلَهُ
فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ۝

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَوْمِهِ إِتَيْنَاكُمْ آلَافَ نَفْسٍ مِّنْ سَفَرِنَا
هَٰذَا نَبِإًا ۝

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُوتَ
وَمَا أَكْسَنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ۝

قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا لَنُبْرِئَهُ ۚ فَاذْهَبْ عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا ۝

فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ
مِن لَّدُنَّا عِلْمًا ۝

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِي

(۱) یعنی خضر را یافتند .

مِمَّا عَلَّمْتُمْ رُسُلَنَا ۝

آنکه بیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی
از راه یابی (۶۶) .

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

گفت هرآئینه تونه توانی بامن شکیبائی
کردن (۶۷) .

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۝

وچگونه شکیبائی کنی بر چیزی که
درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۝

گفت خواهی یافت مرا شکیبیا اگر
خدا خواسته است و خلاف نکنم باتو
در هیچ فرمانی (۶۹) .

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ
لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس
سوال مکن از من از هیچ چیز تا آنکه خود
آغازم برای توا ز حال آن بیانی (۷۰) .

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّيِّدَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخْرَقْتَهَا
لِنُفُورِ أَهْلِهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۝

پس راه رفتند تا وقتی که چون سوار
شدند بر کشتی خضر شکافت آنرا گفت
موسیٰ آیا شکافتی کشتی را تا غرق کنی
اهل آن را هرآئینه آوردی چیزی عظیم را
(۷۱) .

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

گفت آیانه گفته بودم که تون توانی بامن
شکیبائی کردن (۷۲) .

قَالَ لَا تَأْخُذْ بِلِهَافَيْهِتِ وَلَا تَرْهَقْنِي مِنْ أَمْرِي
عُمْرًا ۝

گفت موسیٰ مواخذه مکن مرا بآنچه
فراموش کردم و بر سر من مینداز در مقدمه
من سختی را (۷۳) .

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا الْوَيَاغُلَا فَقَلَّتْهُمَا قَالَ أَمَلْتُ
نَفْسَاكَ يٰ مُوسَىٰ لَغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ۝

پس راه رفتند تا وقتی که بر خوردند با
نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت
موسیٰ آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص
نفسی هرآئینه آوردی چیزی ناپسندیده را
(۷۴) .

گفت آیا نه گفته بودم باتو که هرآئینه تونوانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسیٰ اگر برسم ترا از چیزی بعد ازین پس صحبت مکن بامن هرآئینه رسیدی از جانب من بعد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تا وقتی که آمدند باهل دهی طعام طلب کردند از اهل آن دیهی پس قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند ایشان را پس یافتند در آنجا دیواری که میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا گفت موسیٰ اگر میخواستی هرآئینه می گرفتی بر تعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی در میان من و تو خبر خواهم داد ترا بآنچه نتوانستی بران شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که کار می کردند در دریا پس خواستم که معیوب کنم آنرا و بدیش روی ایشان یادشاهی که می گرفت هر کشتی درست را به زبردستی (۷۹) .

و اما آن نوجوان پس بودند پدر و ما در وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب آید برایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را پروردگار ایشان بهتر از وی از وی پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

و اما آن دیوار پس بود از دونوجوان یتیم در شهر و بود زیر آن گنجی از ایشان و بود پدرایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝۷۵

قَالَ إِنَّ سَأْلَكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَذَا فَلَا تُصِغْنِي فَقَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ۝۷۶

فَأَنطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَجْرًا ۝
يُضَيِّقُوهَا أَوْ جَدًّا مِنْهَا جَدًّا أَرَأَيْتُمْ أَن يَنْقُصَ
فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتُ لَفَعَدْتُ عَلَيْهِ أَجْرًا ۝۷۷

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ سَأَلْتُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝۷۸

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْلُكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ يَنْبِكُوا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ لَوْكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ۝۷۹

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوهُ مُؤْمِنًا وَفَحِشًا إِنَّ يُرْهِمُهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۝۸۰

فَأَرَادْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رَحْمًا ۝۸۱

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزُهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا

أَشَدَّ هُمْ وَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝
عَنْ أَمْرِى ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا تَسْطِيعُ عَلَيْهِمْ صَبْرًا ۝

تو که این نوجوانان برسند نهایت قوت خویش و برآرند گنج خود را از روی مهربانی از پرورد گارتو و نکردم آن را ازای خود اینست سر آنچه نتوانستی بر آن شکیبائی کردن (۸۲) .

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

و سوال می کنند ترا از ذوالقرنین بگو خواهم خواند بر شما از حال وی خبری (۸۳) .

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝

و دادیم او را از هر چیز وسیله ای (۸۴) .
پس در پی وسیله ای افتاد (۸۵) .

فَاتَّبَعَهُ سَبَبًا ۝

تا آنکه رسید بمحل فرورفتن آفتاب دریافت آنرا که فرومی رود در چشمه گل ولای و یافت نزدیک آن چشمه گروهی را گفتیم ای ذوالقرنین اختیار بدست تست یا اینست که عقوبت کنی یا بگیری در میان ایشان معامله نیکو (۸۶) .

حَتَّىٰ إِذَا لَكَ مِنَ الشَّيْءِ حَبِيرٌ ۖ وَجَدَهَا تُرَبُّ فِي عَيْنٍ حَبِئَةٍ ۖ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّمَا أَنْتَ تُعَذِّبُ وَإِنَّمَا أَنْتَ تُخَذَّلُ فِيهِمْ خَسَنًا ۝

گفت اما کسیکه ستم کرد پس عذاب خواهیم کرد او را بازگردانیده شود بسوی پرورد گار خویش پس عذاب کند او را عذاب سخت (۸۷) .

قَالَ إِنَّمَا أَنْتَ ظَلَمَ فَتَوَفَّ عَذْبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا مُّكْرًا ۝

و اما آنکه ایمان آورد و کارشائسته کرد پس او را است پاداش نیکو و خواهیم گفت در باب اواز مقدمه خویش سخن آسانی (۸۸) .

وَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لِّيُحْسِنَ الْعَمَلُ ۚ وَسَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُكْرًا ۝

باز در پی وسیله ای افتاد (۸۹) .

ثُمَّ أَتَّبَعَهُ سَبَبًا ۝

(۱) یعنی بحسب نظر مردمان .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از قدرتِ او برین دو کار .

حَقِّ إِذْ أَبْلَمَ مَطْلَمَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُمُ عَلَى قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ
لَهُمْ مِنْ دُونِهَا كِسْفًا ۝۱۰

كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْ خُبْرًا ۝۱۱

لَمَّا أَتَبْنَا سَبِيًّا ۝۱۲
حَقِّ إِذْ أَبْلَمَ بَيْنَ السَّكْنَيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ
يَفْقَهُونَ قَوْلًا ۝۱۳

قَالُوا إِذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي
الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ نَجْعَلَ بَيْنَنَا
وَبَيْنَهُمْ سَبًّا ۝۱۴

قَالَ مَا مَلَكَتْ فِيهِ رِيٌّ حَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ۝۱۵

أَتُونِي زُرًّا عَدِيدًا حَتَّى إِذَا سَاوَى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا
حَتَّى إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قِطْرًا ۝۱۶

فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ۝۱۷

قَالَ هَذَا حِمَّةٌ مِنْ رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ
وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ۝۱۸

تا وقتی که چون رسید بمحل برآمدن آفتاب
یافت که آن برمی آید برگروهی که نساخته
ایم برای ایشان این طرف از آفتاب هیچ
پرده (۹۰) .

چنین بود قصه و هر آئینه در گرفته ایم بآنچه
نزدیک وی بود از روی خبرداری (۹۱) .
باز در پی وسیله ای افتاد (۹۲) .

تا وقتی که چون رسید در میان سَدِّین یافت
این جانب سَدِّین گروهی را که نزدیک
نیستند از آنکه بفهمند سخنی (۹۳) .

گفتند این گروه ای ذوالقرنین هر آئینه
یا جوج و ماجوج فساد کنند گانند در زمین
پس آیا مقرر کنیم برای تو باجی بشرط
آنکه بسازی در میان ما و ایشان سَدِّی (۹۴) .
گفت آنچه دسترسی داده است مرا در آن
پروردگار من بهتر است پس مدد کنید
مرا بزور بازو تا بسازم میان شما و ایشان
حجابی محکم (۹۵) .

بیارید پیش من پاره های آهن تا وقتی که
چون برابر ساخت مابین آن دو کوه گفت
آتش بدمید تا آنکه چون آتش ساخت آن
آهن را گفت بیارید پیش من تا بریزم بالای
این روئین گداخته را (۹۶) .

پس نتوانستند یا جوج ماجوج که
بالا روند بر آن و نتوانستند او را سوراخ
کردن (۹۷) .

گفت این صنعت نعمتی ست از پروردگار
من پس چون بیاید وعده پروردگار

من^(۱) کند آت را هموار و هست وعده پروردگار من راست (۹۸) .

و بگذاریم بعض ایشان را آن روز که درهم آمیزند و بعض دیگر و دمیده شود در صورت پس بهم آریم ایشان را بهم آوردن (۹۹) .

و روبرو آریم دوزخ را آن روز پیش کافران روبرو آوردن (۱۰۰) .

آنانکه بود چشم های ایشان در پرده از یاد من و نمی توانستند سخن شنیدن (۱۰۱) .

(یعنی از شدت بغض) آیا پنداشتند کافران که دوست گرفتن ایشان بند گان مرا بجز من موجب عقوبت نباشد هر آینه ما آماده ساختیم دوزخ را برای کافران جای فرود آمدن (۱۰۲) .

بگو آیا خبر دهیم شما را بآنانکه زیانکار ترین مردم اند از روی عمل (۱۰۳) .

این جماعت آنانند که گم شد سعی ایشان در زندگانی دنیا و ایشان گمان می کنند که نیکوکاری می کنند در عمل (۱۰۴) .

این جماعت آنانند که کافر شدند بآیات پروردگار خویش و بملاقات او پس نابود شد اعمال ایشان پس برپا نخواهیم ساخت برای ایشان روز قیامت هیچ وزنی^(۲) (۱۰۵) .

و تَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَعَلْنَاهُمْ جُجُجًا ۝۹۸

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ۝۹۹

لِّلَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَظَاوَةٍ عَنَّا ذُلًى وَّكَانُوا
لَا يَسْمَعُونَ سَمْعًا ۝۱۰۰

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَخْسِدُوا عِبَادِي مِن
دُونِي أُولَئِكَ إِنَّا نَعْتَدُ لَهُمُ النَّارَ ۝۱۰۱

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۝۱۰۲

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحِبُّونَ
أَن يُعَذِّبُوا صُنْعًا ۝۱۰۳

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا ۝۱۰۴

(۱) یعنی نزدیک شود قیامت .

(۲) مترجم گوید و این کنایت ست از خواری و بی قدری .

جزای ایشان دوزخ باشد بسبب آنکه کافر شدند و گرفتند آیات مرا و پیغامبران مرا به تمسخر (۱۰۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باشند ایشان را بوستانهای بهشت جای مهمانی (۱۰۷) .

آنجا جاویدان باشند نه طلبند از آنجا بازگشتن (۱۰۸) .

بگو اگر باشد دریاسیاهی برای نوشتن سخنان پروردگار من البته تمام شود دریا پیش از آنکه باآخرسد سخنان پروردگار من اگرچه بیاریم مانند آن دریادریائی دیگر بطریق مدد (۱۰۹) .

بگو جزاین نیست که من آدمی ام مانند شماوحنی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما همان معبود یکتاست پس هرکه توقع دارد ملاقات پروردگار خود را باید که بکند کار پسندیده و شریک نیارد درعبادت پروردگار خویش هیچ کس را (۱۱۰) .

سوره مریم مکی است و آن نود و هشت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
کَهْيَعَصَّ (۱) .

این است بیان بخشایش پروردگارتو بربنده خود زکریا (۲) .

چون نداکرد پروردگار خود را (ندای پنهان) (۳) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه سست

ذَلِكَ جَزَاءُ مَن جَاهَلَ آيَاتِنَا وَاتَّخَذَ آلِهَتَهُ مِثْلَ رَبِّهِ ۚ هُوَ ۙ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ
الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۝

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَدْخُلُونَهَا آلٌ مِّنْهُمْ وَلَا هُمْ

قُلْ لَّوْكَانَ الْبَحْرُ مِلْحًا لَّكُلِّ شَيْءٍ سَقَمًا أَن تَنقُذَ
كَلِمَتِي رَبِّي وَلَوْ جِئْتُم بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۝

قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۚ فَنَ ۙ
يَرْجِعُونَ ۚ رَبِّهِ فَلْيُكَلِّمْ أَهْلَهُمَا وَلَّا يُبْعِدُوا رَبَّهُمْ أَحَدًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

كَهْيَعَصَّ ①

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ②

إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَّأْهُ حَيًّا ③

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ

يُدْعَاكَ رَبِّ سَيِّئًا ⑤

شده است استخوان ازیدن من و سرم
ازسفید موئی شعله ورگشته است ونبودم
دردعای تو ای پرورد گار من بی بهره
(۴) .

وَأَنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَثَتِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلَدًا ⑥

وهرآئینه من می ترسم ازاقارب خود بعد
ازخود وهست زن من نازای پس عطا کن
مرا از نزدیک خود وارثی (۵) .

يٰۤيُحْيٰى وَيَرْبِّ عِزِّكَ مِنْ اِلٰى يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَحِيمًا ⑦

که میراث گیرد از من و میراث گیرد از
اولاد یعقوب وبکن اورای پرورد گار من
مرد پسندیده (۶) .

يٰۤرَبِّكَ اَنَّا نَذِيرُكَ بِعِلْمِ لِسْمِ يَحْيٰى لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ
سَبِيًّا ⑧

گفتم ای زکریا هرآئینه مابشارت میدهم
ترا بطفلی که نام اویحیی است پیدا
نکردیم پیش ازین هیچ هم نام اورا (۷) .

قَالَ رَبِّ اَنِّي يَكُونُ لِيْ غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِيْ عَاقِرًا
وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ⑨

بگفت ای پرورد گار من چگونگی پیدا
شود برای من طفلی وهست زن من
نازای وهرآئینه رسیده ام از سبب کلان
سالی بنهایت ضعف (۸) .

قَالَ كَذٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلٰى هٰٓذِهِۦٓ وَقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ⑩

گفت هم چنین است وعده گفت پروردگار
تواین کاربرمن آسان است و هرآئینه آفریدم
تراپیش ازین ونه بودی تو چیزی (۹) .

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْ آيَةً قَالَ اِيٰنُكَ اَلَا نَحْكُمُ النَّاسَ
تِلْكَ لَآيٰتُ لِكُلِّ سَوِيٍّ ⑪

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانه ای فرمود نشانه توانست که سخن
نتوانی گفتن بامردمان سه شبانه
روزدرحالتیکه صحیح المزاج باشی (۱۰) .

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَدۡۤى اِلَيْهِمۡ اَنۡ سَبَّحُوۡا
بِحَمْدِ رَبِّكَ وَعَشِيًّا ⑫

پس بیرون آمد برقوم خود ازمحراب
عبادت پس اشارت کرد بسوی ایشان که
تسبیح گوئید صبح وشام^(۱۱) (۱۱) .

يَسْمِعُنِي هَذَا الْكِتَابُ بِقُوَّةٍ وَأَتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صِدْقًا ۝۱۷

گفتیم ای یحیی بگیر (احکام) کتاب را
باستواری و دادیمش دانائی در حال کودکی
(۱۲) .

وَحَنَانًا مِّنَ لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝۱۸

و دادیمش شفقتی از نزدیک خود و طهارت
نفس و بود پرهیز گار (۱۳) .

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ۝۱۹

و نیکو کردار به پدر و مادر خود و نبود گردن
کش گنهگار (۱۴) .

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝۲۰

و سلام باد بروی روزیکه متولد شد و
روزیکه بمیرد و روزیکه برانگیخته شود
زنده (۱۵) .

وَإِذْ كُنْتَ فِي الْكِنْبِ مَرْجُمًا إِذْ انْتَبَذْتَ مِنْ أَهْلِهَا مَكْنَانًا
سَرَقِيًّا ۝۲۱

و یادکن در کتاب مریم را چون یکسوشد
از اهل خود جای به سمت برآمدن آفتاب
(۱۶) .

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝۲۲

پس گرفت این جانب از ایشان پرده پس
فرستادیم بسوی او روح خود را (۱۷) پس به
صورت بشری درست اندام ظاهر شد
پیش مریم (۱۷) .

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝۲۳

گفت هر آئینه من پناه می برم بخدا از
تو ا گر پرهیز گار باشی (۱۸) .

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝۲۴

گفت جزاین نیست که من فرستاده
پرورد گارتوام تا عطا کنم ترا طفلی پاکیزه
(۱۹) .

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكُ بَغِيًّا ۝۲۵

گفت چگونه پیدا شود برای من طفلی
و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی
و هرگز نبودم زناکار (۲۰) .

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْئٍ وَلِنَجْعَلَ آيَةً

گفت وعده حق هم چنین است فرمود

(۱) یعنی جبرئیل علیه السلام را .

لِلنَّاسِ وَحَصَّةٌ مِّنْهُمَا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ①

پروردگار تو که این برمن آسان است و می خواهیم که بسازیم این طفل رانسانه برای مردمان و بخشایشی از جانب خود و هست این مقدمه کاری مقرر کرده شده (۲۱).

فَحَصَلَتْهُ فَأَنْذَرْتِ بِهِ مَكَانًا قَوِيمًا ②

پس به شکم بارگرفت آن طفل را پس یکسو شد مریم بسبب آن حمل بجائی دور از مردم (۲۲).

فَلَجَأَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جُذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثْلُ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا نَسِيًّا ③

پس آوردش درد زه بسوی تنه درخت خرما مریم گفت ای کاش می مردم پیش ازین و می شدم فراموش از خاطر رفته (۲۳).

فَتَادَّبَهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ④

پس آواز داد اورا (طفل یا جبرئیل والله اعلم) از جانب پائین اوکه اندوه مخورهر آئینه پیدا کرده است پروردگار تو پائین توجوئی (۲۴).

وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجُذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ⑤

و بجنبان بسوی خویش تنه درخت خرمارا تابیفگند برسر تو خرماى تازه (بالفعل از درخت چیده) (۲۵).

فَطَلَّ وَاسْرَرَنِي وَفَرَى عَيْنًا فَاتَّبَعْتَنِي مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقَوْلِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ⑥

پس بخورو بیاشام و آسوده چشم شو پس اگر ببینی از آدمیان کسی را پس بگو هر آئینه من نذر کرده ام برای خدا روزه را پس سخن نخواهم گفت امروز باهیچ آدمی (۲۶).

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحِيَّةً قَالُوا يَمْرُؤٌ لَّدُنْ جُنَّتْ شَيْئًا فَرِيًّا ⑦

پس برداشته آورد عیسی را پیش قوم خود گفتند ای مریم هر آئینه آوردی چیزی زشت را (۲۷).

يَا حَتَّ هَرُودَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ نَتِجَتُكَ بَيِّنًا ⑧

ای خواهر هارون نه بود پدرتو مرد بد و نه بود مادرتو زنا کننده (۲۸).

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ⑨

پس مریم اشارت کرد بطفل خود گفتند

چگونه سخن گوئیم با کسی که هست در
گهواره در حال کودکی (۲۹) .

گفت عیسیٰ من بندهٔ خدام داده است
مرا کتاب و ساخته است مرا پیغامبر (۳۰) .
و ساخت مرا خدا با برکت هرجا که باشم
و حکم فرموده است مرا به نماز و زکوٰۃ
مادامیکه زنده باشم (۳۱) .

و ساخت مرا نیکوکار به مادر خود و نه
کرده است مرا گردن کش بدبخت
(۳۲) .

و سلام بر من ست روزیکه متولد شدم
و روزیکه بمیرم و روزیکه برانگیخته شوم
زنده (۳۳) .

اینست قصه عیسیٰ پسر مریم (مراد میدارم)
سخن راست را که دروی مردمان
اختلاف میکنند (۳۴) .

نیست لائق خدا آنکه بگیرد هیچ فرزندی
پاکی او راست چون بخواهد کاری را
جزاین نیست که میگویدش بشو پس می
شود (۳۵) .

و گفت عیسیٰ هر آئینه خدا پروردگار
منست و پروردگار شما پس عبادت
او کنید اینست راه راست (۳۶) .

پس اختلاف کردند جماعت ها میان
خویش پس وای کافران را از حاضر شدن
روز بزرگ (۳۷) .

چه قدر شنو باشند و چه قدر بینا باشند
روزی که بیایند پیش ما لیکن این ستم
گاران امروز در گمراهی ظاهر اند (۳۸) .

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ الْخَاشِعُ وَالْحَقُّ بِرَبِّيَ ۖ

وَجَعَلَنِي مُبْرَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالْقَلَمِ وَالزُّكُوفِ
مَا مَنَعْتُ حَيًّا ۖ

وَبَرًّا بِوَالِدَيْنِي وَكَلَّمَنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۖ

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ۖ

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ۖ

مَا كَانَ لَهُ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَنَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَأَنبَأَ يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۖ

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ
مُّسْتَقِيمٌ ۖ

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِن
مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۖ

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْعِرْ ۖ يَوْمَ يَأْتُوتَنَّا لَكُمُ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۖ

و بترسان ایشان را از روز پشیمانی چون بانجام رسانیده شود کار و ایشان در غفلت اندوایشان ایمان نمی آرند (۳۹) .

هر آئینه ما وارث شویم زمین را و هر کسی را که بر زمین است و بسوی مابازگردانیده شوند (۴۰) .

و یادکن در کتاب ابراهیم را هر آئینه وی بود راست کردار پیغمبری (۴۱) .

یادکن چون گفت پدر خود را ای پدر من چرا عبادت می کنی چیزی را که نمی شنود و نه می بیند و دفع نمی کند از تو چیزی (۴۲) .

ای پدر من هر آئینه آمده است پیش من از علم آنچه نیامده است پیش تو پس پیروی من کن تا دلالت کنم ترا براه راست (۴۳) .

ای پدر من عبادت مکن شیطان را هر آئینه هست شیطان مرخدا ی را نافرمان (۴۴) .
ای پدر من می ترسم از آنکه برسد به تو عقوبتی از خدا پس باشی قرین شیطان (۴۵) .

گفت آیا روگردانی تو از معبودان من ای ابراهیم اگر باز نه ایستی البته سنگسار کنم ترا و ترک صحبت من کن مدتی دراز (۴۶) .

گفت سلام علیک آمرزش خواهیم طلبید برای تو از پروردگار خویش هر آئینه وی هست بر من مهربان (۴۷) .

و کناره گیرم از شما و از آنچه می پرستید

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّا نَحْنُ بَرُّكَ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَذْكُرْنِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابُ رَبِّكَ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

قَالَ لَوْ كُنْتَ عَلِيمًا لَأَسْمَعُ لَوْ كُنْتَ نَذِيرًا لَأَنْذِرُكَ وَأَهْلِي بَنِيَّ ﴿٤٦﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

وَأَعِزَّنِي وَمَا تَدْعُونَنِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَى أَكُونَ

أَلَمْ يَدْعُوا مَرْيَمَ شَقِيحًا ۝

فَلَمَّا اعْتَزَلْتَهُمْ وَامَّا عَمِلُوهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ

وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝

وَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُم لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ۝

وَهَبْنَا لَهُ مِمَّن رَّحْمَتُنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ

وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ۝

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ

آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَآءِيلَ

وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذْ اتَّخَذُوا آلَ الْفِتْرِ الْوَحْيَ خُرُوجًا

بغیر از خدا و خواهم عبادت کرد پروردگار خود را امید آنست که نباشم بسبب پرستش پروردگار خود بدبخت (۴۸) .

پس چون کناره گرفت از ایشان و از آنچه می پرستیدند بغیر از خدا عطا کردیم وی را اسحاق و یعقوب و هریکی را پیغامبر ساختیم (۴۹) .

و عطا کردیم ایشان را چیزها از بخشش خود و ساختیم برای ایشان ذکر جمیل بنهایت بزرگی (۵۰) .

و یادکن در کتاب موسی را هرآئینه وی بود خالص کرده شده بود فرستاده پیغامبری (۵۱) .

و ندا کردیم او را از جانب راست کوه طور و نزدیک ساختیم او را رازگویان (۵۲) .

و عطا کردیم او را از بخشش خود برادر او هارون نبی ساخته (۵۳) .

و یادکن در کتاب اسمعیل را هرآئینه وی بود راست وعده و بود فرستاده پیغامبری (۵۴) .

و می فرمود اهل خود را بنماز و زکوة و بود نزدیک پروردگار خویش پسندیده (۵۵) .

و یادکن در کتاب ادریس را هرآئینه وی بود راست کردار پیغامبری (۵۶) .

و برداشتیم او را بمکانی بلند (۵۷) .

این جماعت آنانند که انعام کرد خدا بر ایشان از زمره پیغامبران از فرزندان آدم و از نسل آنانکه برداشتیم بانوح و از ذریت ابراهیم و یعقوب و از جمله آنانکه

سُجَّدًا وَبُكْيًا ۵۸

راه راست نمودیم ایشان را و برگزیدیم چون خوانده می شد برایشان آیات خدا می افتادند سجده کنان و گریان (۵۸) .

پس جانشین شد بعد از ایشان ناخلفی چند که ترك کردند نماز را و پیروی کردند خواهش هارا پس خواهند یافت جزای گمراهی (۵۹) .

لیکن هر که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته بعمل آورد پس انجماعت درآیند در بهشت و هیچ ستم کرده نشود برایشان (۶۰) .

بوستانهای همیشه ماندن که وعده داده است خدا بندگان خود را نادیده هر آئینه هست وعده او آئنده (۶۱) .

نشنوند آنجا هیچ سخن بیهوده لیکن سلام شنوند و ایشان را بُود روزی ایشان آنجا صبح و شام (۶۲) .

اینست آن بهشت که عطا کنیم از بندگان خویش آن را که پرهیزگار بود (۶۳) .

و (فرشتگان گفتند که) فرو نمی آئیم الا بحکم پروردگار تو اوراست (علم) آنچه پیش ما است ^(۱) و آنچه عقب ما است ^(۲) و آنچه در میان این ست و نیست پروردگار تو فراموش کار (۶۴) . اوست پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا ۵۹

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلِلَّهِ يَخْلُونَ الْجَنَّةُ وَلَا يَظْلَمُونَ شَيْئًا ۶۰

جَنَّاتٍ عَدْنٍ لِكُلِّ وَعْدَ الرَّحْمَنِ عِبَادُهُ يَلْقَوْنَ إِيَّاهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ۶۱

لِكَيْسَعُونَ فِيهَا الْقَوَّاءَ السَّلَامَ وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ مَا يَشَاءُونَ ۶۲

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۶۳

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ۶۴

رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ

(۱) یعنی قیامت .

(۲) یعنی از ابتدای خلق آسمان و زمین .

وَأَصْطَرِبُ لِمَا نَذَرْتُ لَهُمْ سَيِّئًا ۝

میان اینهاست پس عبادت اوکن
وشکیبالباش برعبادت وی آیامیدانی
برای او همنامی یعنی ماندنی (۶۵) .

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِثْلُ سَوْفٍ أَخَّرْتُ حَيًّا ۝

و میگوید آدمی (یعنی آدمی کافر) آیا چون
بمیرم بیرون آورده خواهم شد زنده (۶۶) .

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۝

آیا یاد نمی آورد آدمی که ما آفریدیم او را
پیش ازین و نبود هیچ چیزی (۶۷) .

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضَرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينُ لَنَهْبِطَنَّ عَنْهُمْ سَبْعَ سَبْعَاتٍ ۝

پس قسم پروردگار تو که البته برانگیزیم
این منکران بعث را باشیاطین بازحاضر
کنیم ایشان را حوالی دوزخ بزاند در افتاده
(۶۸) .

لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مِنَّا ۝

بازبرکشیم ازهر امتی آن را که ازایشان
جرات کننده ترست برخدا ازروی
نافرمانی (۶۹) .

لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مِنَّا ۝

بازما داناتریم بآنانکه سزاوار تراند
بدرآمدن دوزخ (۷۰) .

وَأَن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ۝

و نیست از شما هیچ کس مگر گذرنده برآن
هست این وعده لازم بر پرورد گارتو
مقرر کرده شد (۷۱) .

لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مِنَّا ۝

بازبرهانیم متقیان را و بگذاریم ظالمان
را آنجا بزانو در افتاده (۷۲) .

وَلَا تُنْفِیْ عَنَّا إِلَٰهِنَا ۚ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ

و چون خوانده شود برایشان آیات ما
واضح آمده گویند کافران مسلمانان را
کدام يك ازین دو گروه بهترست در مرتبه
و نیکوتر است ازروی مجلس (۷۳) (۱) .

آمَنُوا أَنَّا إِلَٰهُكَ ۚ قُلْ هُوَ إِلَٰهِي وَكَأَنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

و بسیار هلاک کردیم پیش ازایشان طبقه

وَلَمْ أَهْلِكْ أَتَقَبَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَتَأْتُونَنَا بِدِينٍ

(۱) یعنی بعزت دنیا مغرور شدند .

مردمان را که بهتر بودند باعتبار رخت خانه و از روی نموداری (۷۴) .

بگو هر که باشد در گمراهی پس افزون میدهد او را خدا افزون دادنی تا وقتی که چون بیند آنچه ترسانیده شدند یا عقوبت را و یا قیامت را پس خواهند دانست کدام يك بدترست در مرتبه و ناتوان ترست باعتبار لشکر (۷۵) .

و زیاده میدهد خدا راه یابان را هدایت و حسنات پاینده شائسته بهترند نزدیک پروردگار توازروی جزا و نیکو ترند از جهت بازگشت (۷۶) .

آیادیدی آن را که کافر شد بآیات ما و گفت البته داده شود مرا^(۱) مال و فرزند (۷۷) . آیا مطلع شده است بر غیب یا گرفته است از نزدیک خدا عهدي (۷۸) .

نه چنان بود، خواهیم نوشت آنچه می گوید و افزون دهیمش عقوبت افزون دادنی (۷۹) .

و باز ستانیم پس از وی آنچه می گوید و بیاید پیش ماتنها (۸۰) .

و خدایان گرفتند بغیر از خدا تا باشند ایشان را سبب عزت (۸۱) .

نه چنان بود، منکر خواهند شد پرستش معبودان خود را و خواهند شد برایشان ستیزنده (۸۲) .

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَذَاهَ حَتَّىٰ
إِذَا ذُوقُوا مَا يُوعَدُونَ إِنَّمَا الْعَذَابُ وَثِقًا لِلْسَّاعَةِ فَيَعْلَمُونَ
مَنْ هُوَ الرَّحْمَنُ الْكَانُوا أَصْغَفُ حُجْدًا ۝

وَنَزِيلُ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْهُدَىٰ وَالْبَقِيَّةَ الصَّالِحِينَ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ۝

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ
مَالًا أَوْ لَدُنَّا ۝
أَكَلَمَ الْغَيْبِ أَمْ أَخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝

كَلَّا لَسَنَنْبُ أَمَا يَقُولُ وَيَذَلُّهُ مِنَ الْعَذَابِ مَذَاهُ ۝

وَرِثَةً أَمَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ۝

وَأَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ۝

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ۝

أَلَمْ نَرَاكَ أَتَيْنَا الشَّيْطَانِ عَلَى الْكُرْسِيِّ تَوَّاهُماً ۝۱۰

فَلَا تَعْلَمُ عَلَيْهِمْ إِمَّا عَدَاوَةً أَمْ عِلْمًا ۝۱۱

يَوْمَ نَحْضُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝۱۲

وَسَوْفَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ رِدًّا ۝۱۳

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝۱۴

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝۱۵

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ۝۱۶

بَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطُّونَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَكًّا ۝۱۷

أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝۱۸

وَمَا يَتَّبِعُ لِلرَّحْمَنِ اتِّخَاذًا ۝۱۹

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝۲۰

لَقَدْ أَحْضَرْتَهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ۝۲۱

آیندیدی که فرستادیم شیاطین را برکافران می جنبانیدند ایشان را جنبانیدنی (۸۳).

پس شتاب مکن برایشان جزاین نیست که مدت می شماریم (۸۴).

روزیکه برانگیزیم متقیان را بسوی رحمن بصورت وفد (۸۵).

وروان کنیم گنه گاران را بسوی دوزخ تشنگان (۸۶).

نتوانند شفاعت کردن الا کسیکه گرفته است نزدیک خدا عهده^(۱) (۸۷).

وگفتند فرزند گرفته است خدا (۸۸).

فرمود ایشان راهر آئینه آوردید چیزی زشتی (۸۹).

نزدیک اند آسمان ها که بشگافند ازین سخن وبشگافد زمین وبیفتند کوه ها پاره پاره شده (۹۰).

بسبب آنکه نسبت دادند بخدا فرزندی را (۹۱).

ونه سزد خدا را که فرزند گیرد (۹۲).

نیست هیچ يك از آنکه در آسمان ها وزمین اند مگر آئینه پیش رحمن بنده شده (۹۳).

هر آئینه بعلم در گرفته است ایشان را وشمار کرده است ایشان راشمارا کردنی (۹۴).

(۱) یعنی مسلمان شده و وعده ثواب را مستحق گشته .

وَلَهُمْ فِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قُدْرًا ۝

وهریک از ایشان آینده است پیش وی
روز قیامت تنها (۹۵) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ
وُدًّا ۝

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پیدا خواهد کرد برای ایشان
خدا دوستی را (۹۶) .

فَأَنصِتْ لَهُ يَرْبُّهُ لِقَائِهِ إِنَّهُ يُسْمِعُ الَّذِينَ يُصَلُّونَ
وَيَكُفِّرُونَ ۝

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآن را
بزبان تو تا مرز دهی بآن متقیان را
و بترسانی به آن گروه ستیزندگان را
(۹۷) .

وَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ هَلْ يَخْشَى مِنْهُمْ مَنْ أَحَدٍ
أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ۝

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقات
مردم آیامی بینی هیچ کس را از ایشان
یامی شنوی از ایشان آواز آهسته (۹۸) .

سوره طه مکی است و آن یک صدوسی
و پنج آیت و هشت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
طه ۱

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۝

فرو نه فرستادیم بر تو قرآن را تا رنج کشی
(۲) .

إِلَّا تَذَكُّرًا لِّمَنْ يَخْشَى ۝

لیکن فرو فرستادیم برای پند دادن کسی را
که بترسد (۳) .

تَنزِيلًا لِّمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ۝

فرو فرستادن از جانب کسیکه آفریده است
زمین را و آسمانهای بلند را (۴) .

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۝

وی بسیار بخشاننده است بر عرش قرار
گرفت (۵) .

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین است و آنچه در میان اینهاست

(۱) یعنی بایک دیگر دوست باشند .

وَمَا تَحْتِ النَّارِ ①

وَأَنْ تَجْهَرُوا لَهُمْ فِي قَوْلِهِ يَكْفُرُ ②

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْإِلهُ الْأَوَّلُ الْأَخِيرُ الْأَوَّلُ ③

وَهَلْ أُنْثِيَ حَدِيثُ مُوسَى ④

إِذْ رَأَاهُ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ ⑤

إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْبَاقِينَ ⑥

فَلَمَّا أَتَاهُ نُوحٌ يَقُولُ ⑦

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَلَمَّا تَلَّمْكَ لَمَّا كُنْتَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ ⑧

طُوى ⑨

وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَجِمْ لِمَا يُؤْتِي ⑩

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ⑪

لِيُذَكِّرَ ⑫

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِيَجْزِيَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا ⑬

تَسْعَى ⑭

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مِنَ الْأَنْفُسِ وَآلِهَتِمْ هَؤُلَاءِ ⑮

وآنچه زیر خاکِ نمناک ست (۶) .

و اگر آشکارا کنی سخن را پس وی میداند

سخن پنهان را و پنهان تر را (۷) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست

مگر وی مرا و راست نامهای نیکو (۸) .

و آیا آمده است بتو خبرِ موسی (۹) .

چون دید آتشی پس گفت اهل خود را

درنگ کنید هرآینه من دیده ام آتشی

امید دارم که بیارم پیش شما از آن آتش

شعله ای یابایم بر آن آتش راه نمای (۱۰) .

پس چون بیامد نزدیک آتش آواز داده شد

که ای موسی (۱۱) .

هرآینه من پروردگار تو ام پس از پابرون

کن نعلین خود را هرآینه تو بمیدان پاک

طوی هستی (۱۲) .

و من برگزیدم ترا پس گوش بنه بسوی

آنچه وحی فرستاده می شود (۱۳) .

هرآینه من خدایم نیست هیچ معبود

برحق غیر من پس عبادت من بکن

و برپاکن نماز را برای یاد کردن من (۱۴) .

هرآینه قیامت آمدنی است میخواهم که

پنهان دارم وقت آن را تا جزا داده شود هر

شخصی بمقابله آنچه می کند (۱۵) .

پس باید که باز ندارد ترا از باور داشتن آن

کسی که ایمان ندارد بر آن و پیروی کرده

است خواهش نفس خود را آنگاه هلاک

(۱) یعنی جهر را بطریق اولی میداند .

شوی (۱۶) .

وچيست اين بدستِ راستِ توای موسیٰ
(۱۷) .

گفت اين عصای من ست تکیه می کنم
بر آن و برگ میریزم بآن برگوسفندان خود و
مرا درین عصا کارهای دیگر نیز هست
(۱۸) .

گفت بافکن آنرا ای موسیٰ (۱۹) .
پس بافگندش پس نا گهان ماری شد
دوان (۲۰) .

گفت بگیراین را و مترس بازخواهیم
گردانید اورا بشکل نخستین او (۲۱) .
وبهم آردستِ خود را بسوی بغل خود
تابیرون آید سفید شده از غیر عیبی نشانی
دیگر (۲۲) .

میخواهیم که بنمائیم ترابعض نشانه های
بزرگِ خویش (۲۳) .

بروبسوی فرعون هرآئینه وی از حد گذشته
است (۲۴) .

گفت ای پروردگار من کشاده کن برای
من سینه مرا (۲۵) .

و آسان کن برای من کار مرا (۲۶) .

بکشای گره از زبان من (۲۷) .

تا بفهمند سخن من (۲۸) .

ومقررکن برای من وزیری از اهل من
(۲۹) .

هارون برادر مرا (۳۰) .

محکم کن بسبب اوتوانائی مرا (۳۱) .

وَأَلَيْكَ يَمِينُكَ يَا مُوسَى ۖ

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيَّهَا وَ أَهْشَ بِعَاثِلِ غَفْمَىٰ ذَلِكُمْ فَجَمَعْنَا
مَارِبًا أُخْرَىٰ ۖ

قَالَ أَلْقَاهَا يَا مُوسَى ۖ
فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ۖ

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَحْضَنْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ۖ

وَأَضْمُ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيْضَةً مِّنْ غَيْرِ سَوْءِ الْآيَةِ
اُخْرَىٰ ۖ

لِيُؤْيِكَ مِنَ الْيَتَابِ الْكُبْرَىٰ ۖ

إِذْ هَبَّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۖ

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۖ

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۖ

وَاجْعَلْ لِّغُلَّتِي غُفْدَةً مِّنْ لِّسَانٍ ۖ

يَقْفُوهُ أَقْوَبًا ۖ

وَاجْعَلْ لِّي ذُرِّيًّا رَّابِعًا مِّنْ أَهْلِي ۖ

هُرُونًا أُخَىٰ ۖ

أَشَدُّ دَابَّةً أُنْزِلَىٰ ۖ

وَأَشْرِكُهُ فِي آلِهَتِي ۝

كَيْ تُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۝

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ۝

إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ۝

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يٰمُوسَىٰ ۝

وَلَعَدْنَاكَ عَلَيْنَا مَرَّةً أُخْرَىٰ ۝

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ۝

أَنِ اقْنِصِي فِي الثَّاوُبِ فَأَقْصِي فِي الْبَيْتِ فَلْيَلْقَاهُ الْبَيْتُ

يَا لَسَاجِلٍ يَأْخُذُهُ عَدُوٌّ وَعَدُوٌّ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ حَبْرَةً

مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَالِدًا فِيهَا وَلِلصَّنَمِ عَلَىٰ عِثْقِ ۝

إِذْ نَسِيتُ أَخْشَاكَ فَعَمَلُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ

فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَفَقَلَّتْ

نَفْسًا فَمِجْنَانِكَ مِنَ الْعَمَةِ وَقَفَّيْنَاكَ فُتُوًّا فَلَيْدَتْ يَسِينِينَ

فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ۚ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يٰمُوسَىٰ ۝

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنُقْبِي ۝

إِذْ هَبَّ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآلِهَتِي وَلَا تَنبِيَا فِي ذِكْرِي ۝

وشریک کن اورا درکار من (۳۲) .

تاتسیح توگوئیم بسیاری (۳۳) .

ویادتوکنیم بسیاری (۳۴) .

هرآئینه تو هستی باحوال ما بینا (۳۵) .

گفت هرآئینه داده شدی درخواست خود

ای موسیٰ (۳۶) .

وهرآئینه احسان کردیم برتو یک باردیگر

(۳۷) .

چون الهام فرستادیم بسوی مادر توآنچه

الهام کردنی بود (۳۸) .

که بافکن این طفل رادر صندوق پس

افکن صندوق را در دریا تاییفگند اورا

دریابکناره بگیردش دشمن من و دشمن

وی وبافگندم برروی توقبول از جانب

خویش و خواستم که پرورده شوی زیر

نظارت چشم من (۳۹) .

چون می رفت خواهر تو پس می گفت

آیادالات کنم شمارا برکسیکه نگهبانی

این طفل کند پس بازآوردیم ترا بسوی

مادرتو تاخنک شودچشم وی واندوهگین

نباشد وبکشتی شخصی را پس خلاص

ساختیم ترا ازاندوه وآزمودیم ترا آزمودنی

پس درنگ کردی سالهای چند در اهل

مدین بازآمدی موافق تقدیرالهی ای

موسیٰ (۴۰) .

وساختم ترا برای خویش (۴۱) .

بروتو وبرادر تو بانسانه های من وسستی

نکنیددریاد من (۴۲) .

إِذْ هَبَّ أَسْفَلُ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۝

بروبسوی فرعون هرائینه وی از حد گذشته است (۴۳) .

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لِّنَا لَعَلَّه يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى ۝

پس بگوئید باوی سخن نرم بوده که پندپذیر شود یا بترسد (۴۴) .

قَالَ رَبِّمَا أَنَا خَافُ أَنْ يَفْطَرُ عَلَيْنَا آوَانٌ يَقْطَعُ ۝

گفتند ای پروردگار ما هرائینه مامی ترسیم از آنکه تعدی کند برمایا از حدگذرد (۴۵) .

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى ۝

گفت مترسید هرائینه من باشمایم می شنوم و می بینم (۴۶) .

قَالِيَهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي

پس بروید پیش وی پس بگوئید هرائینه مافرستادگان پروردگار توایم پس بفرست بامابنی اسرائیل را وعذاب مکن ایشان را هرائینه آوردیم پیش تونشانه از جانب پروردگارتو وسلامتی کسی راست که پیروی راه هدایت کند (۴۷) .

إِسْرَءِيلَ وَلَا نَعْذِبُهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ

هرائینه وحی فرستاده شد بسوی ما که عذاب کسی را باشد که دروغ شمرد وروگردان شود^(۱) (۴۸) .

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مِنْ أَتْبَعِ الْهُدَى ۝

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

فرعون گفت پس کیست پروردگار شما ای موسی (۴۹) .

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُوسَىٰ ۝

گفت پروردگار ما آنست که دادهر چیزی را صورت خالص اوبازراه نمودش (بطلب معاش خودش) (۵۰) .

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ۝

گفت پس چیست حال قرنهای نخستین (۵۱) .

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ۝

گفت علم آن نزدیک پروردگار من ست در کتابی که خطا نه کند پروردگار من و نه

قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ۝

(۱) القصه این پیغام رسانیدند .

فراموش سازد (۵۲) .

او آنست که ساخت برای شما زمین را
فرش و روان کرد برای شما در آن راه ها
و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون
آوردیم بآن آب انواع مختلف از نبات
(۵۳) .

گفتیم بخورید و بچرانید چهار پایان
خود را هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
خداوندان خرده را (۵۴) .

از زمین آفریدیم شمارا و در زمین
باز در آیم شمارا و از زمین بیرون کشیم
شمارا بار دیگر (۵۵) .

و هر آینه نمودیم فرعون را نشانه های
خویش تمام آن پس دروغ بشمرد و قبول
نکرد (۵۶) .

گفت آیا آمده ای تایرون کنی مارا از زمین
ما بجادوی خود ای موسی (۵۷) .

پس هر آینه بیاریم پیش تو جادوئی مانند
آن پس معین کن میان ما و میان خود وعده
گاهی که خلاف نکنیم آئرا ما و نه تو بجائی
میانه شهر (۵۸) .

گفت وعده گاه شما روز آرائش است
و آنکه جمع کرده شوند مردمان وقت
چاشتگاه (۵۹) .

پس باز گشت فرعون پس جمع کرد
مکر خود را باز بیامد (۶۰) .

گفت موسی ساحران را وای بر شما افتراء
مکنید بر خدا دروغ را آنگاه هلاک سازد
شمارا بعد از و هر آینه بمطلب نرسید

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَاسْلَكْ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ تَحْتِ ثَلَاثِ شَجَرَةٍ ۝

كُلُوا وَارْزُقُوا إِنَّا نُنَزِّلُ الْغَيْثَ فِي ذَٰلِكَ لِكَيْتَ لَكُمُ الْوَيْلُ ۝

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ الْكِتَابَ فَكَذَّبَ وَأَبَى ۝

قَالَ أَجْعَلُنَا لِحُجَّتِنَا أَنْضَبًا يُعْمِرُكَ مُوسَى ۝

فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ بِإِمْهَامٍ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ عَنْكَ وَلَا أَنْتَ مَكَاثُورٌ ۝

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخْرِجَ النَّاسَ هُمَّى ۝

فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَنْفَرُوا هَلْ يَأْتِيَكُمُ الْمَلَكُ

فِي سَحَابٍ مِثْلِ بَعْدِ آبٍ وَقَدْ خَابَ مِنْ أَفْتَرَى ۝

هر که افتراء کرد (۶۱) .

پس گفتگو کردند ساحران درباره کار خود
در میان خویش و پنهان گفتند راز را (۶۲) .

گفتند البته این دوشخص ساحران اند می
خواهند که بیرون کنند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود و می خواهند که دور
کنند دین شائسته شمارا (۶۳) .

پس بهم آرید اسباب سحر خود را باز یابید
صف کشیده و هر آئینه رستگار شود امروز
هر که غالب آید (۶۴) .

گفتند ای موسی' یا اینست که توافگنی
یعنی عصارا و یاباشیم ما اول کسیکه
افگند (۶۵) .

گفت بلکه شما افکنید پس ناگهان
ریسمانهای ایشان و عصاهای ایشان
نمودارشد پیش موسی' بسبب سحر ایشان
که می دوند (۶۶) .

پس یافت در ضمیر خود موسی' ترسی را
(۶۷) .

گفتیم مترس هر آئینه توئی غالب (۶۸) .
و بیفگن آنچه در دست راست تست
تافرو برد آنچه را که ساحران ساخته اند
هر آئینه آنچه ساخته اند جادوی جادو
کننده است و رستگار نمی شود ساحر
هر جاکه رود (القصه هم چنین شد)
(۶۹) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
گفتند ایمان آوردیم به پروردگار هارون
و موسی' (۷۰) .

فَتَنَّا رُءُوسَهُمْ بَيْنَهُمْ وَاسْوَأَ الَّذِي ۝۳۱

قَالُوا اِنْ هٰذِهِ لَسِرَّةُ يُرِيدُنَ اَنْ يُخْرِجُوهُمْ مِنْ
اَرْضِهِمْ بِحُرْمَتِهَا وَيَذَّبُوا بِطَرِيقَتِهِ الْمِثْلَ ۝۳۲

فَاَجْمَعُوا كَيْدَهُمْ لِيُبْلَا الْمُؤْمِنَاتُ وَكَانَ اَكْمَلُ الْيَوْمِ مِنَ السُّعْتِ ۝۳۳

قَالُوا يٰمُوسٰى اِنَّا اَنْزَلْنٰكَ وَاِنَّا اَنْزَلْنٰكَ اَوَّلَ مَنْ اَلْنٰى ۝۳۴

قَالَ بَلْ اَلْقُوا اِذَا جَا لَهُمْ وَصِيَّتُهُمْ بِخِيطٍ اَلْيَوْمِ مِنْ نَحْوِهِمْ
اَلَمْ تَسْعٰ ۝۳۵

فَاَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةُ مُوسٰى ۝۳۶

فَلَمَّا لَحَقَتْ اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ۝۳۷
وَاَلْقٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ تَصَنُّعًا اِثْمًا صَنَعُوْا كَيْدًا سِحْرًا
وَلَا يُظْلِمُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَلٰى ۝۳۸

فَالْقِي السَّحَرَةُ سَجْدًا قَالُوا اٰمَنَّا بِرَبِّ هٰرُونَ وَمُوسٰى ۝۳۹

گفت (فرعون) آیا باورداشتید اوراپیش ازآنکه دستوری دهم شمارا هرآئینه وی بزرگ شماسست که آموخته است شماراسحر هرآئینه ببرم دست های شما وپاهای شمارا یکی ازجانب راست ودیگرازجانب چپ والبته بردارکشم شمارا برتنه های درخت خرماوالبته خواهید دانست که کدام يك ازماسخت ترست عذاب او وپاینده ترست (۷۱) .

گفتند هرگز ترجیح ندهیم ترا برآنچه آمده ست پیش ماازدلائل وترجیح ندهیم ترا برخدائی که آفریدمارا پس حکم کن هرچه تو حکم کننده باشی جزاین نیست که حکم کنی درین زندگانی دنیا (۷۲) .

هرآئینه ایمان آوردیم به پروردگار خویش تابیا مرزد برای ما گناهانِ مارا وآنچه جبرکردی مارا برآنکه سحر کنیم وخدا بهترست وپاینده ترست (۷۳) .

هرآئینه هرکه بیاید پیش پروردگار خویش گنهگار پس اوراست دوزخ نمیردآنجاونه زنده شود (۷۴) .

وآنکه بیاید پیش اومسلمان شده وعملهای شائسته کرده پس این جماعت ایشان راست درجه های بلند (۷۵) .

بوستانهای همیشه ماندن می رود زیرآن جویها جاویدان آنجا واینست جزای هرکه پاك شده است (۷۶) .

وهرآئینه وحی فرستادیم بسوی موسی که وقت شب ببر بندگان مرا پس بساز برای

قَالَ أَمْنَهُ قَبْلَ أَنْ أَذِنَ لَكَ رَأَيْتَ لَكَ الَّذِي عَلَّمَكَ
السِّحْرَ فَلَا تَقْطَعَنَّ أَيْدِيكَ وَأَرْجُلَكَ مِنْ خِلَافٍ وَلَا تَصِلْكَ
فِي جُلُودِ النَّفْلِ وَتَعْلَمَنَّ إِنَّا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْلَى ①

قَالَ أَلَمْ تَأْتِنَا مِنْ الْبَيْتِ وَالَّذِي قَطَرْنَا
فَافْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ②

إِنَّا كُنَّا بِمَا تَعْمَلُونَ غَافِرِينَ وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْكَ
وَمَنْ أَلْبَسَكَ اللَّهُ خَبَرًا أَبْلَى ③

إِنَّهُ مِنْ بَيْنَ يَدَيْهِ عَذَابٌ مُهِيمٌ فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ④

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ⑤

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ⑥

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ

ایشان راه خشک در دریا مترس از دریا فتن دشمن و سواس نه کنی از غرق شدن (۷۷) .

پس تعاقب ایشان کرد فرعون بالشکر های خویش پس پوشانید ایشان را از دریا آنچه پوشانید ایشان را (۷۸) .

وگمراه کرد فرعون قوم خود را و راه نه نمود (۷۹) .

گفتیم ای بنی اسرائیل هر آئینه نجات دادیم شما را از دشمنان شما و وعده دادیم شما را^(۱) بجانب راست طور و فرو فرستادیم بر شما من و سلوی (۸۰) .

گفتیم بخورید از لذات آنچه روزی دادیم شما را و از حد مگذرید در باب آن روزی آنگاه ثابت شود بر شما خشم من و هر که ثابت شد بروی خشم من البته هلاک شد (۸۱) .

و هر آئینه من آمرزنده ام کسی را که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته کرد باز راه راست یافت (۸۲) .

و چه^(۲) چیز بشتاب آورد ترا غافل مانده از قوم خود ای موسی (۸۳) .

گفت قوم من ایشان اند برپی من و شتافتم بسوی تو ای پروردگار من

لَهُمْ طَرِيقًا إِلَى الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تُخْشَى ۝

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ فَفَشَلَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيََهُمْ ۝

وَأَصْلَ فِرْعَوْنُ قَوْمُهُ وَمَا هَدَى ۝

يَبْنِي إِسْرَءِيلَ قَدْ أَجْمَعْنَاكُمْ مِنْ عَذَابِكُمْ وَعَدَانَا ۝ جَانِبَ الْكُوْبِ الْأَيْمَنِ وَتَوَلَّنا عَلَيْكُمُ الْيَمَّ وَالسَّلْوَى ۝

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۝

وَأَنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ۝

وَمَا أَجْعَلُكَ عَنْ قَوْمِكَ يَدُولِي ۝

قَالَ هُمْ أَوْلَىٰ عَلَيَّ أَشْرَىٰ وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ ۝

(۱) یعنی بدادن تورات .

(۲) مترجم گوید چون موسی با هفتاد کس از قوم خود بجانب طور متوجه شد حضرت موسی از همه سبقت کرد خطاب رسید واللہ اعلم .

تاخوشنودشوی (۸۴) .

گفت خداهر آئینه مادر فتنه انداختیم قوم
ترا پس از تو و گمراه ساخت ایشان را
سامری (۸۵) .

پس بازگشت موسی بسوی قوم خود
خشم گرفته اندوه خورده گفت ای قوم من
آیا وعده نداده بود شمارا پروردگار شما
وعده نیک آیا درازشد بر شما مدت (۱) یا
خواستید که واجب شود بر شما خشمی
از پروردگار شما پس خلاف کردید وعده
مرا (۸۶) .

گفتند خلاف نه کردیم وعده ترا باختیار
خویش ولیکن مارا تکلیف کردند
تا برداشتیم بارها از پیرایه قوم قبط پس
افگندیم آنرا (۲) وهم چنین افگند سامری
(۸۷) .

باز بیرون آورد برای ایشان گوساله کالبدی
که اورا آواز گوساله بود پس گفتند اتباع
سامری اینست پروردگار شما و
پروردگار موسی پس فراموش کرده است
موسی (۸۸) .

آیانی دیدند این گمراهان که باز نمی
گرداند بسوی ایشان سخنی را نمی تواند
برای ایشان هیچ زبانی ونه سودی (۸۹) .
وهر آئینه گفته بود ایشان را هارون پیش

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَقَوْمِ
أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَقَطَّالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ
أَمَّا نَدْتُمُ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ
فَأَخْلَقْتُكُمْ مِثْلِي ۝

قَالُوا مَا أَخْلَقْنَا مِثْلَكَ بَلْ كُنَّا نَحْمِلُ فِئَاءَ آوَارِاقِن زِينَةٍ
الْقَوْمِ فَقَدْ فَعَلْنَا لَكَ الْفَى السَّامِرِيُّ ۝

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خَوَارِقٌ فَأَوَّلُوا هَذَا إِلَهُهُمْ
وَاللَّهُ مُوسَى ذُنُوبِي ۝

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّ رَجْعَهُمُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا بَيِّنًا
لَهُمْ صَرًّا وَلَا نِجَافًا ۝

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ

(۱) یعنی مدت مفارقت من .

(۲) یعنی در آتش .

رَبِّكَ الرَّحْمَنُ فَأَنْتَعُونَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ⑩

ازین ای قوم من جزاین نیست که مبتلا شده اید باین گوساله وهرآئینه پروردگار شما خدا ست پس پیروی کنید وانقیاد حکم من نمائید (۹۰) .

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَافِيْنَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ⑪

گفتند همیشه مجاور خواهیم بود براین گوساله تاوقتیکه بازآید بسوی ما موسیٰ (۹۱) .

قَالَ يَهُودُ مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ⑫

موسیٰ آمده گفت ای هارون چه چیز بازداشت ترا چون دیدی ایشان را گمراه شدند (۹۲) .

أَلَا تَتَّبِعِينَ أَفْصَحْتَ أَمْرِي ⑬

ازآنکه پیروی من کنی^(۱) آیاخلاف حکم من کردی (۹۳) .

قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِالْحَيَاتِي وَلَا بِأَمْرِي إِلَىٰ خَشِيئَتِ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ⑭

گفت ای پسرِ مادرِ من مگیر ریش مرا و نه موی سر مرا هرآئینه من ترسیدم ازآنکه گوئی جدائی افگندی درمیان فرزندان یعقوب و نگاه نداشتی سخن مرا (۹۴) .

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا مَرْيَمُ ⑮

گفت موسیٰ پس چیست حال تو ای سامری (۹۵) .

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ⑯

گفت بیناشدم بآنچه سائر مردم بینانه شدند بآن پس گرفتم مشتی خاك از نقش پای فرستاده (یعنی جبرئیل) پس افگندم آنرا^(۲) وبهمین صفت بیاراست پیش من نفس من (۹۶) .

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ

گفت پس بروهرآئینه ترادرنزدگانی سزااینست که گوئی دست رسانیدن

(۱) یعنی بقتال اهل ضلال .

(۲) یعنی درکالبدی که از زرساخته بود بشکل گوساله .

وَأَنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَنَّهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْبِفَنَّهُ فِي الْيَوْمِ نَسْفًا ﴿۹۵﴾

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿۹۶﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ قَدْ دَنَا وَكُرَّاهٍ ﴿۹۷﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿۹۸﴾

خَلِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿۹۹﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْنُ الْمُنِيزِينَ يَوْمَ يُدْفَعُ ﴿۱۰۰﴾

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثُوا إِلَّا عَشْرًا ﴿۱۰۱﴾

عَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثُوا إِلَّا بَوًّا ﴿۱۰۲﴾

ممکن نیست^(۱) وهر آئینه ترا وعده دیگر است که خلاف کرده نشود در حق تو و بین بسوی معبود خود که مجاور شده بودی بر آن البته بسوزانیم آن را پس حتما پراکنده سازیم آن را در دریا پراکنده ساختن (۹۷) .

جزاین نیست که معبود شما خدا است آنکه نیست هیچ معبود بحق بجز او فرا رسیده است بهر چیز از روی دانش (۹۸) .

(یا محمد) این چنین حکایت می کنیم بر تو از اخبار آنچه گذشته است وهر آئینه داده ایم ترا از نزدیک خویش پندی (۹۹) .

هر که رو بگرداند از آن پس وی بردار در روز قیامت باری را^(۲) (۱۰۰) .

جاویدان در آن (بارکشیدن) و وی بدباری است ایشان را روز قیامت بارکشیدن (۱۰۱) .

روزی که دمیده شود در صور و برانگیزیم گناهکاران را آن روز که بود چشم گشته (۱۰۲) .

پنهان حرف زنند در میان خویش که درنگ نه کردید یعنی در دنیا مگر ده شبانه روز (۱۰۳) .

ماداناتریم بحقیقت آنچه می گویند چون بگویند بهترین ایشان در روش درنگ

(۱) یعنی اگر با کسی همنشین شدی هر دو راتب می گرفت .

(۲) یعنی گناهی را .

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۝

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۝

لَا تَرَىٰ فِيهَا عِجَابًا وَلَا أَمْثًا ۝

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ أَعْبَادًا لَهُ وَخُشِعَتِ

الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۝

يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَفَعَىٰ

لَهُ قَوْلًا ۝

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝

وَعَذَابُ الْوُجُوهِ لِلَّذِي الْقَبُورُ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظَّالِمَاتِ فَإِنَّ يُومِنُ فَلَا يَخْفُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۝

وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ

نکرده اید مگریک روز (۱۰۴) .

ومی پرسند ترا از کوهها بگو پراکنده
کنند آنها را پروردگار من پراکنده کردن
(۱۰۵) .

پس بگذارد زمین را میدانی هموار (۱۰۶) .
نه بینی در آنجا هیچ کجی و نه هیچ بلندی
(۱۰۷) .

آن روز از پی آوازکننده روند^(۱) هیچ
کجی نباشد آن اتباع را و پست شوند آواز
ها برای خدا پس نشنوی مگر آواز نرم (پیچ
پیچ) (۱۰۸) .

آن روز نفع نه دهد شفاعت مگر برای
کسیکه دستوری داده است خدا او را
و پسند کرده ست او را از روی گفتار^(۲)
(۱۰۹) .

میداند آنچه پیش روی آدمیان ست و آنچه
پس پشت ایشان است و آدمیان درنگیرند
خدا را از روی دانش (۱۱۰) .

و نیایش کنند چهره های مردمان برای
زننده خبرگیرنده هرائینه بمطلب
نرسیده هر که برداشت ستم را (۱۱۱) .

و هر که بجا آورد کارهای شائسته
و او مومن باشد پس وی نترسد از ستمی
و نه از نقصانی (۱۱۲) .

و همچنین فرو فرستادیم کتاب را قرآن

(۱) یعنی انقیاد اسرافیل کنند .

(۲) یعنی مسلمان باشد .

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَذْهَبَتْ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿۱۳﴾

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿۱۴﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَى وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿۱۵﴾

وَلَا قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿۱۶﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجْهُمَا مِنْ الْجَنَّةِ فَتَشْفَى ﴿۱۷﴾

إِنَّ لَكَ الْأَشْجَارَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿۱۸﴾

وَأَنْتَ لَا تَنْظُرُهُمَا وَهِيَ وَلَا تَنْصَى ﴿۱۹﴾

فَوَسَّوَسَ الْيَاسُورُ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةٍ الْخُلْدِ وَمَلِكٍ لَا يَمُوتُ ﴿۲۰﴾

فَاكْلَا مِنْهَا فَأَبَدَتْ لَهُمَا سَاوَاهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفُ عَلَيْهِمَا

عربی وگوناگون بیان کردیم اندرآن ترسانیدن را تابودکه پرهیز گارشوند یاپیدا کننددرحق ایشان پندرا (۱۱۳) .

پس بلند قدرست خدایادشاه ثابت وشتابی مکن بخواندن قرآن پیش ازآن که بانجام رسانیده شود بسوی تو وحی او وبگو ای پروردگار من بیفزا مرا دانشی (۱۱۴) .

وهرآئینه حکم فرستادیم بسوی آدم پیش ازین پس فراموش کرد و نیافتیم برای اوقصد محکم (۱۱۵) .

ویادکن چون گفتیم فرشتگان راکه سجده کنید برای آدم (علیه السلام) پس سجده کردند مگرابلیس قبول نه کرد (۱۱۶) .

پس گفتیم ای آدم هرآئینه این دشمن ست ترا و زن ترا پس باید که بیرون نه کند شمارا ازبهشت که آنگاه رنج کشی (۱۱۷) .

هرآئینه ترا هست دربهشت این که گرسنه نشوی درآنجاو برهنه نشوی (۱۱۸) .

وآنکه توتشنه نشوی آنجا وگرمی آفتاب نیابی (۱۱۹) .

پس وسوسه انداخت بسوی آدم شیطان گفت ای آدم آبادالت کنم ترا بردرخت همیشه بودن وبرپادشاهی که کهنه نه گردد (۱۲۰) .

پس خوردند ازآن درخت پس ظاهر شدایشان را شرمگاه ایشان ودرگرفتند که می چسپانیدند برخویش ازبرگ درختان

مِنْ دَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى الْمَرْبُ فَعَوَّى ۝۳۱

لَمَّا جَاءَهُ رَبُّهُ فَنَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ۝۳۲

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا بَابُكُمْ
مِثْرَى هُنَّ فَمِنْ أَتْبَعَهُ هَذَا فَلَا يَصِلُ وَلَا يَشْفَى ۝۳۳

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنُحْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْلَى ۝۳۴

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۝۳۵

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسى ۝۳۶

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ۝۳۷

أَنزَلْنَاهُمْ لَهُمْ كُرْسًى فَكَلَّمْنَا بَيْنَهُم مِّنَ الْقُرُونِ يَتَسَوَّنَ
فِي سُرُكِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۝۳۸

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَكُنَ لِإِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ مِثْرَى ۝۳۹

بهشت و نافرمانی کرد آدم پروردگار خود را
پس گم کرد راه را (۱۲۱) .

باز برگزیدش پروردگار او پس (برحمت)
باز گشت بروی و راه نمود (۱۲۲) .

گفت فرو روید شما هر دو ازین بهشت
بعض اولاد شما بعض دیگر را دشمن
باشند پس اگر بیاید بشما از جانب من
هدایتی پس هر که پیروی هدایت من کند
گمراه نشود و رنج نکشد (۱۲۳) .

و هر که روگردان شود از یاد کردن من پس
اورا بود زندگانی تنگ و نابینا برانگیزیم
اورا روز قیامت (۱۲۴) .

گوید ای پروردگار من چرا نابینا
برانگیختی مرا و هر آئینه پیش ازین
بینا بودم (۱۲۵) .

گوید همچنین آمد بتو آیاتهای ما پس تغافل
کردی از آن و همچنین امروز تغافل کرده
شود در حق تو (۱۲۶) .

و همچنین سزایمیدهم آن را که از حد
گذشت و ایمان نیاورد بآیات پروردگار
خود و هر آئینه عذاب آخرت سخت
تر و پابنده ترست (۱۲۷) .

آیاره نه نمود ایشان را آنکه بسیار هلاک
کردیم پیش ایشان از طبقات مردمان را
می روند در منازل آن هلاک شدگان
هر آئینه درین مقدمه نشانهاست خداوندان
خرد را (۱۲۸) .

و اگر نبودی سختی که سابقاً صادر شد
از پروردگارتو و نبودی وقتی معین

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يُلَوِّذُونَ وَبِمَحْمَدٍ رَّبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَآءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿۳۴﴾

وَلَا تَتَذَكَّرْ عَيْنِيكَ إِلَىٰ مَا مَكَرْتُمَا لِأَرْوَاحِنَا وَمِنْكُمْ زَهْرَةٌ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيَنْفَعَنَّهُمْ فِي غَدٍّ وَرِزْقٍ رَّحِيمٍ خَيْرٌ وَأَبْغَىٰ ﴿۳۵﴾

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ
رِزْقًا تَحْنُ تَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ﴿۳۶﴾

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَنَا آيَةٌ مِنْ رَبِّنَا أَوْ لَهُ تِلْكَ بَيِّنَةٌ
بِآلِ الْفُطُورِ الْأَوَّلِ ﴿۳۷﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتَّبِعِ الْآيَاتِ
مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقْدَلَ وَغَرَّيْ ﴿۳۸﴾

هرآئینه عذاب لازم شدی (۱۲۹) .

پس صبر کن بر آنچه می گویند و تسبیح
گوباحمد پروردگار خویش پیش از برآمدن
آفتاب و پیش از فروشدن آن و بعض
ساعتهای شب و اطراف روز تسبیح گو
بود که خوشنودشوی (۱۳۰) .

و باز کمشای دو چشم خود را بسوی آنچه
بهره مند ساخته ایم بآن جماعت
هارا از ایشان از قسم آرایش زندگانی دنیا
تا بیآزمائیم ایشان را در آن و روزی
پروردگار تو بهترست و پابنده ترست
(۱۳۱) .

و بفرما اهل خود را به نماز و شکیبائی کن
بر ادای آن نمی طلبیم از تو روزی دادن
ماروزی میدهیم ترا و عاقبت خیر اهل
تقوی راست (۱۳۲) .

و گفتند کافران چرانی می آرد پیش
مانشانه ای از جانب پروردگار خویش
آیانیامده است بایشان دلیل واضح
از جنس آنچه در کتابهای پیشین است^(۱)
(۱۳۳) .

و اگر ما هلاک کردیم ایشان را بعقوبتی
پیش از فرستادن پیغامبر هرآئینه گفتند ای
پروردگار چرانه فرستادی بسوی ما
پیغمبری تا پیروی آیات تومی کردیم پیش
از آنکه خوار شویم و رسوا گردیم (۱۳۴) .

(۱) یعنی قرآن مشتمل ست بر قصص و غیر آن موافق کتب سابقه .

بگوهر يك منتظرست پس شما نیز منتظر باشید پس خواهید دانست کیانند اهل راه راست و كه راه یافت (۱۳۵) .

سوره انبياء مكی است وَاَنْ يَكُ صِدْقًا وَاَوْفَا
آیت وهفت ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
نزدیک شد به مردمان حساب ایشان
وایشان در غفلت روگردانند (۱) .

نمی آید بایشان هیچ پند از جانب
پروردگار ایشان نوپدید آورده مگر بشنوند
آن را بازی کنان (۲) .

غافل شده دل های ایشان و پنهان
راز گفتند ایشان این ظالمان كه نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما آیا اقبال می
كنید بسحر و شمامی بینید (۳) .

گفت پیغامبر پروردگار من می داند هر
سخنی را كه در آسمان و زمین
باشد و او شنوا داناست (۴) .

بلكه گفتند این قرآن خواب های پریشان
ست بلكه می گویند بر بسته است آنرا بلكه
می گویند او شاعرست پس باید كه
بیارد پیش مانشانه چنان كه فرستاده شدند
بآن نخستینیان^(۱) (۵) .

ایمان نیاورده بود پیش از ایشان هیچ
دیهی كه هلاك كردیم آن را آیا ایشان

قُلْ كُلُّ مُرْتَبِنٍ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ أَضَلُّ الْوَسْطِ السَّيِّئِ وَمَنْ أَهْدَىٰ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

اَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ①

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّكَ مُخَيَّرًا لِّاَلْسِمَعُوَّةٍ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ②

لَا هِيَةَ قُلُوبُهُمْ وَاسْرُو السَّجُودِ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا
اَلْاِسْرَارُ وَمَثَلُكُمْ اَفْتَاتُونَ السَّحَرَاءُ لَكُمْ بَصُرُونَ ③

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ④

بَلْ قَالُوا اَضْعَافُ اَحْلَامٍ بَلْ اَفْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا
بِآيَةٍ كَمَا اُرْسِلَ الْاَوَّلُونَ ⑤

مَا اَمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ اَهْلَكْنَاهُمْ اَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ⑥

(۱) مترجم گوید مراد از نشانه عقوبت عام می داشتند مثل طوفان قوم نوح و صرصر قوم هود والله اعلم .

ایمان خواهند آورد (۶) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگرمردان را که وحی می فرستادیم بایشان پس پیرسید از اهل کتاب اگر شما نمی دانید (۷) .

ونساختیم پیغمبران را کالبدی که نخورند طعام و نه بودند جاوید باشندگان (۸) .

باز راست کردیم در حق ایشان وعده را پس برهانیدیم ایشان را و هر کراخواستیم و هلاک کردیم از حد گذرندگان را (۹) .

هر آئینه فرو فرستادیم بسوی شما کتابی که درو هست پنما آیانی فهمید (۱۰) .

و بسیار شکستیم از اهل دیهی که ستمگار بودند و نو پیدا ساختیم بعد آن گروه دیگر را (۱۱) .

پس چون دیدند عذاب ما ناگهان ایشان از آنجا می دویدند (۱۲) .

گفتم مگریزید و باز روید بسوی مکانی که آسودگی داده شد شمارا در آن و بسوی خانهای خویش تابود که پرسیده شوید^(۱) (۱۳) .

گفتند ای وای ما را هر آئینه بودیم ستمگار (۱۴) .

پس همیشه این بود گفتار ایشان تا وقتی که گردانیدیم ایشان را مثل زراعت دروده شده مانند آتش فرو مرده (۱۵) .

و نیافریدیم آسمان و زمین را و آنچه

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَسْلُوْا أَهْلَ الدِّيَارِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٧﴾

لَمْ نَصِدْهُمْ اِلَّا اِلَّا وَعْدَ فَاَنْجِبْنَاهُمْ مِنْ نَشْأَةِ اَهْلِكَنَا الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٨﴾

لَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٩﴾

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ﴿١٠﴾

فَلَمَّا اَحْسَنُوْا بَاْسَانًا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُوْنَ ﴿١١﴾

لَا تَرْكُضُوْا وَاَنْجِعُوْا اِلَى مَا اَنْزَلْنَاهُ فِيْهِ وَمَسِيْكُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْتَلُوْنَ ﴿١٢﴾

قَالُوْا يٰوَيْلَنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِيْنَ ﴿١٣﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتّٰى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيْدًا خَمِيْدِيْنَ ﴿١٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا لِلْغِيْبِ ﴿١٥﴾

(۱) یعنی بغمخوارگی قوم احوال شما پرسند .

درمیان آنهاست بازی کنان (۱۶) .

اگر می خواستیم که بسازیم بازیچه^(۱)
هر آئینه می ساختیم آن را از نزدیک
خویش اگرکننده می بودیم^(۲) (۱۷) .

بلکه می افکنیم حق را بر باطل پس
سرش می شکند پس ناگهان باطل نابود
شود و وای شماراست از آن چه بیان می
کنید (۱۸) .

واوراست آنکه در آسمان هاوزمین ست
و آنانکه نزدیک اویند^(۳) سرکشی نمی
کنند از عبادت او و مانده نمی شوند (۱۹) .

تسبیح می گویند شب و روز سستی نمی
نمایند (۲۰) .

آیا این چنین معبودان گرفته اند از امتعه
زمین^(۴) که ایشان را بعد موت
باز برانگیزانند^(۵) (۲۱) .

اگر بودی در آسمان و زمین خدایان چند
غیر خدا هر دو تباه گشتندی پاکی
خدائراست خداوند عرش از آنچه صفت

لَوْ اَرَادْنَا اَنْ نَّعْبُدَ لَهُوَ الْاَلَتُحَدِّثُ مِنْ كُذِّبَتْ اِنْ كُنَّا
فَوَلِيَّيْنِ ①

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاِذْ هُوَ زَاهِقٌ
وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِنْ مَّا تَصِفُونَ ②

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ③

يُسَبِّحُوْنَ اَيْلًا وَاللَّهَآءَ لَا يَفْتُرُونَ ④

اَمْ اَتَّخَذُوا الْاِلٰهَةَ مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُبَيِّنُونَ ⑤

لَوْ كَانَ فِيْهِمَا اِلٰهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَاسْتَخْبِذْ اِلٰهَ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ⑥

(۱) یعنی زن و فرزند .

(۲) یعنی مجرد می بودند و این مناقضه لطیفه است آنکه در رسل این
استبعاد جاری نیست که چرا آدمی رسول باشد بلکه آن رادر تنزیه از زن و فرزند می
توان تقریر کرد که اگر خدا را زن و فرزند می بودند و واجب الوجود جامع
اوصاف کمال می بودند والله اعلم .

(۳) یعنی ملا علی .

(۴) یعنی از ذهب و فضه .

(۵) مراد از این کلام ردست بر عبادت اصنام .

می کنند (۲۲) .

پرسیده نمی شود خدا از آنچه می کند
وایشان پرسیده می شوند (۲۳) .

ایامعبودان گرفته اند بجز خدا بگویایرد
دلیل خود را اینست کتاب آنانکه بامن اند
واینست کتاب آنانکه پیش ازمن بودند
بلکه اکثر ایشان نمی دانند حق را پس
ایشان روگردانند (۲۴) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ پیغمبری
الآوحی می فرستادیم بسوی وی که
نیست هیچ معبود برحق غیر من پس
پرستش من کنید (۲۵) .

وگفتند فرزند گرفته است خدا پاکی
اوراست بلکه آنانکه درحق ایشان این
زعم دارند بندگانِ گرامی اند (۲۶) .

پیش دستی نمی کنند برخدا بهیچ سخن
وایشان بفرمان وی کارمی کنند (۲۷) .

میدانند خدا آنچه درپیش روی ایشان ست
وآنچه پس پشت ایشان ست وشفاعت
نمی کنند الا برای کسیکه خداخوشنودشده
است وایشان ازترسِ خدا مضطربانند
(۲۸) .

وهرکه بگوید ازایشان که من خدایم
بجز خدا سزا دهیم اورا دوزخ همچنین
سزای دهیم ستمگاران (۲۹) .

آیا نه دیدند کافران که آسمان ها وزمین
بسته بودند پس وا کردیم این هارا^(۱)

لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُنْشَوْنَ ۝۳۱

أَمَّا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا إِذْ كُرِّمَ نَبِيُّيَ وَذُكِّرَ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ۝۳۲

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ۝۳۳

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ عِبَادٌ
مُكْرَمُونَ ۝۳۴

لَا يَسْتَفْقُونَ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ۝۳۵

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ
إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ۝۳۶

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَلَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ
كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ۝۳۷

أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

(۱) مترجم گوید وا کردن آسمان ها نازل کردن مطرست ووا کردن زمین رویانیدن گیاه=

و پیدا کردیم از آب هر چیز زنده را آیا ایمان نمی آرند (۳۰).

ویداکردیم در زمین کوه ها از برای احتراز
از آنکه بجنابند ایشان را ویداکردیم
در آنجا کشاده راه ها تا بود که ایشان راه
یابند (۳۱) .

وساختیم آسمان را سقفی نگاه داشته
شده وایشان از نشان های آسمان
رنگ دارند (۳۲).

واوست آنکه آفرید شب و روز را
خورشید را و ماه را هریکی از ستارها
در آسمانی شناسی کنند (۳۳).

وندادیم هیچ آدمی را پیش از تو همیشه
بودن آیا اگر تو بمیری ایشان همیشه
باشندگانند (۳۴).

هر شخص چشمنده مرگ است و مبتلامی
کنیم شمارا بسختی و آسودگی بطریق
امتحان و بسوی ما بازگردانیده شوید
(۳۵)

و چون بینند ترا کافران نمی گیرند ترا مگر
به تمسخر می گویند آیا این شخص است
که یادمی کند (یعنی باهانت) معبودان
شمارا و ایشان یاد خدا را منکر اند (۳۶).
آفریده شد آدمی ازشتاب^(۱) خواهم
نمود شما را نشانهای خویش پس شتاب

كَاتَرْتُمَا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا تُوْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا
فِجَاجًا سُلَالًا لَّهُمْ يُهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَفْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
الْبَاطِنِ مَعْزُومُونَ ﴿٣٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا جَعَلْنَا الْبَشِيرَ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مَكَ
فَهُمُ الْخُلْدُونَ ﴿٣٣﴾

كُلْ نَفْسٌ ذَا ذِمَّةٍ الْمَوْتُ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ
فِتْنَةٌ وَاللَّيْنَةُ رَاجِعُونَ ﴿٣٩﴾

وَإِذَا دَاكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ يَتَّخِذُونَكَ إِلَهًا ۚ وَمَا هُم بِبَارِعِينَ ۚ
الَّذِي يَذْكُرُ الْهَيْكَلُ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣١﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُولِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٦﴾

= ازوی .

(۱) این کنایت است از غلبه استعجال بر آدمی و الله اعلم .

طلب مکنید از من (۳۷) .

ومی گویند کی خواهد بود این وعده اگر راست گو هستی (۳۸) .

اگر بدانند کافران صورت حال آن وقت که باز نتوانند داشت از روی رویهای خویش آتش را ونه از پشت های خویش ونه ایشان نصرت داده شوند (چنین نه گفتندی) (۳۹) .

بلکه بیاید بایشان قیامت ناگهان پس حیران گردانند ایشان را پس نتوانند دفع کردن ان و نه ایشان مهلت داده شوند (۴۰) .

وهر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش از تو پس در گرفت با آنانکه تمسخر کردند از ایشان آنچه بآن استهزا می کردند (۴۱) .

بگو که نگرهانی می کند شمارا شب و روز از عقوبت خدا بلکه ایشان از یاد پروردگار خویش روگردان اند (۴۲) .

آیا ایشان را معبودانند غیر ماکه نگاه می دارند ایشان را از مصائب نمی توانند نصرت دادن خویش را ونه ایشان از عقوبت ما به جمعیت خود محفوظ مانند (۴۳) .

بلکه بهره مند ساخته ایم ایشان را و پدران ایشان را تا وقتی که دراز شد برایشان مدت عمر آسانی بینند که مادر گرفت می کنیم زمین دار الحرب را می کاهیم آن را از جوانب آن آیا ایشان غلبه

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدَانِ كُنْتُمُ صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٨﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَأُ بِرُسُلِ مِن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٠﴾

قُلْ مَنْ يَجْعَلُ لَهُمُ يَأْتِيهِمُ النَّارُ مِنَ الرِّحْمِ بَلْ هُم عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ لَهُمُ إِلَهَةٌ سِوَنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ يَتَصَحَّبُونَ ﴿٤٢﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَٰؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٣﴾

کنند گانند^(۴۴) .

بگوجزاین نیست که می ترسانم شمارا
بمضمون وحی ونمی شنوند کران آواز
خواندن را چون ترسانیده می شوند (۴۵) .
و اگر رسد بایشان اندکی از عقوبت
پروردگار تو هرآئینه گویند ای وای مارا
هر آئینه مابودیم ستمگاران (۴۶) .

ودرمیان نهم ترازوی عدل را روز قیامت
پس ستم کرده نشود برهیچ کس هیچ
چیز و اگر باشد عمل هم سنگ دانه
سپندان حاضر کنیم آن را و محاسب
کننده بسیم (۴۷) .

وهرآئینه دادیم موسی وهارون را کتاب
فیصله کننده وروشنی وپندی
پرهیز گاران را (۴۸) .

آنانکه می ترسند ازپروردگار خویش
غائبانه وایشان ازقیامت ترسند گانند
(۴۹) .

واین قرآن پندی هست باببرکت
فروفرستادیم آن را آیا شما بآن منکر اید
(۵۰) .

وهرآئینه دادیم ابراهیم را راه یابی او
پیش ازین وبودیم باحوال اودانا (۵۱) .
چون گفت پدر خود را وقوم خود را چیست
این صورت ها که شما برآن مجاورت
دارید (۵۲) .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ
إِذَا مَا يُنَادُونَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنْ مَتَّعْتُهُمْ نَفْحَةً مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لِيَقُولُوا يَوْمَئِذٍ
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ
شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا
بِهَا وَلَكِنْ يَتَأَحْصِيئُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ﴿٤٨﴾

وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَرِّكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَقَاتُكُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ
عَالِمِينَ ﴿٥٠﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
عَالِقُونَ ﴿٥١﴾

(۱) یعنی باسلام اسلم وغفارپیش از هجرت .

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبِدِينَ ﴿۵۳﴾

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَالْآؤُكُنِي صَلِيلٍ مِّثْلَيْنِ ﴿۵۴﴾

قَالُوا آجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿۵۵﴾

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ ۖ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۵۶﴾

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿۵۷﴾

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرَ الْأَعْيُنِ لَعَلَّهُمْ يُرْجَعُونَ ﴿۵۸﴾

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَٰذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۹﴾

قَالُوا سُبْحَانَ فَتَىٰ يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۰﴾

قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿۶۱﴾

قَالُوا ۖ أَنْتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۲﴾

قَالَ بَلْ فَسَلَكْتُ سَبِيلَ آبَائِيَ الَّذِينَ هُمْ أَهْلُ الْبَيْتِ ۖ فَسَلَكْتُ سَبِيلَهُمْ

لَئِنْ كَانُوا يَنْصُرُونَ ﴿۶۳﴾

گفتند یافتیم پدران خود را آن را پرستنده
(۵۳) .

گفت هر آینه بودید شما و پدران شما
در گمراهی ظاهر (۵۴) .

گفتند آیا آوردی بما سخن راست رایاتو
از بازی کنندگانی (۵۵) .

گفت بلکه پروردگار شما خداوند آسمان
ها و زمین است آنکه آفرید این هارا و من
براین سخن از گواهانم (۵۶) .

و بخدا قسم که البته بدسگالی کنم بتان
شمارا بعد از آن که روگردانید پشت داده
(۵۷) .

پس ساخت آنها را ریزه ریزه مگر بت
بزرگ را از ایشان تابود که بسوی او ایشان
باز گردند (۵۸) .

گفتند که کرده است این کار بمعبودان
ماهر آینه وی ازستمگاران ست (۵۹) .

گفتند شنیدیم جوانی را که ذکر بتان
میکرد یعنی عیب می کرد گفته می شود
اورا ابراهیم (۶۰) .

گفتند بیارید اورا بحضور چشمهای
مردمان تابود که ایشان گواهی دهند
(۶۱) .

گفتند آیا تو کردی این کار بمعبودان ما
ای ابراهیم (۶۲) .

گفت بلکه کرده است آن را این بت بزرگ
ایشان پس سوال کنید از بتان اگر سخن
می گویند (۶۳) .

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٧﴾

ثُمَّ نَبِّئُوا عَنِ زُرُّوبَابَ لَقَدْ عَمِلَتْ
مَأْمُولَاهُ أَنْ يَطْفُونَ ﴿٦٨﴾

قَالَ أَتَقْبَلُونَن مِّنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَفْعَلُكُمْ شَيْئًا
وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٩﴾

أَيُّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فاعِلِينَ ﴿٧١﴾

فَلَمَّا يَلَأْنَا لَكُمُنِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٧٢﴾

وَأَمَّا دَاوُدُ إِذْ يَكِيدُ أَفْجَعَلْنَاهُمُ الْخُسَيْرِينَ ﴿٧٣﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٤﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا
ضُلَّحِينَ ﴿٧٥﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فَعَلِ

پس رجوع کردند بخویشتن پس گفتند
بایکدیگر هر آئینه شمااید ستمگار (۶۴).

پس نگویند شما را که از خود خویشتن (و این
کنایت است از ملزم شدن) هر آئینه تو میدانی
که ایشان سخن نمی گویند (۶۵).

گفت آیا عبادت می کنید بجز خدا چیزی
را که هیچ نفع نمی رساند بشما و زیان
نکند شمارا (۶۶).

ناخوشی است بشما و آنچه شما می
پرستید بجز خدا آیانمی فهمید (۶۷).

بایک دیگر گفتند که بسوزانید او را و
نصرت دهید خدایان خود را اگر کننده
اید (۶۸) (۱).

گفتم ای آتش سرد شو و سلامتی باش
بر ابراهیم (۶۹).

و خواستند باو فریب کردن پس ساختیم
ایشان را زیان کار تر (۷۰).

و برهانیدیم ابراهیم را و لوط را بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن عالم هارا (۷۱)
(۲).

و عطا کردیم او را اسحق و عطا کردیم
او را یعقوب که نبیره ابراهیم بود و هر یکی
را ساختیم نیکوکار (۷۲).

و پیشوا گردانیدیم ایشان را راه می
نمودند بفرمان ما و وحی فرستادیم بسوی

(۱) القصه در آتش انداختند .

(۲) یعنی سرزمین شام .

ایشان کردن نیکوئیها و برپاداشتن نماز و دادنِ زکوٰۃ و بودند مارا عبادت کنندگان (۷۳).

ولوط را دادیم حکمت و علم و برهانیدیم اورا از دیهی که می کرد کارهای ناپاک هرآئینه ایشان بودند قوم بد گنهگار (۷۴).

و درآوردیم اورا برحمت خویش هرآئینه وی بود از شائسته کاران (۷۵).

و یاد کن نوح را چون ندا کرد پیش ازین پس قبول کردیم دعای اورا پس خلاص کردیم اورا و کسان اورا از اندوه بزرگ (۷۶).

و نصرت دادیم اورا بر قومی که دروغ شمردند آیات مارا هرآئینه ایشان بودند گروهی بد پس غرق کردیم ایشان را همه یکجا (۷۷).

و یادکن داؤد و سلیمان را چون حکم کردند در باب زراعت چون بوقت شب چرا کرد در آن گوسفندان گروهی و بودیم بر حکم ایشان حاضر^(۱) (۷۸).

پس فهمانیدیم طریق فیصله کردن خصومت سلیمان را و هر یکی را داده

الْخَيْرِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَبِيدٌ ﴿٧٣﴾

وَلَوْطًا اتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَرِيْبَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيْثَ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا ﴿٧٤﴾

وَاَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

وَنُوحًا اِذْ نَادَى مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَجَعَلْنَاهُ وَاٰهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَاعْرِضْنَاهُمْ لِمَجْمُوعٍ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يُحْكَمٰنِ فِي الْحَرْبِ اِذْ نَفَخَتْ فِيْهِ عَلَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحٰكِمِهِمْ شٰهِدِيْنَ ﴿٧٨﴾

فَفَقَّهْنَاهُمَا سُلَيْمٰنَ وَكُلًّا اَتَيْنَاهُمَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَاهَا

(۱) یعنی گوسفند ان قومی در زراعت قومی دیگر بوقت شب درآمدند و چرا کردند داؤد علیه السلام حکم کرد بدادن گوسفند ان عوض زراعت سلیمان حکم کرد این قوم را باصلاح زراعت و آن قوم را بانتفاع از شیر غنم تا وقتی که زراعت بحال خود رسد حکم سلیمان اصوب بود والله اعلم .

بودیم حکمت و دانش و مسخر گردانیدیم
با داؤد کوه ها را که با او تسبیح می گفتند
و مرغان را نیز مسخر ساختیم و ما بودیم
کننده (۷۹) .

و پیاموختیم اورا ساختن لباسی برای شما
که نگاه دارد شمارا از ضرر کارزار شما^(۱)
پس آیا هستید شکر کننده (۸۰) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان
باد تند و زنده می رفت بفرمان وی بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن (یعنی شام)
و بودیم بهر چیز دانا (۸۱) .

و مسخر ساختیم از دیوان جماعتی را که
غواصی می کردند برای وی و می کردند
کاری غیر آن نیز و بودیم ایشان را نگاه
دارنده (۸۲) .

و یادکن ایوب را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خویش بآنکه مرا رسیده است
رنج و تو مهربان ترین مهربانانی (۸۳) .

پس قبول کردیم دعای او را پس دور ساختیم
آنچه با وی بود از رنج و عطا کردیم
اورا فرزندان او و مانند ایشان همراه ایشان
بسبب مهربانی از نزدیک خویش و تاپندی
بود عبادت کنندگان را (۸۴) .

و یادکن اسمعیل را و ادریس را و ذوالکفل
را هر یکی از صبر کنندگان بود (۸۵) .
و درآوردیم ایشان را در رحمت خود
هر آئینه ایشان از نیکوکاران بودند (۸۶) .

مَعَ دَاوُدَ الْجَبَالِ يُسَيِّحْنَ وَالطَّلِيحَ وَكُنَّا فاعِلِينَ ۝

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُخَوِّضَكُمْ
مِّنْ بَابِكُمْ فَهَلْ أَنتُمْ شَاكِرُونَ ۝

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِشَيْءٍ غَلِيظِينَ ۝

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَن يَغْوِصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونِ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ۝

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ۝

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكُفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ
وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ
لِلْعَالَمِينَ ۝

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ۝

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ۝

(۱) یعنی ساختن زره .

وَذَٰلِكُنَّ إِذْ دُخِبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ يَنْقُدَ رَعِيَّتَهُ
فَتَأَذَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَّٰلِكَ
نُفِیُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَذَكَرْنَا إِذْ تَأَذَّى رَبُّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٥﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيٰى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خِشَعِينَ ﴿٩٠﴾

وَالَّذِي أَحْصَتْ فَرِجَهَا فَفَتَحْنَا فِيهَا مِنْ دُونِهَا
وَجَعَلْنَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾

وَنَقُطُوا أَمْرَكُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾

ویادکن ذوالنون را چون رفت خشم
خورده^(۱) پس گمان کرد که تنگ نگیریم
بروی^(۲) پس ندا کرد در تاریکی ها بآن که
هیچ معبود بحق نیست غیر تو پاکی تراست
هرآئینه من بودم ازستمگاران (۸۷) .

پس قبول کردیم دعای او را و نجات
دادیمش از غم و همچنین نجات می دهیم
مسلمانان را (۸۸) .

ویادکن زکریا را چون ندا کرد بجانب
پروردگار خود ای پروردگار من
مگذار مرا تنها و تو بهترین وارثانی (۸۹) .

پس قبول کردیم دعای او را و بخشیدیم
او را یحییٰ و نیکو ساختیم برای اوزن او را
هرآئینه این پیغامبران شتاب می کردند
در نیکی ها و می خواندند ما را بتوقع و
خوف و بودند برای ما نیاز مند (۹۰) .

ویادکن زنی را که بعفت نگاه داشت
شرمگاه خود را پس دمیدیم در آن روح
خود را و ساختیم او را و پسر او را نشانه
برای عالمها (۹۱) .

گفتیم هرآئینه اینست ملت شما ملت
یکتا و من پروردگار شما ام پس عبادت
من کنید^(۳) (۹۲) .

و متفرق شدند امت هادِر کار خود^(۴)

(۱) یعنی بر قوم خود بغیر اذن الهی واللہ اعلم .

(۲) القصه حوت او را بخلق درکشید .

(۳) یعنی اصل دین واحد است و اختلاف در فروع می باشد .

(۴) یعنی در اصل دین .

درمیان خویش هر يك بسوی مارجوع
کنندگان اند (۹۳) .

پس هرکه بکند ازجنس کارهای شائسته
واوومن باشد پس ناقبولی نه بُود سعی
اورا وهرآئینه برای اومی نویسیم (۹۴) .

ومحال است برهردیهی که هلاک کردیم
اوراآنکه بازگردند (یعنی بدنیا) (۹۵) .

تاوقتیکه کشاده شود قیدیاجوج وماجوج
ایشان ازهربلندی بشتابند (۹۶) .

ونزدیک برسد وعدهٔ راست پس ناگهان
حال اینست بالادوخته شود چشم های
کافران گویند وای برماهرآئینه درغفلت
بودیم ازین حال بلکه بودیم ستمگار
(۹۷) .

هرآئینه شما وآنچه می پرستید بجز خدا
یعنی بتان آتش انگیز دوزخ باشید
شما بروی داخل شوید(۹۸) .

اگر می بودند این معبودان داخل نمی
شدند به دوزخ و همه ایشان
آنجا جاویدان باشند (۹۹) .

ایشان را آنجاناله باشد وایشان آنجاهیچ
نه شنوند (۱۰۰) .

هرآئینه آنانکه سابقاً مقررشد برای ایشان
ازجانب مانیکوئی این جماعت ازدوزخ
دور کرده شوند (۱۰۱) .

نه شنوند آواز دوزخ را وایشان درآنچه
خواهد نفسهای ایشان جاویدانند (۱۰۲) .

اندوهگین نه سازد ایشان را آن ترس
بزرگ وپیش آیند ایشان را فرشتگان گویند

فَنَنْعَمُ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا تُقْرَأُ
لِسَعِيهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿۹۳﴾

وَحَرَمٌ عَلَى قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿۹۴﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ
حَدَبٍ يَّبْسِلُونَ ﴿۹۵﴾

وَاقْتَرَبَ الْعَذَابُ الْحَقُّ فَذَأْبِ شَاطِئِهِ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَوْنُكُنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ
كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۹۶﴾

إِنَّمَا وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ
أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿۹۷﴾

لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ إِلَهًا مَا وَرَدُوا مَا دُونَهَا
خَلِدُونَ ﴿۹۸﴾

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿۹۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿۱۰۰﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيَّتَهُمْ وَهُمْ فِي مَا اسْتَحْتَسَتْ أَنْفُسُهُمْ
خَالِدُونَ ﴿۱۰۱﴾

لَا يَحُزُّهُمْ فَزَعُ الْأَكْبَرِ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۱۰۲﴾

اینست آن روز که شمارا وعده داده می شد (۱۰۳) .

روزی که در پیچیم آسمان را مانند پیچیدن طومار وقت نوشتن نامه هارا چنانکه آغازیدیم اول آفرینش را دیگر بار کنیم آفرینش وعده لازم بر ما هر آئینه ماکنده ایم (۱۰۴) .

وهر آئینه نوشتیم در زبور بعد از تورات که زمین وارث آن شوند بندگان شائسته ما^(۱) (۱۰۵) .

هر آئینه در آنچه گفته شد کفایت است گروه عابدان را (۱۰۶) .

ونه فرستادیم ترا مگر از روی مهربانی بر عالمها (۱۰۷) .

بگو جزاین نیست که وحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما خدای یکتاست پس آیا گردن نهنده هستید (۱۰۸) .

پس اگر اعراض کنند پس بگو خبردار ساختیم شمارا بروجهی که همه برابر باشید ونمی دانم که نزدیک است یا دور است آنچه وعده داده میشود (۱۰۹) .

هر آئینه خدای داند آشکارا از سخن ومی داند آنچه پنهان می کنید (۱۱۰) .

ونمی دانم شاید تاخیر موعود ابتلا باشد شمارا وبهره مندی باشد تا مدتی (۱۱۱) .

يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَغَيِّ السَّجِلِ لَنُكْتِبَ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعُدَا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٣﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاءً لِقَوْمٍ غَيْبِينَ ﴿١٠٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٦﴾

قُلْ إِنَّمَا يُدْعَىٰ إِلَى اللَّهِ وَالْحَقِّ هَدًى ۚ قُلْ أَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٧﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۚ وَإِنْ أَذْرِبْ أَقْرَبَ ۚ أَمْ يُعِيبُ مَا تَوَعَّدُونَ ﴿١٠٨﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١٠٩﴾

وَأِنْ أَذْرِبْ أَعْلَىٰ غُبَّةٍ لَّنْ يَمَسَّ إِلَىٰ جَنِّينَ ﴿١١٠﴾

(۱) یعنی در آخر زمان پیغامبری مبعوث شود و امت او بر هر زمین غالب شود والله اعلم .

پیغامبر گفت ای پروردگار من حکم کن
براستی و پروردگار مابخشانده است
ازوی مدد طلب کرده می شود برآنچه
بیان می کنید (۱۱۲) .

سوره حج مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
هرآئینه زلزله که نزدیک قیامت باشد
چیزی بزرگ ست (۱) .

روزی که ببینید آن را غافل شود هر شیر
دهنده از طفلی که شیر می دهدش و بنهد
هر زن باردار بارشکم خود را و ببینی مردمان
را مست و نیستند مست ولیکن عذاب
خدا سخت ست (۲) .

و از مردمان کسی هست که گفتگو می کند
در شان خدا بغیر دانش و پیروی می نماید
هر شیطان متمرّد را (۳) .

که در قضای الهی نوشته شده است بروی
که هر که دوست داری او کند پس وی
گمراه کندش و راه نمایدش بسوی عذاب
آتش (۴) .

ای مردمان اگر در شک اید از رستخیز پس
هرآئینه ما فریدیم شمارا از خاک باز از نطفه
بازاز خون بسته باز از گوشت پاره
صورت داده و غیر صورت داده (می
گوئیم) تا واضح سازیم برای شما و قرار
می دهیم در رحمتها چیزی را که خواهیم
تامیعیاد معین باز بیرون می آریم شمارا

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا نَصَّبُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝

يَوْمَ تَرَوْهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَقَعُ كُلُّ آتٍ حَمْلٍ حَمْلًا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَى
وَمَا هُمْ بِسُكَرَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ
كُلَّ شَيْطَانٍ مُرِيدٍ ۝

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى
عَذَابِ السَّعِيرِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ
مِّن نَّبَإٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن
مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَئِنْ أَبْلَغْتُمْ لَأَشَدَّكُمْ وَنُؤَمِّرُكُمْ

يَتَوَلَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِثُ إِلَىٰ أَذَلِّ الْعُمُرِ لِكَيْلَا
يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمِ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝

کودکی باز تربیت می کنیم تا برسید
بنهایت جوانی خود و از شما کسی بود که
میرانده شود و از شما کسی بود که
باز گردانیده شود به بدترین عمر تا نداند
چیزی را بعد از آن که می دانست و می
بینی زمین را خشک شده پس وقتی که
فرو فرستادیم بر آن آب را جنبش کند
و بیافزاید و برویاند از هر قسم رونق دار
(۵) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ
وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

این همه به سبب آنست که خدا همونست
ثابت و آنکه وی زنده می کند مُردگان را
و آنکه وی بر همه چیز تواناست (۶) .

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا تَوَّانَ اللَّهُ يَبْعَثُ مَنْ
فِي الْقُبُورِ ۝

و آنکه قیامت آمدنی ست نیست هیچ
شبهه در آن و آنکه خدا برانگیزد آنان را که
در گور ها باشند (۷) .

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ۝

و از مردمان کسی هست که گفتگومی کند
در شانِ خدا بغیر دانش و بغیر هدایت
و بغیر کتاب روشن (۸) .

ثَانِي عَطْفُهُ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝

پیچیده صفحه گردن خود را^(۱) تا گمراه
کند از راهِ خدا او را است درد دنیا رسوائی
بچشانیم او را روز قیامت عذابِ سوختن
(۹) .

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدُكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ۝

گویم این به سبب آن اعمال ست که
فرستادش دودست توو به سبب آن ست
که خدانیست ستم کننده بر بندگان (۱۰) .

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّبِعُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ

و از مردمان کسی هست که عبادت می

(۱) یعنی تکبرکنان .

خَيْرُ لُطْفَانٍ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ لِّأَعْلَبِ عَلَى
وَجْهِهِ بِخَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْبَيِّنُ ⑪

يَدْعُو مَنْ دُونَ اللَّهِ مَا لَا يَصُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ
الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ⑫

يَدْعُو مَنْ صَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَى
وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ⑬

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑭

مَنْ كَانَ يَطْمُنْ أَنْ لَنْ يَنصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ
فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ⑮

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ⑯

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنَّصَارَى
وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑰

کند خدا را برکناره پس اگر برسد
اورانعمتی آرام گیرد بآن عبادت و اگر
برسد اورا بلای برگردد بروی خود باخت
دنیا و آخرت را اینست زیانِ ظاهر (۱۱).

به نیایش می خواند بجز خدا چیزی را که
زیان نه رساندش و سودنه دهدش اینست
گمراهیِ دور (۱۲).

میخواند کسی را که زیان او نزدیک
ترست از سود او هر آینه بد خداوند ست
و بدیاری ست (۱۳).

هر آینه خدا درآرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند در بوستانها
که می رود زیر آن جوئیها هر آینه خدا می
کند آنچه می خواهد (۱۴).

هر که پنداشته باشد که نصرت نخواهد
داد خدا پیغامبر را در دنیا و آخرت پس
باید بیاویزد ریسمانی بجانب بالا باز باید
که قطع نماید پس ببیند آیا دور می کنان
تدبیر او چیزی را که بخشم آورده (۱۵).

و همچنین فرو فرستادیم قرآن را آیات
روشن و بدانید که خدا راه می نماید
هر کرا خواهد (۱۶).

هر آینه آنان که ایمان آوردند و آنانکه یهود
شدند و ستاره پرستان و ترسایان و گبران و
مشرکان خدای تعالی فیصله خواهد کرد
میان ایشان روز قیامت هر آینه خدا بر هر

(۱) یعنی اگر ازین غصه بمیرد هیچ ضرر نکند .

چیز مطلع ست (۱۷) .

آیندیدی که سجده می کنند خدای تعالی را آنانکه در آسمان هاند و آنانکه در زمین اند و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهارپایان و بسیاری از مردمان و بسیار کس هستند که ثابت شده است برایشان عذاب و هرکرا خوار کند خدا پس نیست اوراهیچ گرامی دارنده هر آئینه خدای کند آنچه می خواهد (۱۸) .

این دو فریق دشمنان یکدیگر اند خصومت کردند در شان پروردگار خویش پس آنانکه کافر شدند قطع کرده شد برای ایشان جامها از آتش ریخته شود بالای سرایشان آب گرم (۱۹) .

گداخته گردد بآن هر چه در شکم ایشان باشد و پوست های نیز (۲۰) .

و برای کوفتن ایشان مهیا باشند گرزها از آهن (۲۱) .

هر گاهی که خواهند که بر آیند از دوزخ خلاص شوند از آندوه بازگردانیده شوند آنجا و گفته شود بچشید عذاب سوختن (۲۲) .

هر آئینه خدا در می آرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند در بوستانها میرود در زیر آن جوئیها پیرایه پوشانیده شوند آنجا دستوانها از زر و پوشانیده شوند مروارید و لباس ایشان آنجا ابریشم بود (۲۳) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَيْفَ يُعْزِرُكَ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُّنِ
اللَّهُ فَمَالَهُ مِنْ مُّكْرٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ^(۱۵)

هَذَانِ خَصْمَيْنِ اِتَّخَصَمُوا فِي رَيْبٍ ۚ فَالَّذِينَ كَفَرُوا
قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ تَلٍّ يُّصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمْ
الْحَمِيمُ^(۱۶)

يُضْرَبُونَ بِأُفٍّ مِّنْ نُّجُومٍ وَالْخِجَارِ^(۱۷)

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِّنْ حَدِيدٍ^(۱۸)

كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا
فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ^(۱۹)

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَيُؤْتَوْنَ أَوْلِيَاءُ لَهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ^(۲۰)

راه نمود شد^(۱) ایشان را بپاکیزه از سخن و دلالت کرده شد ایشان را بر ابراهیم خدای ستوده (۲۴) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و باز می دارند از راه خدا و از مسجد حرام که پیدا کرده ایم آن را برای مردمان یکسان آنجا متوطن و صحرائین و هر که خواهد آنجا جروی کردن بستمگاری بپوشانیم و او را از عذاب درد دهنده (۲۵) .

و یاد کن چون معین ساختیم برای ابراهیم موضع خانه کعبه را این سخن گفته که شریک مقرر مکن بامن هیچ چیزی را و پاک کن خانه مرا برای طواف کنندگان و ایستادگان و رکوع کنندگان و سجود کنندگان^(۲) (۲۶) .

و آوازه در میان مردمان بحج تابیا بند پیش تو پیاده و سوار بر هر شتر لاغر می آیند این شتران لاغر از همراه دور (۲۷) .

تا حاضر شوند نزدیک فائده هابری خویش و یاد کنند نام خدا را در روزی چند دانسته شده^(۳) و بعد از وی بر ذبح آنچه خدای تعالی روزی داده است ایشان را از قسم چهار پایان مواشی پس بخورید از آن و بخورانید درمانده درویش را (۲۸) .

وَهُدُوا إِلَى الصَّالِحِينَ مِنَ الْقَوْلِ ۖ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطٍ مُبِينٍ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُؤْذِ فِيهِ بِالْحَادِ يُظْلَمُ تُدْفَعُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ ۝

وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ أَنَّ الْبَيْتَ أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۝

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَاكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ۝

(۱) یعنی درد دنیا .

(۲) یعنی برای نمازگزاران .

(۳) یعنی یوم نحر و ایام تشریق .

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُؤْتُوا نَذْرَهُمْ
وَلِيَقْظُوا يَابَيْتِ الْعَيْتِي ۝

ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمُ حُرْمَتَ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَأَجَلْتُ لَكُمْ الْأَنْعَامَ إِلَّا مَا يَمِثُّ عَلَيْكُمْ فَأَجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ۝

خُنْفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرَجَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي
مَكَانٍ سَحِيقٍ ۝

ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمُ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ۝

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ
الْعَيْتِيِّ ۝

بازباید که دور کنند چرک تن خود را و به
و فارسانند نذرهای خود را و طواف نمایند
باین خانه قدیم^(۱) (۲۹) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم کردن بهترست
اورانزدیک پروردگار او و حلال کرده شد
برای شمامواشی^(۲) مگر آنچه خوانده
خواهد شد بر شما^(۳) پس احتراز کنید
از پلیدی بتان و احتراز کنید از سخن
دروغ^(۴) (۳۰) .

حنیفی دین شده برای خدا غیر شریک
مقررکننده باوی و هرکه شریک مقرر کند
با خدا پس گویا که فرود افتاد از آسمان
پس بربایند او را مرغان مردار خوار
یافروا فگند او را بباد بمکانی دور^(۵)
(۳۱) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم از تقوی دلهاست
(۳۲) .

شمارا در آن مواشی فائده هاست
تامیعیادی معین باز جائی فرود آمدن آن
بخانه قدیم است (۳۳) .

(۱) یعنی کعبه زیرا که اول بنا شد بعد از آن بیت المقدس .

(۲) یعنی شتر و گاو و بز و گوسفند .

(۳) یعنی میت و خون مسفوح .

(۴) یعنی گواهی دروغ .

(۵) حاصل آنست که هلاک شد بوجهی که امید نجات نماند .

وهرامتی را معین ساخته ایم طریق قربانی
تایادکنند نام خدا برآنچه داده است ایشان
را از چهارپایان مواشی پس معبود شما
معبود یکتاست پس او را منقادشوید
و(یامحمد) بشارت ده نیایش کنندگان را
(۳۴) .

آنان را که چون یادکرده شود خدا بترسد
دل های ایشان وصبر کنندگان را برآنچه
برسدبایشان وبرپادارندگان نمازرا وآنان
را که ازآنچه روزی دادیم بایشان خرج
می کنند (۳۵) .

وشرانِ قربانی راساخته ایم برای
شما از شعائر خدا شمارا درآن نیکی ست
پس یادکنید نام خدا را برنحر آنها
برچهارپای ایستاده پس چون بزمین افتد
پهلوی آن بخورید از آنها وبخورانید
درویش بی سوال را و سوال کننده را
همچنین رام گردانیدیم چهار پایان را برای
شما بود که شکر کنید (۳۶) .

نمی رسد بخدا گوشت های قربانی ها و نه
خونهای این ها ولیکن می رسد بوی
پرهیزگاری از شما هم چنین رام گردانیدیم
قربانی ها برای شما تا به بزرگی یادکنید
خدا را بشکر آنکه راه نمود شما را
و بشارت ده نیکوکاران را (۳۷) .

هر آئینه خدا دفع می کند از مسلمانان^(۱)

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا
رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۚ وَاللَّهُ وَاحِدٌ
فَلَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئٌ ۚ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالضَّالِّينَ عَلَىٰ
مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُم مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۚ
فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوًّا ۖ فَاِذَا وَجِيتُ جُوبُهَا
فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ ۚ كَذٰلِكَ سَخَّرْنَاهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

لَن يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَبَالَهُ
التَّقْوَىٰ وَمَنْ مِّثْلُكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُشْكِرُوا اللَّهَ عَلَىٰ
مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفٰسِقِينَ

(۱) یعنی ضرر اعداء ایشان را .

خَوَانِ كُفُورٌ ﴿۳۸﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يُقْتُلُونَ يَا نَحْمُ ظَلَمُوا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

هرآئینه خدادوست نمی دارد هرخیانت
کننده ناسپاس را (۳۸) .

دستوری جهاد داده شد آنانرا که کفار
بایشان جنگ می کنند بسبب آنکه برایشان
ستم رفته است وهرآئینه خدا بر نصرت
دادن ایشان تواناست (۳۹) .

دستوری جهاد داده شد آنان را که بیرون
آورده شد ایشان را از خانهای ایشان بغیر
حق لیکن به سبب آنکه می گفتند
پروردگار ما خداست و اگر نه بودی دفع
کردن خدا مردمان را بعضی را بدست
بعضی ویران کرده می شد خلوتهای
رهبانان و عبادت خانه های یهود و عبادت خانه
های مسلمانان که یاد کرده می شود در آن
مواضع نام خدا بسیاری و البته نصرت
خواهد داد خدا کسی را که قصد نصرت
دین وی کند وهرآئینه خداتوانا غالب
ست نصرت خواهد داد (۴۰) .

انان را که اگر دسترس دهیم ایشان را
در زمین برپادارند نماز را و بدهند زکوة را
و بفرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار
ناپسندیده و خدا راست نهایت همه
کارها^(۱) (۴۱) .

لَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ
وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتِنَتْ
صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسْجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا
وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَهْدِيَ اللَّهُ الْقَوِيَّ عَزِيزٌ ﴿۴۰﴾

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ
الْأُمُورِ ﴿۴۱﴾

(۱) درین آیت دلالت ست بر صحتِ خلافتِ خلفای اربعه زیرا که ایشان از مهاجرین
اولین بودند و متمکن شدند در زمین پس لازم آید که اقامت صلوة و ایتاء زکوة و امر
به معروف و نهی از منکر از ایشان بظهور رسد و متمکن فی الارض چون بآن
حضال جمع شود همان ست خلافت نبوت .

وَأَن يَكِيدَ إِذْ يَبُوءُ أَنَّهُ قَدِ ابْتَدَأَ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٦٠﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٦١﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَالْكَذِّبُ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ

أَخَذْتُهُمْ وَقَعَبْتُ أَعْيُنَهُمْ لِيَكْفُرُوا ﴿٦٢﴾

فَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا

وَبَنُو ثَعْلَبَةَ وَقِصْرَ لَمُؤَذِّبٍ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَكُنُوا لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ

إِذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَأَنذَرْنَاهَا لَعْنَى الْأَبْصَارِ وَلَكِن

تَعَصَّى الْقُلُوبُ الْبَاقِي فِي الضُّدِّ ﴿٦٤﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا

عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّنْ قَدَرٍ ﴿٦٥﴾

وَكَايْنِ مِنَ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّهَا أَخَذْتُهَا

فَالْقَبَضِ ﴿٦٦﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا كُنُودٌ يُؤْمِنُ ﴿٦٧﴾

واگردروغگو شمردند ترا پس هراثینه
دروغگو شمرده بودند پیش از ایشان قوم
نوح وعاد و ثمود (۴۲) .

و قوم ابراهیم و قوم لوط (۴۳) .

واهل مدین و دروغگو شمرده شد موسی
را پس مهلت دادم این کافران را
بازگفتار کردم ایشان را پس چگونه بود
عقوبت من (۴۴) .

پس بسا دبی که هلاک ساختیم آن را
ووی ستمگار بود پس وی افتاده است
برسقف های خود و بسیار چاه بیکارمانده
و بسامحلی بلند خراب شده (۴۵) .

ایاسیرنکرده اند در زمین تا بُودایشان را
دلها که فهم کنند بآن یا گوشها که بشنوند
بآن هراثینه حال اینست که نابینامی
شوند چشم هاولیکن نابینامی شوند آن دل
ها که در سینها اند (۴۶) .

وزود می طلبند از تو عذاب را و هرگز خلاف
نخواهد کرد خدا وعده خود را و هراثینه
يك روز نزيك پروردگارتو مانند هزار سال
ست از آنچه می شمرد (۴۷) .

و بسادیه که مهلت دادم آن را و آن
ستمگار بود باز گرفتار کردم آنرا و بسوی
من ست بازگشت (۴۸) .

بگوای مردمان جزاین نیست که من برای
شما ترساننده آشکارام (۴۹) .

(۱) یعنی اگر خواهد کار هزار سال دريك روز تمام کند پس این بسبب عجز نیست بلکه
بنابر مصالحی که جز او کس نمیداند .

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَبُزْغٌ كَرِيمٌ ۝۵۰

پس آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند ایشان را است آمرزش و روزی نیک (۵۰) .

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي الْبَيْتِ الْمُعْجِزِ مِنْ أَوْلِيكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ۝۵۱

و آنان که سعی کردند در آیاتِ ما عاجز کنان (بزعم خود) ایشان اند اهل دوزخ (۵۱) .

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَثَّلَ
لِلْقُلُوبِ الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِمْ فَمِيسِرُهُمْ مَّا يَلْقَى الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ إِلَيْتَهُ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ۝۵۲

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ فرستاده و نه هیچ صاحب وحی الا چون آرزوی بخاطر بست افگند شیطان چیزی در آرزوی وی پس دورمی کند خدا آنچه شیطان انداخته است باز محکم می کند خدا آیات خود را و خدادانا با حکمت ست (۵۲) (۱) .

لِيَجْعَلَ مَا يَلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَكُنْىَ شِقَاقِي
بَعِيدٍ ۝۵۳

تا بگرداند خدا آنچه شیطان افگند بلای در حق آنانکه در دل های ایشان بیماری است و آنان که سخت ست دل های ایشان و هر آئینه ستمگاران در مخالفت دور و دراز آند (۵۳) .

وَلْيَعْلَمِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ

و تابدانند آنان که داده شده است ایشان را علم که آن وحی راست ست از جانب پروردگار تو پس ایمان آرند بآن پس

(۱) مترجم گوید مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که هجرت کرده اند بزمنی که نخل بسیار دارد پس وهم بجانب یمامه و هجر رفت و در نفس الامر مدینه بود مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که بمکه درآمده اند حلق و قصر میکنند پس وهم آمد که در همان سال این معنی واقع شود و در نفس الامر بعد از سالهای چند متحقق شد و در امثال این صورت امتحان مخلصان و منافقان در میان می آید والله اعلم .

لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۴﴾

نیایش کنند برای خدا دل های ایشان
وهرآئینه خداراه نماینده است مسلمانان
را بسوی راه راست (۵۴) .

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَقَابِهِمْ ﴿۵۵﴾

وهمیشه باشند کافران درشبهه از آن وحی
تاوقتیکه بیاید بایشان قیامت ناگهان یا
بیاید بایشان عقوبت روزی نهایت نحس
(۵۵) .

الْمَلِكُ يَوْمَ يَمِيزُ اللَّهُ بَيْنَهُمْ قَالَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حُذُوتِ الْجَعَلِ ﴿۵۶﴾

بادشاهی آن روزخداراست حکم کند
میان ایشان پس آنان که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند دربوستانهای
نعمت باشند (۵۶) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿۵۷﴾

وآنانکه کافر شدند ودروغ شمردند آیات
مارا آن جماعت ایشان را باشد عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَتِلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ﴿۵۸﴾

وآنانکه هجرت کردند درراه خدا پس
کشته شدند یا بمردند هرآئینه روزی دهد
ایشان را خداروزی نیک^(۱) وهرآئینه
خداوی بهترین روزی دهندگان ست
(۵۸) .

لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ ﴿۵۹﴾

البته درآردایشان را بموضعی که خوشنود
شوندازآن وهرآئینه خدا دانابردبارست
(۵۹) .

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِسَبِيلِ مَا عَاقَبَ بِهِ تَعْنِي
عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿۶۰﴾

حکم این ست وهرکه درپی ایذای کسی
افتاد بمانند آنکه ایذا داده شد او را بعد
ازآن تعدی کرده شد بروی هرآئینه
نصرت خواهد داد او را خدا هرآئینه خدا

(۱) یعنی دربهشت .

بخشاینده آمرزگارست (۶۰) .

این نصرت بسبب آنست که خدا درمی آرد شب را درروز و درمی آرد روز را درشب و به سبب آنست که خداشنواییناست (۶۱) .

این نصرت به سبب آنست که خدا همونست ثابت و آنچه می خوانند کافران بجز وی همونست باطل و به سبب آنست که خدا همون ست بلند مرتبه بزرگ قدر (۶۲) .

آیاندیدی که خدا فرود آورد از آسمان آب را پس زمین سرسبز شود هر آئینه خدا لطف کننده داناست (۶۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین ست و هر آئینه خدا همونست بی نیاز ستوده کار (۶۴) .

ایاندیدی که خدا مسخر کرد برای شما آنچه در زمین است و مسخر ساخت کشتی ها می رود در دریا بفرمان او نگاه میدارد آسمان را از آنکه بیفتد بر زمین مگر بدستور او هر آئینه خدا در حق مردمان بخشاینده مهربان است (۶۵) .

واوست آنکه زنده کرده شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده کند شمارا هر آئینه آدمی ناسپاس ست (۶۶) .

برای هر گرو هی معین کرده ایم شریعتی را که ایشان عمل کننده اند بر آن پس باید که نزاع نه کنند باتو درین کار و بخوان بسوی پروردگار خویش هر آئینه

ذَلِكَ يَٰۤاَنۡلَٰهُ يُوۡلِٰٓٔحِ الۡاٰمِلِۡنَ فِى السَّاعَةِ وَيُوۡلِٰٓٔحِ الۡمَآرِ
فِى الۡاٰمِلِۡنَ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِیۡعٌۢ بَصِیۡرٌ ﴿۶۰﴾

ذَلِكَ يَٰۤاَنۡلَٰهُ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوۡنَ مِنْ دُوۡنِہٖ
هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِیُّ الْکَبِیۡرُ ﴿۶۱﴾

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَسْرَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَنۡضِیۡجُہُ
اَلۡاَرۡضَ مُخۡضَرَّةً اِنَّ اللّٰهَ لَطِیۡفٌ خَبِیۡرٌ ﴿۶۲﴾

لَہٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الۡاَرۡضِ
وَ اِنَّ اللّٰهَ لَہُوَ الْغَنِیُّ الْحَمِیۡدُ ﴿۶۳﴾

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَکُمۡ مَا فِی الۡاَرۡضِ وَاَلۡفَلَکَ تَجْرِیۡ
فِی الْبَحْرِ بِاَمْرِہٖ وَیُسِکَ السَّمَآءَ اَنۡ نَّعۡقَ عَلَی الۡاَرۡضِ
اِلَّا یَاۡذِنَہٗ اِنَّ اللّٰهَ یَاۡلِ النَّاسِ لَہُوَ تَّوَّابٌ حَیۡمٌ ﴿۶۴﴾

وَهَٰذَا نَبِیُّۤاَ اٰمِیۡاۡکُمۡ یُنۡبِیۡئُکُمۡ نَفَعٌۭ لَّکُمۡ
اِنَّ الْاِنۡسَانَ لَکَفُوۡرٌ ﴿۶۵﴾

لِکُلِّ اُمَّۃٍ جَعَلۡنَا مَسَکًا هُمۡ نَاسِکُوۡہُ فَلَا یُنَازِعُکَ فِی
الۡاَمْرِ وَاذۡعُرۡ اِلَی رَبِّکَ اِنَّکَ لَعَلٰی هُدٰی مُسۡتَقِیۡمٌ ﴿۶۶﴾

براهِ راستی (۶۷) .

واگر مکابره نمایند باتوبگو خدا دانا ترست بآنچه می کنید (۶۸) .

خداحکم خواهد کرد میان شما روزقیامت درآنچه اندران اختلاف می کنید^(۱) (۶۹) .

آیا نه دانستی که خدای داند هرچه درآسمان وزمین ست هرآئینه این همه ثبت است درکتابی این همه برخدا آسان ست (۷۰) .

وعبادت می کنند بجز خداچیزی را که فرو نفرستاده است خدا حجتی برآن وچیزی که نیست ایشان را برثبوت آن دانش ونیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۷۱) .

وچون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما واضح آمده می شناسی در رویهای این کافران ناخوشی نزدیک می شوند ازآنکه حمله کنند برآنان که می خوانند برایشان آیاتِ ما بگوآیا خبردهم شمارا به ناخوشت ازین آن دوزخ ست وعده داده است خدا آن را بکافران و وی بدجائست (۷۲) .

ای مردمان پدید آورده شد داستانی پس بشنوید آن را هرآئینه آنانکه می خوانید

وَلَا جَادِلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۶۵﴾

اللَّهُ يَعْلَمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۶۶﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۶۷﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا

وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿۶۸﴾

وَإِذَا نُنَادِيهِمْ لِيُتْلِيَنَّهُ نَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ

كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْمَعُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ

الْآيَاتِ قُلْ أَفَأَنْتُمْ بِشِرْكِي مِنْ ذَلِكَُمْ، النَّارُ وَعَدَهَا

اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَوْيَسَ الْمُصِيرُ ﴿۶۹﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لِمَنْ أَلَدِينَ

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ

(۱) مترجم گوید درین آیت اشاره است بآنکه اختلاف شرائع بسبب اختلاف عصوراست وهمه شرائع حق ست ودرزمان خودمعمول به است پس نزاع درحقیقت بآنها نباید کرد .

بجز خدا آفریدن نه توانند مگسی را
اگرچه جمع شوند برای آن و اگر بُر باید
از ایشان مگس چیزی را خلاص نه نتوانند
کرد آن را از مگس ناتوان شد طالب و
مطلوب^(۱) (۷۳) .

تعظیم نکردند خدا را حق تعظیم او هر آئینه
خدا توانا غالب است (۷۴) .

خدا برمی گزیند فرستاده‌ها از فرشتگان
واز مردمان هر آئینه خدا شنوا بیناست
(۷۵) .

می داند آنچه پیش روی ایشان ست
و آنچه پس پشت ایشان ست و بسوی
خدا باز گردانیده می شوند کارها (۷۶) .

ای مسلمانان رکوع کنید و سجده بجا آرید
و عبادت نمائید پروردگار خود را و بکنید
کار نیکو امیدست که رستگار شوید (۷۷) .

و جهاد کنید در راه خدا حق جهادی که
برای خدا باشدوی برگزید شمارا و نه
ساخت بر شما دردین هیچ تنگی مشروع
کرد دین پدر شما ابراهیم خدانام نهاد
شمارا مسلمان پیش ازین^(۲) و در قرآن
نیز تاباشد پیغامبر گواه بر شما و باشید
شما گواه بر مردمان پس برپادارید نماز را
و بدهید زکوة را و چنگ زنید بخدا
اوست مددگار شما پس نیکو مددگار
و نیکو یاری دهنده است (۷۸) .

اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذِّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِئُوهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الظَّالِمُ وَالْمُطْلُوبُ ۝

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝

أَلَمْ يَصْطَلِفِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ
لَإِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ بَصِيرٌ ۝

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَوَلَى اللَّهُ تَرْجِعَ
الْأُمُورَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادٍ ۖ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ هَذَا
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى
النَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ۝

(۱) یعنی عابد و معبود .

(۲) یعنی در کتب سابقه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خاشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ أَغْرُؤُهُمْ يَخْفَتُونَ ﴿٥﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾

فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَدُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نَظْفَةً فِي ظَرْفٍ لَّيْكِنَ ﴿١٣﴾

ثُمَّ جَعَلْنَا النَّظْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

سوره مومنون مکی است و آن یک
صد و هیجده آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه رستگار شدند مسلمانان (۱) .

آنانکه ایشان در نماز خویش خشوع
کننده اند (۲) .

آنان که ایشان از بیهوده روگردانند (۳) .

و آنان که ایشان زکوة را ادا کننده اند (۴) .

و آنانکه ایشان شرمگاه خود را نگاه
دارنده اند (۵) .

مگر بر زنان خویش یا بر کنیزگانی که
ملك دست ایشان ست پس هر آئینه اینان
نكوهیده نیستند (۶) .

پس هر که طلب کند سوای این انجماعت
از حد گذرنده اند (۷) .

و آنان که ایشان امانت های خود را وعهد
خود را رعایت کننده اند (۸) .

و آنانکه ایشان بر نمازهای خود محافظت
می کنند (۹) .

این جماعت ایشانند آن وارثان (۱۰) .

که عاقبت کار بدست آرند بهشت فردوس
را ایشان آنجا جاوید باشند گانند (۱۱) .

و هر آئینه آفریدیم آدمی را از خلاصه ای از
گل (۱۲) .

باز ساختیم آدمی را نطفه در قرارگاه
استوار (۱۳) .

باز ساختیم آن نطفه را خون بسته
باز ساختیم آن خون بسته را گوشت پاره

الْمُضْمَنَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَ الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا
اٰخَرَ فَبَرَكَ اللّٰهُ اَللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ ﴿۱۷﴾

ثُمَّ اَرٰىكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمِيَّتُوْنَ ﴿۱۵﴾

ثُمَّ اَرٰىكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَبَعُوْنَ ﴿۱۶﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ اَنْزَلْنَا عَنْ الْفَلَاقِ غَمَلِيْنَ ﴿۱۵﴾

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّقَدْرِهَا فَاسْكَنْتُ فِي الْاَرْضِؕ وَاَنْزَلْنَا عَلٰى
ذَهَابٍ بِهٖ لَقِيْدُوْنَ ﴿۱۶﴾

فَاَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّحِيْلٍ وَّاَعْتَابٍ لَّكُمْ فِيْهَا فَاوَاكِهٌ
كَثِيْرَةٌ وَمَعْمَارًا تَاْكُلُوْنَ ﴿۱۷﴾

وَشَجَرَةً تُّخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدِّهْنِ
وَصِغْرِ اللَّاجِلِيْنَ ﴿۱۸﴾

وَ اِنَّ لَّكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَوَبْرَةً فَعِيقَةً وَمَتٰنٍ يُّطْوِيْنَ وَاَلَمْ يَكُنْ فِيْهَا

پس ساختیم آن گوشت پاره را
استخوانهای چند پس پوشانیدیم بر آن
استخوانها گوشت را باز آفریدیم اورا
آفرینشی دیگر^(۱) پس بزرگ ست خدا
نیکوترین آفرینندگان (۱۴) .

بازهرآئینه شما بعد ازین البته مردگانید
(۱۵) .

بازهرآئینه شما روزقیامت برانگیخته
گردید (۱۶) .

وهرآئینه آفریدیم بالای شما هفت آسمان
ونبودیم ما ازآفرینش بی خبر (۱۷) .

وفروفرستادیم ازآسمان آب را باندازه
پس جای دادیم اورادرزمین وهرآئینه ما
بردورکردنِ آن توانائیم (۱۸) .

پس بیافریدیم برای شما بآن آب
بوستانهایی اذدرختان خرما وانگور
شمارا درآن بوستانها میوه های بسیار
پیداشود بعض آن رامیخورید^(۲) (۱۹) .

وآفریدیم درختی که بیرون می آیدازطور
سینا یعنی درختِ زیتون میروید بوجهی
که حاصل شود روغن و خورش طعام
خورندگان را (۲۰) .

هرآئینه شمارادرچهارپایان پندی هست
می نوشانیم شمارا ازآنچه درشکمهای
ایشان ست وشمارا درآن چهار پایان

(۱) یعنی نفخ روح وروئیدن ناخن وموی .

(۲) یعنی بطریق قوت .

مَنَافِعُ كَثِيرَةً وَمِمَّا تَأْتِيهِمْ ۝۶

منفعت های بسیارست و بعض اینهارا می خورید (۲۱) .

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ۝۷

و بر چهار پایان و بر کشتی هاسوار کرده می شوید (۲۲) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۝۸

و هرائینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید نیست شمارا هیچ معبودی غیروی آیا نمی ترسید (۲۳) .

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا شُرُوكُكُمْ يُرِيدُونَ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ سَاءَ إِلَهُ لَّانزَلَ مَلَائِكَةً فَأَسْمِعْنَا هَذَا قَوْمًا يَذَّبُونَ ۝۹

پس گفتند اشراف کسانی که کافر بودند از قوم او نیست این شخص مگر آدمی مانند شما خواهد که ریاست پیدا کند بر شما و اگر خواستی خدا هرائینه فرو فرستادی فرشتگان را نه شنیدیم این ماجرا را در پدران نخستین خویش (۲۴) .

إِنَّ هُوَ إِلَّا جُلُودٌ عَلَيْهِمْ قَتْرٌ يُصَوِّبُهُمْ حَتَّىٰ جُنِينَ ۝۱۰

نیست این شخص مگر مردی که به وی عارضه دیوانگی ست پس انتظار وی کنید تا مدتی (۲۵) .

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي إِمْرًا مُّشْرَبًا ۝۱۱

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بسبب آنکه دروغگو شمر دند مرا (۲۶) .

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَن اصْنِعِ الْفُلْكَ يَاعِيزُنَا وَوَحَيْنَا إِذْ اجْتَمَعُوا عَلَيْنَا وَقَالَ الْفُلُورُ قَالُوا لَيْسَ فِيهَا مِنَّا شَيْءٌ رَّوَجَيْنَ أَشْيُنَ وَأَهْلَكَ الْأَمْرَ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنهُمْ وَلَا تَحْطِطُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّعْرِضُونَ ۝۱۲

پس وحی فرستادیم بسوی وی که بساز کشتی را زیر نظارت ما و بفرمان ما پس چون آید فرمان ما و جوش زند تنور پس درآر در کشتی از هر جنسی دو عدد (نروماده) را و درآر اهل خود را الا آنکه از ایشان سبقت کرده است بروی گفته حق و سخن مگو بامن درباره آنان که ستم کردند هرائینه ایشان غرق شدگانند (۲۷) .

قَدْ اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفَلَكَ فَتُحِيلُ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِي يُخَيِّمُ اَمْنُ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۳۸﴾

پس چون راست بنشینى تو و هر که
باتو باشد بر کشتى پس بگو همه ستائش
خداى راست آنکه نجات داد ما را از گروه
ستمگاران (۲۸) .

وَقُلْ رَبِّ اَرْزُقْنِىْ مِمَّا رَزَقْتَ رَبُّكَ اَنْتَ خَيْرُ الْمَرْزُقِينَ ﴿۳۹﴾

و بگوای پروردگار من فرود آر مرا در منزل
مبارک و تو بهترین فرود آرندگانى
(۲۹) .

اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّاُولِىْ الْاَلْبَابِ اِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿۴۰﴾

هر آئینه درین ماجرا نشانه هاست و هر آئینه
ما بودیم امتحان کنندگان (۴۰) .

ثُمَّ اَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِينَ ﴿۴۱﴾

باز بیا فریدیم بعد ایشان قرنِ دیگر را (۴۱) .
پس فرستادیم میان ایشان پیغامبرى را
از قبيله ایشان که عبادت خدا کنید نیست
شمارا هیچ معبود برحق بجزوى آيا
نمی ترسید (۴۲) .

فَاَرْسَلْنَا فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ اِنْ اَعْبُدُوْا اللّٰهَ
مَالَكُمْ مِنْ دُوْنِ الْوَعْدِ اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۴۳﴾

و گفتند رئیسان از قوم وى آنان که
کافر شدند و دروغ شمردند ملاقات
سرای بازپسین را و آسودگى داده بودیم
ایشان را درزندگانی دنیا نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما مى خورد
از آنچه شما از آن مى خورید و مى آشامد
از آنچه شما مى آشامید (۴۳) .

وَقَالَ الْمَلِكُ لِمَنْ اُوْمِرَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا الْاٰخِرَةَ
وَاَرْفَعُوْهُمْ فِيْ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا مَا هٰذَا اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ
مِمَّا تَأْكُلُوْنَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُوْنَ ﴿۴۴﴾

و اگر فرمانبردارى کردید آدمی مانند
خویش را هر آئینه شما آنگاه زیان
کارباشید (۴۴) .

وَلٰكِنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُمْ اِنَّكُمْ اِذَا الْخَبْرُ وَاَنَّ

آيا وعده دهد شما را که شما چون بمیرید
و شوید خاك و استخوانى چند بیرون
آورده خواهید شد (۴۵) .

اَيَعِدُّكُمْ اِنَّكُمْ اِذَا امِتُّمْ وَ كُنْتُمْ تُرَابًا وَّ عِظَامًا
اَنْتُمْ تُخْرَجُونَ ﴿۴۵﴾

بعیدست، بعیدست آنچه وعده داده
مى شوید (۴۶) .

هِيَ اَمْ يَكُنَّ اَيَّامًا لَّيْسَ لَكُمْ فِيْهَا نِعْمَةٌ وَّ تَعَذُّونَ ﴿۴۶﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا كُنْ بِمُبْعُوذِينَ ۝

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ لِفَتْرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا كُنْ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ۝

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنْتُ يُونِ ۝

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْحِقَنَّ يَدِيكَ ۝

فَأَخَذَهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غَنَاءً فَبَعْدَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ۝

لَمْ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخِرِينَ ۝

مَا تَسْئَلُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْجِرُونَ ۝

لَمْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا تَرَاهُمْ أَهْلًا أَهْلًا أُمَّةً رُسُلُهَا كَذُوبًا
فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ
فَبَعْدَ الْقَوْمِ لَذِيُؤْمِنُونَ ۝

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا

نیست زندگانی مگر زندگانی این جهانی
مامی میریم وزنده می شویم ونیستیم
برانگیخته شده (۳۷) .

نیست این شخص مگر مردی که افترا
کرده برخدا دروغ را و مانیتیم
اورا تصدیق کننده (۳۸) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بمقابله آن که دروغگو شمردند مرا
(۳۹) .

گفت باندك زمانی پشیمان خواهند شد
(۴۰) .

پس گرفت ایشانرا آواز سخت بحسب
وعده راست، پس گردانیدیم ایشان را
خاشاك درهم شكسته پس دوری باد گروه
ستمگاران را (۴۱) .

باز پیدا کردیم بعد ایشان قرنهای دیگر را
(۴۲) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از میعاد خود
نه باز پس میمانند (۴۳) .

باز فرستادیم پیغامبران خود را پی در پی
هرگاه آمد بامتی پیغامبر او بدروغ نسبت
کردند اورا پس از پی در آوردیم بعض را
عقب بعضی (یعنی در هلاک) وساختیم
امت هارا افسانه پس دوری باد گروهی را
که ایمان نمی آرند (۴۴) .

باز فرستادیم موسی و برادر او هارون را

(۱) یعنی بعض می میرد و بعض زنده می شود .

وَسَلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۵۶﴾

اِلٰی فِرْعَوْنَ وَهٰمٰنَ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عَلِيْنَ ﴿۵۷﴾

فَقَالُوْا اَنْتُمْ اِبْرٰهِيْمَ وَنٰثِلٰنَ وَتَوٰمِيْهُمَا اَلَتَاغِيْدُوْنَ ﴿۵۸﴾

فَلَذَّيْبُھُمَا فَكَاوُمِیْنَ اَلْمُهَلٰكِيْنَ ﴿۵۹﴾

وَلَقَدْ اٰتٰنَا مُوسٰی الْكِتٰبَ لَعَلَّھُمْ یَهْتَدُوْنَ ﴿۶۰﴾

وَجَعَلْنَا اِبْرٰهِيْمَ وَمَرْیَمَ وَاٰدَمَ اٰیَةً وَاَوٰیھُمَا اِلٰی رَبِّیْ قَدٰتٍ

قَرَارٍ وَمَعٰجِیْنِ ﴿۶۱﴾

یٰۤاٰیُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّیِّبٰتِ وَاَعْمَلُوا صٰلِحًا اِنِّیْ بِمَا

تَعْمَلُوْنَ عَلِیْمٌ ﴿۶۲﴾

وَاِنَّ هٰذِهِ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُوْا ﴿۶۳﴾

فَقَطَّعُوْا اَمْرَھُمْ بَیْنَھُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا

لَدَیْھُمْ فِرْحُوْنَ ﴿۶۴﴾

فَذَرٰھُمْ فِیْ غَمَرِیْھُمْ حَتّٰی حَبْنِ ﴿۶۵﴾

اَحْسَبُوْنَ اَنْھُمْ اِنَّمٰذِرُھُمْ بِهٖ مِنْ تٰلٍ وَنَبِیْنٍ ﴿۶۶﴾

نٰزِلُ لَھُمْ فِی الْحَبْرِیْثِ بَلّٰلَیَسْبَعُوْنَ ﴿۶۷﴾

بانسانه های خویش و بادلیل ظاهر (۴۵) .

بسوی فرعون و جماعت او پس سرکشی کردند و بودند گروه تکبر کننده (۴۶) .

پس گفتند آیا ایمان آریم بدو آدمی مانند خویش و قوم ایشان مارا خدمت گذارند (۴۷) .

پس دروغگو گفتند ایشان را پس شدند از هلاک شدگان (۴۸) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بود که ایشان راه یابند (۴۹) .

و ساختیم پسر مریم را و مادرش رانسانه و جای دادیم ایشان را بزمینی بلند دارای استقرار و دارای آب روان (۵۰) .

گفتیم ای پیغامبران بخورید غذای پاکیزه و بکنید کار نیکو هرآئینه من بآنچه می کنید دانایم (۵۱) .

وهرآئینه این است ملت شما ملت یکتا و من پروردگار شما پس بترسید از من (۵۲) .

پس متفرق ساختند امتان کار خود را در میان خویش پاره پاره هرگروهی بآنچه نزد اوست شادمان ست (۵۳) .

پس بگذار ایشان را در غفلت ایشان تا مدتی (۵۴) .

آیا پندارند که آنچه امداد می کنیم ایشان را بآن ازال و فرزندان (۵۵) .

سعی در نیکوئی ها می کنیم برای ایشان

بلکه نمی دانند^(۱) (۵۶) .

هرآئینه آنان که ایشان از ترس پروردگار خویش مضطربند (۵۷) .

و آنان که ایشان بآیات پروردگار خویش ایمان می آرند (۵۸) .

و آنانکه ایشان به پروردگار خویش شریک مقرر نمی کنند (۵۹) .

و آنان که میدهند آنچه میدهند و دل‌های ایشان ترسانست بسبب آنکه ایشان بسوی پروردگار خویش بازخواهند گشت (۶۰) .

این جماعت سعی می کنند در نیکی ها و ایشان بسوی آن سبقت کننده اند (۶۱) .

و تکلیف نمیدهیم هیچ کس را مگر بقدر طاقت او و نزد ما کتابیست که سخن گوید برآستی^(۲) و برایشان ستم کرده نشود (۶۲) .

بلکه دل‌های ایشان در غفلت ست از این سخن و ایشان را عمل‌هاست غیر^(۳) از این ایشان آن را کننده اند (در غفلت خویش ماندند) (۶۳) .

تا وقتی که چون گرفتار ساختیم آسودگان ایشان را بعذاب ناگهان ایشان فریاد می کردند (۶۴) .

(گفتیم) فریاد کنید امروز هرآئینه شما از مانصرت داده نخواهید شد (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۷﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿۵۸﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَاوْا فَلَهُمْ جِزَاءُ الَّذِي هُمْ يُعْجُونَ ﴿۵۹﴾

أُولَئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَا يَسْقُونَ ﴿۶۰﴾

وَلَا يَحِطُونَ فَتَالَأَنفُسَ هَا لَأَوْسَعُهَا وَلَئِن مَّا كُنْتُ بِإِيْقَانِ الْبَاقِ وَهُمْ لَا يَحْكُمُونَ ﴿۶۱﴾

بَلْ قُلُوبُهُمْ مُّزَيَّنَةٌ لِّغُرُورٍ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّنْ دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عِلْمُونَ ﴿۶۲﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمُ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْعَلُونَ ﴿۶۳﴾

لَا تُخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَرَأَيْتُمْ مَا الْآخِرُونَ ﴿۶۴﴾

(۱) یعنی نعمت نیست بلکه استدرج است .

(۲) یعنی نامه اعمال .

(۳) یعنی غیر انکار قرآن .

قَدْ كَانَتْ إِلَيْنِ مَثَلٌ عَلَيْهِمْ فَلْتَضَعُوا عَلَى أَعْقَابِكُمْ بُرْهَانَكُمْ ۝۳۰

مُسْتَكْبِرِينَ ۝۳۱ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝۳۲

أَقْلَمُ يَدَكَ وَالْقَوْلُ أَمَجَّاهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ۝۳۳

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ۝۳۴

أَمْ يَكُونُونَ فِيهَا عَمَةً ۝۳۵ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ وَكَانُوا هُمْ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝۳۶

وَلَوْ أَنَّهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۝۳۷ بَلْ أَنْتُمْ بِرُؤْسِهِمْ عَنْ قَوْلِهِمْ مُعْرِضُونَ ۝۳۸

أَمْ سَأَلْتَهُمُ خَرْجًا فَقَرَأَ عَلَيْكَ عَذْرَاءٌ وَقُوْحَرًا ۝۳۹

وَأَنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝۴۰

وَلَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصَّوْطِ لَنُكَيِّبُنَّ ۝۴۱

وَلَوْ جِئْتَهُمْ وَكُفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلْجُورِ لَظَعِمَانَهُمْ ۝۴۲ يَعْصُونَ ۝۴۳

وهرآئینه خواننده می شد آیات من بر شما پس شما برپاشنه های خود بازمی گشتید (۶۶) .

تکبر کنان بر آن قرآن بافسانه مشغول شده ترک می کردید (۶۷) .

آیا تأمل نکردند درین سخن یا آمده است بایشان آنچه نیامده بود به پدران نخستین ایشان (۶۸) .

آیا نشناختند پیغامبر خود را پس ایشان باو ناآشنا یند (۶۹) .

آیا میگویند به وی دیوانگی ست بلکه آورده است پیش ایشان سخن راست را و بیشترین ایشان سخن راست را ناخواهانند (۷۰) .

و اگر پیروی کردی خدای تعالی آرزوهای ایشان را هرآئینه درهم می ریخت نظام آسمانهاوزمین وهرکه در آنهاست بلکه آوردیم بدیشان پندایشان را پس ایشان ازپند خویش روگردانند (۷۱) .

آیا میخواهی ازایشان مزدی پس مزد پروردگار تو بهترست و او بهترین روزی دهندگانست (۷۲) .

و هرآئینه تومی خوانی ایشان را بسوی راه راست (۷۳) .

وهرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند باختر از آن راه یکسوشونده اند (۷۴) .

و اگر رحم می کردیم برایشان و بر میداشتیم آنچه بایشان ست از سختی هرآئینه پیوسته می شدند دریراهی خود

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ مَا سَكُنُوا لِيَدِينِهِمْ
وَيَايَعُوا بِعَهْدِي ۖ فَوَدَّ بَعْضُكُم مَّا يَفْعَلُ بَعْضُكُم ۚ

سرگشته (۷۵) .

وهرآئینه گرفتار کردیم ایشان را بعذاب
پس نیایش نکردند به پروردگار خود و
زاری نمی نمایند (درغفلت خویش
ماندند) (۷۶) .

حَتَّىٰ إِذَا تَمَتَّعُوا بِالْعَذَابِ إِذِ الْهَرَفِ إِذْ هُمْ يَقُولُونَ ۖ

تا وقتی که چون بگشادیم برایشان دری
دارای عذاب سخت ناگهان ایشان
در آنجا ناامید شوند گانند (۷۷) .

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ ۚ وَلَآ فِدَاةَ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ۝

واوست آنکه بیافرید برای شما شنوائی
و دیده ها و دل هارا، اندکی شکر گذاری
می کنید (۷۸) .

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝

واوست آنکه پیدا کرد شما را در زمین
و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۷۹) .

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۚ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝

واوست آنکه زنده می کند و می میراند و
او راست آمد و شد شب و روز آیا
نمی فهمید (۸۰) .

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ۝

بلکه گفتند مانند آنچه گفته بودند
نخستینیان (۸۱) .

قَالُوا إِذْ أَرَادْنَا بِكَ تَارِيبًا وَعِظَامًا مَا أَنتَ إِلَّا نَجَسٌ ۝

گفتند آیا چون بمیریم و شویم خاک
و استخوانی چند آیا ما برانگیخته خواهیم
شد (۸۲) .

لَقَدْ وَعَدْنَاكَ ۖ وَإِنَّا نَآهِدَاكَ مِنْ قَبْلُ ۚ إِن هَٰذَا
إِلَّا أَصْطِرَاقُ الْوَلَدَيْنِ ۝

هرآئینه وعده داده شد باین سخن مارا
و پدران مارا پیش ازین نیست این مگر
افسانهای پیشینیان (۸۳) .

قُلْ لَّيْسَ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِلَّا كَمَنْ مَتَّعْتُمُ الْعَمَلُونَ ۝

بگو کراست زمین و آنچه در آنست
(بگوئید) اگر می دانید (۸۴) .

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝

خواهند گفت این همه خدای تراست بگو
آیا پندپذیر نمی شوید (۸۵) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝

بگو کیست پروردگار آسمانهای هفت گانه

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۵﴾

قُلْ مَنْ يَمْدِدْهُ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنَّى تُعَذِّبُونَ ﴿۳۷﴾

بَلْ آتَيْنَهُمُ الْيُسْرَىٰ وَأَنَّهُمْ كَذِبُونَ ﴿۳۸﴾

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنَ الْوَلَدِ اذْكُذِّبْ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۳۹﴾

عَلَيْهِ الْعِيقُ وَالشَّهَادَةُ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۴۰﴾

قُلْ رَبِّ إِنَّمَا تُرِيدُ مِنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿۴۱﴾

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۴۲﴾

وَإِنَّمَا عَلَّمَ الْقُرْآنَ بِإِذْنِ رَبِّكَ مَا تَعَدُّهُمْ لَوْلَا يُدُونَ ﴿۴۳﴾

إِذْ قَامَ بِالْبَيْتِ هُوَ أَحْسَنُ النَّبِيَّةِ هُنَّ أَعْلَمُ بِمَا يُصِفُونَ ﴿۴۴﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿۴۵﴾

و پروردگار عرش بزرگ (۸۶) .

خواهند گفت این همه خدای راست بگو آپس نمی ترسید (۸۷) .

بگو کیست آنکه بدست اوست پادشاهی هر چیز و اوزینهار میدهد وزینهار داده نمی شود برخلاف او (بگوئید) اگر می دانید (۸۸) .

خواهند گفت این همه خدای راست بگو پس چگونه فریب داده می شوید (۸۹) . بلکه آورده ایم بایشان سخن راست را و هر آئینه ایشان دروغ می گویند (۹۰) .

هیچ فرزند نگرفته است خدا و نیست همراه او هیچ معبود دیگر آنگاه ببردی هر معبود چیزی که آفریده بود و هر آئینه غالب آمدی بعضی ایشان بر بعضی، بپاکی صفت می کنم خدای را از آنچه بیان می کنند (۹۱) .

داننده نهان و آشکار است برترست از آنچه شریک می آرند (۹۲) .

بگو ای پروردگار من اگر بنمائی مرا آنچه ترسانیده می شوند (۹۳) .

ای پروردگار من پس داخل مکن مرا در گروه ستمگاران (۹۴) .

و هر آئینه ما بر آنکه بنمائیم ترا آنچه وعده دهیم بایشان توانائیم (۹۵) .

و مقابله کن بدی را بخصلتی که آن نیک ست ما دانائیم بآنچه بیان می کنند (۹۶) .

و بگو (یا محمد) ای پروردگار من پناه می برم بتوازدغدغه های شیاطین (۹۷) .

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ④

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ⑤

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمِنَ ذُنُوبِهِمْ يَرْجِعُونَ ⑥

وَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَسْأَلُونَ ⑦

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑧

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ⑨

تَلَفَهُمْ وَجُوهُهُمْ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ⑩

أَلَمْ تَكُنْ لِيَ بَشَرًا لَّعَلِّي تُسْأَلُ عَلَيْهِمْ فَلَمْ تَأْتِ بِهَا لَكَاةً يَوْمَ ⑪

قَالُوا رَبَّنَا عَلَّمْتَنَا شِعْرُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ⑫

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ⑬

قَالَ اسْكُوفِيهَا وَلَا تَكَلِّمُونِ ⑭

و پناه می برم بتوای پروردگار من
از آنکه حاضر شوند پیش من (۹۸) .

(درغفلت خویش باشند) تا وقتی که چون
بباید کسی را از ایشان موت گویای
پروردگار من بازگردان مرا (۹۹) .

بُود که کار نیکو کنم در سرائی که
بگذاشتمش نه چنین باشد هر آینه این
سخنی ست که وی گوینده آنست و پیش
ایشان حجابی باشد تا روزیکه برانگیخته
شوند (۱۰۰) .

پس چون دمیده شود در صور پس
خویشانانیدها نباشد میان ایشان آن روز و
نه بایکدیگر سوال جواب کنند (۱۰۱) .

پس هر که گران آید کفه های ترازوی او پس
آن جماعت ایشانند رستگاران (۱۰۲) .

و هر که سبک شد کفه های ترازوی او پس
آن جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش در دوزخ جاویدانند (۱۰۳) .

می سوزد چهره های ایشان را آتش
و ایشان آنجا ترش رو هستند (۱۰۴) .

گویم آیا خوانده نمی شد آیات من بر شما
پس آن را دروغ می پنداشتید (۱۰۵) .

گفتند ای پروردگار ما غالب آمد بر ما
بدبختی ما و بودیم گروهی گمراه (۱۰۶) .

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از اینجا پس
اگر برگردیم بکفر پس هر آینه ماستمگار
باشیم (۱۰۷) .

خدا می فرماید برسوائی داخل شوید در آن
و سخن مگوئید با من (۱۰۸) .

إِنَّهٗ كَانَ قَرِيْنٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُ وَاٰتَيْنَا اٰمَنًا
فَاَعْرِضْنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ﴿٥٥﴾

فَاتَّخَذَ نِسْوَهُمْ سِخْرًا حَتّٰى اَسْوَمُوْهُمُ وَاٰتَيْنَا مِنْهُمْ
تَضْحُوْنَ ﴿٥٦﴾

اِنِّىْ جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوْا اَلَهُمْ هُمُ الْفَاٰرِزُوْنَ ﴿٥٧﴾

قُلْ كَلِمَۃٌ تُسَمِّى بِهَا الْاَرْضَ عَدَدَ سِتِّيْنَ ﴿٥٨﴾

قَالُوْا اَلَيْسَ اَيُّوْمًا اَوْ بَعْضُ يَوْمٍ فَمَسَّ الْاَعَادِيْنَ ﴿٥٩﴾

قُلْ اِنْ لِّكُمْ اِلٰهٌ اِلَّا قَلِيْلٌ لَّا تَاْتُكُمُ لَنْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٠﴾

اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنٰكُمْ عَبَثًا وَّاَنَّكُمْ اَلَيْسَ اَلَا تُرْجَعُوْنَ ﴿٦١﴾

فَتَخَلَّى اِلٰهُ الْمَلِكِ الْحَقُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ ﴿٦٢﴾

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ الْاٰلِهَۃَ الْاٰخَرَةَ لَا بُرْهَانَ لَهَا
فَاِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهٖ اِنَّهٗ لَا يُفِيْدُ الْكَافِرِيْنَ ﴿٦٣﴾

وَقُلْ رَبِّ اَعْفِرْ وَاَرْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ﴿٦٤﴾

هرآئینه بودند گروهی ازبندگان که می گفتند ای پروردگار ما ایمان آوردیم پس بیمارمارا و بیبخشای بر ماوتو بهترین بخشایند گانی (۱۰۹) .

پس مسخره گرفتید ایشان را تاحدیکه فراموش گردانیدند یاد مرازدل شما وشما برایشان میخندیدید (۱۱۰) .

هرآئینه من جزا دادم ایشان را امروز بمقابلہ صبر ایشان بآنکه ایشانند بمراد رسندگان (۱۱۱) .

گوید خدا چقدر درنگ کردید در زمین بحساب شمار سالها (۱۱۲) .

گویند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز پس بپرس از شمار کنندگان (۱۱۳) .

گوید خدا توقف نه کرده اید مگر اندکی اگر شما می دانستید (۱۱۴) .

آیا پنداشتید که آفریدیم شمارا بیهوده وآنکه شما بسوی ما گردانیده نشوید (۱۱۵) .

پس برترست خدا پادشاه ثابت نیست هیچ معبود برحق غیروا پروردگار عرش گرامی قدر (۱۱۶) .

هرکه بخواند با خدا معبود دیگر را هیچ حاجتی نیست وی را بر ثبوت آن معبود پس جزاین نیست که حساب او نزد پروردگار اوست، هرآئینه رستگار نمی شوند کافران (۱۱۷) .

وبگوای پروردگار من ببامرز و بیبخشای وتو بهترین بخشندگان (۱۱۸) .

سوره نور مدنی است و آن شصت
و چهار آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ النُّورِ أُنزِلَتْ وَأَوْرَثْنَاهَا آيَاتٍ يَتَذَكَّرُ
لَهَا كَلِمَتٌ تَذَكُّرُونَ ①

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ
وَلَا تَأْخُذْ بَعِثَتِ اللَّهُ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ هَذَا عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ②

الزَّانِي لَا يَبْلُغُ الْحُرْمَةَ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَبْلُغُ الْحُرْمَةَ
إِلَّا زَانِيًا أَوْ مُشْرِكًا وَحَرِّمْنَا ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ③

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُنَّ مِائَتِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ④

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

این سوره ایست که فروفرستادیم آنرا
و فرض ساختیم آنرا و فرود آوردیم در آن
آیات روشن بود که شما پند گیرید (۱) .

زن زنا کننده و مرد زنا کننده پس بزنی
هریکی را از ایشان صد دُرّه (شلاق) و باید
که درنگیرد شمارا شفقت برایشان
درجاری کردن شرع خدا اگر ایمان آورده
اید بخدا و روز آخر و باید که حاضر
شوند بعقوبت ایشان جماعتی از
مسلمانان (۲) .

مرد زنا کننده نکاح نمی کند مگر زن زنا
کننده یا شرك آورنده را وزن زنا کننده
را بزنی نمی گیرد مگر مرد زنا کننده یا
شرك آورنده و حرام ساخته شده نکاح زانیه
بر مسلمانان (۳) .

آنان که تهمت زنا می زنند زنان
پرهیزکار را باز نمی آورند چهار گواه بزنی
ایشان را هشتاد دُرّه (شلاق) و قبول مکنید
گواهی ایشان را هیچ گاه و این جماعت
ایشانند فاسق (۴) .

مگر آنانکه توبه کردند بعد ازین و بصلاح

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که زانیه مقرّه به زنا را نکاح توان کرد و همین
است مذهب أحمد و تاویل آیت نزد ابی حنیفه و شافعی آنست که حرام کرده شد
شرك وزنا بر مسلمانان یا گویند خاص است بقومی یا گویند منسوخ است .

عَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

آوردند کار خود را پس هر آینه خدا
آمرزندهٔ مهربان است (۵) .

وآنانکه تهمت زنای زنند زنانِ خود را
و نباشد ایشان را گواهان مگر نفس
خویشان پس گواهی یکی از ایشان ست
چهار بار شهادت که بخدا هر آینه وی
از راست گویان ست (۶) .

و گواهی پنجم (این صفت) که لعنت خدا
بر او باد اگر از دروغ گویان باشد (۷) .

و باز می گرداند از آن زن عقوبت را آنکه
گواهی دهد چهار بار که سوگند بخدا
هر آینه وی (شوهر) از دروغ گویان ست
(۸) .

(و گواهی دهد) پنجم بار (با این صفت)
که خشم خدا باد برین زن اگر شوهر
از راست گویان باشد (۹) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا توبه پذیرندهٔ با حکمت ست
چه چیز ها که نمی شد (۱۰) .

هر آینه آنانکه آوردند تهمت را جماعتی
اند از شما مپندارید این تهمت را بد
در حق خویش بلکه آن بهتر ست برای
شما هر کسی را از ایشان چیزی ست که

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا
أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الصَّادِقِينَ ۝

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۝

وَيَذَرُوهَا وَالْعَذَابُ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ۝

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِآلِافِكُمْ غُصْبَةً مِنْكُمْ لَا تَحْسِبُوهُمْ نَارًا لَكُم
بَلْ هُمْ خَيْرُ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ

(۱) مترجم گوید در غزؤ بنی مصطلق حضرت عائشه متهم شده و منافقان در اشاعت
بدنامی سعی کردند جماعتی اظهار براءت نمودند و جماعتی توقف نمودند
خدای تعالی براءت صدیقه نازل ساخت و ذم منافقان و مدح براءت کنندگان
و تهدید توقف کنندگان فرمود .

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱﴾

حاصل کرد از معصیت و آنکه دامن زدن
تهمت را از ایشان اوراست عذاب بزرگ^(۱)
(۱۱) .

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِالْقَدِيرِ خَيْرًا
وَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ مِّمَّنْ ﴿۱۲﴾

چرا نه شد که چون شنیدید آن را گمان
می کردند مردان مسلمان و زنان مسلمان
در حق خویش نیکی را و می گفتند این
افترا نیست ظاهر (۱۲) .

لَوْلَا إِكْبَادُ عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالْبَيِّنَاتِ
فَآلَمَتْكُمْ عِنْدَ اللَّهِ هُمْ الْكَافِرُونَ ﴿۱۳﴾

چرا نیاورند برای سخن چهار گواه
چون نیاورند گواهان را پس آن جماعت
نزد خدا ایشانند دروغ گو (۱۳) .

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَسَفَّيْتُمْ
مَآ قَضَاهُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۴﴾

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او در دنیا و آخرت هر آینه میرسید شما
در آنچه که سخن می گفتید درباره آن
عذاب بزرگ (۱۴) .

إِذْ تَلْقَوْنَهُ يَلْعَنُكُمُ الْيَهُودُ وَيَقُولُونَ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ لَمَّا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿۱۵﴾

چون فرامی گرفتید آن را بزبانهای خویش
و می گفتید بدهان های خویش سخنی که
نه بود شمارا بحقیقت آن دانش و
می پنداشتید آن را آسان و او نزد خدا بزرگ
بود^(۲) (۱۵) .

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَكُفِّرَ بِهِ نَسُبَّكَ
هَذَا بَهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿۱۶﴾

و چرا نشد که چون شنیدید آن را می گفتید
نیست مارا که بزبان آریم این سخن را
بپاکی یاد می کنیم ترا خدایا این سخن
افترا نیست بزرگ (۱۶) .

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۷﴾

پند می دهد شمارا خدا تا باز عمل نیارید

(۱) یعنی عبدالله بن ابی منافق .

(۲) یعنی جمعی که می گفتند فلان و فلان چنین میگویند و ما ندیده ایم و تحقیق
نمی دانیم .

وَيَبْتَغُونَ اللَّهَ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿۱۸﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يَخُفُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۹﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَوَّجُكُمْ ﴿۲۰﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَاتَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَبِيحٌ عَلَيْهِ ﴿۲۱﴾

وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۲﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يَرِيدُونَ الْمُحْصَنَاتِ

مانند این هرگز اگر مسلمان هستید (۱۷).
و بیان می کند خدا برای شما آیات را
و خدا دانای با حکمت ست (۱۸).

هر آئینه آنان که دوست می دارند که منتشر
شود بدکاری در میان مسلمانان ایشان
راست عقوبت دردناک در دنیا و آخرت
و خدای داد و شما نمی دانید (۱۹).

و اگر نبودی فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا بخشندهٔ مهربانست (چه
چیزها که نمی شد) (۲۰).

ای مسلمانان از بی گامهای شیطان مروید
و هر که پیروی گامهای شیطان کند پس
هر آئینه وی امری کند به بی حیائی و کار
ناپسندیده و اگر نبودی فضل خدا بر شما و
رحمت او پاک نه شدی از شما هیچ کس
هرگز ولیکن خدا پاک می سازد
هر که خواهد و خدا شنوا داناست (۲۱).

و باید که سوگند نخورند صاحبان فضل
و وسعت از شما بر آنکه چیزی ندهند
خویشاوندان و بینوایان و مهاجرین را
در راه خدا و باید که عفو کنند و در گذرند
آیا دوست نمی دارید که بیامزد خدا
شمارا و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۱)
(۲۲).

هر آئینه آنان که تهمت زنا میزنند زنان پاک

(۱) درین تعریض است بابو بکر صدیق چون قسم خورده بود که مسطح را هیچ
ندهد و وی یکی از دشمنان دهندگان بود.

الْفُجُورَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَهُنَّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ لَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۳۸﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ أَسْوَدٌ وَلَهُمْ فِي يَمِينِهِمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۳۹﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ الْكِتَابُ وَ تُنْفَخُ الصُّورُ وَ يَوْمَ
تُجْزَى الْأَشْجَارُ وَ تُبْدَى الْأَسْفَادُ وَ تَوَدُّ
الْأَنْفُسُ أَنْ تَهَاجِرَ فِي مَا تَكُنُ وَ تَكُنُ
الْأَنْفُسُ ﴿۴۰﴾

الْحَبِيبَةُ الْحَبِيبَةُ وَ الْحَبِيبَةُ الْحَبِيبَةُ
وَ الْحَبِيبَةُ الْحَبِيبَةُ وَ الْحَبِيبَةُ الْحَبِيبَةُ
لَهُمْ مَعْرُوفَةٌ وَ رَزَقُكُمْ ﴿۴۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا
وَ كَلِمَاتُكُمْ أَهْلُهَا أَذْكَرٌ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَلَنْ يَكُنْ
لَكُمْ دُخُولُهَا قَارِعًا وَ هُوَ أَكْبَرُ أَعْيُنَ النَّاسِ وَ لَهُمْ فِيهَا
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۴۳﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ فَمَا تَمْنَحُكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَ مَا تَكْتُمُونَ ﴿۴۴﴾

دامن بیخبر مسلمان را لعنت کرده شدند
دردنیا و آخرت و ایشان راست عذاب
بزرگ (۲۳) .

روزی که گواهی دهند برایشان زبانهای
ایشان و دست های ایشان و پاهای ایشان
بآنچه می کردند (۲۴) .

آن روز بتمام رساند بایشان خدای تعالی
جزای بانصاف ایشان را و بدانند که خدا
اوست ثابت ظاهر (۲۵) .

زنانِ ناپاک لائق اند بمردانِ ناپاک و مردانِ
ناپاک لائق اند بزنانِ ناپاک و زنانِ پاک لائق
اند بمردانِ پاک و مردانِ پاک لائق اند
بزنانِ پاک، این جماعت بری اند از آنچه
مردم می گویند ایشان راست آموزش
و روزی نیکو (۲۶) .

ای مسلمانان در میائید بخانه هائی غیر
خانه های خویش تا آنکه اجازه طلبید
و سلام کنید براهل آن این بهترست شمارا
بود که پندپذیر شوید (۲۷) .

پس اگر نیابید در آنجا هیچ کس را
در میائید آنجا تا آنکه اجازه داده
شود شمارا و اگر بشما گفته شود که باز
گردید پس باز گردید آن پاک ترست شمارا
و خدا بآنچه می کنید داناست (۲۸) .

نیست بر شما گناهی در آنکه در آئید
بخانه های که مسکن کسی نیست
در آنجا منفعتی باشد شمارا^(۱) و خدا

(۱) یعنی رباط وقف .

می‌داند آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پوشیده می‌دارید (۲۹) .

بگو بمردان مسلمان که بپوشند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه های خود را این پاکیزه ترست ایشان را هر آئینه خدا خبردارست بآنچه می‌کنند (۳۰) .

و بگو زنان مسلمان را که بپوشند چشم خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکارانه کنند آرایش خود را^(۱) مگر آنچه ظاهر است از آن مواضع و باید که فروگذارند چادر های خود را برگریبانهای خود و نه نمایند آرایش خود را مگر بشوهران خویش یا پدران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران خواهران خویش یا زنان خویش یا آنچه مالک او شده است دستهای ایشان (یعنی غلامان) یا پیروانی که صاحب شهوت نباشند از مردان یا طفلانی که هنوز مطلع نشده اند بر شرمگاه های زنان و نزنند زمین را بپای خویش تا دانسته شود آنچه پنهان می‌کنند از زیور خویش و رجوع کنید بسوی خدا همه ای مسلمانان بُوَدَ که رستگار شوید^(۲) (۳۱) .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ يُحْشَوْنَ وُجُوهَهُمْ ذَلِكَ أَكْثَرُ لَهُمْ إِيَّا اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَا يَصْنَعُونَ ﴿۳۰﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ وُجُوهَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَخْرُجْنَ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوِ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوِ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ صَوَامِلَهُنَّ أَوِ الْوُجُوهَ الْكَافِرَاتِ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَتِ الْإِسَاءِ وَلَا يَخْرُجْنَ بِزِينَتِهِنَّ لِيَعْلَمَ الْمُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِمْ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا إِنَّهُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۱﴾

(۱) یعنی مواضع زیور .

(۲) حاصل این آیت آنست که از مواضع زینت وجه و کفین و سروگردن و عضد و ذراع =

مُصَابَهُ الْإِصْبَاحُ فِي نُجَاةِ الرَّجُلَةِ كَأَنَّهَا كَوْنٌ
 دُرِّيُّ يُؤَدُّ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ
 وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكْدُرِيهَا يَهُودِيٌّ وَلَوْ لَو تَسَمَّيْنَاهُ نَارُ نُورٍ
 يَعْنِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَقْرُبُ اللَّهُ الرَّمَالُ لِلنَّاسِ
 وَاللَّهُ مُلْكُ شَيْءٍ عَلَيْهِ ۝

فِي بُيُوتٍ لَأَن لِّلَّهِ أَنْ تَرْفَعُ وَتَذْكُرَ فِيهَا السُّمَّةُ يَسْجُدُ لَهُ فِيهَا
 بِالْأَعْيُنِ وَالْإِصْبَالِ ۝

رَجُلٌ لَا تَلْعَبُهُمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَقَالَ الصَّلَاةُ
 وَإِنَّمَا الزُّكُوفُ يَخْتَفُونَ يَوْمًا تَعْلَبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
 وَالْأَبْصَارُ ۝

يَجْزِيهِمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَزَيَدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ

که در آن چراغی ست^(۱) آن چراغ
 در شیشه ای ست^(۲) آن شیشه گویا ستاره
 درخشنده ای ست که افروخته می شود
 از روغن درختی بابرکت که عبارت
 از درخت زیتونی ست نه بسمت مشرق
 رویدونه بجانب مغرب نزدیک است که
 روغن وی روشنی بدهد اگرچه نرسیده
 باشدش آتشی، روشنی بر روشنی ست
 راه می نماید خدا به نور خود هر کرا
 خواهد و بیان می فرماید خدا مثالها برای
 مردمان و خدا بهر چیز داناست^(۳) (۳۵).

در خانه های که دستوری داده است خدا
 که بلند کرده شود آن راویاد کرده شود
 آنجانام او بپاکی، یاد می کنند خدا را
 آنجا صبح و شام^(۳۶) .

مردانیکه باز ندارد ایشان را تجارت و نه
 خرید و فروش از یاد خدا و برپاداشتن
 نماز و دادن زکوة، می ترسند از آن روز
 که مضطرب شوند در آن دل ها و دیده ها
 (۳۷) .

تاجزادهد ایشان را خدا بعبوض بهترین
 آنچه کردند و زیاده دهد ایشان را خدا

(۱) یعنی فتیله روشن ست .

(۲) یعنی در قندیل ست .

(۳) حاصل این مثل تشبیه نوری است که بسبب مواظبت بر طهارت و عبادت در دل
 مسلمانان حاصل می شود بنور چراغ که در غایت درخشنده گی باشد و بجهت
 اشعار بآن مواظبت می فرماید .

مَنْ يَتَّخِذْ بَعْضُ الْحَسَابِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ
مَاءً حَاقًا إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ
فَوَيْلٌ لِلْحَسَابِ ⑥ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑦

أَوْ كَظُلُمٍ فِي بَعْضِ الْبَحْرِ لَمَّا بَلَغَ لَيْلُهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ
سَوَابٌ تُلَمَّتْ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَتْ يَدَهُ لَمْ يَكِدْ
يَرَهَا وَمَنْ لَمْ يُجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ⑧

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالظَّيْرِ
صَفَاتٍ كُلِّ قَدْرٍ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ وَتُسَبِّحُهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ⑨

وَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑩

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْسِلُ الْحَبَابَ ثُمَّ يُولِي بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكًا فَتَرَى

از فضل خویش و خداری می دهد
هر کرا خواهد بی شمار (۳۸) .

و آنانکه کافر شدند اعمال ایشان مانند
سرایست بمیدانی هموار می پنداردش
تشنه آبی تا وقتی که چون بیاید نزدیک آن
نیابدش چیزی و یابد خدا را نزد آن پس
تمام رسانید به وی حساب و ی را و خدا
زود گیرنده حساب است (۳۹) (۱) .

یا مانند تاریکی ها در دریائی عمیق
می پوشد این بحر را موج از بالای آن موج
دیگر از بالای آن ابر تاریکی هاست بعض
آن بالای بعض دیگر چون بیرون آرد
دست خود نزدیک نیست که ببیندش
و هر که نداد او را خدا روشنی پس نیست
اورا هیچ روشنی (۲) (۴۰) .

آیا ندیدی که به پاکی یادمی کند خدا را
هر که در آسمانها و زمین ست و مرغان بال
گشاده هریکی دانسته است خدا دعای
اورا و تسبیح اورا و خدا داناست بآنچه
می کنند (۴۱) .

و خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین
و بسوی خداست باز گشت (۴۲) .

آیا ندیدی که خدا روان می کند ابر را

(۱) حاصل این مثل آنست که اعمال کافر نابود شود و در آخرت آنرا هیچ ثواب نباشد .

(۲) حاصل این مثل آنست که بر کافر ظلمات بهیمیت متراکم شده است و انوار ملکیت
از وی بکلی معدوم شده است .

بازجمع می نماید میان آن بازمیسازدش
تودرتو پس می بینی قطره را که بیرون
می آیداز میان آن وفرودمی آرد ازجانب
بالا ازکوه هاکه آنجاست ژاله را پس
میرساندش بهرکه خواهد وبازمیداردش
ازهر که می خواهد نزدیک ست
درخشنگی برق آن ابر دور کند چشمهارا
(۴۳) .

می گرداند خدا شب وروزرا هرائینه درین
مقدمه عبرتیست خداوندان بصیرت را
(۴۴) .

وخدا آفرید هرجنبه ای را ازآب پس
ازینهاست آنکه می رودبرشکم خود
وازینهاست آن که میروود بردوپای
وازینهاست آنکه میروود برچهارپای
می آفریند خدا هرچه خواهد هرائینه خدا
برهرچیز تواناست (۴۵) .

هرائینه فرود آوردیم آیاتِ روشن را
وخدا دلالت می کند هرکرا خواهد
بسوی راه راست (۴۶) .

ومی گویند منافقان ایمان آوردیم بخدا
وبرسول وفرمانبرداری نمودیم وبازرو
می گرداند گروهی ازایشان بعد ازین
ونیستند ایشان مومنان (۴۷) .

وچون خوانده می شوند بسوی خداو
رسول اوتاحکم فرماید میان ایشان
ناگهان جماعتی ازایشان روگردانند
(۴۸) .

واگرباشد ایشان راحق بیایند بسوی

الْوَدْقَ يَوْمَئِذٍ مِنْ خِلَافِهِ يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ مِنْ يَحْمَلِينَ
بَرْدٍ مُقْتَدِبٍ بِهِ مِنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ لِيُكَادَ
سَنَابِقُهُ يُدْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿۴۳﴾

يَقْلِبُ اللَّهُ الْكَيْلَ وَاللَّهُ بَازٍ فِي ذَلِكَ كَوْنُهُ لِأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۴۴﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ تَأْوِيلِهِمْ مَنْ يُشِيقُ عَلَى بطنِهِمْ وَمَنْهُمْ
مَنْ يُشِيقُ عَلَى رَجُلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يُشِيقُ عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۵﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۶﴾

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَعْتَانَا مَا يَأْمُرُ فَيُفْقِئُ
مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ
مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿۴۸﴾

وَأَنْ يَكُنْ لَهُمُ الْكُفَى يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعَبِينَ ﴿۴۹﴾

او گردن نهاده (۴۹) .

آیا دردل های ایشان بیمار است یا در شک افتادند یا می ترسند از آنکه ستم کند برایشان خدا و رسول او بلکه این جماعت ایشانند ستمگاران (۵۰) .

جزاین نیست که می باشد قول مسلمانان چون خوانده می شوند ایشان بسوی خدا و رسول او تاحکم کند میان ایشان آنکه گویند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم و این جماعت ایشانند رستگاران (۵۱) .

و هر که فرمان برداری کند خدا و رسول او را و بترسد از خدا و حذر کند از عذاب او پس این جماعت ایشانند بمراد رستندگان (۵۲) .

و قسم خوردند بخدا بمو کدترین قسمهای خود که اگر بفرومائی ایشانرا البته بیرون روند از وطن خود بگو قسم مخورید فرمانبرداری پسندیده مطلوب ست هر آئینه خدا خبردار است بآنچه می کنید (۵۳) .

بگو فرمانبرداری خدا بکنید و فرمانبرداری پیغمبر کنید پس اگر رو بگردانید پس جزاین نیست که بر پیغمبر ست آنچه بروی لازم کرده شد و بر شماست آنچه بر شما لازم کرده شد و اگر فرمانبرداری او کنید راه یابید و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکار (۵۴) .

و عده داده است خدا آنان را که ایمان آوردند از شما و عمل های شائسته

أَفَى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ رَأَيْتُمُ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۰﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۱﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَقْتَرِ فَآوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۲﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا فَعَلْتُمْ وَوَءَاظِلْ الرَّسُولَ إِلَّا أَلْبَتَةً الْمُبِينِ ﴿۵۴﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لِيَسْتَخْلِفَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ
خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵۵﴾

کردند که البته خلیفه سازد ایشان را
در زمین چنانکه خلیفه ساخته بود آنان را
که پیش از ایشان بودند^(۱) و البته محکم
کند برای ایشان دین ایشان را که پسندیده
است برای ایشان و البته تبدیل کند ترس
ایشان را پیش از این به ایمنی، پرستش
کنند مرا شریک مقرر نه کنند بامن چیزی
را و هر که ناسپاسی کند بعد از این پس آن
جماعت ایشان اند فاسقان^(۲) (۵۵).

وَكَانُوا الصَّلَاةَ وَالْزَّكَاةَ وَالْيَتَامَىٰ وَالرُّسُولَ لَعَلَّهُمْ
رَحِيمُونَ ﴿۵۶﴾

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید پیغمبر را بگونه که بر شما
رحم کرده شود (۵۶).

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا أَوْفَتْهُمْ
النَّارُ وَلَيْسَ الْبَصِيرُ ﴿۵۷﴾

مپندار کافران را عاجزکننده در زمین
و جای ایشان آتش ست و آن بدباز گشت
ست (۵۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَمَكَّنَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَيُغْلَوَنَّ عَنْهُمْ أَعْقَابُهُمْ فَهُمْ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْعَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْنٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوْنُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى
بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۸﴾

ای مسلمانان باید که اجازه طلبند از شما
آنانکه مالک ایشان شده است دست های
شما^(۳) و آنانکه نه رسیده اند بدجلو
از شما سه نوبت، پیش از نماز فجر
و وقتی که فرومی نهید جامه های خود را
در نیم روز و پس از نماز عشا این سه
وقت خلوتست برای شما نیست بر شما
و نه بر ایشان هیچ بَرّه بعد ازینها

(۱) یعنی چنانکه بنی اسرائیل را بعد عمالقه پادشاه ساخت .

(۲) یعنی چنانکه قاتلان حضرت عثمان کردند مترجم گوید تفسیر این آیت در حدیث آمده انّ الخلافة بعدی ثلاثون سنة (هر آئینه خلافت پس از من سی سال است) والله اعلم .

(۳) یعنی غلامان و کنیزان .

درآیند گانند بر شما بعض از شما بر بعض دیگر همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را و خدا داننده با حکمت ست^(۱) (۵۸).

و چون رسند طفلان از شما بحدی بلوغ باید که اجازه طلب کنند چنانکه اجازه می طلبیدند آنانکه پیش از ایشان بودند همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات خود را و خدا دانا با حکمت ست (۵۹).

و کلان سالان از زنان که توقع نکاح ندارند پس نیست برایشان گناهی در آنکه فرو نهند جامه های خود را بدون ظاهر کردن آرایشی و پرهیز گاری کردن شان بهترست ایشان را و خدا شنوا داناست (۶۰).

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نیست بر بیمار گناهی و نه بر ذات شما گناهی در آنکه بخورید از خانه های خویش یا خانه های پدران خویش یا خانه های مادران خویش یا خانه های خواهران خویش یا خانه های عمه های خویش یا خانه های خالوهای خویش یا

وَلَا آيَةَ الْكُفَالِ مِنْكُمْ لَمَّا تُوَلُّوهُمُ
اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝۵۹

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ
عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ
بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ۝۶۰

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرْغُوفِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا
مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِهْوَانِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ

(۱) حاصل آن ست که محارم و اطفال نیز درین ساعات استیذان کنند زیرا که مردمان جامه درین ساعات از تن می کشند و عریان می شوند محصول سخن آنست که محارم را و اطفال را عریان دیدن درست نیست و الله اعلم .

أَمَّا مَلِكُكُمْ مَقَرِّحَةُ أَوْ صَدِيقُكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْهُمَا أَوْ أَشْتَابَا ۖ وَإِذَا دَخَلْتُمْ
بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ ۚ بَيِّنَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ ۚ كَذَلِكَ بَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

خانه ای که بتصرف شماست کلید های
او^(۱) یا خانه های دوستان نیست بر شما
هیچ گناهی در آنکه بخورید همه باهم
یا متفرق^(۲) پس چون در آئید بخانه ها پس
سلام گوئید بر قوم خویش دعای خیر با
برکت پاکیزه از نزد خدا همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیات را بُوَد که بفهمید
(۶۱) .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا ۚ إِنَّ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
ۚ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاستَغْفِرْ لَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٢﴾

جز این نیست که مسلمانان آناند که ایمان
آوردند بخدا و رسول او و چون باشند
باوی بر کاری که مقتضی اجتماع ایشان
است نروند تا آنکه اجازه طلبند از وی
هر آئینه آنکه اجازه می طلبند از تو ایشان
آنان اند که ایمان آورده اند بخدا و
بر رسول او پس اگر اجازه طلبند از تو برای
بعض کار خود اجازه ده هر کراخواهی
از ایشان و آموزش طلب کن برای ایشان
از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست
(۶۲) .

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ قَدْ
يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مِنْكُمْ إِذَا قُلِيَ حَذَرُ الَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ ۚ إِنَّ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

شمارید طلبیدن پیغامبر را در میان خویش
مانند طلبیدن بعض از شما بعض دیگر را
هر آئینه می داند خدا آنان را که به پنهانی
بیرون می روند از شما پناه جوین پس
باید که بترسند آنانکه خلاف حکم پیغمبر
می کنند از آنکه برسددیشان بلائی

(۱) یعنی نگاهبان و وکیل حفظ اوباشید .

(۲) یعنی اذنی که از رسم و عادت مفهوم ست کفایت می کند و حاجت اذن صریح
نیست والله اعلم .

یابرسد بایشان عذاب درد دهنده (۶۳) .
آگاه شو هر آئینه خداراست آنچه
در آسمانها وزمین ست میداند روشی را
که شما برآید و روزیکه گردانیده شوند
بسوی او خبر دهد ایشان را بآنچه کرده اند
و خدا بهر چیز داناست (۶۴) .

سوره فرقان مکی است و آن هفتاد و هفت
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنکه فرود آورد قرآن
را بر بنده خویش تا باشد ترساننده عالم
هارا (۱) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین
و هیچ فرزند نگرفته و هیچ شریک نیست
اوراد پادشاهی و بیافرید هر چیزی را پس
اندازه کرد او را اندازه کردنی (۲) .

و گرفتند کافران بجز خدا آن معبودان را
که نمی آفرینند چیزی و خود شان آفریده
شوند و نمی توانند برای خویش زبانی
ونه سودی و نمی توانند مرگ را و نه
زندگانی را و نه برانگیختن را (۳) .

و گفتند کافران نیست این قرآن
مگر دروغی که برافته است آن را و یاری
داده اند او را برافترای وی گروه دیگر پس
بعمل آوردند ستم و دروغ را (۴) .

و گفتند قرآن افسانه های پیشینیانست که
برای خود نوشته است آنرا پس آن
خوانده می شود بروی صبح و

الْآنَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ
عَلَيْهِ وَكَوْنَهُ يُرْجَعُونَ اِلَيْهِ فَيَنْتَقِبُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٦٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
تَبٰرَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِهِ لِيُظْهِرَ لِلْعٰلَمِيْنَ نُبُوَّةَ ۙ ﴿١﴾

لَّذِيْ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ
لَهُ شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رَءٰى نَعْمَتَنَا ۙ ﴿٢﴾

وَآخِذُوْا مِنْ ذُرِّيَةِ الْاِلٰهِ لَعَلَّخُلُقُوْنَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُوْنَ
وَلَا يَمْلِكُوْنَ لَانْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُوْنَ مَوْتًا
وَلَا حَيٰوةً وَلَا نَشُوْرًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ هٰذَا اِلَّا اِنْفَاثُ رِيْحٍ
وَاَعَاثُهُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْاٰخِرُوْنَ ۚ فَقَدْ جَاءُوْا ظُلُمًا وَّزُوْلًا ۙ ﴿٤﴾

وَقَالُوا سَاطِطُ الْاَوَّلِيْنَ اَتَسْتَبْهٰهُنَّ ثَمَلًا عَلَيْهِ
بُرْءَةٌ وَّاَمِيْلًا ﴿٥﴾

شام^(۱) (۵) .

بگو فرود آورده است آنرا کسیکه میداند
آن پنهان را که در آسمان ها وزمین ست
هر آئینه وی هست آمرزنده مهربان (۶) .

و گفتند چیست این پیغامبر را که میخورد
طعام و میرود در بازارها چرا فرستاده نشد
بسوی وی فرشته تاباشد همراه وی
ترساننده (۷) .

یا چرا از آسمان پرتافته نه شد بسوی وی
کنجی یا چرانست اورا باغی که بخورد
از آن و گفتند ستمگاران پیروی نمی کنید
مگر مرد جادو زده را (۸) .

بین چگو نه مثالها زدند در حق تو پس
گمراه شدند پس نمی یابند هیچ راهی را
(۹) .

بزرگوارست آنکه اگر خواهد بدهد ترا
بهتر از این بوستانها که میرود زیر آن
جویها بدهد ترا کاخهای بلند (یعنی
دردنیا) (۱۰) .

بلکه دروغ شمردند قیامت را و آماده
ساختیم برای کسیکه تکذیب قیامت کند
دوزخ را (۱۱) .

چون به بینند دوزخ را ایشان از مسافت
دور بشنوند از وی آواز خشم خوردن
وجوش و خروش را (۱۲) .

و چون انداخته شوند از آن دوزخ بمکانی

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْشُرُ فِي
الْكُمُوتِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَلَكَتُ فَيَكُونُ مَعَهُ
نَذِيرًا ۝

أَوَلَمْ يَأْتِ إِلَيْهِ نَذِيرًا فَذُنُوبُهُ كُفَّةً يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِنَّ نَبِيَّهُمْ مِنَ الْآرِجْلِ الْمَسْجُورِ ۝

أَنْظُرْ كَيْفَ صَرَّبُوا إِلَيْكَ الرَّمَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
سَبِيلًا ۝

تَبَوَّءَ الَّذِينَ إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَلْبُتٍ تَخْرُجُ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ
لَكَ قُصُورًا ۝

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۝

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ۝

وَإِذَا الْفُؤَادُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا فَمَقَرَّ زَيْنٌ دَعَا

(۱) یعنی تایاد گیرد .

هَذَا لَكَ نُجُورًا ۝

تنگ دست و پابسته بددعا کنند
آنجا بر خویش هلاک شدن را (۱۳) .

وگوئیم بددعا نکنید امروز بیک هلاک
شدن و بددعا کنید بهلاک بسیار (۱۴) .

بگو آیا این بهترست یا بهشت جاوید آنکه
وعده داده است متقیان را باشد ایشان را
پاداش و جای بازگشت (۱۵) .

ایشان راست در آنجا آنچه می
خواهند جاویدان، هست بر پروردگار تو
وعده طلبیده شده (۱۶) .

و آن روز که جمع کند خدا ایشان را
و آنچه می پرستند بغیر از خدا پس گوید
آیا شما گمراه کردید این بندگان مرا
یا ایشان خود خطا کرده اند راه را (۱۷) .

گویند بپاکی یادمی کنیم ترا سزاوار نباشد
مارا که هیچ دوست گیریم بجز تو ولیکن
بهره مند ساختی ایشان را و پدران ایشان
را تا آنکه فراموش کردند پند را و شدند
گروهی هلاک شده (۱۸) .

گوئیم (ای گروه کافران) هر آئینه دروغ
پنداشتند شمارا این معبودان در آنچه
می گفتید پس نمی توانید دفع کردن عذاب
ونه یاری دادن و هر که ستم کند از شما
بچشانیمش عذاب بزرگ (۱۹) .

ونه فرستادیم پیش از تو پیغامبران مگر
باین صفت که ایشان می خورند طعام
ومی رفتند در بازارها و ساختیم بعض
شمارا در حق بعضی ابتلائی آیاصبر
می کنی، و هست پروردگار توینا (۲۰) .

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَادْعُوا بُورًا كَثِيرًا ۝

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَاصِيًّا ۝

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ
وَعْدًا مُتَّقُولًا ۝

وَيَوْمَ يَشْرُهُمْ مَا يَبْذُرُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَقُولُ
ءَأَنْتُمْ أَضَلُّنَاكُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۝

قَالُوا اسْمِعْنَاكَ مَا كَانَ يَنْهَى لَنَا أَنْ نَعْبُدَ مِنْ
دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَنَعْتَهُمْ وُأَبَاءَهُمْ حَتَّى
نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ۝

فَقَدْ كَذَّبُوا كَمَا تَفْعَلُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مَنكُمُ ذُنُوبَهُ عَذَابًا كَبِيرًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
الطَّعَامَ وَيَشْرَبُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝

و گفتند آنانکه توقع ندارند ملاقات مارا چرا فروفرستاده نشد بر ما فرشتگان یاچرانی بینیم پروردگار خود را هرآینه بزرگ شدند درزعم خویش و سرکشی کردند سرکشی بزرگ (۲۱) .

روزی که به بیند فرشتگان را هیچ مزده نیست آن روز گنهگاران را وگویند که بازداشته شوند بازداشتن موکد (۲۲) .

ومتوجه شدیم بسوی آن چه کردند ازکردار پس ساختم آن را مانند ذره های پراکنده^(۱) (۲۳) .

اهل بهشت آن روزبهرتند ازجهت قرارگاه و نیکوترند باعتبار جای استراحت (۲۴) .
وروزیکه بشگافد آسمان بسبب ابرو فرودآورده شوند فرشتگان فرودآوردنی^(۲) (۲۵) .

پادشاهی حقیقی آن روزخداراست و باشد آن روز برکافران روزدشوار (۲۶) .

وروزی که بگذرد ستمگار دودست خود را گوید ای کاش من گرفتمی همراه پیغامبر راهی^(۳) (۲۷) .

ای وای بر من کاش که دوست نه گرفتمی فلان را^(۴) (۲۸) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلِكَةُ أَوْ تَرَى رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ۝

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ۝

وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ إِذْ أَنْزَلَ فِيهِ الْفُورَانَ ۝

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ۝

وَيَوْمَ نَشْغُ السَّمَاءَ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلُ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِيلًا ۝

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْخَبِيرُ ۝

وَيَوْمَ يَعْصِي الْأَمْرُ لِلَّذِينَ يَقُولُ يَلِيتَنِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ۝

يُؤَيِّلَتْنِي لَمْ آخِذٌ فُلَاكَ خَلِيلًا ۝

(۱) یعنی برباد کردیم

(۲) یعنی آسمان بر هیئت معتاد خود باشد اما بر نگاه منشق شود والله اعلم .

(۳) تمنانکنده عقبه بن ابی معیط بود که اطاعت ابی بن خلف کرد چنانچه در سبب نزول آیه بیان کرده اند .

(۴) یعنی ابی بن خلف و مانند او .

لَقَدْ أَضَلُّوا عَنْ الذِّكْرِ إِذْ جَاءَنِي، وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا ۝

وَقَالَ الرَّسُولُ يَرْبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ
مَهْجُورًا ۝

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى
بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۝

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَلَا يُزِيلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِيُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۝

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ نَصِيرًا ۝

الَّذِينَ يَخْتَرُونَ عَلَىٰ جُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۚ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَكَانًا
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَ أَخَاهُ هَارُونَ وَنَبِيًّا ۝

فَقُلْنَا أَذْهَبَ آلِي الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَذَرْهُمْ تُدِيرُوا ۝

وَقَوْمُ نُوحٍ إِذْ قَالَ لَهُمُ الرَّسُولُ اعْبُدُوا آلِهَتَكُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ
آيَةً ۖ وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

هرآئینه وی گمراه کرد مرا از پند بعد از آنکه
آمده بود بمن وهست شیطان آدمی را
در محنت تنها گذارنده (۲۹) .

و گفت پیغامبر ای پروردگار من هرآئینه
قوم من این قرآن را متروک ساختند (۳۰) .

و همچنین ساخته ایم برای هر پیغامبر
دشمنان از گناهگاران و بس ست پروردگار
تو راه نما و نصرت دهنده (۳۱) .

و گفتند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر قرآن بیک دفعه همچنین
بدفعات آوردیم تا استوار سازیم بآن دل
ترا و خواندیم آن را با هستگی (۳۲) .

و نیارند کافران پیش توهیج داستانی مگر
بیاریم پیش توجوابی راست و نیکوتر
در بیان (۳۳) .

آنانکه برانگیخته حشر کرده شوند
بر چهره های خویش بسوی دوزخ این
جماعت بدترند باعتبار مکان و غلط
کننده ترند راه را (۳۴) .

و هرآئینه دادیم موسی را کتاب و ساختیم
همراه او برادر او هارون را وزیر (۳۵) .

پس گفتیم بروید بسوی آن قوم که دروغ
شمرند آیات ما را پس هلاک ساختیم آن
قوم را هلاک کردنی (۳۶) .

و قوم نوح چون دروغگو شمرند
پیغامبران را غرق ساختیم این جماعت را
و گردانیدیم ایشان را برای مردمان نشانه،
و مهیا کردیم برای ستمگاران عذاب درد
دهنده (۳۷) .

وَعَادًا وَشُعُورًا وَأَصْحَابُ الرَّيْسِ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿۳۸﴾

وَكَلَّا ضَرْبًا لَهُ الْأَمْثَالُ لَعَلَّكُمْ تَرْجَعُونَ ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ آتَوْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرْنَا مَطَرًا شَدِيدًا أَقْلَمَ يَكُونُوا

بِرَبِّهِمْ أَكْبَلُ كَانُوا لَا يَرْجِعُونَ شُعُورًا ﴿۴۰﴾

وَإِذَا رَأَوْا آيَاتِنَا يَتَخَفَتُونَ أَهْلًا هَذَا الَّذِي بَعَثَ

اللَّهُ رَسُولًا ﴿۴۱﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ الْهَيْبَتِ لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ

يَعْلَمُونَ حِينَ يَرْجِعَنَّ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿۴۲﴾

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوًى أَفَأَنْتَ تَكُونُ

عَلَيْهِ وَكَيْلًا ﴿۴۳﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ الْكُفْرَ يَمْسَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا

كَالْآفَاقِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿۴۴﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ

وہلاک ساختیم عاد و ثمود و اہل رسّ را
و خلقی بسیار را در میان ایشان (۳۸) ،

و برای ہریکی بیان کردیم داستان ہا
و ہریکی را ہلاک ساختیم ہلاک کردنی
(۳۹) .

و ہر آئینہ رسیدند کافران بدہی کہ بارانیدہ
شد بروی باران بد (یعنی باران سنگ)
آیانمی دیدند آن را بلکہ توقع نمی
داشتند برانگیختن را (۴۰) .

و چون بینند ترا نگیرند ترا الا مسخرہ
آیا این شخص ست آنکہ خدای تعالی
پیغامبر فرستادش (۴۱) .

ہر آئینہ نزدیک بود کہ گمراہ کند مارا
از پرستش خدایان ما اگر نہ آن بودی کہ
شکیبائی کردیم بر آن ہا و خواہند
دانست چون بینند عذاب را کہ کیست
اشتباہ رونده تر راہ را (۴۲) .

آیادیدی آن را کہ گرفتہ است معبود خود
خواہش نفس خود را آیاتو میشوی بروی
نگہبان (۴۳) .

آیامی پنداری کہ بیشترین ایشان می
شنوند یامی فہمند نیستند ایشان الا مانند
چہار پایان بلکہ ایشان اشتباہ رونده ترند
راہ را (۴۴) .

آیا ندیدی بسوی پروردگار خود کہ
چگونہ دراز کرد سایہ را (۴۵) و اگر

(۱) یعنی بعد اسفار قبل از غروب آفتاب یا در اوّل روز .

جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿۳۵﴾

خواستی گردانیدی آن را آرمیده
بازبرگماشتیم آفتاب را بروی راه نما^(۱)
(۴۵) .

لَقَدْ قَبَضْنَا إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿۳۶﴾

بازفرگرفتم سایه را بسوی خویش فرا
گرفتن آسان (۴۶) .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ
النَّهَارَ ضُوءًا ﴿۳۷﴾

واوست آنکه ساخته برای شما شب را
پوشش و خواب را راحت و ساخت
روز را وقت برخاستن (۴۷) .

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنَىٰ دِي رَحْمَتِهِ
وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿۳۸﴾

واوست آنکه فرستاد بادها را مژده دهنده
پیش رحمت خویش و فرود آوردیم
از آسمان آب پاک را (۴۸) .

لِيُنشِئَ بِهِ بَلَدَةً مَّيْمَنًا وَنُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ أَكْثَمًا
وَأَناسِيَ كَثِيرًا ﴿۳۹﴾

تازنده سازیم بآن شهر مرده را و تا
بنوشانیمش از آنچه ما آفریده ایم
چهارپایان را و مردمان بسیاری را (۴۹) .

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيهِ لَكُم مَّا يُدْرِكُوا لِيَافِيَ أَكْثَرُ النَّاسِ
إِلَّا أَكْثَرًا ﴿۴۰﴾

وهرآئینه گوناگون بیان کردیم پندرمیان
ایشان تا پندپذیر شوند پس قبول نکردند
بیشترین مردمان مگر ناسپاسی را (۵۰) .

وَلَوْ شِئْنَا لَمَعْزَنَّا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ وَكَيْدًا ﴿۴۱﴾

واگر می خواستیم میفرستادیم در هر دهی
ترساننده (۵۱) .

لَا تُظِلُّهُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿۴۲﴾

پس فرمان مبرکافران را و جهادکن
بایشان بقرآن جهاد بزرگ (۵۲) .

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ
أَجَابٌ وَجَعَلْ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَجَهْرًا مَّحْجُورًا ﴿۴۳﴾

واوست آنکه درآمیخت دو دریا را این
يك آب شیرین دافع تشنگی ست و آن
دیگر شوربدمزه و ساخت میان هر
دو حجابی و سدی محکم (۵۳) .

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا

واوست آنکه آفرید از آب آدمی را پس

(۱) یعنی بهر صفت که آفتاب تقاضا میکند می‌رود .

وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝۸۱

ساخت آن را خویشاوند نسب
و خویشاوند قرابت دامادی وهست
پروردگار توتوانا (۵۴) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی را که نفع
دهد بایشان و ضررنه رساند بدیشان
وهست کافر بر مخالفت پروردگار خود
پشت دهنده (۵۵) .

ونه فرستادیم ترا مگر بشارت دهنده و بیم
دهنده (۵۶) .

بگو نمی طلبم از شما بر تبلیغ قرآن هیچ
مزدی لیکن هر که خواهد که راه گیرد
بسوی پروردگار خویش (گو بگیرد) (۵۷) .

وتوکل کن بر آن زنده که هرگز نمیرد
و بیپای یادکن همراه ستایش او، و بس
ست وی بگناهان بندگان خویش آگاه
(۵۸) .

آنکه بیافرید آسمانها و زمین و آنچه در میان
آنهاست درشش روز باز مستقر شد
بر عرش اوست بخشاینده پس بپرس
از حال وی دانائی را (۵۹) .

و چون گفته میشود بکافران که سجده کنید
رحمن را گویند چیست رحمن آیا سجده
کنیم چیزی را که تو میفرمائی بما و زیاده
کرد این سخن در حق ایشان رمیدن را
(۶۰) .

بزرگوارست آنکه بساخت در آسمان
بُرجهارا و ساخت در آن چراغ را (یعنی
خورشید را) و ساخت ماهِ روشنی دهنده
را (۶۱) .

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ظَهِيرًا ۝۸۲

وَأَسْلَمْنَاكَ الْاُمِّيَّةَ وَآوَيْنَا ۝۸۳

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ شَاءَ
أَنْ يَخْذَلَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝۸۴

وَوَكَّلْ عَلَىٰ آلِي النَّبِيِّ لَا يَمُوتُ وَيَسْبِقُ مُحَمَّدٌ ۖ وَكَفَىٰ بِهِ
يَذُنُّوبَ عِبَادِهِ خَيْرًا ۝۸۵

إِلَّا الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِهٖ خَيْرًا ۝۸۶

وَاذْقِلْ لَهُمْ سَجُودًا لِلرَّحْمَنِ ۖ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَتَعْبُدُ مَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۝۸۷

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا
سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۝۸۸

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ الْيَلَّ وَالنَّهَارَ خَلْفَةً لِّمَنۢ أَرَادَ أَنۢ يُّدۡرِكَ
أَوَّارًا مَّكَوْرًا ﴿۶۲﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلٰمًا ﴿۶۳﴾

وَالَّذِينَ يَسْتَجِیۡبُونَ لِرَبِّهِمْ سَجْدًا تَوَاضِعًا ﴿۶۴﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ
إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۶۵﴾

إِنَّهَا سَاءَ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿۶۶﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَعُوا لَمْ يُعْرِضُوا وَلَمْ يَقُولُوا وَكَانَ بَيْنَ
ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿۶۷﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنۢ يَفْعَلْ
ذٰلِكَ يَلْقَ أَتَمًا ﴿۶۸﴾

يُضَعَّفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلَدُ فِيْهِ مَهْمًا ﴿۶۹﴾

إِلَّا مَنۢ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ
اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍۭ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿۷۰﴾

واوست آنکه ساخت شب وروز را جانشین
يك ديگر برای کسیکه خواهد پندگرفت
یا خواهد شکرگذاری کردن (۶۲) .

و بندگان خدا آناند که میروند بر زمین
بآهستگی^(۱) و چون سخن گویند بایشان
نادانان گویند سلام بر شما باد (۶۳) .

و آنانکه شب می گذارند برای پروردگار
خویش سجده کنان و قیام کنان (۶۴) .

و آنانکه می گویند ای پروردگار ما
بازدارازما عذاب دوزخ را هرآئینه عذاب
دوزخ لازم شونده است (۶۵) .

هرآئینه دوزخ بد آرام گاهی ست و بد مقامی
ست (۶۶) .

و آنانکه چون خرج کنند اسراف نه نمایند
و تنگی نگیرند و باشد عطای ایشان میان
جانبین معتدل (۶۷) .

و آنانکه نمی پرستند با خدا معبود دیگر را
و نمی کشند هیچ نفسی را که حرام کرده
است خدا مگر بحق و زنا کنند و هر که
بکند این کار را بر خور دبه عقوبت دشوار
(۶۸) .

دوچند کرده شود او را عذاب روز قیامت
و جاویدمانند آنجا خوار کرده شده (۶۹) .

مگر آنکه توبه کرد و ایمان آورد و عمل
شائسته نمود پس آنجماعت تبدیل کند
خدا بدیهای ایشان را به نیکی ها و هست

(۱) یعنی تواضع برایشان غالب ست .

خدا آمرزنده مهربان (۷۰) .

وهرکه توبه کند و کارشائسته بجا آورد پس
هرآئینه وی رجوع میکند بخدا رجوع
کردنی (۷۱) .

وآنانکه گواهی دروغ نمی دهند و چون
بگذرند بریهوده بگذرند به روش بزرگان
(۷۲) .

وآنانکه چون پند داده می شود ایشان را
بآیات پروردگار ایشان کرو کور نه افتند
بشنیدن آن^(۱) (۷۳) .

وآنانکه می گویند ای پروردگار مابه بخش
مارا از زنان ما و از فرزندان ما روشنی
چشم و قرار ده مارا پیشوای متقیان (۷۴) .

آن جماعت جزا داده شود ایشان را مقام
بلند بخاطر آنکه صبر کردند، برخوردار
کرده شوند در آن ایشان بدعای خیر و سلام
(۷۵) .

جاویدان آنجا، بهشت نیک آرام گاه ست
و نیک مقام ست (۷۶) .

بگو اعتنا نمی کند به شما پروردگار من
اگر نباشد عبادت شما پس هرآئینه دروغ
پنداشتید پس البته باشد جزای آن لازم
(۷۷) .

سوره شعراء مکی است و آن دوصد و بیست
و هفت آیت و یازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۝

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۝

وَالَّذِينَ إِذَا أَذْكُرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ يُتَوَّعُ عَلَيْهِمْ وَأَعْيَانًا ۝

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا مُطَهَّرَةً
أَعْيُنًا وَاجْعَلْ لَنَا فِتْنَةً مِمَّا نَسْأَلُكَ ۝

أُولَئِكَ يَجْزِيكَ الْعَرْشُ بِمَا صَبَرُوا وَيُلْقُونَ فِيهَا خَرَجَهُمْ وَسَلَامًا ۝

خَالِدِينَ فِيهَا أَحْسَنَتْ مَسَافِرًا أَوْ مَقَامًا ۝

قُلْ مَا يَعْبُدُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ
يَكُونُ لَكُمْ عَذَابًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی بلکه دیده و شنیده سجده کنند .

طَسَمَ (۱) .

این آیات کتاب روشن ست (۲) .

شاید تو هلاک کننده ای خویشان را به سبب آنکه مسلمان نمی شوند (۳) .

اگر خواهیم فرود آریم برایشان از آسمان نشانه ای پس شود گردن های ایشان پیش آن نیایش کننده (۴) .

ونمی آید بدیشان هیچ پندی نواز جانب رحمن آورده مگر می باشند از آن روگردانده (۵) .

پس ثابت شد که ایشان دروغ شمرند پس خواهد آمد بایشان عاقبت آنچه که بآن تمسخر می کردند (۶) .

آیانندیده اند بسوی زمین چه قدر رویانیدیم در آن ازهر جنس نیک (۷) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه است ونیستند بیشترین ایشان مسلمانان (۸) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب مهربان (۹) .

وانگاه که آواز داد پروردگار تو موسی را که بیای پیش گروه ستمگاران (۱۰) .

بیای پیش قوم فرعون آیا پرهیزکاری نمی کنند (۱۱) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من می ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۱۲) .

وتنگ شود سینه من وجاری نمی گردد زبان من پس پیغامبری را فرست بسوی

طَسَمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَاحِثٌ فَنَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ③

إِنْ تَشَاءُ نُنْزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَمْتَ

أَعْمَأَقَهُمْ لَهَاجِرِهِمْ ④

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ

مُعْرِضِينَ ⑤

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَاءَ لَهُمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑥

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑦

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ⑨

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى إِنِ اتَّبِعِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩

قَوْمَ فِرْعَوْنَ الْأَيْقُونَ ⑪

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَكِّدُونِي ⑫

وَيُضَيِّقْ صَدْرِي وَلَا يَتَّبِعْ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَيَّ هَارُونَ ⑬

هارون (۱۳) .

وقوم فرعون را بر من گناهی ست پس می ترسم که بکشند مرا (۱۴) .

گفت چنین نه باشد پس هر دو بر وید بانسانه های ماهر آئینه ما باشما شنونده ایم (۱۵) .

پس بیاید بفرعون پس بگوئید هر آئینه ما فرستاده پروردگار عالمهائیم (۱۶) .

باین پیغام که بفرست همراه ما بنی اسرائیل را (۱۷) .

گفت ای موسی! آیا نپرورانندیم ترادرمیان اهل خویش در حال طفلی و گذراندی در میان ما از عمر خود سالها (۱۸) .

و کردی آن کردار خود را که از تو بعمل آمد و توازنا سپاسانی (۱۹) .

گفت کردم آن کردار را آنگاه و من از گمراهان بودم (۲۰) .

پس گریختم از پیش شما چون بترسیدم از عقوبت شما پس عطا کرد مرا پروردگار من دانش و ساخت مرا از پیغمبران (۲۱) .

و آیا این نعمتی ست که منت می نهی بر من بندگرفتی بنی اسرائیل را (۲۲) (۱) .

گفت فرعون و چیست پروردگار عالمها (۲۳) .

گفت موسی! پروردگار آسمان ها و زمین

وَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ ﴿١٣﴾

قَالَ كَلَّا فَاذْهَبْ بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَعِينُونَ ﴿١٤﴾

فَأْتِيَافِرْعَوْنَ فَقَوْلَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

أَن أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٦﴾

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَقَدْ فُتِنَا مِنْ عِزِّكَ سِتِينًا ﴿١٧﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي وَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا أَنَا مِنَ الصَّالِينَ ﴿١٩﴾

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾

وَيَذُكُّ نِعْمَةَ رَبِّهِمْ عَلَيْ أَنِ اعْبُدْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢١﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنتُم مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

(۱) یعنی بنده گرفتن بنی اسرائیل نعمت نبود پس همچنین پرورش کردن که بآن ضرورت بود نعمت نباشد .

وآنچه در میان اینهاست اگر یقین آورده اید
(۲۴) .

گفت فرعون آنرا که حوالی او بودند
آیانمی شنوید (۲۵) .

گفت موسی پروردگار شماست و
پروردگار پدران پیشین شماست (۲۶) .

گفت فرعون هر آینه پیغامبر شما که
فرستاده بسوی شما دیوانه ست (۲۷) .

گفت موسی پروردگار مشرق و مغرب و آنچه
در میان اینهاست اگر درمی یابید (۲۸) .

گفت اگر خداگرفتی غیر مرا البته قرار دهم
ترا از زندانیان (۲۹) .

گفت آیا بزدان کنی اگر چه بیارم پیش
تو چیزی روشن را (۳۰) .

گفت بیار آن را اگر از راست گویانی (۳۱) .

پس بینداخت عصای خود را پس ناگهان
وی اژدهای آشکار بود (۳۲) .

و بر آورد دست خود را پس ناگهان وی
سفید بود برای بینندگان (۳۳) .

گفت فرعون بجماعتی که حوالی او بودند
هر آینه این شخص جادوگریست دانا
(۳۴) .

میخواهد که بیرون کند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود پس چه می فرمائید مرا
(۳۵) .

گفتند موقوف دار اورا و برادرش را
و بفرست در شهرها نقیان را (۳۶) .

تایباند پیش تو هر جادوگر دانارا (۳۷) .

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَتَسْمَعُونَ ۝

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۝

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمُجُنُونٌ ۝

قَالَ رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ لِمَنِ اتَّخَذْتَ الْمَاءَ غُرًى لِّجَعْلِكَ مِنَ السَّجَّوِينَ ۝

قَالَ أَوْ لِمَجْنُنِكَ بَنَى بُيُوتِي ۝

قَالَ قَاتِلْ يَدَّ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ۝

وَنَزَّيْنَةً فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ۝

قَالَ لِلْمَلَاحِقَةِ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلَيْكُمْ ۝

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِحُجَّتٍ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ۝

قَالُوا أَرْجَاهُ وَأَخَاهُ وَأَتَعْثُّ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ ۝

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سَخِرٍ عَلَيْهِ ۝

فَجِئِمَ السَّحَرَةُ لِيَقَاتِ يَوْمَ مَعْلُومٍ ۝

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُعْجَمُونَ ۝

لَعَلَّنَا نَبِئِمُ السَّحَرَةَ إِنَّ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۝

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَمَّا كُنَّا لَنَا الْكِبَرُ إِنَّا كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ۝

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّمَا إِذَا الْبَيْنَ الْمُقَرَّبِينَ ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ أَمَّا أَنْتُمْ مُلْفُونَ ۝

فَأَتَوْا جِبَالَ هَمٍّ وَعَصِيَّةٍ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ۝

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ۝

فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِهْدِيَّوْنَ ۝

قَالُوا أَمْ آتَيْنَا بِالْعُلِيِّينَ ۝

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ۝

قَالَ امْنُتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنَى لَكُمْ أَنَّهُ لَكِبَ الْبُيُوتِ الَّذِي عَلَيْكُمْ
السَّحَرَةُ فَلَوْ سَفَوْا تَعْلَمُونَ فَلَا تَقِطْعَنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَنْجِلْكُمْ
مِنْ خِلَافٍ وَلَا دُصْلِبْكُمْ جَمْعِيْنَ ۝

پس جمع کرده شد ساحران بمیعادِ روز
معین (۳۸) .

وگفته شد بمردمان آیاشما جمع شونده
اید (۳۹) .

بودکه ماپیرویِ ساحران کنیم اگرایشان
غالب شوند (۴۰) .

پس چون حاضر شدند ساحران گفتند
فرعون را آیامارامزدی بُود اگر ما غالب
شویم (۴۱) .

گفت آری وهرآئینه شما آنگاه از مقربان
باشید (۴۲) .

گفت بایشان موسیٰ بافکنید آنچه
شما افکننده اید (۴۳) .

پس انداختند ریسمانهای خود را
وعصاهای خود را گفتند قسم به بزرگی
فرعون هرآئینه ما البته غالبیم (۴۴) .

پس انداخت موسیٰ عصای خود را پس
ناگهان وی فرومی برد آنچه بی حقیقت
به دروغ آورده بودند (۴۵) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۴۶) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۴۷) .

پروردگار موسیٰ و هارون (۴۸) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسیٰ پیش
از آنکه اجازت دهم شمارا هرآئینه وی
رهبر شماست آنکه بیاموخت شماراجادو
پس خواهید دانست البته بِیُرم دستهای
شمارا وپاهای شمارایکی از جانب راست

و دیگر از جانب چپ و البته بردار آویزم
شمارا همه يك جا (۴۹) .

گفتند هیچ زیان نیست هرآئینه بسوی
پروردگار خویش رجوع کنندگانیم
(۵۰) .

هرآئینه ماتوق داریم که بیامزد برای
ما پروردگار ما گناهان مارا بسبب آنکه
شدیم اولین مسلمانان (۵۱) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بوقت
شب روان کن بندگان مرا هرآئینه
شمتاقب کرده شوید (۵۲) .

پس فرستاد فرعون در شهرها نقیبان
(۵۳) .

هرآئینه بنی اسرائیل گروهی اندك اند
(۵۴) .

وهرآئینه ایشان مارا بخشم آورده اند
(۵۵) .

وهرآئینه ماجماعتی ایم سلاح پوشیده
(۵۶) .

(خدامی فرماید) پس بیرون کردیم قوم
فرعون را از بوستانها و چشمه ها (۵۷) .

وگنجه و منزل نيك (۵۸) .

و همچنین میراث دادیم این چیزها را به
بنی اسرائیل (۵۹) .

پس تعاقب ایشان کردند وقت اشراق
درآمده (۶۰) .

پس چون یکدیگر را دیدند هر دو گروه گفتند
یارانِ موسی هرآئینه بمارسیدند (۶۱) .

قَالُوا الْأَصْدِيقُ إِنَّا لَنَآئِلُ مِنَّا فَتَمَنَّوْنَهُ ۖ

إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا إِنَّ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَسْرِ بِعِبَادِي إِلَيْكُمْ فَتُبْعُونِ ۝

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۝

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَأَبْرَؤُهُ قَلِيلُونَ ۝

وَأَنهَمُ لَنَا الْغَافِلُونَ ۝

وَأَنَّا لَجَمِيعٌ خَذِرُونَ ۝

فَأَخْرَجْنَاهُم مِّنْ جَدْيٍ وَعُيُونٍ ۝

وَأَنزَلْنَاهُمْ مَّقَامَ كُرَيْمٍ ۝

كَذَٰلِكَ وَأَوْفَقْنَاهُمَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝

فَاتَّبَعُوهُمْ مُّشْرِقِينَ ۝

فَلَمَّا تَرَأَّىٰ الْجَمْعُ قَالُوا صَاحِبُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمَدْرُكُونَ ۝

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿۱۹﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ
كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿۲۰﴾

وَأَرْفَعْنَا فَوْقَ الْخَضِرِ قَبْلًا ﴿۲۱﴾

وَأَكْبَحْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْبَحِينَ ﴿۲۲﴾

كَمْ أَفْرَقْنَا الْأَفْرِينَ ﴿۲۳﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۲۴﴾

وَلَإِنْ رَّبَّكَ لَهُمُ الْعِزُّ مِنْ رَبِّهِمْ ﴿۲۵﴾

وَأَتَىٰ عَلَيْهِمْ نَبَأُ الْبُرْهِمِ ﴿۲۶﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿۲۷﴾

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُنُّ كَمَا غَلِبَ عَلَيْنَا ﴿۲۸﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿۲۹﴾

أَوْ يَنْصَرِفُونَ أَوْ يَنْصَرِفُونَ ﴿۳۰﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَانُوا كَذَٰلِكَ يُفْعَلُونَ ﴿۳۱﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿۳۲﴾

أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿۳۳﴾

فَأَنهَمُ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يُهْدِينِ ﴿۳۵﴾

گفت موسیٰ چنین نیست هر آئینه بامن
پروردگار منست راه خواهی نمود مرا (۶۲).

پس وحی فرستادیم بسوی موسیٰ که به
عصای خود بزنی دریا را پس دریابشگافت
پس شد هرپاره مانند کوه بزرگ (۶۳).

و نزدیک آوردیم آنجا آن دیگران را (۶۴).

و خلاص ساختیم موسیٰ را و آنان را که
همراه وی بودند همه یک جا (۶۵).

باز غرق ساختیم آن دیگران را (۶۶).

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۶۷).

و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۶۸).

و بخوان برایشان خبر ابراهیم (۶۹).

چون گفت به پدر خود و قوم خود چه
چیز را می پرستید (۷۰).

گفتند می پرستیم بتان را پس می باشیم
برایشان مجاورت کننده (۷۱).

گفت آیامی شنوند آواز شمارا چون
می خوانید (۷۲).

یا سودی رسانند بشما یا زیان میدهند (۷۳).

گفتند نه بلکه یافتیم پدران خود را که چنین
می کردند (۷۴).

گفت آید دید آنچه می پرستیدید (۷۵).

شما و پدران پیشین شما (۷۶).

پس هر آئینه آنها دشمنان من اند مگر
پروردگار عالمیان (۷۷).

آنکه بیا فرید مرا پس اوست که هدایت

کندمرا (۷۸) .

وآنکه او طعام میخوراند مرا و می
آشامایدمرا (۷۹) .

وچون بیمار می شوم پس اوست که
شفامیدهد مرا (۸۰) .

وآنکه بمیراند مرا باز زنده گرداند مرا (۸۱) .

وآنکه توقع دارم که بیمارزد برای من گناه
من روز جزا (۸۲) .

پروردگارا عطا کن مرا حکمت و لاحق کن
مرا بشائستگان (۸۳) .

و پدید آر برای من ذکر نیک در پسینان
(۸۴) .

و قرارد ده مرا از وارثان بهشت بانعمت
(۸۵) .

و بیمار ز پدر مرا هر آئینه وی بود از گمراهان
(۸۶) .

و رسوا مکن مرا روزی که برانگیخته
شوند مردمان (۸۷) .

روزی که فائده ندهد مال و نه فرزندان
(۸۸) .

لیکن صاحب فائده آن بود که بیارد پیش
خدا دل بی عیب را (۸۹) .

و نزدیک کرده شود بهشت برای متقیان
(۹۰) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان
(۹۱) .

و گفته شود بایشان کجاست آنچه می

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ۝۴۱

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۝۴۲

وَالَّذِي يُبْرِئُنِي تَعْرِيفِ ۝۴۳

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خِطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۝۴۴

رَبِّ هَبْ لِي عِلْمًا وَارْحَمْنِي بِطُغْيَانِ ۝۴۵

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۝۴۶

وَاجْعَلْ لِي مِنْ زَرَعَةِ الْجَنَّةِ تِمْثِيلًا ۝۴۷

وَاعْقِرْ لِي أَيْنَةً كَانَ مِنْ الْقَائِلِينَ ۝۴۸

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۝۴۹

يَوْمَ لَا يُنْفَعُ مَالٌ وَلَا نِسَاءٌ ۝۵۰

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝۵۱

وَأَنفَلَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ۝۵۲

وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَافِلِينَ ۝۵۳

وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۝۵۴

پرستید (۹۲) .

بجز خدا آیانصرت میدهند شمارا
یا خود انتقام می کشند (۹۳) .

پس بررو انداخته شوند در آنجا بتان و
گمراهان (۹۴) .

ولشکر های شیطان همه يك جا (۹۵) .
گویند و در حالیکه ایشان در آنجا بایک دیگر
مکابره می کنند (۹۶) .

قسم بخدا هر آئینه مابودیم در گمراهی
ظاهر (۹۷) .

چون برابر می ساختیم شمارا با پروردگار
عالمها (۹۸) .

و گمراه نکردند مارا مگر این بدکاران
(۹۹) .

پس نیست مارا هیچ شفاعت کننده (۱۰۰) .
ونه دوست مهربان (۱۰۱) .

پس کاش مارا یکبار رجوع باشد پس
شویم از مسلمانان (۱۰۲) .

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، و نیستند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۰۳) .

و هر آئینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۰۴) .

دروغگو شمردند قوم نوح پیغامبران را
(۱۰۵) .

چون گفت بایشان برادر ایشان نوح آیانی
ترسید (۱۰۶) .

هر آئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۰۷) .

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكَ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿٩٢﴾

فَلْيُبَايِعُوا بِهَا مُمْسِكِينَ ﴿٩٣﴾

وَجُودِ الْإِلَهِ أَجْمَعُونَ ﴿٩٤﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتُمُونَ ﴿٩٥﴾

تَاللَّهِ إِنَّ كُذَّابِي صَلِّ مُبِينٍ ﴿٩٦﴾

إِذْ سَوَّيْتُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾

وَمَا أَضَلُّكُمْ إِلَّا الْمَجْرُمُونَ ﴿٩٨﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿٩٩﴾

وَلَا صِدْقَ عِنْدِهِ ﴿١٠٠﴾

فَلَوْلَا لَعْنَةُ اللَّهِ لَفُتُونِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠١﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٣﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٤﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٥﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٦﴾

فَاتَّعَوْا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿۱۰۸﴾

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۰۸) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجِرِيَ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿۱۰۹﴾

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی نیست مزد من مگر برپروردگار
عالمها (۱۰۹) .

فَاتَّعَوْا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿۱۱۰﴾

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۱۰) .

قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَدُنَّا وَتَنْعَكُ الْأَرْضَ لَوْنُ ﴿۱۱۱﴾

گفتند آیا ایمان آوریم بر تو حالانکه پیروی
تو کرده اند سفله گان (۱۱۱) .

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۱۲﴾

گفت نوح وجه میدانم بآنچه می کردند
(۱۱۲) .

إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ﴿۱۱۳﴾

نیست حساب ایشان مگر بر پروردگار
من اگر بدانید (۱۱۳) .

وَمَا أَتَا بِطَارِدٍ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۴﴾

و نیستم من دورکننده مسلمانان (۱۱۴) .

إِنَّا إِنَّا لَا نَنْدِرُ زُرْمِينَ ﴿۱۱۵﴾

نیم من مگر ترساننده آشکارا (۱۱۵) .

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَوْمَ لَسَوْنَ

گفتند اگر بازمانی توای نوح البته شوی
از سنگسار شدگان (۱۱۶) .

مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿۱۱۶﴾

گفت ای پروردگار من هرآینه قوم من
دروغگو شمرند مرا (۱۱۷) .

قَالَ رَبِّ إِنْ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿۱۱۷﴾

پس فیصله کن میان من و میان ایشان
فیصله کردن عظیم و خلاص کن
مرا و آنانرا که همراه من اند از مسلمانان
(۱۱۸) .

فَأَقْصَيْتَنِي وَيَتَّخِذُهَا نَبْتًا وَمَنْ مَّقِيٍّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۸﴾

پس نجات دادیم او را و آنانرا که همراه
اُبودند در کشتی پُر کرده شده (۱۱۹) .

فَأَجْمَعُهُنَّ وَمَنْ مَّعَهُ فِي الْفُلِ الْمَسْحُورِ ﴿۱۱۹﴾

باز غرق ساختیم بعد ازین باقی ماندگان
را (۱۲۰) .

لَمْ نَعْرِفْكَ بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿۱۲۰﴾

هرآینه درین ماجرا نشانه است، و نیستند

إِنِّي فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۱۲۱﴾

وَإِنْ رَبِّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۲۱﴾

كَذَّبَتْ عَادٌ الْفِرْسَلَيْنِ ﴿۱۲۲﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلا تَتَّقُونَ ﴿۱۲۳﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۲۴﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۲۵﴾

أَتَتَّبِعُونَ بَعْضَ مَا يَرَىٰ عَيْنٌ أَوْ تَكْفُرُونَ ﴿۱۲۶﴾

وَتَتَّبِعُونَ مَصَافِرَ مَا لَكُمْ بِهِ حُدُودٌ ﴿۱۲۷﴾

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿۱۲۸﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمْرًا

وَأَقِمْ وَالدِّينَ أَتَدْرِكُونَ ﴿۱۲۹﴾

أَمَّا كَلِمَاتُكُمْ فَبِمَا تَرْغِبُونَ

وَجَنَّتِ وَعَمْرًا

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۳۰﴾

اکثرایشان مسلمانان (۱۲۱) .

وهرائینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۲۲) .

دروغو پنداشتند قبیله عاد پیغمبران را
(۱۲۳) .

چون گفت بایشان برادرایشان هود آیامی
ترسید (۱۲۴) .

هرائینه من برای شما پیغامبر بامانتم
(۱۲۵) .

پس بترسید ازخدا و فرمانبرداری من
کنید (۱۲۶) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر
برپروردگار عالمها (۱۲۷) .

آیامی سازید بهر بلندی علامتی بی فائده
(۱۲۸) .

ومی سازید محلهای استوار گویا جاوید
خواهید ماند (۱۲۹) .

و چون دست می‌گشائید، دست می‌گشائید
ستمگار شده (۱۳۰) .

پس بترسید ازخدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۳۱) .

و بترسید از کسیکه امداد کرد شمارا بآنچه
دانید (۱۳۲) .

امداد کرده است شمارا بچهار پایان و
فرزندان (۱۳۳) .

و بوستانها و چشمه ها (۱۳۴) .
هرائینه من می ترسم بر شما از عذاب روز

بزرگ (۱۳۵) .

گفتند یکسان ست برماکه پنددهی یا نه
باشی ازپند دهندگان (۱۳۶) .

نیست این مگر عادتِ پیشینیان (۱۳۷) .

نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۱۳۸) .

پس دروغگو پنداشتندش پس هلاک
ساختیم ایشان را هرآئینه درین
ماجرانشانه هست، و نه بودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۳۹) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۴۰) .

دروغگو شمردند قبیلهٔ ثمود پیغامبران را
(۱۴۱) .

چون گفت بایشان برادر ایشان صالح
آیانی ترسید (۱۴۲) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با ما منم
(۱۴۳) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۴۴) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۴۵) .

آیا ایمن گذاشته خواهید شد در آنچه
اینجاست (۱۴۶) .

دربوستانها و چشمه ها (۱۴۷) .

و کشتهها و درختان خرمائی که شگوفه آن
نازک ست (۱۴۸) .

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٥﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا كَلْبُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾

فَلَذِ بَوَّهْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ

أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٨﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٣٩﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَوَافِئِهِمْ رُسُلَهُمْ لِيَكُنُوا سَمَكًا

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هَارُونَ إِنَّ الْبُكُورَ

إِنَّكُمْ لَكُمُوسُونَ ﴿١٤٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رُسُلَهُ

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عِلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤١﴾

أَتُرِيدُونَ فِي إِيمَانِكُمْ أَنْ يَتُرَدَّ عَنْكُمْ

فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٢﴾

وَنُدُوعٍ وَجَبَلٍ طَلَمَ بَاهُضِيمُ ﴿١٤٣﴾

وَيَحْشُرُونَ مِنَ الْجِبَالِ يَوْمَ تَلُوفُ هِجِينَ ﴿١٤٩﴾

فَأَنقَضَ اللَّهُ وَآطَعُونِ ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا كَبْرٌ مُنْذَرٌ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُؤُنْ كُنْتَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٥٤﴾

قَالَ هَذِهِ نَاقَةُ آلِهَاشِمٍ وَلَكُمْ فِيهَا آيَةٌ يَوْمَ تَعْلَمُونَ ﴿١٥٥﴾

وَلَا تَسْتَوِيهِمْ فَتَيَحْذَرَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبِرُوا إِلَىٰ يَوْمِئِذٍ ﴿١٥٧﴾

فَاتَّخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَن كَانَ

الْكُفْرُ هُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

وَلَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

كَذَبَتْ قَوْمٌ لُّوطَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

ومی تراشید از کوه ها خانه های ماهرانه
(۱۴۹) .

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۵۰) .

و اطاعت مکتید فرمان از حد گذرندگانرا
(۱۵۱) .

آنانکه فسادمی کنند در زمین واصلاح نمی
نمایند (۱۵۲) .

گفتند جزاین نیست که تواز جادوشدگانی
(۱۵۳) .

نیستی تو مگر آدمی مانند ما پس بیار
نشانه ای اگر از راست گویانی (۱۵۴) .

گفت این ماده شتر نیست وی را يك نوبت
آب خوردن ست و شمارانوبت روز معین
(۱۵۵) .

ودست مرسانید اورا بعقوبت که آنگاه
دربگیرد شمارا عذاب روز بزرگ (۱۵۶) .

پس پی زدند آنرا پس گشتند پشیمان
(۱۵۷) .

پس دگرفت ایشان را عذاب هر آئینه درین
ماجرا نشانه هست، و نبودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۵۸) .

وهر آئینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۵۹) .

دروغگو شمردند قوم لوط پیغامبران را
(۱۶۰) .

چون گفت بایشان برادر ایشان لوط آیانی
ترسید (۱۶۱) .

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳۳﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا نَجْمَ ﴿۳۴﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَتَىٰكُمْ إِلَّا عِلَّةٌ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿۳۵﴾

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۳۶﴾

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ يَذُرُون
أَنَّهُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿۳۷﴾

قَالُوا لَئِنْ كُنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَ إِنِّي لَعَلَّكُمْ مِنَ الْغَالِبِينَ ﴿۳۹﴾

رَبِّ الْجِبْتِ وَأَهْلِ الْيَمَنِ وَمَنْ يَعْلَمُ لَوْنُ ﴿۴۰﴾

فَتَجِدُنَهُ أَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۴۱﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَدِيرِينَ ﴿۴۲﴾

فَهُمْ ذُرِّيَةُ الْخَالِئِينَ ﴿۴۳﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۴۴﴾

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۵﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۴۶﴾

ہر آئینہ من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۶۲) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید
(۱۶۳) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر بر
پروردگار عالمها (۱۶۴) .

آیا بقصد قضای شهوت میروید بسوی
مردان از اهل عالم (۱۶۵) .

ومی گذارید آنچه آفریده است برای شما
پروردگار شما از زنان شما بلکه شما
گروہی از حد گذشته اید (۱۶۶) .

گفتند اگر باز نہ آئی توای لوط ہر آئینہ
باشی از بیرون کردگان (۱۶۷) .

گفت ہر آئینہ من عمل شمارا از دشمنانم
(۱۶۸) .

پروردگارا نجات دہ مرا و اہلِ مرا از وبال
آنچہ می کنند (۱۶۹) .

پس نجات دادیم اورا و اہلِ اورا ہمہ
یکجا (۱۷۰) .

مگر پیرزنی کہ بود از باقی ماندگان (۱۷۱) .

باز ہلاک ساختیم آن دیگران را (۱۷۲) .

و بارانیدیم برایشان بارانی پس بدست
باران ترسانیدگان (۱۷۳) .

ہر آئینہ درین ماجرا نشانہ است، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۷۴) .

و ہر آئینہ پروردگارتو همان ست غالب

مهربان (۱۷۵) .

دروغو شمرند باشندگانِ ایکه
پیغامبران را (۱۷۶) .

چون گفت بایشان شعیب آیانی ترسید
(۱۷۷) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۷۸) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید (۱۷۹) .
و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۸۰) .

تمام پیمائید پیمانه را و مبادید از زیان
دهندگان (۱۸۱) .

و بسنجید به ترازوی راست (۱۸۲) .
و ناقص ندهید بمردمان اشیای ایشان را
و بیباک مگردید در زمین فسادکنان (۱۸۳) .
و بترسید از خدا که آفرید شمارا و خلایق
نخستینان را (۱۸۴) .

گفتند جزاین نیست که تواز جادو شدگانی
(۱۸۵) .

و نیستی تو مگر آدمی مانند ما و هرآئینه
می پنداریم ترا از دروغ گویان (۱۸۶) .
پس با فگن بر ما پاره ای از آسمان
اگر از راست گویانی (۱۸۷) .

گفت پروردگار من داناترست بآنچه می
کنید (۱۸۸) .

پس دروغگو پنداشتند اورا پس گرفتار

كَذَّبَ أَصْحَابُ آلِكَ الْهُوسِيِّينَ ۝۹۵

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۝۹۶

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝۹۷

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۹۸

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۹۹

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ۝۱۰۰

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ إِنْ كُنْتُمْ مُنْصِفِينَ ۝۱۰۱

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْنَطُوا مِنَ الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ۝۱۰۲

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّ الْأُولِينَ ۝۱۰۳

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۝۱۰۴

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَذِبِينَ ۝۱۰۵

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝۱۰۶

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۱۰۷

فَلَذُوبُهُ فَآخَذَهُمْ

عَذَابِ يَوْمِ الظَّلَاةِ إِنَّكَ كَانَ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ ﴿۱۸﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹﴾

وَلَا رَيْبَ لَكَ لَهَوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۲۰﴾

وَأَنَّهُ لَتَتَوَلَّى رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۲۱﴾

تَنَزَّلُ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿۲۲﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِيَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿۲۳﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿۲۴﴾

وَأَنَّهُ لَقَدْ أُنْزِلَ الْوَحْيُ الْأَوَّلِيُّ ﴿۲۵﴾

أَوَّلُ بَيِّنَاتٍ لِّأَنَّهُ يُعَلِّمُهُ الْوَحْيُ الْإِسْرَافِيَّ ﴿۲۶﴾

وَلَوْ تَرَىٰ أَهْلَ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْيُنِ ﴿۲۷﴾

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۸﴾

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۲۹﴾

لِيُؤْمِنُوا بِهِ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۳۰﴾

فَبِأَيِّ نَمٍّ بَغْتَهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۳۱﴾

کردایشان را عذاب روز سائبان^(۱) هرائینه
وی بود عذابِ روزِ بزرگ (۱۸۹) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه هست و نه
بودند بیشترین ایشان مسلمانان (۱۹۰) .

وهرآئینه پروردگارتو همان ست غالب
مهربان (۱۹۱) .

وهرآئینه قرآن فرود آورده پروردگار
عالمها ست (۱۹۲) .

فرودآوردش روح الامین (یعنی جبرئیل)
(۱۹۳) .

بردل توتاشوی از ترسانندگان (۱۹۴) .

بزبان عربی روشن (۱۹۵) .

وهرآئینه خبروی درصحیفه های پیشینیان
ست (۱۹۶) .

آیانست برای ایشان نشانه آنکه می دانند
حقانیت قرآن را عالمان بنی اسرائیل
(۱۹۷) .

و اگر فرود می آوردیم قرآن رابربعض
عجمیان (۱۹۸) .

پس می خواندش برایشان هگزمنی شدند
آرباباور دارندگان (۱۹۹) .

همچنین درآوردیم انکاررا دردلهای
گنهگاران (۲۰۰) .

ایمان نمی آرند بقرآن تاآنکه ببینند عذاب
در دهنده (۲۰۱) .

پس بیاید به ایشان ناگهان وایشان بی

(۱) یعنی آتش بشکل سائبان ظاهر شد و هلاک ساخت .

خبر باشند (۲۰۲) .
 پس گویند آیا مهلت داده میشویم (۲۰۳) .
 آیا عذابِ مارا بشتاب می طلبند (۲۰۴) .
 آیا دیدی که اگر بهره مند سازیم ایشان را
 سالها (۲۰۵) .
 باز بیاید بدیشان آنچه ترسانیده می
 شدند (۲۰۶) .
 چه چیز را دفع کند از سر ایشان بهره مند
 بودن ایشان (۲۰۷) .
 و هلاک نه کردیم هیچ دهی را الاّ اورا بیم
 کنندگان بودند (۲۰۸) .
 بجهتِ پند دادن و نبودیم ستمگار (۲۰۹) .
 و فرود نیاوردند قرآن را شیطانان (۲۱۰) .
 و سزاوار نیست ایشان را ونمی توانند
 (۲۱۱) .
 هر آئینه شیطانان از شنیدن دُور
 کردگانند^(۱) (۲۱۲) .
 پس مخوان با خدامِ عبودِ دیگر را آنگاه باشی
 از عذابِ کردگان (۲۱۳) .
 و ترسان خویشاوندان نزدیکِ خود را
 (۲۱۴) .
 و پست کُن بازوی خود را^(۲) برای آنانکه
 پیروی تو کردند از مسلمانان (۲۱۵) .
 پس اگر نافرمانی کنند ترا پس بگو

فَقُولُوا هَلْ عَنَّا مَغْنَمٌ ﴿۲۰۲﴾
 أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۲۰۳﴾
 أَفَرَأَيْتُ لَئِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿۲۰۴﴾
 ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۲۰۵﴾
 مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَسْتَعْوُونَ ﴿۲۰۶﴾
 وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۲۰۷﴾
 وَمَا لَكُم مِّنْ قُوَّةٍ إِلَّا مَا يُزَيِّنُ رَجُلٌ ﴿۲۰۸﴾
 ذُرِّيُّ شَٰءٍ وَمَا لَكُم مِّنْ ظُلْمٍ ﴿۲۰۹﴾
 وَمَا تَنذَرُ بِهِ الشَّيْطَانُ ﴿۲۱۰﴾
 وَمَا يَكْتُمُونَ لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۲۱۱﴾
 إِن هُمْ إِلَّا سَمْعٌ لَّعَزَّوَلَّىٰ ﴿۲۱۲﴾
 فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿۲۱۳﴾
 وَأَنْذَرْتُكَ الْآفَرِينَ ﴿۲۱۴﴾
 وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۱۵﴾
 فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي بِرَبِّي لَتَأْتِمُنَّ ﴿۲۱۶﴾

(۱) یعنی از شنیدنِ کلام ملائکه .

(۲) یعنی تواضع کن .

هرآئینه من بی تعلقم از آنچه شمامی کنید
(۲۱۶) .

و توکل کن بر غالب مهربان (۲۱۷) .

آنکه می بیند ترا چون برمی خیزی (یعنی
وقت تهجد) (۲۱۸) .

ومی بیندگشتن ترا^(۱) در میان سجده کنند
گان^(۲) (۲۱۹) .

هرآئینه وی همان ست شنو ادانا (۲۲۰) .

آیا خبردهم شمارا که برچه کس فرودمی
آیند شیطانان (۲۲۱) .

فرودمی آیند بر هر دروغگوی گنهگار
(۲۲۲) .

می نهند گوش و بیشترین ایشان دروغ
گویانند (۲۲۳) .

و شاعران پیروی ایشان می کنند گمراهان
(۲۲۴) .

آیانمی بینی که ایشان در هر میدانی سگردان
شوند (۲۲۵) .

و آنکه ایشان می گویند آنچه نمی کنند^(۳)
(۲۲۶) .

مگر آنکه ایمان آوردند و عملهای شایسته
کردند و ذکر خدا کردند بسیاری و پیروز
گشتند بعد از آنکه مظلوم شدند و خواهند
دانست ظالمان که بکدام جا باز خواهند
گشت (۲۲۷) .

وَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۲۱۶﴾

الَّذِي يَرِيكَ جِئْنَ قَوْمِ ﴿۲۱۸﴾

وَتَقَابُكُ فِي السَّجْدِ ﴿۲۱۹﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۲۲۰﴾

هَلْ أَتَاكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَكْفُلُ الشَّيْطَانُ ﴿۲۲۱﴾

تَكْفُلُ عَلَىٰ كُلِّ آثَاةٍ إِثْمٌ ﴿۲۲۲﴾

يُقَوِّمُونَ السَّمْعَ وَكَثَرَهُمْ كَذِبُونَ ﴿۲۲۳﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿۲۲۴﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَمِيمُونَ ﴿۲۲۵﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿۲۲۶﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا

وَانصَرَوْا وَإِنْ بَعْدَ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا

أَنَّىٰ مُنْقَلِبُ أَتَفْلِحُونَ ﴿۲۲۷﴾

(۱) یعنی از قیام برکوع و از رکوع بسجود .

(۲) یعنی نمازگذاران .

(۳) یعنی بهر مضمون مبالغه می کنند .

سوره نمل مکی است و آن نود و سه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طَسَّ تِلْكَ الْيَتُومَ الْفَرَانَ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ①

هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ②
الَّذِينَ يُعِمُّونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمْ يُوقِنُونَ ③
إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتُ لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ
فَهُمْ يَكِيدُونَ ④

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
هُمْ الْخَسِرُونَ ⑤

وَإِلَّا لَنُلْقِيَ الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ⑥

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِهَارُونَ إِنِّي أَنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ بَشِيرٍ
يَهْدِي قَوْمٍ لَكُمْ تَصْطَلُونَ ⑦

فَلَمَّا جَاهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ مِنْ حَوَاهٍ
وَسُبْحَنَ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طس .

این ها آیات قرآن و کتاب روشن ست (۱) .
هدایت و مژده است برای مسلمانان (۲) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و می دهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین می آرند (۳) .
آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آراسته
کردیم برای ایشان کردارهای ایشان را
پس ایشان سرگردان می شوند (۴) .
این جماعت آناندکه برای ایشان ست
سختی عذاب و این جماعت در آخرت
ایشانند زیان کارتر (۵) .

وهرائینه توداده می شوی قرآن از نزد
خدای استوارکار دانا (۶) .

یادکن آنگاه که گفت موسیٰ باهل خودهر
آئینه من دیده ام آتشی خواهم آورد برای
شما از آن خبری یا خواهم آورد برایتان
شعله ای که در آخرگی فرا گرفته ، باشد
که شما گری حاصل کنید (۷) .

پس چون رسید بآتش نداده شد به او که
برکت داده شد کسی را که در آتش ست
و کسی را که حوالی وی ست و پاکی
خدای راست پروردگار عالمها^(۱) (۸) .

(۱) مترجم گوید کسیکه در آتش ست ملائکه که در آن نور مصور بصورت آتش بودند
ملائکه دیگر که فرود تر از ایشان بودند والله اعلم .

يُوسَىٰ إِنَّكَ أَنَا اللَّهُ الْمُرْسِلُونَ ﴿٥١﴾

وَالَّذِي عَصَا إِيَّاهُ أَنهَزَهُ أَلَكًا فَأَنشَرَهُ وَجَاءَهُ بِهَا مُدْرِكًا
وَلَمْ يَعْصِ بِهٖ يُونُسَ لَأَمَّا إِذْ يَتُفَتِّحُ الْغَيْظَ لَدُنَّيْ
الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾

لَا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَلْ حُتًّا بَعْدَ سُوءِ قَارِي
عَفْوٍ رَحِيمٍ ﴿٥٣﴾

وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ
فِي تَبَعِ الْآيَاتِ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ أَيْنَمَا مَجْرَعَةٌ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّزْمِنٌ ﴿٥٥﴾

وَجَدُوا بِهَا وَاسْتَفْتَيْنَاهَا أَنْفُسَهُمْ ظُلُمَاءٌ عَلَوَاءٌ فَانظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَعَّلَنَا عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عِلْمِنَا مَنْطِقٌ
الْكَبِيرُ وَأَوْثِنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُ الْفَضْلُ الْبَيِّنُ ﴿٥٨﴾

ای موسیٰ هر آئینه (سخن اینست که) من
خدای غالب باحکمتم (۹) .

و بیفکن عصای خود را پس چون دید که
عصای جنبدگویای ماریست رو بگردانید
پشت داده و باز نه گشت گفتیم ای موسیٰ
مترس هر آئینه نمی ترسند نزد من
پیغامبران (۱۰) .

لیکن آنکه ستم کرد باز عوض آن کرد
نیکی بعد از بدی پس هر آئینه من آمرزنده
مهربانم (۱۱) .

و در آرد ست خود را بگریبان خود تا بیرون
آید سفید بدون عیب باین دوشانه که
داخل اند در نه معجزه برو بسوی فرعون
و قوم او هر آئینه ایشان بودند گروه فاسقان
(۱۲) .

پس آنگاه که آمد بدیشان نشانه های
مارو شن شده گفتند این سحر ظاهر ست
(۱۳) .

و انکار آن کردند از روی ستمکاری و تکبر
و باور داشته بود آن را دل های ایشان پس
بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۴) .

و هر آئینه دادیم داوود و سلیمان را علم و
گفتند ستایش آن خدای راست که فضل
داد ما را بر بسیاری از بندگان مومن خویش
(۱۵) .

و وارث شد سلیمان داوود را و گفت ای
مردمان آموخته شد ما را گفتار مرغان
و داده شد ما را از هر نعمتی هر آئینه این
است فضل ظاهر (۱۶) .

وَجِئْتُمْ لَكُمْ جُودَةٌ مِنَ الْجَنِّ لَا تُلَاقِيهِمْ إِلَّا تَأْتِيهِمْ فَيَقُولُوا دَعْهُمْ فَلْيَنْزِعُوا عَنْهُمْ لِيُرَوَّاهُمْ وَفِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَعْنَةُ الَّذِينَ كَذَبُوا بِوَعْدِ اللَّهِ وَكَفُّوا عَنْهُمْ فَيْدَعُوا جَهَنَّمَ فَنُفِثَ بِهِمْ ۚ سَبَّحْتَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكُنْتُمْ لِآيَاتِهِ الْبَاطِلِينَ ﴿١٥﴾

حَتَّىٰ إِذَا تَوَلَّوْا عَلَىٰ الْوَادِ الْأَيْمَنِ الْيَغْلِي حَتَّىٰ يَأْتِيَ الْبُخْلُ ادْخُلُوا مَسَلِكُنَا لَعْنَةُ الْبَاطِلِ لَكُمْ سُلَيْمٌ وَجُودَةٌ وَلَهُمْ لَعْنَةُ الْبَاطِلِ ۚ ﴿١٥﴾

فَتَبَتَّ صَاحِبَاتُ مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَذْخُلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٥﴾

وَقَعَدَ الْظَّالِمُ فَقَالَ مَالِيَ لَا أَرَىٰ الْهُدَىٰ هَذَا كَانَ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿١٥﴾

لَا عَذِيبَةَ عَذَابًا شَدِيدًا أَوَّلًا أَذِيبُهُ أَوَّلًا يَتَنَبَّئُ بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿١٥﴾

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ حُطِّ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ لِنَبَأٍ لَقِينِ ﴿١٥﴾

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَبْلُغُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَّ لَهُمْ

وگردآورده شد برای سلیمان لشکر های
اواز جن و آدمیان و مرغان پس این
جماعت بعضی را تار سیدن بعضی
دیگرا یستاده کرده می شدند (۱۷) .

تا وقتی که چون رسیدند بمیدان موران گفت
مورچه ای مورچگان در آئید بخانه های
خود تا درهم نشکند شمارا سلیمان
و لشکرهای او نادانسته (۱۸) .

پس خندان تبسم کرد از گفتار مورچه گفت
ای پروردگار من الهام کن مرا که شکر این
نعمت تو کنم که انعام کرده ای بر من
و بر پدر و مادر من و الهام کن مرا که
بجارم کردار شائسته که خوشنودشوی بآن
و در آرم برحمت خود در زمرة بندگان
شائسته خویش (۱۹) .

و باز جست احوال مرغان پس گفت چیست
مرا که نمی بینم هدهد را یا هست
از غائب شدگان (۲۰) .

هر آئینه عقوبت کنم او را عقوبت سخت
یا البته ذبح کنم او را یا این ست که
بیارد پیش من حجت ظاهر (۲۱) .

پس توقف کرد نه چندان دیر پس گفت
در گرفتم بجیزی که در نه گرفته ای بآن
و آورده ام پیش تو از قبيلة سبا خبری قین را
(۲۲) .

هر آئینه من یافتم که زنی پادشاهی میکند
برایشان و داده شده است او را از هر نعمتی
و او را تختی ست بزرگ (۲۳) .

یافتم که او و قوم او سجده می کنند

الشَّيْطَانُ أَعْمَاهُمْ فَصَدَّ هُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ جُنُوا إِلَيْهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْغَبَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَيَعْلَمُ الْغُفُورَ وَمَا تُعَلِّمُونَ ﴿٣٦﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٣٧﴾

قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

إِذْ هَبَّ بَيْنِي هَذَا الْقَوْمَ إِلَهُهُمْ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ
مَاذَا يُرْجِعُونَ ﴿٣٩﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَى الْإِنْفَى إِلَى كُتُبِكُمْ يُرْجِعُوا ﴿٤٠﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٤١﴾

الْأَسْوَاعِ عَلَى وَأَتَوْنِي مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَفْئُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتَ قَاطِعَةً أَمْرًا
حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٤٣﴾

قَالُوا هَئِنِ أُولَؤُنَا فَوَؤَا وَأُولَؤُنَا هَئِنِ سَدِيدُهُ وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ
فَاقْضِي مَاذَا نَأْمُرُونَ ﴿٤٤﴾

خورشید را بغیر از خدا و آراسته است
شیطان برای ایشان کردار های ایشانرا
پس بازداشت ایشان را از راه پس ایشان
راه نمی یابد (۲۴) .

بسوی آن که سجده کنند آن خدای را که
بیرون می آرد پوشیده را که در آسمانها
وزمین است و می داند آنچه پنهان می
دارید و آنچه آشکارا می کنید (۲۵) .

خدا آنست که نیست هیچ معبود بحق
غیر او پروردگار عرش بزرگ (۲۶) .

گفت سلیمان خواهیم دید آیا راست گفتی
یا هستی از دروغ گویان (۲۷) .

براین نامه را پس بینداز آنرا بسوی ایشان
بازرو بگردان از ایشان پس بنگر چه جواب
باز می دهند (۲۸) .

(بلقیس) گفت ای جماعت اشراف
هر آئینه انداخته شد بسوی من نامه ای
گرامی (۲۹) .

هر آئینه این نامه از جانب سلیمان ست
و هر آئینه این نامه بنام خدای بخشاینده
مهربان ست (۳۰) .

باین مضمون که تکبر مکنید بر من بیائید
پیش من مسلمان شده (۳۱) .

گفت (بلقیس) ای جماعت اشراف جواب
دهید مرا در تدبیر من، نبودم من فیصله
کننده هیچ کار را تا وقتی که شما حاضر
شوید پیش من (۳۲) .

گفتند ما خداوندان توانائی ایم و
خداوندان کارزار سختیم و تدبیر مفوض

بسوی تُست پس درنگر چه چیزی می فرمائی (۳۳) .

گفت هر آئینه پادشاهان چون درآیند بدهی خراب کنند آنرا و سازند عزیزان اهل آن را رسوایان و همچنین می کنند (۳۴) .

وهر آئینه من فرستنده ام بسوی ایشان تحفه ای پس بیننده ام به چه چیز باز می آیند فرستادگان (۳۵) .

پس چون آمد آن فرستاده پیش سلیمان گفت سلیمان آیامداد می کنید مرا بمالی پس آنچه عطا کرده ست مرا خدای تعالی بهترست از آنچه عطا کرده است شمارا بلکه شما بتحفه خویش شادمان می شوید (۳۶) .

باز و بسوی ایشان پس هر آئینه بیاییم برایشان بالشکر هائی که طاقت نباشد ایشان را بمقابله آن وهر آئینه بیرون کنیم ایشان را از ده رسواشدگان وایشان خوار باشند (۳۷) .

گفت^(۱) سلیمان ای عزیزان کدام يك از شما می آرد پیش من تخت اورا پیش از آن که بیایند نزد من مسلمان شده (۳۸) .

گفت تهمتئی از جن من بیارمش نزد تو پیش از آنکه برخیزی از جای خود وهر آئینه من بر آن عرش توانای باامانتم (۳۹) .

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَافَ أَهْلِهَا آذِلَّةً ۚ وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنْظُرُهُمْ ۖ رَجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالِي مِمَّا آتَىٰ اللَّهَ خَيْرِيًّا أَفَإِنَّكُمْ بِلِئَالِيهِمْ تَكُونُونَ ﴿٣٦﴾

إِرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ الْأَيْمَانُ يَأْتِيَنِي عَرُوشُهُمْ قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَتَأْتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام خواست که بلقیس را معجزه نماید و عقل و جمال اورا ادراک فرماید .

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا إِنِّي كَانَ بِهِ قَبْلَ
 أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ
 هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ؕ أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن
 شَكَرَ فَآتَيْنَاكَ مِن فَضْلِهِ ؕ وَمَن أَكْفَرًا لَّنُغْفِرَ لِمَن يَشَاءُ
 كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾

گفت شخصی که نزد او علم بود از کتاب
 الهی من بیمارم نزد تو پیش از آنکه
 بازگردد بسوی تو چشم تو پس چون
 سلیمان دید آنرا قرار گرفته نزدیک خویش
 گفت این خارق عادت از فضل پروردگار
 من است تا امتحان کند مرا آیا شکرگذاری
 می کنم یا ناسپاسی می نمایم و هر که شکر
 گذاری کند پس جزاین نیست که شکر
 گذاری میکند برای نفع خویش و هر که
 ناسپاسی کرد پس پروردگار من بی نیاز
 کرم کننده است (۴۰) .

قَالَ نَكُونُوا لَهُ أَعْمَىٰ أَنْظِرْ أَمْ نَكُونُ
 مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾

گفت سلیمان متغیر سازید برای امتحان
 این زن تخت او را بنگریم آیا راه شناخت
 می یابد یا می شود از آنانکه راه نمی یابند
 (۴۱) .

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَلِكُنَّ أَعْمَىٰ قَالَتَ كَذَابٌ
 هُوَ وَأَوْثِقْنَاهُ مِنَ الْجَدِّهٖ ؕ إِنَّهَا مِسْلِحٌ مِّنَ
 ۞

پس چون پیامد (بلفیس) گفته شد آیا چنین
 ست تخت تو گفت گویاوی همان ست
 و داده شد مارادانش بحقانیت سلیمان
 پیش ازین مقدمه و هستیم مسلمانان (۴۲) .

وَصَدَّهَا مَا كَانَتُ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ
 مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾

و بازداشت سلیمان آن^(۱) زن را از آنچه
 عبادت می کرد بجز خدا هر آینه وی
 بود از گروه کافران (۴۳) .

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً

گفته شد بوی که درآی باین کو شک پس

(۱) مترجم سلیمان علیه السلام را فاعل صدها قرار داده است و اکثر مفسرین می
 گویند که فاعل صدها "ما" "المصدریه یا الموصوله" است و معنی آیت اینطور
 میشود که بازداشت آن زن را از عبادت خدا آنچه عبادت میکردند غیر از خدا والله
 اعلم .

وَكُفِّنَتْ عَنْ سَاقِيهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرَخَ مُنَادٍ مِنْ قَوَارِيرِهِ
قَالَتْ رَبِّ انِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاسْلُمْتُ مَعَ سَيِّئِينَ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٩﴾

چون بدید آنرا پنداشتش حوض آب
و جامه برداشت ازدوساق خود گفت
سلیمان این کوشکی ست بی نقش
درخشان ساخته شده از شیشه گفت
(بلقیس) ای پروردگار من هرائینه من
ستم کرده ام برخویش و اسلام آوردم
همراه سلیمان برای خدا پروردگار عالمها
(۴۴) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
فَإِذَا هُمْ كَافِرُونَ يَتَخَصَّمُونَ ﴿٤٥﴾

و هرائینه فرستادیم بسوی ثمود
برادر ایشان صالح را که عبادت کنید
خدای را پس ناگهان آن قوم دگروه شدند
بایکدیگر خصومت می نمودند (۴۵) .

قَالَ يَوْمَئِذٍ لِمَ تَسْعَاجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
لَوْلَا تَسْتَعِزُّونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

گفت صالح ای قوم من چرا شتابان طلب
می کنید سختی را پیش از راحتی چرا
طلب آمرزش نمی کنید از خدا بُود که
رحم کرده شود بر شما (۴۶) .

قَالُوا الظَّالِمُ تَأْيِيكَ وَبَيْنَ مَعَكَ قَالَ ظَنُّكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُفْتَخِرُونَ ﴿٤٧﴾

گفتند شگون بد گرفتیم از تو و از آنانکه
همراه تواند گفت شگون بد شما نزد
خداست (۱) بلکه شما قومی هستید که
امتحان کرده می شوید (۴۷) .

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾

و بودند در آن شهر نه گروهی که فساد می
کردند در زمین و اصلاح نمی نمودند (۴۸) .

قَالُوا اتَّخَذَ سُبُوهُ اللَّهُ لِنَبِيِّنَا وَآهْلَهُ ثُمَّ لَقُوا نَ لَوْلِيَّهِ
مَا شَاءَ هَذَا مَا مَلَكَ أَهْلَهُ وَآلَا صَافِرُونَ ﴿٤٩﴾

گفتند بایک دیگر قسم خدا خورده که البته
شبیخون ز نیم بر صالح و اهل خانه او باز
البته خواهیم گفت وارث او را حاضر نه

(۱) یعنی مصائب بروفق تقدیر الهی جاری میشود .

بودیم وقت هلاک شدن اهل اوهر آئینه
ماراست گوثیم (۴۹) .

و حیلہ کردند بنوعی از حیلہ و تدبیر کردیم
مانوعی از تدبیر و ایشان نمی دانستند (۵۰) .

پس بنگر چگونه بود سرانجام حیلہ ایشان
که مہلاک کردیم ایشان را و قوم ایشان را
ہمہ یک جا (۵۱) .

پس این ست خانہ ہای ایشان خالی ماندہ
بہ سبب ظلم ایشان ہر آئینہ درین ماجرا
نشانہ ہست گروہی را کہ میدانند (۵۲) .

و نجات دادیم آنان را کہ ایمان آوردند و
پرهیزکاری می کردند (۵۳) .

و فرستادیم لوط را چون گفت بقوم خود آیا
بعمل می آرید کاری حیاتی را و شما می
بینید (۵۴) .

ایاشمامی آئید بمردان بارادہ شہوت بجز
زنان بلکہ شما قومی نادانید (۵۵) .

پس نہ بود جواب قوم او مگر آنکہ گفتند
بیرون کنید اہل خانہ لوط را از دہ خویش
ہر آئینہ ایشان مردم پاکی طلبند (۵۶) .

پس نجات دادیم اورا و اہل اورا مگر
زنش کہ معین کردیم اورا از باقی ماندگان
(۵۷) .

و بارانیدیم بر سر ایشان بارانی پس بدست
باران ترسانندہ شدگان (۵۸) .

بگوسپاس خدای راست و سلام برآن
بندگان اوکہ بگزیدہ است ایشان را
آیا خدا بہتر است یا آنچه شریک می آرند
(۵۹) .

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَكُنَّا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ ۚ اَنَّا كَذَّبْنَاهُمْ
وَقَوْمَهُمۡ اَجْمَعِينَ ۝

فَإِنَّكَ بِبُيُوتِهِمْ خَائِيَةٌ ۖ نَظَلُّوْا اَنْ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةٌ
لِّقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ۝

وَاجْبِنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ۝

وَلَوْ كُنَّا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦ اٰتٰنُوْنَ الْفَاحِشَةَ
وَاَنْتُمْ تُبْصِرُوْنَ ۝

اَنۡتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُوْنَ ۝

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦۤ اِلَّا اَنۡ قَالُوْا اُخْرِجُوْا اِلٰ
لُوطٍ مِّنۡ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ۝

فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَهْلَهُۥ اِلَّا امْرَاَتَهُۥ ۚ قَدَرْنٰهَا مِّنَ الْغَيْرِ ۝

وَاَمَطَرْنَا عَلَيْهِمۡ مَّطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الَّذِيْنَ ۝

قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلٰی عِبَادِهِۦ الَّذِيْنَ اصْطَفٰۤى ۚ اِنَّهٗ
خَيْرٌ مَّا يَشْرَكُوْنَ ۝

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تَنْبِتُوا شَجَرَهَا إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه بیافرید
آسمانها و زمین را و فرودآورد برای
شما از آسمان آب پس رویانیدیم به سبب
آن بوستانها را باتاگی ممکن نه بود شما را
که برویانید درخت های آن را آیا معبودی
هست با خدا بلکه ایشان گروهی اند که
کج میروند (۶۰).

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه
ساخت زمین را قرارگاه و پیداکرد در میان
زمین جویها و بیافرید برای زمین کوه ها
و بیافرید میان دودریا حجاب را
آیا معبودی دیگر هست با خدا بلکه
بیشترین ایشان نمی دانند (۶۱).

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٥٣﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه قبول
می کند درمانده را چون بخواندش
و بردارد سختی را و بسازد شما را جانشین
نخستینیان در زمین آیا معبودی دیگر هست
با خدا اندکی پندمی پذیرید (۶۲).

أَمَّنْ يُهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْمَسِيرِ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُضِلْ
الرَّيْحَ يُضِلُّوا بَيْنَ يَدَيْ نَحْسِهِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ
تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه راه می
نماید شما را در تاریکی های بیابان و دریا
ومی فرستد باد هارا مژده دهنده پیش
دست رحمت خود آیا معبودی هست
با خدا برترست خدا از آنکه شریک می
گیرند (۶۳).

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٥﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه نوپیدا
می کند آفرینش باز دگر بار بار گرداندش
و کیست آنکه روزی می دهد شما را
از آسمان و زمین آیا معبودی هست با خدا
بگو بیارید حجت خود را اگر راست

گوئید (۶۴) .

بگویند آنکه در آسمانها وزمین است
غیب را مگر خدا و نمیدانند که کی
برانگیخته شوند (۶۵) .

بلکه بی دربی متوجه شد علم ایشان
در بابِ آخرت^(۱) بلکه ایشان در شبهه اند
از آخرت بلکه ایشان از آخرت نابینا
ند (۶۶) .

و گفتند کافران آیا چون شویم خاك و پدران
مانیز آیاما بیرون آوردگانیم (یعنی از قبور)
(۶۷) .

هر آئینه وعده داده شد باین مقدمه مارا
و پدرانِ مارا پیش ازین، نیست این مگر
افسانه های پیشینیان (۶۸) .

بگو سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه
بود انجام کارکنندگان (۶۹) .

و اندوه مخور برایشان و مباحث در تنگدلی
از مکرید ایشان (۷۰) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر راست
گوئید (۷۱) .

بگو شاید نزدیک شده باشد بشما بعض
آنچه بشتاب می طلبید^(۲) (۷۲) .

و هر آئینه پروردگارتو خداوند فضل ست
بر مردمان ولیکن بیشترین ایشان شکر
نمی کنند (۷۳) .

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۶۴﴾

بَلَىٰ أَذْرَكَ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ بَلَىٰ هُمْ فِي شَرَفٍ
مِّنْهَا بَلَىٰ هُمْ فِيهَا عَمَزُونَ ﴿۶۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا أَهْلًا
لَّكُم بَعْرَجُونَ ﴿۶۶﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا هَٰذَا نَحْنُ وَآبَاءُ نَّامِرٍ قَبْلُ إِنَّ هَٰذَا
إِلَّا أَصَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۶۷﴾

قُلْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۶۸﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿۶۹﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۷۰﴾

قُلْ عَلَىٰ أَن يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿۷۱﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۷۲﴾

(۱) یعنی تابه آنکه منقطع گشت .

(۲) یعنی عقوبتِ دنیا .

وهرائینه پروردگار تو میداند آنچه پنهان می کنند سینه های ایشان و آنچه ظاهر می نمایند (۷۴) .

و نیست هیچ پوشیده در آسمان و زمین مگر نوشته است در کتاب روشن (۷۵) .

هرائینه این قرآن بیان می کند پیش بنی اسرائیل بیشتر آنچه ایشان در آن اختلاف می کنند (۷۶) .

وهرائینه وی هدایت و رحمت است مسلمانان را (۷۷) .

هرائینه پروردگار تو فیصله کند میان ایشان بحکم خود و اوست غالب دانا (۷۸) .

پس توکل کن برخدا هرائینه تو بردین راست روشن هستی (۷۹) .

هرائینه تونمی توانی شُنوانید مردگان را ونمی توانی شنوایدن کران را آواز و قتیکه روبگرداند پشت داده (۸۰) .

و نیستی تورا نمایندۀ کوران تاباز آینداز گمراهی خویش نمی شنوای مگر کسی را که ایمان آورده است بآیت های ما پس این جماعت گردن نهندگاند (۸۱) .

و چون متحقق شود وعده عذاب برایشان بیرون آریم برای ایشان جانوری از زمین که سخن گوید بایشان بسبب آنکه مردمان بآیاتِ ما یقین نمی آوردند (۸۲) .

و آن روز که برانگیزیم از هرامتی طائفه ای را از آنانکه دروغ می شمرند آیات مارا پس از ایشان بعضی را تارسیدن بعضی

وَرَأَىٰ رَبَّكَ لِيَعْلَمَ مَا تَكْنُ صُدُّوهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۴﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿۷۵﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُضُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ بِهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۷۶﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿۷۸﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿۷۹﴾

إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَكَلَامُكُمْ بِهِمْ ﴿۸۰﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُصَىٰ عَنِ صَلَاتِهِمْ إِنَّ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ﴿۸۱﴾

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿۸۲﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿۸۳﴾

ایستاده کرده میشود (۸۳) .

تاوقتیکه چون حاضر آیندگوید خداآبادروغ
شمرید آیات مرا ودر نگرفته بودید بآن
از روی دانش یاچه کار می کردید (۸۴) .

و ثابت شد وعده عذاب برایشان بسبب
ستم کردن ایشان پس آن جماعت سخن
نگویند (۸۵) .

آیا ندیده اند که ماپیدا کرده ایم شب را
تا آرام گیرند در آن وپیدا کرده ایم روز را
روشن هرائینه درین مقدمه نشانه هاست
قومی را که باور می دارند (۸۶) .

و یادکن آن روز که دمیده شود در صور
پس مضطرب شوند آنانکه درآسمانها یند
و آنانکه در زمین اند مگر کسیکه خدا
خواسته است و همه بیایند پیش خدا
خوار شده (۸۷) .

و به بینی کوه هاراپنداری آنها را برجای
ایستاده و آنها می روند مانند رفتن ابر صُنع
آن خدای که استوار ساخت هرچیز را
هرآئینه وی خبردارست بآنچه می کنید
(۸۸) .

هر که بیارد نیکی پس او را باشد بهتر از آن
و ایشان از اضطراب آن روز ایمن باشند
(۸۹) .

و هر که بیارد بدی نگونسار کرده شود
چهره های ایشان درآتش جزا داده نمی
شود مگر بوفق آنچه می کردید (۹۰) .

بگو (یا محمد) جزاین نیست که فرموده
شدمراکه عبادت کنم خداوند این شهر را

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا
عَلِمَا أَمَّا ذَٰلِكُمْ فَعَمَلُونَ ﴿۸۳﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿۸۴﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَ لَكُمُ فِيهِ وَاللَّهَامُّبُورًا
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۵﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَنُوعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ
ذُخْرِينَ ﴿۸۶﴾

وَنَرَى الْجِبَالَ تَحُصْبًا جَآمِدَةً وَهِيَ تَمُومَرَّ
السَّحَابَ ضُفْرًا اللَّهُ الَّذِي أَنْشَأَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿۸۷﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَهُمْ فِي قَرْبَرٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿۸۸﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸۹﴾

إِنَّمَا أُنْزِلَتْ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَٰذِهِ الْبَلَدِ الَّذِي حَرَّمَ هَٰؤُلَاءِ

(یعنی مکه) آنکه محترم ساخت آنرا و بتصرف اوست هر چیز، و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (۹۱) .

و فرموده شد آنکه بخوانم قرآن را پس هر که راه یافت پس جزاین نیست که راه می یابد برای نفع خویشتن و هر که گمراه شد بگو جزاین نیست که من از بیم کنندگانم (۹۲) .

و بگوستایش خدای راست خواهد نمود شمارا آیات خود پس بشناسید آنها را و نیست پروردگارتو بی خبر از آنچه می کنی (۹۳) .

سوره قصص مکی است و آن هشتاد و هشت آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طسم (۱) .

این آیت های کتاب روشن است (۲) .
بخوانیم بر تو بعض خبر موسی و فرعون به راستی برای گروهی که باور میدارند (۳) .

هر آئینه فرعون تکبر کرد در زمین و ساخت اهل آن را گروه گروه زبون می گرفت جماعتی را از ایشان، می کشت پسران ایشان را و زنده می گذاشت دختران ایشان را هر آئینه وی بود از مفسدان (۴) .

و می خواستیم که نعمت فراوان دهیم بر آنان که زبون گرفته شدند در زمین و پیشوا سازیم ایشان را و وارث کنیم

كُلُّ شَيْءٍ وَّافَرَّتْ أَنْ كُنْ مِنْ السَّالِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ فَمِنْ أُمَّتِي أَغْلَبَتِ الْفِتْنَةُ
وَمَنْ هَلْ يَفْعَلُ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَاعْرِضُوا عَنْهَا وَمَا رَبُّكَ بِعَافٍ لِي عَنَّا تَحِبُّونَ ﴿٩٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسم ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

تَنَزَّلُوا عَلَيْكَ مِنَ تِبْنِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا أَهْلَهَا شِيْعًا
يَسْتَضِيعُ ظِلْفَهُ مِنْهُمْ يُدْعِيهِمْ أِبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَضِيعُ
نِسَاءَهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

ایشان را (۵) .

ودسترس دهیم ایشان را درزمین
و بنمائیم فرعون وهامان ولشکر های
ایشان را ازببون گرفتگان آنچه می
ترسیدند (۶) .

والهام فرستادیم بسوی مادر موسی اینکه
شیریده اورا پس چون بترسی بروی
بینداز او را دردريا ومترس واندوه مخور
هرآئینه مابازرساننده اوئیم بسوی تو و
گرداننده اوئیم ازپیغامبران (۷) .

پس برگرفتند آن را اهل خانه فرعون
تاآخر کارشود برای ایشان دشمن وسبب
اندوه هرآئینه فرعون وهامان ولشکرهای
ایشان خطا کننده بودند (۸) .

وگفت زن فرعون این طفل خنکی چشم
ست مرا وترا مکشیدش بُود که نفع دهد
مارا یا فرزندگیریم اورا وایشان حقیقت
حال نمی دانستند (۹) .

وگشت دل مادر موسی خالی از صبر
هرآئینه نزدیک بود که آشکارا کند آن قصه
را اگرمانمی بستیم بردل اورشته^(۱)
تاباشد ازباور دارندگان (۱۰) .

وگفت خواهرش رابری او برو پس
بدیداورا ازدور وقوم فرعون نمی دانستند
(۱۱) .

وحرام ساختیم برموسی شیردایگان پیش

وَبَيْنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَبَرَىٰ فِرْعَوْنُ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحَدِّثُونَ ﴿٥﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا اخْضَبَتْ عَلَيْهِ
فَالْقِيَةُ فِي الْأَيْمِ وَلَا تَحْزَنِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَأَوُوهَ الْيَمِّكَ
وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾

فَالْقِطَّةُ الْفِرْعَوْنُ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٧﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قَوِّتْ يَتِيمِي لِئَلَّا يَكُونَ
لَكَ قَلْبٌ لَّوْءَةٌ عَلَىٰ أَنْ يَبْفَعَنَّا وَأَن نَّخْذَهُ وَلَكَّا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٨﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فِرْعَانًا كَادَتْ لَتَشْدِي بِهِ
لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَّ قَلْبَهَا لَتَكُونُ مِنَ الْمُنْهِنِينَ ﴿٩﴾

وَقَالَتِ لِرُحْمَتِهِ قُتِيْبُهُ بَصُرْتُ بِهِ عَنِ جُنُبٍ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ

(۱) یعنی صبر نمی دادیم .

أَهْلَ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيعُونَ ﴿١٢﴾

از وصول خواهر پس خواهرش گفت آیاراه
نمایم شمارا براهل خانه ای که خبرداری
این طفل کنند برای شماوایشان برای
اونیک خواهانند (۱۲) .

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلَمَّا عَلِمَ
أَن وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

پس باگردانیدیم اورا بسوی مادراو
تاخنک شود چشم وی واندوه نخورد
وتابداند که وعده خدا راست ست
ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۱۳) .

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ
نُخَوِّضُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

وچون رسید بنهایت جوانی خود ودرست
اندام شد دادیم اورا حکمت ودانش
وهمچنین جزامی دهیم نیکوکاران را
(۱۴) .

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَمْتَلِئَانِ هَذَا مِن شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ
فَاسْتَفَاقَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَزَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

ودرآمد در شهر بروقت بیخبری اهل آن
پس یافت آنجا دوشخص که بایکدیگر
جنگ می کردند آن يك ازقوم موسی بود
و آن دیگر ازشمنان وی پس مدد طلب
کرد شخصی که ازقوم او بود برآن دیگر
که ازشمنانش بود پس مشت زد او را
موسی پس بکشتش گفت این ازکار
شیطان ست هرآئینه شیطان دشمن گمراه
کننده آشکاراست (۱۵) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَهُ إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

گفت ای پروردگارمن هرآئینه من ستم
کردم برخویش پس بیامرزمرا پس
بیامرزیدش هرآئینه وی آمرزنده مهربان
ست (۱۶) .

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

گفت ای پروردگارمن بحق انعام کردن تو
برمن هرگز نخواهم بود مددگار گنهگاران
(۱۷) .

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ

پس گشت کرد درشهر ترسان انتظار کنان

پس ناگهان شخصی که مدد طلب کرده بود دیروز باز بفریاد رسی میخواندش گفت بوی موسی' هرآئینه توگمراه آشکاری (۱۸) .

پس چون خواست که دست دراز کند به شخصی که وی دشمن موسی' و دشمن فریادکننده بودگفت فریاد کننده ای موسی' آیامیخواهی که بکشی مراچنانکه کشتی شخصی را دیروز نمی خواهی مگر آنکه باشی ستمگاری در زمین ونمی خواهی که باشی از نیکوکاران^(۱) (۱۹) .

و آمد شخصی از آخر شهر شتابان گفت ای موسی' هرآئینه رئیسان مشورت می کنند درحق تو تابکشند ترا پس بیرون روهرآئینه من برای تواز نیک خواهانم (۲۰) .

پس بیرون آمد ازآن شهر ترسان انتظار کنانگفت ای پروردگار من خلاص کن مرا ازگروه ستمگاران (۲۱) .

ووقتیکه متوجه شد بسوی شهر مدین گفت امیدوارم ازپروردگارخویش که دلالت کند مرا براه راست (۲۲) .

ووقتیکه رسید بآب مدین یافت برآن آب طائفه ای را از مردمان آب می نوشانیدند

يَا لَأَمْسٍ يَنْتَصِرُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ ۝

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطَشَ يَأْذِي مُوعِدُهُمَا قَالَ
يُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَ عَلَىٰ كَمَا فَتَكَلَّمَ فَهَسَانِ الْأَمْسِ
إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ
أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ۝

وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَصْحَابِ الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يُوَسَّىٰ إِنَّ
الْمَلَآئِكَةَ يَأْتِيهِمْ بِكَ لَيَقْتُلُونَكَ فَأَخْرِجْ إِلَىٰ لَكَ
مِنَ الشَّجَرِ ۝

فَخَرَجَ وَمَهْأَخَاهُ يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَلَىٰ رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي
سَوَاءَ السَّبِيلِ ۝

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ

(۱) یعنی چون موسی' اورا توگمراه آشکاریگفت دانست که غضب کرده برسر من می آید .

يَقُولُونَ وَوَجَدْنَاهُمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَمْ نَجِدْ فِي هَٰذَا نَفْسًا فَهِيَ
سَيِّئٌ مِّمَّا سَيِّرْتُمْ ﴿٣٧﴾

فَقَالَتْ لَهُمَا نَسَوْنِي إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَمَّا نَزَلْتُ
إِلَىٰ مِنْ خَيْرٍ فَعَيَّرْتُ ﴿٣٨﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
فَلْيَجِزْكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَكَضَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ
قَالَ لَأَتَعْتِفَ نَفْسِي مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيُّ الْآمِنُ ﴿٤٠﴾

قَالَ إِنِّي أَزِيدُ أَنْ أَكْفِكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَىٰ أَنْ
تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حِجْرَ نَاقٍ أَتَمَمْتُ عَشْرَ شَهْرٍ مِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أَرِيدُ أَنْ أُثْقَلَ عَلَيْكَ سَعِيدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ ذَٰلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ
عَلَيَّْ وَاللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٤٢﴾

مواشی را یافت آن طرف از ایشان دوزن
که باز میدارند مواشی خود را گفت موسیٰ
بآن دوزن چیست حال شما گفتند ما آب
نمی نوشانیم تا آنکه باز گردانند شبانان
مواشی را و پدر ما پیرکلان سال ست (٢٣).

پس موسیٰ آب نوشانید برای این هر
دوبار و آورد بسوی سایه پس گفت ای
پروردگار من هر آینه من بآنچه فرود آوردی
بسوی من از نعمت محتاجم (٢٤).

پس آمد بموسیٰ یکی ازین دوزن راه
میرفت بشرم گفت هر آینه پدر من میخواند
ترا تا بتودهد مزد آنکه آب دادی برای
ما پس چون موسیٰ بیامد نزد او و حکایت
کرد پیش او قصه را گفت مترس خلاص
شدی از قوم ستمگاران (٢٥).

گفت یکی ازین دو دختر ای پدر من بخدمت
بگیر او را هر آینه بهترین کسیکه بخدمت
گیری شخصی توانا با امانت باشد (٢٦).

گفت هر آینه من میخواهم که بزنی بدهم
ترا یکی ازین دو دختر خود بشرط آنکه
خدمت من کنی هشت سال پس اگر تمام
کنی ده سال را پس آن تبرع است از نزد
تو و نمی خواهم که مشقت افکنم بر تو
خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است
از شائستگیان (٢٧).

گفت موسیٰ این ست عهد میان من و میان
تو هر کدام ازین دو مدت که ادا کنم تعدی
نباشد بر من و خدا بر آنچه می گوئیم گواه
ست (٢٨).

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُمْ
مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَلَمَّا آتَاهَا نُورًا مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُّوسَىٰ إِلَىٰ آتَا اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا هَآئِلًا كَآئِنًا جَاءَتْ وَرَىٰ
مُدْبِرِ الْأَيْمَنِ يَؤُسَىٰ آخِلٌ وَلَا تُخَفِّفْ
إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣٠﴾

أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّبَ بَيْضَاءَ مِنْ عَيْرٍ وَسَوَاءٌ
وَأَضْمَرَ أَيْتِكَ جَنَّاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَلَذِكُورُهُنَّ مِنْ رَبِّكَ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٢﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَضْعَفُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا

پس چون اداکرد موسیٰ آن میعاد را و روان
شد باهل خود دید بجانب کوه طور آتشی
راگفت باهل خود توقف کنید هر آئینه دیده
ام آتشی امید دارم که بیارم برای تان
از آنجا خبری یا بیارم شعله ای از آتش بود
که شما تحصیل گرمی کنید (۲۹) .

پس چون آمد نزدیک آتش آواز داده شد
از کرانه راست میدان درجائیگاه بابرکت
از میان درخت که ای موسیٰ هر آئینه من
خدایم پروردگار عالم ها (۳۰) .

وآنکه بافگن عصای خود را پس چون دید
که عصا حرکت می کند گویایوی ماریست
رو برگردانید پشت داده و باز نه گشت گفتیم
ای موسیٰ پیش آی و مترس هر آئینه
تو از ایمنانی (۳۱) .

و در آردست خود را در گریبان خود تابیرون
آید سفید شده از غیر علتی و بهم آرسوی
خود بازوی خود را از ترس^(۱) پس این
هر دو نشانه اند فرود آمده از جانب
پروردگارتو بسوی فرعون و جماعت او
هر آئینه ایشان بودند گروه بدکار (۳۲) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من کشته ام
از ایشان شخصی را پس می ترسم که
بکشند مرا (۳۳) .

و برادر من هارون فصیح تراست از من

(۱) یعنی برای دفع ترسی که بسبب ظهور خوارق پیدا شده .

يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿۳۱﴾

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيٰتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ
اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُونَ ﴿۳۲﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسٰى بِآيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ قَالُوا هٰذَا اَلْاَسِحْرُ
مُفْتَرٰى وَمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِيْ اٰبَائِنَا الْاَوَّلِينَ ﴿۳۳﴾

وَقَالَ مُوسٰى رَبِّیْ اَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَهُ الْهٰدِیْ مِنْ عِنْدِیْ
وَمَنْ تَتَّبِعُوْنَ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّرَاجَةِ اَلَّذِیْنَ لِمَلِكِ الْغٰلِبُونَ ﴿۳۴﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ یٰۤاٰیُّهَا الْمَلٰٓئِكَةُ عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ اِلٰهِ غَیْرِیْ
فَاَوْصِدْ لِیْ یَہٰسُنْ عَلٰی الطَّیْنِ فَاَجْعَلْ لِّیْ صَرَحًا
لَّعَلَّیْ اَظْلِمُ اِلٰی اِلٰهِ مُوسٰى وَاِنِّیْ لَظَنُّهُ
مِنَ الْكٰذِبِیْنَ ﴿۳۵﴾

وَاسْتَکْبَرَ هُوَ وَجُودُهُ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوْا
اَنَّهُمْ اِلَیْنَا لَا یَرْجِعُوْنَ ﴿۳۶﴾

فَاَخَذْنٰهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنٰهُ فِی الْیَمِّۚ فَانظُرْ کَیْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِیْنَ ﴿۳۷﴾

از جهت زبان پس بفرست اورا همراه من
مدد کننده که باوردارد مرا هرائینه من می
ترسم ازآنکه دروغگو شمرند مرا (۳۴).

گفت خدا محکم خواهیم کرد بازوی ترا
به برادر تو وخواهیم داد شمارا غلبه پس
نه توانند رسید بقصد ایذا بسوی شما
بسبب نشانه های ما، شما وآنانکه پیروی
شما کرده اند غالب خواهید شد (۳۵).

پس چون آورد موسی' برایشان نشانه های
روشن مارا گفتند نیست این مگر جادوی
بر بسته ونه شنیدیم این رادر پدران
نخستین خویش (۳۶).

و گفت موسی' پروردگار من داناترست
بهرکه آورده است هدایت از نزد او وبهرکه
اوراست عاقبت پسندیده در آخرت هرائینه
رستگار نمی شوند ستمگاران (۳۷).

وگفت فرعون ای سرکردگان ندانسته ام
برای شما هیچ معبودی غیر خود پس
آتش برافروز برای من ای هامان بر گل
(یعنی خشت بساز) پس بناکن برای من
کوشکی بود که من مطلع شوم از معبود
موسی' وهرائینه من می پندارم
اورا از دروغ گویان (۳۸).

وتکبر کرد فرعون ولشکرهای او در زمین
بغیر حق وگمان کردند که ایشان بسوی ما
بازگردانیده نشوند (۳۹).

پس گرفتیم اورا ولشکرهای او را پس
افگندیم ایشان را در دریا پس درنگر
چگونه بود انجام ستمگاران (۴۰).

وگردانیدیم ایشان را پیشوایانی که میخوانند بسوی آتش و روز قیامت نصرت داده نشوند (۴۱) .

وازی ایشان فرستادیم درین دنیا لعنت را و بروز قیامت ایشان ازدور ساختگان باشند (۴۲) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بعد از آن که هلاک ساختیم قرنهای نخستین را دلیل شده برای مردمان و هدایت و بخشایش تا بود که ایشان پندپذیر شوند (۴۳) .

و تو نبودی بطرف غربی چون بانجام رسانیدیم بسوی موسی وحی را و نبودی از حاضران (۴۴) .

ولیکن ما آفریدیم قرنهای یعنی بعد موسی پس درازشد برایشان عمر و تونبودی باشند در اهل مدین که بخوانی برایشان آیات ما را ولیکن ما بودیم فرستنده (۴۵) .

و نبودی توبجانب طور چون آواز دادیم ولیکن وحی آمد از روی بخشایش پروردگار تو تا ترسانی گروهی را که نیامده بود بدیشان هیچ ترساننده پیش از تو بود که ایشان پندپذیر شوند (۴۶) .

و اگر نه آن بودی که برسد بدیشان عقوبتی بسبب آنکه پیش فرستاده است دست های ایشان پس گویند ای پروردگار ما چرا نه فرستادی بسوی ما پیغامبری را تا پیروی آیات تو کنیم و باشیم از مسلمانان (۴۷) .

(پیغامبران را می فرستادیم) پس چون آمد بایشان وحی راست از نزد ما گفتند

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَذْعَبُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يُصْرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُورِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَتْ إِلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ تَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمُ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا آتَمَّ مِنْ نَبِيِّهِ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتَّبِعِ آيَاتِكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أَوْفَى

چرا داده نشد این پیغامبر را مانند آنچه داده شد بموسیٰ آیا کافر نشده اند بآنچه داده شده موسیٰ را پیش ازین، گفتند دوسحر اند موافق يك دیگر شده^(۱) و گفتند هر آئینه ما بهريك كافرانيم (۴۸) .

بگو پس بیارید کتابی فرود آمده از نزد خدا که وی راه نماینده تر باشد ازین دو، تاپیروی اوکنم اگر راست گوئید (۴۹) . پس اگر قبول نکنند سخن ترا پس بدان که جزاین نیست که پیروی می کنند خواهش نفس خود را و کیست گمراه تر از کسیکه پیروی خواهش نفس خود کند بدون راه نمائی خدا هر آئینه خدا راه نه می نماید گروه ستمگاران را (۵۰) .

وهر آئینه ما پی در پی آوردیم برای ایشان این قرآن را تا بؤد که ایشان پند پذیرند (۵۱) . آنانکه داده ایم ایشان را کتاب پیش از قرآن ایشان بقرآن ایمان می آرند (۵۲) . و چون قرآن خوانده میشود برایشان گویند ایمان آوردیم بآن هر آئینه وی راست است از جانب پروردگار ما هر آئینه ما پیش از نزول قرآن متقاد بودیم (۵۳) . این جماعت داده میشود ایشان را مزد ایشان دوبار بسبب آنکه صبر کردند و دفع می کنند بخصلت نیک بدی را و از آنچه روزی داده ایم ایشان را خرج می کنند (۵۴) .

مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ ۚ قَالُوا يَحْرُجُونَ ۚ قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ عَلَيْنَا مِثْلَ هَٰذَا لَكُنَّا مِنَ الْخَارِجِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا ۖ أَنِيعَةً إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

فَإِنْ لَّمْ يَنْزِلْ جِوَارًا ۖ لَّكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا يُغَيِّرُونَ أَهْوَاءَهُمْ ۖ وَمَنْ أَحْلَلَ مِثْنًا مِّنْهُ يَخْشَىٰ بِفِئْتِهِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمُ الْكِتَابُ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَا يُؤْتِلُ عَلَيْهِمْ قَالُوا الْمَنَاءُ ۖ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّنَا ۖ إِنَّكُنَّا مِن قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾

أُولَٰئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا ۚ وَوَيْدَرُونَ بِالْحَسَنَةِ ۚ السَّيِّئَةِ ۚ وَمِنَّا رَجُلٌ قَتَلَهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٥٤﴾

(۱) یعنی تورات و قرآن .

و چون بشنوند سخن بیهوده را روبگردانند
از آن و گویند ماراست کردار های ما
و شماراست کردار های شما سلام بر شما باد
نمی خواهیم صحبت جاهلان^(۱) (۵۵).

(یا محمد) هر آینه تو راه نمی نمائی هر که
را دوست می داری ولیکن خدا راه می
نماید هر که را خواهد و او داناترست براه
یافتگان (۵۶).

و گفتند بعض اهل مکه اگر پیروی هدایت
کنیم باتو ربهوده شویم از زمین
خود^(۲) آیا جا نه دادیم ایشان را در حرمی
با امن رسانیده میشود بسوی وی میوها
از هر جنس روزی از نزد ما لیکن بیشترین
ایشان نمی دانند (۵۷).

و بسا هلاک کردیم ازده ها که از حد در
گذشتند در گذران خود پس اینهاست جای
ماندن ایشان مانده نشد آنجا بعد از ایشان
مگر اندکی و بودیم مابدست آرنده میراث
ایشان (۵۸).

و هرگز نیست پروردگارتو هلاک کننده ده
ها تا آنکه بفرستد در قصبه آن پیغامبری که
بخواند برایشان آیات ما و هرگز نیستیم
هلاک کننده ده ها مگر در آن حال که اهل
آنها ستمگار باشند (۵۹).

وَإِذْ أَسْمِعُوا النَّعْوَىٰ تَصَوَّاعُنْهُ وَقَالُوا إِنَّ آعْمَالُنَا
وَلَكُمُ الْعَمَلُ الْكُلُّ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَتَّبِعُوا الْجَاهِلِينَ ۝

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝

وَقَالُوا إِنَّا تَتَّبِعُمُ الْهُدَىٰ مَعَكُمْ تَنْتَضِفُ مِنْ أَهْلِهَا
أَوَلَمْ نَكُنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِمْ ثَمَرٌ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
يَرْتَفِقُونَ ۝

وَلَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ لَطَمَتْ مَعِشَتَهَا فَمِنْهَا خَلَّتْ
لَهُمْ شُكُنٌ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَلَوْ أَنَّهُمْ لَبُذِّقُوا ۝

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُولَاهَا رَسُولًا يُثَبِّتُوا
عَلَيْهِمُ الْبَيِّنَاتِ وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ۝

- (۱) مترجم گوید یهود پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت کند
و نسخ یهودیت تصریح فرماید معتقد قرآن بودند و می گفتند عرب را قرآن لازم ست.
(۲) یعنی مردمان اخراج کنند .

وَمَا أُوْتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَبُّنَا وَمَا
عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمِنْ وَعْدِنَا وَعَلَا حَسَنًا فَهُوَ لَا يَفِيهِ لِمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَّاعُ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ
أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ لَسَاغُونَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا
إِذَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُم وَلَمْ يَجِبُوا لَهُمْ
وَرَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾
فَعَبَّيْتُمْ عَلَيْهِمُ الْآيَاتِ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

وہرچہ دادہ شد شمارا از ہر نوعی پس
بہرہ مندی زندگانی دنیا و آرایش ویست
و آنچه نزد خداست بہتر و پائندہ ترست
آیانی فہمید (۶۰) .

آیا کسیکہ وعدہ دادیمش وعدہ نیک پس
او دریابندہ آنست مانند کسی است کہ
بہرمند ساختیمش بمنفعت زندگانی دنیا
بازوی روز قیامت از حاضر کردگان
ست^(۱) (۶۱) .

وروزیکہ آواز دہدایشان را پس گوید
کجایند آن شریکان من کہ شما گمان می
کردید (۶۲) .

گویند آنانکہ ثابت شد برایشان حکم
عذاب^(۲) ای پروردگار ما این جماعت اند
کہ گمراہ کردیم ایشان را چنانکہ خود
گمراہ شدیم^(۳) بی تعلق شدیم از ہمہ
بسوی تو، ایشان مارانمی پرستیدند (۶۳) .

وگفتہ شود بخوانید شریکان خود را پس
بخوانند ایشان را پس ایشان قبول نہ کنند
دعای ایشان و ببینند عذاب را و تمنا
کنند کاش ایشان راہ یاب می بودند (۶۴) .

وروزیکہ آواز دہد خدا ایشان را پس گوید
چہ جواب دادید پیغامبران را (۶۵) .

پس مشتبه شود برایشان خبرها آن روز

(۱) یعنی در عذاب .

(۲) یعنی رئیسان کفر .

(۳) یعنی بغیر اکراہ .

پس ایشان ازیک دیگر سوال نہ کنند^(۱)
(۶۶) .

پس آنکہ توبہ نمود وایمان آورد
وکارشائستہ کرد پس امید ست کہ باشد
ازرستگاران (۶۷) .

و پروردگار تومی آفریند ہرچہ خواہد
وبرمی گزیند ہرکراخواہد نیست ایشان را
اختیار، پاکی خدای راست وبلند ترست
ازآنکہ شریک می آرند (۶۸) .

وپروردگارتو میداند آنچه پنهان می دارد
سینہ ہای ایشان وآنچہ آشکارامی کنند
(۶۹) .

واوست خدا، نیست هیچ معبود بحق
غیراو اوراست ستایش دردنیہ وآخرت
واوراست فرمانروائی وبسوی اوباز
گردانیدہ شوید (۷۰) .

بگو آیددید کہ اگرگرداند خدای تعالی
برشما شب را پایندہ تاروز قیامت کیست
معبودی غیر حق کہ بیاردپیش شماروشنی
را آیانی شنوید (۷۱) .

بگوآیا دیدید کہ اگرگرداند خدای تعالی
برشما روزرا پایندہ تا روزقیامت کیست
معبودی غیرحق کہ بیاردبشما شبی را کہ
آرامگیرید درآن آیانی بینید (۷۲) .

وازرحمٰت خود ساخت برای شما شب و
روز را تاآرامگیریددرشب وتاروزی طلب

فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَحَسْبِيَ اَنْ
يَكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ ۝۹۵

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِمَّا
عَمِلُوا وَعَلَىٰ عَذَابُهُمْ كُوفٌ ۝۹۶

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۝۹۷

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأَوَّلِ وَالْآخِرَةِ
وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝۹۸

قُلْ اَرَايْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْكَيْلَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مِنْ اِلَٰهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِضِيَاءٍ اَفَلَا تَسْمَعُونَ ۝۹۹

قُلْ اَرَايْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْكَيْلَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مِنْ اِلَٰهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِلَيْلٍ تَسْلُبُونَ فِيْهَا
اَفْلا تَسْمَعُونَ ۝۱۰۰

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الْكَيْلَ وَاللَّهُ لَاسْتَكُنُوْا فِيْهِ ۝۱۰۱

(۱) یعنی جواب باصواب نیابند .

وَلِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ بِلَهُ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾

إِنْ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبِعَى عَلَيْهِمْ وَأَثَبْتَهُ مِنْ الْكُذُوبِ مَا أَنْ مَفَاجِئَهُ لَتَنُوزًا بِالنُّصْبَةِ إِلَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ ذُو الْأَرْحَامِ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ

کنید از فضل او^(۱) و تا شکر گذاری کنید . (۷۳)

و روزیکه آواز دهد ایشانرا پس گوید کجایند آن شریکان من که گمان می کردید . (۷۴)

و بیرون کشیم از هرامتی گواهی را^(۲) پس گوئیم قوم را بیارید دلیل خود پس بدانند که حق بجانب خداست و گم شود از ایشان آنچه افترا می کردند (۷۵) .

هرآئینه قارون بود از قوم موسی پس تعدی کرد برایشان و عطا کرده بودیم او را از گنجها آن قدر که کلید های او گرانی می کرد جماعت صاحب توانائی را چون گفت باو قوم او شادمشو هرآئینه خدادوست نمی دارد شاد شوندگان را (۷۶) .

و بجوی در آنچه خدا عطا کرده است ترا صلاح سرای آخرت و فراموش مکن حصه خود از دنیا^(۳) و نیکوکاری کن چنانکه احسان کرده است خدا بر تو و مجو فساد در زمین هرآئینه خدا دوست نمی دارد فساد کنندگان را (۷۷) .

گفت جز این نیست که داده شده است مرا مال فراوان بنابراین دانشی که نزد من ست

(۱) یعنی در روز .

(۲) یعنی هریغامبری بر قوم خود گواهی دهد .

(۳) یعنی در دنیا عمل صالح بجا آر .

جَمْعًا وَلَا يَتَكَلَّمُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٨﴾

عَزَّيْزٌ عَلَى قَوِّهِ فِي رَيْبِهِ قَالِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا لَيْدَتْنَا مِثْلَ مَا أَوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو
حِطَّةٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْجَهَنَّمَ وَيَكْفُرُونَ بِاللَّهِ عَزَّيْزٌ
مِّنْ وَعِلٍّ صَالِحٌ ﴿٦٠﴾ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَزَّيْزٌ ﴿٦١﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْصَرِفِينَ ﴿٦٢﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَكْثَرِ يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ
يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مَّرَعَ
اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكُنَّا لَكَ يَوْمَئِذٍ الْقَهْرُونَ ﴿٦٣﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا

آیاندانست که خداها لاک کرد پیش ازوی
از قرنہا آن قوم را کہ توانا تر بود ازوی
و بیشتر بود در جمعیت و پرسیدہ نمی
شوند گنہکاران از گناہان ایشان^(۱) (۷۸).

پس بیرون آمد بر قوم خود در آرائش
خویش گفتند آنانکہ طلب می کردند
زندگانی دُنیا را ای کاش مارا باشد مانند
آنچہ دادہ شدہ است قارون را ہر آئینہ
وی صاحب نصیب بزرگ ست (۷۹).

و گفتند آنانکہ دادہ شدایشان را علم وای
بر شما ثوابِ خدا بہتر است مر آنکس را
کہ ایمان آورد و کار شائستہ کرد و قرین
کردہ نمی شود این سخن مگر صابران را
(۸۰).

پس فرو بردیم قارون را و سرای اورا
بزمین پس نبود برای او هیچ گروہی کہ
نصرت دہند اورا غیر خدا و نبود خودش
از نصرت دادہ شدگان (۸۱).

و گشتند آنانکہ آرزوی کردند منزلتِ اورا
دیروز می گفتند ای عجب کہ خدا گشادہ
می کند رزق را برای ہر کہ خواہد
از بندگان خویش و تنگ می سازد و اگر نہ
آن بودی کہ انعام کرد خدا بر ما ہر آئینہ
فرو بردی مارا ای عجب کہ رستگار نمی
شوند کافران (۸۲).

این سرای باز پسین مقرر می کنیم آن را

(۱) یعنی در صورت لزوم پاداش مجال عذر نیست واللہ اعلم.

فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا أَوَّلَ الْعَالَمِينَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۸۳﴾

برای آنانکه نمی طلبند تکبر در زمین و نه فساد و حسن عاقبت پرهیزگاران راست (۸۳) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَيْرُونَهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۸۴﴾

هرکه بیارد نیکی پس اوراست بهتر از آن و هرکه بیارد بدی پس جزا داده نمی شوند آنانکه بعمل آوردند خطاها الا بحسب آنچه می کردند (۸۴) .

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ إِنِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۸۵﴾

هرآئینه خدائی که نازل کرد بر تو قرآن را البته باز گرداننده است ترا بسوی جای بازگشت^(۱) پروردگار من داناتر است بهر که آورد هدایت را و بهر که وی در گمراهی ظاهرست (۸۵) .

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُثَقِّلَ بِكَ الْقُدُّبُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾

و توقع نمی داشتی که فرود آورده شود بسوی تو کتاب لیکن (فرو فرستاده شد) بسبب رحمتی از پروردگارتو پس هرگز مشو مددگار کافران (۸۶) .

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رِبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۸۷﴾

و باز ندارند کافران ترا از تبلیغ آیات خدا بعد از آنکه فرود آورده شد بسوی تو و دعوت کن بسوی پروردگار خویش و هرگز مباش از مشرکان (۸۷) .

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۸۸﴾

و مخوان با خدا معبود دیگر را نیست هیچ معبود بحق غیر او هرچیز هلاک شونده است مگر او مرأوراست فرمانروائی و بسوی او باز گردانیده شوید (۸۸) .

(۱) یعنی آخرت .

سوره عنكبوت مکی است و آن شصت و نه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعَمَّ ①

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ

لَا يُفْقَهُونَ ②

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ③

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْفُتُونَا

سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ④

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَكَ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑤

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ

عَنِ الْعَالَمِينَ ⑥

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِلْكَافِرِ عَنْهُمْ

سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑦

وَوَعَدْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ

لِتُشْرَكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ

مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْعَمَّ (۱) .

آیا پنداشتند مردمان که بگذاشته شوند

بمجرد آنکه گویند ایمان آوردیم و ایشان

امتحان کرده نشوند (۲) .

وهرآئینه امتحان کردیم آنانرا که پیش

از ایشان بودند پس البته متمیز بکند خدا

آنانرا که راست گفتند و البته متمیز کند

دروغگویان را (۳) .

آیاگمان کردند آنانکه بعمل آوردند خطاها

که پیش دستی کنند بر ما بد چیزی ست که

بدان حکم می کنند (۴) .

هرکه امیدداشته باشد ملاقات خدا را پس

هرآئینه میعاد خدا البته آینده است و اوست

شنودا نا (۵) .

هرکه جهاد کند جزاین نیست که جهاد

میکند برای نفع خویش هرآئینه خدایی

نیاز ست از عالمها (۶) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته

کردند البته محوکیم از ایشان خطاهای

ایشان را و البته جزا دهیم ایشان را به

نیکوترین آنچه می کردند (۷) .

وامر کردیم آدمی را به نسبت پدر و مادر

وی نیک معامله کردن و اگر کوشش کنند

باتوای انسان تا شریک آری بامن آنچه

نیست ترا بحقیقت آن دانشی پس

فرمانبرداری ایشان مکن بسوی من ست بازگشت شما پس خبردهم شمارا به آنچه می کردید (۸) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند البته درآریم ایشان را در زمرة شایستگان (۹) .

وازمردمان کسی هست که می گوید ایمان آوردیم بخدا پس چون آزاد داده شد اورا درراه خدا شمرد رنج دادنِ مردمان را مانند عذابِ خدا و اگر بیاید فتحی از نزد پروردگارتو حتما گویند هرآئینه ما باشما بودیم آیا نیست خدایانتر بآنچه درسینه های عالمیانست (۱۰) .

والبته میداند خداآنان را که ایمان آوردند و البته میداند منافقان را (۱۱) .

و گفتند کافران بمسلمانان پیروی راهِ ماکنید و البته ما برداریم گناهانِ شمارا و نیستند ایشان بردارنده چیزی از گناهان آن جماعت هرآئینه ایشان دروغگویانند (۱۲) .

والبته بردارند بارهای خویش را و بارهائی را همراه بارهای خویش و البته سوال کرده شوند روز قیامت از آنچه افترا می کردند^(۱) (۱۳) .

وهرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس توقف کرد درایشان هزار سال مگر

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ⑩

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً النَّاسِ عَذَابَ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَكِنَّ اللَّهَ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ⑪

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ⑫

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلَنَحْمِلَ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَمِلِينَ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ⑬

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مِمَّا أَثْقَالَهُمْ وَلَنُتَبِّنَّنَّ يَوْمَ الْعِزَّةِ عَمَّا كَانُوا يَفْكُرُونَ ⑭

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

(۱) یعنی بارگمراه شدن و گمراه کردن بردارند و بارتابعان از سرایشان دفع نکنند .

الْأَخْمِيسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٣﴾

پنجاه سال پس درگرفت ایشان راطوفان
واشان ستمگار بودند (۱۴).

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

پس نجات دادیم نوح را و اهل کشتی را
و ساختیم کشتی را نشانه برای عالمها
(۱۵).

وَابْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

و فرستادیم ابراهیم را و تیکه گفت بقوم
خود پرستش خدا کنید و بترسید از وی
این بهترست شمارا اگر می دانید (۱۶) .

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ
إِفْكَارًا إِنَّ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ دِينَ شَيْئًا فَاتَّبِعُوا عِنْدَ اللَّهِ
رِزْقًا وَعِبَادًا وَسَبِّحُوا لِلَّهِ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ ۝

جزاین نیست که می پرستید بجز خدا بتان
را و برمی بندید دروغ را هرآئینه آنانکه
پرستش می کنید بجز خدا نمی توانند
برای شماروزی دادن پس طلب کنید
ازنزد خدا روزی را و پرستش او کنید
و شکر او بجا آرید بسوی او باز گردانیده
خواهد شد (۱۷) .

وَأِنْ تَكَذَّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أَمْرٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

واگردروغ می شمیرید پس هرائینه دروغ
شمرده بودند امت های پیش از شما
و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن
آشکارا (۱۸) .

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٥﴾

آیاندیدند چگونه نومی کند خدا آفرینش را
بازدیگربار بازگرداند آفرینش را هرآینه
این کار بر خدا آسان است (۱۹) .

قُلْ سَيُّدُو فِي الْأَرْضِ فَأَنْظِرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ الشَّجَاةَ الْآخِرَةَ إِنَّ
اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

بگوسیرکنید در زمین پس درنگرید
چگونه آغازکرد آفرینش را بازخدا
پیدا کند آن پیدایش بازپسین را هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۲۰) .

عذاب کند هرکرا خواهد و رحم کند
هرکرا خواهد و بسوی اوبازگردانیده
خواهید شد (۲۱) .

ونیسید شماعجزکننده در زمین ونه
در آسمان ونیست شمارا بجز خدا هیچ
دوست ونه یاری دهنده (۲۲) .

وآنانکه کافر شدند بآیاتِ خدا و بملاقاتِ
او آن جماعت ناامید شدند از رحمت من
وآن جماعت ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۳) .

پس نه بود جواب قوم ابراهیم مگر آنکه
گفتند بکشید اورا یابسوزانید اورا پس
برهانید خدا اورا از آتش هرائینه درین
ماجرا نشانه هاست برای گروهی که باور
میدارند (۲۴) .

وگفت ابراهیم جزاین نیست که گرفته اید
بجز خدابتان رابجهتِ دوستی در میان
خویش در زندگانی دنیا بازروز قیامت
نامعتقد شود بعض شما بعض ولعنت
کند بعض شما بعض را وجای شما
دوزخ ست ونیست شمارا هیچ یاری
دهنده (۲۵) .

پس باورداشت ابراهیم رالوط وگفت
(ابراهیم) هرائینه من هجرت کننده ام
بسوی پروردگار خویش هرائینه وی
غالب باحکمت ست (۲۶) .

وعطا کردیم اورا اسحق و یعقوب

يَعْدِبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَالْاِيَةُ ثَقُلَيُونِ ۱۱

وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا
لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۱۲

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ وَلِقَائِهِ اُولٰٓئِكَ يَمْسُوْا
مِنْ تَحْتِيْهِ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۱۳

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ اِلَّا اَنْ قَالُوْا اَفَاَنْتُلُوْهُ اَوْ حَرِّقُوْهُ
فَاَنْجَبَهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُّؤْمِنُوْنَ ۱۴

وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًا مَّوَدَّةَ
بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ
بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَا اُولٰٓئِكَ النَّارُ وَمَالَكُمْ
مِنْ لَّيْسِيْرٍ ۱۵

فَاَمِنْ لَّهٗ لُوطٌ وَقَالَ اِنِّیْ مُهَاجِرٌ اِلٰی رَبِّیْ اِنَّهٗ
هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِيْمُ ۱۶

وَوَهَبْنَا لَهٗ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَجَعَلْنٰا فِیْ ذُرِّيَّتِهٖ

التُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَاتَّبَعُوا أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَآثَرَهُ
فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الظِّلْمُ جَزَاءٌ ۝

و مقرر داشتیم در اولادِ وی پیغامبری
و کتاب را و دادیم اورا مزد اودردنیا
و هرائینه وی در آخرت از شائسته گان ست
(۲۷) .

وَلَوْ طَآءُ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّا نَحْنُ الْفَاجِئَةُ
مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۝

و فرستادیم لوط را و قتیکه گفت بقوم خود
هرائینه شما بعمل می آرید کار بی حیائی
را که پیش دستی نکرده است بر شما بسوی
آن هیچ کس از عالمها (۲۸) .

إِنَّا نَحْنُ لَنَحْنُ الْبِجَالِ وَتَقَطُّونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ
فِي تَابِئِكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
اإِتَّبِعْنَا عَذَابَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

آیا شما بقصد شهوت می آئید بمردان
و قطع طریق می کنید و بعمل می آرید
در مجلس خویش کارنا پسندیده پس نه
بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند بیارپیش
ما عذاب خدا را اگر هستی از راست گویان
(۲۹) .

قَالَ رَبِّ اضْرِبْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ۝

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بر قوم
مفسدان (۳۰) .

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا
مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا
كَانُوا ظَالِمِينَ ۝

و وقتی که آوردند فرستادگانِ ما پیش ابراهیم
مژده را گفتند هرائینه ما هلاک کننده اهل
این دهیم هرائینه اهل این ده ست مگار
بودند (۳۱) .

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنِ فِيهَا
لَنَنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ
الْغَابِرِينَ ۝

گفت ابراهیم هرائینه در آنجا لوط ست
گفتند ما دانا تریم بهر که آنجاست البته
خلاص کنیم اورا و اهل اورا الا زن وی
باشد از باقی ماندگان (۳۲) .

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقًا بِهِمْ وَصَاقَ
بِهِمْ دُخَانًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا
مُنْجُونَكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ

و وقتی که آمدند فرستادگانِ ما پیش لوط
اندوهگین کرده شد بسبب ایشان و
تنگدل شد بسبب ایشان و گفتند آن

مِنَ الْغَیْرِینَ ﴿۳۳﴾

فرستادگان مترس و اندوه مخور هرآئینه مانجات دهنده تو و اهل تو ایم مگر زن تو باشد از باقی ماندگان (۳۳) .

هرآئینه مافرودارنده ایم براهل این ده عقوبتی را از آسمان بسبب آنکه بدکاری می کردند (۳۴) .

و هرآئینه گذاشتیم از آن دیه نشانه واضح برای گروهی که درمی یابند (۳۵) .

و فرستادیم بسوی مدین برادر ایشان شعیب را پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید و توقع دارید روز بازپسین را و هرسو مگردید در زمین فساد کنان (۳۶) .

پس دروغ پنداشتند او را پس در گرفت ایشانرا زلزله پس بامداد کردند در خانه های خویش مرده افتاده (۳۷) .

و هلاک کردیم عاد و ثمود را و هرآئینه واضح شده است شمارا بعض مساکن ایشان و آراسته ساخته بود برای ایشان شیطان کردار های ایشان را پس بازداشت ایشان را از راه و ایشان بینا بودند (۳۸) .

و هلاک کردیم قارون و فرعون و هامان را و هرآئینه آمده بود بایشان موسی بانسانه های واضح پس تکبر کردند در زمین و نبودند سبقت کنندگان (۳۹) .

پس هریکی را گرفتار ساختیم به وبال

إِنَّا نُنَزِّلُ الْوَحْيَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ
يَمَّا كَانُوا يَظُنُّونَ ﴿۳۴﴾

وَلَقَدْ نَزَّلْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۵﴾

وَالِلَّهِ مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿۳۶﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الرِّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَيِّينَ ﴿۳۷﴾

وَعَادَ ثَمُودَ وَأَقْدَبَيْنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسْكِيهِمْ وَزَيْنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّ عَنْهُمُ الْعَنَافُ
وَكَانُوا مُسْتَبِيرِينَ ﴿۳۸﴾

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ
بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَاقِئِينَ ﴿۳۹﴾

فَلَمَّا أَخَذْنَا لِيَدِ نَارِهِ فَمِهِم مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

گناهش پس از ایشان کسی بود که
فرستادیم بروی بادِ سنگ بار و از ایشان
کسی بود که گرفت او را آواز سخت
و از ایشان کسی بود فرو بردیمش بزمین و
از ایشان بود کسی که غرق ساختیم و هرگز
نبود که خدا ظلم کند برایشان ولیکن
ایشان بر خویشتن ستم می کردند
(۴۰) .

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ إِتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ
لَبِثُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

داستان آنانکه دوستان گرفته اند بغير خدا
همچو داستان عنكبوت ست که فرا گرفت
خانه ای و هر آئینه سست ترین خانه ها
خانه عنكبوت ست اگر می دانستند^(۱)
(۴۱) .

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٤٢﴾

هر آئینه خدامیداند حال چیزی که می
پرستند بجزوی از هر چه باشد و اوست
غالب با حکمت (۴۲) .

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا
إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

و این داستان ها بیان می کنیم آن را برای
مردمان و نمی فهمند آن را مگر دانایان
(۴۳) .

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست هر آئینه درین کارنشانه است برای
مسلمانان (۴۴) .

(۱) مترجم گوید حاصل مثل آنست که ایشان بیتان پناه برده اند و بتان هیچ نفع نه دهند
چنانکه خانه عنكبوت هیچ فائده نمی دهد .

اَنْتُمْ مَا اَوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿۵﴾

وَلَا تَجِدُوا لَكُمْ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا يَأْتِيهِمْ أَحْسَنُ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَتَوَلَّوْا أَمَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا
وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَالْهَمَّا وَالْهَمُّ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿۵﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِالْيَقِينِ
إِلَّا الْكُفْرُونَ ﴿۵﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكُمْ
إِذْ أَلَّا رَتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿۵﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ
بِالْبَيِّنَاتِ إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۵﴾

بخوان یا محمد وحی فرستاده شده بسوی
توازی کتاب و برپادار نماز را هر آینه نماز منع
میکند از کار بی حیائی و فعل ناپسندیده
و هر آینه یاد کردن خدا بزرگ تر است از همه
و خدا میدان آنچه میکند (۴۵) .

و مکابره مکنید باهل کتاب الا بخصلتی که
وی نیک است مگر بآنانکه ستم
کردند از ایشان و بگوئید ایمان آوردیم
بآنچه فرود آورده شد بسوی ما و بآنچه
فرود آورده شد بسوی شما و معبود
شمایکی است و ما و را متقادیم (۴۶) .

(و چنانکه کتاب های سابق فرود آورده
بودیم) همچنان فرود آوردیم بسوی
تو کتاب پس آنانکه دادیم ایشانرا کتاب
ایمان می آرند بآن و از عرب کسی است که
ایمان می آرد بدان و انکار نمی کنند آیات
مارا مگر کافران (۴۷) .

و نمی خواندی پیش از نزول قرآن هیچ
کتابی را و نمی نوشتی هیچ کتاب را
بدست راست خود آنگاه در شک می
افتادند این بدکیشان (۴۸) .

بلکه قرآن آیات روشن ست محفوظ
در سینه های آنانکه داده شد ایشان را علم
و انکار نمی کنند آیات مارا مگر
ستمگاران^(۱) (۴۹) .

(۱) مترجم گوید بعض مفسران گفته اند که مراد از "الذین اتوا العلم" به تنها ذات
حضرت پیغامبرست صلی الله علیه وسلم والله اعلم .

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

وگفتند چرا فرستاده نه شد برین پیغمبر نشانها از جانب پروردگاروی بگو جزاین نیست که نشانها نزد خدا ست و جزاین نیست که من ترساننده آشکارم (۵۰) .

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

آیاکفایت نکرده است ایشان راآنکه فرستادیم بر تو کتاب که خوانده میشود برایشان هرآئینه درین مقدمه رحمت وپندست برای قومی که باورمیدارند (۵۱) .

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ نَاظِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٥٢﴾

بگو بس ست خدا گواه میان من ومیان شما میداند آنچه درآسمان ها وزمین ست وآنانکه ایمان آوردند بناحق وکافرشدند بخدا ایشان اند زیان کاران (۵۲) .

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّهَمَّا الْعَذَابَ وَلِيَاتِيَنَّهُمْ بَعْثُهُمْ وَأَنَّهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

وبشتاب می طلبند از تو عذاب را واگر نه بودی میعاد معین البته آمدی بدیشان عذاب وهرآئینه بیایدبدیشان نا گهان وایشان ندانند (۵۳) .

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾

بشتاب طلب میکنند از تو عذاب را وهرآئینه دوزخ دربرگیرنده است کافران را (۵۴) .

يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَعْدَابُ مِنْ قُوتِهِمْ وَمِنْ عَمَلِهِمْ جِزَائُهُمْ وَيَقُولُ دُوْعُوا أَوْلَادَكُمْ فَاعْبُدُونَنِي ﴿٥٥﴾

روزیکه بپوشاند ایشانرا عذاب ازبالای ایشان واز زیرپای های ایشان وبگوید خدا بجشید جزای آنچه میکردید (۵۵) .

يُعْبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّي رَحِيمٌ وَأَسِيعَةٌ وَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِي ﴿٥٦﴾

ای ^(۱) بندگانِ مسلمان من هرآئینه زمين من کشاده است پس خاص مرا

(۱) مترجم گوید خدای تعالی ترغیب میفرماید بر هجرت حبشه ومدینه باین آیات .

عبادت کنید (٥٦) .

هر شخص چشونده مرگ ست باز بسوی
ما بازگردانیده شوید (٥٧) :

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند البته فروآریم ایشان را از بهشت به
حل های بلند که می رود زیر آن جویها
جاویدان آنجا نیک ست مزد این عمل
کنندگان (٥٨) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل میکنند (٥٩) .

و بساجانور که بر نمی دارد روزی خود را
خدا روزی میدهد اورا و شما را نیز
واوست شنوا دانا (٦٠) .

و اگر سوال کنی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را و رام گردانید خورشید و ماه
را البته گویند خدا پس چگونه
گردانیده میشوند از راه توحید (٦١) .

خدا فراخ میکند روزی را برای هر که
خواهد از بندگان خویش و تنگ می سازد
برای هر که خواهد هر آئینه خدا بهر چیز
دانا ست (٦٢) .

و اگر بپرسی ایشان را که فرود آورد
از آسمان آب را پس زنده ساخت بسبب
آن زمین را بعد از مردن آن البته بگویند
خدا بگوستاش خدای راست بلکه
بیشترین ایشان نمی فهمند (٦٣) .

و نیست این زندگانی دنیا مگر بازی
و بیهوده و هر آئینه سرای آخرت آنست

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا تَبَارَكَ
أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾

وَكَايُنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا يَمَسُّ مِنْهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا إِيَّاهُمْ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَخَوَّلَهُمْ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قَالِي يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نُزِّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَأَ بِهِ الْأَرْضَ
مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ

لَهُ الْحَيَاةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذْ أَكْبَرْنَا الْقُلُوبَ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ فَلَمَّا نَجَّيْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

يَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ ؕ وَلَيَمَّعَنَّ هُمْ فِيهَا خِسْفٌ يَغْلِبُونَ ﴿٦٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَنَحْتَفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ؕ أَتَبَالِغُونَ فِي كُفْرِكُمْ ؕ إِنَّكُمْ تُكْفِرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ؕ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾

سرای زندگانی اگر می دانستند (٦٤) .

پس ایشان چون سوار شدند در کشتی ها دعا کنند به جناب خدا خالص کنان برای وی عبادت را پس وقتی که نجات داد ایشانرا بسوی زمین خشک ناگهان ایشان شریک می آرند (٦٥) .

تاناسپاسی کنند بآنچه عطا کردیم ایشانرا وتابره مند شوند^(١) پس زود (حقیقت حال را) خواهند دانست (٦٦) .

آیانه دیدند که ما پیدا کردیم حرم با امن را وربوده میشوند مردمان از دوروبر ایشان آیا به باطل باور می دارند وبه نعمت خدا ناسپاسی میکنند (٦٧) .

وکیست ستمگار تر از کسی که افتراء کرد برخدا دروغی را یا دروغ پنداشت سخن راست را چون آمد پیش او آیا نیست دردوزخ جای کافران را (٦٨) .

وآنانکه جهاد کردند در راه ما البته دلالت کنیم ایشان را براه های خود وهرآئینه خدا بانیکوکاران ست (٦٩) .

سورة روم مکی است و آن شصت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (١) .

(١) یعنی به درستی یکدیگر بسبب اجتماع بر شرک بهره مند شوند .

عَلَيْتِ الرُّؤْمُ ٥

فِي أَذُنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَعْلَبُونَ ٥

فِي بَضْعِ سِنِينَ هَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ
وَيَوْمَئِذٍ يُفْعَرْ الْمُؤْمِنُونَ ٥

يُنْصَرِ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٥

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ٥

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ٥

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِأَحْسَنِ مَا هِيَ وَاجَلِّ مُسْمًى وَإِنْ كَثُرُوا مِنْ النَّاسِ
بِلِقَائِي رَبِّهِمْ لَكُفْرًا ٥

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

مغلوب شدند قوم روم^(١) (٢) .

در نزدیک ترین زمین^(٢) وایشان بعد از
مغلوب شدن خود غالب خواهند آمد (٣) .

در چند سال خدای راست فرمان پیش
ازین و پس ازین و آن روز شادمان شوند
مسلمانان (٤) .

به نصرت خدا نصرت میدهد هر کرا
خواهد و او است غالب مهربان (٥) .

وعده کرده است خدا خلاف نمی کند
خدا وعده خود را و لیکن اکثر مردمان
نمی دانند (٦) .

می دانند ظاهر را از تدبیر زندگانی دنیا
وایشان از آخرت بی خبر اند (٧) .

آیا تأمل نه کردند در ضمیر خود که
نیافریده است خدا آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان آن هر دو است مگر به تدبیر
درست و به تعین میعادى مقرر و هر آئینه
بسیاری از مردمان به ملاقات پروردگار
خویش نامتعتقد اند (٨) .

آیاسیر نه کردند در زمین پس بنگرند
چگونه شد عاقبت آنان که

(١) مترجم گوید فارس بر روم غالب شدند و بعضی بلاد و سرحد را در تصرف خود
آوردند چون این خبر بمکه رسید اهل اسلام اندوهگین شدند زیرا که ایشان اهل
کتاب بودند و کفار شادمان گشتند زیرا که ایشان و اهل فارس امیان بودند خدای
تعالی آیات نازل فرمود و به غلبه روم بر اهل فارس بشارت داد و این در چند سال
بعد هجرت متحقق شد و این قصه یکی از دلائل نبوت است .

(٢) یعنی در سرحد خود .

مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْآرْضَ
وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ①

پیش از ایشان بودند بودند توانا تر از ایشان
و شورانیدند زمین را و آباد کردند آن را
بیشتر از آباد کردن ایشان آن زمین را
و آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
معجزها پس نه بود که خدا ستم کند
برایشان ولیکن ایشان برخویشتن ستم
میکردند (۹) .

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ آسَاءُوا الشُّرَاقَى أَنْ كَذَبُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا هَاسِتِينَ ②

بازحال بدعاقبت آن کسان شد که بدی
کردند بسبب آنکه دروغ پنداشتند آیات
خدارا و بآن استهزای کردند (۱۰) .

اللَّهُ يَبْدِئُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ③

خدا نوپیدا می کند آفرینش را باز دوباره
کندش باز بسوی او گردانیده شوید
(۱۱) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ④

و روزیکه قائم شود قیامت ملزم شده
خاموش مانند گنهگاران (۱۲) .

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ⑤

و نباشد برای ایشان از شریکان ایشان هیچ
شفاعت کنندگان و باشند به شریکان
خویش نامعتقد (۱۳) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِئُ بِمِثْقَلِ ذَرَّةٍ ⑥

و روزی که قائم شود قیامت آن روز پرا
کنده شوند مردمان (۱۴) .

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ
يُحْبَبُونَ ⑦

اما آنانکه ایمان آوردند و کردارهای
شائسته کردند پس ایشان در بهشت
خوشحال کرده شوند (۱۵) .

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ⑧

و اما آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
ما را و ملاقات آخرت را پس ایشان
در عذاب حاضر گردانند (۱۶) .

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ⑨

پس به پاکی یاد کنید خدارا وقتی که شام
می کنید و وقتی که به صبح درمی

آئید (١٧) .

و مر او راست ستائش در آسمان هاوزمین
و آخرروز و آنگاه که در وقت زوال درمی
آئید^(١) (١٨) .

برمی آرد زنده را از مرده و برمی آرد مرده
را از زنده و زنده میسازد زمین را بعد
مردن آن و همچنین برآورده خواهید شد
یعنی از قبور (١٩) .

و از نشانه های خدا آن ست که آفرید شمارا
از خاک باز ناگهان شما مردم شدید بأمور
زندگی خویش پراکنده می پردازید
(٢٠) .

و از نشانه های خدا آن ست که بیافرید
برای شما از جنس شما زنان را تا آرام
گیرید بسوی ایشان و پیدا کرد میان شما
دوستی و مهربانی هر آینه درین کار نشانه
هست برای گروهی که تأمل میکنند
(٢١) .

و از نشانه های اوست آفریدن آسمان ها
و زمین و گوناگون بودن زبانهای
شما و رنگهای شما هر آینه درین
کار نشانه ست دانش مندان را (٢٢) .

و از نشانه های اوست خفتن شما در شب
و روز و رزق طلب کردن شما از فضل او
هر آینه درین کار نشانه هست برای

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ
تُظْهِرُونَ ⑤

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَيُغَيِّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ⑥

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ كَافِرُونَ
تَنْشُرُونَ ⑦

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا
إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑧

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِلَافُ أَسْفَتِكُمْ
وَأَوَابَتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ⑨

وَمِنْ آيَاتِهِ مَتَاعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ
فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ ⑩

(١) مترجم گوید مراد آنست که در هر وقتی ازین اوقات دلائل تنزیه او از رذائل
و انصاف او بحمائد متعدد میگردد پس مامور شدند بصلوة واللہ اعلم .

قومیکه می شنوند (٢٣) .

وازنشانهای اوست که می نماید بشما برق را برای ترسانیدن و رغبت دادن و فرود می آرد از آسمان آب را پس زنده میکند بسبب آن زمین را بعدِ مردنِ آن هرآئینه درین کار نشانهاست برای قومی که می فهمند (٢٤) .

وازنشانهای خداست که می ایستد آسمان و زمین به حکم او باز چون بخواند شمارا يك بار خواندن ناگهان شما از زمین برآئید . (٢٥)

و مر اوراست آنچه در آسمان ها و زمین ست هریکی برای او فرمانبردارند (٢٦) .

واوست آنکه نوپیدا میکند آفرینش را باز دوباره کندش و این دوباره کردن آسان ترست بروی و مر اوراست صفتِ بلند تر در آسمان ها و زمین واوست غالب با حکمت (٢٧) .

بیان کرد برای شما مثالی از حال شما آيا هست برای شما از بندگانی که مالک ایشانست دست های شما هیچ شریکان در آنچه عطا کردیم شمارا تا شما در آن یکسان باشید می ترسید از ایشان مانند ترسیدن شما از قوم خویش همچنین بیان می کنیم نشانها برای قومی که می فهمند^(١) (٢٨) .

وَمِنَ الْيَتِيهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوَافًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

وَمِنَ الْيَتِيهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُم دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذْ أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قُبُوتُونَ ﴿٢٥﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَّكُم مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَارَءٍ قُنَّاكُمْ فَاَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُوهُمْ كَخِفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

(١) حاصل مثل آنست که مملوک بامالک برابر نمی شود پس مملوک خدا را شریک =

بَلِ اتَّبِعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا آهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَاتَّبِعْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيُّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ وَاقْنُوهُ وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الْمُبْذَرِينَ ﴿٣٢﴾

مِنَ الَّذِينَ يَرْفَعُونَ دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعْمًا كُلَّ حِزْبٍ بِمَا
لَدَيْهِمْ فَيَرْحُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسُ ضُرٌّ دَعَا إِلَهُهُمْ مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا
أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَأْسِهِمْ يَشْرِكُونَ ﴿٣٤﴾

يَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَسَوْفَ يَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَسْأَلُهُمْ كَمَا كَانُوا يَسْأَلُونَ ﴿٣٦﴾

بلکه پیروی کرده اند ستمگران خواهش
های خود را بغیر علم پس که راه نماید
کسی را که گمراه کرد خدا و نیست ایشان
را هیچ یاری دهنده (۲۹) .

پس راست کن روی خود را برای دین
حنیف شده پیروی کن دین خدا را که
پیدا کرد مردمان را بروی بدل کردن نبود
این دین خدا را این ست دین درست
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۰) .

عبادت کنید رجوع کرده بسوی وی
و برتسید از وی و برپادارید نماز را
و مباشید از مشرکان (۳۱) .

مباشید از آنانکه پرا گنده ساختند دین
خود را و شدند گروه گروه هر گروه بآنچه
نزدیک اوست خورسندست (۳۲) .

و چون برسد بمردمان سختی بخوانند
پروردگار خود را رجوع کرده بسوی وی
باز چون بچشانند ایشان را از جانب خود
آسائشی نا گهان طائفه ای از ایشان به
پروردگار خود شریک می آرند (۳۳) .

عاقبت حال ایشان آنکه ناسپاسی کنند
بآنچه عطا کردیم بدیشان پس بهره مند
شوید زود حقیقت حال خواهید دانست
(۳۴) .

آیا فرود آوردیم برایشان دلیلی پس آن
دلیل بیان میکند برای ایشان بآنچه با خدا

شريك می آرند (٣٥) .

وچون بچشانیم مردمان را بخشاشی
شادمان شوند بآن واگر برسد بدیشان
سختی بسبب آنچه پیش فرستاده است
دست های ایشان ناگهان ایشان نو مید
شوند (٣٦) .

آیا ندیدند که خدا کشاده میکند روزی را
برای هرکه میخواهد و تنگ میکند برای
هرکه میخواهد هر آئینه درین مقدمه نشانه
ها است برای قومی که ایمان می آرند
(٣٧) .

پس بده صاحب خویشی راحق وی
و مسکین را وره گذرا این دادن بهترست
برای کسانی که می طلبند رضای خدا را
و این جماعت ایشان در دستگاران (٣٨) .

و آنچه داده باشید از سود تابیفزاید
در اموال مردمان پس وی نمی افزاید نزد
خدا و آنچه داده باشید از صدقه طلب می
کنید رضای خدا را پس این جماعت
ایشانند دو چند کننده (٣٩) .

خدا آن ست که بیافرید شمارا باز روزی
داد شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده گرداند
شمارا آیا از شریکان شما کسی هست که
بکند ازین کارها چیزی، پاکی اوراست
و بلندتر است از آنچه شريك می آرند
(٤٠) .

وَإِذَا أَذْمَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَبَاقِدَمَتْ
أَيْدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَنْتَقُونَ ﴿٣٥﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾

فَأْتِ ذَاقُوا حَقَّهُ وَالسُّكَّانَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا يَتَّبِعُهُمْ رَبُّ الْيَرَبُؤُا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرِيوُا
عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يَتَّبِعُهُمْ مِنْ زَكَاةٍ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْغَفُونَ ﴿٣٨﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيْبَتَكُمْ ثُمَّ يُعِيْبِكُمْ
هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَنَهُ
وَعَلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٩﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَحْرِ بِمَا كَبَّتْ أَبْيَدَى النَّاسِ
لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا أَلَمْ لَهُمْ رِجْجُونَ ﴿٥١﴾

پیداشد فساد دریا بان و در دریا بسبب
آنچه بعمل آورده دبست های مردمان
تابچشانند ایشان را جزای بعض آنچه
عمل کردند بُود که ایشان بازگردند^(۱)
(۴۱) .

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٥٢﴾

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه
بُود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشترین ایشان مشرکان (۴۲) .

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ
لَهُ مِنَ اللَّهِ يُومِنُ يَصْدَقُونَ ﴿٥٣﴾

پس راست کن روی خود را برای دین
درست پیش از آنکه بیاید روزی که باز
گشتن نیست آن را از جانب خدا آن
روز متفرق شوند (۴۳) .

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نُفْسِهِمْ
يُمَهِّدُونَ ﴿٥٤﴾

هر که کافر شد پس بروی ست ضرر کفر او
و هر که کرده باشد کار شائسته پس
اینجماعت برای خویشتن آرامگاه تهیه
می کنند (۴۴) .

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٥٥﴾

تاجزا دهد آنان را که ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند از فضل خود
هرآئینه وی دوست نمیدارد کافران را
(۴۵) .

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَالْجَبْرِ الْفُلْكَ بِأَمْرٍ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وازنشانه های خدا آنست که می فرستد
بادها را مژده دهنده و برای آنکه بچشانند
شمارا از رحمت خود (یعنی باران دهد)
و برای آنکه جاری شوند کشتی ها بفرمان
او و برای آنکه روزی طلب کنید از فضل
او و برای آنکه شما شکر کنید (۴۶) .

(۱) یعنی قحط غرق و سائر مصائب جزای قتل بنی آدم می باشد .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُواهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمُوا وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا أَنْصُرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

اَللّٰهُ الَّذِیْ یُرِیْسِلُ الرِّیْحَ فَتُنَبِّئُ سَحَابًا فِیْ سَطْحِهٖ
فِی السَّمَاءِ کَیْفَ یَشَاءُ وَیَجْعَلُهُ کِسْفًا فَتَرَى الْوَدْقَ
یَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهٖ ۚ فَاِذَا اَصَابَ بِهِ مِنْ اَشْيَآءٍ مِنْ
عِبَادِهٖ اِذَا هُمْ یَسْتَبِشِرُوْنَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِهِ
لُمَنِينَ ﴿٤٩﴾

فَانْظُرْ إِلَى اِثْرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ کَیْفَ یُنْزِلُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُنِیُّ الْمَوْتِ ۚ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿٥٠﴾

وَلَمَّا اَرْسَلْنَا رِیْحًا فَارَوٰهُ مُصْفَرًّا اَظْلَمُوا مِنْ اَعْدَیْمٍ
یَقْمَرُوْنَ ﴿٥١﴾

فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتِی وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا
وَلَوْ اَمْدَدُوْهُمْ ﴿٥٢﴾

وَمَا تَنْتَ بِهٰدِی الْعَمِی عَنْ صَلَٰتِهِمْ اِنَّ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ یُّؤْمِنُ
بِآیَاتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿٥٣﴾

وهرائینه پیش ازتو فرستادیم پیغامبران را
بسوی قوم ایشان پس آوردند پیش قوم
خود نشانه ها پس انتقام کشیدیم از آنانکه
نافرمانی کردند و بود نصرت مسلمانان
لازم بر ما (۴۷) .

خدا آن ست که می فرستد بادها را پس
برانگیزانند ابر را پس بگستراند آن ابر را
در آسمان چنانکه خواهد و بگرداندش
پاره پاره پس می بینی قطرات باران را که
بیرون می آیند میان آن پس چون
رساندش بهر که خواهد ازبندگان خود
ناگهان ایشان شادمان شوند (۴۸) .

واگرچه بودند پیش از آن که فرود آورده
شود برایشان باران ناامیدان (۴۹) .

پس درنگر بسوی آثار رحمت خدا چگونه
زنده میکند زمین را بعد مرده بودن آن
هرائینه وی البته زنده کننده مردگان ست
واو بر همه چیز تواناست (۵۰) .

واگر فرستیم بادی پس ببینند آن کشت را
زرد شده البته شوند بعد از آن ناسپاسی
کننده (۵۱) .

پس هرائینه تونمی شنوایی مردگان
راونمی شنوایی کران را آواز خواندن
چون روبگردانند پشت داده (۵۲) .

و نیستی تورا نماینده کوران را از گمراهی
ایشان نمی شنوایی مگر کسی را که باور
میدارد آیات ما را پس آنجماعت

انقياد کننده اند (٥٣) .

خدا آنست که آفرید شمار از ناتوانی باز داد
مرشما را بعد از ناتوانی توانائی باز داد
مرشمارا بعد از توانائی ناتوانی و سپید
مویی می آفریند هر چه می خواهد و اوست
دانا توانا (٥٤) .

وروزی که قایم شود قیامت سبکند
خورند گنه گاران که توقف نکردند یعنی
دردنیا بجز ساعتی همچنین از راه بر
گردانیده میشدند^(١) (٥٥) .

و گویند آنانکه علم و ایمان داده شده
است ایشان را هر آئینه توقف کرده اید
بر وفق کتاب خدا تا روز رستخیز پس
اینست روز رستخیز ولیکن شما نمی
دانستید (٥٦) .

پس آن روز سود ندهد ظالمان را عذر
خواهی ایشان و نه از ایشان توبه طلب
کرده شود (٥٧) .

و هر آئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن هر مثالی را و اگر بیاری پیش ایشان
نشانه البته گویند کافران نیستید شما
مگر بیهوده گویان (٥٨) .

همچنین مهرمی نهد خدا بر دل های آنانکه
نمیدانند (٥٩) .

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا را است

أَلَمْ يَخْلَقْنَاكَ مِنْ نَجَسٍ مُنْجَسٍ ثُمَّ جَعَلْنَا مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ
قُوَّةً ثُمَّ جَعَلْنَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ⑤

وَبَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَمْ تُؤَايِسْ سَاعَةً
كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ⑥

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ
فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ
وَلَكِنَّمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ⑦

فَيَوْمَذِي لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعِدَّتُهُمْ وَلَا هُمْ
يُتَعَفَّبُونَ ⑧

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَكِنْ
جَمَعْتُمْ بَالِغَةً لِقَوْلِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكُمْ
إِلَّا مُبْطِلُونَ ⑨

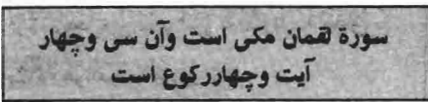
كَذَلِكَ يَضَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑩

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

(١) یعنی چون عقوبات مخلده معائنه کردند دنیا را به مشابۀ ساعتی خیال نمودند
برعکس آنکه در حیات دنیا را به مشابۀ خلود خیال میکردند والله اعلم .

وَلَا يَسْتَعْجِلُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ①

است و سبکسار نه کنند ترا آنانکه یقین
نمی آرند (٦٠) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْقُرْآنِ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْقُرْآنِ (١) .

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ①
هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ②
الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ③

این آیت های کتاب با حکمت ست (٢) .
هدایت و بخشایش برای نیکوکاران (٣) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و میدهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین میدارند (٤) .

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ④

این جماعت بر هدایت انداز پروردگار خود
و این جماعت ایشانند رستگاران (٥) .

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ⑤

و از مردمان کسی هست که می ستاند
سخن بیهوده را (١) تا گمراه کند مردم را
از راه خدا بغیر علم و تمسخر گیرد راه
خدارا این جماعت ایشان راست عذاب
خوارکننده (٦) .

وَلَا تَأْتَلْ عَلَيْهِ الْيَمَانُ وَلِيٍّ مَّسْكِينٌ ۚ إِنْ كَانَ لَمْ يُسْعِفَهَا كَأَنَّ
فِي آذَانِهِ وَقْرًا ۖ فَبَيَّرَهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ⑥

و چون خوانده شود برین شخص آیاتِ ما
رو بگرداند تکبرکنان گویا نه شنیده است
آن را گویا در هر دو گوش وی گرانی ست
پس خبرده او را بعذاب درد دهنده (٧) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَزَاءٌ ثَمَرُهُمْ ⑦

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان را است بهشت های
نعمت (٨) .

(١) یعنی مثل قصه رستم و اسفند یار .

خَلْدَيْنَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۰﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ رَوَابِي
أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَكُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿۱۱﴾

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ
الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۱۲﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۱۳﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِبَنِيهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَبْنِي لَكُمْ بِاللَّهِ
إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿۱۴﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ
وَفَصَّلُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدِكَ إِلَى الْبَصِيرِ ﴿۱۵﴾

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعده
راست و اوست غالب با حکمت (۹) .

آفرید آسمان هارا بغیر ستون های که
بینید آنها را و افگند در زمین کوه ها برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و پرا گنده
کرد در زمین از هر نوع جانوران و فرود
آوردیم از آسمان آبرا پس رویانیدیم
در زمین از هر جنس نیک (۱۰) .

این ست آفرینش خدا پس بنمائید مرا چه
چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه
ستمگاران در گمراهی ظاهرند (۱۱) .

و هر آئینه عطا کردیم لقمان را حکمت
گفتیم که شکر کن خدا را و هر که شکر
کند پس جزاین نیست که شکر میکند
برای نفع خود و هر که ناسپاسی کند پس
هر آئینه خدا بی نیاز ستوده کارست
(۱۲) .

و یاد کن چون گفت لقمان به پسر خود
در حالیکه او پند میداد آن پسر را ای پسرک
من شریک مقرر مکن با خدا هر آئینه شرک
ستمی بزرگ ست (۱۳) .

و حکم فرمودیم آدمی را به نسبت
پدر و مادر وی در شکم برداشته است وی
را مادر وی در حال سستی بالای سستی
دیگر^(۱) و از شیر باز کردن او در دو سال
ست باین مضمون که شکر گزاری کن مرا

(۱) یعنی هر وقت سست تر میشود والله اعلم .

ویدرومادر خود را بسوی من است باز
گشت (۱۴) .

و اگر کوشش کنند باتو برآنکه شریک مقرر
کنی بامن چیزی که نیست ترا بآن دانش
پس فرمانبرداری ایشان مکن وصحبت
دار با ایشان در معیشت دنیا بوجه پسندیده
و پیروی کن راه کسی که رجوع دارد
بسوی من باز بسوی من است رجوع
شما پس خبر دهم شمارا بآنچه می کردید
(۱۵) .

گفت لقمان ای پسرک من هر آینه اگر
خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس
باشد در میان سنگی یا در آسمان ها یا در
زمین بهر حال حاضر کنند آن را خدا هر آینه
خدا باریک بین خبردار است (۱۶) .

ای پسرک من برپا دار نماز را و بفرما بکار
پسندیده و منع کن از ناپسندیده و صبر کن
بر هر چه برسد به تو هر آینه این مقدمه
از کارهای مقصود است (۱۷) .

و متاب رخساره خود را از مردمان (یعنی
و رومتاب) و راه مرو در زمین خرامان
هر آینه خدا دوست نمیدارد هر نازنده
خود ستاننده را (۱۸) .

و میانه روی کن در رفتار خود و فرود آر
آواز خود را هر آینه بدترین آوازه
آواز خران باشد (۱۹) .

آیا ندیدید که خدا رام گردانید برای شما
آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست

وَأَن جَهْدَكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُلْعَمُهَا وَاصْبِرْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَأَتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۵﴾

يُنَبِّئُ أَهْلَهَا أَنَّ تَكُ مُثْقَلٌ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدٍ لِّي فَتَكُنْ
فِي صَفَرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِيهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَظَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۱۶﴾

يُنَبِّئُ أَقِيمِ الصَّلَاةَ وَامْرُءٍ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۱۷﴾

وَلَا تَصْعَرَ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۱۸﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْظُضْ مِّنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿۱۹﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

عَلَيْكُمْ بَعَثَ عَلَيْهِمُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿١٠﴾

وَ إِذْ اقْبَلْ لَهُمُ السَّمْعُ مَا نَزَّلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ
مَا وَحَدَّنا عَلَيْهِ اٰبَاؤُنَا وَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ
اِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ اِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُسْلِمٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَاِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١٢﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ اَلَيْسَا مَرْجِعُهُمْ فَنَتَبِّعُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا اِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ يَدَايِ السُّدُورِ ﴿١٣﴾

نَتَّبِعُهُمْ فَلَئِنْ لَمْ نَنْصُرْهُمْ اِلَىٰ عَذَابِ عَلِيٍّ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ
اَحْمَدُ لِلَّهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

يَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ اِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٦﴾

و فرود آورد بر شما نعمت های خود را
آشکارا و پنهان و از مردمان کسی هست
که مکابره میکند در باب خدا بغیر دانش
و بغیر هدایت و بغیر کتاب روشن (۲۰) .
و چون گفته شود بایشان که پیروی کنید
چیزی را که فرود آورده خدا گویند بلکه
پیروی می کنیم چیزی را که یافتیم بر آن
پدران خود را آیا پیروی میکنند اگرچه
شیطان می خواند ایشان را بسوی عذاب
دوزخ (۲۱) .

و هر که متوجه ساخت روی خود را بسوی
خدا و وی نیکو کارست پس هر آئینه دست
زده است بدست آویزی محکم و بسوی
خداست باز گشت کارها (۲۲) .

و هر که کافر شود پس اندوه گین نکند ترا
کفر وی بسوی ماست رجوع ایشان پس
خبردار کنیم ایشان را بآنچه میکردند
هر آئینه خدا داناست به خصلتی که
در سینه ها باشد (۲۳)

بهره مند می سازیم ایشان را اندکی باز به
بیچارگی برانیم ایشان را بسوی عذاب
سخت (۲۴) .

و اگر سوال کنی از ایشان که بیافرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگو
ستائش خدای راست بلکه اکثر ایشان
نمی دانند (۲۵) .

خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین
ست هر آئینه خدا همانست بی نیاز ستوده
(۲۶) .

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٥﴾

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْزُبُ عَنْكُمْ لَأَلَّا تَكُنْ أَجْدَةً إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
بَصِيرٌ ﴿٣٦﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣٧﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيَنَّ اللَّهُ هَؤُلَاءِ وَلَئِنْ مَآلِدُ عَنْوَنٍ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ يَنْصَبُ إِلَيْهِ لِيُكَرَّمَ
الْبَيْتُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٩﴾

وَأَدَاغَشِيَهُمْ مَوَاجِدَ الْفُلِّ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا أَغَشَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَعَبَّوْهُمُ مُقْتَصِدًا وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا الْأَكْلَنُ فَخَارَ لِقَوْمٍ ﴿٤٠﴾

واگر آنچه در زمین ست از درختان قلم ها
شوند و دریا سیاهی بود که زیاده میکند
آنها بعد ازین دریا هفت دریای دیگر بپایان
نرسند سخنان خدا هر آئینه خدا غالب
باحکمت ست (٢٧) .

نیست آفریدن شما و نه برانگیختن شما
الا مانند آفریدن و برانگیختن یکتا
هر آئینه خدا شنوا بیناست (٢٨) .

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در
روز و درمی آرد روز را در شب و رام
گردانید خورشید و ماه را هریکی میرود
تامدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه
می کنید خبردارست (٢٩) .

این کارها بسبب آن ست که خدا
همونست ثابت و بسبب آنست که آنچه می
پرستند بجزوی بی اصل ست و بسبب
آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ
قدر (٣٠) .

آیانه دیدی که کشتی هامیرود در دریا به
فضل خدا تابنماید شمارا بعض نشانه های
خویش هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست
هر صبر کننده سپاس دارنده را (٣١) .

و چون در گیرد ایشان را موجی مانند
سائبان ها بخوانند خدا را خالص کرده
برای اوعبادت پس آنگاه که بعض ایشان
دادایشان را بسوی بیابان پس بعض ایشان
میان رو باشند و انکار نمی کنند آیات ما را
مگر هر عهد شکننده ناسپاس (٣٢) .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
و حذر کنید از روزی که کفایت نکند هیچ
پدر بجای پسر خویش و نه فرزندی
کفایت کننده باشد بجای پدر خود چیزی
را هر آئینه وعده خدا راست ست پس
فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا و فریب
ندهد شمارا در مقدمه خدا شیطان
فریبنده (۳۳) .

هر آئینه خدا است که نزد اوست علم
قیامت و فرود میفرستد باران را و میداند
آنچه در بجه داناها باشد و نمیداند هیچ
شخصی که چه کار خواهد کرد فردا
و نمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین
خواهد مُرد هر آئینه خدا دانا خبردار است
(۳۴) .

سوره سجده مکی است و آن سی
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (۱) .

فرود آوردن کتاب هیچ شبهه نیست در آن
از جانب پروردگار عالمهاست (۲) .
آیامی گویند بر بافته است آنرا بلکه وی
راست ست آمده از جانب پروردگار توتا
ترسانی قومی را که نیامده است بایشان
هیچ ترساننده پیش از تو تا بود که ایشان
راه یابند (۳) .

خدا آن ست که آفرید آسمان ها و زمین را

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ
عَنْ وَلَدَةٍ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارِعٌ إِلَّا أَنْ وَعَدَ
اللَّهُ حَقًّا فَلَا يُغَيِّرُ كَلِمَةَ الْوَعْدِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
بِالْغُورِ ٣٣

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا
فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مِمَّا اكْتَسَبَ عَدَاءُ وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ٣٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٥

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا
أَشْهَمُ مِنْ نَذِيرِ بْنِ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٦

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ لَّا تَشْعُرُونَ
اَفَلَا تَسْتَكْثِرُونَ ﴿٥﴾

وآنچه مابین آنهاست درشش روز باقرار
گرفت برعرش نیست شمارا بجزوی هیچ
دوستی وشفاعت کننده آیا پندپذیر نمی
شوید (۴) .

يَذَرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ
كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾

تدبیر میکند کاررا فرودآورده ازآسمان
بسوی زمین بازبالا میرود آن کاربسوی
خدا درروزیکه هست مقدارآن هزارسال
ازآن حساب که می شمارید^(۱) (۵) .

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٦﴾

این ست صفت دانندهٔ نهان و آشکارا
غالب مهربان (۶) .

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِنْ
طِينٍ ﴿٦﴾

آنکه به نیک ترین وجه ساخت هرچیزی
را که آفریدش آغاز کرد آفرینش آدمی را
ازگیل (۷) .

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ﴿٧﴾

بازپیدا کرد نسل او را ازخلاصه ازآب
خوار (۸) .

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٨﴾

بازدرست اندام کردش ودمید در وی
روح خود را وپیدا کردبرای شماگوش
وچشم ها ودل ها اندکی شکرمی کنید
(۹) .

وَقَالُوا إِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ
بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿٩﴾

وگفتند چون گم شویم درزمین آیا ما در
آفرینش نو خواهیم بود بلکه ایشان به
ملاقات پروردگار خویش کافراند
(۱۰) .

قُلْ يَوْمَ تَمُوتُ مَلَكَ الْمَوْتِ

بگو قبض روح شما می کند ملک الموت

(۱) یعنی اگر مردمان نزول تدبیر و عروج و تصور کنند در کم از هزار سال خیال ننمایند
و آن همه پیش خدای تعالی در یک روز تمام می شود غرض آن است که او هام ایشان
به قدرت اونمی رسند والله اعلم .

الَّذِي يُكَلِّمُ تَقْوَىٰ رِبِّكُمْ تُرْجُونَ ۝

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْغَرْنَا
وَوَهَمْنَا فَأَقِمْ صَافِنَا هَٰؤُلَاءِ مَا مَوْجُودُونَ ۝

که گماشته شده است بر شما بازسوی
پروردگار خویش گردانیده شوید (۱۱) .

و تعجب کنی اگر درنگری وقتی که
گناهگاران نگویند سرخویش باشند
نزد پروردگار خویش گویند ای پروردگار ما
دیدیم و شنیدیم پس بازگردان ما را تا بکنیم
کارشائسته هر آینه مایقین کننده ایم
(۱۲) .

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَٰكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْإِنسِ وَالْطَّالِسِ أَجْمَعِينَ ۝

و اگر می خواستیم البته می دادیم
هر شخصی را هدایت او ولیکن ثابت
شده است وعده از جانب من که هر آینه
پُرکنم دوزخ را از جنیان و آدمیان همه یک
جا (۱۳) .

فَذُوقُوا هَٰؤُلَاءِ فَبِئْسَ لِقَاءُ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا
عَذَابَ الْخَالِدِينَ ۝ كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

پس بچشید این عذاب بسبب آنکه
فراموش کردید ملاقات این روز خود را
هر آینه مانیز فراموش کردیم شما را
و بچشید عذاب دائم بسبب آنچه می
کردید (۱۴) .

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۝

جز این نیست که ایمان می آرند بآیات ما
آنانکه چون پند داده می شوند بآن
نگونسار افتند سجده کنان بپاکی یادکنند
باستائش پروردگار خویش را و ایشان
تکبر نمی کنند (۱۵) .

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝

دور می ماند پهلوهای ایشان از خوابگاهها
میخوانند پروردگار خود را برتر
و امیدواری و از آنچه روزی داده ایم
ایشانرا خرج میکنند (۱۶) .

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ

پس نمیداند هیچ نفس چه چیز پنهان
داشته شد برای ایشان از خنکی چشم

جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۵۰﴾

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿۵۱﴾

أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَأْثُورِ

تُرْزَلُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۵۲﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا

مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ دُخُوا عَذَابَ النَّارِ الْكَذِبِ

كُنْتُمْ فِيهَا تُلَاقُونَ ﴿۵۳﴾

وَلَنْ يُدْفِنَهُمْ فِي الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ

الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۵۴﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا

إِنَّا لَنُحِبُّ الْمُجْرِمِينَ ﴿۵۵﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ

مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۵۶﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ إِبْرَاهِيمَ إِهْدُونَا يَأْتِرْنَا النَّاصِرُونَ ﴿۵۷﴾

وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿۵۸﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يُفَصِّلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا

فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۵۹﴾

پاداش داده شد بآنچه می کردند (۱۷) .

آیا کسی که مومن باشد مانند کسی هست

که فاسق باشد بگویر ابر نمی شوند (۱۸) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته

کردند پس ایشان راست بهشت ها جای

ماندن بطریق مهمانی بسبب آنچه

میکردند (۱۹) .

واما آنکه فاسق بودند پس جای ایشان

دوزخ است هرگاهی که خواهند که بیرون

آیند از آنجا بازگردانیده شوند در آن و گفته

شود بایشان بچشید عذاب آتشی را که آن

را دروغ می پنداشتید (۲۰) .

والبته بچشانیم ایشان را عذاب نزدیک

(یعنی دردنا) غیر از عذاب بزرگ بود که

ایشان بازگردند (۲۱) .

و کیست ستمگارترا کسی که پند داده شده

بآیات پرورد گار خویش بازرو بگردانید

از آن هر آئینه ما از گناه گاران انتقام کشنده

ایم (۲۲) .

و هر آئینه دادیم موسی را کتاب پس مباحث

در شبهه از ملاقات آن و ساختیم موسی را

هدایت برای بنی اسرائیل (۲۳) .

و پیدا کردیم از ایشان پیشوایان که راه

نمودند به فرمان ما و قتیکه صبر کردند

و بآیات ما یقین می آوردند (۲۴) .

هر آئینه پروردگار تو فیصله کند میان

ایشان روز قیامت در آنچه اندران اختلاف

میکردند (۲۵) .

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا هَلَكَ نَاصِرِينَ قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَنْشُرُونَ
فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۳۱﴾

آیا واضح نه شد ایشان را که چه قدر
هلاک کردیم پیش از ایشان از قرن‌ها می‌روند
ایشان درخانه های آن جماعت هرآئینه
درین کارنشانه هاست آیانی شنوند
(۲۶) .

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ
زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿۳۲﴾

آیا نه دیدند که ما روان می کنیم آب را
بسوی زمین بی گیاه پس بیرون آریم بسبب
آن زراعت را که میخورند از آن زراعت
چهار پایان ایشان و خودایشان نیز آیانی
بینند (۲۷) .

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۳﴾

و میگویند کی خواهد بود این فتح اگر شما
راست گوئید (۲۸) .

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿۳۴﴾

بگو روز فتح سود ندهد کافران را ایمان
آوردن ایشان ونه ایشان مهلت داده شوند
(۲۹) .

فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ الْفَتْحَ فَهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿۳۵﴾

پس روبگردان از ایشان و انتظار بکن
هرآئینه ایشان نیز منتظرند (۳۰) .

سوره احزاب مدنی است و آن هفتاد و سه
آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای پیغامبر بترس از خدا و فرمانبرداری
مکن کافران را و منافقان را هرآئینه خدا
هست دانای با حکمت (۱) .

وَأَتِيعَ مَا يُؤْتِيكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿۲﴾

و پیروی کن چیزی را که وحی فرستاده
میشود بسوی تواز جانب پروردگار
توهرآئینه خدا هست بآنچه میکنید
خبردار (۲) .

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ⑤

وَتَوَكَّلْ كُنْ بِرِخْدَا وَخِدا وَكِيل بِسِ ست
(۳) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفَةٍ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ
إِلَىٰ أَنْظَهَرُونَ مِنْهُمْ أَهْمِيَّتَكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ
ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ
يَهْدِي السَّبِيلَ ⑥

نیافریده است خدای تعالی برای هیچ
مردی دودل در داخل بدن او^(۱) و نه
گردانیده است آن زنانِ شمارا که ظاهر
میکنید بایشان مادرانِ شما و نه ساخته
است پسر خواندگانِ شمارا پسرانِ شما
این سخن شماسست که میگوئید بدهان
خویش و خدا می گوید سخن راست
واودالت میکند براه (۴) .

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا
أَبَاءَهُمْ فَأُولَاؤُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ وَلَكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ⑦

نسبت کنید پسر خواندگان را به پدرانِ
ایشان این راست ترست نزد خدا پس
اگر ندانید پدران ایشانرا پس بردارنِ شما
اند در دین و آزاد کردگان شما اند^(۲)
و نیست بر شما گناهی در لفظی که خطا کرده
باشید به تکلم آن ولیکن گناه آن ست که
قصد کرد دل های شما و هست خدا آمرزنده
مهربان (۵) .

الَّذِينَ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ أُمَّهَاتُهُمْ
وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ

پیغامبر سزاوار ترست به تصرف در امور
مسلمین از ذات های ایشان و زنانِ پیغامبر
مادرانِ ایشانند^(۳) و خویشاوندان بعض
ایشان نزدیک تر اند به بعض در حکم خدا از

(۱) مترجم گوید که درین آیات رذاست بر قول کافری که مرا دو دل داده اند و بر آنچه
اهل جاهلیت مقرر کرده بودند که مظاهره مثل مادر حرام موبدی شود و تعریض
ست بجواب طعن کافران و منافقان به نسبت حضرت صلی الله علیه وسلم چون
زینب را تزوج فرمود که زن پسر خواندنی را بزنی گرفت .

(۲) یعنی پس باین لقب بخوانید .

(۳) یعنی در حرمت نکاح .

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ الْآنَ نَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولَٰئِكَ مَعَرُوفًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ①

وَلَا تَحْذَرُوا الْيَهُودَ سِتْنَاءَ لَهُمْ وَمِنكُمْ نَجُورُ فَإِزِمُّوهُمُ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ لَعَلَّهَا ②

لِيَسْتَلِ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَكُمْ جُنُودُهُ
فَأَنصَلْنَا عَلَيْهِمْ رَمَيْنَا جُنُودَهُم مِّمَّا تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِالْعَمَلُونَ
بَصِيرًا ④

إِذْ جَاءَهُمْ مِنْ تُورَقِهِمْ وَمِنْ أَسْفَلِ مِنْكُمْ وَإِذْ زَلَّغَتِ
الْأَنصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَظَنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونًا ⑤

سائر مسلمانان و هجرت کنندگان لیکن
آنکه بکنید بسوی دوستانِ خود رعایتی
جائز بود این حکم هست در لوح محفوظ
نوشته شده (۱) (۶) .

ویادکن چون گرفتیم از پیغامبران عهد
ایشان را و از تو برگرفتیم و از نوح و ابراهیم
و موسیٰ و عیسیٰ پسر مریم و گرفتیم
از ایشان عهد محکم (۷) .

تا خدای تعالی بپرسد آن راست گویان
را از راستی ایشان و مهیا کرده است برای
کافران عذاب درد دهنده (۲) (۸) .

ای مسلمانان یاد کنید نعمت خدا را
بر خویش وقتی که آمد بر سر شما لشکرها
پس فرستادیم بر ایشان باد را و لشکرها
که نه دیدید آنها را و هست خدا بآنچه می
کنید بینا (۹) .

چون آمدند بر شما از جانبِ بالای شما
و از جانبِ پائین شما و چون خیره ماندند
دیدها و برسید دلها بچنبر گردن و گمان
میکردید به نسبت خدا گمانهای
مختلف (۱۰) .

(۱) یعنی صلۀ ارحام واجب است و توارث هجرت و اسلام منسوخ شد به توارث به
قربانیت و ارحام .

(۲) مترجم گوید کفار در غزوة احزاب بر مدینه هجوم کردند و آن حضرت صلی الله
علیه وسلم به خندق متحصن شدند و از منافقان سخنانِ نفاق سر زد شد و مخلصان
استقامت ورزیدند و آخر فتح اسلام واقع شد خدای تعالی در دم آنان و مدح آنان
و منت نهادن بر ایشان نازل ساخت .

هَذَاكَ ابْنُ الْمُؤْمِنُونَ وَذُلُّوا زُلْزَالًا شَدِيدًا ⑩

آنجا امتحان کرده شد مسلمانان را
و جنبانیده شد ایشان را جنبانیدن سخت
(۱۱).

وَأَذِيقُوا الْمُشْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا عُرُوزًا ⑪

و چون می گفتند منافقان و آنانکه در دل
های ایشان بیماریست وعده نه داد مارا
خدا و رسول او مگر بطریق فریب دادن
(۱۲).

وَأَذِ قَالَتْ ظُلَمَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ
فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ
بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنَّا زِينَةٌ إِلَّا تَوَارًا ⑫

و چون گفتند طائفه ای از ایشان ای اهل
مدینه سرای ماندن نیست شمارا پس باز
گردید و دستوری می طلبند گروهی از ایشان
از جناب پیغمبر می گویند هر آئینه خانه های
ما نامضبوط است و نیستند آن خانه های
نامضبوط نمی خواهند مگر گرخیختن
(۱۳).

وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ
لَأَنفَرُوا وَمَا أَكْبَرُوهَا إِلَّا كَيْسِيًّا ⑬

و اگر درآمد می میشد بر سر ایشان از نواحی آن
پس طلب کرده می شد از ایشان خانه
جنگی البته میدادند آن را و توقف نمی
کردند در آن فتنه مگر اندکی^(۱) (۱۴).

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَ اللَّهِ مِنْ قَبْلِ لَا يُؤْتُونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ
عَهْدُ اللَّهِ مُسَوَّلًا ⑭

و هر آئینه عهد بسته بودند با خدا پیش ازین
که برنگردانند پشت هارا و هست عهد
خدا پرسیده شده (۱۵).

قُلْ إِنْ يَتَّبِعُكُمْ الْغَوَاةُ إِنْ قَرَّبْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَلَوْ أَنَّ
لَكُمْ مَعْنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑮

بگو سود نه دهد شمارا گرخیختن اگر برگریزد
از مرگ یا از کشته شدن و آن هنگام بهره
مند ساخته نه شوید مگر اندکی (۱۶).

(۱) مترجم گوید حاصل کلام آنست که در جهاد توقف می کنند و اگر جنگ در مقدمه
نفسانی می شد توقف نمیکردند .

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٠﴾

فَدَعَا اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥١﴾

أَشْعَثَ عَلَيْهِمْ إِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ تَتَنَوَّرُوا عَيْنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْبُوتِ إِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشْعَثَ عَلَى الْغَدِرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٥٢﴾

يَحْسَبُونَ الْأَخْزَابَ لَمْ يُذْهِبُوا إِنْ بَاتِ الْأَخْزَابُ بِوُدٍّ وَإِنَّهُمْ لَوَافِدُونَ فِي الْأَخْزَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَأِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٣﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا

بگو کیست آنکه نگاه دارد شمارا از تصرف خدا اگر بخواهد در حق شما سختی یا بخواهد در حق شما نعمتی و نه یابند برای خویش بجز خدا دوستی و نه یاری دهنده (١٧) .

هر آئینه خدا میداند بازدارندگان را از شما و گویندگان را به برادران خویش که بیائید بسوی ما و حاضر نمی شوند بکارزار مگر اندکی (١٨) .

بخل کنان به نسبت شما^(١) پس چون بیاید ترس ببینی که ایشان درمی نگرند بسوی تو می گردد چشم های ایشان مانند کسی که بیهوش کرده شود از سختی موت پس چون برود ترس زبان درازی کنند بر شما بزبان های تیز بخل کنان برمال این جماعت ایمان نیاوردند پس خدا نابود ساخت کردار های ایشان را و هست این کار بر خدا آسان (١٩) .

می پندارند که لشکرهای کفار نه رفته اند و اگر بیایند لشکرها تمنا کنند کاش ایشان صحرا نشین بودند در میان اعراب سوال می کردند از اخبار شما^(٢) و اگر باشند در میان شما کارزار نه کنند مگر اندکی (٢٠) .

هر آئینه هست شمارا به پیغامبر خدا پیروی

(١) یعنی در سوار شما .

(٢) یعنی از هر آینده و رونده .

اللَّهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرُ وَكَرَّ اللَّهُ كِبَرًا ﴿٣١﴾

وَلَتَنَارَ الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٣٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ نَجْبَةً وَمِنْهُمْ مَن يَتْلُظُّ وَمَا يَلَاؤُنَّ إِلَّا

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِن سَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٣٣﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَلَئِنْ أَفَىٰ اللَّهُ إِلَى الْمُؤْمِنِينَ الْإِقْبَالَ وَكَانَ قَوْلُهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٣٤﴾

وَأَنزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صِياصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ قَرِيبًا مِّمَّنْ لَقِيتُ رُفَيْنًا ﴿٣٥﴾

نیک کسی را که توقع می داشت ثواب خدا و توقع میداشت روز آخر و یاد کرد خدا را بسیاری (۲۱) .

و چون دیدند مسلمانان لشکر هارا گفتند این ست آنچه وعده داده بود مارا خدا و پیغامبر او و راست گفت خدا و رسول او و این ماجرا نه افزود در حق ایشان مگر باور داشتن و گردن نهادن (۲۲) .

از مسلمانان مردانی اند که راست کردند آنچه عهد بسته بودند با خدا بر آن پس از ایشان کسی هست که بانجام رسانید قرار داد خود را^(۱) و از ایشان کسی هست که انتظار می کند و تبدیل نکردند هیچ وجه تبدیل کردنی (۲۳) .

تاجرا دهد خدا راست گویان را در مقابلۀ راستی ایشان و عذاب کند منافقان را اگر خواهد یا برحمت باز گردد بر ایشان هر آینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۴) .

و باز گردانید خدا کافران را باخشم ایشان نیافتند هیچ منفعتی و کفایت کرد خدا از طرف مسلمانان در مقدمه جنگ و هست خدا توانا غالب (۲۵) .

و فرود آورد آنانرا که مددگاری این لشکر ها کرده بودند از اهل کتاب^(۲) از قلعه های ایشان و افگند در دل های ایشان

(۱) یعنی شهید شد .

(۲) یعنی بنی قریظه را فرود آورد .

خوف طائفه ای را می کشتید واسیر می گرفتید طائفه ای را (٢٦) .

وعاقبت کار به شما داد زمین ایشان را و خانه های ایشان را و مال های ایشان را و نیز عاقبت کار بشما داد زمینی را که نفرسوده اید آنرا^(١) و هست خدا بر همه چیز توانا (٢٧) .

ای^(٢) پیغامبر بگو بزرگان خود اگر خواسته باشید زندگانی دنیا و آرائش آن پس بیائید تا چیزی مناسب دهم شمارا و رها کنم شمارا رها کردن نیک (٢٨) .

و اگر می خواهید خدا و پیغامبر او را و سرای آخرت را پس هر آئینه خدا آماده ساخت برای زنان نیکوکاری کننده از شما مزد بزرگ (٢٩) .

ای زنان پیغامبر هر که به عمل آرد از شما بدکاری ظاهر^(٣) دوچند کرده شود وی را عذاب دوچندان و هست این مقدمه بر خدا آسان (٣٠) .

وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطُوهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَرِزْقَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۝

وَلِإِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ
اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِثْلُ مَا فِي الْحَدِيثِ مُبَيَّنَةً
يُضَعَّفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

(١) یعنی خیبر .

(٢) مترجم گوید ازواج آنحضرت چیزی که نزد آنحضرت نه بود از زینت دنیا طلب می کردند خدای تعالی ایشانرا پندداد و زجر فرمود و احکام معاشرت با ایشان نازل ساخت و زینب رضی الله تعالی عنها در عقد زید بود در میان ایشان ناساگاری پدید آمد و رفته رفته بطلاق منجر شد و بعد انقضای عدت خدای تعالی او را داخل ازواج طاهرات گردانید منافقان زبان طعن کشادند که زنِ پسر خود را بزنی گرفت خدای تعالی در میان آنکه پسر خوانده حکم پسر ندارد نازل ساخت .

(٣) مترجم گوید مراد این جا ایذای پیغامبر است بزبان درازی .

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَنَعْمَلْ صَالِحًا
تُؤْتِيَهَا أَجْرَهَا مَوْثِقِينَ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ زُقًى كَرِيمًا ﴿۱۱﴾

يُنِسَاءَ الَّذِينَ لَسُنَّ كَأَحْيَا مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ
فَلَا تَضَعْنَ بِالْقُلُوبِ قِطْعَةً أَلَا تَأْتِي فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَأَنْ كُنَّ كَالْعُرُوقِ ۚ ﴿۱۲﴾

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى
وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۱۳﴾

وَأَذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ
وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿۱۴﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِمِينَ وَالصَّالِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ
فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿۱۵﴾

وهرکه فرمانبرداری کند از شما خدا
وپیغامبر او را و بکند کارنیک بدهیم او را
مزد او دوبار و مهیا کنیم برای او روزی
نیک (۳۱) .

ای زنان پیغامبر نیستید شما مانند هر کدام
از سائرن زنان اگر پرهیز گاری کنید پس
ملائت مکنید درسخن گفتن که آنگاه
طمع کند کسی که دردل او بیماریست
و بگوئید سخن نیکو (۳۲) .

و بمانید در خانه های خویش و اظهار تحمل
مکنید مانند اظهار تحمل که در جاهلیت
پیشین بود و برپادارید نماز را و بدهید زکوة
را و فرمانبرداری خدا و رسول او کنید
جزاین نیست که می خواهد خدا تا
دور کند از شما پلیدی را ای اهل بیت
و تاپاک کند شمارا پاک کردنی (۳۳) .

و یاد کنید آنچه خوانده می شود در خانه های
شما از آیت های خدا و از حکمت هرائینه
خدا هست لطف کننده خبردار (۳۴) .

هر آئینه مردان مسلمان و زنان مسلمان
و مردان باوردارنده و زنان باور دارنده
و مردان اطاعت کننده و زنان اطاعت
کننده و مردان راست گوینده و زنان راست
گوینده و مردان شکیبائی کننده و زنان
شکیبائی کننده و مردان فروتنی نماینده و
زنان فروتنی نماینده و مردان صدقه دهنده
و زنان صدقه دهنده و مردان محافظت کننده
و زنان روزه دارنده و مردان محافظت کننده
و مردان شرمگناه خود را و زنان

محافظت کننده و مردان یاد کننده خدا را به بسیاری وزنان یادکننده مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان آمرزش و مزد بزرگ (۳۵) .

و نیست هیچ مومن و هیچ مومنه را چون مقرر کند خدا و رسول اوکاری آنکه باشد ایشان را اختیار در کار خویش و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را پس بدرستی که گمراه شد گمراهی ظاهر^(۱) (۳۶) .

و یادکن چون می گفתי باشخصی که انعام کرده است خدا بروی و نیز انعام کرده ای تو بروی که نگاه دار بر خود زن خود را و بترس از خدا و پنهان میکردی در ضمیر خویش آنچه خدا پدید آورنده اوست و می ترسیدی از مردمان و خدا سزاوار ترست بآنکه بترسی از وی پس وقتی که بانجام رسانید زید از زینب حاجت خود را یعنی طلاق داد بزنی دادیم ترا زینب تانه باشد بر مسلمان هیچ تنگی در نکاح کردن زنانِ پسر خواندگان خویش چون بآخر رسانند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کردنی^(۲) (۳۷) .

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَخَّرَ صَلَافُنَا ⑤

وَأَذْنُ الْفُؤَالِ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطْرًا زَوَّجْنَاكَ لِلْكِ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطْرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ⑥

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض ست بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم نخست زینب را برای زید خطبه فرمود و آنرا زینب و برادرش مکروه داشتند و این معنی مناسب حال ایشان نه بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید درین آیت تعریض است بآن قصه که در خاطر مبارك آنحضرت صلی الله علیه وسلم می گذشت که اگر در میان زید و زینب مفارقت واقع شود آنرا =

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٦٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يُبَيِّعُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَحْشُونَ وَلَا يَحْشُونَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهُ وَلَقَدْ يَأْتِيهِمْ خَبِيرًا ﴿٦١﴾

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٦٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٦٣﴾

وَسَبِّحْهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٦٤﴾

هُوَ الَّذِي يَصِلُ إِلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ يُخَرِّجُكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

يَحْيَتُهُمْ يَوْمَ يَقُومُونَ سَلَامًا وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٦٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَوَّلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٦٧﴾

نیست برپیغامبر هیچ تنگی در آنچه حلال ساخته است خدا برای او مانند آئین خدا در حق آنانکه گذشتند پیش ازین وهست کار خدا اندازه مقرر کرده شده (۳۸) .

(پیش از وجود مانند آئین خدا در حق) آنانکه میرسانند پیغام های خدا را و می ترسند از وی ونمی ترسند از هیچکس مگر از خدا و بس ست خدا حساب کننده (۳۹) .

نیست محمد پدر هیچ کس از مردان شما ولیکن پیغامبر خداست و مهر پیغامبران ست (۱) وهست خدا بهر چیز دانا (۴۰) . ای مسلمانان یاد کنید خدا را یاد کردن بسیار (۴۱) .

وبه پاکی بخوانید او را صبح وشام (۴۲) . اوست آنکه رحمت میفرستد بر شما و دعای رحمت میکند بر شما فرشتگان او تا بر آورد شمارا از تاریکی ها بسوی روشنی وهست خدا به مسلمانان مهربان (۴۳) .

دعای خیر ایشان (۲) روزیکه ملاقات کنند بخدا سلام ست وآماده کرده است برای ایشان مُزْدَنیک (۴۴) .

ای پیغامبر هر آینه ما فرستادیم ترا گواهی دهنده ومژده دهنده وترساننده (۴۵) .

= در سلكِ ازواجِ طاهرات داخل نمایند لیکن برای رعایت مراسم نیکو خواهی

بحسن معاشرت دلالت می فرمود .

(۱) یعنی بعد از وی هیچ پیغمبر نباشد .

(۲) یعنی از جانب خدا وفرشتگان .

وخواننده بسوی خدا بحکم او و چراغ روشن (۴۶) .

و بشارت ده مسلمانان را بآنکه ایشانرا باشد از جانب خدا بخشایش بزرگ (۴۷) .

و فرمان مبرکافران را و منافقان را و از نظر اعتبار بگذاررنجانیدن ایشانرا و توکل کن بر خدا و بس ست خدا کار ساز (۴۸) .

ای مسلمانان چون نکاح کنید زنان مومنان را باز طلاق دهید ایشان را پیش از آنکه دست برسانید بایشان پس نیست شمارا براین زنان هیچ عدتی که به شمارید آن را پس متعه دهید این مطلقات را و بگزایرد آن ها را گذاشتن نیک (۴۹) .

ای پیغامبر هر آئینه ماحلال کردیم برای تو آن زنان تو که داده ای مهرایشان را و کنیز کانی که مالک ایشان شده است دست تو از آنچه خدا عائد ساخته است بر تو^(۱) و حلال کردیم دختران عم ترا و دختران عمتهای ترا و دختران خالوی ترا و دختران خاله های ترا آنانکه هجرت کرده اند باتو و حلال کردیم برای تو زن مسلمان را اگر به بخشد خود را برای پیغامبر^(۲) اگر خواهد پیغامبر به زنی گیرد آن را خاص برای تو بجز مسلمانان هر آئینه دانستیم آنچه فرض ساخته ایم برایشان در حق

وَدَاعِبًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَبِإِجْمَاعٍ مُبِينًا ﴿۴۶﴾

وَبَشِيرًا الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمُ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿۴۷﴾

وَلَا تُطِيعُوا الْكُفْرَ بَيْنَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعُوا لَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿۴۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَكَفَّرَ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَمُتُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَعُومُهُنَّ وَسُرَّوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿۴۹﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنْ أَقْدَامِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِكَ وَبَنَاتِ عَمَتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكَ وَبَنَاتِ خَلَتِكَ الَّتِي هُنَّ أَجْرَنَ مَعَكَ وَأُمَّرَاءَ مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهُنَّ لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِيُكُونَ عَلَيْكَ حَرِيمٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۵۰﴾

(۱) یعنی از کفار بتورسانیده است .

(۲) یعنی بغیر مهر در نکاح آید .

زنان ایشان و در حق کنیز کانی که مالک آنست دستهای ایشان (سهل کردیم) تانه باشد بر تو هیچ تنگی و هست خدا آمرزنده مهربان^(۱) (۵۰) .

موقوف داری هرکرا خواهی از ایشان و جای دهی نزدیک خویش هرکرا خواهی و اگر خواهش کنی زنی را از آنجمله که یکسو کرده ای آنها را پس نیست هیچ گناهی بر تو این رخصت دادن قریب تراست از آنکه خنک شود چشم های ایشان و اندوه نخورند و خوشنود شوند بآنچه بدهی ایشان را همه ایشان و خدا می داند آنچه در دل های شماست و هست خدا دانا بر دبار (۵۱) .

حلال نیستند ترا زنان بعد ازین^(۲) و نه حلال ست آنکه بدل کنی بجای ایشان زنان دیگر را و اگر چه به شگفت آرد ترا حسن ایشان مگر آنچه مالک شد دست تو و هست خدا بر همه چیز نگهبان^(۳) (۵۲) .

ای مسلمانان در نیاید به خانه های پیغامبر مگروقتی که دستوری داده شود شمارا برای طعامی نه انتظار کنان بخته شدن طعام را ولیکن چون خوانده شود شمارا در آئید پس چون طعام خورید پراگنده شوید و نه آرام گیران برای سخنی هرائینه

تُرْجَى مَنْ تَسَاءَلْتَهُمْ وَتُطَوَّى إِلَيْكَ مَنْ تَسَاءَلُوا مِنْ ابْنَتَيْ
مَنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْنَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥٠﴾

لَا يَحِلُّ لَكَ الْيَسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ
مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ
يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبِيٍّ إِلَيْهِ وَلَكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَبِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ
لِحَدِيثِ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْفَىٰ إِلَيْهِ قَبْسَتِي مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَفْهِمُ مِنَ الْحَقِّ إِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا

- (۱) یعنی در باب نکاح چیزها ست که بر امت فرض شدو نه بر آنحضرت .
(۲) یعنی بعد ازین دو صنف قرشیه مهاجره مهیره یاواهبه نفس غیر مهیره .
(۳) مترجم گوید که این آیت ناسخ آیت سابقه است .

فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقَائِكُمْ وَفُتُوهُنَّ
وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِرُوا آيَاتِهِ
مَنْ بَعْدَ آيَاتِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿۵۱﴾

إِنَّ بُنْدًا وَاسْتِغْنَاءً أَوْ تَحْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِحُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿۵۲﴾

لَا حُنَّاءَ عَلَيْهِنَ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ
وَلَا بَنَاتٍ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا بَنَاتٍ أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَاءً لَهُنَّ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَأَقْبَتِ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿۵۳﴾

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿۵۴﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿۵۵﴾

این کار میرنجانند پیغامبر را پس شرم
میداشت از شما و خدا شرم نمیدارد
از سخن راست و چون طلب کنید از زنان
پیغامبر رختی پس طلب کنید آنرا از ایشان
از پس پرده این خصلت پاک ترست برای
دل‌های شما و دل‌های ایشان
و سزاوار نیست شمارا که برنجانید
پیغامبر خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان
اورا پس از وی هرگز، هر آئینه این کار
هست نزدیک خدا گناه بزرگ (۵۳) .

اگر آشکارا کنید چیزی را یا پنهان دارید
آنرا پس هر آئینه خدا هست بهر چیز دانا
(۵۴) .

نیست هیچ بزه بر زنان در پرده نپوشیدن
پیش پدران خویش و نه پیش پسران
خویش و نه برادران خویش و نه پسران
برادران خویش و نه پسران خواهران
خویش و نه زنان هم جنس خویش (۱)
و نه آنچه مالک آن شده دست‌های ایشان
و بترسید ای زنان از خدا هر آئینه
خدا هست بر همه چیز گواه (۵۵) .

هر آئینه خدا و فرشتگان او درود میفرستند
بر پیغامبر ای مسلمانان درود فرستید
بر وی و سلام گوئید سلام گفتنی (۵۶) .

هر آئینه آنانکه می رنجانند خدا و پیغامبر
اورا لعنت کرد خدا ایشان را در دنیا

(۱) یعنی غیر قواده .

وآخرت و مهیا ساخت برای ایشان عذاب
خوارکننده (۵۷) .

و آنانکه میرنجانند مردان مسلمان و زنان
مسلمان را بغیر گناهی که بعمل آورده
باشند پس هر آئینه برداشتند بار بهتان را و
گناه ظاهر را (۵۸) .

ای پیغامبر بگو به زنان خود و دختران
خود و زنان مسلمانان که فرو گذارند
بر خود چادر های خود را این نزدیک
ترست بآنکه شناخته شوند پس ایشان را
ایضا داده نه شود و هست خدا آمرزنده
مهربان (۱) (۵۹) .

اگر باز نایند منافقان و آنانکه در دل های
ایشان بیماری است و خبر بد فاش کنندگان
در مدینه (۲) البته برگماریم ترا برایشان
باز هم سایه نه باشند باتو در مدینه مگر
زمانی اندک (۳) (۶۰) .

لعنت کرده شدگان هر جاکه یافته شوند
اسیر گرفته شود ایشان را و کشته شود
ایشان را کشتن بسیار (۶۱) .

مانند روش خدا در آنانکه گذشتند پیش
ازین و هرگز نه یابی در روش خدا تغییر را
(۶۲) .

سوال می کنند ترا مردمان از قیامت

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيًا ظَاهِرًا وَالَّذِينَ
أَحْمَلُوا إِلَهُهَا تَأْوِيلًا مَّا يُبَيِّنُ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ
يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَاءِ بَنِيهِمْ ذَلِكُمْ أَذْنٌ لَّيُعرفْنَ
فَلَا يُؤْذِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

لَيْسَ لِمَنْ يَنْتَهَى الْمُنْفَعُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْمُرْجَفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ
لَنَجْأُوْرُوْكَ فِيهَا أَلَّا يُلَاقِيَا ۝

مَلْعُونَيْنِ ۚ أَيُّهَا النَّفْعُ الْإِخْدُؤُاْ وَقُتِلُوا تَقْتِيلًا ۝

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ يَجِدَ
سُنَّةَ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۝

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عَلَيْهَا بَعْدُ اللَّهُ وَمَا

(۱) یعنی عفت ایشان ظاهر شود و فاسقی تعرض ایشان نکند والله اعلم .

(۲) یعنی از کردار های خود .

(۳) یعنی جلاوطن کرده شوند .

يُذْرِكُ لَعْلَ السَّاعَةِ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

بگو جزاین نیست که معرفت آن نزد خداست و چه چیز خبرداد ترا شاید که قیامت موجود شود در زمان نزدیک (۶۳).

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرَيْنَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾

هر آئینه خدا لعنت کرده است کافران را و آماده ساخته است برای ایشان آتش (۶۴).

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾

جاویدان آنجا همیشه نه یابند هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۶۵).

يَوْمَ تَقُفُّ أَوْجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ لَيْسَ بِنَا أَطْعَمَنَا اللَّهُ وَأَطْعَمَنَا الرَّسُولُ ﴿٦٦﴾

روزی که گردانیده شود روهای ایشان در آتش گویند ای کاش ما هر آئینه فرمان می بردیم خدا را و فرمان می بردیم پیغامبر را (۶۶).

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطْعَمْنَا سَادَتَنَا وَكِبَرَانَنَا فَأَصْلَحْنَا إِلَهُكَ ﴿٦٧﴾

و گویند ای پرورد گار ما هر آئینه فرمان بردیم مهران خود را و بزرگان خود را پس گمراه ساختند ما را از راه (۶۷).

رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعَفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَذَابُ لَعَنَّا كَيْدًا ﴿٦٨﴾

ای پرورد گار ما بده ایشان را دوچند از عذاب و لعنت کن ایشان را لعنتی بزرگ (سخت) (۶۸).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ إِذْ دَاوُوسَىٰ قَبُولًا
اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

ای مسلمانان مباشید مانند آنانکه رنجانیدند موسی را پس پاك ساخت خدا تعالی او را از آنچه گفته بودند و بود موسی نزدیک خدا با آبرو (۱) (۶۹).

(۱) مترجم گوید یعنی موسی وقت غسل ستر میکرد جهال بنی اسرائیل گفتند که او درست روزی بحسب اتفاق برکناره آب غسل میکرد و جامه های خود بر سنگ نهاده بود بفرمان خدای تعالی آن سنگ روان شد موسی عقب سنگ دوید تا آنکه جماعتی از بنی اسرائیل عریان دیدند و گفتند ادرت ندارد و ادرت انتفاخ خصیه را گویند والله اعلم.

ای مسلمان بترسید از خدا و بگوئید سخن استوار (۷۰) .

تابصلاح آرد کردار های شمارا و بیامرزد برای شما گناهان شمارا و هرکه فرمان برد خدا و رسولِ او را پس هرائینه مطلب یاب شد به پیروزی بزرگ (۷۱) .

هرآئینه ما آوردیم امانت را^(۱) برآسمان ها و بر زمین و بر کوه ها پس قبول نه کردند که بردارند آن را و ترسیدند از آن و برداشت آنرا آدمی هرائینه وی هست ستمگار نادان^(۲) (۷۲) .

تا شود آخر کار آنکه عذاب کند خدای تعالی مردان منافق و زنان منافق را و مردان مشرک و زنان مشرک را و بر حمت رجوع کند خدا بر مردان مسلمان و زنان مسلمان و هست خدا آمرزنده مهربان (۷۳) .

سوره سبامکی است و آن پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش خدای راست که بدست اوست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و مرا و راست ستائش در آخرت و اوست با حکمت آگاه (۱) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝

يُضْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۝۴۱

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ
فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۝۴۲

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ۝۴۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
أَحْمَدُ لِلَّهِ أَتَدْرِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ①

(۱) یعنی استعداد و تکلیف به او امر و نواهی و الله اعلم .

(۲) یعنی بالفعل عدالت و علم ندارد و قابلیت آنها دارد و الله اعلم .

يَعْلَمُوا مَا يَلِيهِمْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَخْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْعَفُورُ ﴿٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَتَأْتِيَ كَلِمَةً عَلَيْهَا غُيُوبٌ لَا يَعُزِّبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي
السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥﴾

لَيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٦﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي الْبَيْنَةِ لَمُجْرِمِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مِّن رَّجْحٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

وَيَرَى الَّذِينَ آمَنُوا أَلَمَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ
هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ جُنٍّ يُبْعَثُكُمْ
إِذَا مَرِئْتُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ إِنَّكُمْ لَقِيَّ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٩﴾

أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جُنَّةٌ يُبَلِّغُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالْقُلُوبِ الْبَعِيدِ ﴿١٠﴾

میدانند آنچه درمی آید بزمین و آنچه برمی
آید ازوی و آنچه فرود می آید ازآسمان
و آنچه بالا میرود در وی واوست مهربان
آمرزنده (۲) .

و گفتند کافران نخواهد آمد پیش ماقیامت
بگوآری قسم پروردگار من البته خواهد
آمد به شما پروردگاری که داننده پوشیده
است غائب نمی شود ازوی هم وزن
ذره ای درآسمان ها و نه در زمین و نه
خُرد تر از آن و نه بزرگ تر مگر ثبت ست
در کتاب ظاهر (۳) .

تاجزا دهد آنان را که ایمان آوردند و
عمل های شائسته کردند آن جماعت ایشان
راست آمرزش و روزی گرامی (۴) .

و آنانکه سعی کردند در رد آیات مامقابله
کنان آن جماعت ایشان راست عذاب
از عقوبت درد دهنده (۵) .

ومی بینند آنانکه داده شده است ایشانرا
علم چیزی را که فرود آورده شد بسوی
تو از جانب پروردگار تورااست ودلالت
کننده بسوی راه خدای غالب ستوده کار
(۶) .

و گفتند کافران بایکدیگر آیا دلالت کنیم
شمارا بر مردی که خبر میدهد به شما که
چون پاره پاره کرده شوید تمام پاره پاره
شدن هرائینه شما در آفرینش نوباشید (۷) .

آیا بر بسته است بر خدا دروغ را یا باوجنونی
هست بلکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
در عقوبت باشند و در گمراهی دور (۸) .

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَخَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ تَشَاغِبَ بِهِمُ الْأَرْضُ أَوْ نُسِطَ عَلَيْهِمْ كِسَفًا
مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ⑩

وَلَقَدْ أَتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا لِيُبَالِإِ مِنِّي مَعَهُ وَالْقَلْبِ
وَالْكَالَةِ الْحَدِيدِ ⑪

أَنْ أَعْمَلَ سِبْغَتِي وَقَدَّرَ فِي السَّرْرِ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا
إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑫

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عُدُوهُمَا شَهْرًا وَرَوَّاحَهَا شَهْرًا وَاسْلُكَا لَهُ
عَيْنَ الْقَطْرِ وَمَنْ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ
يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُنْزِلْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ⑬

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُونَ مِنْ عَرَائِبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ
وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ إِعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ
عِبَادِيَ الشَّكُورِ ⑭

آیا نه دیدند بسوی آنچه پیش روی
ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست
از آسمان و زمین اگر خواهیم فروبریم
ایشان را به زمین یا بافکنیم برایشان پاره‌ها
از آسمان هر آئینه درین کار نشانه است
هر بنده رجوع کننده را (۹) .

وهر آئینه دادیم داود را از نزد خود بزرگی
گفتیم ای کوه ها بزیروم تسبیح گوئید
همراه او و مسخرش ساختیم مرغان را
و نرم گردانیدیم برای او آهن را (۱۰) .

فرمودیم که بساز زره های کشاده و اندازه
نگاه دارد ربافتن حلقه ها وای اهل بیت
داود به عمل آرید کردار شائسته هر آئینه
من بآنچه میکنید بینام (۱۱) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان باد را
سیراؤل روزا و یکماهه راه بود و سیر آخر
روز اونیز یکماهه راه بود و روان
ساختیم برای او چشمه مس و مسخرش
ساختیم از دیوان کسی را که کار میکرد
پیش او به حکم پروردگار خویش و هر که
کجی کند از دیوان از حکم ما بچشانیم او را
پاره ای از عقوبت دوزخ (۱۲) .

میساختند برای او آنچه میخواست از قلعه
ها و صورت ها و کاسه ها بقدر حوض ها
و دیگ های ثابت در جاهای خود گفتیم به
عمل آرید ای آل داود سپاسداری را
و اندک کسی ست از بندگان من شکر
گذازنده (۱۳) .

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ
الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجُنُودُ أَنْ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿۱۴﴾

پس چون مقرر کردیم بروی مرگ را
دلالت نه کرد ایشان را بر موتِ او
مگر کرم چوب خواره که میخورد عصای
سلیمان را پس چون بافتاد واضح شد
پیش دیوان که اگر میدانستند غیب را
درنگ نمی کردند در عذاب خوارکننده
(۱۴) .

لَقَدْ كَانَ لِسِ بَابِي سَكَنٌ لَهَا يَوْمَئِذٍ فَجَاءْنِي عَنْ يَمِينٍ وَصَحَابُهُ
كُلُّهُمْ مِنْ رِزْقِ رَبِّكَ وَأَشْكُرُ الْوَالِدَ بَلَدَهُ طَيْبَةً وَرَبِّ
عَفُورٌ ﴿۱۵﴾

هرآئینه بود قوم سبارا در جای ماندن
ایشان نشانهٔ مراشانرا بود دو بوستان از
جانبِ راست و از جانبِ چپ گفتیم
بخورید رزق پروردگار خویش و شکر
گوئید اورا شمارا شهری هست پاکیزه
و پروردگار آمرزنده (۱۵) .

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّةِهِمْ
جَهَنَّمَ ذَوَاتِ الْأُكُلِ حَمِيضَاتٍ وَأَنَّ السَّيْلَ مِنْ سُدٍّ لِقَابِلٍ ﴿۱۶﴾

پس روگردانیدند^(۱) پس فرستادیم
برایشان سیلی تند^(۲) و عوض دادیم ایشان
را بجای دوبوستانِ ایشان دو بوستانی
دیگر خداوند میوه های بدمزه و خداوند
درخت گز و چیزی اندک از درخت کنار
(۱۶) .

ذَلِكَ جَزَاءُ يَمْكُرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿۱۷﴾

این سزا دادیم ایشان را بسبب ناسپاسی
ایشان و سزای بدنمیدهم مگر ناسپاس را
(۱۷) .

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً

و پیدا کردیم میانِ ایشان و میانِ آن ده ها
که برکت نهاده ایم در آن^(۳) ده ها متصل

(۱) یعنی از شکر .

(۲) یعنی سیلی که به پشت ها بندکرده بودند .

(۳) یعنی شام .

وَقَدْ رَأَيْهَا السَّيْرُ يُؤَدِّيهِمَا إِلَيْكَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ⑩

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَعْدِيَّةً وَمَرْفُئَهُمْ كُلَّ مَفْرَئٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑪

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑫

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ
بِالْآخِرَةِ مَتَّعْنَاهُمْ مَّا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَافِظٌ ⑬

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِن مَّشْرَقٍ
وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّن ظَلِيمٍ ⑭

وَلَا تَتَّقُمُ الشُّفَاعَةَ عِنْدَ إِلَّا لِمَن أِذْنُ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ

بایکدیگر و مقرر کردیم در آن ده ها
آمدرفت را گفتم سیر کنید درین ده ها
شب ها و روزها ایمن شده (۱۸) .

پس گفتند^(۱) ای پروردگار ما دوری پیدا
کن در میان سفر های ما و مستم کردند
برخویش پس گردانیدیم ایشان را افسانه ها
و پاره پاره ساختیم ایشان را تمام پاره
پاره ساختن هرائینه درین ماجرا نشانه
هاست هر صبر کننده شکرگوینده را
(۱۹) .

و هرائینه راست یافت شیطان در حق
ایشان اندیشه خود را پس پیروی او کردند
مگر گروهی اندک از مسلمانان (۲۰) .

ونه بود شیطان را برایشان هیچ غلبه
لیکن مبتلا گردانیدیم تا بدانیم کسی را که
ایمان می آرد بآخرت از آن که وی در
شبهه است از وی و پروردگار تو بر هر چیز
نگاهبان ست (۲۱) .

بگو بخوانید آنان را که گمان میکنند بجز
خدا مالک نیستند هم وزن یک ذره
در آسمان ها و نه در زمین نیست ایشان را
در آسمان و زمین هیچ شرکشی نیست
خدا را از ایشان هیچ یاری دهنده (۲۲) .

و سودنکند سفارش نزد خدای تعالی
مگر برای کسیکه دستوری داده باشد

(۱) یعنی به زبان حال .

عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ③

برای^(۱) اواهل محشر مضطرب شوند
تا آنگاه که اضطراب دور کرده شود
از دل‌های ایشان گویند چه چیز فرموده
است پروردگار شما (ملأ علی) گویند که
فرموده است سخن راست و اوست بلند
مرتبه بزرگ قدر (۲۳) .

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْثِقُكُمْ
لَعَلْ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ④

بگو که روزی میدهد شمارا از جانب
آسمان ها و زمین (باز) بگو خدامیهد و
هر آئینه مایاشما بر هدایتیم یا در گمراهی
ظاهر (۲۴) .

قُلْ لَّا تَسْتَعْلُونَ عَنَّا أَجْرًا وَنَاوَلْنَاكُمْ كَيْدًا فَتَعْمَلُونَ ⑤

بگو سوال کرده نخواهید شد شما از گناه
ما و سوال کرده نه خواهیم شد ما از آنچه
شما می کنید (۲۵) .

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ ⑥

بگو جمع خواهد کرد پروردگار ما میان ما
باز حکم کند میان ما (یعنی میان ما و شما)
براستی و اوست حکم کننده دانا (۲۶) .

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ ادَّعَوْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑦

بگو بنمائید مرا آنانکه ایشان را لاحق کرده
اید با خدا شریک ساخته نه چنین ست بلکه
خدا اوست غالب با حکمت (۲۷) .

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ
لَٰعِلُونَ ⑧

و نه فرستادیم ترا الا برای مردمان همه
مژده دهنده و ترساننده ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۲۸) .

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ⑨

ومی گویند کی بوجود آید این وعده اگر شما
راست گوئید (۲۹) .

قُلْ لَّكُمْ مِيعَادٌ يَّوْمَ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَغْفِرُونَ ⑩

بگو شماراست وعده روزیکه باز پس ننماید
از آن ساعتی و نه پیش دستی کنید (۳۰) .

(۱) یعنی اذن شفاعت داد .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ تَوْرِينَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا يَأْتِي
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا تَرَىٰ فِي الظُّلُمُونَ مَوْفُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْجَعُ
بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ لِّالْقَوْلِ الَّذِي قَالُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا وَلَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۱﴾

وگفتند کافران یعنی مشرکان
هرگز باور نداریم این قرآن را و نه آن کتاب
را که پیش از وی بود و تعجب کنی ای
بیننده اگر به بینی چون ستمگاران ایستاده
کرده شوند نزد پروردگار خویش باز
میگرداند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن
را^(۱) گویند آنانکه ناتوان گرفته شد ایشان را
بآنانکه سرکشی کردند اگر نمی بودید شما
هر آئینه ما مسلمان می شدیم (۳۱) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا أَخَىٰ صَدَدٌ نُّعْمَ عَنِ
الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَهُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

گفتند سرکشان به ناتوانان آیامابازداشتیم
شمارا از هدایت بعد از آنکه آمد بشما
بلکه بودید شما گناه گاران (۳۲) .

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكَرُوا لِي
وَاللَّهِ لَإِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا
وَأَسْرُوا النَّفْسَ لِمَا كَرُوا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَعْمَلُ فِي
أَعْيُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۳﴾

وگفتند ناتوانان سرکشان را نه، بلکه
بازداشت ما را مکر شب و روز^(۲) چون
میفرمودید ما را که کافر شویم به خدا
و مقرر کنیم برای او همتایان را و دردل
دارند همه ایشان پشیمانی چون به بینند
عذاب را و باندازیم طوقها در گردن های
کافران سزا داده نمی شوند مگر بوفق
آنچه می کردند (۳۳) .

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۳۴﴾

و نه فرستادیم در هیچ دهی بیم کننده را
مگر گفتند مُنْعَمَانِ آن ده هر آئینه ما بآنچه
فرستاده شدید به آن نا معتقدیم (۳۴) .

وَقَالُوا مَعْشَرَ الْأَرْوَاحِ الْأَوْلَادِ أَوَّمَا عَنَّا بِمَعْدِنَ ﴿۳۵﴾

وگفتند ما زیاده تریم باعتبار اموال و اولاد
و نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۳۵) .

(۱) یعنی سؤال و جواب کنند .

(۲) یعنی مکر شما که پیوسته در سعی آن بودید .

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالْغَىِّ تُفَرِّمُكُمْ عَنْ دَنَا زُلْفَىٰ
إِلَّا سَمْنًا مِّنْ وَعَمَلٍ صَالِحًا قَالُوا لَيْكَلُمُ خِرَاءُ الضَّعُفِ
يَمَاعِلُوا وَهُمْ فِي الْعُرُوتِ الْمُتَوَنُّونَ ﴿۳۶﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي الْيَتِيمَاتِ مَعْجِرِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ
مُخَضَّرُونَ ﴿۳۷﴾

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ ۖ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ
وَهُوَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۳۸﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا
إِلَآئِكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۳۹﴾

قَالُوا مُبَشِّرَاتُكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ
الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُّؤْمِنُونَ ﴿۴۰﴾

بگوهرائینه پروردگار من کشاده
میکند روزی را برای هر که خواهد و تنگ
میکند برای هر که خواهد ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۳۶) .

و نیست اموال شما و نه اولاد شما آن
چیز که مقرب گرداند شما را نزد ما مبرتب
قربت لیکن مقرب آنست که ایمان آورد
و کرد کردار شائسته پس آن جماعت ایشان
راست جزای دوچند به مقابله آنکه عمل
کردند و ایشان در کوشک های بلند ایمن
باشند (۳۷) .

و آنانکه سعی میکنند در رد آیات ماقابله
کنان آن جماعت در عذاب حاضر کرده
شوند (۳۸) .

بگوهرائینه پروردگار من کشاده می کند
روزی را برای هر که خواهد از بندگان
خود و تنگ می سازد برای هر که خواهد و
هر چه خرج کنید از هر جنس که باشد پس
خدا عوض آن دهد و او بهترین روزی
دهندگانست (۳۹) .

و روزی که برانگیزد خدا ایشان را همه
یکجا باز بگوید به فرشتگان آیای ایشان
شمارا عبادت می کردند (۴۰) .

فرشتگان گویند پاکی تراست
تو کارسازمائی سواى ایشان بلکه ایشان
عبادت میکردند دیوان را^(۱) اکثر ایشان به

(۱) یعنی عبادت ملائکه بجهت وسوسه شیاطین بود پس گویا عبادت شیاطین کردند .

دیوان اعتقاد داشتند (۴۱) .

پس امروز نمی تواند بعضی شما برای بعضی سود رسانیدن و نه زیان رسانیدن و فرمائیم ستمگاران را بپشید عذاب آتشی که شما دروغ می پنداشتید آن را (۴۲) .

و چون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما روشن آمده گویند بایکدیگر نیست این پیغامبر مگر مردی که میخواهد بازدارد شمارا از آنچه می پرستیدند پدرانِ شما و گویند نیست این قرآن مگر دروغی بر بافته و گویند کافران سخن راست را چون بیامد بدیشان نیست این مگر سحرِ ظاهر (۴۳) .

و ندادیم مشرکانِ عرب را کتاب ها که بخوانند آن را و نه فرستادیم بسوی ایشان پیش از توهیج ترساننده (۴۴) .

تکذیب کردند آنانکه پیش از ایشان بودند و این مشرکان نه رسیده اند به يك دَهِم آنچه داده بودیم به پیشینیان پس بدروغ نسبت کردند پیغامبرانِ مرا پس چگونه بود عقوبت من (۴۵) .

بگو جز این نیست که پند میدهم شمارا بیک کلمه که برخیزید برای خدا دوگان دوگان و يك يك باز تأمل کنید که نیست به یار شما هیچ جنونی، نیست او مگر بیم کننده برای شما پیش از آمدنِ عذاب سخت (۴۶) .

بگو آنچه سوال کرده باشم از شما جنس

قَالِیَوْمَ لَا یَمْلِكُ بَعْضُكُم لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِینَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِی كُنْتُمْ یُهَاكِلَیْهَا ۝۷۰

وَإِذَا شِئْلَىٰ عَلَيْهِمُ الْيَتْمَانُ يَتَّبِعُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ یُرِیدُ أَنْ یَصْدُرَ عَنْكَ إِنْ یَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا أَفْكَ مُفْتَرًى وَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِینٌ ۝۷۱

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ یَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَیْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِیرٍ ۝۷۲

وَكَذَّبَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَبَالَغُوا مُعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلَیْ فَكَیْفَ كَانَ تَكْوِیْرُ ۝۷۳

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ قُرْآنِ شَمْرٍ تَتَفَكَّرُوا مِنْهَا إِنْ یَصَاحِبُكُمْ مِنْ جُنْدٍ فَإِنْ هُوَ إِلَّا زَنْدِیرٌ لَكُمْ بَیْنَ یَدَیْ عَذَابٍ شَدِیدٍ ۝۷۴

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِی إِلَّا عَلَى اللَّهِ

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾

مُژد پس آن شماراست نیست مُژدمن
مگر برخدا واو بر همه چیزگواه است
(۴۷) .

قُلْ إِنْ رَأَيْتُمْ يُقْدِفُ يَأْتِ الْفَوْسُكُ الْغَیُوبُ ﴿۴۸﴾

بگو هرائینه پروردگارمن برمی تابد از علم
غیب وحیِ راست را آن پروردگار، دانای
پوشیده هاست (۴۸) .

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿۴۹﴾

بگو آمد سخنِ راست، و آفرینشِ نونمیکند
معبود باطل و نه دیگر بار آفریند (۴۹) .

قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ فَأَلَمَّا أَضَلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ اهْتَدَيْتُ
فِيمَا يُحْيِي إِلَى رَبِّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿۵۰﴾

بگو اگر گمراه شدم پس جزاین نیست که
گمراه شوم بر نفس خویش و اگر راه یابم
پس بسبب آنست که وحی فرستد بسوی
من پروردگارمن هرائینه وی شنوای
نزدیک ست (۵۰) .

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَرْعَاوُا فَلَاحِقُونَ ۚ وَأُخَذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾

و تعجب کنی اگر ببینی چون مضطرب
شوند پس نباشد از عذاب خلاص شدن
گرفته شوند از جائی نزدیک^(۱) (۵۱) .

وَقَالُوا الْمَنَآيِبُ ۖ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاقُشُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۲﴾

وگویند آنگاه ایمان آوردیم بقرآن
و از کجا بُود ایشان را بدست آوردنِ ایمان
از جای دور یعنی محال شد (۵۲) .

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقُولُونَ بِالْغَيْبِ
مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۳﴾

و حالانکه کافر بودند به قرآن پیش ازین
ومی اندازند^(۲) نادیده از مکان دور (۵۳) .

وَجِئْ بِمَنَاسِكُمْ وَبَيْنَمَا يَتَنَجَّوْنَ كَأَفْعِلَ ۖ إِنَّا إِعْمَمٌ مِنْ قَبْلِ
إِيَّاهُمْ كَأَن لَّوْنِي شَكٌّ قَرِيبٌ ﴿۵۴﴾

و جدائی افکنده شده میان ایشان و میان
آنچه می خواستند چنانچه کرده شد
بامثال ایشان پیش ازین هرائینه ایشان
بودند در شک قوی (۵۴) .

(۱) یعنی گرفته شوند بآسانی .

(۲) یعنی حدس میزنند .

سوره فاطر مکی است و آن چهل و پنج
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكُوتِ رُسُلًا
أُولَى أَجْزَاءٍ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعٍ يَلْقَا فِي الْغَلَقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

مَا يَشَاءُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يَشَاءُ
فَلَا يُرْسِلُ لَهُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ③

فَإِنْ يَكْذِبُوا فَعَذْلُ رَبِّكَ إِنَّكَ أَنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ④
الْأُمُورُ ⑤

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرُّكُمْ الْهَيْوَةُ
الدُّنْيَا وَلَا تَغُرُّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ⑥

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستایش خدای راست آفریننده آسمان
ها و زمین سازنده فرشتگان را فرستاد
گانی دارای بازوهای دوگان دوگان و سه
گان سه گان و چهارگان چهارگان زیاده
میکند در آفرینش هر چه خواهد هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۱) .

آنچه کشاده سازد خدا برای مردمان
از رحمت پس هیچ بازدارنده نیست آن را
و آنچه بازدارد پس هیچ کشا ینده نیست
آنرا بعد از وی (یعنی غیروی) و اوست
غالب با حکمت (۲) .

ای مردمان یاد کنید نعمتِ خدا را
بر خویش آیا هیچ آفریننده هست غیر خدا
روزی میدهد شمارا از جانب آسمان
و زمین نیست هیچ معبود برحق مگر وی
پس از کجا بازگردانیده می شوید (۳) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران پیش
از تو و بسوی خدا بازگردانیده میشود کارها
(۴) .

ای مردمان هر آئینه وعدهٔ خدا راست است
پس فریفته نکند شمارا زندگانی دنیا و نه
فریبد شمارا به نسبتِ خدا شیطان فریب
دهنده (۵) .

هر آئینه شیطان شماراست دشمن پس

مِنْ أَهْلِ السَّعِيرِ ①

دشمن گیرید اورا جزاین نیست که می خواند تابعان خود را تاباشند از اهل دوزخ (۶) .

آنانکه کافر شدند ایشان راست عذاب سخت و آنانکه ایمان آوردند و عمل های شائسته کردند ایشان راست آمرزش و مُزدِ بزرگ (۷) .

آیا کسی که آراسته کرده شد برای او عمل زشت او پس نیک دید آنرا (مثل مومن صالح باشد) پس هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد پس باید که هلاک نه شود نفس تو برایشان از روی دریغ هر آئینه خدادانا ست بآنچه می کنند (۸) .

و خدا آنست که فرستاد بادهارا پس برانگیختند آن بادها ابررا پس روان کردیم ابررا بسوی شهر مرده پس زنده ساختیم بآن ابر زمین رابعه مرده بود آن همچنین خواهد بود برانگیختن مردگان (۹) .

هر که خواهد ارجمندی پس خدای راست ارجمندی همه یکجا بسوی او بالا میرود سخن پاکیزه و عمل صالح را بلند می گرداند خدا و آنانکه می اندیشند فتنه هایشان راست عذاب سخت و بداندیشی ایشان همون نابود شود (۱۰) .

و خدا آفرید شمارا از خاک بازاز نطفه باز گردانید شمارا جفت مرد و زن و در شکم برنمیدارد هیچ ماده ای و نمی زاید مگر به

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ①

الَّذِينَ زَيْنَ لَهُ سُوْرُهُ عَلَيْهِ قَرَأَ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ①

وَاللَّهُ الَّذِي أَوْسَلَ الرِّيحَ فَتَنِيْرَ صَابَأَ فَمَقْنَنَهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ التَّشْوُرُ ①

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْوَرْدَةَ فَلْيَلِ الْوَرْدَةَ جَمِيعًا إِلَهُ يَصْعَدُ الْكُلَّ بِالْطَّيْبِ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ النَّيَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُؤُاْلَهُمْ يُبْوْرُ ①

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْسِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضُرُّ الْأَوْلِيَاءُ وَمَا يُعْتَرِضُ مِنْ مَعْتَرٍ

علم خدا و زندگانی داده نمی شود هیچ
دراز عمری را و کم کرده نمی شود
از عمر وی الا ثبت ست در کتاب هراثینه
این کار بر خدا آسان ست (۱۱) .

و برابر نیستند^(۱) دودریا این يك شیرین
در نهایت شیرینی ست خوش گوارست آب
او آن دیگر شور به تلخی مائل ست
وازه ریگی میخورد گوشت تازه و برمی
آرید زیوری که می پوشید آن را و می
بینی کشتی هارا در دریا شکافنده آب تا
روزی طلب کنید از فضل او و تابود که
شما شکر گوئید (۱۲) .

درمی آرد شب را در روز و درمی آرد
روز را در شب و رام ساخت خورشید
و ماه را هریکی می رود بمیعادی معین
اینست خدا پرورد گار شما مراوراست
پادشاهی و آنانکه می پرستید بجزوی
مالك نمی شوند مقدار پوست خسته خرما
(۱۳) .

اگر بخوانید ایشان را نه شنوند خواندن
شما را و اگر بفرض بشنوند قبول نه کنند
گفته شما و روز قیامت منکر شوند شريك
مقرر کردن شما را و خبر ندهد تراهیچ کس
مانند دانا^(۲) (۱۴) .

وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عَمْرٍاءَ الْآفِ كُنْ يَنْ ذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ①

وَمَا يَنْتَوِي الْبَحْرُ هَذَا عَذَابٌ قَرَأَتْ سَلَامَةً شَرَاهُ
وَهَذَا اِمْلُ اجَابٍ وَمِنْ كُلِّ تَاكُونٍ حَمَلٌ يَا وَفَّعْتُمْ رُحُونَ
حَلِيَّةٌ تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرُ لَيْتُمْ تَعْوَامِنَ
فَضْلِهِ وَلَكُمُ تَشْكُرُونَ ②

يُولِجُ الْبَلَّ فِي النَّارِ وَيُؤَخِّرُ النَّارَ فِي الْبَلِّ وَسَعَرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْعٍ ③

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا
لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرَكُمْ وَلَا يَذْكُرُكُمْ
وَمَثَلُ جَهَنَّمَ ④

(۱) یعنی یکسان نمی شوند باختلاط .

(۲) مترجم گوید " لا ینبئک مثل خیر " بمنزله مثل است چون سخن بلیغ گویند و تحقیق
بنهایت رسانند این کلمه گویند .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ⑤

إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ⑥

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑦

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْمِهَا
لَا يَحْمِلَنَّ مِنْهَا شَيْئًا وَلَوْ كَانَتْ ذَا قُرْبَىٰ ۚ إِنَّمَاتُ ذُنُوبِ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ تَزَلَّ فَإِنَّمَا يَكُن لَّ لِنَفْسِهِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑧

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ⑨

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ⑩

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ⑪

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَلَا الْأُمَيَّةُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَسْمِعُ مَنْ يُشَاءُ

وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ ⑫

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ⑬

إِنَّمَا أَسْأَلُكَ يَا حَقُّ بِشَيْءٍ أَوْذَيْنَا بِهِ وَإِنْ أَمْنَا

إِلَّا خَلَفْنَا بِهِ نَذِيرٌ ⑭

وَأِنْ يَكْذِبُوا فَعَذَابُكَ فَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ

ای مردمان شماست محتاج بسوی خدا
و خدا همونست بی احتیاج ستوده کار
(۱۵) .

اگر خواهد نابود سازد شمارا و بیار
آفرینش نو (۱۶) .

و نیست این کار بر خدا دشوار (۱۷) .

و بر نمی دارد هیچ بردارنده بار دیگری را
و اگر بخواند گران بار کسی را بسوی
بار خویش برداشته نه شود از آن بار
چیزی اگر چه آن کس خویشاوند باشد
جز این نیست که بیم می کنی آنان را که می
ترسند از پرورد گار خویش غائبانه و
برپاداشته اند نماز را و هر که پاک شد پس
جز این نیست که پاک میشود برای نفع
خویش و بسوی خداست بازگشت (۱۸) .

و برابر نیستند نابینا و بینا (۱۹) .

و نه تاریکی ها و نه روشنی (۲۰) .

و نه سایه و نه باد گرم (۲۱) .

و برابر نمی شوند زندگان و مردگان هر آینه
خدایم شنواید هر که را خواهد و نیستی
تو شنوای کسی را که در گور باشد (۲۲) .

و نیستی تو مگر ترساننده (۲۳) .

هر آینه ما فرستاده ایم ترا بدین راست
بشارت دهنده و بیم کننده و نیست هیچ
امتی مگر گذشته است در آن بیم کننده
(۲۴) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آینه
بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان

رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَإِلَّا زُكِرُوا بِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿۵۱﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ لَكُمْ يَوْمَ ۖ

الْمَرْسَلِ إِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودَ ﴿۵۲﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَلِيمٌ ﴿۵۳﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا زَكَاةً مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبْوُرَ ﴿۵۴﴾

لِيُؤْتِيَهُمُ اجْرَهُمْ وَيزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۵۵﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿۵۶﴾

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

بودند آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به نشانهای واضح و بنامه های الهی و بکتاب روشن (۲۵) .

باز گرفتار کردم کافران را پس چگونه بود عقوبت من (۲۶) .

آیاندیدی که خدا فرو آورد از آسمان آب را پس بر آوردیم بسبب آن میوه های گوناگون رنگهای آنها و از کوه قطعاتی است برنگ های گوناگون، سفید و سرخ و نهایت سیاه (۲۷) .

و از مردمان و جانوران و چهار پایان گوناگون ست رنگ او همچنان جزاین نیست که می ترسند از خدا عالمان از بندگان او هر آئینه خدا غالب آمرزنده است (۲۸) .

هر آئینه آنانکه تلاوت می کنند کتاب خدا را و برپا داشته اند نماز را و خرج کرده اند از آنچه روزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا امید دارند دادوستدی را که هرگز هلاک نه شود (۲۹) .

تا بتمام رساند بسوی ایشان مژدایشان را و زیاده دهدایشان را از فضل خود هر آئینه او آمرزنده قدر دان ست (۳۰) .

و آنچه وحی فرستادیم بسوی تو از قرآن اوست حقیقت باوردارنده آنچه پیش از وی ست هر آئینه خدابه بندگان خود خبردار بیناست (۳۱) .

باز میراث دادیم قرآن را کسانی را که برگزیدیم ایشان را از بندگان

فَمَنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ
بِالْخَيْرَاتِ يَأْذِنُ لِلَّذِي هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۱﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ
ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا مِثْلًا مِّمَّا فِيهَا حَرِيرٌ ﴿۳۲﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۳﴾

إِلَّا الَّذِي أَحْضَانًا دَارَ الْقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَيْسَتْ فِيهَا
نُصَبٌ وَلَا مِثْنَانٌ فِيهَا الْقُوتُ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا
وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي
كُلَّ كَفُورٍ ﴿۳۵﴾

وَهُمْ يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۖ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ
مَنْ تَذَكَّرْ ۖ وَجَاءَكُمُ النَّبِيُّ فُتُوْا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
نَصِيرٍ ﴿۳۶﴾

خود^(۱) پس بعضِ ایشان ستمگارست
بر نفس خود و بعضِ ایشان میانه رواست
و بعضِ ایشان سبقت کننده است به نیکی
ها بحکم خدا این ست فضل بزرگ (۳۲).

به بوستان های همیشه ماندن در آیند آن جا
زیور داده شود ایشان را آنجا از قسم انگو
های طلا و زیور داده شوند مروارید و لباس
آنها جامه ابریشمی باشد (۳۳).

و گفتند همه ستائش خدای راست که
دور کرد از ماندن راه را آئینه پروردگار
ما آمرزنده قدر شناس ست (۳۴).

آنکه فرود آورد مارا به سرای همیشه ماندن
از فضلِ خود نه رسد بمانجا هیچ رنجی
و نه رسد بمانجا هیچ ماندگی (۳۵).

و آنانکه کافر شدند ایشان راست آتش
دوزخ نه حکم کرده شود برایشان
تابمیرند و نه سبک کرده شود از ایشان
چیزی از عذاب دوزخ همچنین سزا
میدهیم هر ناسپاس را (۳۶).

و اهل دوزخ فریاد کنند در آنجا که ای
پروردگار ما بیرون آرمارا تابکنیم کار
شائسته بجز آن که می کردیم گوئیم آیا
زندگانی نه دادیم شمارا آنقدر که پندپذیر
شود در آن هر که پند پذیرفتن خواهد و آمد
بشما ترساننده پس بچشید پس نیست
ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۳۷).

(۱) یعنی از پیغامبر صلی الله علیه وسلم امت محمدیه رسید والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الْصُّدُورِ ۝

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ
وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ
الْكَاذِبِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا خَسَارًا ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَنْقَذُوا نَفْسًا مِمَّا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَاتٍ مِنْهُ بَلْ إِنَّ يُعَذِّبُ
الظَّالِمُونَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ ۖ بَعْضًا أَلْعَنُوا ۝

إِنَّ اللَّهَ يُعَذِّبُكَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَكِنْ
زَالَتَا ۖ أَمْ سَكَمْتُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَيْنِ أُمَّةٍ إِنَّكُمْ كَانَتْ
جَلِيلًا عَاقِفًا ۝

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
لَيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ أَهْدَى الْأُمَمِ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
قَارَأَهُمُ الْآفُورُ ۝

لَا يَسْتَكْبَرُونَ فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَجِئُ الْمَكْرُ

هرآئینه خداداننده پنهان آسمان ها و زمین
ست هرآئینه وی داناست به مکنون سینه
ها (۳۸) .

وی آنست که گردانید شمارا جانشینان
درزمین پس هرکه کافر شود پس برویست
ضرر کفر او ونمی افزاید درحق کافران
کفرایشان نزد پروردگار ایشان مگر غضب
را ونمی افزاید درحق کافران کفرایشان
مگر زیان را (۳۹) .

بگوآیا دیدید شریکان مقرر کرده خود را
آنانکه می پرستید بجز خدا بنمائید مراچه
چیز آفریده اند از زمین آیایشانرا ست
شرکتی درآسمان ها نه بلکه دادیم ایشان
را کتابی پس ایشان بر حجت اندازان
بلکه وعده نمیدهند ستمگاران بعض
ازایشان بعض را مگر بطریق فریفتن (۴۰) .

هرآئینه خدا نگاه میدارد آسمان ها و زمین
را ازآنکه از جای خود بلغزند و اگر بلغزند
نگاه نه دارد آنها را هیچ کس بعد از خدا (۱)
هرآئینه اوست بر دبار آمرزگار (۴۱) .

وقسم خوردند بخدا سخت ترین قسم
های خود که اگر بیاید بایشان ترساننده
البته خواهند بود راه یافته تر ازهریک
امت پس چون آمدبایشان ترساننده زیاده
نکرد درحق ایشان مگر رمیدن را (۴۲) .

بسبب سرکشی درزمین و زیاده نه کرد مگر

(۱) یعنی غیر از خدا .

الَّتِي إِلَّا بِأَهْلِهَا فَمَنْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سَمَتْ الْأَوَّلِينَ
فَلَنْ نَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ نَجِدَ لِسُنَّتِ
اللَّهِ تَوِيلًا ﴿۳۶﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكُنُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿۳۷﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظُهُورِهِمْ
مِنْ ذَاتِةٍ وَلَا لَكِنْ يُوَخَّضُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى
فَإِذَا أَجَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿۳۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَس ۱

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲﴾

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۳﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۴﴾

لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَوْا أَبَاؤَهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿۵﴾

بداندیشی قبیح را وفروود نمی آید و بال
بداندیشی قبیح مگر باهل او پس منتظر
نیستند مگر آئین عقوبت پیشینان را پس
نخواهی یافت بآئین خدا را تبدیل
ونخواهی یافت بآئین خدا تغییری (۴۳).

آیا سیرنکرده اند در زمین تابیینند چگونه
شدانجام کار آنانکه پیش از ایشان بودند و
انجماعت بودند زیاده ترا ایشان در قوت
و هرگز نیست که عاجز کند خدا را چیزی
در آسمان ها و نه در زمین هر آئینه او هست
داناتوانا (۴۴).

و اگر گرفتار کردی خدا مردمان را به
سزای آنچه میکردند نگذاشتی بر پشت
زمین هیچ جانوری را ولیکن موقوف
میدارد ایشانرا تا میعاد معین پس چون
آید میعاد ایشان پس هر آئینه خدا هست به
بندگان خود بینا (۴۵).

سوره یس مکی است و آن هشتاد و سه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یس (۱) .

قسم به قرآن با حکمت (۲) .

هر آئینه تو از پیغامبرانی (۳) .

بر راه راستی (مراد دارم) (۴) .

فرو فرستادن غالب مهربان (۵) .

تا بترسانی قومی را که ترسانیده نه شده
اند پدران ایشان پس ایشان غافلان

اند^(۱) (۶) .

هرآئینه ثابت شد وعدهٔ عذاب براکثر ایشان پس اکثر ایشان ایمان نمی آرند (۷) .
هرآئینه قراردادیم در گردن های ایشان طوق ها پس آن طوقها تا زنج باشند پس ایشان سر بالا کردگانند (۸) .

وساختیم پیش روی ایشان دیواری وپس پشت ایشان دیواری باز پوشیدیم ایشان را پس ایشان هیچ نه بینند^(۲) (۹) .

وبرابرست برایشان که بیم کنی ایشانرا یا بیم نکنی ایشان را ایمان نیارند (۱۰) .

جزاین نیست که می ترسانی کسی را که پیروی پندکند و برسد از خدا غائبانه پس بشارت ده اورا بآمرزش و مژگرمای (۱۱) .

هرآئینه ما زنده می گردانیم مردگان را و می نویسیم آنچه پیش فرستادند^(۳) و می نویسیم نقش اقدام ایشان را و هر چیزی را احاطه کردیم در کتاب ظاهر^(۴) (۱۲) .

و بیان کن برای ایشان داستانی قصهٔ اهل ده چون آمدند بآن ده پیغامبران (۱۳) .

آنگاه که فرستادیم بسوی ایشان دوکس را پس به دروغ نسبت کردند ایشان را پس قوت دادیم به سومی پس هرسه کس

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ①

إِنَّا جَعَلْنَا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَافًا يَّبِىْ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ②

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ③

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ④

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ⑤

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ⑥

وَأَضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ⑦

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ⑧

(۱) یعنی دربنی اسماعیل هیچ پیغمبری مبعوث نشده بود .

(۲) مترجم گوید این هردو آیت تمثیل و تصویرست یاس ایشان را از شناختن حق .

(۳) یعنی از اعمال خیر و شر .

(۴) یعنی لوح محفوظ .

گفتند هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۴) .

اهل ده گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما و فرونه فرستاده است رحمن هیچ چیز نیستید شما مگر دروغ میگوئید (۱۵) .

گفتند پروردگار مامیداند که هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۶) .

و نیست بر ما مگر پیغام رسانیدن ظاهر (۱۷) .

گفتند هر آئینه ماشگون بد گرفتیم به شما اگر باز نآئید البته سنگ سارکنیم شمارا و البته برسد به شما از جانب ماعقوبت درد دهنده (۱۸) .

گفتند شگون بد شما همراه شما ست آیا اگر پند داده شود شمارا بر شگون بد حل کنید بلکه شما گروهی از حد گذشته اید (۱۹) .

و آمد ازدور ترین محل های آن شهر مردی شتابان گفت ای قوم من پیروی کنید آن پیغامبران را (۲۰) .

پیروی کنید کسی را که نمی طلبد از شما هیچ مزدی و ایشان راه یافتگانند (۲۱) .

و چیست مرا که عبادت نه کنم معبودی را که بیافرید مرا و بسوی وی بازگردانیده خواهید شد (۲۲) .

آیا بجزوی معبودانی گیرم اگر بخواهد خدای تعالی در حق من زیانی دفع نه کند از من شفاعت ایشان چیزی را

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا كَذِبُونَ ﴿۱۵﴾

قَالُوا رَبَّنَا يَعْلَمُ إِنْكُمُ لَمُرْسَلُونَ ﴿۱۶﴾

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۷﴾

قَالُوا إِنَّا تَطَاقْنَا يَوْمَ الْيَوْمِ ثُمَّ تَنْهَوُا النَّاسَ عَنْكُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ بِمَتَاعٍ أَلِيمٌ ﴿۱۸﴾

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ أَلَيْسَ ذِكْرُكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿۱۹﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿۲۰﴾

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۲۱﴾

وَمَالِيَ لَا أَعْبُدُ إِلَّا ذِي قَطْرٍ وَإِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ﴿۲۲﴾

أَتُخَذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ يُرَدُّنَ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لِمَنْ يَدْعُو شَفَاعَةً أَمْ سَيُتَذَكَّرُونَ ﴿۲۳﴾

إِنِّي إِذَا ذُلِّلْتُ ضَلَّ مُبِينِي ﴿۳۷﴾

إِنِّي أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿۳۸﴾

فَبِئْسَ ادْخُلُ الْجَنَّةَ قَالُوكَ لَيْتَ قُوَّتِي يَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

يَمَّا غَرَبَتِ رَيْثُ وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ ﴿۴۰﴾

وَمَا أَتَوْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا كُنَّا نُنْزِلُونِ ﴿۴۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُمُودُونَ ﴿۴۲﴾

يَسْأَلُ عَلَى الْعِبَادَةِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۳﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا هَلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿۴۴﴾

وَأَنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٍ لَدَيْنَا تُخْضَعُونَ ﴿۴۵﴾

وَأَيُّهُمْ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَصْبَحَتْ وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا
فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿۴۶﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا حَبْلَتٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا

وازشان خلاص نکنند مرا (۲۳) .

هر آئینه من آنگاه در گمراهی ظاهر باشم
(۲۴) .

هر آئینه من ایمان آوردم به پروردگار شما
پس بشنوید از من (۲۵) .

گفته شد اورا در آی به بهشت گفت ای کاش
قوم من میدانستند (۲۶) .

که به چه چیز بیا مرزید مرا پروردگار من
وساخت مرا از نواختگان (۲۷) .

و فرود نیاوردیم بر قوم او بعد از او هیچ
لشکری از آسمان نیستیم ما فرود آورنده
لشکر (۲۸) .

نه بود عقوبت ایشان مگر يك فریاد تند
پس ناگهان ایشان چون آتش فرو مرده
شدند (۲۹) .

ای وای بر بندگان نمی آید بدیشان هیچ
فرستاده مگر با او تمسخر می کردند (۳۰) .

آیا نه دیدند چه قدر هلاك ساختیم پیش
از ایشان طبقات مردمان را که آنجماعت
بسوی ایشان باز نمی آیند (۳۱) .

و نیست هر طبقه مگر جمع آورده نزد
ما حاضر کرده شده (۳۲) .

و نشانه هست برای ایشان زمین مرده
زنده گردانیدیم آن را و بر آوردیم از آن دانه
پس از آن دانه می خوردند (۳۳) .

و آفریدیم در زمین بوستان ها از درختان

الْعِوُونَ ﴿۳۶﴾

خرما ودرختان انگور وروان ساختیم
در آن بوستان چشمه ها (۳۴) .

تابخورند از میوه آنچه مذکور شد و نه
ساخته است میوه را دست های ایشان آیا
پس شکر نمی کنند (۳۵) .

پاکست آنکه آفرید اجناس را تمام آن
از آنچه میرویانندش زمین وازجنس آدمیان
واز آنچه ایشان نمی دانند (۳۶) .

ونشانه هست ایشانرا شب مانند پوست
می کشیم ازوی روز را پس ناگهان ایشان
در تاریکی آیندگان باشند (۳۷) .

وآفتاب میرود برایی که قرارگاه و یست
اینست اندازۀ خدای غالب دانا (۳۸) .

وماه مقرر کردیم برای او منزل ها تا آن
که بازگردد مانند چوبِ کهنه خوشه خرما
(۳۹) .

نه خورشید می سزدش که دریابد ماه را
ونه شب سبقت کننده است برروز^(۱)
وهریکی ازخورشید و ماه وستاره
هادراسمانی سیر میکنند (۴۰) .

ونشانه هست ایشانرا که ما برداشتیم
قوم بنی آدم را در کشتی پُرکرده شده
(۴۱) .

وآفریدیم برای ایشان مانند کشتی آنچه
سوار می شوند برآن^(۲) (۴۲) .

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿۳۵﴾

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَنْفُسَ كُلَّهَا لِمَا تُبْتَغَى الْأَرْضُ وَمَنْ
أَنْفُسِهِمْ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

وَأَيُّكُمْ أَيْلٌ ۖ تَسْلَخُ مِنْهُ الْأَنْفُسُ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿۳۷﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۳۸﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿۳۹﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْبَلَدُ سَابِقُ الْتَهْلِيلِ
وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۴۰﴾

وَأَيُّهُمْ أَكَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمُسْحُونِ ﴿۴۱﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿۴۲﴾

(۱) یعنی پیش از انقضای روز نمی آید .

(۲) یعنی شتر و فیل .

وَأَنْ نَّشَاقِرَهُمْ فَلَا صِرَافَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُقَدَّرُونَ ﴿۳۸﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۹﴾

وَإِذَا حِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأُخْفَاكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۰﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۴۱﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ
أَسْمَأُ أَنْطَعِمُوهُمْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطْعَمَهُ تَبَارَكَ أَنَّهُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
كَبِيرٍ ﴿۴۲﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۳﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۴﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ نَوْصِيَّةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۵﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْجِبَالِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿۴۶﴾

واگر خواهیم غرق کنیم ایشان را پس هیچ فریاد رس نه باشد برای ایشان و نه ایشان رها کرده شوند (۴۳) .

لیکن رحمت کردیم از جانب خود و بهره مند ساختیم تاملتی (۴۴) .

وچون گفته شود بایشان که بترسید از عقوبتی که پیش دستهای شما باشد و از عقوبتی که پس پشت شما باشد بُود که بر شما رحم کرده شود (۴۵) .

اعراض کنند و نمی آید بدیشان هیچ نشانه از پروردگار ایشان الاّ از آن روگردان باشند (۴۶) .

وچون گفته شود بایشان که خرج کنید از آنچه روزی داده ست شمارا خدای تعالی گویند کافران به مسلمانان آیاطعام دهیم کسی را که اگر خدای تعالی می خواست طعام دادی او را نیستید شما مگر دگرماهی ظاهر (۴۷) .

ومی گویند کافران کی باشید این وعده اگر راست گوئید (۴۸) .

انتظار نمی کشند مگر یک نعره تند را که بگیرد ایشان را و ایشان خصومت کنان باشند (۴۹) .

پس نتوانند وصیت کردن و نه باهل خود بازگردند (۵۰) .

ودمیده شود در صور پس ناگهان ایشان از قبرها بسوی پروردگار خویش

بشتابند (۵۱) .

گویند ای وای بر ما که برخیزانید ما را
از خواب گاه ما آری این هما نست که
وعده داده بود خدای تعالی و راست گفتند
پیغامبران (۵۲) .

نباشد این واقعه مگر نعره تندی پس
ناگهان ایشان جمع آورده نزد ماحاضر
کرده شده باشند (۵۳) .

پس امروزستم کرده نخواهد شد بر هیچ
کس هیچ ستمی و جزا داده نه خواهید
شد الا بحسب آنچه میکردید (۵۴) .

هر آئینه اهل بهشت امروز در کاری هستند
شادانند (۵۵) .

ایشان وزنان ایشان در سایه ها بر تخت
هانشینده اند (۵۶) .

ایشان راست در بهشت میوه و ایشان
راست آنچه طلب کنند (۵۷) .

گفته شود سلام باد از جانب پروردگار
مهربان (۵۸) .

وبگوئیم جدا شوید امروز ای گناه گاران
(۵۹) .

ایا حکم نه فرستاده بودم بسوی شما ای
اولادِ آدم که مپرستید شیطان را هر آئینه
وی شمارا دشمن آشکاراست (۶۰) .

وآنکه پرستید مرا این ست راه راست
(۶۱) .

وهر آئینه گمراه ساخت شیطان از قوم

قَالُوا بَلَّغْنَا مِنْ بَعْثِنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿۵۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صِغَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿۵۲﴾

قَالُوا مَرَّ لَنَا ظَلَمٌ نَفْسٌ سَيِّئًا وَلَا نُحْزَنُ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

إِنْ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكُونَ ﴿۵۴﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلٍّ عَلَى الْأَرَاكِ مُتْكِنُونَ ﴿۵۵﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿۵۶﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿۵۷﴾

وَأَمَّا أُولَ الْيَوْمِ أَنَا الْمُنْجَرُونَ ﴿۵۸﴾

أَلَمْ أَعْهِدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىٰ أَدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿۵۹﴾

وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿۶۱﴾

شما خلقِ بسیار را آیانی دانستید (۶۲) .
این آن دوزخ ست که وعده داده می شد
شمارا (۶۳) .

درآئید بآن امروز به سبب کافر بودنِ خود
(۶۴) .

امروز مُهرنیم بردهان های ایشان و سخن
گوید باما دست های ایشان و گواهی دهد
پاهای ایشان بآنچه می کردند (۶۵) .

واگر خواهیم نابودکنیم چشم های ایشان
را پس سبقت کنند بسوی راه پس
از کجا ببینند (۶۶) .

واگر خواهیم مسخ کنیم ایشان را برجای
ایشان پس نه توانند گذشتن از آن جا و
باز نه گردند (۶۷) .

وهرکه را عمر دراز میدهیم نگوئیم
کنیمش درآفرینش آیا در نمی یابند
(۶۸) .

و نیاموختیم این پیغامبر را شعر و لائق
نیست او را نیست این مگر پند و قرآن
آشکارا (۶۹) .

تا بترساند هرکه زنده باشد^(۱) و ثابت
شود حجت بر کافران (۷۰) .

آیانه دیدند که ما آفریدیم برای ایشان
از آنچه ساخته است دست های ما چهارپایان

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُغْلَقُ أَصْدَانُهُمْ وَتُفْتَقَدُ أَرْجُلُهُمْ
بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝

وَلَوْ نَشَاءُ لَكُمْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى
يُبْصِرُونَ ۝

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا
وَلَا يَرْجِعُونَ ۝

وَمَنْ يُعْمَرْ أَفَئِنَّهُ فِي الْخَلْقِ أَفْلا يَعْقِلُونَ ۝

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذُرْوَقَةٌ تُفَارِقُ الْغَيْثَ ۝

لَيَذِيذُنَّ مَنْ كَانَ جَبًا وَذِيذٍ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا عَمِلَتْ أَيْدِيهِمْ أَنفَاقًا مَّا لَهُمُ لَهَا لِكُوفٌ ۝

(۱) یعنی صاحبِ فهم باشد .

را پس ایشان آنرا مالکا نند (۷۱) .

ورام ساختیم چهار پایان را برای ایشان
پس بعض از آن سواری ایشانست و بعض
از آن را میخورند (۷۲) .

وایشانراست درچهار پایان منفعت
هاوآشامیدنیاآیاشکر نمی گزارند (۷۳) .
و گرفتند سوای خدا معبودان را تابودکه
ایشان یاری داده شوند (۷۴) .

نه توانند یاری کردن ایشان واین بتان
برای ایشان لشکری حاضر کرده شده اند
(۷۵) .

پس اندوه گین نکند ترا سخن ایشان
هرآئینه مامیدانیم آنچه پنهان میکنند
وآنچه آشکار می نمایند (۷۶) .

آیاندانسته است آدمی که ما آفریدیم اورا
ازنطفه پس ناگهان وی خصومت کننده
آشکار شد (۷۷) .

زد برای ما مثالی وفراموش کرد آفرینش
خودرا گفت که زنده کند استخوان هارا
درحالتی که آن کهنه شده باشند (۷۸) .

بگوزنده کندش آن که آفریداورا اول بار
واوهرقسم آفرینش داناست (۷۹) .

آنکه پیداکرد برای شما اذرخت سبز
آتش را پس ناگهان شماازآن درخت آتش
می افروزد (۸۰) .

آیا نیست آنکه آفرید آسمان ها وزمین را

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧١﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَازِلُ وَمِنْهَا لَأَفْلاشُكْرُونَ ﴿٧٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ يَبْصُرُونَ ﴿٧٣﴾

لَا يَسْمَعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُخَضَّرُونَ ﴿٧٤﴾

فَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُبْشِرُونَ وَمَا يَعْزُبُونَ ﴿٧٥﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾

وَعَرِبَ لَنَا مَثَلًا وَكَيْ خَلَقَهُ قَالَ مَنْ يُعِزُّ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٧﴾

قُلْ يُبَيِّهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ نَفْثَةٍ وَهُوَ مِنْ خَلْقٍ عَلِيمٍ ﴿٧٨﴾

لَ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ

تُوقَدُونَ ﴿٧٩﴾

أَوَلَيْسَ الْبَاقِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَتَّبِعُونَ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ

يُنَالِمُ بِلَى دَهُو الْخَلْقِ الْعَلِيمِ ①

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ②

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ④

قَالَتْ حُورٌ مَرْجَرًا ⑤

قَالَتْ لَيْلِي وَكَرَّارًا ⑥

إِنَّ الْعَرْشَ لَوَاجِدٌ ⑦

رَبِّ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا رَبِّ الْمَشْرِقِ ⑧

إِنَّا زَيْنَةُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرِيَّةٍ الْكَوَكِبِ ⑨

توانا بر آنکه بیافریند مانند ایشان بلی
واوست آفریننده دانا (۸۱) .

جزاین نیست فرمانِ خدا چون بخواهد
آفریدن چیزی را که بگویدش بشوپس می
شود (۸۲) .

پس پاک ست آنکه بدستِ اوست
پادشاهی هر چیز و بسوی اوباز گردانیده
شوید (۸۳) .

سوره صفت مکی است و آن یک صد و هشتاد
و دو آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعتی از ملائکه که صف میکشند
صف کشیدنی^(۱) (۱) .

پس قسم بجماعتی میرانند راندنی^(۲)
(۲) .

پس قسم بجماعتی که تلاوت میکنند
تلاوت کردنی (۳) .

هر آئینه معبود شما یکی ست (۴) .

اوپروردگارِ آسمان ها و زمین ست و آنچه
در میان این هاست و اوپروردگارِ مشرق
هاست^(۳) (۵) .

هر آئینه ما آرائش دادیم آسمانِ دنیا را

(۱) مترجم گوید یعنی نزدیک پروردگار خود .

(۲) مترجم گوید یعنی شیاطین را والله اعلم .

(۳) یعنی و مغرب هانیز .

وَحَفَظْنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ تَارِدٍ ۝

بزینت ستاره ها (۶) .
ونگاهداشتیم آنرا از هر شیطان سرکش
(۷) .

لَا يَتَمَنَّوْنَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ يَقْدُحُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝

مقصد آنکه گوش نه نهند شیاطین بسوی
ملاء اعلیٰ وزده میشوند از هر جانب
(۸) .

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ قَلِيلٌ ۝

بجهت راندن ایشان و ایشان راست عذاب
دائم (۹) .

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَائِبٌ ۝

مگر کسی که بریاید^(۱) ربودنی پس از پی
اوافتد شعله سوزنده (۱۰) .

فَأَسْمَوْهُمْ أَهْمَ آسَاءُ خَلْقًا مِمَّنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ

پس استفسارکن از ایشان آیایشان سخت
تراند در آفرینش یا کسیکه مآفریده ایم^(۲)
هر آئینه مآفریدیم ایشانرا از گل چسپنده
(۱۱) .

طِينٍ لَّازِبٍ ۝

بلکه تعجب کردی^(۳) و ایشان تمسخر
میکنند (۱۲) .

بَلْ عَجَبْتَ وَيَعْجَبُونَ ۝

و چون پند داده شود ایشان را پند نمی گیرند
(۱۳) .

وَلَا تُدْرِكُوا الْبَإْثَ كُفُوفٌ ۝

و چون ببینند نشانه ای را تمسخر کنند
(۱۴) .

وَلَا رَأَوْا إِلَهَ إِلَّا يَسْتَعْجِلُونَ ۝

و گفتند نیست این قرآن مگر سحر
ظاهر (۱۵) .

وَقَالُوا هَذَا إِلَهُ رَبِّكَ مُبِينٌ ۝

(۱) یعنی کلمه را از کلمات ملاء اعلیٰ یکبار ربودن .

(۲) یعنی ملائکه وجن و سماوات و غیر آن .

(۳) یعنی از حال کافران .

عَزَّامَنَا وَكَانُوا رِجَالًا فَعَبَّاهُمْ السَّبْعُونَ ﴿١٥﴾

أَوَلَا يَأْتِيهِمُ الْيَوْمَ الْآزِفُونَ ﴿١٦﴾

فَلَنْ يَنفَعَهُمْ دُخْرُهُمْ ﴿١٧﴾

وَأَمَّا هِيَ فَرْجَةٌ وَلِجْدَةٌ فَأَنزَلَ هُمُ الْغُرُورَ ﴿١٨﴾

وَقَالُوا لَوْلَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٩﴾

هَذَا يَوْمُ الْقُصِيِّ الَّذِي كُتِبَ بِهِ تَعْدِيُونَ ﴿٢٠﴾

أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْجَاهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢١﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَنَّةِ ﴿٢٢﴾

وَقُلْ لَهُمُ اللَّهُمَّ سُبُّونَ ﴿٢٣﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنصَحُونَ ﴿٢٤﴾

بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْمِعُونَ ﴿٢٥﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٦﴾

قَالُوا لَكُمُ اللَّهُمَّ تَأْتُونَنَا عَنِ الْكِبَرِ ﴿٢٧﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٨﴾

آیا چون بمیریم وباشیم خاك واستخوانی
چند آیامبرانگیخته شویم (۱۶) .

آیا پدرانِ نخستین مابرانگیخته شوند (۱۷) .

بگو آری وشما خوارباشید (۱۸) .

پس جزاین نیست که آن برانگیختن يك
نعره تند باشد پس نا گهان ایشان بنگرند
(۱۹) .

وگویند ای وای بر ما اینست روز جزا (۲۰) .
گفته شود این ست روز فیصله کردن قضایا
که آنرا به دروغ نسبت می کردید (۲۱) .

گفته شود برانگیزید ای ملائکه ستمگاران را
باهمراهِانِ ایشان^(۱) وبآنچه می پرستیدند
(۲۲) .

بجز خدا پس دلالت کنیدایشان را بسوی
راه دوزخ (۲۳) .

وبازدارید ایشان را هر آئینه ایشان سوال
کرده خواهند شد (۲۴) .

چيست شمارا بایکدیگریاری نمی کنید
(۲۵) .

بلکه ایشان امروز گردن نهاد گانند (۲۶) .
و رو آوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر سوال کنان (۲۷) .

گویند هر آئینه شما می آمدید پیش
ما از جانب راست^(۲) (۲۸) .

گویند بلکه شما نه بودید مسلمانان (۲۹) .

(۱) یعنی باشیاطین والله اعلم .

(۲) یعنی واز جانب چپ نیز بجهت گمراه کردن والله اعلم .

ونه بود مارا بر شما هیچ تسلطی بلکه شما بودید گروهی از حد گذشته (۳۰) .

پس لازم شد بر ماسخن پروردگار ماکه البته ما چشونده عذاب باشیم (۳۱) .

پس گمراه کردیم شمارا هر آئینه ما گمراه بودیم (۳۲) .

پس تحقیق همه ایشان آن روز در عذاب با هم شریک باشند (۳۳) .

هر آئینه ما همچنین می کنیم با گناه گاران (۳۴) .

هر آئینه ایشان چون گفته می شد بدیشان که نیست هیچ معبود بر حق مگر خدا سرکشی میکردند (۳۵) .

ومی گفتند آیاماترک کننده معبودان خود باشیم برای گفته شاعری دیوانه (۳۶) .

بلکه آورد پیغامبر سخن درست را و باور داشت سائر پیغامبرانرا (۳۷) .

هر آئینه شما چشونده عذاب درد دهنده باشید (۳۸) .

و جزا داده نخواهید شد مگر بحسب آنچه می کردید (۳۹) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۴۰) .

این جماعت ایشان راست روزی مقرر (۴۱) .

انواع میوه ها و ایشان نواخت گانند (۴۲) .

در بهشت های نعمت (۴۳) .

وَأَكَلْنَا عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ سُلْطٰنًا ۖ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِيٰنًا ﴿۳۰﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ۖ إِنَّكَ لَدَٰلِیُّنَا ۖ ﴿۳۱﴾

فَاغْوَيْنٰكُمْ ۖ إِنَّكُمَا لَٰكُنَّا لَعٰوِيْنٌ ﴿۳۲﴾

فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾

إِنَّكَ لَذٰلِكَ تَفْعَلُ بِالْعٰوِيْنِ ﴿۳۴﴾

إِنَّمَا كَاٰوِلَآءُ اٰذِیْقَلْ لَهُمُ ۖ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ۚ يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۳۵﴾

وَيَقُولُوْنَ اِنَّمَا اتَّخَذُوا الْاِهْنَ شَاعِرًا ۖ عَمِیْنٌ ﴿۳۶﴾

بَلْ جَآءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِیْنَ ﴿۳۷﴾

إِنَّكُمَا لَدَٰلِیُّنَا ۖ الْعَذَابُ الْاَلِیْمُ ﴿۳۸﴾

وَمَا تَجْزُوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۹﴾

اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلِصِیْنَ ﴿۴۰﴾

اُولٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿۴۱﴾

فَوَاكِهُ وَهُمْ مُكْرَمُوْنَ ﴿۴۲﴾

فِيْ جَنَّٰتٍ النَّعِیْمِ ﴿۴۳﴾

(۱) یعنی آنانکه پاک ساخته شدند از شرك و غيره .

عَلٰى سُرٍّ مُّتَقِيلَيْن ۝۳۹

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكُلِّ فِرْعَانٍ مِّنْ مَّعِينٍ ۝۴۰

بِضَاءٍ لَّدُنَّ لِلشَّارِبِينَ ۝۴۱

لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ۝۴۲

وَعِنْدَهُمْ فُجُورٌ لِّظُرُونِ ۝۴۳

كَأَنَّهُمْ بِيضٌ بَلَقُونَ ۝۴۴

فَاقْبَلْ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝۴۵

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي رِجُلٌ ۝۴۶

يَقُولُ: إِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ۝۴۷

إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا إِنَّكَ لَكَيْدِيُونَ ۝۴۸

قَالَ هَلْ أُنْتُمْ مُّظْلِمُونَ ۝۴۹

فَأَنظَرَهُ قَرَأَهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۝۵۰

قَالَ تَاللَّهِ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝۵۱

وَلَوْلَا غَمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِّينَ ۝۵۲

بر تخت ها روبروی یکدیگر (۴۴) .

گردانیده می شود برایشان جامی از شراب جاری (۴۵) .

سفید رنگ لذت دهنده نوشندگان را (۴۶) .

نه در آن شراب تباه کاری باشدونه ایشان از آن شراب مست کرده شوند (۴۷) .

و نزدیک ایشان زنان فرواندازنده چشم فراخ چشمان باشند (۴۸) .

گویاایشان بیضه های (شتر مرغ) در پرده پوشیده اند (۴۹) .

پس روی آرند بعض اهل بهشت بر بعض بایکدیگر استفسار کنان (۵۰) .

گفت گوینده ای از ایشان هرائینه بود مراهم نشینی (۵۱) .

که بانکاری گفت آیاتو از باوردارند گانی^(۱) (۵۲) .

آیا چون بمیریم و شویم خاک واستخوانی چند آیاماجزا داده خواهیم شد (۵۳) .

بازگفت آیاشمادرمی نگرید^(۲) (۵۴) .

پس درنگریست پس دید آن همنشین خود را در وسط دوزخ (۵۵) .

گفت بخدا هرائینه نزدیک بودی بآنکه هلاک کنی مرا (۵۶) .

و اگر نبودی بخشایش پروردگار من هرائینه شدمی از حاضر کردگان

(۱) یعنی حشر را .

(۲) یعنی دوزخیان را .

در عذاب (۵۷) .

آیا پس مانخواهیم مرد (۵۸) .

مگر مردن اول مان ونیستیم ماعذاب کرده
شدگان (۵۹) .

هرآئینه این ست پیروزی بزرگ (۶۰) .

برای این چنین نعمت پس باید که عمل
کنند عمل کنندگان (۶۱) .

آیا آنچه مذکور شد نیکوتر است از نگاه
مهمانی یاد رخت زقوم (۶۲) .

هرآئینه ماساختیم زقوم را عقوبتی برای
ستمگاران (۶۳) .

هرآئینه وی درختیست که برمی آید در
قعر دوزخ (۶۴) .

خوشه آن مانند سرهای شیاطین است
(۶۵) .

پس هرآئینه دوزخیان بخورند از آن درخت
پس پُر کنند از آن شکم هارا (۶۶) .

پس هرآئینه ایشانرا بر آن طعام آمیختنی
باشد از آب گرم (۶۷) .

باز هرآئینه بازگشت ایشان بسوی دوزخ
بود^(۱) (۶۸) .

هرآئینه ایشان گمراه یافتند پدران خود را
(۶۹) .

پس ایشان برپی پدران خود بسرعت رانده
میشوند (۷۰) .

و هرآئینه گمراه شده بودند پیش از ایشان
اکثر پیشینیان (۷۱) .

أَفَمَنْ حُنَّ بَيْنَتَيْنِ ۝

إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَىٰ وَمَنْ حُنَّ يُعَذَّبُونَ ۝

إِنَّ هَذَا لَهُ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

لِيُنْزِلَ هَذَا قَلِيلًا يَعْمَلُ الْعَمَلُونَ ۝

أَذْكَاءَ خَيْرٌ لِّزُلَّامِ شَجَرَةِ الرَّقُومِ ۝

إِنَّا جَعَلْنَاهَا قِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ۝

إِنَّمَا شَجَرَةُ غَرْجِرٍ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۝

كُلَّمَا كَانَتْ رُوسُ الشَّيَاطِينِ ۝

فَأَنَّهُمْ لَا يَكُونُونَ مِنْهَا قَدَائِلُونَ وَمِنْهَا الْبُطُونَ ۝

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ۝

ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ۝

إِنَّهُمْ الْقَوَا أِبَاءَهُمْ ضَالِّينَ ۝

فَهُمْ عَلَىٰ أَرْهَافٍ يُهْرَقُونَ ۝

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ۝

(۱) یعنی بعد خوردن و نوشیدن ایشان را به دوزخ بازبرند .

وهرآئینه فرستادیم در میان ایشان ترسانند
گان (۷۲) .

پس به بین چگونه شدانجام بیم کرد گان
(۷۳) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۷۴) .

وهرآئینه آواز داد مارا نوح پس نیک قبول
کننده دعائیم ما (۷۵) .

ورهانیدیم اورا واهل اورا از اندوه بزرگ
(۷۶) .

وساختیم اولاد اورا، ایشان را فقط باقی
مانده (۷۷) .

وگذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۷۸) .

سلام بادبرنوح درعالم ها (۷۹) .

هرآئینه ماهمچنین جزامیدهم نیکوکاران
را (۸۰) .

هرآئینه اوازبندگان گرویده ماست (۸۱) .

بازغرق ساختیم دیگران را (۸۲) .

وهرآئینه ازاتباع نوح بود ابراهیم (۸۳) .

چون آمدپیش پروردگارخودبدل مبرا ازعیب
(یعنی ازدوده شرك و شك) (۸۴) .

چون گفت به پدرخود وبقوم خودچه
چیزرا عبادت می کنید (۸۵) .

آیا به رای فاسد خود معبودان را بجز
خدای جوئید (۸۶) .

پس چیست گمان شما به پروردگارعالم ها
(۸۷) .

پس درنگر یست ابراهیم یکبارنگریستن

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا قَوْمَهُ مُنْذِرِينَ ۝۱

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ۝۲

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۝۳

وَلَقَدْ نَادَيْنَاهُ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ۝۴

وَبَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ۝۵

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ۝۶

وَوَكَّلْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝۷

سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ۝۸

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝۹

إِنَّا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝۱۰

ثُمَّ أَخْرَجْنَا الْآخَرِينَ ۝۱۱

وَأَنَّ مِنْ شِعْبِهِ لَا يُرْهِيمُ ۝۱۲

إِذْ جَاء رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝۱۳

إِذْ قَالَ لِأَقِيبِهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ۝۱۴

أَمْ لَكُمْ آلِهَةٌ دُونَ اللَّهِ يُرِيدُونَ ۝۱۵

فَمَا ظَنُّكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۶

فَقَرَّرْنَا نَفْرَةً فِي النَّجْوَرِ ۝۱۷

درستاره ها (۸۸) .

پس گفت هرآئینه من بیمارم (۸۹) .

پس بازگشتند ازوی پشت گرداننده (۹۰) .

پس پنهان متوجه شد بسوی معبودان

ایشان پس گفت آیا نمی خورید (۹۱) .

چیست شمارا که سخن نمی گوئید (۹۲) .

پس متوجه شدبرایشان می زد زدنی به

قوت (۹۳) .

پس روآوردند به ابراهیم شتاب کنان

(۹۴) .

ابراهیم گفت آیامی پرستید چیزی را که

خود می تراشید (۹۵) .

وخداپداکرد شمارا وآنچه می کنید (۹۶) .

گفتند بایکدیگر بنانکند برای ابراهیم

عمارتی پس بافکنید اورا درآتش بسیار

(۹۷) .

پس قصد کردند باوی توطئه را پس

ساختیم ایشان را زیرترین (۹۸) .

وگفت ابراهیم که هرآئینه من رونده ام

بسوی پروردگارخود راه خواهد نمود مرا

(۹۹) .

ای پرورد گار من عطاکن مرا ازشائسته

کاران (۱۰۰) .

پس بشارت دادیم اورا به نوجوانی

بردباری (۱۰۱) .

پس چون رسید آن طفل بآن سن که سعی

تواندکرد همراه والد خود ابراهیم گفت ای

پسرک من هرآئینه من می بینم درخواب

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ۝

فَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ۝

فَرَأَى إِلَى إِلَهِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ۝

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ۝

فَرَأَى عَلَيْهِمْ صُورًا بِالْأَيْمَنِ ۝

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُونَ ۝

قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَشْتَهُونَ ۝

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ۝

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفَوْهُ فِي الْجَحِيمِ ۝

فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ اسْفَلِينَ ۝

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ ۝

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ۝

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ۝

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَؤُا إِلَىٰ أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي

أَذْجُكُ فَأَنْظُرُهُمَا زَاكِرًا قَالَ إِنِّي أَفْعَلُ مَا أُؤْمَرُ ۝

سَجْدَتِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿۱۰۲﴾

کہ من ذبح میکنم ترا پس درنگر تاچه چیز بخاطر تومیرسد گفت ای پدرمن بکن آنچه فرموده میشود ترا خواهی یافت مرا اگر خداخواسته است از شکیبائی کنندگان (۱۰۲) .

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَا لِلْجَبِينِ ﴿۱۰۳﴾

پس چون متقاد شدند هردو و پدر بافگند فرزند خود را بر جانب پیشانی (۱۰۳) .

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۰۴﴾

وآواز دادیم ابراهیم را کہ ای ابراهیم (۱۰۴) .

فَدَّ صَدَقَاتِ الرَّؤْيَا أَنَا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۵﴾

هرآئینه راست تعبیر کردی خواب را هرآئینه مامحچنین جزامیدهم نیکوکاران را (۱۰۵) .

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿۱۰۶﴾

هرآئینه این ماجرا امتحان ظاهراست (۱۰۶) .

وَقَدْ يَنْبَغِي ذَبْحٌ عَظِيمٌ ﴿۱۰۷﴾

و عوض اودادیم گوسفندی مہیا برای ذبح بزرگ جثہ (۱۰۷) .

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۰۸﴾

و گذاشتیم بروی ثنائی نیک در پس ماندگان (۱۰۸) .

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۰۹﴾

سلام باد بر ابراهیم (۱۰۹) .

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۰﴾

هم چنین جزا میدهم نیکوکاران را (۱۱۰) .

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۱﴾

هرآئینه وی از بندگان گرویده ماست (۱۱۱) .

وَنَبَرْنَاهُ بِاسْحَقَ بَنِي إِسْمَاعِيلَ ﴿۱۱۲﴾

و بشارت دادیم اورا با اسحق پیغامبری از شائستگان (۱۱۲) .

وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى اسْحَقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا نَحْسَنُ وَظَلَامٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۳﴾

و برکت دادیم بر ابراهیم و بر اسحق و از اولاد ایشان بعضی نیکوکارست بعضی ستم کننده آشکاراست بر خویشان (۱۱۳) .

وَلَقَدْ مَنَّ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۳﴾

وَتَجَبَّهَهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۱۴﴾

وَصَرَّحَهُمَا فَمَاتُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۱۱۵﴾

وَأَنبَأَهُمَا الْكِتَابَ الْمُبْتَلِينَ ﴿۱۱۶﴾

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۱۱۷﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَبِ ﴿۱۱۸﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۹﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۰﴾

إِنَّمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۱﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۲﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ آلَاتُكُمْ تُغَوَّوْنَ ﴿۱۲۳﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱۲۴﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ رَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۲۵﴾

فَلَذُّوْهُ فَإِنَّهُمْ كَاخِرُونَ ﴿۱۲۶﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۱۲۷﴾

وهرآئینه ما احسان کردیم بر موسیٰ و هارون (۱۱۴) .

و نجات دادیم ایشان را و قوم ایشان را از اندوه بزرگ (۱۱۵) .

و نصرت دادیم ایشانرا پس ایشان بودند غالبان (۱۱۶) .

و دادیم ایشان را کتاب واضح (۱۱۷) .

و دلالت کردیم ایشانرا براه راست (۱۱۸) .

و باقی گذاشتیم برایشان ثنای نیک در پس ماندگان (۱۱۹) .

سلام باد بر موسیٰ و هارون (۱۲۰) .

هرآئینه ما همچنین جزا میدهم نیکوکاران را (۱۲۱) .

هرآئینه ایشان از بندگان گرویده مایند (۱۲۲) .

و هرآئینه الیاس از فرستادگان بود (۱۲۳) .

چون گفت بقوم خود آیا پرهیزکاری نمی کنید (۱۲۴) .

ایا پرستش می کنید بعل را (و بعل نام بتی ست) و ترك میکنید نیکوترین آفرینندگانرا (۱۲۵) .

ترك می کنید خدایا پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شما (۱۲۶) .

پس دروغگو پنداشتند اورا پس هرآئینه آنجماعت حاضر گردانند^(۱) (۱۲۷) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۲۸) .

(۱) یعنی در دوزخ .

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٢٤﴾

وگذاشتیم برالیاس ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۲۹) .

سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ﴿٢٥﴾

سلام باد برالیاس (۱۳۰) .

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٦﴾

هرآنینه ماهم چنین جزامیدهیم نیکوکاران
را (۱۳۱) .

إِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

هرآنینه وی بود از بند گان گرویده ما
(۱۳۲) .

وَلَقَدْ لَوْكَا لِمَنْ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٨﴾

وهرآنینه لوط بود ازفرستادگان (۱۳۳) .

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٢٩﴾

یادکن چون نجات دادیم اورا و اهل خانه
اورا همه یک جا (۱۳۴) .

إِلَّا نَجْزِي فِي الْغَيْرِينَ ﴿٣٠﴾

مگر پیرزنی که بود ازباقی ماند گان
(۱۳۵) .

ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ ﴿٣١﴾

بازهلاک ساختیم آن دیگران را (۱۳۶) .

وَأَنكُم مَّتَّخِذُونَ عَلَيْهِمْ مَصْبِحِينَ ﴿٣٢﴾

وهرآنینه شما گذر میکنید برمساکن آن
قوم صبح کنان (۱۳۷) .

وَبِالْبَيْتِ أَقْلًا تَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وبوقت شب نیز آیا درنمی یابید (۱۳۸) .

وَلَقَدْ يُؤْتَىٰ لِمَنْ أُمِّرُوا ﴿٣٤﴾

وهرآنینه یونس بود ازفرستادگان (۱۳۹) .

إِذْ أَتَىٰ إِلَى الْفُلْكِ الشَّاحُونَ ﴿٣٥﴾

چون گریخت بسوی کشتی پُرکرده شده
(۱۴۰) .

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿٣٦﴾

پس قرعه انداخت باهل کشتی پس
شدازمغلوبان (۱۴۱) .

فَالْتَمَتَهُ الْحَوْتُ وَهُوَ مُدْمِئٌ ﴿٣٧﴾

پس فروبرد اوراماهی واو کننده بودکاری
را که موجب ملامت باشد (۱۴۲) .

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿٣٨﴾

پس اگر نه آنست که وی ازتسبیح کنند
گان می بود (۱۴۳) .

لَلْبَيْتِ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٩﴾

البته باقی می مانددرشکم ماهی تاروزیکه
مردمان برانگیخته شوند (۱۴۴) .

فَبَيَّنَّا لَهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿٤٠﴾

پس پرتافتیم اورا به زمین بی گیاه واو

بیمار بود (۱۴۵) .
 ورویانیدیم بر سرِ اوردرختی از قسمِ کدو
 (۱۴۶) .
 وفرستادیم اورا بسوی صدهزار یا
 بیشتر از آن باشند (۱۴۷) .
 پس ایمان آوردند پس بهره مند ساختیم
 ایشان را تا مدتی (۱۴۸) .
 پس استفسار کن از مشرکان آیا پرورد
 گارِ ترا دخترِ انست و ایشان را پسران
 (۱۴۹) .
 آیا آفریدیم فرشتگان را زنها و ایشان حاضر
 بودند (۱۵۰) .
 آگاه باش هر آئینه ایشان از دروغ گوئی
 خود می گویند (۱۵۱) .
 که بزادخدای تعالی هر آئینه ایشان دروغ
 گویند (۱۵۲) .
 آیا اختیار کرد دختران را بر پسران (۱۵۳) .
 چیست شمارا چگونه حکم می کنی
 (۱۵۴) .
 آیا نمی اندیشید (۱۵۵) .
 آیا شمارا حاجتی واضح است (۱۵۶) .
 پس بیارید کتاب خود را اگر هستی
 راست گو (۱۵۷) .
 ومقرر کردند کافران میان خدای تعالی و میان
 جنیان خویشی را و هر آئینه دانسته اند جنیان
 که ایشان البته حاضر گرد گانند^(۱) (۱۵۸) .

وَأَنْتَبَهْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٥﴾

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٦﴾

فَأَمَّاؤَانِمْتَهُمْ إِلَى جِنَّةٍ ﴿١٤٧﴾

فَأَسْتَفْهِمُ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤٨﴾

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٤٩﴾

أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ أَفْكَامٍ لَيَقُولُونَ ﴿١٥٠﴾

وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥١﴾

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٢﴾

مَا لَهُمْ صَافِيَةٌ عَلَيْهِمْ ﴿١٥٣﴾

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٤﴾

أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ ﴿١٥٥﴾

فَأَنْتُمْ إِلَٰهُكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٦﴾

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نِيبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ

إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٧﴾

(۱) یعنی برای حساب و عذاب .

سُبْحَنَ اللّٰهُ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۵۹﴾

اَلْعِبَادَ اللّٰهُ الْمُخْلِصِينَ ﴿۶۰﴾

فَاَتَمُّوْا عِبَادَتَكُمْ ﴿۶۱﴾

مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنَيْنِ ﴿۶۲﴾

اِلَّا مَن هُوَ صَالٍ الْجَحِيْمِ ﴿۶۳﴾

وَمَا مِمَّا اِلَّا اَلَهُ مَقَامٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿۶۴﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ الصّٰفَوْنَ ﴿۶۵﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ السّٰبِقُونَ ﴿۶۶﴾

فَلَنَ كَاذِبُوْلَهُمْ ﴿۶۷﴾

لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْاٰكِلِيْنَ ﴿۶۸﴾

لَكَا عِبَادَ اللّٰهُ الْخٰلِصِيْنَ ﴿۶۹﴾

فَلَمَّا وَاٰهُ فَوَافَقُوْهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۷۰﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۷۱﴾

اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمُصَوِّرُونَ ﴿۷۲﴾

وَلَإِن جُنَدٌ نَّالَهُمْ تَاْلَهُمْ لَغٰلِبُونَ ﴿۷۳﴾

فَقَوْلٌ عَنْهُمْ هَلْ جِئْتَ ﴿۷۴﴾

پاکست خدای را از آن چه بیان میکنند (۱۵۹) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۶۰) .

پس هر آئینه شما ای کافران و آنچه می پرستید (۱۶۱) .

نیستید همه گمراه کننده برای عبادت آن معبود باطل (۱۶۲) .

مگر کسی را که او در آینده دوزخ ست در علم الهی (۱۶۳) .

و فرشتگان گفتند نیست هیچکس از ما مگر اورا جانیست مقرر (۱۶۴) .

و هر آئینه ما صف کشند گانیم (۱۶۵) .

و هر آئینه ما تسبیح گویند گانیم (۱۶۶) .

و هر آئینه کافران عرب میگفتند (۱۶۷) .

اگر بودی پیش ما خبری از پیشینیان (۱۶۸) .

البته می شدیم بندگان خالص ساخته خدا (۱۶۹) .

باز کافر شدند بآن قرآن پس خواهند دانست عاقبت کار را (۱۷۰) .

و هر آئینه سابقاً صادر شده وعده ما برای بندگان فرستاده خویش (۱۷۱) .

هر آئینه پیغامبران ایشانند نصرت داد گان (۱۷۲) .

و هر آئینه لشکر ما البته ایشانند غالب (۱۷۳) .

پس رو بگردان از ایشان مدتی (۱۷۴) .

(۱) یعنی بیان مخلصان موافق واقع ست .

(۲) یعنی بتان .

وَأَبْصِرْ لَهُمْ سَبِيلَهُمْ ۝۵۹

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝۶۰

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاطِرِهِمْ فَسَاءَ صَبَابُ الْمُنْذَرِينَ ۝۶۱

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ عَلَى حِينٍ ۝۶۲

وَأَبْصِرْ لَهُمْ سَبِيلَهُمْ ۝۶۳

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝۶۴

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۝۶۵

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۶۶

وینگر ایشان را پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۵) .

آیا این کافران عذاب مارا بشتاب می طلبند (۱۷۶) .

پس چون فرود آید عذاب بمیدان ایشان بدباشد بامداد بیم کردگان (۱۷۷) .

ورو بگردان از ایشان تاملتی (۱۷۸) .

وینگر پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۹) .

پاکی ست پرورد گار ترا خداوند غلبه از آنچه این جماعت بیان می کنند (۱۸۰) .

وسلام باد بر فرستادگان خدا (۱۸۱) .

وسپاس خدای راست پرورد گار عالم ها (۱۸۲) .

سوره ضی مکی است و آن نودونه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بقرآن خداوند پند (که آنچه بآن دعوت میکنی راست است) (۱) .

بلکه کافران در سرکشی و مخالفت اند (۲) .

چقدر هلاک کردیم پیش از ایشان قرنهارا پس فریاد برآوردند و نبود آن وقت خلاصی (۳) .

و تعجب کردند از آنکه پیامد بایشان بیم کننده از قوم ایشان و گفتند این کافران این شخص جادو گرد و غوغوئیست (۴) .

آیا گردانید معبودان معتدد را يك معبود

يَسْأَلُ اللَّهَ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ ۝

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ۝۱

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ۝۲

كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ فَكَذَّابُوا لَكَ حِينِ مَنَاسٍ ۝۳

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سِيرٌ
كُذَّابٌ ۝۴

أَجَعَلَ آلِهَةَ إِلَهِائِهِمْ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝۵

هرآئینه این چیزی ست عجیب (۵) .

و برفتند اشراف از ایشان بایکدیگر گویان
که بروید و شکیبائی کنید بر عبادت
معبودان خود هرآئینه این دین نوفته
است که اراده کرده شده است (۶) .

نه شنیدیم این قول را در دین پسین^(۱)
نیست این مگر افتراء (۷) .

آیا فرود آورده شد برین شخص قرآن
از میان ما بلکه این کافران در شک انداز
پندمن بلکه هنوز نچشیده اند عذاب مرا
(۸) .

آیا نزد ایشانست از خزانه های رحمت
پروردگار غالب بخشاینده تو (۹) .

آیا ایشانراست پادشاهی آسمان ها وزمین
و آنچه در میان آنها ست پس باید که
بالاروند آویخته بریسمانها^(۲) (۱۰) .

لشکری هست آنجا شکست داده شده
از جمله گروه ها^(۳) (۱۱) .

دروغ داشتند پیش از ایشان قوم نوح وعاد
و فرعون خداوند میخها^(۴) (۱۲) .

و ثمود و قوم لوط ساکنانِ ایکه (تکذیب
کردند) ایشان بودند گروه های بسیار

وَاٰتٰنَاكَ الْمَلٰٓئِكَةَ اَنْ اٰمُسُوْا وَاَصْبِرُوْا عَلٰی الْعِبَادَةِ اِنَّ هٰذَا
لَفَتٰی تَرٰوُ ۝

مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِی الْبَلَدِ الْاٰخِرَةِ اِنَّ هٰذَا اِلَّا
اِخْلَاقٌ ۝

اَنْزِلْ عَلَیْهِ الَّذِیْ کَرَّمْنَا بَنٰی اٰدَمَ فِیْ سُلٰتٰتِیْ
وَفِیْ ذٰلِکَ اٰیٰتٌ لِّمَنْ اَعَادَبَ ۝

اَمْ عِنْدَکُمْ خَزَآئِنُ رَحْمَةِ رَبِّکَ الْعَزِیْزِ الْوَهَّابِ ۝

اَمْ لَهُمْ مِّلْکُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا فَکُلُوْا
فِی الْاَسْبَآبِ ۝

جُنْدًا لَّهٗنَالِکَ مَهْزُوْمًا مِّنَ الْاَحْزَابِ ۝

کَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ ذُوْا اُلُوْٓاۡدٍ ۝

وَتٰمُوْدُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَاَصْحٰبُ الْاِیْکَةِ ۚ اُولٰٓئِکَ الْاَحْزَابُ ۝

(۱) یعنی قرآن آخر که ما آن را دریا فتیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی بریسمان آویخته هم نمی توانند که با آسمان روند پس چطور پادشاهی واللہ اعلم .

(۳) یعنی از جنس گروه ها که با انبیاء مخالفت کردند .

(۴) یعنی بچه هارا به میخ تعذیب می کرد .

وقوی (۱۳) .

نیست هیچ کس از ایشان مگر تکذیب
کرد پیغامبران را پس حتمی شد عقوبت
من (۱۴) .

و انتظار نمی برند کفار این عصر مگر یک
نعره تند را یعنی نفخه قیامت که نه باشد
آنرا هیچ توقف (۱۵) .

و گفتند (بطریق استهزا) ای پروردگار
ماشتاب ده مارا سرنوشت ما از عقوبت
پیش از روز حساب (۱۶) .

صبر کن بر آنچه میگویند و یادکن بنده
ماداؤد خداوند قوت را هرآئینه اورجوع
کننده بود^(۱) (۱۷) .

هرآئینه رام ساختیم همراه اوکوه هارا
تسبیح میگفتند به وقت شام و صبح (۱۸) .

ورام ساختیم مرغانرا بهم آورده هریکی
برای او فرمانبردار بود (۱۹) .

و محکم کردیم پادشاهی او را و دادیمش
حکمت و سخن واضح (۲۰) .

و^(۲) آیا آمده است پیش تو خبر گروه
خصومت کننده بایکدیگر چون ازدیوار
جسته داخل شدند بمسجد (۲۱) .

چون درآمدند برداؤد پس بترسید از ایشان

إِنَّ كُلَّ الْكَاذِبِ الرُّسُلِ فَحَقَّ عِقَابُ ۝

وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا
مِنْ قُوَّةٍ ۝

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْلَنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝

إِصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدًا دَاوُدَ ذَا
الْأَيْدِ ۚ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝

إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَمِيِّ وَالْأَشْرَاقِ ۝

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ۝

وَشَدَدْنَا لِدَاوُدَ وَالْإِسْمَ الْجَمَّةَ وَفَضَّلْنَا الْإِسْرَاقَ ۝

وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمَرْابَ ۝

إِذْ دَخَلُوا عَلٰى دَاوُدَ فَمِنْهُمْ قَائِلٌ لَّا تَخَفْ خَصْمِي بَعِيَ

(۱) یعنی بسوی خدا .

(۲) مترجم گوید که داؤد علیه السلام نودونه زن داشت مع هذازن دیگر که در خطبه
شخصی یا در نکاح او بود درخواست کرد خدای تعالی فرشتگان را بجهت تنبیه
داؤد بشکل خصوم متمثل ساخت اشارت باین قصه است درین آیات والله اعلم .

بَعْضَنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا بَيْنَهُم وَارْشِدْهُمْ إِلَى صَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۲﴾

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعِجَةً وَلِيَ نَعِجَةً وَاحِدَةً فَقَالَ أَلَيْسَ لِي بِهَذَا عَزْزٌ فِي الْخَطَابِ ﴿۲۳﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعِجَتِكَ إِلَى نَعِجَةٍ ثَوَاتٍ كَثِيرٍ مِنَ الْخُلُكَاءِ لِيَمْنَى بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَئِلَّا تَأْمُرُوا وَلَهُنَّ دَاوُدُ الْمَا فَتَنَّهُ فَاسْتَعْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿۲۴﴾

فَقَعَرَ نَآلَهُ ذَلِكَ ثَوَاتٍ لَهُ عِنْدَ نَا لَزُلْفَى وَحَسَنَ مَا يَ ﴿۲۵﴾

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ لِّمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿۲۶﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظُنُّ

گفتند مترس ما دو خصوصت کننده ايم ستم کرده است بعض مابربعض پس حکم کن میان مابراستی وجور مکن ودلالت کن مارا براه راست (۲۲) .

این برادر من ست بدست اوست نودونه میش وپیش من يك میش ست پس گفت این شخص بمن بسیار این يك میش را ودرستی کرد بامن درسخن گفتن(۲۳) .

گفت داود هرآئینه ستم کرد بر تو بخواستن میش توتا بهم آرد بمیشهای خود وهرآئینه بسیاری ازشریکان ستم می کنند بعض ایشان بر بعضی مگر آنانکه ایمان آوردند وکارهای شائسته کردند واندک اندایشان وشناخت داود که ماآزموده ايم اورا پس طلبِ آمرزش کرداز پرورد گار خود و بیفتاد سجده کنان وبازگشت بخدا (۲۴) .

پس بيامرزيديم اورا آن لغزش او وهرآئینه اورانزد ما قربت ست ونيکوبازگشت ست (۲۵) .

گفتيم ای داود وهرآئینه ساختيم تراجانشين (پادشاه) درزمین پس حکم کن میانِ مردمان براستی وپيروی مکن خواهش نفس را که آن گمراه کند ترا ازراهِ خدا هرآئینه آنانکه گمراه می شوند ازراهِ خدا ایشان راست عذابِ سخت بسبب آنکه فراموش کردند روزحساب را (۲۶) .

ونيفريدیم آسمان و زمین را وآنچه

الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِن النَّارِ ﴿۳۵﴾

أَمْ جَعَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ جَعَلَ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿۳۶﴾

كَيْتَبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۳۷﴾

وَهَبْنَا لِذَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۳۸﴾

لَا تُعْرِضْ عَلَيْهِ يَا عِصَى الصُّفْنَةِ الْجِنَادُ ﴿۳۹﴾

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْغَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْجَنَابِ ﴿۴۰﴾

رُدُّوهُمْ عَلَى طَافِقٍ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿۴۱﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَكَّابَ ﴿۴۲﴾

در میان این هاست بیهوده این گمان
کافران ست پس وای کافران را از عقوبت
آتش (۲۷) .

ایامی سازیم آنان را که ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند مانند فساد
کنندگان در زمین آیامی سازیم پرهیزگاران
رامانند بدکاران (۲۸) .

این قرآن کتابیست بابرکت که فرود
آوردیم اورا بسوی توتا مردمان تأمل کنند
در آیات او تاپند گیرند خداوندان خرد
(۲۹) .

وعطا کردیم داود رافرنزدی سلیمان نام
نیکوینده بود سلیمان هر آئینه اورجوع
کننده بود بخدا (۳۰) .

یادکن چون نموده شد اورا وقت شامگاه
اسپان تیزرو (۳۱) .

پس گفت هر آئینه دوست داشتم این
اسپان را از قبیل رغبت بمال اعراض کنان
از ذکر پرورد گار خود تا آنکه پنهان شد
آفتاب در پرده (۱) (۳۲) .

باز گردانید این اسپانرا بر من پس شروع
کرد دست رسانیدن بساقها و گردن ها (۲)
(۳۳) .

وهر آئینه آزمودیم سلیمان را و انداختیم
بر تخت او کالبدی باز رجوع

(۱) یعنی نماز عصر فوت شد .

(۲) یعنی ذبح کرده ساق آنها را بریده از جهت غیرت بر ذکر خدای تعالی والله اعلم .

کرد بخدا^(۱) (۳۴) .

گفت ای پروردگار من بیامرز مرا و عطا کن مرا آن پادشاهی که راست نیاید هیچکس را غیر از من هر آینه توئی بخشاینده (۳۵) .

پس مسخر گردانیدیم برای او باد را میرفت به فرمان او بآهستگی روان شده هر جاکه خواسته باشد (۳۶) .

و مسخر گردانیدیم دیوان را هر عمارت بناکننده و هر فرورونده بدریا (۳۷) .

و مسخر گردانیدیم دیوان دیگر رادست و پاهم بسته در زنجیرها (۳۸) .

گفتیم این ست بخشش ما پس عطا کن یانگاهداری غیر آنکه باتوحساب کرده شود (۳۹) .

و هر آینه اورانزد ماقربت ست و نیکو بازگشت ست (۴۰) .

و یادکن بنده ما ایوب را چون ندا کرد به پروردگار خود که دست رسانیده است مرا شیطان برنجوری و درد (۴۱) .

گفتیم بزن زمین را به پای خود ناگهان آن چشمه باشد که مهیا برای غسل سرد بود و آشامیدنی باشد (۴۲) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِإِنْسَانٍ مِّنْ بَعْدِي أَنِ يَكُنَ أَنتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَنَحْنُ أَلَهُ الرِّيحِ نَحْمَوِي بِأَمْرِهِ رُحَامَ حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيْطَانُ كُلُّ بَنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿٣٧﴾

وَالْآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

وَأَن لَّهُ عِندَنَا الزُّلْفَىٰ وَحُسْنُ مَّآبٍ ﴿٤٠﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصِيبٍ وَعْدَآبٍ ﴿٤١﴾

أَكْمَلْ بِرَحْمَتِكَ هَذَا غُغْغَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام از امراء خود منقص شد و بخاطر آورده که امشب باصدزن جماع کنم و هرزنی پسری زاید و هر یکی شهنشواری باشد جهاد کننده مرا احتیاج متعلق امر را نافتد فرشته گفت انشاء الله بگو سلیمان سهو کرد پس هیچ زن حامله نشد الا ینک زن طفل ناقص الخفقت زاد و آن طفل را بر تخت سلیمان انداختند سلیمان علیه السلام متنبه شد و رجوع به رب العزت کرد واللہ اعلم .

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِمَّا لَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا ذِكْرِي
لِأُولَى الْأَبَابِ ۝۳۷

وَحُذِّبِيكَ ضَعُفًا فَاصْرَبِي بِهِ وَلَا تَحْذَنْكِ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝۳۸

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا زَيْنَ الْعَمْرِ وَابْنَ عِصْمَةَ وَابْنَ عِصْمَةَ وَابْنَ عِصْمَةَ
وَالْأَبْصَارِ ۝۳۹

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرِي الْكَلَامِ ۝۴۰

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَبِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْكُفَّارِ ۝۴۱

وَأَذْكُرْ سَمِيلَ وَابْنَ عِصْمَةَ وَابْنَ عِصْمَةَ وَابْنَ عِصْمَةَ
وَالْأَبْصَارِ ۝۴۲

هَذَا ذِكْرُنَا لِبَنِي عِصْمَةَ وَابْنَ عِصْمَةَ ۝۴۳

جَدَّتْ عَدْنُ الْمُفْتَحَةِ لَهَا الْأَبَابِ ۝۴۴

مُنْكَبٍ فِيهَا عَدْنُ عَدْنٍ فِيهَا عَدْنُ عَدْنٍ وَابْنَ عِصْمَةَ ۝۴۵

وعطا کردیم اورا اهل خانه او و مانند ایشان
همراه ایشان بخشاشی از نزد خود و پندی
خداوندانِ خرد را (۴۳) .

و گفتیم بگیر بدست خود دسته شاخه‌پس
بزَن بَانَ^(۱) و خلاف سوگند مکن هر آئینه
ما و را یافتیم شکبیا نیک بنده بود ایوب
هر آئینه او رجوع کننده بخدا بود^(۲) (۴۴) .

و یاد کن بندگان ما ابراهیم و اسحق
و یعقوب را خداوندان دست ها و چشم
ها^(۳) (۴۵) .

هر آئینه ما میکرو ساختیم ایشانرا برای
خصلتی پاک که یاد کردن آخرت
ست (۴۶) .

و هر آئینه ایشان نزد ما از برگزیدگان نیکان
بودند (۴۷) .

و یاد کن اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را
و هریکی از نیکان بودند (۴۸) .

این قرآن پندی هست و هر آئینه پرهیزگاران
را نیک بازگشت ست (۴۹) .

بوستانهای دائم ست کشاده کرده برای
ایشان دروازه ها (۵۰) .

تکیه کنان در آنجا می طلبند آنجامیوه
بسیار و شراب را (۵۱) .

(۱) یعنی زن خود را .

(۲) یعنی ایوب علیه السلام سوگند خورده بود که زن خود را صدضربه بزند خدای تعالی
بروی سهل ساخت .

(۳) یعنی علم و عمل هر دو بکمال داشتند و الله اعلم .

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الظُّرُبِ أَتْرَابٌ ⑤

هَذَا مَا نُوْعِدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ⑥

إِنَّ هَذَا الرِّزْقَ مَالُهُ مِنْ تَقَادِرِ ⑦

هَذَا وَإِنْ لِلظَّالِمِينَ أَكْثَرُ مَا يَبِ ⑧

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَقْسُوا إِلَيْهَا ⑨

هَذَا فَلْيَذُقُوا حَيْثُ وَغَسَّاقُ ⑩

وَأَخْرَجُوا مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجُ ⑪

هَذَا قَوْمٌ مُقْتَحِمُونَ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ⑫

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَأَمْوَاجٌ كُفْرًا أَنْتُمْ قَدْ مَتَّوْهُ لَنَا فَيَسْ
الْقَرَارُ ⑬

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا أَزِدْهُ عَذَابًا بِأُضْعَافٍ أَلَّا نَكْفِرَ ⑭

وَقَالُوا مَا لَنَا أَلَّا نَرَى إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ نَادِعُهُمْ مِنَ الْآشْرَارِ ⑮

ونزد ایشان باشند زنان فرودآورنده چشم
هم عمر بایکدیگر (۵۲) .

این ست آنچه وعده داده میشود شمارا
برای روز حساب (۵۳) .

هرآئینه این رزق ماست نباشد آنرا هیچ
زوال (۵۴) .

این ست جزا وهر آئینه ازحدگذشتگان را
بدبازگشتی باشد (۵۵) .

که دوزخ است درآیند آنجایس بدآرام گاه
است (۵۶) .

این عذاب آب گرم ست وزرداب ست
پس باید که بجشید آنرا (۵۷) .

وعذابی دیگرست مانند این انواع مختلف
(۵۸) .

این ^(۱) قومیست درآینده باتش همراه شما
متبوعان گویند زمین کشاده مباد برایشان
هرآئینه ایشان درآیندگان آتش اند (۵۹) .

تابعان گویند بلکه بر شمارمین کشاده مباد
شمایش آوردید عذاب را برای ما پس
بدقرارگاهی ست دوزخ (۶۰) .

گویند ای پرورد گارماهرکه آئین قدیم
ساخته باشد برای ماکفر پس زیاده بکن
درحق اوعقوبت درآتش (۶۱) .

وگفتند اهل دوزخ چیست مارا که نمی
بینیم مردانی را که می شمردیم ایشانرا

(۱) چون تابعان خواهند که بدوزخ درآیند متبوعان را گفته شود .

ازبدان^(۶۲) .

آیا مسخره می‌گرفتیم ایشان را یا برگشته است از ایشان دیده‌ها^(۶۳) .

هرآئینه این راست ست مراد از آن خصومت کردنِ اهل دوزخ ست بایکدیگر^(۶۴) .

بگوزاین نیست که من ترساننده ام و نیست هیچ معبود برحق مگر خدای یگانه زیادقوتند^(۶۵) .

پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان این‌هاست غالب آمرزگار^(۶۶) .

بگواین خبری بزرگ ست^(۶۷) .

شمازوی روگرداننده اید^(۶۸) .

نیست مراهیچ دانش بحال این جماعت بلند قدر ازفرشتگان چون بایکدیگر سوال وجواب میکنند^(۶۹) .

وحی فرستاده نمی شود بسوی من مگر آنکه من ترساننده آشکارم^(۷۰) .

ویادکن چون گفت پروردگار توبه فرشتگان هرآئینه من آفریننده ام آدمی را ازگل^(۷۱) .

پس چون راست کنم او را و بدمم دروی روح خود را پس درافتید او را سجده کنان^(۷۲) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان همه یک جا^(۷۳) .

أَتَذَرُهُمْ يُخَافُونَكَ يَا أَعْمَى الْأَبْصَارِ ۝۶۲

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَافُهُمْ أَهْلُ النَّارِ ۝۶۳

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَنِ الْوَالِدُ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝۶۴

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ۝۶۵

قُلْ هُوَ نَبِيُّ اعِظْهُمْ ۝۶۶

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝۶۷

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْمَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۝۶۸

إِنْ يُؤْمِنُ إِلَّا إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝۶۹

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ۝۷۰

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ يَسْجُدُونَ ۝۷۱

فَسَجَدَ الْمَلَأِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ۝۷۲

(۱) یعنی فقراء مسلمین .

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

مگر شیطان سرکشی کرد و شد از کافران (۷۴) .

قَالَ إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي
اسْتَكْبَرْتَ أَذُكَّنْتُ مِنَ الْعَالَمِينَ ۝

گفت خدای شیطان چه چیز بازداشت
ترا از آنکه سجده کنی چیزی را که
آفریدمش بدودست خود آیاتکبر کردی یا
بحقیقت هستی از بلند قدران (۷۵) .

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ۝

گفت من بهترم از وی آفریدی مرا از آتش
و آفریدی او را از گِل (۷۶) .

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَاذَا أَنْتَ رَجُومٌ ۝

گفت بیرون شواز بهشت هر آینه تورانده
شده ای (۷۷) .

وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۝

وهر آینه بر تو لعنت من باد تا روز جزا
(۷۸) .

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝

گفت ای پروردگار من پس مهلت ده مرا
تا آنروز که برانگیخته شوند مردمان (۷۹) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۝

گفت هر آینه تو از مهلت داد گانی (۸۰) .
تا روز آن وقت معین (۸۱) .

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۝

گفت شیطان پس قسم بعزت تو که البته
گمراه کنم ایشانرا همه (۸۲) .

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۝

الآبندگان خالص کرده تو از ایشان (۸۳) .

إِلَّا عِبَادَكَ خَالِصِينَ ۝

فرمود پس سخن راست ست این و
سخن راست میگویم (۸۴) .

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ۝

البته پرکنم دوزخ را از تو و از آنانکه پیروی
تو کنند از ایشان همه یکجا (۸۵) .

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ۝

بگوسوال نمی کنم از شما برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی را و نیستم از تکلف کنند
گان^(۱) (۸۶) .

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ۝

(۱) یعنی دعوی وحی نه کنم بغیر تحقیق .

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۝

وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا
لَهُ الدِّينَ ②

أَلِلَّهُ الدِّينَ الْحَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُوا إِلَى اللَّهِ وُجُوهَنا ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
كَذِبٌ كَبِيرٌ ③

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ
سُبْحَانَكَ هُوَالَهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ④

نست قرآن مگرپندی عالم هارا (۸۷) .
والبتہ خواہید دانست صدق آنرا بعد
زمانی (۸۸) .

سورہ زمر مکی است و آن ہفتاد پنج
آیت و ہشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مہربان .
فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۱) .
ہر آئینہ ما فروفرستادیم بسوی تو کتاب را
براستی پس عبادت کن خدا را خالص
کرده برای او پرستش را (۲) .
آگاہ باش مرخدا را است (۱) پرستش
کردن خالص (۲) و آنانکہ دوستان گرفتند
بجز خدا (و گفتند) عبادت نمی کنیم
ایشان را مگر برای آنکہ نزدیک سازند ما را
بخدا در مرتبہ قرب ہر آئینہ خدا حکم
میکنند میان ایشان در آنچه ایشان در آن
اختلاف دارند ہر آئینہ خدا راہ نمی
نماید کسی را کہ او دروغگو
بسیار ناسپاس است (۳) .
ا گرخواستی خدا کہ فرزند گیرد البتہ
برگزیدی از آنجملہ کہ خلق کردہ ست
چیزی را کہ میخواست پاکی اوراست
اوست خدای یگانہ باقوت (۴) .

(۱) یعنی مقبول نزد اوست .

(۲) یعنی بغیر شرک .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُونُ الْكَيْلُ عَلَى النَّهَارِ
وَيَكُونُ النَّهَارُ عَلَى الْكَيْلِ وَسُحَّرَ السَّمْسُ وَالْقَمَرُ كُلٌّ يَجْرِي
لِإِجَالٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ⑤

آفرید آسمان ها و زمین بتدبیر درست می
پیچاند شب را برورز و می پیچاند روز را
برشب و رام ساخت خورشید و ماه را
هریکی میرود در زمان معین آگاه باش
اوست غالب آمرزنده (۵) .

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلْ مِنْهَا زَوْجَهَا وَآتَىٰ لَكُمْ
مِنْ الْأَنْعَامِ كَثِيرَةً ۖ أَنْزَلَ لَكُمْ فِي بُطُونِ أَمْهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ
بَدَخَاتٍ ۚ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ قَالِ تَعْرِفُونَ ⑥

آفرید شما را از یک شخص بازیا فرید از آن
شخص زنش را و فرورفتاد برای شما
از چهار پایان هشت قسم ^(۱) می آفریند
شمارا در شکم های مادران شما یک نوع
آفریدن بعد از آفریدن دیگر در تاریکی های
سه گانه ^(۲) این ست خدا پروردگار شما
اوراست پادشاهی نیست هیچ معبود
برحق مگر او پس از کجا گردانیده
میشوید (۶) .

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي عَنَّا ۚ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ
وَلَنْ تَشْكُرُوا ۖ وَابْرِضْهُ لَكُمْ وَلَا تَزِدْوا زُرَّةً ۚ وَذَرَاخِرِي ثُمَّ إِلَىٰ
رَبِّكُمْ فَرْجِعْهُمْ قَبِيلَهُمْ يَأْتِيَنَّكُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِ يَنْزِيلُ
الْصُّدُورِ ⑦

اگر ناسپاسی کنید پس هر آئینه خدا بی
نیازست از شما و نمی پسندد در حق بندگان
خود ناسپاسی را و اگر سپاسداری کنید
پسند کند او را برای شما و بر ندارد هیچ
بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار
شما با گشت شماست پس خبر دهد شمارا
بآنچه می کردید هر آئینه او داناست
بمکنون سینه ها (۷) .

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ فَهُوَ عَارِضٌ مُّبِينٌ ۚ إِلَيْهِ تُرْجَعُ إِذَا حَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِّنْهُ نَبَىٰ ۚ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لَهُ

و چون برسد آدمی را رنجی دعا کند
بجناب پروردگار خود رجوع کرده بسوی
او باز چون عطا کندش نعمتی از نزد

(۱) یعنی نروماده از شترگا و گوسفند و بز و الله اعلم .

(۲) یعنی مشیمه و رحم و بطن و الله اعلم .

أَنذَارُ الْيُضَلِّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ مَتَّعْتُكُمْ بِكُلِّ مَتَّعٍ وَلَقَدْ أَتَى
إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ①

خود فراموش سازد آنچه دعا میکرد
بجهت اوپیش ازین ومقررکند برای خدا
همسران راتاگمراه کند ازراه خدا بگو بهره
مندباش بکفر خود اندک زمانی هراتینه تو
ازاهل دوزخی (۸) .

أَمَّنْ هُوَ قَائِمٌ أَنَا أَيْلٌ سَاجِدٌ أَوْ قَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُوَ آخِرَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْئَلُونَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ②

(آیا آن ناسپاس مشرک بهترست) یا کسیکه
اوعبادت کننده است درساعتهاى ازشب
سجده کنان وایستاده شده می ترسد
ازآخرت وامیدمیدارد رحمت پروردگار
خودرا بگوآیا برابر میشوند آنانکه می
دانند وآنانکه نمیدانند جزاین نیست که
پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۹) .

قُلْ يُعْبَادُوا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَارْضُ اللَّهُ بِإِسْمَائِي
الضُّمُورُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ③

بگو(یامحمد) ازطرف من ای بندگان من
که ایمان آورده اید بترسید ازپروردگار
خودمرآنراکه نیکوکاری کردند درین دنیا
حالت نیک باشد وزمین خدا کشاده است
جزاین نیست که تمام داده میشودصابران
را مزدایشان بیشمار^(۱) (۱۰) .

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ④

بگو هراتینه فرموده شده مرا که عبادت
کنم خدای را خالص ساخته برای
اوپرستش (۱۱) .

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ⑤

وفرموده شد مرابآنکه باشم نخستین
مسلمانان (۱۲) .

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑥

بگو هراتینه من میترسم اگر نافرمانی پرورد
گارخود کنم ازعذاب روزبزرگ (۱۳) .

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ⑦

بگوخدارا عبادت میکنم خالص ساخته

(۱) درین آیت تعریض ست بهجرت حبشه .

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنْ الْحَيَرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَاهْتَدَوْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَىٰ ذَٰلِكَ
هُوَ الْخَصِرَانِ الْبُيُوتُ ⑤

لَهُمْ مِنْ دُونِهِمْ طُلُوقٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ هُم مَّنْ ظَلَّ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ
اللَّهُ بِهِمْ عِبَادَةً يَعْبَادُ فَالْقَوْمُ ⑥

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي رَبِّهِمْ ⑦

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ⑧

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُؤْمِنُ
فِي النَّارِ ⑨

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَنْفُسَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً يَحْزَنُونَ
مِنْ نَّحْبِهِمْ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ⑩

برای اوپرستش خود را^(۱) (۱۴) .

پس عبادت کنید هرکرا خواهید بغیر از
خدا بگوهر آئینه زیان کاران آنانند که
در زیان دادند خویشتن را و اهل خود را
روز قیامت^(۲) آگاه باش این مقدمه
همانست زیان ظاهر (۱۵) .

ایشان را از بالای ایشان سایانها باشد از آتش
و از زیر ایشان نیز سایانها این عذاب
میتراشد خدا بآن بندگان خود را ای بند
گان من بترسید از من (۱۶) .

و آنانکه احتراز کردند از آنکه عبادت
کنند او را و رجوع کردند بسوی خدا
ایشانراست مژده پس مژده ده آن بندگان
مرا (۱۷) .

کسانیکه می شنوند سخن پس پیروی می
نمایند نیکوترین آن را ایشانند آنانکه
هدایت کرده است ایشانرا خدا و ایشانند
خداوندان خرد (۱۸) .

پس کسی که ثابت شد بروی وعده
عذاب آیات و خلاص توانی کرد آن دوزخی
را (۱۹) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار
خود ایشانراست محل های بلند بالای آن
محل های دیگر عمارت کرده شده، می رود
زیر آن جویها و عده کرده است خدا

(۱) یعنی از شرک .

(۲) یعنی هلاک کردند خود را و اهل خانه خود را بضلال و اضلال .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ
 ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيمُ فَتَرَاهُ مَصْفًى ثُمَّ يُعَجِّلُهُ
 حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٦٧﴾

أَفَمَنْ سَخَّرَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ
 لِلْعَصِيَّةِ فَوَيْلٌ لِّمَن ذُكِّرَ إِلَهُهُ أَوْ إِلَٰهَكَ فِي صَلَاتٍ مُّبِينٍ ﴿٦٨﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانًى تَقْشَعِرُّ مِنْهُ
 جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ يَلْقَئْنَ جُلُودَهُمْ وَحُلُوًّا مِّمَّ
 إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مَّارٍ ﴿٦٩﴾

أَفَمَن يَتَّبِعِ يَوْجُوهُ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيلَ

خلاف نمی کند خدا وعده را (۲۰) .

آیانه دیدی که خدافروفرستاد از آسمان
 آب پس در آورد آن را به چشمه هادرزمین
 باز بر می آرد بسبب آن کشت را گوناگون
 اقسام اوباز خشک میشود پس می بینی
 آنرا زرد شده باز میکند آنرا ریزه ریزه
 هر آئینه در این مقدمه پندی هست
 خداوندانِ خرد را (۲۱) .

آیا کسی که کشاده کرده است خدا سینه
 او را برای دین اسلام پس او بر روشنی
 باشد از جانب پروردگار خود (مانند سخت
 دلاں ست) پس وای آنرا که سخت
 ست دل ایشان از یاد کردن خدا ایشانند
 در گمراهی ظاهر (۲۲) .

خدا نازل ساخت بهترین سخن، کتابی
 که بعضی او مانند دیگر ست آیات
 دوتو^(۱) موی خیز میشود از شنیدن آن
 پوست های آنانکه میترسند از پروردگار
 خود بعد از آن نرم میشود پوست های
 ایشان و دل های ایشان هنگام ذکر خدا
 این ست هدایت، خدا راه می نماید بآن
 هر کرا خواهد و هر کرا گمراه کند خدا پس
 نیست او را هیچ راه نماینده (۲۳) .

آیا کسی که احترازمی کند بروی خود
 از سختی عذاب روز قیامت^(۲) و گفته شود

(۱) یعنی وعده یا وعید و انداز یا بشارت .

(۲) یعنی بجز روی چیزی نیابد که عذاب را بآن نگه دارد و مانند نجات باشد .

لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۲۴﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَّهُمُ الْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۵﴾

فَإَذَاهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

وَلَعَذَابُ صَرْبِ اللَّائِسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۷﴾

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾

صَوَّبَ اللَّهُ مَثَلًا زَجَلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَزَجَلًا
سَلَمًا لِلرَّجُلِ مَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَحْمَدَ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿۳۰﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾

ستمگاران را بچشید و بال آنچه میکردید
(۲۴).

بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس بیامد بدیشان عذاب از آنجا که
نمی دانستند (۲۵).

پس چشانیدایشانرا خداخواری
درزندگانی دنیا وهرآئینه عقوبتِ آخرت
سخت ترست اگر می دانستند (۲۶).

وهرآئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن ازهرنوع داستان بُود که ایشان پند
گیرند (۲۷).

فرودآوردیم قرآن عربی بی عیب بُود که
ایشان پرهیزکاری کنند (۲۸).

بیان کرد خدا مثال بنده ای که دروی
شریکان مختلف اند وبنده خالص برای
مردی آیا برابرند درصفت ستایش خدای
راست بلکه ییشترایشان نمیدانند^(۱)
(۲۹).

(یا محمد) هرآئینه تو خواهی مُرد و
هرآئینه ایشان خواهند مُرد (۳۰).

بازالبته شماروزقیامت نزد پروردگار
خویش بایکدیگر خصومت خواهید کرد
(۳۱).

(۱) یعنی يك بنده که چند کس مالک او باشند ضائع شود هم چنین کسی که معبودان بسیار را پرستش میکند ضائع ست و بنده ای که خالص برای يك کس ست آن يك کس متولی جمیع امور او باشد همچین کسیکه موحد باشد و مخلص، خدا کارساز اوست والله اعلم.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالْحَقِّ
إِذْ جَاءَهُ الْبَيِّنَاتُ فِي حَقِّهِمْ مَتَوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُنْتَفِعُونَ ﴿۳۳﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّتُكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ﴿۳۷﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمُوتَ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۳۸﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَتَوْفَ

پس کیست ستمگارت از کسی که دروغ
بربست برخدا و دروغ پنداشت دین
راست را چون بیامد باو آیانیست در دوزخ
جائی برای کافران (۳۲) .

وآنکه آورد دین راست را و باورداشت آن
را آنجماعت ایشانند متقیان (۳۳) .

ایشان راست آنچه خواهند نزد پروردگار
ایشان اینست جزای نیکو کاران
(۳۴) .

تا زائل کند خدا از ایشان بدترین آنچه
کردند و بدهد ایشان را مزد ایشان بحسب
نیکوترین آنچه می کردند (۳۵) .

آیا نیست خدا کارساز بنده خود را و می
ترسانند ترا بآنکه غیر خدا بند و هرکرا
گمراه کند خدا پس نیست او راهیچ راه
نماینده (۳۶) .

وهرکرا راه نماید خدا پس نیست او را
هیچ گمراه کننده آیانیست خدا غالب
خداوند انتقام (۳۷) .

و اگر به بررسی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید
بگودیدید آن را که می پرستید بغیر از خدا
اگر خواهد در حق من خدای تعالی سختی
را آیا این بتان دفع کننده سختی او هستند
یا اگر خواهد در حق من بخشاشی آیا این
بتان بازدارنده بخشاش او هستند بگو پس
ست مرا خدا بروی توکل می کنند توکل
کنندگان (۳۸) .

بگوای قوم من عمل کنید بروضع

تَعْمُرُونَ ﴿۳۹﴾

خودهرآئینه من نیز عمل کننده ام بوضع خود پس خواهید دانست (۳۹) .

کسی را که بیایدش عذابی که رسواکنش فروآید بروی عذاب دائم (۴۰) .

هرآئینه مافروود آوردیم بر تو کتاب را برای مردمان براستی پس هرکه راه یاب شد پس نفع اوراست وهرکه گمراه شد پس جزاین نیست که گمراه میشود به ضرر خود ونیستی برایشان نگهبان (۴۱) .

خدای تعالی قبض ارواح میکند هنگام موت آن ها وآن روح که نه مرده است قبض آن میکند در خواب آن پس نگاه میدارد آن را که حکم موت کرده است بروی ومی گذارد آن دیگررا تاوقتی معین هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست برای قومی که تأمل می کنند (۴۲) .

آیا شفاعت کنندگان گرفته اند بغیراز خدا بگو(ایشان را که گرفتید)ا گرچه نمی توانستندهیچ کاری ونمی دانستند (۴۳) .

بگو دراختیار خداست شفاعت همه یک جا مر اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین بازبسی اوگردانیده خواهید شد (۴۴) .

وچون یادکرده شود خداتنها متنفرشود دل های آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت وچون یادکرده شوند آنانکه بجزاوهستند ناگاه ایشان شادمان می شوند (۴۵) .

بگوبارخدایا ای پیداکننده آسمان ها وزمین داننده نهان وآشکار توحکم کنی

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُعْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلْعَالَمِينَ يَا حَقَّ مَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهِ ۖ وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ يَوْمَئِذٍ سَكِينٌ ﴿۴۱﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ كُنَتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

أَمْ آتخذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُعَاءً ۖ قُلْ أَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۴۳﴾

قُلْ لِلَّهِ الشُّفَاعَةُ جَمِيعًا ۚ إِنَّ مَوْلَىٰ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۴۴﴾

وَإِذْ أَذْكُرُ اللَّهَ وَحْدَهُ شَمَّرَتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ۖ وَإِذْ أَذْكُرُ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۵﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِمِ الْغَيْبِ

وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَشْكُرُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۴۶﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنِّي الْآرْضَ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَأَ اللَّهُ مِنَ الظَّالِمِينَ الْكَافِرِينَ ﴿۴۷﴾

وَبَدَأَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۸﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا نَجْدَتَهُ إِذَا حُوِّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۹﴾

قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَخْفَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۵۰﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَهَؤُلَاءِ بِمَعْزِرَتِهِمْ

أَوْكَلِمَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۱﴾

میان بندگان خود در چیزیکه ایشان در آن اختلاف میکردند (۴۶) .

و اگر باشد آنانرا که ستم کردند آنچه در زمین ست همه يك جا و مانند آن همراه آن البته عوض خود دهند آن را بسبب سختی عذاب روز قیامت و ظاهر شد برای ایشان از جانب خدا آنچه گمان نمی داشتند (۴۷) .

و ظاهر شد برای ایشان جزای بد آنچه کرده بودند و درگیرد ایشان را آنچه بدان استهزاء میکردند (۴۸) .

پس چون برسد آدمی راسختی بخواند ما را باز چون بدهیم او را نعمتی از طرف خود گوید جز این نیست که داده شده است این نعمت مرا بنابر دانشی که در منست بلکه این نعمت آزمایشی ست ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۴۹) .

هر آئینه گفتند این سخن را آنانکه پیش از ایشان بودند پس دفع نه کرد از ایشان بلارا آنچه میکردند (۵۰) .

پس رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند آنانکه ستم کردند ازین جماعت خواهد رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند و نیستند ایشان عاجز کننده (۵۱) .

آیا نه دانسته اند که خدا کشاده میسازد رزق را برای هر که می خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد هر آئینه درین کار نشانه هاست قومی را که ایمان می آرند (۵۲) .

بگو (از طرف من) ای آن بندگان من که تجاوز از حد کردند برخود ناامید مشوید از رحمت خدا هر آئینه خدا می‌آمزد گناهان را همه هر آئینه خدا اوست آمرزگار مهربان (۵۳) .

و رجوع کنید بسوی پروردگار خویش و منقاد شوید اورا پیش از آن که بیاید بشما عقوبت بازمد کرده نه شوید (۵۴) .

و پیروی کنید نیکوترین آنچه را که فرو فرستاده شد بسوی شما از جانب پروردگار شما پیش از آن که بیاید به شما عذاب ناگهان و شما خبردار نباشید (۵۵) .

(رجوع بخدا کنید و اتباع قرآن نمائید) بجهت ترس از آنکه گوید شخصی وای پشیمانی من بر تقصیر کردن من در حق خدا و هر آئینه من بودم از تمسخر کنندگان (۵۶) .

یا گوید اگر خدا هدایت کردی مرا البته می‌شدم از متقیان (۵۷) .

یا گوید وقتی که معاینه کند عذاب را کاش مرا رجوعی باشد^(۱) تاباشم از نیکوکاران (۵۸) .

(آنگاه خدا فرماید) آری آمد پیش تو آیات من پس دروغ پنداشتی آنرا و تکبر کردی و بودی از کافران (۵۹) .

و روز قیامت ببینی آنان را که دروغ بستند

قُلْ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ۚ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾

وَاَنِصْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلُمُوْا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُوْنَ ﴿۵۴﴾

وَابْتَغُوا اَحْسَنَ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِفِتْنَةٍ وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿۵۵﴾

اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ لِّمُسُوْمٍ عَلٰۤى مَا فَطَرْتُ فِيْ جَنْبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لِهِنَ الشَّخِيْرِ ﴿۵۶﴾

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدَانِيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۵۷﴾

اَوْ تَقُوْلَ حَيْنَ تَرٰى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِيْ كُوَّةٌ فَاَكُوْنُ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۵۸﴾

بَلٰى قَدْ جَاءَتْكَ اٰیٰتِيْ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاَسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۵۹﴾

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا عَلٰۤى اللّٰهِ وُجُوْهُهُمْ

بر خدا چهره های ایشان سیاه شده است
آیینست در دوزخ جای برای متکبران
(۶۰) .

ونجات دهد خدا متقیان را قرین
رستگاری خویش شده نه رسد بدیشان
سختی و نه اندوهگین شوند (۶۱) .

خدا آفریننده هر چیزست و او بر هر چیز خبر
گیرنده است (۶۲) .

مراوراست کلید های آسمان ها و زمین^(۱)
و آنانکه کافر شدند به آیت های خدا این
جماعت ایشانند زیان کاران (۶۳) .

بگو آیا می فرمائید بمن که پرستش کنم
غیر خدا را ای نادانان (۶۴) .

وهر آئینه وحی فرستاده شد (یا محمد)
بسوی تو و بسوی آنانکه پیش از تو بودند
که اگر شریک خدا مقرر کنی البته نابود گردد
عمل تو و البته شوی از زیان کاران (۶۵) .

بلکه خدا را فقط عبادت کن و بشو
از سپاسداران (۶۶) .

و نه شناختند خدا را حتی شناختن او
و زمین همه يك جا در مشت او باشد
روز قیامت و آسمان ها پیچیده شوند در
دست راست او پاکى او راست و برتر است
از آنکه شریک او مقرر میکنند (۶۷) .

و دمیده شود در صور پس بمیرد هر که
در آسمان ها و هر که در زمین ست

مُسَوَّدَةٌ أَلْيَسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ۝

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِغَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ الشُّوْبُ
وَلَا هُمْ يُخْزَوْنَ ۝

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

قُلْ أَغْفِرُ لِلَّهِ تَأْمُرُونَنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ۝

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ءَلَيْسَ
أَشْرَكَكَ لِيَحْبِطَنَّ عَمَلُكَ وَلِتَكُونَنَّ مِنَ الْخَيْرِينَ ۝

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ۝

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ؕ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالْعَالَمُونَ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

(۱) یعنی مختار و متصرف اوست .

إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِثَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ بِنُجْتٍ يُنظَرُونَ ﴿٥٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئَ بِالْبَاقِيْنَ
وَالشَّهَادَآءِ وَفُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

وَوُضِعَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا
فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ
مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمُ الْآيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ
لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٦١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِمَا كُفَرْتُمْ مَعَى
الْمَلَائِكَةِ يَدْخُلُونَ ﴿٦٢﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا
جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٦٣﴾

مگر آنکه خدا خواسته است بازدمیده شود درصوبار دیگر پس ناگهان ایشان ایستادگاند می نگرند (٦٨) .

وروشن شود زمین به نور پرورد گار خود و نهاده شود نامه اعمال و آورده شود پیغامبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان برآستی و ایشان ستم کرده نه شوند (٦٩) .

تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و خدا دانا ترست بآنچه می کنند (٧٠) .

وروان کرده شود کافران را بسوی دوزخ گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک دوزخ باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشان را نگهبانان دوزخ آیا نیامده بودند به شما پیغامبران از جنس شما می خواندند بر شما آیات پروردگار شما را و می ترسانیدند شما را از ملاقات این روز شما گفتند آری ولیکن متحقق شد حکم عذاب بر کافران (٧١) .

گفته شود درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان در آنجا پس بدجائست متکبران را دوزخ (٧٢) .

وروان کرده شوند آنانکه ترسیدند از پرورد گار خویش بسوی بهشت گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک بهشت و باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشانرا نگاهبانان بهشت سلام بر شما باد خوشحال شدید پس درآئید به بهشت

جاویدان (۷۳) .

وگویند سپاس خدای راست که راست کردبما وعده خود را و عطا کرد ما را زمین جای میگیریم از بهشت هر جا که خواهیم پس نیک مزد کارکنندگان ست بهشت (۷۴) .

و بیینی فرشتگان را گردا گرد شده حوالی عرش تسبیح میگویند همراه ستائش پروردگار خویش و حکم کرده شود میان ایشان براستی ^(۱) و گفته شود ستائش خدای راست پروردگار عالم ها (۷۵) .

سوره غافر - مؤمن مکی است و آن هشتاد و پنج آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَم (۱) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب داناست (۲) .

آمرزنده گناه و پذیرنده توبه سخت کننده عقوبت خداوند توانگری، نیست هیچ معبود برحق مگر او بسوی اوست بازگشت (۳) .

مکابره نمی کنند در آیت های خدا مگر کافران پس در فریب نیندازد ترا آمد و رفت ایشان در شهر ها (۴) .

تکذیب کردند پیش از ایشان قوم نوح و

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا
الْأَرْضَ نَبْتُؤُا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ
أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿۷۳﴾

وَرَى الْمَلَائِكَةُ حَاقِقِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَتُفْصِي بَيْنَهُمُ الْيَقِيْنَ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَم ﴿۱﴾

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۲﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿۳﴾

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْزِرُوا
تَعَالِيَهُمْ فِي إِلَهَادِ ﴿۴﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ ثُوْدٍ وَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ

(۱) یعنی در اختصاص ملاء اعلی .

وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَيَجْعَلُوا
بِالْبَاطِلِ يُدْخِلُوهُ السُّقُوتَ فَأَخَذْنَاهُمْ كَمَا كُنْتُمْ وَعَقَابَ ⑤

وَلَذَلِكَ حَقَّتْ عَذَابِي عَلَيْكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ⑥

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ⑦

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ⑧

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَرَى السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَجَعْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑨

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُبَادِلُونَ كَمَا تَبَدَّلَ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ

جماعت های دیگر بعد از قوم نوح و قصد
کرد هر جماعتی به پیغامبر خود تابگیرند
آنها و مکابره کردند به شبهاتِ یهوده تا
ناچیز سازند بآن سخن درست را پس
گرفتیم ایشان را پس چگونه بود عقوبتِ
من (۵) .

وهم چنین ثابت شد حکم پرورد گارتو
بر کافران که ایشان اهل دوزخ اند (۶)
آنانکه بر میدارند عرش را و آنانکه گرداگرد
عرش اند تسبیح میگویند همراه ستایش
پرورد گار خویش و ایمان می آرند
با و و آفرینش میخوانند برای مومنان
میگویند ای پرورد گار ما فراگرفتی همه
چیز را به بخشایش و دانش پس پیامرزان
را که توبه کردند و پیروی راه تونمودند
و نگاهدار ایشان را از عذاب دوزخ (۷) .

ای پرورد گار ما و در آرایشنا به بوستا
نهای جاودان که وعده کرده ای بایشان
و در آرنیز هر که شائسته کار باشد از پدرانِ
ایشان و زنانِ ایشان و فرزندانِ ایشان
هر آئینه تویی غالب با حکمت (۸) .

و نگاهدار ایشانرا از عقوبت ها و هر کرانگاه
داری از عقوبت ها در آن روز پس هر آئینه
رحم کرده ای بروی و این مقدمه
نگاهداشتن همانست پیروزی بزرگ (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند آواز داده شود
ایشان را که به تحقیق دشمن داشتن خدا

فَقَتَلُوا أَنْفُسَكُمْ ۖ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ
فَتَكْفُرُونَ ﴿۱۰﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا قَالُوا بِمَا كَفَرْتُمْ
يُذْخِرُكُمْ فِيهِ ۚ ﴿۱۱﴾

ذَٰلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ
تُؤْمِنُوا ۚ قَالُوا لَعَنَ اللَّهُ الْعَجْلِينَ ﴿۱۲﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿۱۳﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿۱۴﴾

لَقَبِيعُ الدَّارِجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْزِلَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿۱۵﴾

يَوْمَ هُمْ بَايَرُونَ ؕ لَا يَخَفُ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ مَنٌ ۚ لَّيْسَ

شمارا وقتیکه خوانده می شدید درد دنیا
بسوی ایمان پس کافر می مانند زیاد
ترست از دشمن داشتن شما خود را (۱۰).
گویند ای پروردگار ما می راندی ما را دوبار
زنده گردانیدی ما را دوبار پس اعتراف
کردیم به گناهان خود پس آیا بسوی
بیرون رفتن راهی هست یعنی حیلہ ای
هست (۱۱) (۱۱).

این عذاب بسبب آنست که چون یاد کرده
میشد خداتنها انکار میکردید و اگر شریک
او مقرر کرده میشد باور میداشتید پس
فرمان خدای بلند قدر و بزرگوار راست
(۱۲).

اوست آنکه مینماید شمارا نشانه های
خود و فرو میفرستد برای شما از آسمان
رزق را و پندپذیر نمی شود مگر کسیکه
رجوع میکند بخدا (۱۳).

پس یاد کنید خدا را، يك جهت ساخته
برای اوعبادت را اگرچه ناخوش دارند
کافران (۱۴).

اوست بلند کننده مرتبه ها خداوند
عرش، می اندازد روحی را از فرمان خود
بر هر که خواهد از بندگان خود تا برساند آن
بنده از روز ملاقات (۱۵).

روزی که ایشان بیرون آیند (۲) پوشیده نباشد

(۱) یعنی گویند با خدا و فرشتگان .

(۲) یعنی از قبور .

الْمَلِكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۱۵﴾

الْيَوْمَ تُعْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ لِلَّهِ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿۱۵﴾

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْزَاقِ إِذْ يَقُولُ لَدَىٰ الْمَعَارِجِ كَاطِبِينَ ؕ
مَالِ الْظَالِمِينَ مِنْ حَبِيبٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿۱۵﴾

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿۱۵﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَفْضُلُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿۱۵﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاكِ ﴿۱۵﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَلَكَرُوا

بر خدا از ایشان چیزی (خدا فرماید)
کراست پادشاهی امروز (باز خود جواب
دهد) مر خدای یگانه غالب را (۱۶) .

امروز پاداش داده شود هر شخصی بحسب
آنچه کرده است هیچ ستم نیست امروز
هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است
(۱۷) .

و بترسان ایشان را از روز قیامت آنگاه که
دلها نزدیک چنبر گردن باشند پُر شده از غم
نیست ستمگاران را هیچ دوستی و نه
شفاعت کننده ای که سخن او قبول کرده
شود (۱۸) .

میداند خدا خیانت چشم هارا و آنچه پنهان
میدارند سینه ها (۱۹) .

خدا حکم میکند بر راستی و آنانکه کافران
می پرستند ایشان را بجز خدا حکم نمی
کنند به چیزی هر آئینه خدا همونست
شنواینا (۲۰) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگردند
چگونه بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان
بودند، بودند زیاده تر از ایشان به قوت
و به نشانه هادرزمین^(۱) پس گرفتار کرد
ایشانرا خدا بگناهان ایشان و نه بود ایشان
را از خدا هیچ پناه دهنده (۲۱) .

این عقوبت بسبب آن بود که می آمدند
بایشان پیغامبران ایشان به نشانه هاپس

(۱) یعنی محل ها و قلعه ها بسیار بنا کردند .

ایشان کافر شدند پس گرفتار کرد ایشانرا خدا، هر آئینه خداتوانا سخت عقوبت ست (۲۲) .

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خویش و حجت ظاهر (۲۳) .

بسوی فرعون وهامان وقارون پس گفتند جادوگری دروغگو ست (۲۴) .

پس چون آمد بدیشان به پیغام راست از نزدیک ما گفتند بکشید فرزندانِ آنانکه ایمان آوردند همراه اووزنده گذاریدزنان ایشان را ونیست حيله سازى کافران مگر در تباهى (۲۵) .

وگفت فرعون ای یاران بگذارید مراتابکشم موسی را وباید که دعا کند پروردگار خویش را هر آئینه من می ترسم از آنکه بدل کند دین شمارا یا پدید آرد در زمین فساد را (۲۶) .

وگفت موسی هر آئینه من پناه گرفتم به پروردگار خود و پروردگار شما از شر هر متکبری که باور نمیدارد روز حساب را (۲۷) .

وگفت مردی مسلمان از خویشان فرعون که پنهان میداشت ایمان خود را آیامی کشید مردی را بسبب آنکه میگوید پروردگار من خداست وهر آئینه آورده است پیش شما نشانه ها از جانب پروردگار شما و گریفرض دروغگو باشد پس وبال دروغگوئی او براوست و اگر راست گو باشد البته برسد به شما بعض آنچه

فَاَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝۳۱

وَلَقَدْ ارْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ۝۳۲

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ۝۳۳

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ۝۳۴

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذُرِّيَّتِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ۝۳۵

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝۳۶

وَقَالَ رَبُّنَا لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ لَا تَسْبِقُ لَهُ الْإِنشَاءُ أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا فَلَيْسَ بِهِ عَنْكُمُ بَعْضُ الَّذِي يَعْبُدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ سَوْفٍ كَذَّابٌ ۝۳۷

وعدہ میدہد شمارا ہر آئینہ خدا راہ نمی
نماید کسی را کہ باشد از حد گذرنده
دروغ گو (۲۸) .

ای قوم من شماراست پادشاهی امروز
غالب شدہ در زمین پس کہ نصرت
دھمارا از عذاب خدا اگریاید بما گفت
فرعون مصلحت نمی دھم شمارا مگر
آنچه ادراک میکنم ودلالت نمی کنم
شمارا مگر براہ راستی (۲۹) .

وگفت شخصی کہ ایمان آورده بود ای
قوم من ہر آئینہ من می ترسم بر شما زمانند
روز جماعت های پیشین (۳۰) .

مانند صورتِ حالِ قومِ نوح و عاد و ثمود
و آنانکہ بعد از ایشان بودند و خدا ارادہ
ستم نمی کند بر بندگان (۳۱) .

وای قوم من ہر آئینہ می ترسم
بر شما از روزِ آواز دادن بایکدیگر (۳۲) .

روزیکہ روبگردانید پشت دادہ، نبود
شمارا از خدا هیچ نگاہ دارندہ و ہرکرا
گمراہ سازد خدا پس نیست اورا هیچ راہ
نمایندہ (۳۳) .

و ہر آئینہ آمدہ بود پیش ازین بشمایوسف
بہ نشانہ ہا پس ہمیشہ در شک
بودید از آنچه آورده بود پیش شما آنرا
تا وقتیکہ بمرد چون گفتید نخواہد
فرستاد خدا بعد از وی پیغامبری را ہمچنین
گمراہ میکند خدا کسی را کہ ہست او از
حد در گذرنندہ شک آرندہ (۳۴) .

آناراکہ مکابره می کنند در آیاتِ خدا بغیر

يَقَوْمِ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَهَرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا
مِنْ بَنِي اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ
إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وَقَالَ الْكِنَانِيُّ أَمِنْ يُقَوْمٍ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ
يَوْمِ الْأَحْزَابِ ۝

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثُودٍ وَالَّذِينَ
مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعِبَادِ ۝

وَيَقَوْمُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۝

يَوْمَ تَوَلَّوْنَ مُذْبِحِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضِلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْيَاقِينِ فَهَازِلُهُمْ
فِي شَتَّى مَمَاجِدٍ كَرِيمٍ حَقِّ إِذَا هَكَذَا قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ
مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ۝

لِلَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كِبَرٌ مِمَّا نَحْنُ

عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطِيعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ ۝

حجتی که آمده باشد پیش ایشان سخت ناپسند شداین مکابره ایشان نزدیک خدا و نزدیک آنانکه ایمان آوردند همچنین مهرمی نهد خدا بر هر دل متکبر سرکش . (۳۵)

وَقَالَ فِرْعَوْنُ لِهَامُنُ ابْنِ صَاحِبِ الْأَسْبَابِ ۝

وگفت فرعون ای هامان بساز برای من کو شکی تاباشد که برسم باین راه ها . (۳۶)

أَسْبَابَ السُّلُوبِ فَأُطِيعَ إِلَى الْوُفُوسِ وَإِنِّي لَكُنَّةٌ كَاذِبًا
وَكَذَلِكَ يُزَيِّنُ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا
كُنَّ فِرْعَوْنُ إِلَّا فِي تَبَابٍ ۝

راه های آسمان ها تادرنگرم بسوی پروردگار موسی و هرائینه دروغگو می پندارمش و همچنین آراسته شد در نظر فرعون عمل بد او و باز داشته شد از راه صواب و نبود حیلۀ سازی فرعون مگردرتباهی (۳۷) .

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَهْدَاكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وگفت آنکه ایمان آورده بود ای قوم من پیروی من کنید تادلالت کنم شمارا براه راست (۳۸) .

يَقُومُوا لَهَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاءً ۚ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝

ای قوم من جزاین نیست که این زنگلانی اندک بهره است و هرائینه آخرت همونست سرای همیشه بودن (۳۹) .

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا لَهَا وَمَنْ عَمِلَ
صَالِحًا مِمَّنْ ذَكَرُوا أَنفِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْرُوهَا فِيهَا بَعْدَ حِسَابٍ ۝

هرکه بعمل آرد کار بد جزا داده نخواهد شد الا مانند آن و هرکه بجآرد کار شائسته خواه از جنس مرد خواه از جنس زن و او مومن بود پس درآیند آنجماعت به بهشت رزق داده شود ایشان را آن جایی شمار (۴۰) .

وَيَقُومُوا إِلَىٰ أَدْعُوكُمُ إِلَى الْعِبَادَةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى الْتَارِ ۝

و ای قوم من چیست مرا که میخوانم شمارا بسوی نجات و شما میخوانید مرا بسوی دوزخ (۴۱) .

میخوانید مابسوی آن که کافر شوم
بخدا و شریک او مقرر کنم چیزی که نیست
مرا بحقیقت آن علم و من میخوانم شمارا
بسوی خدا غالب آمرزگار (۴۲) .

بی شبهه چیزی که شما میخوانید مرا
بسوی آن نیست آن چیز را قبول کردن دعا
نه درد دنیا و نه در آخرت و بی شبهه بازگشت
مابسوی خداست و بی شبهه از حد
گذشتگان ایشان اندا هل دوزخ (۴۳) .

پس یادخواهید کرد آنچه می گویم به شما
و می سپارم امر خود را بخدا هر آینه خدا
بیناست باحوال بندگان (۴۴) .

پس نگاهداشت او را خدا از سختی های
آنچه مکر کرده بودند ایشان و فراگرفت
بخویشان فرعون عذاب سخت (۴۵) .

آتش که حاضر کرده میشوند بر آن بامداد
و شام و روزی که قائم شود قیامت گوئیم
خویشان فرعون را در آید در سخت ترین
عذاب (۴۶) .

و یادکن چون باهم مجادله میکنند در دوزخ
پس گویند ناتوانان سرکشان را هر آینه
ماتابع بودیم شمارا پس آیا شما دفع
کننده هستید از سرمایک حصه از عقوبت
آتش (۴۷) .

گویند سرکشان هر آینه ما همه در آتشیم
هر آینه خدا فیصله کرده است در میان بند
گان (۴۸) .

و گویند آنانکه در آتش اند نگاهبانان دوزخ
را دعا کنید بجناب پرورد گار خویش

تَدْعُونِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأَشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُم إِلَى الْعَزِيْزِ الْعَقْلِ ﴿٤٠﴾

لَا جُورَ لَنَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَّرَكْنَا إِلَى اللَّهِ وَإِنَّ الْمُسْرِفِينَ
هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤١﴾

مَسَدُّ كُؤُودٍ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَقْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ بَصِيرٌ يَا بَصِيْرُ ﴿٤٢﴾

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَاحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ
سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٣﴾

الَّذِينَ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ تَدْخُلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٤﴾

وَإِذْ يَتَحَفَّظُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُّقْتَدُونَ
عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ النَّارِ ﴿٤٥﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا فِيهَا كُرًى فَلَمَّا جَاءَ
بَيْنَ الْجَبَلِ ﴿٤٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ

يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ۝

تاسبک کند از ما حصه يك روزی از عذاب
(۴۹) .

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَاذْعُوْا وَمَا ذَعُوْا إِلَّا كُفْرًا ۝
الَّذِي ضَلَّ ۝

گویند نگاهبانان آیا نمی آمدند بشما
پیغمبران شما به معجزه ها گویند آری،
نگاهبانان گویند پس شما دعا کنید و
نیست دعای کافران مگر در تباهی (۵۰) .

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ۝

هر آئینه ما نصرت دهیم پیغامبران خویش
را و آنان را که ایمان آوردند در
زندگانی دنیا و نیز روزیکه قائم شوند
گواهان (۵۱) .

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝

روزی که سودنه دهد ستمگاران را
عذر آوردن ایشان و ایشانراست لعنت
و ایشانراست عقوبت آن سرای (۵۲) .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ
الْكِتَابَ ۝

وهر آئینه دادیم موسی را هدایت و وارث
کتاب ساختیم بنی اسرائیل را (۵۳) .
برای راه نمودن و پنددادن خداوندان
خرد را (۵۴) .

هُدًى وَذُرِّيَّ لَأُولَى الْأَلْبَابِ ۝

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا راست
است و آمرزش طلب کن برای گناه خود
و تسبیح گو با ستایش پرورد گار خود به
شام و بامداد (۵۵) .

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْغَيْثِ وَالْإِبْكَارِ ۝

هر آئینه آنانکه مکابره میکنند در آیت های
خدا بغیر حجتی که آمده باشد بایشان
نیست درسینه های ایشان مگر اراده غلبه
که نیستند ایشان رسنده بآن پس پناه
طلب کن از خدا هر آئینه خدا اوست

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَعْرِضُونَ
أَنَّهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِالْغِيَةِ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

شنواینا (۵۶) .

هرآئینه آفریدن آسمان ها و زمین بزرگ ترست از آفریدن آدمیان^(۱) ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۵۷) .

و برابر نیستند نابینا و بینا و برابر نیستند آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند بابدکار، اندکی پندپذیری شوید (۵۸) .

هرآئینه قیامت آمدنی ست نیست شك در آن ولیکن اکثر مردمان باورنمیدارند (۵۹) .

و گفت پروردگار شما دعا کنید بجانب من تا قبول کنم دعای شما را هرآئینه آنانکه تکبر می کنند از عبادت من داخل خواهند شد به دوزخ خوار شده (۶۰) .

خدای آنست که آفرید برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و آفرید روز را بوجهی که در آن دیدن یکدیگر باشد هرآئینه خدا خداوند فضل ست بر مردمان ولیکن اکثر مردمان شکر نمی کنند (۶۱) .

اینست خدا پروردگار شما آفریننده هر چیز نیست هیچ معبود بر حق بجزوی پس چگونه برگردانیده میشوید (۶۲) .

همچنین برگردانیده می شوند آنانکه بآیات خدا انکار میکردند (۶۳) .

خدای آنست که ساخت برای شما زمین را قرارگاه و آسمان را سقف و صورت

لَخَلَقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

وَمَا يَسْتَوِی الْاَعْمٰی وَالْبَصِيْرَةُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا النَّٰسُ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

اِنَّ السَّاعَةَ لَا تَمِيْزُ لَرَبِّ فِيْهَا وَلَٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَكُمْۚ اِنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِیْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دٰخِرِيْنَ ۝

اَللّٰهُ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَيْلَ لِتَسْكُنُوْا فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًاۗ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلٰی النَّاسِ وَلَٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ۝

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَیْءٍ لَّا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ قَالِیْ تُؤْفَكُوْنَ ۝

كَذٰلِكَ یُؤْفَكُ الَّذِیْنَ كَانُوْا بِآیٰتِ اللّٰهِ یَجْحَدُوْنَ ۝

اَللّٰهُ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَآءٍ

(۱) یعنی اعاده ایشان .

بست شمارا پس نیکو ساخت صورت
های شما و روزی داد شمارا از پاکیزه ها
این ست خدا پرورد گار شما پس بسیار
بابرکت ست خدای پرورد گار عالمها
(۶۴) .

اوست زنده نیست هیچ معبود برحق
مگراو پس عبادت کنید اورا یک جهت
ساخته برای اوعبادت ستایش خدای
پروردگار عالمها راست (۶۵) .

بگوهر آئینه من منع کرده شدم از آنکه
عبادت کنم آنان را که شمامی پرستید
بجز خدا و قتیکه آمد بمن نشانه ها از جانب
پروردگار من و فرموده شد مرا که
منقاد شوم پروردگار عالمها را (۶۶) .

اوست آنکه آفرید شمارا از خاک باز از نطفه
منی باز از خون بسته باز بیرون می
آرد شمارا کودک شده باز باقی میگذارد
تا برسید به نهایت قوت خود باز باقی
میگذارد تا شوید پیرکلان سال و بعض
از شما کسی هست که قبض روح او کرده
شود پیش ازین و باقی میگذارد تا برسید
بمدتی معین و تا بگذرد که بفهمید (۶۷) .

اوست آنکه زنده می کند و می میراند پس
چون بخواهد (پیدا کردن) چیزی را پس
جزاین نیست که می گویدش بشو پس می
شود (۶۸) .

آیا نه دیدی بسوی آنکه مکابره میکنند
در آیات خدا چگونه گردانیده می شوند
(۶۹) .

وَصَوِّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
الْعَلَقِ ذَٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَتَبَرَّكَ اللّٰهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۵﴾

هُوَ الْحَيُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ أَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۶﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ
أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۷﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَرَأٍ ثُمَّ مِنْ نَفْثَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ مِنْ عَمَلٍ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُوَكُمْ أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِيَخْتَلِفَ أَسْمَاؤُكُمْ وَشُجُوهُكُمْ
وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَلَّى مِنْ قَبْلٍ وَلْيَبْلُوَكُمْ أَجْلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿۶۸﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا نَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿۶۹﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَى
يُضْعَفُونَ ﴿۷۰﴾

آنانکه دروغ شمردند کتاب را و آنچه را که فرستادیم بآن پیغامبران خود را خواهند دانست حقیقت حال (۷۰) .

و قتیکه طوقها درگردن های ایشان باشند و زنجیر هانیز کشیده شوند (۷۱) .

در آب گرم بازدر آتش پرتافته شوند (۷۲) .

بازگفته شودایشان را کجاست آنچه شریک مقرر میکردید (۷۳) .

بغیر از خدا گویند کم شدند از نظر ما بلکه هرگز نمی پرستیدیم پیش ازین چیزی را همچنین گمراه میکند خدا کافران را (۷۴) .

این عقوبت بسبب آنست که شادمان می شدید در زمین به ناحق و بسبب آنست که می نازیدید (۷۵) .

درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان آنجا پس بدجای متکبران ست دوزخ (۷۶) .

پس صبر کن (ای محمد) هرآئینه وعده خدا راست ست پس اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده میدهیم ایشان را (فبها) یا اگر قبض روح تو کنیم پس بسوی مابازگردانیده شوند کافران (۷۷) .

و هرآئینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو ازایشان کسی هست که قصه اش را خوانده ایم بر تو و ازایشان کسی هست که قصه اش را نخوانده ایم بر تو و نه بود هیچ پیغامبر را که بیاردنشانه ای مگر بفرمان خدا پس و قتیکه آمدفرمان خدا فیصله

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

إِذَا أَكْمَلُوا فِي أَعْنَابِهِمْ وَالسَّلِيلُ يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾

فِي الْحَمِيمِ كَمْ فِي الْكَأْسِ يُجْرُونَ ﴿٧٢﴾

كَمْ قَاتِلُكُمْ آتَيْنَا مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ كُنْتُمْ ثَغْوَامٍ
فَبَلَّيْنَا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
كُنْتُمْ تُفْرَحُونَ ﴿٧٥﴾

أَدْخَلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فِيهَا فِي مَثْوًى
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

فَأَصْحَابُكَ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَمَا تُزَيِّدُونَ بَعْضَ الَّذِينَ
نَعَدُكُمْ أَوْ تَوَفِّيَكُمْ فَأَلَيْنَا يَرْجِعُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَمِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَفُتِيَ بِالْحَقِّ وَخَيْرُ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

کرده شود بر راستی و زیان کار شدند
آنجا بیهوده گویان (۷۸) .

خدا آنست که بیافرید برای شما حیوانات
را تاسوار شوید بر بعض آنها و بعض آنها را
میخورید (۷۹) .

و شمارا در چهار پایان منفعت هاست
و تا برسید سوار شده بر آنها به مقصدی که
در سینه های شما مستقر شده است
و بر چهار پایان و نیز بر کشتی ها برداشته
میشوید (۸۰) .

و خدا مینماید شمارا نشانه های خود پس
کدام يك از نشانه های خدا را انکار میکنید
(۸۱) .

آیا سیر نکرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشتر از ایشان و زیاده تر به قوت
و به نشانه ها در زمین پس دفع نکرد
از ایشان آنچه میکردند (۸۲) .

پس وقتی که آمدند بسوی ایشان
پیغامبران ایشان با معجزه ها شادمان
شدند بآنچه نزدیک ایشان بود از دانش^(۱)
و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزاء می
کردند (۸۳) .

پس و قتیکه دیدند عقوبت ما را گفتند
باور داشتیم خدای را تنها و منکر شدیم
بآنچه که آنرا شریک می کردیم (۸۴) .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا تَعْبَلُونَ وَلَهَا
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَى الْفَالِكِ تَحْمِلُونُ ﴿٨٠﴾

وَيُرِيدُ اللَّهُ يَتِيمَ فَكَاكِي إِلَيْهِ تُكْرَوْنَ ﴿٨١﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ
وَآشَدَّ قُوَّةً ۚ وَآثَارُ فِي الْأَرْضِ فَمَا عَظِيَ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِآيَاتٍ كَرِيمَاتٍ
وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَاسَنَا قَالُوا إِلَهُكَ اللَّهُ وَحْدَهُ
وَكُنَّا تَابِعَاتُكُمْ مُقْمِقِينَ ﴿٨٤﴾

(۱) یعنی علم معاش .

پس هرگز نفع نمیداد ایشان را ایمان ایشان و قتیکه دیدند عقوبت مارا آئین خدا که گذشته است در بند گان او و زیان کار شدند آنجا کافران (۸۵) .

سورة فصلت - حم سجده مکی است و آن پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ①

تَنْزِيلٍ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

كِتَابٍ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ فَرَأَا غَرَبًا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ③

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ الْأَكْثَرُ عَنْهُمْ فَهُمْ لَا يُسْمَعُونَ ④

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا نَدْعُوا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ
وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا عِمَلُونَ ⑤

قُلْ إِنَّمَا آتَاكُمْ مَثَلُ يُونُسَ لَكُلِّ آكِنٍ إِلَهُ مُخْتَلِفٌ ۚ وَاحِدٌ
فَاسْتَفِيتُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا لَهُ ۚ وَوَيْلٌ لِلْمُصْرِكِينَ ⑥

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمَّ (۱) .

این فروفرستادن ست از جانب خدای بخشاینده مهربان (۲) .

این کتابیست واضح ساخته شد آیات اودر حالیکه قرآن عربی ست برای قومی که میدانند (۳) .

در حالیکه مژده دهنده وترساننده است پس روگردان شدند اکثر مردمان پس ایشان نمی شنوند (۴) .

وگفتند دل های ما در پرده هاست از آنچه میخوانی مارا بسوی آن و در گوش های ما گرانی ست و میان ما و میان تو حجابی است پس کارکن هر آئینه ما کارکننده ایم^(۱) (۵) .

بگو جز این نیست که من آدمی ام مانند شما وحی کرده میشود بسوی من اینکه معبود شما معبود یگانه است پس راست

(۱) یعنی ، هریکی از ما بر طور خود .

متوجه شوید بسوی او و طلب آمرزش کنید از او، و وای آن مشرکان را (۶) .

آنانکه نمیدهند زکوة را و ایشان بآخرت نامعتقدند (۷) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند ایشانراست مزد غیر مقطوع (۸) .

بگو آیشمانا معتقد می شوید به کسی که آفرید زمین را در دو روز و مقرر میکند برای او همسران را، اینست پروردگار عالمها (۹) .

و پیدا کرد در زمین کوه ها بالای آن و برکت نهاد در آن و اندازه کرده اندر آن قوت اهل آن را در تهمه چهار روز بیان واضح کرده شد برای سوال کنندگان (۱۰) .

باز متوجه شد بسوی آسمان و او مانند دود بود گفت او را و زمین را نیز بیائید بخوشی یا ناخوشی^(۱) گفتند هر دو آمدیم بخوشی (۱۱) .

پس ساخت آنها را هفت آسمان در دو روز دیگر و وحی فرستاد در هر آسمانی تدبیر آن را و بیاراستیم آسمان دنیا را به چراغ ها^(۲) و نگاهداشتیم^(۳) این ست

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑦

قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ كَفَرُونَ يَا أَيُّهَا خَلْقُ الْأَرْضِ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَتَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ⑧

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَكَذَرَفِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ⑩

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا ۖ كَلَّمَا اتَّخَبَا لَمِيعِينَ ⑪

فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرًا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَكَوْضُلًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ⑭

(۱) یعنی منقاد حکم من شوید و الله اعلم .

(۲) یعنی ستاره ها .

(۳) یعنی از شیاطین .

تدبیرِ خدای غالب دانا (۱۲) .

پس اگر روگردان شوند بگوترسانیدم
شمارا از عقوبتی مانند عقوبتِ عاد و ثمود
(۱۳) .

وقتی که آمدند بدیشان پیغامبران از پیش
روی ایشان و از پس پشتِ ایشان که
عبادت مکنید مگر خدای را گفتند اگر
خواستی پروردگار مافرو فرستادی
فرشتگان را پس هر آئینه ما بآنچه فرستاده
شدید همراه آن نامعتقدیم (۱۴) .

اما قوم عاد پس تکبر کردند در زمین به
ناحق و گفتند کیست زیاده ترا ما به قوت
آیانه دیدند که آن خدای که بیافرید ایشان
را او زیاده ترست از ایشان به قوت
و ایشان بآیاتِ ما انکار می کردند (۱۵) .

پس فرستادیم برایشان بادی تند در
روزهای شوم تابچشانیم ایشانرا عذاب
رسوایی در زندگانی دنیا و هر آئینه عذاب
آخرت رسواکننده ترست و ایشان نصرت
داده نه شوند (۱۶) .

واما ثمود پس راه نمودیم ایشان را پس
اختیار کردند نابینائی را بر راه یابی پس در
گرفت ایشان را عقوبتِ سخت عذابِ
خواری بسبب آنچه میکردند (۱۷) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیز گاری میکردند (۱۸) .

و آن روز که برانگیخته شوند دشمنانِ خدا
روان ساخته بسوی آتش، پس ایشان باین

فَأَنعَزُوا فَقُلْ أَتَدْرِكُكُمْ صُفُوفَةٌ مِّنْ عَادٍ وَثَمُودٍ ﴿١٣﴾

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا يَعْصُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً
فَأَنبَأَنَا أَوْ لَسَلَّمُوا إِلَيْنَا كَمَا يَسْلُمُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا
مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٥﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ مَّعْشُورَاتٍ لِّئَلَّا يَعْلَمَهُمْ
عَذَابُ الْآخِرَةِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَخْزَىٰ لَهُمْ
لَا يَصْهَرُونَ ﴿١٦﴾

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَصَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمْ
صُفُوفُ الْعَذَابِ فَهَلُمُّوا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٧﴾

وَبَعَيْنَا آلَ دَاوُدَ إِيمَانًا وَكَانُوا يُقِيمُونَ ﴿١٨﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ الْعُدَّةُ اللَّهُ إِلَى النَّارِ فَنُورُهُمْ يُورَعُونَ ﴿١٩﴾

حال باشند^(۱) که بعض را تابرسیدن بعض ایستاده کرده میشود (۱۹) .

تا وقتی که چون بیایند نزدیک دوزخ گواهی دهد برایشان گوش ایشان و چشمهای ایشان و پوست های ایشان بآنچه می کردند (۲۰) .

و گفتند پوست های خود را چرا گواهی دادید بر ما گویند گویا کرد ما آن خدای که گویا کرده است هر چیزی را و او بیافرید شمارا اول بار و بسوی او باز گردانیده شوید (۲۱) .

و پنهان نمی شدید (هنگام ارتکاب معاصی از خوف)^(۲) آنکه گواهی دهد بر شما گوش شما و چشم های شما و پوست های شما ولیکن پنداشتید که خدا نمیداند بسیاری از آنچه می کنید (۲۲) .

و این گمان شما که به غلط اندیشه کردید در حق پروردگار خویش هلاک کرد شمارا پس زیان کارگشتید (۲۳) .

پس اگر صبر کنند پس آتش خوابگاه ایشان ست و اگر عفو طلبند پس نیستند ایشان عفو کرده شدگان (۲۴) .

و برگماشتیم برای ایشان همنشینان^(۳) پس آراسته کردند آن همنشینان برای

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا الْحُودُودُ هُمْ شَهِدَتْكُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَالْآيَةُ
تُرْجَعُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِتَسْتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِينَ ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَنْزَلَكُمْ فَاصِبُكُمْ
مِّنَ الْخَيْرِ مَن ﴿۲۲﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعِذُّوا فَمَا لَهُمْ
مِّنَ الْمُعَذِّبِينَ ﴿۲۳﴾

وَقَضَّيْنَاهُمْ قُرْءَانًا فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

(۱) که بعض را تابرسیدن بعض اشاره کرده می شود .

(۲) یعنی درین دارخوف آنکه .

(۳) یعنی از شیاطین واللہ اعلم .

ایشان آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست^(۱) و ثابت شد برایشان وعده عذاب داخل شده در امتنانیکه پیش از ایشان گذشته اند از جن و آدمیان هر آئینه ایشان زیان کار بودند (۲۵) .

و گفتند کافران مشنویید این قرآن را و سخن بیهوده گوئید در اثناء خواندن آن بُود که شما غالب شوید (۲۶) .

پس البته بچشانیم کافران را عذاب سخت و البته جزا دهیم ایشانرا بحسب بدترین آنچه می کردند (۲۷) .

این ست جزای دشمنان خدا که آتش ست ایشان را، در آنجا منزل علی الدوام باشد پاداش دادیم بر حسب آنکه بآیات ما انکار میکردند (۲۸) .

و گویند کافران ای پرورد گار ما بنما مارا آن دو کس^(۲) که گمراه ساختند مارا از جنس جن و از جنس انس تا در آریم آن هر دو را زیر قدم های خود تا شوند از فروتر ماند گان (۲۹) .

هر آئینه آنانکه گفتند پرورد گار ما خداست باز قائم ماندند فرود می آیند برایشان فرشتگان^(۳) که مترسید و اندوه

خَلَقَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْإِنشَاءِ لَهُمْ كَانُوا خَبِيرِينَ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْأَسْمَعُوا هَذَا الْقُرْآنَ وَالْغَوَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

فَلَنُذِيقَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا أَشَدَّ مِنْهُ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ الَّذِينَ كَانُوا فِيهَا دُارَ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا آتِنَا الَّذِيْنَ أَصَلْنَا مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمْ نَحْتًا أَقْدَامًا لِيَكُونُوا مِنَ الْاسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا تَنَزَّلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَهْتَفُوا وَلَا تَهْرَبُوا وَابْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ

(۱) یعنی وسوسه انداختند که دنیا قابل رغبت ست و آخرت قابل رغبت نیست واللہ اعلم .

(۲) یعنی آن دو فریق .

(۳) یعنی نزدیک موت .

تُوَعَدُونَ ﴿۳۰﴾

مخورید و خوش حال شوید به بهشتی که وعده داده می شدید (۳۰) .

ما دوستان شمائیم در زند گانی دنیا و در آخرت نیز و شماراست درینجا آنچه بطلبید نفس های شما و شمارا ست آنجا آنچه درخواست کنید (۳۱) .

بطریق مهمانی از جانب خدای آمرزگار مهربان (۳۲) .

و کیست نیکوتر باعتبار سخن از شخصی که دعوت کرد مردمان را بسوی خدا و کار شائسته کرد و گفت هر آئینه من از مسلمانانم (۳۳) .

و برابر نیست نیکی و بدی جواب بازده بخصلتی که آن بهترست پس ناگاه آن کس که میان تو و میان وی دشمنی ست گویاوی دوست قریب است (۳۴) .

و نایل نمی شوند باین خصلت مگر آنانکه صبر کردند و نایل نمی شود باین خصلت مگر صاحب نصیب بزرگ (۳۵) .

و اگر باز گرداند ترا و سوسه بازگردانده آمده از جانب شیطان پس پناه طلب کن بخدا هر آئینه خدا اوست شنوا دانا (۳۶) .

و از نشانه های اوست شب و روز و خورشید و ماه سجده مکنید خورشید را و نه ماه را و سجده کنید برای خدا که آفرید این چیز هارا اگر شما هستید فقط او را عبادت می کنید (۳۷) .

پس اگر تکبر کنند کافران (چه باک) پس آنانکه نزدیک پروردگار تواند به پاکی یاد

تَحْنُ أُولَئِكَ كُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿۳۱﴾

تُرَاوْنَ غُفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۲﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۳﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ وَلَكُمْ فِي بَآئِنٍ هِيَ أَحْسَنُ قَادَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿۳۵﴾

وَأَمَّا يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۶﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْبَلَاءُ وَالْمَبَآئُ وَالنَّاسُ وَالْقُرْآنُ يُعْذِرُ الشَّيْطَانَ وَلَا الْقُرْآنُ رَاحِمٌ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُمْ إِنْ كُنْتُمْ لِآيَاتِهِ تَعْبُدُونَ ﴿۳۷﴾

فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ

وَالَّذِينَ هُمْ لَا يُخْشَوْنَ ﴿٣٨﴾

می کنند اورا شب و روز و ایشان مانده نمی شوند (۳۸) .

وازشانه های او آنست که می بینی زمین را فرسوده پس وقتی که فرود آوردیم بر سر آن آب به جنبش آمد و بلند شد هر آئینه آنکه زنده کرده است زمین را البته زنده کنندهٔ مرد گانست هر آئینه او بر همه چیز تواناست (۳۹) .

هر آئینه آنانکه کج روی میکنند در آیات ما پوشیده نیستند از ما آیا کسی که انداخته شود در آتش بهترست یا کسی که بیاید ایمن شده روز قیامت بکنید هر چه خواهید هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۴۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند بقرآن و قتی که آمد بدیشان (پوشیده نیستند از ما) و بتحقیق آن کتابیست گرامی قدر (۴۱) .

راه نمی یابد بدو باطل از پیش روی او و نه از پس پشت او فرستاده شده است از خدای داناستوده (۴۲) .

(یا محمد) گفته نمی شود ترا مگر آنچه گفته شده بود پیغامبران را پیش از تو هر آئینه پروردگار تو خداوند آمرزش ست و خداوند عقوبت درد دهنده است (۴۳) .

و ا گرمی کردیم این کتاب را قرآنی بزبان عجم هر آئینه می گفتند کافران عرب چرا واضح کرده نه شد آیات او آیا قرآن عجمی ست و مخاطب عربی بگوقرآن مسلمانان را هدایت و شفاست و آنانکه

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُجِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرًا مِمَّنْ يَلْقَى إِمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْلَمُ أَمْ لَا يَشْعُرُونَ بِمَا أَفْعَلُونَ بِبُعِيْرٍ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَأَنَّهُ لَكُتُبٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَنِيدٍ ﴿٤٢﴾

مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْفَعِلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَيْكَ لَذُوْ غَفْوَةٍ وَّذُوْ عَقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا فَجَعِلْنَا الْقُرْآنَ الْوَلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ
عَاجِبِي وَعَرِّقْ قُلُوبَ الَّذِينَ آمَنُوا هَذَا وَشِعَاءُ

ایمان نمی آرند درگوش های ایشان گرانی
ست و قرآن برایشان کوریست این
جماعت (بمثلی چنانند) که آواز داده
میشوند از جای دور (٤٤) .

وهرائینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف کرده شد در آن واگر نه بودی کلمه
تقدیر سابق صادر شده از پرورد گارتو
البته فیصله کرده شدی در میان ایشان
وهرائینه ایشان در شک قوی اند از طرف
قرآن (٤٥) .

هرکه بکند کارنیک پس نفع اوراست
وهرکه بدکاری کند پس وبال برویست
و نیست پرورد گارتو ستم کننده بر بندگان
(٤٦) .

بسوی خدا حواله کرده میشود معرفت
قیامت و بیرون نمی آید اجناس میوه
از غلاف های خود و در شکم بار نمی گیرد
هیچ ماده و نمی نهد بار شکم را مگر
بدانست خدا و روزیکه خدا آواز دهد
ایشان را که کجایند شریکان من گویند
خبر دادیم ترا که نیست از ماهیچ کس
اثبات کننده شریکان (٤٧) .

وگم شد از نظر ایشان آنچه می پرستیدند
پیش ازین و دانستند که نیست ایشان را
هیچ مخلصی (٤٨) .

مانده نمی شود آدمی از طلب خیر و
اگر برسدش سختی پس ناامید طمع
برنده است (٤٩) .

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانُهُمْ عَلَى
أُولَئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ
بِظَلَّامٍ لِّلْغَيْبِ ﴿٤٦﴾

إِلَيْهِ يُرْجَى السَّاعَةُ وَمَا تَحْزَنُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِّنَ
الْأَمْوَالِ وَمَا تَحْزَنُ مِنْ أَذًى وَلَا تَضُرُّهُ إِلَّا رَيْبٌ وَيَوْمَ
يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِيَ قَالُوا أَذْنُكَ مَا مَعَنَا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِن قَبْلُ وَظَلُّوا لَهَاكُمْ مِّن
جُنْدٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْتَعِينُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْغَافِرِينَ إِنَّ تَسَاءُلَ النَّاسِ
فِي نَفْسٍ قَطُوعٌ ﴿٤٩﴾

وَلَكِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ عَذَابٍ مِثْلَهُ لِيُقُولَ
هَذَا إِلَىٰ دَوْمِ الظَّنِّ السَّاعَةِ قَالِمَةً وَلَكِنْ جُوعَتْ إِلَىٰ
رَبِّي لِأَنِّي عِنْدَهُ الْخُسْفَىٰ فَلَنَذْهَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِمَاعْمَلِهِمْ وَلَنَذْهَبَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ⑤

وَإِذَا أُنْمِتْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ عُرْصًا وَنَاجِيَانِيَةً وَإِذَا مَسَّهُ
الْمُوتُ قَدْ وُودَّ عَاءً عَرِيضًا ⑥

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ
أَصْلُ مَعْنَى هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ⑦

سَوَّيْنَاهُمُ الْيَتَامَى الْفُقَاتِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ
أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ يَكُنْ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑧

أَلَا أُنْهَمُ فِي مَرِيضَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا أَنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ غَلِيظٌ ⑨

اگر بچشانیم اورا بخشاشی از جانب خود
بعد از سختی که رسیده بوی البته
گوید که این برای من ست^(۱) ونمی پندارم
که قیامت قائم شود و اگر بالفرض
باز گردانیده شود مرا بسوی پروردگار من
هر آئینه مرا نزدیکِ احوالت خوش باشد
پس البته خبردار کنیم کافران را بآنچه
میکردند و البته بچشانیم ایشان
را از عقوبتِ سخت (۵۰) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و
دور شود بطرفِ خود رفته و چون برسدش
بلا ی پس صاحبِ دعای بسیار ست (۵۱) .
بگو آیا دیدید که اگر باشد قرآن از جانب
خدا باز کافر شوید بآن کیست گمراه تراز
شخصی که باشد درین مخالفت
دور از صواب (۵۲) .

خواهیم نمود ایشان را نشانه های خود
در اطرافِ عالم و در نفس های ایشان
نیز تا آنکه واضح شود برایشان که این
سخن راست ست آیا بس نیست
پروردگار تو آنکه او بر هر چیز مطلع
است (۵۳) .

آگاه شو هر آئینه ایشان در شبهه انداز
ملاقات پرور گار خویش آگاه شو هر آئینه
خدا بهر چیز درگیرنده است (۵۴) .

(۱) یعنی خاطر جمع کند و خوف از دل اوزائل شود واللہ اعلم .

سوره شوری مکی است و آن پنجاه و سه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

عَسَقَى ②

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ③

لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

تَكَادُ السَّمُوتُ يَنْفَكُرْنَ مِنْ قُوَّتِهِنَّ وَالْبَلَدُ يُسْجَنُونَ بِحَدِّ
رَبِّهِمْ وَيَسْتَعْفِفُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ الْأَرَأَى هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ⑤

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً حَفِظَ عَلَيْهِمْ وَمَأْتَتْ
عَلَيْهِمْ بُرُكِيُّ ⑥

وَكَذَلِكَ أَحْيَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى
وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِأَرَبِّبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمْدٌ (۱) .

عَسَقَى (۲) .

همچنین وحی میفرستد بسوی تو و بسوی
آنانکه پیش از تو بودند خدای غالب
باحکمت (۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و اوست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۴) .

نزدیک ست که آسمان هابشگافند از جانب
بالای خود^(۱) و فرشتگان تسبیح میگویند
همراه حمد پرورد گار خویش و آمرزش
طلب می کنند برای آنانکه در زمین اند
آگاه شوهر آئینه خدا اوست آمرزگار
مهربان (۵) .

و آنانکه دوستان گرفتند بجز خدا، خدا
نگهبان ست برایشان و نیستی تو برایشان
متعهد (۶) .

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
عربی تا بترسانی اهل مکه را و آنان را که
گردا گردان هستند و بترسانی از روز قیامت
هیچ شبهه نیست در آن گروهی در بهشت
باشند و گروهی در دوزخ (۷) .

(۱) یعنی از هیبت الهی واللہ اعلم .

و اگر خواستی خدا گردانیدی ایشان را يك امت وليكن درمى آرد هر كرا خواهد در رحمتِ خود و ستمگاران نيست ایشان را هيچ كارساز و نه يارى دهنده (٨) .

آيا دوستان گرفتند بجز خدا پس خدا همونست كارساز و همون زنده ميكند مردگان را و اوبر هر چيز تواناست (٩) .

و آنچه اختلاف كرديد در آن هر چه باشد پس فيصله كردن او حواله بخدا ست اين ست خدا پرورد گار من برا توكل كردم و بسوى او رجوع مى كنم (١٠) .

آفريننده آسمان ها و زمين ست پيدا كرد براى شما از جنس شما زنان را و پيدا كرد از جنس چهار پا يان اقسامِ چند پرا گنده ميكند شمارا باين تدبير، نيست مانند او چيزى و اوست شنوا بينا (١١) .

او راست كليد هاى آسمان ها و زمين كشاده ميكند روزى را براى هر كه خواهد و تنگ ميكند براى هر كه خواهد هرائينه او بهر چيز داناست (١٢) .

مقرر كرد براى شما از آئين آنچه امر كرده بود باقامتِ آن نوح را و آنچه وحى فرستاديم بسوى تو و آنچه امر كرديم باقامتِ آن ابراهيم و موسى و عيسى را باين مضمون كه قائم كنيد دين را و متفرق نه شويد در آن دشوار آمد بر مشركان آنچه ميخوانى ایشان را بآن، خدا بر مى گزيند بسوى خود هر كه را

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ نَفْعٍ وَلَا يُصِيرُ ⑤

أَلَمْ نَخْذُكُم مِّنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۖ قَالَ هُوَ الرَّبُّ وَهُوَ بَعْدَ الْمُوتِ ۖ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّكُمْ عَلَيْهِ تَوَكَّلُوا وَإِلَيْهِ ائْتِيبُ ⑦

فَاطْرُ التَّهْمُونَ وَالْأَرْضُ جَعَلْ لَّكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا ۚ وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّوْكُمْ فِيهِ لِيَسْئَلَهُ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑧

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑨

سَرَّ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وُطِّئَ بِهِ نُوحًا وَآلَ هَارُونَ وَآدَمَ ۚ إِنَّكُمْ أَعْيُنُكُمْ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِمْ إِلَّا بِذِيهِمْ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَعَّلُوا فِيهِ ۚ كَذَبَ عَلَى الشُّرَكَائِ مَا تَذَعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ⑩

خواهد وراه مینماید بسوی خود هر که رجوع میکند^(۱) (۱۳) .

و پراگنده نه شدند امتها مگر بعد از آن که آمد بدیشان دانش از روی حسد در میان خود و اگر نبودی سخنی که سابقاً صادر شد از پرورد گارتو که مهلت داده شوند تا زمانی معین البته فیصله کرده میشد میان ایشان و هر آئینه آنانکه داده شد ایشان را کتاب بعد از انبیاء در شبهه قوی اند از دین (۱۴) .

پس بسوی دین دعوت کن و قائم باش بحسب آنکه فرموده شد ترا و پیروی مکن خواهش این کافران را و بگوایمان آوردم بآنچه فرود آورد خدا هر کتاب که هست و فرموده شد مرا که انصاف کنم میان شما خدا پرورد گار ماست و پرورد گار شماست مرا عملهای ماست و شمارا عملهای شماست گفتگو نیست میان ما و میان شما خدا جمع کند میان ما و میان شما^(۲) و بسوی اوست بازگشت (۱۵) .

و آنانکه مکابره می کنند در دین خدا بعد از آنکه قبول کرده شد فرمان او^(۳) مکابره ایشان باطل ست نزدیک پرورد گار ایشان

وَمَا تَقْرَءُوا مِنَ الْأَمْثِلِ إِلَّا مِثْلَ مَا جَاءَهُمْ الْعِلْمُ بَعِيًّا يَبْهَتُونَ
وَلَوْ لَا كَلِمَةُ سِبْقَتِ مَنْ رَزَاكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَفُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مُرِيبٍ ⑤

فَلِنَاكَ فَادْعٌ وَاسْتَفْعَمَ كَمَا أُمِرْتُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
وَقُلْ أَمَرْتُ بِمَا أُنْزِلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ⑤

وَالَّذِينَ يُخَاجِرُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ⑤

(۱) یعنی بسوی حق حاصل آن ست که انبیاء علیهم السلام در اصول دین متفق اند و اختلاف شرائع در فروع است و بس والله اعلم .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی جمعی در اسلام داخل شدند والله اعلم .

وَبِرَآئِشَانِ اسْتِ خَشْمِ وَاِشَانِ رَاسْتِ
عَذَابِ سَخْتِ (١٦) .

خدا آنست که فرود آورد کتاب را براستی
و ترازو را نیز وجه چیز مطلع ساخت ترا
بر حقیقت امر شاید که آمدن قیامت نزدیک
باشد (١٧) .

زود طلب میکنند قیامت را آنانکه ایمان
ندارند بآن و آنانکه باورد داشته اند
ترسانند از آن و میدانند که آن راست ست
آگاه شو هر آئینه آنانکه مکابره می کنند
در آمدن قیامت هر آئینه در گمراهی دور اند
(١٨) .

خدا مهربان ست بر بندگان خود روزی
میدهد هر کرا خواهد و اوست توانای
غالب (١٩) .

هر که خواسته باشد کشت آخرت را بیفزائیم
برای او در کشت او و هر که خواسته باشد
کشت دنیا را بدهیم او را بعض دنیا و نیست
او را در آخرت هیچ نصیبی (٢٠) .

آیا کافران را شریکان هستند که
مقرر کردند برای ایشان از دین آنچه نه
فرموده است آن را خدا و اگر نه بودی
و عده فیصله کردن البته فیصله کرده
میشد میان ایشان و هر آئینه ستمگاران
ایشان راست عذاب درد دهنده (٢١) .

بینی ستمگاران را ترسان از جزای آنچه
به عمل آورده اند و آن البته رسنده است
بایشان و آنانکه ایمان آورده اند و کارهای
شایسته کرده اند در سبز زار های بوستان

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۝

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ الْأَلَّا الَّذِينَ
يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَعَلَّ صَلَاحٍ لِيُجِيبُوا ۝

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝

مَنْ كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ ۝

أَمْرُهُمْ شُرَكَاءُ سَرَعُوا لَهُمُ مِنَ الدِّينِ مَالَهُمْ يَادْنَ
بِهِ اللَّهُ وَلَوْ لَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُتِنَ بِهِمْ
وَأَنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَاقِعٌ
بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ
الْجَنَّتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ

هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٧﴾

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَيِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ أَمْثَلُوا وُجُوهَهُمْ
قُلْ لَا أَتْلُو عَلَيْكُمْ أَجْرَ إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَعْرِفْ
حَسَنَةً فَرُدَّهَا فِيهَا حَسَنًا لَّيْسَ اللَّهُ غَفُورًا شَكُورًا ﴿٣٨﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ يَسَّىٰ اللَّهُ بِغَيْرِ عَمَلٍ
قَلِيلٌ وَيَمْنَعُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحْيِي الْحَيَّ بِحِلْمِهِ إِنَّهُ
عَلِيمُ نُجُومَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْتَادُ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٤٠﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ أَمْثَلُوا وُجُوهَهُمْ بِالطَّبْلِخِ وَيَزِيدُ الْمُؤْمِنِينَ
فَصَالِحُ الْعَالَمِينَ لَهُمُ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٤١﴾

وَلَوْ بَسَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْنَا فِي الْأَرْضِ وَلَكِن يُؤْتِلُ

ها باشند، ایشان را باشد آنچه
درخواست کنند نزدیک پروردگار خویش
این ست فضلِ بزرگ (۲۲) .

این آن ثواب ست که مژده میدهد خدا بآن
بندگان خود را که ایمان آورده اند
وکارهای شائسته کرده اند بگوئی طلبم
از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی لیکن باید
که پیش گیرید دوستی در میان
خویشاوندان^(۱) و هر که بکند نیکی
بیفزائیم برای او در آن نیکی حُسن را هر آینه
خدا آمرزگار قدرشناس است (۲۳) .

آیا میگویند پیغامبر افترا کرده است برخدا
دروغ را پس اگر خواهد خدا مُهرنهد
بر دل تو و نابود می سازد خدا بیهوده را
و اثبات می کند دین درست را به سخن
های خود هر آینه خدا داناست بآنچه
در سینه هاست (۲۴) .

واوست آنکه قبول میکند توبه را از
بندگان خود و درمی گذرد از جرمها
و میداند آنچه می کنید (۲۵) .

و قبول می کند دعای آنانکه ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند و زیاده
میدهد ایشان را از فضل خود و کافران
ایشان راست عذاب سخت (۲۶) .

و اگر فراخ کردی خدا رزق را بر بند
گان خود البته فساد میکردند در زمین

(۱) یعنی بامن صلهٔ رحمی کنید و ایذا نرسانید .

ولیکن فرود می آرد باندازه آنچه خواهد
هرآئینه خدابه بند گان خود دانا بیناست
(٢٧) .

واوست آنکه فرود می آرد باران را
بعد از آنکه ناامید شدند و پراگنده میسازد
رحمت خود را واوست کارساز ستوده
کار (٢٨) .

وازنشانه های او آفریدن آسمان ها وزمین
است و آفریدن آنچه پراگنده کرده است
دراین هردواز جانوران و او بر بهم آوردن
ایشان وقتیکه بخواد تواناست (٢٩) .

وهرچه برسد به شما از مصیبت ها پس
بسبب گناهی است که بعمل آورد دستهای
شما و در میگذرد از بسیاری (٣٠) .

و نیستید شما عاجز کننده در زمین و نیست
شمارا بجز خدا هیچ کارسازی و نه
نصرت دهنده (٣١) .

وازنشانه های او کشتی های روان است
در دریا مانند کوه ها (٣٢) .

ا گر خواهد باز دارد باد را پس ایستاده
شود کشتی ها بر پشت دریا هرآئینه درین
مقدمه نشانه هاست هر صبر کننده شکر
گذارنده را (٣٣) .

یاا گر خواهد هلاک کند اهل کشتی هارا
بسبب آنچه کردند و در میگذرد از
تقصیرات بسیار (٣٤) .

(تا انتقام کشد از ایشان) و تابداوند آنانکه
خصومت می کنند در آیات ما که نیست
ایشان راهیچ فرارگاه (از عذاب) (٣٥) .

يَقْدِرُ مَا يَشَاءُ لَهُ إِنَّهُ يَجْعَلُ مَا يَخْتَارُ ٣٥

وَهُوَ الَّذِي يُزِيلُ الْعُنُقَ مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا يُسْتَرْحِمُهُ
وَهُوَ الَّذِي الْحَيِّدُ ٣٥

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
مِنْ ذَاتَاتٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ٣٥

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا
عَنْ كَثِيرٍ ٣٥

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
قُدْرَةٍ وَلَا نُصِيرُ ٣٥

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ وَالْأَعْلَامِ ٣٥

إِنْ يَشَاءْ يُخَيِّتْكُمُ الرَّيْحَ فَيُطْلِقَنَّ دَوَائِدَ عَلَى ظَهْرِكُمْ إِنْ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٣٥

أَوْ يُوقِفَهُمْ يَوْمَ اكْتُتِبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ٣٥

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مُخِيسٍ ٣٥

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَاعْتَدُوا لِلَّهِ
خَيْرًا وَأَنبِئِ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ رِيحِهِم يَوْمَهُمْ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ
بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٨﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ
 فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَلَمَنْ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ
سَبِيلٍ ﴿٤٠﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَبَيْنُهُمْ فِي
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤١﴾

پس آنچه داده شد شما را از هر جنس که
باشد اندک بهره ایست از زندگانی دنیا
و آنچه نزدیک خداست بهترست و پائنده
ترست برای آنانکه ایمان آورده اند و بر
پروردگار خود توکل می کنند (۳۶) .

و آنانکه پرهیزی کنند از گناهان کبیره و از
بی حیائی ها و چون بخشش می آیند ایشان
می آمرزند (۳۷) .

و آنانکه قبول کردند فرمان پروردگار خود
را و برپاداشتند نماز را و کارایشان از سر
مشورت باشد بایکدیگر و از آنچه روزی
دادیم ایشان را خرج می کنند (۳۸) .

و آنانکه چون برسد بدیشان تعدی، ایشان
انتقام می کشند^(۱) (۳۹) .

و سزای بدی بدی ست مانند آن پس هر که
درگذرد و قضیه را باصلاح آرد پس
مزد او بر خداست هر آینه خدا دوست نمی
دارد ظالمان را (۴۰) .

و هر آینه کسی که انتقام کشد بعد مظلوم
شدن خود پس آنجماعت نیست برایشان
هیچ راه ملامت (۴۱) .

جزاین نیست که راه ملامت بر آن جماعت
است که ظلم می کنند بر مردمان و فساد می
طلبند در زمین به ناحق آن جماعت ایشان
راست عذاب درد دهنده (۴۲) .

(۱) مترجم گوید یعنی اگر برضعیفی ظالم تعدی کند بزرگانِ قبیله متفق شوند و انتقام
کشند والله اعلم .

وهرکه صبر کند و بیامزد هرآئینه این صفت^(۱) از کارهای مقصوداست (۴۳) .

وهرکراگمراه کند خدا پس نیست اورا هیچ کارسازی بعد از وی و بیینی ستمگاران را چون معاینه کنند عذاب را گویند آیا هست بسوی بازگشتن هیچ را هی (۴۴) .

و بیینی ایشان را پیش آورده شوند نزدیک دوزخ متواضع شده از خواری می نگرند به گوشه چشم نیم کشاده و گفتند اهل ایمان هرآئینه زیان کاران آنانند که در زیان دادند خویشان را و خویشان و ندان خود را روز قیامت آگاه شو هرآئینه ستمگاران در عذاب دائم باشند (۴۵) .

ونه باشند ایشان را کارسازان که نصرت دهند ایشان را بجز خدا وهرکراگمراه کند خدا نیست اورا هیچ را هی (۴۶) .

قبول کنید فرمان پروردگار خود را پیش از آنکه بیاید روزیکه بازگشت نیست آن را از جانب خدا نیست شمارا هیچ پناهی آن روز نیست برای شما هیچ بازخواست کننده (۴۷) .

پس اگر روبرو گردانند پس نه فرستاده ایم ترا برایشان نگهبان، نیست بر تو مگر پیغام رسانیدن و هرآئینه ما چون بچشانیم آدمی را از جانب خود رحمتی شادان شود بآن

وَلَكِنْ صَبْرٌ وَعَفْوٌ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ دَرَجَةٍ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلِ ﴿٤٤﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهِمْ لِخَشِيعِينَ مِنَ الْإِنْسَانِ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَبِيرِينَ الَّذِينَ خَيْرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُتَعَبٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُوهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

إِسْتَجِيبُوا لِلرَّيْكَمِ مَنْ قِيلَ أَنْ يَأْتِيَنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مُلْجٍ أَوْ مَخْرَجٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا أَنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاءُ وَإِنَّا إِذَا دَفَعْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ مَخْرَجَةٍ فَرَحَ بِهَا وَكَانَ يُضِلُّهُمْ سَبِيلَهُ يَمَاقِدَ مَتَّ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَفُورٌ ﴿٤٨﴾

(۱) مترجم گوید مغفرت در حق خود عزیمت است و انتقام رخصت و در حق ضعفاء قوم انتقام لازم است مگر آن که ضعفاء در گذارند و الله اعلم .

واگر برسد بآدمیان مصیبتی بسبب آنچه فرستاده است دست های ایشان پس هرائینه آدمی ناسپاس است (٤٨) .

خدای راست پادشاهی آسمان هاوزمین می آفریند هرچه خواهد عطا می کند دختران هرکرا خواهد وعطامی کند پسران هرکرا خواهد (٤٩) .

یا جمع کند برای ایشان پسران ودختران ومیسازد هرکرا خواهد نزننده هرائینه اودانا است (٥٠) .

وممکن نیست هیچ آدمی را که سخن گوید با اوخدا مگر باشارت یااز پس پرده یا بفرستد فرشته را پس نازل کند بحکم خدا آنچه خدا خواسته است هرائینه خدا بلند مرتبه باحکمت ست^(١) (٥١) .

وهمچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن را ازکلام خود نمیدانستی توکه چیست کتاب و نمیدانستی که چیست ایمان و لیکن ساخته ایم وحی را روشنی راه مینائیم بآن هرکرا میخواهیم از بند گان خویش وهرائینه تو هدایت کنی بسوی راه راست (٥٢) .

راه خدا که اوراست آنچه در آسمان هاست وآنچه درزمین است آگاه شو بسوی خدا بازمیروند کارها (٥٣) .

يَلَهُ نَفْسُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ أَمْثَالَ ذُرِّيَّةٍ ۖ لِمَنْ يَشَاءُ أَكْثَرَ ۚ إِنَّ أَقْيَمَ لَدُنَّ ۝

أَوْ يُزِيلَهُمْ ۚ ذُرِّيَّتُكَ أَكْثَرُ ۚ يَجْعَلُ لِمَنْ يَشَاءُ عَاقِبَةً إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝

وَمَا كَانَ لِمَنْ يَكْفُرُ أَنْ يَكْتُمُ اللَّهُ الْأَوْحِيَاءَ ۚ وَمِنْ ذُرِّيَّتِكَ جَبَابٌ ۚ أَوْ يُرْسِلْ رَسُولًا فَيُحْيِي بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ۝

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحَانًا مِمَّنْ آمَنَّا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

صِرَاطُ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يُصِيرُ الْأُمُورَ ۝

(١) مترجم گوید اشارت عبارت از دیدن خواب است وازلقای علم درخاطر بطریق الهام وازپس پرده عبارت ازآن ست که آواز شنود وکسی را نه بیند و قسم ثالث آنست که فرشته بصورت آدمی متمثل شود وسخن گوید واللہ اعلم .

سوره زخرف مکی است و آن هشتاد و نه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْدٌ ①

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ④

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ إِلَٰهًا ذُو مَنَافٍ أَنِ تَقُولُوا مَا نَشْرِكُ بِهِ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِي فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑦

فَأَهْلَكْنَا أَشْدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَجَعَلْنَاهُمْ مَثَلًا لِّلْأَوَّلِينَ ⑧

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمُوتَ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُوا

خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑨

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لِكُلِّ فِرْعَانٍ سَبَلًا لَعَلَّكُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آینه ما ساختیم این کتاب را کلام
عربی بُود که شما بفهمید (۳) .

وهر آینه این کتاب ثبت ست در لوح
محفوظ نزدیک ما هر آینه این کتاب بلند
قدر با حکمت ست (۴) (۱) .

آیا باز داریم از شما پند را اعراض کرده
برای آن که هستیگروهی از حد رفته (۵) .

و بسیار فرستادیم پیغامبران را در پیشینان
(۶) .

و نمی آمد بایشان هیچ پیغامبری الا باو
استهزا میکردند (۷) .

پس هلاک کردیم سخت تر از قریش را (۲)
باعبار دست درازی و مذکور شد داستان
نخستینان (۸) .

و اگر سوال کنی از ایشان که چه کس
بیافرید آسمان ها و زمین را البته گویند
بیافرید آنها را خدای غالب دانا (۹) .

وی آنست که ساخت برای شما زمین را

(۱) مترجم گوید قسم خوردن به چیزی برای اثبات همان چیز یا لازم آن چیز کنایت
است بآنکه آن چیز خود دلیل خود است چنانکه گویند "قسم بلب میگویند تو وزلف
شبیگون تو که تو معشوق دلربائی" والله اعلم .

(۲) یعنی عاد و ثمود که از قریش قوی تر بودند .

تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدَرُ فَأَنْشُرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيِّتَةً
كَذَلِكَ نُخْرِجُكُمْ ﴿١١﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ
مَاتَرِكُونَ ﴿١٢﴾

لِئَسْتَوَىٰ عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ ذَرَىٰ أَصْبَحَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
لَهُ مُقَرَّرِينَ ﴿١٣﴾

وَأَنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادٍ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا اتَّخَذُوا مَعَٰلِقِي بَنِي وَأَصْفَكُمْ بِالْبَيْنِينَ ﴿١٦﴾

وَإِذَا ابْتِغَا أَحَدُهُم مَّسَاعِرَ رَبِّ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا وَهُوَ كَاطِمٌ ﴿١٧﴾

بساط و ساخت برای شما در زمین راه ها
تا بُود که شماره یابید (۱۰) .

ووی آنست که فرود آورد از آسمان آب
باندازه پس زنده کردیم بآن شهر مُرده را
همچنین بر آورده خواهید شد (۱۱) .

ووی آنست که بیافرید اقسام حیوانات
تمام آن و ساخت برای شما از کشتی ها
و از چهارپایان چیزی را که بر آن سوار
شوید (۱۲) .

تاراست بنشینید بر پشت های مرکب
باز یار کنید نعمت پروردگار خود را وقتی
که راست نشستید بر آن و بگوئید پاکست
آن ذاتی که مسخر ساخت برای ما این
مرکب را و ما نه بودیم بر آن توانا (۱۳) .

وهر آئینه مابسوی پروردگار خویش رجوع
کنندگانیم (۱۴) .

و مقرر کردند برای خدا از بندگان او اولاد
را هر آئینه آدمی ناسپاس ظاهرست (۱۵) .

آیا فرا گرفت خدا از مخلوقات خود
دختران را و برگزیده است شمارا به
پسران (۱۶) .

و چون مژده داده شود یکی از ایشان بتولد
آنچه مثل ساخته است برای رحمن (۱۷)
روی اوسیه گردد و او پُراز غم باشد
(۱۷) .

(۱) یعنی از قبور .

(۲) یعنی به تولد دختری والله اعلم .

آیا آتراكه پرورده میشود در زیور واو
در صفِ خصومت ظاهر نمی گردد (۱۸).

و قراردادند فرشتگان را که آنان بندگان
رحمن اند زن ها آیا حاضر بودند نزدیکِ
آفرینش ایشان نوشته خواهد شد این
گواهی ایشان و پرسیده خواهند شد (۱۹).

گفتند کافران اگر خواستی رحمن پرستش
نمیکردیم این فرشتگان را نیست ایشان
را باین ادعا دانش نیستند ایشان
مگر دروغ گو (۲۰).

آیا داده ایم ایشانرا کتابی پیش از قرآن پس
ایشان بآن کتاب چنگ زنده اند (هگز)
(۲۱).

بلکه گفتند هر آینه میافیم پدرانِ خود را
بردینی و هر آینه ما برپی ایشان راه
یافتگانیم (۲۲).

و همچنین نه فرستادیم پیش از تودر هیچ
دیهی ترساننده ای را مگر گفتند منعمان
آن ده هر آینه میافیم پدران خود را
بردینی و هر آینه ما برپی ایشان متابعت
کنندگانیم (۲۳).

گفت پیغامبر آیا بر متابعتِ پدران مقرر
مینمائید اگر چه آورده ام بشما دینی که
زیاده تر راه نمائنده است از آنچه بر آن
یافتید پدران خود را گفتند هر آینه ما بآنچه
فرستاده شد شمارا همراهِ آن نامعتقدیم
(۲۴).

پس انتقام کشیدیم از ایشان پس درنگر
چگونه بود عاقبت دروغ داران لگان (۲۵).

أَوَمَنْ يُنَشِّئُ فِي الْحَيَاةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ۝۱۸

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ أَنْكَاثًا يَشْهَدُوا
خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ ۝۱۹

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ
إِنَّهُمْ آلَاءُ الْغَفُورِينَ ۝۲۰

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُتَمَتِّعُونَ ۝۲۱

بَلْ قَالُوا لَوْ اِئْتَانَا مِنْ آيَاتِهِ لَقُلْنَا سَمْعُ وَاعْتِمْ وَرَأَيْنَا أَطْفَالَهُمُ
مُتَعَدِّينَ ۝۲۲

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهَا لَا تَأْتِنَا بِلَا آيَاتٍ تَأْتِيَنَا عَلَى آثَرِهِمْ
مُتَعَدِّينَ ۝۲۳

قُلْ أَوْحَيْنَاهُمْ بِأَهْدَىٰ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتًا قَالُوا لَوْ اِئْتَا
بِمَا أَرْسَلْنَاهُمْ بِهِ لَكُنَّا مِنَ الْخَارِعِينَ ۝۲۴

فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظَرْنَاهُمْ كَأَنَّهُمْ الْعَبِيدُ ۝۲۵

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود را
و قوم خود را هر آئینه من بیزارم از آنچه
شما پرستش می کنید (٢٦) .

الّا آن کسی که بیافرید مرا پس هر آئینه
او هدایت خواهد کرد مرا (٢٧) .

و قرارداد خدای تعالی کلمه توحید را
سخنی باقی مانده در فرزندانِ او تا بگذرد که
کافران رجوع کنند^(١) (٢٨) .

بلکه بهره مند ساختیم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که آمد بدیشان دینِ راست
و پیغامبر ظاهر (٢٩) .

و آنگاه که آمد بدیشان دینِ راست گفتند
این جادوست و هر آئینه ما بدان نامعتقدانیم
(٣٠) .

و گفتند چرا فرو فرستاده نه شد این قرآن
بر مردی بزرگ از اهل این دوده^(٢) (٣١) .

آیا ایشان قسمت می کنند رحمتِ
پروردگار ترا ما قسمت کرده ایم میانِ
ایشان گزرا نِ ایشان را در زندگانی دنیا
و بلند مرتبه ساختیم بعضی ایشان را بر
بعضی تا که خدمتگذار گیرد بعضی ایشان
بعضی را^(٣) و رحمتِ پروردگار تو
بهترست از آنچه جمع میکنند (٣٢) .

و اگر احتمال آن نه می بود که میشوند

وَاذْكَالِ اِنْزِيلُهُمْ لَآيَةً وَكُفِرَ بِاِبْرَاهِيْمَ اَتَعْبُدُوْنَ ۝

اِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَاِنَّهُ سَيَهْدِي ۝

وَجَعَلْنَا كَلِمَةً بَآيَةً فِيْ عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يرجِعُوْنَ ۝

بَلْ مَنَعْتُ مُوْسٰى وَآلِهٖ اَنْ يَّهْبُوْا عَلٰى جَبَلٍ هُمْ اَلْحَقُّ

وَرَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۝

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هٰذَا بَشَرٌ اِذَا يَتَخَذُ كَلِمًا ۝

وَقَالُوْا اِذَا نَزَّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ

عَظِيْمٍ ۝

اَهُمْ يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ عَنْ قَسَمِنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِي

الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَضْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ اَلَيْسَ لَّهُمْ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا سَعِيْرًا وَرَحِمْتُ رَبِّكَ غَيْرَ مَتَابِعِبُوْنَ ۝

وَلَوْلَا اَنْ يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ

(١) یعنی انبیاء و اولیا در اولاد حضرت ابراهیم علیه السلام پیدا شدند .

(٢) یعنی یکی از متمولانِ مکه و طائف و الله اعلم .

(٣) یعنی بچشم حقارت نگرد و الله اعلم .

مردمان همه يك گروه البته ساختیم برای کسیکه نا معتقد ست بخدا برای خانه های ایشان سقفهای ازنقره و نردبانهای که برآن بالا برآیند (۳۳) .

و برای خانه های ایشان دروازه ها نیز ازنقره و تخت ها که برآن تکیه زده بنشینند (۳۴) .

و می ساختیم تجمل بسیار، و نیست همه این مگر اندك بهره مندی زندگانی دنیا، و آخرت نزدیک پرورد گارتو متقیان راست (۳۵) .

و هر که غافل شود از یادرحمن برگماریم برای اوشیطانی پس آن شیطان اورا همنشین بُود (۳۶) .

و هر آئینه شیاطین باز میدارند آدمیان را از راه و آدمیان می پندارند که ایشان راه یافتگانند (۳۷) .

تا آنوقت که چون آدمی بیايد پیش ما گوید باشیطان خود ای کاش در میان من و در میان تومسافت مشرق و مغرب بودی پس بدهمنشینی تو (۳۸) .

و (گوئیم) سود نه دهد شمارا امروز ازبس که ستم کرده اید آنکه شما در عذاب باهم شريك باشید (۳۹) .

(یا محمد) آیا تومیتوانی شنوایدن کران را یا راه میتوانی نمودن کوران را و آن کس را که در گمراهی ظاهرست (۴۰) .

پس اگر ازین عالم ببریم ترا پس البته ما ازین جماعت انتقام کشند گانیم (۴۱) .

يَقْرَأُ بِالرَّحْمَنِ لِيُذِيقَهُمْ سُقُوطَ آسَافٍ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهِمْ يَظَاهِرُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيُؤْذِكُمُ الْجِبَالُ الَّتِي رُفِعَتْ عَلَيْهَا لِيَسْبِقَنَّهُ دُخَانُ الْجَهَنَّمَ ﴿٣٤﴾

وَنُفُخَ الصُّورُ إِنَّ كُلَّ ذِي كُنْهٍ لَمَّا أُمِرَ الْحَيَوَانُ لَنَا وَنَا وَالْأَشْجَارُ أَغْدَادٌ لِّكَ لَمَّا يُصْفَى ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يُضِلُّ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ يَقْنِصْ لَهُ شَيْطَانٌ فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

وَأَنَّهُمْ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ لِيَأْتِيَنَّكَ وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْبَرَقَيْنِ فَيَنْسُ الْفَرِيقَيْنِ ﴿٣٨﴾

وَلَن يَفْعَلَهُ الْيَوْمَ بِأَعْيُنِنَا لَكَ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

وَأَمَّا نَذْرٌ هُنَّ يَكَفِّرْنَ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ وَهُمْ فِي سَعْيٍ ﴿٤١﴾

یا اینست که بنمائیم ترا آنچه وعده دادیم
بایشان پس هرائینه ما برایشان توانایم
(٤٢) .

پس چنگ زن بآنچه وحی فرستاده شد
بسوی تو هرائینه تو بر راه راستی (٤٣) .
و هرائینه قرآن پندست ترا و قوم ترا
و شما سوال کرده خواهید شد (٤٤) .

و پسر احوال آنانکه فرستاده بودیم پیش
از تو از پیغامبران خود آیا قراردادده بودیم
بجز خدا معبودان دیگر که پرستش کرده
شود آنها را (٤٥) .

و هرائینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود بسوی فرعون و اشراف قوم او پس
گفت هرائینه من پیغامبر پروردگار
عالمهایم (٤٦) .

پس آن هنگام که آمد به ایشان بانسانه های
ما نا گهان بآن نشانه هامی خندیدند (٤٧) .

و نه می نمودیم بایشان هیچ نشانه
مگروی بزرگ تربود از قرین خود و گرفتار
کردیم ایشانرا به عقوبت بود که ایشان
رجوع کنند (٤٨) .

و گفتند ای جادوگر دعا کن برای
ما پروردگار خود را به عهده ای که با
تو دارد هرائینه ماراه یافتگانیم^(١) (٤٩) .

پس آنهانگام که دور کردیم از ایشان عقوبت
را ناگهان ایشان عهدمی شکندند (٥٠) .

أَوْ تَرَىٰكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلِيمٌ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٧٠﴾

فَأَسْمَرْكَ يَا ذَا الَّذِي أَوْحَىٰ إِلَيْكَ أَنَّكَ عَلَىٰ عِصَابِ الْمُسْتَغْنِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنَّهُ لَئِنْ كُرِّمَتْ لَكَ دَلْفُومُكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٧٢﴾

وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مَنْ أَرْسَلْنَا أَجْعَلْنَا مِنْ
دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٧٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَاهُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٧٥﴾

وَأَنزَلْنَاهُمْ مِنْ آيَةِ الْكَبْرِ مِنْ أَعْتَابِهَا وَآخَذْنَاهُمْ
بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٦﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَكَ رَبَّكَ بِمَا عَاهَدْنَاكَ
إِنَّا لَمُهْتَبُونَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْتَحُونَ ﴿٧٨﴾

(١) یعنی مسلمان شویم .

وآزاداد فرعون در میان قوم خود گفت ای قوم من آیا نیست برای من پادشاهی مصر و این جویها می رود از زیر کوشک من آیا نمی بینید (۵۱) .

(نی) بلکه من بهترم ازین شخص که وی خوارست و نزدیک نیست که سخن واضح گوید ^(۱) (۵۲) .

پس چرا فرود آورده نه شد برین شخص دست بندهایی از زر یا چرا نیامدند همراه او فرشتگان مجتمع شده (۵۳) .

پس بی عقل کرد قوم خود را پس قبول کردند فرمان او را هر آئینه ایشان بودند گروه فاسق (۵۴) .

پس آن هنگام که بخشیم آوردند مارا انتقام کشیدیم از ایشان پس غرق ساختیم ایشانرا همه یکجا (۵۵) .

پس ساختیم ایشانرا پیش رو و داستانی برای آیندگان (۵۶) .

و آنگاه ^(۲) که داستان زده شد به پسر مریم نا گهان قوم توازین داستان بخوشوقتی آواز بلند می کنند (۵۷) .

و گفتند آیا معبودان مابهرترند یا عیسی، آن

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ آخِرِينَ هَٰذَا الَّذِي كُنتُم بِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَنِ ذَوِّهِ أَجْوَادٌ مَّعَهُ الْبَلَكَةُ
مُعْتَرِينَ ﴿٥٣﴾

فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَطَاعُوهُ أَتَمَّ كَانُوا قَوْمًا فَاعِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا أَسْفَوْا اتَّقَيْنَا مِنْهُمُ فَأَعْرَضْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاقًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَتَنَاصِرُ بَنُو إِسْرَءِيلَ مَثَلًا إِذْ أَقُولُكَ مِنْهُ يُعَذِّبُونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا إِنَّمَا خَيْرٌ أَمْرُهُمْ خَيْرُهُ لَكَ الْوَاحِدَ لَا بَيْنَ

(۱) یعنی در زبان حضرت موسیٰ علیه السلام لکنت بود واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید براین مسئله که هیچکس غیر خدای تعالی معبود نیست مشرکان ایراد کردند که ترسایان عیسیٰ رامی پرستند و اگر وی نیز معبود نه بود ما راضی شدیم که آله مابا عیسیٰ باشند و گمان کردند که بحجت غالب آمدند خدای تعالی کشف شبهه فرمود واللہ اعلم .

گفته شود ای بندگان من نیست هیچ ترس بر شما امروز نه شما اندوهگین شوید (٦٨).

آن کسانی که ایمان آوردند بآیت های ما و مسلمان بودند (٦٩).

گفته شود درآئید به بهشت شما و زنان شما خوشحال ساخته (٧٠).

گردانیده شود برایشان کاسه های پهن از زر و کوزه ها نیز در بهشت باشد آنچه خواهش کنند نفس ها و لذت ببرند ازدیدن او چشم ها و شما در آنجا جاویدان باشید (٧١).

و این آن بهشت ست که عطا کرده شد شمارا بسبب آنچه عمل می کردید (٧٢).

شماراست در آنجا میوه بسیار که از آن میخورید (٧٣).

هر آئینه گنگاران در عذاب دوزخ جاویدان اند (٧٤).

سست کرده نه شود از ایشان عقوبت و ایشان در آن عذاب ناامید شده خاموش باشند (٧٥).

و ستم نکردیم بر ایشان ولیکن بودند ایشان ستمگاران (٧٦).

و آواز دهند که ای مالک باید که بمرگ حکم کند بر ما پرورد گارتو مالک گوید هر آئینه شما همیشه باشندگانید (٧٧).

هر آئینه آوردیم شما سخن راست را ولیکن اکثر شما سخن راست را ناخواهانید (٧٨).

يَعْلَمُ الْغُفُورُ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَالْكَوَاعِبِ وَفِيهَا مَا نَشْتَهِيهِ الْإِنْسُ وَتِلْكَ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا غُلْدُونَ ﴿٧١﴾

وَبِذَلِكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أَدْرَأْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يُفَعَّرُهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادُوا إِلَيْنَا لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَكِينُونَ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾

أَمْ يَرْمُونَ أَفْرَاقًا مُمَرُّونَ ④

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَنَسْمَعَهُمْ هَاهُنَا وَمَهْجَرُهُمْ عَلَى وَرِسَتِنَا لَدَيْهِمْ
يَكْتُوبُونَ ⑤

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبِيدِ ⑥

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ⑦

فَدَرَهُمْ بَصُورًا وَبَلَّغُوا حَتَّى يَلْفُوا بِأَيِّ يَوْمٍ أَذَى يُوعَدُونَ ⑧

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ⑨

وَتَبَرَّكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ⑩

وَلَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّعَاعَةُ الْإِمْرَنُ
شَهِيدٌ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ⑪

آیا عزم مصمم کرده اند برکاری پس
هر آینه مانیز عزم مصمم کنند گانیم (۷۹).
آیامی پندارند که مانمی شنویم رازگو
سرگوشی ایشانرا آری می شنویم
و فرستادگان ما نزدیک ایشان می نویسند
(۸۰).

بگو اگر بفرض باشد رحمن را فرزندی
پس من نخستین عبادت کنندگان باشم
(۸۱).

پاکست پروردگار آسمان ها وزمین
خداوند عرش از آنچه بیان می کنند (۸۲).

پس بگذار ایشان را تا در باطل بحث کنند
وبازی پیش گیرند تا آنکه ملاقات کنند بآن
روز خود که وعده داده میشود ایشان را
(۸۳).

واوست آنکه در آسمان فرمان رواست
ودر زمین فرمان روا و اوست با حکمت
دانا (۸۴).

وبسیار بابرکت ست آنکه او راست
پاشاهی آسمان ها وزمین و آنچه در میان
هر دو است و نزد اوست علم قیامت
وبسوی او باز گردانیده شوید (۸۵).

ونمی توانند آنانکه کفار پرستش می کنند
ایشان را شفاعت کردن بغیر از خدا لیکن
کسی که گواهی راست داده باشد و ایشان
میدانند^(۱) (۸۶).

(۱) یعنی اهل توحید را شفاعت کنند.

وا گرسوال کنی از ایشان که کدام کس
بیافرید ایشانرا البته گویند خدا آفریده
است پس چگونه برگردانیده میشوند
(از عبادت خدا) (۸۷) .

و بسا دعای پیغامبر که ای پرورد گار من
هر آئینه ایشان گروهی هستند که ایمان
نمی آرند (۸۸) .

پس (فرمودیم) روگردان از ایشان و بگو سلام
وداع پس خواهند دانست (۸۹) .

سوره دخان مکی است و آن پنجاه و نه
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدُ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آئینه ما فرود آوردیم این کتاب
رادر شب مبارک^(۱) هر آئینه ما بودیم
ترساننده (۳) .

در آن شب مبارک فیصله کرده میشود
هر کار با حکمت (۴) .

فرود آوردیم آنرا بوحی کردن از نزدیک
خویش هر آئینه ما بودیم فرستنده^(۲) (۵) .

بسبب بخشایش از نزدیک پرورد گار
تو هر آئینه اوست شنو ادا نا (۶) .

پرورد گار آسمانها و زمین و آنچه در میان این
هر دو است اگر هستید شما یقین کننده (۷) .

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلَ لَهُ رَبِّ اِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَاَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

حَمْدُ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَكَةٍ ﴿٣﴾ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿٤﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٥﴾

اَمْ اَرَأَيْتُمْ عِندَنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٦﴾

رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧﴾

رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَابَيْنَهُمَا اَنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

(۱) یعنی لیلۃ القدر .

(۲) یعنی بر پیغامبر فرود آوردیم آن را .

نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده
میکنند و می میراند پرورد گارشماست
و پروردگار پدران پیشین شماست (۸) .

بلکه کافران در شبیه ای بازی می کنند
(۹) .

پس منتظر باش روزی را که بیارد آسمان
دودی ظاهر (۱۰) .

که فروگیرد مردمان را این عذاب درد
دهنده است (۱۱) .

(گویند) ای پروردگار ما دورکن ازماعذاب
هرآئینه مسلمان میشویم (۱۲) .

چگونه بُودایشان را پند گرفتن و بتحقیق
آمده بودبدیشان پیغامبر ظاهر (۱۳) .

بازروگردانیدند ازو وگفتند این شخص
آموخته شده دیوانه است (۱۴) .

هرآئینه مادورکننده عذابیم اندکی هرآئینه
شما عود کننده ایددرکفر (۱۵) .

روزی که درگرفت کنیم آن درگرفت کردن
بزرگ هرآئینه مانتقام کشنده ایم
(۱۶) (۱)

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ الْآلَاءِ الْأُولَى ①

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ②

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ③

يَغْشَى النَّاسَ أَلَيْسَ هَذَا الْعَذَابُ أَلِيمٌ ④

رَبَّنَا الثِّقَفَ عَذَابَ الْعَذَابِ إِنْكُنَا مُؤْمِنُونَ ⑤

أَلَيْسَ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ⑥

لَقَدْ نَزَّلْنَاهُ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَهُ لَنُحِيطُونَ ⑦

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ إِنْ كُنْتُمْ عَابِدُونَ ⑧

يَوْمَ نَطُشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ⑨

(۱) مترجم گوید این وعده متحقق شد خدای تعالی درقریش قحط انداخت تاآنکه
ازشدتِ جوع یاازکثرت بخار جَوّ چون دودی محسوس می شدوایشان
بخدای تعالی رجوع کردند خدای تعالی قحط را دور فرمود بازبرکفر اصرار
کردند خدای تعالی روزبدر ازشان انتقام کشید که هفتادکس را از رؤساء ایشان
کُشت وهفتاد کس را اسیر ساخت والله اعلم .

وهرآئینه مامتحان کردیم پیش ازایشان
قوم فرعون را و آمد بدیشان پیغامبری
گرامی قدر (۱۷) .

باین سخن که تسلیم کنید بمن بندگان
خدارا^(۱) هرآئینه برای شما پیغامبر
باامانتم (۱۸) .

وسرکشی مکنید برخدا هرآئینه من بیارم
پیش شما حجتِ ظاهر را (۱۹) .

وهرآئینه من پناه گرفتم به پرورد گارخود
و پرورد گارشما ازآنکه سنگسار کنید مرا
(۲۰) .

وا گریباورنمی دارید مرا پس یکسو
شوید از من (۲۱) .

پس دعا کرد بجناب پرورد گار خود که
اینجماعت قوم گنهگارا نند (۲۲) .

(پس گفتیم) ببرندگانِ مرا وقت شب هر
آئینه شمارا تعاقب کرده شود (۲۳) .

وبگذار دربارا آرامیده هرآئینه این جماعت
لشکری هست غرق شده (۲۴) .

بسیار گذاشتند از بوستان ها و چشمه ها
(۲۵) .

و کشتها و محلِ گرامی (۲۶) .

و گذرانِ با رفاهیت که در آن محظوظ
بودند (۲۷) .

همچنین شد و عطا کردیم این چیزها را به
گروهی دیگر (۲۸) .

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولُ كَرِيمٌ ۝

أَنِ ادُّوْا إِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝

وَأَن لَّا تَتَّبِعُوا هَٰذَا بَلَّغْتُ إِلَيْكُمْ يُسَلِّطُ الْمُفْسِدِينَ ۝

وَإِنِّي مُدْعٍ بِرَبِّكُمْ فَذَرْكُمْ إِنَّا نَرْجِعُونَهُ ۝

وَأَن لَّكُمْ تَوْبَةٌ لِّمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

فَدَعَا رَبِّي أَنِ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ۝

فَأَنشَرِيعَادِي لَيْلًا إِنَّا لَمُتَّبِعُونَ ۝

وَأَنزَلْنَا الْحَرَّ هَوًّا إِنَّهُمْ جَحْدٌ مُّفْرَقُونَ ۝

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَبَلٍ وَغِيَّوْنَ ۝

وَذُرُّوهُ وَمَقْلَمٌ كَرِيمٌ ۝

وَتَعْمَةً كَانُوا فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ۝

كَذَٰلِكَ وَأَوْصَيْنَاهُمَا أَقْوَامًا أُخْرَيْنَ ۝

(۱) یعنی بنی اسرائیل را بمن حواله کنید و بنده مگیرید .

پس نگرِست برین قوم (فرعون) آسمان
وزمین ونه شدند مهلت داده شده (٢٩).

وهرآئینه ماخلاص کردیم بنی اسرائیل
را از عذاب خوارکننده (٣٠).

که از جانب فرعون بود هرآئینه فرعون بود
سرکشی از تعدی کنندگان (٣١).

وهرآئینه برگزیدیم بنی اسرائیل را دانسته
برعالم ها (٣٢).

ودادیم ایشان را از قسم معجزات آنچه
در آن امتحان ظاهر بود (٣٣).

هرآئینه این جماعت می گویند (٣٤).

که نیست عاقبت کارمگر همین موت
نخستین ما ونیستیم ما برانگیخته شده
(٣٥).

پس بیارید پدران ما را گرهستید راست
گویان (٣٦).

آیا این جماعت بهتراند یا قوم تبع (حمیری)
وآنانکه پیش از ایشان بودند هلاک ساختیم
آنها را هر آئینه آنها گناه کار بودند (٣٧).

ونیافریدیم آسمان ها وزمین را آنچه
در میان هر دو است بازی کنان (٣٨).

نیافریدیم این هردو را مگر بتدبیر درست
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (٣٩).

هرآئینه روز قیامت میعاد ایشانست همه
یک جا (٤٠).

روزی که دفع نه کند هیچ دوستی
از دوست دیگر چیزی را ونه ایشان را
نصرت داده شود (٤١).

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ٢٩

وَلَقَدْ بَعَثْنَا لَبِيَّ إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ٣٠

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ٣١

وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ٣٢

وَأَنبَأْنَاهُمْ مِّنَ الْآيَاتِ الْكُبْرَىٰ بِمَا كَانُوا فَعِيلِينَ ٣٣

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ٣٤

إِنْ هِيَ إِلَّا أَمْوَاتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا عَنَّا بِثَبَرِينَ ٣٥

فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٣٦

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۚ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ
لَئِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ٣٧

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَبَيْنَهُمَا إِلَهِينَ ٣٨

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٣٩

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ٤٠

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ٤١

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

إِنَّ شَجَرَةَ الزُّقُورِ ﴿٣٨﴾

طَعَامُ النَّاسِ ﴿٣٩﴾

كَالْمُهْلِ يَغْثَى فِي الْبُطُونِ ﴿٤٠﴾

كَفَى الْعَمِيمِ ﴿٤١﴾

خُدُوهُ فَاتَّخِذُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْحَصِيِّ ﴿٤٢﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٣﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٤﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٧﴾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٨﴾

كَذَلِكَ وَرَوْنَاهُمْ حُمْرَ عِينٍ ﴿٤٩﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِخُلُقٍ نَافِلَةٍ أَمِينِينَ ﴿٥٠﴾

لَهُمْ فِيهَا النُّوْتُ إِلَّا الْوُتَةُ الْأُولَىٰ وَوُعِمَتْ

عَذَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

فَضْلًا مِّنْ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٢﴾

مگر آنکه رحم کرد برو خدا هر آینه
خدا غالب مهربان ست (٤٢) .

هر آینه درخت زقوم (٤٣) .

طعام گنهگارست (٤٤) .

مثلی مس گداخته شده بجوشد در شکم
ها (٤٥) .

مانند جوشیدن آب گرم (٤٦) .

(گوئیم ای فرشتگان) بگیرید این گنه گار را
پس به سختی بکشیدش بسوی میانه
دوزخ (٤٧) .

باز بریزید بالای سراوا ز آب گرم که
عقوبت ست (٤٨) .

(گوئیم) بجش هر آینه تویی بزعم خود
بزرگوار گرامی قدر (٤٩) .

هر آینه این ست آنچه در آن شبهه
می کردید (٥٠) .

هر آینه متقیان در جایگاه با امن باشند
(٥١) .

در بوستان ها و چشمه ها (٥٢) .

بپوشند از حریر نازک و حریر لک روبروی
یکدیگر شده (٥٣) .

این چنین باشد حال و جفت کنیم ایشان
را با حور کشاده چشم (٥٤) .

بطلبند آنجا هر میوه را ایمن شده (٥٥) .

نه چشند آنجا مرگ لیکن چشیده بودند
مرگ نخستین را و نگاه داشت ایشان را
خدا از عذاب دوزخ (٥٦) .

بسبب بخشایش از جانب پرورد گارتو این

ست پیروزی بزرگ (۵۷) .

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآنرا بزبان
توتاؤد که ایشان پندپذیر شوند (۵۸) .

پس منتظر باش هرآئینه ایشان نیز منتظر
انند (۵۹) .

سوره جائیه مکی است و آن سی و هفت
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمِّ (۱) .

فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۲) .

هرآئینه در آسمانها و زمین نشانه هاست
باوردارندگان را (۳) .

ودر آفرینش شما و در آفرینش آنچه پراگنده
میسازد از جانوران نشانه هاست قومی را
که یقین میکنند (۴) .

ودر آمد و رفت شب و روز و در آنکه
فرو د آورد خدا از آسمان روزی (۱) پس
زنده کرد بسبب باران زمین را بعد مرده
بودن آن و دگردانیدن بادهای نشانه هاست
قومی را که درمی یابند (۵) .

این نشانه های خداست میخوانیم آن را
بر تو برآستی پس بکدام سخن بعد پند
خدا و آیت های او ایمان آرند (۶) .

وای هر دروع گوی گنهگار را (۷) .

فَأَنَّمَا يُرِيتُهُ بِأَسَانِكُ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ⑤

فَأَرْقُبْ آثَمَهُمْ يُرَقَّبُونَ ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ⑦
حَمِّ ⑧

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ⑨

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلَّذِينَ يَتَذَكَّرُونَ ⑩

وَفِي خَلْقِهِ وَمَا يَبُثُّ مِنْ ذَلَالَةٍ إِنَّهُ يَفْقَهُمُ تَقْوَنَ ⑪

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ إِنَّهُ
لَفَعْلَمُ تَعْمَلُونَ ⑫

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَتْلُوا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ قِيَامِي حَدِيثٍ بَعْدَ
اللَّهِ وَالْيَوْمِ يُؤْمِنُونَ ⑬

وَيَلْزَمُ أَقَارِبَهُ ⑭

(۱) یعنی باران .

که می شنود آیاتِ خدا را که خوانده میشود بروی باز لازم می گیرد کفر را تکبر کرده گویا نشنیده است آنرا پس مژده ده او را به عذاب درد دهنده (۸).

و چون واقف شد بر چیزی از آیاتِ ما به تمسخر گردان را آنجماعت ایشان راست عذاب خوارکننده (۹).

آن طرف ایشان دوزخ ست و دفع نکنند از ایشان آنچه کسب کردند چیزی را و دفع نه کنند نیز آنکه دوستان گرفته اند بغیر از خدا و ایشانرا ست عذاب بزرگ (۱۰).

این قرآن هدایت ست و آنانکه کافر شدند بآیاتِ پروردگار خویش ایشانرا ست عذاب درد دهنده از جنس عقوبتِ سخت (۱۱).

خدای آنست که مُسَخَّر کرد برای شما دریا را تا روان شود کشتی ها در آن بفرمانِ او و تاطلبِ معیشت کنید از فضلِ او و بود که شما شکرگذاری کنید (۱۲).

و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست همه یکجا پدید آورده از جانب خود هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست گروهی را که تفکر میکنند (۱۳).

بگو مسلمانان را که در گذر کنند از آنجماعت که توقع روزهای خدا نه دارند^(۱) تا سزا دهد خدا گروهی را بحسب

يَعْمَلُونَ لِنَاكَ اللَّهُ يُضِلُّ عَلَيْهِمْ فَمِمْ يَهْتَفِتُونَ إِنَّ كَرِيمًا يَعْرِفُهُ
بِعَذَابِ الْيَوْمِ ①

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَ هَاهُنَا أَوْلِيَاءَ لَهُمْ
عَذَابٌ مُهِينٌ ①

مِنْ قَوْمٍ لَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْسُهُمْ شَيْئًا وَلَا يَسْتَعِذُّوْنَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ أَطْلُكُمُ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ①

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ تَقُولُوا بِآيَاتِ اللَّهِ كُفْرًا لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ
رَجَزٍ كَبِيرٌ ②

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْزِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَلَتَبْتَغُوا
مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ②

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لِمَنْ أَنْتَ
فِي ذَلِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا قَوْمٌ يَعْلَمُونَ ③

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَهُمْ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا جُزَاءٌ بِأَعْمَالِهِمْ لَئِنْ
قَوْمًا لَهَا كَانُوا إِلَهُاتٌ غَيْرُ اللَّهِ ③

(۱) یعنی معتقد نیستند که حوادث جزای اعمالِ ایشان باشد.

آنچه میکردند (۱۴) .

هرکه بکند کارشائسته پس نفع اوراست
وهرکه بدکاری کند پس وبال براوست
باز بسوی پرورد گارخویش بازگردانیده
خواهید شد (۱۵) .

وهرآئینه دادیم بنی اسرائیل راکتاب
ودانش مندی وپیغامبری و روزی دادیم
ایشان را از نعمت های پاکیزه وفضیلت
دادیم ایشان را برعالم ها (۱۶) .

ودادیم ایشان را نشانه های واضح دریاب
دین پس اختلاف نکردند مگر بعد ازآنکه
آمد بدیشان دانش از روی تعدی بایکدیگر
هرآئینه پرورد گارتو فیصله کند میان
ایشان روزقیامت درآنچه اختلاف می
کردند درآن (۱۷) .

بازساختیم ترا برراه ظاهر ازدین پس
پیروی کن آنرا وپیروی مکن خواهشات
آنانرا که نمیدانند (۱۸) .

هرآئینه ایشان دفع نخواهند کرداز
توچیزی ازعقوبت خدا وهرآئینه
ستمگاران بعضی ایشان کارسازان بعضی
اند وخدا کارساز متقیانست (۱۹) .

این قرآن دلیل های واضح ست مردمان
راوهدایت ست وبخشاشش گروهی را که
یقین می کنند (۲۰) .

آیا پنداشتند آنانکه کردند جرمها که
قراردهیم ایشان را مانند آنانکه ایمان
آوردند وکارهای شائسته کردند، یکسان

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَوَرَقْنَاهُمْ
مِنَ الظُّلُمَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يَتَّبِعُونَ مِنَ الْآلِهَةِ اخْتَلَفُوا الْأَوَّلُونَ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ
الْحُكْمُ بِغَيْرِ الْحُكْمِ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِسْمَةِ فَيَمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرَفٍ مِّنَ الْأَرْضِ فَأَتَيْنَاهَا مِنَّا نَبِيًّا قَالُوا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنُغْنِيَنَّكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّا لَظَالِمِينَ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَهُمُ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ عِندَ اللَّهِ وَمَا يُعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

باشد زند گانی ایشان و مُردن ایشان بدحکم ایشان ست این حکم (٢١) .

وآفرید خدا آسمان ها وزمین را بتدبیر درست و تا عاقبت کار جزا داده شود هر شخصی بحسب آنچه عمل کرده است و برایشان ستم کرده نشود (٢٢) .

آیادیدی کسی را که معبود خود گرفته است خواهش نفس خود را و گمراه کرد او را خدا با وجود دانش و مهر نهاد برگوش او دل او و پیدا کرد بر چشم او پرده پس کیست که راه نماید او را بعد خدا آیابند نمی گیرید (٢٣) .

و گفتند نیست زندگانی مگر همین زند گانی این جهانی مامی میریم وزنده میشویم و هلاک نمی کند مارا مگر زمانه و نیست ایشان را باین مقدمه هیچ دانش نیستند ایشان مگر گمان می کنند (٢٤) .

و چون خوانده شود برایشان آیت های ما واضح آمده نه بُود شبهه ایشان مگر آنکه گویند بیارید پدران مارا اگر هستید راست گو (٢٥) .

بگو خدا زنده میکند شمارا باز می میراند شمارا باز جمع کند شمارا بروزی قیامت هیچ شبهه نیست در آن ولیکن اکثر مردمان نمی دانند (٢٦) .

و خدای راست پادشاهی آسمان ها وزمین و روزی که قائم شود قیامت آن روز زیان کار شوند تباه کاران (٢٧) .

و ببینی هر گروهی را بزاند در آمده، هر گروهی را خوانده شود بسوی نامه

وَحَاقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَبِّ وَيَعْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢١﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمِهِ وَوَخَّاهُ عَلَى سَوَجِهِ وَقَلْبُهُ وَجَّعَ عَلَى بَصِيرَةٍ أَغْشَاةٍ مَنِ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا أَمْثَلُ الَّذِي آمَنَّا بِهِ وَمَا بِيَلَدٍ إِلَّا اللَّهُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخُنُونَ ﴿٢٣﴾

وَإِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِمْ إِلَيْنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اسْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤﴾

قُلِ اللَّهُ يُخَيِّمُ ثُمَّ يُبْسِتُ ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

وَلِلَّهِ نِصَابُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِضُ يُعْزَى السُّبُلُونَ ﴿٢٦﴾

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِعَةٍ عَلَى أَمْتٍ تُدْعَى إِلَى إِلَهِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٢٧﴾

اعمال او (یعنی برای سوال و جواب مهیاشده گوئیم) امروز جزا داده شود شمارا بحسب آنچه میکردید (۲۸).

گوئیم این نامه ماست که اظهار حقیقت میکند بر شما براستی هرآئینه ما می نوشتیم آنچه شما عمل می کردید (۲۹).

پس اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس در آرد ایشان را پروردگاریشان در رحمت خود این ست پیروزی ظاهر (۳۰).

و اما آنانکه کافر شدند (ایشانرا گوئیم) آیا خوانده نمی شد بر شما آیات من پس تکبر کردید و قوم گنهگار بودید (۳۱).

و چون گفته شد که وعده خدا راست است و قیامت هیچ شبهه نیست در آن گفتید نمیدانیم چیست قیامت تصور نمی کنیم آن را مگر با احتمال ضعیف و نیستیم ما یقین کنندگان (۳۲).

و ظاهر شد ایشانرا عقوبت های آنچه بآن عمل کرده بودند و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزای کردند (۳۳).

و گفته شود امروز فراموش کنیم شمارا چنانکه فراموش کردید ملاقات این روز خود را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ نصرت دهنده (۳۴).

این عذاب بسبب آنست که شما به تمسخر گرفتید آیات خدا را و فریفته کرد شمارا زندگانی دنیا پس امروز بیرون کرده نشوند از دوزخ و نه از ایشان رضامندی خدا طلب کرده شود (۳۵).

هَذَا كَيْدُكَ يَطْلُقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنْتُمْ تَسْتَبِغُونَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ
فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٢٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ إِلَيْنِي تَرْجُو عَذَابِي
فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٣٠﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ
مَنْ نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَكُنْ إِلَّا نَعْرَاضًا وَمَا نَحْنُ
بِمُتَّبِعِينَ ﴿٣١﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ فِيهَا آيَاتٍ لَّا يَحْصِيهَا قَوْمٌ مِّنْكُمْ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٢﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا وَكُنَّا
بِالْمَارُومِينَ ﴿٣٣﴾

ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ إِلَهًا مَّا تَدْعُونَ إِلَهُكُمْ
فَالْيَوْمَ لَا تَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا تُمْسِكُونَ ﴿٣٤﴾

پس خدای راست ستائش پروردگار
آسمانها و پروردگار زمین پروردگار عالم ها
(۳۶) .

اوراست بزرگی درآسمان هاوزمین
واوست غالب باحکمت (۳۷) .

سوره احقاف مکی است و آن سی و پنج
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمَّ (۱) .

فروفرستادن کتاب ازجانب خدای غالب
باحکمت ست (۲) .

نیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه
درمیان هردوست مگر به تدبیر درست
وبیمیعادی معین و آنانکه کافر شدند از آنچه
ترسانیده شدایشان را روگرداند (۳) .

بگوآیا دیدید آنچه می پرستید بجز خدا
بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین
یاایشانرا شرکست درآسمان ها بیارید
بمن کتابی که آمده باشد پیش ازین یا بقیه
ازعلم اگرهستید راست گو (۴) .

وکیست گمراه تر ازکسی که بخواند بجز
خداکسی را که قبول نکند خواندش
تاروزقیامت واین معبودان باطل
ازخواندن ایشان غافل اند (۵) .

وچون جمع کرده شوند مردمان باشند این
معبودان ایشانرا دشمن وباشند به عبادت
ایشان منکر (۶) .

چون خوانده شود برایشان آیات
ماواضح آمده گویند این کافران سخن

قُلْ لِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَهُ الْكِبَرُ يَأْتِي فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
حَمَّ ۝

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَالْحِلِّ
مُسْعَىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ لِيُنْزِلَ فِي يَدَيْكَ مِنَ
قَبْلِ هَذَا أَوْ أَشْرَاقٌ مِّنْ عِلْمِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ مَكَامًا ۝

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ غُلُقُونَ ۝

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءُ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ
كَافِرِينَ ۝

وَإِذَا نُفِثَ عَلَيْهِمُ الْيَتَابُ يَنْتَبِهَتِ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ

لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا يَحْزَنُونَ ﴿٥﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَكُونُ
لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فَبِئْسَ الْكُفَىٰ بِهِ
شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ هُوَ الْقَبُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعٍ مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ
إِنْ أَكِيدُ إِلَّا مَا يَوْحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

قُلْ أَدَّبْتُكُمْ وَإِن كَانُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَلَقَدْ تُرَبِّيهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ
مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ عِظِهِمْ قَائِمٌ وَاسْتَكْبَرُوا تَعْرَانَ اللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا
إِلَيْهِ وَاذْكُرْهُمْ يَوْمَ أَن يُفْعَلُونَ هَذَا افْكٌ قَدِيمٌ ﴿٥﴾

وَمَنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ
لِّسَانِ عَزْرِيَّا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَّمُوا أَن يُقَرَّبُوا لِلْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَوْا فَلَا نَقُوفُ عَلَيْهِمْ

درست را چون بیامد بدیشان این سحر
ظاهراست (۷) .

بلکه میگویند بر بسته است آنرا پیغامبر بگو
اگر بر بسته ام آنرا پس نمی توانید شما
برای من از خدا چیزی خدا دانا ترست
به گفتگوی شما در قرآن بس ست
خدا اظهار حق کننده در میان من و در میان
شما و اوست آمرزگار مهربان (۸) .

بگو نیستم من نوآمده از پیغامبران و نمی
دانم چه کرده خواهد شد بامن
و باشما (یعنی دردنا) پیروی نمی کنم الا
آنچه وحی فرستاده میشود بسوی من
و نیستم من مگر ترساننده آشکار (۹) .

بگو آیا دیدید اگر باشد قرآن از نزد خدا
و منکر شدید بآن و گواهی داده باشد
گواهی از بنی اسرائیل بر قرآن پس وی
ایمان آورد و سرکشی کردید شما البته
ستمگار باشید هر آینه خدا را نمی نماید
گروه ستمگاران را (۱۰) .

و گفتند کافران در حق مسلمانان اگر دین
بهرتر بودی سبقت نکردند بر ما بسوی آن
و چون راه نیافتند بآن پس خواهند گفت
این دروغی ست قدیم (۱۱) .

و پیش از قرآن کتاب موسی بود
پیشوا و پخشائش و این کتابیست باوردارنده
به زبان عربی آمده برای آنکه بترساند
ستمگاران را و برای مژده دادن نیکوکاران
را (۱۲) .

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۱۳﴾

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً لِّمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
أَشَدَّهُ وَلَمْ أَرَ عَيْنَ سَنَةٍ قَالَ رَبِّ ارْحَنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي بُنِيتُ إِلَيْكَ وَلَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَقْبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَعَالٍ وَأَنْتَ عَاوِدُ عَنْهُمْ سُبُلًا
فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِي كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۱۶﴾

وَالَّذِي قَالَ لُؤْلُقًا لِّوَالِدَيْهِ اتَّقِيَ لَكُمْ آفَئِدَ بَنِيَّ أَنْ أُخْرِجَ وَقَدْ خَلَيْتِ

بازقایم ماندند پس هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوه خورند (۱۳) .

این جماعت اهل بهشت اند جاویدان
آنجا پاداش داده شوند بحسب آنچه می
کردند (۱۴) .

وامر کردیم آدمی را در حق پدر و مادر او
نیکوکاری در شکم برداشته است او را
مادر او به دشواری و زاده است او را به
دشواری و مدت بارگرفتن او واز شیر باز
کردن او سی ماه ست و زنده ماند
تا وقتی که رسید بکمال قوت خود و رسید
بچهل سال گفت ای پروردگار من الهام
کن مرا تا شکرگویم در مقابله نعمت تو
که انعام کرده ای بر من و بر پدر و مادر من
و تا کار نیک کنم که خوشنود شوی از آن
و صلاح پیدا کن برای من در فرزندان من
هر آئینه من رجوع کردم بسوی تو
و هر آئینه من از مسلمانانم (۱۵) .

این جماعت آنند که قبول می کنیم از ایشان
نیکوترین آنچه عمل کرده اند و در گذریم
از جریمهای ایشان در اهل بهشت باشند به
وفق وعده راستی که وعده داده می
شوند (۱۶) .

و آنشخص که گفت به پدر و مادر خود دل
تنگ شدم به نسبت شما آیا وعده میدهد
مرا که برآورده شوم ^(۱) و هر آئینه گذشته اند

طبقه های مردم پیش از من^(۱) و آن هردو فریاد میکنند بجناب خدا میگویند وای بر تو مسلمان شوهر آئینه وعده خدا راست ست پس گوید نیست این وعده مگر افسانه های پیشینیان (۱۷).

این جماعت آنانند که ثابت شد برایشان وعده عذاب از جمله امت ها که گذشته اند پیش از ایشان از جنیان و آدمیان هر آئینه ایشان بودند زیان کاران (۱۸).

وهریکی را مرتبه هاست بحسب آنچه عمل کردند و تا بتمام دهد خدا ایشان را جزای اعمال ایشان و ایشان ستم کرده نه شوند (۱۹).

و روزیکه پیش آورده شوند کافران بر آتش (گفته شود) ضائع گردید نعمت های خود را درزندگانی دنیاوی خویش و بهره مند شدید بآن پس امروز جزا داده شود شمارا عذاب خواری بسبب آنکه تکبر می کردید در زمین ناحق و بسبب آنکه بدکاری میکردید^(۲) (۲۰).

و یادکن برادر قوم عاد را چون بترسانید قوم خود را بر سرزمین احقاف و هر آئینه

الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِ هَٰؤُلَاءِ يَسْتَعْجِلُ اللَّهُ وَرَيْكَ اِنْ اَرَادَ اللَّهُ حَقَّ قَوْلِهِ لَوَلَّاهُ الْاَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۱۵

اُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِيْ اَمْرِ قَدَحَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ اِلٰهِنَ وَالْاِنْسِ اِنَّهُمْ كَانُوْا خٰسِرِيْنَ ۱۸

وَلَا يَحِلُّ دَجَاجَةٌ مِّمَّا عَمِلُوْا وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلَمُوْنَ ۱۹

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلٰى النَّارِ اَدْهَبْتُمْ طِيْبَتَكُمْ فِيْ حَيَاتِكُمْ الدُّنْيَا وَاسْتَنْعَمْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْلِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِهَٰذَا كُنْتُمْ تُفْسِقُوْنَ ۲۰

وَادْكُرْ اَخَا عَادٍ اِذْ اُنْذِرَ قَوْمَهُ بِالْاَخْفَافِ وَقَدَحَلَّتْ

(۱) یعنی هیچکس از ایشان باززنده نه شد والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال سعید و شقی را پس سعید حق خدای تعالی و حق ابوبن بجامی آورد و بانواع نعم محظوظ میشود در جمیع امور بحق تعالی رجوع میکند و شقی جمع می کند میان کفرو بحقوق والدین و انکار معاد و صورت سعید منطبق است بر حضرت ابوبکر صدیق و غیر ایشان نیز والله اعلم .

گذشته بودند ترسانندگان پیش روی وی و پس از وی^(۱) که عبادت مکنید مگر خدا را هر آئینه من میترسم بر شما از عقوبتِ روز بزرگ (۲۱) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری ما را از پرستشِ معبودان خود پس بیار آنچه وعده می دهی ما را اگر هستی از راست گویان (۲۲) .

گفت جزاین نیست که علم نزدیک خداست و می‌رسانم بشما آنچه فرستاده شدم همراه او ولیکن می بینم که شما گروهی هستید که نادانی میکنید (۲۳) .

پس چون دیدند آن عقوبت را بصورت ابری رو آورده به میدان های ایشان گفتند این ابريست باراننده بر ما بلکه بحقيقت آن ابرچيز يست كه بشتاب طلب كرديد آنرا باديست كه دروي عقوبتِ درد دهنده است (۲۴) .

برهم زنده رچيز را بفرمانِ پروردگار خویش پس گشتند باين صفت كه دیده نمی شد بجز خانه های ایشان همچنين جزا میدهم گروه گناهكاران را (۲۵) .

وهر آئینه جاداده بوديم قوم عاد را در آنچه جای نه داده ايم شما را در آن وساخته بوديم برای قوم عاد گوش و چشمها و دل هاپس دفع نکرد از ایشان

الشُّرْمِ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾

قَالُوا أَجِئْنَا لِنُؤْفِكَ عَنِ إِلَهِنَا قَاتِلْنَا إِمَّا نَبُذَكَ إِن كُنْتَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَأَبْلَغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْبَهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُّبْهَرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَكِنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ مَكَنَّاكُمْ فِي مَآبِنِ الْأَرْضِ فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَكِنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

(۱) یعنی از هر جانب باین مضمون .

يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿۳۸﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَلَقْنَا مِنْ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا الْأَيَّاتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۳۹﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا
الِهَةً بَلْ صَلَّوْا عَنْهُمْ وَذَلِكِ أَفْهَمُ وَمَا كَانُوا
يَفْقَهُونَ ﴿۴۰﴾

وَأُصْرَفُوا إِلَيْكَ نِعْمًا مِنَ الْجِنِّ يَتَّبِعُونَ الْقُرْآنَ
فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَوْ إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿۴۱﴾

قَالُوا يَقَوْمَتَنَا آتَا سَعْنًا كَمَا أَنْزَلَ مِنَ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقِ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۲﴾

يَوْمَآ إِجْبُودَا إِلَى اللَّهِ وَآمِنَا بِهِ يَغْفِرُ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُجْزِيكُمْ مِنْ عَذَابِ الْآلِيمِ ﴿۴۳﴾

گوشِ ایشان ونه چشمهای ایشان ونه
دلهای ایشان چیزی را از بسکه انکاری می
کردند به نشانه های خدا و فرا گرفت
بایشان آنچه بآن استهزای کردند (۲۶) .

وهر آئینه هلاك كردیم آنچه دوروبر
شماست از ديه ها وگوناگون پديد آوردیم
نشانه ها بود که ایشان بازگردند (۲۷) .

پس چرا نصرت نه دادند ایشان را آنانکه
معبودان گرفتند بغیر از خدا قرب خدایان
بلکه گم شدند از نظر ایشان و همین ست
دروغ ایشان و آنچه برمی بافتند (۲۸) .

و یادکن چون متوجه ساختم بسوی
تو جماعتی را از جن می شنیدند قرآن را پس
چون حاضر شدند پیش پیغمبر بایکدیگر
گفتند خاموش باشید پس چون تمام کرده
شد بازگشتند بسوی قوم خود بیم کنان^(۱)
(۲۹) .

گفتند ای قوم ماهر آئینه ما شنیدیم کتابی
را که فرود آورده شد بعد از موسیٰ باور
دارنده آنچه پیش از او بود راه می نماید
بسوی دین راست و بسوی راه راست
(۳۰) .

ای قوم ما قبول کنید سخن دعوت کننده
را بسوی خدا و ایمان آرید بوی تا پیامرزد
خدا برای شما بعض گناهان شمارا و پناه

(۱) مترجم گوید چند کس از جن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمدند و آنحضرت
صلی الله علیه وسلم در آن حالت نماز فجر می گذارد در بطن نخله قرآن استماع کردند
چون بازگشتند قوم خود را انداز نمودند اشارت باین قصه است درین آیات .

دهد شمارا از عذاب درد دهنده (٣١) .
 و هر که قبول نکند گفته دعوت کننده
 بخدارا پس نیست عاجز کننده در زمین و
 نیست اورا بجز خدا دوستان آنجماعت
 درگمراهی ظاهرند (٣٢) .
 آیا ندانستند اینکه خدا آفریده است
 آسمان ها و زمین را و مانده نه شد در آفریدن
 اینها توانا است بر آنکه زنده کند مُردگان را
 آری چنین ست هر آئینه او بر هر چیز
 تواناست (٣٣) .

و روزی که پیش آورده شوند کافران
 بر آتش (گفته شود) آیا نیست این وعده
 درست، گویند آری قسم به پروردگار
 ما دُرُستست گوید پس بهشید عقوبت را
 بسبب آنکه کافر بودید (٣٤) .

پس صبر کن چنانکه صبر کرده بودند
 خداوندانِ هَمَّتِ علی از پیغامبران و شتاب
 طلب مکن عقوبت را برای ایشان
 روزیکه ببینند آنچه وعده داده میشود
 ایشانرا چنانستی که ایشان نمانده بودند^(١)
 مگر یکساعت از روز این پیغام رسانیدن
 است پس هلاک کرده نخواهند
 شد مگر قوم بدکاران (٣٥) .

سوره محمد مدنی است و آن سی و هشتم
 آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 آنانکه کافر شدند بازداشتند مردمان را از

وَمَنْ لَا يُحِبِّ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ
 مِنْ دُونِهِ آلِيَّةٌ ۚ وَاللَّهُ فِي صَلَاتِهِ مُبِينٌ ﴿٣١﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهُ يَمَانٌ ۚ يَقْدِرُ عَلَىٰ أَنْ يُخْرِجَ النَّاسَ مِنْ أَرْكَانِهِمْ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٢﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا
 بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصْبِرْ ۖ كَمَا صَبَرُوا لَوْلَا الْعَزْمُ مِنَ الرَّسُولِ ۚ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
 كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْمِزُوا إِلَّا السَّاعَةَ مِنْ
 نَهَائِهِمْ ۚ قُلْ يَهْدِكُمُ اللَّهُ إِلَىٰ أَلْوَمِّ الْقَوْمِ ۚ فَاصْبِرْ ۚ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّذِينَ كَفَرُوا صَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ۝١

(١) یعنی درد نیا .

راه خدا تباه و برباد کرد خدا اعمال ایشانرا (۱) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند و معتقد شدند بآنچه فرودآورده شد بر محمد صلی الله علیه وسلم و آن راستست آمده از پروردگار ایشان دور ساخت از ایشان جرمهای ایشانرا و بصلاح آورد حال ایشان را (۲) .

این بسبب آنست که کافران پیروی از باطل کردند و مومنان پیروی دین راست کردند که از جانب پروردگار ایشانست همچنین بیان میکند خدا برای مردمان داستانهای ایشان را (۳) .

پس چون مصاف کنید با کافران پس بزنید گردن هارا تا وقتی که چون خونریزی بسیار کردید در ایشان پس محکم کنید قید را پس باحسان خلاص کردن است بعد از این و یامالی بعوض گرفتن تا آنکه بنهد جنگ سلاح خود را^(۱) اینست حکم و اگر خواستی خدا خود انتقام کشیدی از ایشان ولیکن میخواهد که امتحان کند بعضی شمارا با بعضی و آنانکه کشته شدند در راه خدا پس برباد نخواهد کرد عمل ایشان را (۴) .

راه خواهد نمود ایشانرا و نیک خواهد کرد حال ایشانرا (۵) .

و در خواهد آورد ایشان را به بهشتی که

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَرُمَ عَنْهُمْ رَبِّي أَنَّهُمْ وَآصَلَهُم بِالْهَمِّ ⑤

ذَلِكَ يَأْتِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَتَتَّبِعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ⑥

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبُ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثَغَتُمْ لُفُوفَهُمْ فَشُدُّوا لُؤْلُؤًا وَنَارًا مَثَابِعُهُمْ وَتَافُوا فِيهَا حَتَّى تَضَعُوا الْحَرْبَ أَوْ ذَاهِبًا ذَلِكَ أَوْفَىٰ شَاءَ اللَّهِ أَنْ تَضَعُوا مِنْهُمْ وَلَعَلَّكُمْ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بَعْضًا وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ⑦

مَيِّدِيَوْمَ وَيُصَلِّمُ بِالْهَمِّ ⑤

وَيُذِلُّهُمْ الْجَنَّةَ رَفَاهَهُمْ ⑥

(۱) یعنی جنگ موقوف شود و احتیاج سلاح نماند والله اعلم .

شناسا کرده است ایشان را به آن (٦) .

ای مسلمانان اگر نصرت دهید دین خدا را نصرت دهد خدا شما را وثابت کند قدمهای شما را (٧) .

و آنانکه کافر شدند پس هلاک باد ایشان را و برباد کرد خدا اعمال ایشان را (٨) .

این بسبب آنست که ایشان ناپسند کردند چیزی را که فرود آورده است خدا پس برباد کرد خدا اعمال ایشان را (٩) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگرند چگونه بود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند نابود ساخت خدا ایشان را و کافران را است مانند این عقوبت (١٠) .

این بسبب آنست که خدا کار ساز مسلمانان است و بسبب آنست که کافران را هیچ کار ساز نیست ایشان را (١١) .

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند به بوستانهایی که می رود زیر آن ها جویها و آنانکه کافر شدند بهره برمیگیرند و میخورند چنانکه میخورند چهارپایان و آتش جای ایشانست (١٢) .

و بسیار ازده که قوی تربود ازده تو که جلا وطن کرد ترا هلاک ساختیم ایشان را پس نبود هیچ نصرت دهنده برای ایشان (١٣) .

آیا کسیکه باشد بر طریقه روشن از پروردگار خویش مانند آن کس است که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصُورُوا اللَّهَ يَصُورْكُمْ وَيُبَيِّتْ أَقْدَامَكُمْ ①

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأَسْلُ أَعْمَالُهُمْ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ③

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ④

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكُفْرَانَ لَمَوْلَى لَهُمْ ⑤

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَنَبَّهُونَ وَيُكَلِّمُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَطْوًى لَهُمْ ⑥

وَلَا يُزْنُ عَنْ قُرْبَىٰ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قُرْبَىٰكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكَ ثُمَّ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ⑦

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَدَيْهِ أَثِمَةٌ مِّنْ رَبِّهِ لَنْ يَسْتَوْفَىٰ لَهُ سَوْءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑧

آراسته کرده شد در نظرِ اوبدکاری و پیروی کردند خواهش های خود را (۱۴).

صفتِ بهشتی که وعده داده شد متقیان را اینست در آن بهشت جویها ست از آب که بدیرمانگی متغیر نشده و جویهاست از شیر که مزهٔ او بر نه گشته و جویهاست از می لذت دهنده آشامندگان را و جویهاست از عسل صاف کرده شده و ایشانرا ست آن جا از هر جنس میوه ها و ایشانرا راست آمرزش از پروردگار ایشان (آیا اینجماعت) مانند آنست که همیشه باشد در آتش و نوشانیده شوند آب گرم پس پاره پاره ساخت روده های ایشانرا (۱۵).

و^(۱) از مردمان کسی هست که گوش می نهد بسوی توتاوقتیکه چون بیرون روند از نزد تو گویند بآنانکه عطا کرده شد ایشانرا علم چه چیز گفت پیغامبرالحال آنجماعت آنانند که مُهر نهاده است خدا بر دل های ایشان و پیروی کردند خواهش نفس خود را (۱۶).

آنانکه راه یاب شدند زیاده کرد خدا ایشانرا هدایت و عطا کرد بدیشان تقوای ایشانرا (۱۷).

پس منتظر نیستند مگر قیامت را که بیاید بدیشان نا گهان پس هرآئینه آمده است علاماتِ قیامت پس از کجا باشد برای

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَقُورَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كُنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ①

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِ لَوْ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِئْتُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ②

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ③

فَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ بُعْدُ لَكُمْ ④

(۱) مترجم گوید از این جاتا آخر سوره در باب تهدید مردم ضعیف الایمان نازل شد .

ایشان پند گرفتن ایشان و قتیکه بیاید
قیامت ایشان (۱۸) .

پس یقین کن که نیست هیچ معبود برحق
مگر خدا و آمرزش طلب کن برای گناهان
خود در حق مردان مسلمان و زنان
مسلمان نیز و خدامیداند جای آمدورفت
شما و جای ماندن شما^(۱) (۱۹) .

و میگویند مسلمانان چرا فرو فرستاده نه
شد سورتی پس چون فرستاده شود
سورتی واضح المعنی و ذکر کرده شود
در آن قتال بینی آنان را که دردل های
ایشان بیماری ست می نگرند بسوی
تومانند نظر کردن کسیکه او را بیهوشی
رسیده باشد بسبب حضور موت پس وای
ایشانرا (۲۰) .

حال ایشان بحسب ظاهر فرمانبرداریست
و سخن نیکو گفتن پس چون مصمم
شود کار، اگر وعده خود راست کردند
با خدا بهتر بودی برای ایشان (۲۱) .

پس ای ضعیف ایمانان اگر متولی امور
مردمان شوید البته نزدیک اید از آنکه تباه
کاری کنید در زمین و قطع قبیله داری
نمائید (۲۲) .

اینجماعت آنانند که لعنت کرد ایشانرا

فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُوا لِذَنبِكُمْ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ يَرْتَابُونَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةٍ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ الْغُثَىٰ عَلَيْهِ مِنَ الْغُثَىٰ
فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ ﴿١٩﴾

كَلَامَهُ وَقَوْلٍ مَّعْرُوفٍ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْصِدْقُ اللَّهِ كَانَ
خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢٠﴾

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا
أَرْحَامَكُمْ ﴿٢١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٢﴾

(۱) حاصل این آیات ذم آن شخص است که بمجلس علم درآید و بفهم حقیقت آن
نرسد بسبب هجوم هوای نفس بردل او محتاج استفسار دیگران گردد و تخویف
است بقیامت مثل این شخص را والله اعلم .

خدا پس کرساخت ایشانرا و کورکرد چشمهای ایشانرا (٢٣) .

آیاتامل نمی کنند درقرآن یابرذل هاقفل های آن دل هاست (٢٤) .

هرآئینه آنانکه برگشتند برجانب پشت های خویش پس ازآنکه ظاهر شد ایشان را راه هدایت شیطان آراسته کرده است برای ایشان ومهلت داده است ایشانرا (٢٥) .

این همه بسبب آنست که ایشان گفتند باآنانکه ناپسند کرده اند چیزی راکه خدافرستاده است^(۱) فرمانبرداری شما خواهیم کرد در بعض کارها وخدامیداند سخن پنهان گفتن ایشانرا (٢٦) .

پس چگونه باشد حال وقتی که قبض روح ایشان کنند فرشتگان میزنندروی های ایشانرا و پشتهای ایشانرا (٢٧) .

این عقوبت بسبب آنست که ایشان پیروی چیزی کردند که بخشم آورد خدا را وناپسند کردند خوشنودی اورا پس ضائع ساخت خدا اعمال ایشانرا (٢٨) .

آیا پنداشته اند آنانکه دردلهای ایشان بیماریست که ظاهر نخواهد کردخدا کینه های ایشانرا (٢٩) .

وا گرمیخواستیم می نمودیم ایشان را بتوپس می شناختی ایشانرا به قیافه ایشان^(۲)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٤﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيهِمْ قَالَوا لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا نَكِلُ اللَّهُ سَطِيرَكُمْ فِي بَعْضِ الْأُمُورِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ﴿٢٥﴾

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَصُورُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِيهِمْ أَتَّبَعُوا مَا اسَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَنْ لَّنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَمَلْنَا كُفْرَهُمْ وَلَعَرَفْنَاهُمْ بِبَيِّنَاتٍ ثُمَّ لَنَنْبَغِيَنَّهُمْ فِي الْخَبَرِ

(۱) یعنی منافقان یایهود .

(۲) یعنی ظلمت نفاق بر روی ایشان هویدا می شد والله اعلم .

الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾

وَلَتَبْلُوَنَّهُمْ حَتَّىٰ تَخْلُفَ الْيَهُودَ مِنْكُمْ وَالْقَبِيرِينَ
وَيَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرَّ اللَّهُ
شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَالُهُمْ ﴿٣٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٩﴾

فَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ دُعَاءَ إِلَى السَّلَامَةِ وَأَنْتُمْ الْكَافِرُونَ ۚ وَاللَّهُ
مَعَكُمْ وَلَنْ يَبْدِلَ أَعْمَالَكُمْ ﴿٤٠﴾

إِنَّمَا الْعِبَادَةُ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآيَاتِ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِرُسُلِهِمْ
أَجُورُهُمْ وَلَا يَشْكُرُوا ۚ أَمْوَالَهُمْ ﴿٤١﴾

والبته بشناسی ایشانرا در اسلوب سخن
و خدا میداند اعمال شمارا (۳۰) .

والبته امتحان کنیم شمارا تابشناسیم
مجاهدان را از شما و صابران را و بیازمائیم
احوال شمارا (۳۱) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا و مخالفت کردند با پیغامبر
بعد از آنکه واضح شد ایشانرا راه هدایت
هیچ زیان نه رسانند خدا را و تباه خواهد
کرد خدا عملهای ایشانرا (۳۲) .

ای مسلمانان فرمان برید خدا را فرمان
برید پیغامبر را و باطل مکنید عملهای
خود را (۳۳) (۱) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا باز بمردند و ایشان کافر بودند
پس هرگز نخواهد آمرزید خدا ایشان را
(۳۴) .

پس سستی مکنید و بسوی صلح بخوانید
و شما نید غالب و خدا باشماست
و هرگز ضائع نخواهد ساخت عملهای
شمارا (۳۵) .

جزاین نیست که زندگانی دنیا باز یست و
بیهودگی است و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری
کنید بدهد شمارا مزد های شمارا و نه
طلبید از شما مال های شمارا (۳۶) (۲) .

(۱) یعنی به ارتداد و به ریاء و سمعه .

(۲) یعنی جمیع مال را .

اگر بطلبد از شمایان های شمارا پس
مبالغه کند در سوال آنگاه بخل کنید
و بر روی کارآرد آن بخل کینه های شمارا
(۳۷) .

آگاه شوید شما ای جماعت که خواننده
میشود شمارا تا خرج کنید در راه خدا پس
از شما کسی هست که بخل میکند و هر که
بخل کند جزاین نیست که بخل میکند
از خویش^(۱) و خدا توانگر است و شما محتاج
اید و اگر روگردان شوید بدل آرد گروهی
دیگر را غیر شما باز نیا شدند آنجماعت
مانند شما (۳۸) .

سوره فتح مدنی است و آن بیست و نه
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
هر آئینه ماحکم کردیم برای تو بفتح
ظاهر^(۲) (۱) .

إِنْ يَسْأَلْكُمُوهَا فَيُحْلِكُمْ تَبَحَّلُوا وَغَيْرِهِمْ أَصْحَابُكُمْ ۝

هَآئِكُمْ هَآؤَآءُ تَدْعُونَ لِنُفُوسِنَا سَبِيلَ اللَّهِ فَيُكَلِّمُنَا
يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ
وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۝

(۱) یعنی منفعت اتفاق از خود باز میدارد .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند گویا آنحضرت با
اصحاب در مکه داخل شدند و باطمینان خاطر بحلق و قصر مشغول اند پس آن
سال بقصد عمره متوجه کعبه شدند و چون بحدیبه رسیدند کفار قریش از وصول
بکعبه مانع آمدند و بعد تشویش بسیار با کفار صلح کرده بغیر از وصول بکعبه
بازگشتند خدای تعالی آن عمل را از ایشان قبول فرمود از آن بیعت که در اثنای
تشویش بجهت تاکید عزم بآنحضرت صلی الله علیه وسلم کرده بودند راضی شده
بثواب آن عمل فتوح بسیار نصیب ایشان گردانید تخصیص فتح خیر که بعد ازین
سفر بلاتراخی واقع شده غنایم خیر را مخصوص بحاضران بیعت گردانید
و غیر ایشانرا از آن غزوه منع نمود و مضمون رؤیاسال آینده بظهور رسید پس در باب

لِيُعَذِّبَكَ اللَّهُ بِالْعَدَمِ مِنْ دُونِكَ وَأَنْتَ كَرِيمٌ فَصْنَتَهُ عَلَيْكَ
وَيُعَذِّبُكَ عَذَابًا مُتَوَاتِرًا ⑤

وَيُنْصَرُّكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ⑥

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيُذْهِبَ أُولَئِكَ الْخَوْفَ أَيْمَانَهُمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَلِكُلِّ قَوْمٍ مَبْنًى لَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللَّهِ قُرْآنًا عَظِيمًا ⑧

وَعَذَابُ الْمُتَفَقِّحِينَ وَالْمُتَفَقِّحَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
الْكَاذِبِينَ بِاللَّهِ كُنَّ السَّوَاءَ عَلَيْهِمْ ذُنُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
عَلِيمٌ ⑨

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑩

عاقبت فتح آنست که بیامزد ترا خدا آنچه
که سابق گذشت ازگناه تو و آنچه پس
مانده و تمام کند نعمت خود را بر تو
و تابنماید ترا راه راست (۲) .

و تانصرت دهد ترا خدا به نصرت قوی
(۳) .

اوست آنکه فرود آورد اطمینان را در دل
های مسلمانان تا زیاده شود ایمان ایشان
با ایمان سابق ایشان و خدای راست لشکر
های آسمان ها و زمین و هست خدا دانای
باحکمت (۴) .

عاقبت نزول سکنه آنست که درآرد
مردان مسلمان را و زنان مسلمان را
بیوستانهایی که می رود زیر آن
ها جویها جاویدان آنجا و زائل کند از ایشان
جرمهای ایشان را و هست این مقدمه نزد
خدا پیروزی بزرگ (۵) .

و تا عذاب کند مردان منافق را و زنان منافق
را و مردان مشرک را و زنان مشرک را که
گمان کننده اند بر خدا گمان بد برایشان باد
مصیبت بد و بیخشم آمد خدا برایشان
و لعنت کرد ایشان را و آماده ساخت برای
ایشان دوزخ را و بد جای ست دوزخ (۶) .

و خدای راست لشکر های آسمان ها

= و عدة فتوح و رد شبهه منافقان بسبب تعویق مضمون رؤیا و بیان حکمت تعویق
و تهدید متخلفان از سفر حدیبیه و بیان خوشنودی خود باهل بیعت این سوره نازل
فرمود و الله اعلم .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا أَوْ مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ لَوْ فُتِنَ بِهِ لَكُنَّ نَارًا مِّنْ نَّارٍ ۚ وَتُؤْتُونَ لَهُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ خُثْثٍ ۚ وَمَن يَفْعَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ جَدِيدٌ ۝

بَرَءَةً وَأَوْصِيًا ①

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۚ فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ ۖ اللَّهُ فَيَسْخَرُوا مِنَّكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا يَقُولُونَ يَا أَيُّسُّبُهُمَ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قَوْلٌ مِّنْ يَّبْتَغِيكَ لَهُم مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا ۖ وَذُئِبْنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوِيًّا ۖ

وزمین وهست خدا غالب با حکمت (۷) .

هر آئینه مافرستادیم ترا اظهار حق کننده و بشارت دهنده و ترساننده (۸) .

تا ایمان آرید ای مسلمانان بخدا و رسول او و تانصرت دهید دین خدا را و به بزرگی اعتقاد کنید اورا و بیایکی یاد کنید اورا بامداد و شامگاه (۹) .

هر آئینه آنانکه بیعت میکنند با توجزاین نیست که بیعت میکنند با خدا دست خداست بالای دست ایشان پس هر که بشکند عهد پس جزاین نیست که می شکند بضرر نفس خود و هر که تمام کند آنچه بر آن با خدا عهد کرده است پس خواهد داد اورا مزد بزرگ (۱۰) .

خواهند گفت باتو پس ماندگان ازاعراب^(۱) مشغول کرد مارا اموال ما و فرزندان ما پس طلب آمرزش کن برای ما میگویند به زبان های خود آنچه نیست در دل های ایشان بگو که می تواند برای شما از خدا چیزی اگر خواهد زیان رسانیدن بشما یا خواهد در حق شما سود دادن بلکه هست خدا بآنچه می کنید خبردار (۱۱) .

نی بلکه گمان کردید که باز نخواهد گشت پیغامبر و مسلمانان بسوی اهل خانه خویش هرگز و آراسته کرده شداین گمان

(۱) یعنی آنانکه در سفر حدیبیه موافقت نه کردند و الله اعلم .

وَلَكُمْ قَوْمًا بَوْرًا ⑤

وَمَنْ أَمْرُوهُمْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ⑥

وَاللَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ⑦

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَغْلَبَةٍ لَمَّاتْكُمْ وَهُمْ لَا يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ فُلٌ لَنْ تَكْفِيُوهُمْ تَا كَذَّبَكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ مِمَّنْ قَسِيغُوا لَوْ أَنْ تَكْفُوا وَتَتَابَعُوا لَوْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑧

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدُّ عَوْنٍ إِلَى قَوْمِ أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ فَإِنْ طَئِعُوا رَأَوْكُمْ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا فَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلِ يَعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑨

در دل های شما وگمان کردید گمان بد وگشتید قومی هلاک شده (۱۲) .

وهرکه ایمان نیاورد بخدا وپیغامبر او پس هرآئینه ما آماده کرده ایم برای این کافران آتش را (۱۳) .

وخداراست پادشاهی آسمان ها وزمین می آمرزد هرکرا خواهد وعذاب میکند هرکرا خواهد وهست خدا آمرزگار مهربان (۱۴) .

خواهند گفت باتو پس ماندگان وقتیکه روانه شوید بسوی غنیمت ها^(۱) تابدست آرید آنرا بگذارید مارا تا از پی شمارویم میخواهند که مخالفت کنند وعده خدا را بگوپرو می مانخواهید کرد همچنین فرموده است خدا پیش ازین پس خواهند گفت نی بلکه حسد میکنید باما بلکه همیشه نمی فهمیدند مگر اندکی (۱۵) .

بگو (یا محمد) پس ماندگان را ازاعراب که شما خوانده خواهید شد بسوی کارزار قومی جنگجوی نیرومند^(۲) که جنگ کنید بایشان یاآنکه مسلمان شوند پس اگر فرمانبرداری کنید بدهد خدا شما را مُرَد نیک و اگر روگردان شوید چنانکه روگردان شده بودید پیش ازین عقوبت کند شما را

(۱) یعنی غنیمت های خیر .

(۲) یعنی فارس وروم واین معنی در زمان حضرت ابوبکر وحضرت عمر رضی الله عنهما متحقق شد والله اعلم .

خدا عقوبتِ درد دهنده (۱۶) .

نیست بر نابینا گناهی ونه بر لنگ گناهی ونه
بر بیمار گناهی^(۱) و هر که فرمان بُرد خدا
و رسولِ او را در آردش به بوستانهای که
میرود زیر آن ها جویها و هر که روگردان
شود عقوبت کندش بعقوبتِ درد دهنده
(۱۷) .

هر آئینه خوشنود شد خدا از مسلمانان
و قتیکه بیعت میکردند باتوزیرِ درخت
پس دانست آنچه در دل های ایشانست
پس فرود آورد اطمینانِ دل برایشان و ثواب
داد ایشان را فتحی نزدیک (۱۸) .

و غنیمت های بسیار که بدست آرند آنرا^(۲)
و هست خدا غالب با حکمت (۱۹) .

و عده داده است شمارا خدا غنیمت های
بسیار که بدست آرید آنها را پس
زود عطا کرد برای شما این غنیمت^(۳)
و باز داشت دست های مردمان را از شما^(۴)
تا باشد این مقدمه نشانه مسلمانان را
و تا بنماید خدا شمارا راه راست^(۵) (۲۰) .

و وعده داد خدا غنیمت های دیگر نیز که

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمِنْ تَحْتِهَا يَجْزِي بِهِ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ
فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ
فَتْحًا وَبَنَاءً ۝

وَمَعْلَمٌ كَثِيرٌ يَأْخُذُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَعَآلِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُ بِهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ
وَكَفَّ أَيْدِيَ الثَّالِثِ عَنْكُمْ وَلِكُنْ أَيْةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَيَهْدِيَهُمْ جُرُاطًا مُسْتَقِيمًا ۝

وَالْآخَرَى لَوْ تَعَدُّوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ

(۱) یعنی در تخلف از مثل این سفر و الله اعلم .

(۲) یعنی غنائم خیر و غیره .

(۳) یعنی غنائم خیر .

(۴) یعنی در حدیبیه .

(۵) یعنی کفار قریش جمع شدند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم را تشویشی رسانند
خدای تعالی دست ایشان را از قتال باز داشت و قضیه بصلح انجامید .

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣١﴾

وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلْذَبَارِكُمْ أَلَيْسَ هَؤُلَاءِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٣٢﴾

سَنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَبْدَأَ سَنَةً
اللَّهُ يَبْدِئُهَا ﴿٣٣﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِطَرْفِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٣٤﴾

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ حِلَّهُمْ وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنِينَ فِيهَا مُؤَمِّنُونَ
لَتَفَتَحُوا هَؤُلَاءِ لَطْفُهُمْ فَتَوَيَّبَهُمُ اللَّهُ مِنْهُمْ مَعْرَافًا يُغْفِرُ لَهُمْ

هنوز دست نیافته اید بر آن به تحقیق
خدا دانسته است آنها را و هست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۲۱) .

و اگر جنگ میکردند با شما کافران البته
بسوی شما میگردانیدند پشتها را باز نمی
یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده (۲۲) .

مانند آئین خدا که گذشته است پیش ازین
و نخواهی یافت آئین خدا را تبدیلی (۲۳) .

و اوست آنکه بازداشت دست های کافران
را از شما و دست شمارا از کافران در میان
مکه بعد از آنکه پیروزمند ساخت شمارا
برایشان و هست خدا بآنچه می کنید بینا^(۲)
(۲۴) .

این کفار قریش آناند که کافر شدند
و بازداشتند شمارا از مسجد حرام
و بازداشتند قربانی را موقوف داشته از آنکه
برسد بجای خود و اگر نبودندی مردان
مسلمان و زنان مسلمان که نمایند ایشان
را (اگر نبودی خوف آنکه) پامال و هلاک
سازید ایشانرا پس برسد بشما گناهی بغیر
دانست^(۳) (فتح را مؤخر کرد) خدا تا که در

(۱) یعنی غنایم فارس و روم .

(۲) تعریض است بآن قصه که بعد انعقاد صلح هفتادتن از او باش قریش خواستند که
بیخبر بر صحابه هجوم آرند صحابه همه را اسیر کرده پیش آنحضرت صلی الله علیه
وسلم آوردند آنحضرت عفو فرمود ظاهر از نزدیک بنده ضعیف ست و صحیح آنست
که این آیت بشارتست بفتح مکه و آوردن لفظ ماضی از جهت تحقیق وقوع
بشارتست والله اعلم .

(۳) یعنی تصدیق رؤیا بالفعل متحقق شدی و فتح عاجلاً میسر گشتی والله اعلم .

لِيُدْعِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَو تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَأِمَنُواهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٥﴾

آرد هر کرا خواهد بر حمت خود اگر از هم جدایی بودند (این هردو فریق) البته عقوبت میکردیم کافران را عقوبت درد دهنده (٢٥) .

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ الْحَبِيَّةَ
الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى
الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ
بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿١٦﴾

آنگاه که مصمم کردند کافران در دل های خویش غیرت را از جنس غیرت جاهلیت پس فرود آورد خدا اطمینان خود را بر پیغامبر خود و بر مسلمانان و ثابت کرد برایشان سخن پرهیزگاری و بودند سزاواربان و اهل آن وهست خدا بهر چیز دانا^(١) (٢٦) .

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الزُّبَيْرَ بِالْحَقِّ لَمَّا عَلِمَ السَّيِّدَ
الْحَرَامِ أَنَّ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ عَمَلَيْنِ رَوْوَسَكُمُ وَمَقْصُورِينَ
لَا تَحْتَفُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَعَجَلْ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتَحًا
قَرِيبًا ﴿١٧﴾

هر آئینه تحقق بخشید خدا خواب پیغامبر خود را مطابق واقع باین مضمون که البته داخل خواهید شد بمسجد حرام اگر خدا بخواهد ایمن شده و تراشیده موی سرهای خود را و کوتاه کرده بدون ترس پس دانست آنچه ندانستید شما پس میسر کرد پیش ازین فتحی نزدیک را (٢٧) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُفِّي بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٨﴾

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه و بس ست خدا اظهار حق کننده (٢٨) .

مُعَذِّدُ رَسُولِ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِشْدَادًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَمَّا بَيْنَهُمْ

محمد (صلی الله علیه وسلم) پیغامبر خداست و آنانکه همراه اویند

(١) یعنی جماعتی از مسلمانان این صلح را کاره بودند آخرالامر خدای تعالی اطمینان را بادل ایشان انداخت تا بمرضی آنحضرت صلی الله علیه وسلم رضادادند والله اعلم .

تَرَاهُمْ زُكَّاءً مَّجِيدًا يَتَّبِعُونَ قُضَاةَ اللَّهِ وَرُؤَسَاءَ أَيْمَانِهِمْ فِي
وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السَّجْدَةِ ذَلِكَ مِثْلَهُمْ فِي التَّوْبَةِ وَمِثْلَهُمْ فِي
الْإِنْجِيلِ أَكْزَرَ أَخْرَجَ سَطَاةَ قَادَرَةٍ فَاسْتَعْلَقَ فَاسْتَوَى
عَلَى سَوْقِهِ يُغِيبُ الرُّؤَاةَ لِيُعِظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٥٩﴾

سخت اند برکافران مهربان اند در میان
خود می بینی ایشان را رکوع کننده
و سجده نماینده می طلبند فضل
را از خدا و خوشنودی را نشانه صلاح
ایشان در چهره های ایشان ست از اثر
سجده آنچه مذکور میشود داستان
ایشانست در تورات و داستان ایشانست
در انجیل ایشان مانند زراعتی هستند که
بر آورد شاخهای خود را پس قوی کردن
را پس سطر شد پس بایستاد بر ساقهای
خود بشگفت می آرد زراعت کنندگان
را^(۱) تا بخشش آرد بسبب دیدن ایشان
کافران را وعده داده است خدا آنرا که ایمان
آوردند و کارهای شائسته کردند از ایشان
آمزش و مُرد بزرگ (۲۹) .

سوره حجرات مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان^(۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) حاصل مثل آنست که اسلام در آول حال ضعیف بود و مسلمانان کم بودند رفته رفته غالب و بسیار شدند عاقبت حال غلبه اسلام آن ست که به خشم آرد خدای تعالی کافران را .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی این سورت برای تعلیم آداب فرود آورد که از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم در امر ونهی پیشدستی نکنند و بآنحضرت باواز بلند خطاب نکنند و اگر فاسق چیزی گوید بغیر تفتیش حال امضای عزیمت نه نمایند در صورتی که میان ایشان خانه جنگی واقع شود اصلاح آن چگونه کنند و از استهزاء بایکدیگر و لقب بدنهادن و غیبت کردن و ظن بد کردن و بعلو نسب بر دیگران فخر کردن منع کرد و ضعیف الایمان را بر ضعیف الایمان تنبیه فرمود والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا مَن يَدْعِي إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ②

إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ
الَّذِينَ امْشَحَّسَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَعْذَرَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

إِنَّ الَّذِينَ يُمَادُّونَكَ مِنْ ذُرَاةِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ④
وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن
تُصِيبُوا قَوْلًا يَجْعَلُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ مَا قُلْتُمْ نِدْمًا ⑥

وَاعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُدْعِيكُمْ إِلَى كَثِيرٍ مِنَ الْأُمْرِ

ای مسلمانان پیش دستی مکنید روبروی
خدا و رسول او و برتسید از خدا هر آینه خدا
شنود اناست (۱) .

ای مسلمانان بلند مکنید آوازه‌های خود را
بالای آواز پیغامبر و بلند مگوئید با او
سخن را مانند بلند گفتن بعض شما
بابعضی برای احتراز از آنکه نابود شود
عمل های شما و شما خبردار نه باشید (۲) .

هر آینه آنانکه پست میکنند آوازه‌های
خود را نزدیک پیغامبر خدا آنجماعت آناند
که آزموده است خدادل های ایشان را برای
ظهور تقوی ایشانراست آموزش و مُزِد
بزرگ (۳) .

هر آینه آنانکه آوازمیدهند ترا از پس
حجرها اکثر ایشان نمی فهمند (۴) .

و اگر ایشان صبر کردند تا وقتی که بیرون
آئی بسوی ایشان بهتر بودی برای ایشان
و خدا آمرزگار مهربانست (۵) (۱) .

ای مسلمانان اگر بیارد پیش شما فاسق
خبری را پس تحقیق کنید برای احتراز
از آنکه ضرر رسانید قومی را بنادانی پس
پشیمان شوید بر آنچه عمل کردید (۶) .

و بدانید که در میان شما رسول خداست
اگر فرمانبرد شما را در بسیاری

(۱) مترجم گوید این تعریض است بحال قومی از بنی تمیم که بجهت مهمی پیش آنحضرت
صلی الله علیه وسلم آمدند و چون در مسجد نیافتند و نمیدانستند که در کدام حجره
تشریف دارند نزدیک حجره ها با آواز بلند کردن شروع کردند والله اعلم .

لَعْنَةُ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ
وَوَكَّزَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ
هُمُ الرُّشِدُونَ ①

فَضَّلَا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ حَلِيمٌ ②

وَلَا تَلُمُوكُمْ فِي شَيْءٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْتُلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا
فَإِنْ بَغَضَ أَحَدُهُمَا إِلَى الْآخَرِ فَقَاتِلُوا إِلَيْهِ تَتَغَيَّرُ حَتَّى تَخْرُجَ
إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ قَاتَلَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ③

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ الَّتِي تَكُونُ خَيْرًا
لَّكُمْ وَلَا يَضُرُّكُمْ بِشَيْءٍ عَلَى أَنْ يَكُنْ خَيْرًا مِنْهُمْ
وَلَا تَكُونُوا تَفْزَعُونَ وَإِنْ تَوَلَّوْا يَكُنْ لَكُمْ الْإِثْمُ وَالْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑤

از کارها برنج درافتید ولیکن خدا دوست
گردانید نزدیک شما ایمان را و آراسته کرد
آنرا در دل‌های شما و ناخوش گردانید پیش
شما کفر و فسق و نافرمانی را این جماعت
ایشانند راه یافتگان (۷) .

باحسان از نزد خدا و به نعمت و خدا دانای
باحکمت ست (۸) .

و اگر دو گروه از مسلمانان بایکدیگر جنگ
کنند پس صلح کنید میان ایشان پس
اگر تعدی کرد یکی ازین دو بر دیگری پس
جنگ کنید با آن گروه که تعدی میکند
تا آنکه رجوع کند بسوی حکم خدا پس
اگر رجوع کرد پس صلح کنید میان ایشان
با انصاف و داد دهید هر آئینه خدا دوست
میدارد داد دهندگان را (۹) .

جزاین نیست که مسلمانان برادران یک
دیگر اند پس صلح کنید میان دو برادر
خویش و بر سید از خدا تا بر شمارحم کرده
شود (۱۰) .

ای مسلمانان تمسخر نکنید گروهی با
گروهی احتمالست که آن گروه بهتر باشد
از ایشان در نفس الامر و نه زنان تمسخر
کنند با زنان دیگر احتمالست که آن زنان
بهتر باشند از ایشان و عیب مکنید در میان
خویش و یکدیگر را به لقب‌های
بد بخوانید بدنامی ست فاسقی بعد از ایمان
آوردن و هر که توبه نکرد پس آنجماعت

ایشانند ستمگاران^(۱) (۱۱).

ای مسلمانان احتراز کنید از بسیاری گمان بد هرآئینه بعض بد گمانی گناه است وجاسوسی مکنید وغیبت نکند بعض شما بعضی را آیا دوست میدارد کسی از شما که بخورد گوشت برادر خود که مرده باشد پس متفرش شوید از وی و ترسید از خدا هرآئینه خداتوبه پذیرنده مهربانست (۱۲).

ای مردمان هرآئینه آفریدیم شمارا از یک مرد و یک زن و ساختیم شمارا جماعت ها و قبیله ها تا بیکدیگر شناسا شوید هرآئینه گرمی ترین شما نزد خدا پرهیزگار ترین شماست هرآئینه خدا دانای خبردارست (۱۳).

گفتند اعراب ایمان آوردیم بگوایمان بحقیقت نیاوردید ولیکن بگوئید منقاد شده ایم و هنوز در نیامده است ایمان به دل های شما و اگر فرمانبرداری خدا و رسول او کنید کم نه دهد شمارا از جزای اعمال شما چیزی هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که مومنان بحقیقت آنانند که ایمان آوردند بخدا و پیغامبر او باز شبهه نه کردند و جهاد نمودند باموال خود و جان های خود در راه خدا آنجماعت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اكْتَسِبُوا مِنَ الْغَنِّ إِنَّ بَعْضَ الْغَنِّ
إِسْرَافٌ وَلَا تَحْسَبُوا أَوْلَاقَكُمْ بَعْضًا يَحِبُّ أَحَدُهُمْ أَنْ يَأْكُلَ
لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ①

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعْرَاءَ وَقِلَ
لِعَتَاؤِكُمْ إِنَّا أَعْلَمُ بِمَا تَفْعَلُونَ ② إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ③

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا
يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفَكُمْ
مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ④

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا
وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ
هُمُ الصِّدِّيقُونَ ⑤

(۱) یعنی بگناهی که در جاهلیت کرده باشند بعد از اسلام نشان سندنابید ساخت .

ایشانند راست گویان (۱۵) .

بگو آیا خبردار می کنید خدا را به دین خود
و خدامیداند آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و خدا بهر چیز داناست (۱۶) .
مَنْت می نهند بر تو بآنکه مسلمان شده اند
بگو مَنّت منهد بر من به اسلام خود بلکه
خدامت می نهد بر شما بآنکه هدایت
کرد شمارا بایمان اگر راست گوهستید
(۱۷) .

هر آئینه خدامیداند پنهان آسمان هاوزمین
را و خداییناست بآنچه می کنید (۱۸) .

سوره ق هکی است و آن چهل و پنج
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ق و قسم بقرآن بابرگی (که توپیغامبر
خدائی) (۱) .

بلکه تعجب کردند کافران از آنکه آمد
بدیشان ترساننده از قوم ایشان پس گفتند
آن کافران این چیزی ست عجیب (۲) .
آیا چون بمیریم و خاک شویم (حشر کرده
شویم) این بازگردانیدن دور از عقل است
(۳) .

هر آئینه دانسته ایم آنچه کم میکند زمین
از ایشان^(۱) و نزدیک ماکتایست
نگاهدارنده^(۲) (۴) .

قُلْ أَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

يَعْتَمِدُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْتُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ
اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَذَا كُرْالْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ لِّمَا
تَعْمَلُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ۝

بَلْ عَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ۝

مَا ذَا امْتَنَّا وَلَكِنْ آتَايَاهُ ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ۝

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ قَدْ عَلِمْنَا إِنْ كُنْتُمْ حَافِظِينَ ۝

(۱) یعنی آنچه میخورد از جزوایشان .

(۲) یعنی لوح محفوظ .

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ نَجْدٍ ⑤

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ⑥

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْعِزَّاءِ فِيهَا رَأْسًا وَقَدْ جَنَّاتُنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَوْبٍ يَنْحَسِرُونَ ⑦

تَبَعْرَةً وَذُرِّي لَاحِلٍ عَبْدًا تُنْجِبُ ⑧

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَبًّا وَنَبَاتٍ وَالْحَبُّ الْحَبِيدُ ⑨

وَالنَّخْلُ يُسْقِي لَهَا طَلْعًا نَضِيدٌ ⑩

بَرًّا قَالُوا لَبَدًا وَأَحْيَيْنَاهُ بِلَدَّةٍ تَمُتُنَا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ⑪

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ⑫

وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَارْحَانُ لُوطُ ⑬

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدُ ⑭

أَفَعَيَّبْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑮

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسُّوْسُ بِهِ نَفْسَهُ وَعَنْ أَقْرَبِ

بلکه به دروغ نسبت دادند سخن راست را و قتیکه بیامد بدیشان پس ایشان درکاری شوریده اند (۵) .

آیاندیده اندبسی آسمان بالای خود چگونه بناکرده ایم آن را و آراسته کرده ایم آنرا و نیست در آن هیچ شگافی (۶) .

وزمین را گستریدیم و افگندیم در آن کوه ها و رویانیدیم در آن ازهر نوع خوش آینده (۷) .

برای راه نمودن و پنددادن هربنده رجوع کننده (۸) .

و فرود آوردیم از آسمان آب بابرکت پس رویانیدیم بسبب آن بوستانها و دانه که درو میکنند آن را (۹) .

و درختان خرما بلند بالا برآمده آنرا میوه است تودرتو (۱۰) .

روزی برای بندگان وزنده ساختیم بآن شهر مرده را همچنین باشد برآمدن ازگور (۱۱) .

بدروغ نسبت کردند پیش از ایشان قوم نوح و اهل رسّ و ثمود (۱۲) .

و عاد و فرعون و برادران لوط (۱۳) .

و اهل ایکه و قوم تُبَّع هریکی بدروغ نسبت کردند پیغامبران را پس ثابت شد و عده عذاب من (۱۴) .

آیا عاجز شده بودیم در آفرینش نخستین بلکه ایشان در شبهه اند از آفرینش نو (۱۵) .

و هرائینه آفریدیم آدمی را و میدانیم چیزی

إِلَيْهِ مِنْ جَنِّ الْوَرِيدِ ⑩

که بخاطر میگذراندش نفس او ومانزدیک
تریم باوی از شاه رگ (یعنی رگ گردن)
(۱۶) .

إِذْ تَلَقَّى الْمُتَلَقِّينَ مِنَ الْمَوْتِ وَعَنِ الشَّعَالِ قَعِيدٌ ⑪

آنگاه که فراگیرند دوفراگیرنده به پهلوی
راست نشیننده وبه پهلوی چپ نشیننده^(۱)
(۱۷) .

مَا يَلْفُظُونَ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رُوَيْبٌ عُيْدٌ ⑫

بزبان نمی آرد آدمی هیچ سخنی مگر
نزدیک او نگهبانیست مهیا^(۲) (۱۸) .

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ نَافَثٌ مُنْهَعِيْدٌ ⑬

وبیامدسختی موت براستی اینست آنچه
از آن کناره گیری میکردی (۱۹) .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ ⑭

ودمیده شود درصور این ست روز وعده
عذاب (۲۰) .

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ مَا سَعَتْ وَشَهِيدٌ ⑮

وبیامد هر شخصی همراه اوروان کننده
است وگواهی دهنده^(۳) (۲۱) .

لَقَدْ كُنْتُمْ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ

(گوئیم) هراینه بودی دربی خبری ازین
مقدمه پس برداشتیم از تو پرده ترا پس
چشم تو امروزتیزبین ست (۲۲) .

فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ⑯

وگفت فرشته همنشین او اینست آنکه
نزدیک من بود حاضر کرده شده (۲۳) .

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنِي ⑰

(گوئیم) بافکنید ای دوفرشته دردوزخ
هرناسپاس سرکش را^(۴) (۲۴) .

أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ لِّقَارِعَيْنِ ⑱

(۱) یعنی کراماً کاتبین واللہ اعلم .

(۲) یعنی اگر کلمه حق باشد فرشته دست راست مینویسد و اگر کلمه باطل باشد فرشته
دست چپ می نویسد واللہ اعلم .

(۳) مراد جنس روان کننده وگواهی دهنده است .

(۴) مترجم گوید عادت پادشاهانست که اسیر را پیش ایشان دوکس گرفته می آرند ازین
جهت دو فرشته را خطاب شود .

مَنْعًا لِلْغَايِمِ مَعْتَدٍ مُّرِيبٍ ۝

منع کننده مال درگذرنده از حدشك آرنده
را (٢٥) .

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَرَقُ الْقَبِيحُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ۝

آنکه مقرر کرد با خدا معبودی دیگر پس
بافکنید او رادر عذاب سخت (٢٦) .

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعَيْنَاهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ نَبِيدٍ ۝

گفت همنشین او ^(١) ای پروردگار من گمراه
نکردم این شخص را ولیکن وی بود در
گمراهی دور (٢٧) .

قَالَ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ لَسَوْفَ يَكُونُ النَّارُ الْكَبِيرُ ۝

فرمود خصومت مکنید پیش من حالانکه
پیش ازین فرستاده بودم بسوی شما وعده
عذاب (٢٨) .

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ لِكُلِّ مَسْجِدٍ ۝

تغیر داده نمی شود وعده نزد من نیست
من ستم کننده بر بندگان (٢٩) .

يَوْمَ نَقُولُ لِيَحْمِلُوا حِمْلَهُمْ هَلْ امْتَلَأْتُمْ وَقَوْلُ هَلْ مِنْ مَعْرُودٍ ۝

روزی که بگوئیم دوزخ را آیا پر شدی
ودوزخ گوید آیا هیچ زیاده ازین هست ^(٢)
(٣٠) .

وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ۝

ونزدیک گردانیده شود بهشت برای متقیان
نه دورمانده (٣١) .

هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِكُلِّ آوَابٍ حَافِظٌ ۝

(گوئیم) این ست آنچه وعده داده میشد
شمارا نزدیک کرده شده برای هر رجوع
کننده ادب نگاهد ارنده (٣٢) .

مَنْ خَشِيَ الرَّعْمَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ۝

برای هر کسیکه بترسد از خدا نادیده
وپیش آمده بدل متوجه شده (٣٣) .

لَدْخُلُوا فِي سُلُوكِ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُلُودِ ۝

(گوئیم) داخل شوید در بهشت همراه
سلامتی اینست روز همیشه جاویدان (٣٤) .

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ۝

ایشانراست آنچه خواهند در بهشت و

(١) یعنی شیاطین از انس و جن والله اعلم .

(٢) یعنی هر چند درو اندازند زیاده طلب کند والله اعلم .

نزدیک مازیاذه است از آن (٣٥) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان امت ها
که قوی تربودند ایشان از این جماعت
دردست درازی پس جستجو کردند
در شهرها که هیچ گریزگاهی هست (٣٦) .
هر آئینه درین مقدمه پندست کسی را که
دلی دارد یا گوش نهد متوجه شده (٣٧) .
و هر آئینه آفریدیم آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان هر دوهست درشش روز
و نرسید ب ما هیچ ماندگی (٣٨) .

پس صبر کن ب آنچه میگویند و بپاکی
یادکن همراه ستائش پرورد گار خویش را
پیش از برآمدن آفتاب و پیش از غروب
(٣٩) .

و در بعض اوقات شب به پاکی یادکن
خدارا و عقب نماز نیز (٤٠) .

و بشنواین قصه روزیکه آواز دهد
آواز دهنده از جای نزدیک^(١) (٤١) .

روزیکه بشنوند نعره تند بغیر تردد و آن
روز روز برآمدن است (٤٢) .

هر آئینه ما زنده می کنیم و می میرانیم
و بسوی ماست بازگشت (٤٣) .

روزیکه بشگافد زمین از سرایشان بیرون
آیند شتابان، این برانگیختن ست آسان
بر ما (٤٤) .

ما میدانیم آنچه می گویند و نیستی تو

وَلَمْ أَهْلِكْ مَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُما أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي
الْبِلَادِ فَمَنْ يَنْجِيهِ ۝

إِنْ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيدٌ ۝

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ وَنَا مَسْنَانٍ ۝

فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَادْبَارَ النُّجُودِ ۝

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادُ مَنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ۝

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْغُرُوبِ ۝

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَاللَّيْلُ الْمَصِيرُ ۝

يَوْمَ نَشْفُقُ الْأَرْضَ عَنْهُمْ مِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرُ ۝

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ

(١) این تصویر هست آنرا که همه در اجتماع ندا مساوی باشند والله اعلم .

بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعْبُدُ ﴿٥١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِئَاتُ ذُرَّاءُ ﴿١﴾

فَالْجَالِجَاتُ بُرُوجًا ﴿٢﴾

فَالْجَالِجَاتُ بُرُوجًا ﴿٣﴾

فَالْمَقَسَّاتُ أَمْرًا ﴿٤﴾

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقًا ﴿٥﴾

وَلِلَّهِ الْبَیِّنَاتُ لَوَاقِعًا ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْحُبُوبِ ﴿٧﴾

إِنَّا لَنَرِيكَ فَوَاقٍ مُتَعَابٍ ﴿٨﴾

يُؤْتِيكَ عَنْهُ مِنْ أُولَىٰ ﴿٩﴾

فَلِالْمَرْصُومِ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ مُتَسَاوُونَ ﴿١١﴾

يَسْتَعْلُونَ إِنَّا لَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

برایشان قهر کننده پس پندده به قرآن
هرکرا میترسد از وعده عذاب من (٤٥).

سوره ذاریات مکی است و آن شصت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به بادهای پراکنده کننده خاک
و جزآن پراکنده کردنی (١) .

پس قسم به ابرهای بردارنده بار آب (٢) .
پس قسم بکشتی های روان شونده
بسہولت (٣) .

پس قسم بفرشتگان تقسیم کننده کار (١)
(٤) .

هرآئینه وعده که کرده میشود بشما راست
(٥) .

وهرآئینه جزای اعمال بودنیست (٦) .

قسم باسمان دارای راه ها (٧) (٢) .

هرآئینه شماردرسختی باهم اختلاف دارنده
هستید (٨) .

بازگردانیده میشود ازقرآن هرکه درعلم
الهی ازخیر مطرود است (٩) .

لعنت کرده شد دروغگویانرا (١٠) .

آنانکه ایشان دربی خبری اندفراموش
کننده اند (١١) .

می پرسند کی خواهد بود روزجزا (١٢) .

(آری) آنروزکه ایشانرا درآتش عذاب داده

(١) یعنی ارزاق و بلادهارا .

(٢) یعنی صورتهای مختلف دارند مانند شکل شیر و شکل بقره و الله اعلم .

میشود (۱۳) .

(گوئیم) بپشیداین عقوبت خود را اینست آنچه آنرا بشتاب طلب میکردید (۱۴) .

هرآئینه متقیان در بوستانها و چشمه ها باشند (۱۵) .

بدست آرنده آنچه دادایشان را پروردگار ایشان هرآئینه ایشان بودند پیش ازین نکوکار (۱۶) .

بودند باین صفت که اندکی از شب می خوابیدند (۱۷) .

و بوقت سحر ایشان طلب آمرزش می نمودند (۱۸) .

و در اموال ایشان حصّه مقرر بود برای سوال کننده و برای تنگدست کم سوال (۱۹) .

و در زمین نشانه هاست یقین کنندگان را (۲۰) .

و در ذات شما نشانه هاست آیانی نگرید (۲۱) .

و در آسمان است رزق شما و آنچه وعده داده میشود شمارا^(۱) (۲۲) .

پس قسم به پروردگار آسمان و زمین هرآئینه این خبر راست است مانند آنکه شما سخن میگوئید^(۲) (۲۳) .

دُؤُودًا يَنْتَظِرُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٣﴾

إِنَّ النَّفَّاثِينَ فِي جُلُوتٍ وَحْيُونَ ﴿١٤﴾

الْخَبِيرِينَ مَا أَكَلْتُمْ رِزْقَهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ خَبِيرِينَ ﴿١٥﴾

كَانُوا قِيلًا لِمَنِ الْبَلَىٰ يَلْعَجُونَ ﴿١٦﴾

وَبِالْأَسْوَاقِ لَهُمْ يَسْتَفْهَرُونَ ﴿١٧﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٨﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَفَكِّرِينَ ﴿١٩﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصَرُونَ ﴿٢٠﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢١﴾

قُورِبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُنَّ لَفِي شَيْءٍ مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تُخَفُّونَ ﴿٢٢﴾

(۱) یعنی پیش از وجود خارجی در عالم ملکوت رزق و عقوبت و امثال آن متصور میشود والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبر یقین باید =

آیا آمده است پیش توخبر مهمانان گرامی
ابراهیم (۲۴) .

چون در آمدند بر ابراهیم پس سلام گفتند
جواب سلام داد (به دل گفت) ایشان
گروهی هستند ناشناخته (۲۵) .

پس متوجه شد بسوی اهل خانه خود پس
آورد کباب گوساله فربه (۲۶) .

پس نزدیک ساخت آنرا بایشان گفت آیا نه
میخورید (۲۷) .

پس (چون نخوردند) در خاطر خود یافت
از ایشان ترسی گفتند مترس و بشارت
دادندش بفرزندی دانا (۲۸) .

پس پیش آمد زن ابراهیم باوازی و طپانچه
زد روی خود را (یعنی به تعجب) و گفت
(آیا بزاید) پیرزنی نازاینده (۲۹) .

فرشتگان گفتند همچنین فرمود پرورد گارتو
هر آئینه اوست با حکمت دانا (۳۰) .

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَيْفَ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَدْجَسَ مِنْهُمْ خُفْيَةً قَالُوا لَا تَفْكُنْ وَبُكْرَةٌ يُعَالِمُ عَلَيْهِمُ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَاعَةٍ فَصَبَّحَتْ وَرَجَّعَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَالُوا كَذَّبَ لِي قَالَ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

(۱) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید
آورد والله اعلم .

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾

قَالُوا إِنَّا أَنْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ فَاسِقِينَ ﴿۳۲﴾

لِيُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جَارَءًا مِنْ طَبَقٍ ﴿۳۳﴾

سُورَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۴﴾

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۵﴾

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۶﴾

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿۳۷﴾

وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿۳۸﴾

فَتَوَلَّىٰ بَرْقًا وَبَقْلًا وَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿۳۹﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودًا فَهَرَّجْنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿۴۰﴾

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۴۱﴾

ابراهیم گفت پس چیست مقصد شما ای فرستادگان (۳۱) .

گفتند هر آینه ما فرستاده شدیم بسوی گروهی گناهگار (۳۲) .

تا بفرستیم بر سرایشان سنگ باری از گل (۳۳) .

که نشانمند کرده شده است نزدیک پروردگار تو برای آنانکه از حد بیرون شده اند (۳۴) .

پس برآوردیم هر کرا بود در آن دیه از مومنان (۳۵) .

پس نیافتیم در آنجا غیر یک خانه از مسلمانان^(۱) (۳۶) .

و گذاشتیم در آن دیه نشانه برای آنانکه می ترسند از عذاب درد دهنده^(۲) (۳۷) .

و در قصه موسی نشانه است چون فرستادیمش بسوی فرعون به دلیل واضح (۳۸) .

پس روگردان شد همراه قوت خود^(۳) و گفت جادوگریست یا دیوانه (۳۹) .

پس گرفتیم او را و لشکرهای او را پس افکندیم ایشان را در دریا و او کشته بود کاری را که موجب ملامت باشد (۴۰) .

و در قصه عاد نشانه است چون فرستادیم

(۱) یعنی خانه حضرت لوط و الله اعلم .

(۲) یعنی آثار آن سنگباران موجود است و الله اعلم .

(۳) یعنی لشکر خود .

برایشان بادی بی منفعت (۴۱) .
 نه‌گذارد هیچ چیز را که برسدبوی مگرسازد
 آن را مانند استخوان پوسیده (۴۲) .
 ودرقصه نمود نشانه است چون گفته
 شدایشانرا بهره مند باشید تامدتى (۴۳) .
 پس سرکشیدند ازفرمان پروردگارخویش
 پس دگرفت ایشان را نعره تندوایشان
 میدیدند (۴۴) .
 پس نتوانستند برخاستن ونه بودند انتقام
 کشندگان (۴۵) .
 وهلاك ساختیم قوم نوح را پیش ازین
 هراثینه ایشان بودندگروهی بدکار (۴۶) .
 وآسمان را بناکردیم به قوت وهراثینه ما
 توانائیم (۴۷) .
 وزمین را گسترانیدیم پس نیکوگستراننده
 ایم (۴۸) .
 واز هرچیزی آفریدیم دوقسم
 تاشمابندپذیر شوید^(۱) (۴۹) .
 (پیغامبرگوید) پس بگریزید بسوی خدا
 هر آئینه من برای شما ازجانب
 اوترساننده آشکارم (۵۰) .
 ومقرر مکنید باخدا معبودی دیگر را
 هراثینه من برای شما ازجانب اوترساننده
 آشکارم (۵۱) .
 همچنین نیامده است نزدیک آنانکه پیش
 ازایشان بودند هیچ پیغامبری مگرفتند

مَا تَذَكَّرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِمْ أَنْ جَعَلْنَاهُمْ نَارَ لَظْمٍ ۝

وَنُفٍّ تُنَادٍ زَقِيلٌ أَنْ تَسْمَعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ۝

فَعَتَوْنَا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْنَا مِنْهُمُ الظُّعْفَةَ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُتَبِينَ ۝

وَقَوْمٌ كُوفِرُوا مِنْ قَبْلُ إِنَّا هَمَزْنَاهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِإِسْفَادٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۝

وَالْأَرْضَ قَرَشْنَاهَا فَغَطَّ بِالسَّيِّدُونَ ۝

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

قَوْمًا وَإِلَّا لَكُنَّا لِلْكَافِرِينَ نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝

وَلَا جَعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنَّا لَمُتَّبِعِينَ نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ تَحْوِيلٍ إِلَّا

(۱) یعنی اعلی وادنی .

قَالُوا سَاهِرًا الَّذِي نُسُتُ ۝

اتُوا صَوَابَهُ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ۝

مَقُولَ عَنِّمْ فَمَا أَتَى بِمُؤْمِرٍ ۝

وَذَرَفَانِ الذِّكْرَى تَعْمَعُ الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَمَا خَلَقْتَ الْإِنْسَ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ۝

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۝

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝

قَالَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا بِمِثْلِ ذُوقِ أَصْحَابِهِمْ

فَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۝

قَوْلِ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ۝

وَكَيْفَ مَسْطُورٍ ۝

جادوگریست یا دیوانه است (۵۲) .

آیا بایکدیگر وصیت کرده اند بانکار بلکه ایشان گروه سرکش اند (۵۳) .

پس روی بازکش از ایشان پس نیستی تو ملامت کرده شده (۵۴) .

و پندده هر آئینه پند دادن سود میدهد مومنان را (۵۵) .

و نیافریده ام جن و انس را مگر برای آنکه پرستند مرا (۵۶) .

نمی خواهم از ایشان رزق را و نمی خواهم که مرا طعام دهند (۵۷) .

هر آئینه خدا همونست رزق دهنده خداوندِ توانای زور آور (۵۸) (۱) .

پس هر آئینه آنان را که ستم کرده اند نصیبی است (یعنی از عقوبت) مانند نصیبی یاران گذشته ایشان پس باید که شتاب طلب نکنند از من (۵۹) .

پس وای کافران را از آن روز ایشان که وعده داده میشوند (۶۰) .

سوره طور مکی است و آن چهل و نه آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشننده مهربان .

قسم به کوه طور (۱) .

و قسم به کتاب نوشته شده (۲) .

(۱) یعنی آدمیان بنده می گیرند تا در مآكل و مشرب معاونت کنند بخلاف خدا والله اعلم .

دراغذ کشاده^(۱) (۳) .
 وقسم بخانه معمور^(۲) (۴) .
 وقسم به سقف برا فراشته شده^(۳) (۵) .
 وقسم به دریا پر کرده شده (۶) .
 هرائینه عذاب پروردگارتو بودنیست (۷) .
 نیست اوراهیچ دفع کننده (۸) .
 روزیکه جنبش کند آسمان جنبش کردنی
 (۹) .
 وروان شود کوه ها روان شدنی (۱۰) .
 پس وای آنروزدروغ شمارندگان را (۱۱) .
 آنانکه ایشان به بیهوده گوئی بازی می
 کنند (۱۲) .
 روزیکه به سختی روان کرده شوند
 بسوی آتش دوزخ روان کردنی (۱۳) .
 اینست آتشی که شما آن رادروغ می
 شمردید (۱۴) .
 آياسحرست این یاشما درنمی نگرید (۱۵) .
 درآئید باین آتش پس صبر کنید یا نه کنید
 برابرست بر شما جزاین نیست که جزا
 داده خواهید شد بحسب آنچه می کردید
 (۱۶) .
 هرائینه متقیان دربوستانها ونعمت
 هاباشند خوشحال شده (۱۷) .
 بسبب آنکه نعمت داد ایشانرا پروردگار

فِي رَقٍ مُّشْوَرٍ ۝
 وَالْبَيْتَ الْمَعْمُورَ ۝
 وَالشَّقِيقَ الرُّفُوعَ ۝
 وَالْبَحْرَ الْمُسْجُورَ ۝
 إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝
 قَالَ مَنْ دَأْبِهِ ۝
 يَوْمَ تَوَدُّ السَّمَاءُ مَوْرًا ۝
 وَتَبِيرُ الْجِبَالُ سِيرًا ۝
 قَوْلٌ يُوعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ ۝
 الَّذِينَ هُمْ فِي غَوْضٍ يَعْلَمُونَ ۝
 يَوْمَ يَدْعُوتُنَّ إِلَى نَارِهِمْ دَعَا ۝
 هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تَكْذِبُونَ ۝
 أَفَسِحْرُهُذَآ أَنْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝
 اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا وَلَا تَصْبرُوا سِوَاَ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُعْجِرُونَ
 مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝
 فَمِنْهُمْ يُقَالُ لَهُمْ رُفُّهُمْ رُفٌّ مُّوَفَّقٌ ۝
 وَمِنْهُمْ يُقَالُ لَهُمْ رُفُّهُمْ رُفٌّ مُّوَفَّقٌ ۝

(۱) یعنی تورات یا قرآن .

(۲) یعنی آنکه در آسمان است .

(۳) یعنی آسمان .

ایشان و بسبب آنکه نگهداشت ایشانرا از عذاب دوزخ (۱۸) .

بخورید و بنو شید گوارا به سبب آنچه میکردید (۱۹) .

تکیه زده بر تخت های برابر یکدیگر گسترده وجفت کنیم ایشانرا بحوران کشاده چشم (۲۰) .

وآنانکه ایمان آوردند و برپی ایشان رفت اولاد ایشان درایمان برسانیم بدیشان اولاد ایشانرا ونقصان نه کنیم ایشانرا از جزای عمل ایشان چیزی هر مردی بآنچه عمل کرد درگرو باشد (۲۱) .

وپی درپی عطاکنیم ایشانرا میوه وگوشت ازجنسی که طلب کنند (۲۲) .

ازدست یکدیگر می گیرند آنجاییاله شراب نه بیهوده گوئی باشد درآن ونه بزه کاری (۲۳) .

وآمدورفت کنند برایشان نوجوانانی چند ازایشان گویاآن نوجوانان مروارید درپرده پنهان اند (۲۴) .

و روی آورد بعض ایشان بر بعضی ازیک دیگر سوال کنان (۲۵) .

گفتند هرآئینه ما پیش ازین در میان اهل خانه خود ترسان بودیم (۲۶) .

پس نعمت فراوان داد مارا خدا ونگاهداشت مارا از عذاب باد گرم (۲۷) .

هرآئینه ما پیش ازین عبادت میکردیم اورا هرآئینه اوست احسان کننده مهربان (۲۸) .

قُلْ اَوَاٰسِرُوْهُنَّ اَلَيْسَ لَكُم مِّنْ عَمَلٍ ۝۱۸

مُكِبِّينَ عَلٰى سُرُرٍ مَّصُوفَةٍ وَزَوٰجِهِمْ مَّحْجُوْرِيْنَ ۝۱۹

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَاَتٰبَعُوْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِاِيْمَانٍ اَلْحَقْنَا بِهِمْ

ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا اَلْتَنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

كُلُّ اَمْرِىْٓ اِنَّا كٰسِبٌ رَّهِيْنٌ ۝۲۰

وَاَمَدَدْنَاهُمْ بِمَالٍ كَثِيْرٍ وَنَحْمِرُ مَا يُرِثُهُوْنَ ۝۲۱

يَتَنَادَوْنَ فِيْهَا كَاسًا لَّا تَعْرِفُوهَا وَلَا تَاْتِيْهِمْ ۝۲۲

وَيَطُوْفُ عَلَيْهِمْ غُلٰمٌ اِنَّمَا كَانَهُمْ لَوْلٰوْهُمُ لَمَكْنُوْنَ ۝۲۳

وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُوْنَ ۝۲۴

قَالُوْا اِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِىْ اَهْلِنَا مُسْتَفِيْعِيْنَ ۝۲۵

فَمَنْ لِّلّٰهِ عَلَيْنَا وَوَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّ السَّوْمِيْرَ ۝۲۶

اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوْهُ اِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيْمُ ۝۲۷

(یا محمد) پس پندده پس نیستی توفیقل
پروردگار خود کاهن ونه دیوانه (۲۹) .

بلکه آیامیگویند شاعریست انتظار کشیم
در حق او حوادث زمانه را (۳۰) .

بگو انتظار بکشید هر آئینه من باشما
از انتظار کشندگانم (۳۱) .

آیا میفرماید باین عقیده عقل های ایشان
یا ایشان گروهی سرکش اند (۳۲) .

آیامیگویند بر بسته است قرآن را نی بلکه
ایمان نمی آرند (۳۳) .

پس باید که بیارند سخنی مانند این اگر
راست گویستند (۳۴) .

آیا ایشان آفریده شدند بغیر آفریننده
یا ایشان خود آفریدگار اند (۳۵) .

آیا آفریده اند آسمان ها و زمین را بلکه
ایشان باور نمی کنند (۳۶) .

آیا نزدیک ایشان خزانهای پروردگارتست
یا ایشانند چیره دست (۳۷) .

آیا ایشان راندر بانی هست که بر آن بالا
رفته می شنوند پس باید که بیارد شنونده
ایشان دلیل ظاهر را (۳۸) .

آیا خدا را دختران پیدامی شوند و شمارا
پسران (۳۹) .

آیا سوال میکنی از ایشان مزدی بر رسالت
پس ایشان از غرامت گرانبار شده اند (۴۰) .

آیا نزدیک ایشان علم غیب است پس
ایشان مینویسند (۴۱) .

آیامی خواهند بداندیشی پس کافران ایشانند

فَذَرْنَاهُ أَنْتَ يَنْصَبُ رَبِّكَ يَحَايِنُ ۝۱۱

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ كَتَرْتُ بِهِ نَبِيَّ الْمُتُونِ ۝۱۲

قُلْ تَرَبُّعُوا إِنِّي مَعْلُومٌ مِنَ الْمُتَرَبِّعِينَ ۝۱۳

أَمْ تَأْتِيهِمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ۝۱۴

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ لَهُ بَلْ لَا يَنْزِيلُ يَتُونِ ۝۱۵

فَلْيَأْتِكُمْ صَدِيقٌ مِثْلُهُ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ۝۱۶

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْغُلُقُونَ ۝۱۷

أَمْ خُلِقُوا مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۱۸

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُخْصِيصُونَ ۝۱۹

أَمْ لَهُمْ سُلُوكٌ يَكْفُرُونَ فَإِنَّ أَوْلَىٰ أَمْرَهُمْ هُمْ يُلَاحِظُونَ ۝۲۰

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ۝۲۱

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْتَلَوْنَ ۝۲۲

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ۝۲۳

أَمْ يُؤْمِنُونَ كَيْدًا أَفَلَا يَذْكُرُونَ كَمَا هُمْ الْمَكِيدُونَ ۝۲۴

أَمَلَهُمُ إِلَهَ غَيْرِ اللَّهِ يُنْعِنَ اللَّهُ عَائِدَتُهُمْ ۞

وَأَن تَبْرُوا كَمَا تَمِنَ السَّمَاءُ سَاقَطًا يَقُولُوا سَمَاءٌ مَّرْكُومٌ ۞

فَذَرَهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ۞

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۞

وَإِنَّا لِلَّيْنِ ظَلَمُوا عَادَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ۞

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ

رَبِّكَ خِثْ ثَلَاثًا ۞

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْجِنُّ إِذَا هَوَىٰ ۝

مَاضٍ صَلَاحُكُمْ وَبَاهُؤِ ۝

در ضررِ بداندیشی گرفتار شده (۴۲) .

آیا ایشان را معبودی هست بجز خدا یا کی
خدا راست از آنکه شریک مقرر میکنند
(۴۳) .

و اگر بینند يك پاره را از آسمان افتاده
گویند این ابريست برهم نشسته (۴۴) .

پس بگذار ایشان را تا آنکه ملاقات کنند
بآن روز خود که در آن بیهوش کرده شوند
(۴۵) .

روزی که دفع نکنند از ایشان مکر ایشان
چیزی را و نه ایشان نصرت داده شوند
(۴۶) .

و هر آینه ستمگاران را عذابیست غیر این
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (۴۷) .

و صبر کن بانتظار حکم پروردگار خود
هر آینه تو بحضور چشم مائی و بپاکی
یاد کن باستائش پروردگار خود را و قتیکه
بصبح برخیزی (۴۸) .

و بعض اوقات شب بپاکی یاد کن خدا را
و عقب غائب شدن ستاره هانیز (۴۹) .

سوره نجم مکی است و آن شصت
و دوایت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بستاره چون فرو افتد (۱) .

گمراه نشد این یارشما^(۱) و غلط نکرده

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

است راه را (۲) .	وَيَا طَيْئُ عَنِ الْهَوَىٰ ⑦
وسخن نمی گوید از خواهش نفس (۳) .	إِنَّ هُوَ الْأَوْحَىٰ يُؤْتِي ⑧
نیست قرآن مگرو حی که بسوی اوفرستاده میشود (۴) .	عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑨
آموخته است اورا فرشته بسیار باقوت (۵) .	ذُو رِزْقٍ قَاسَمُوهُ ⑩
صاحب حسن پس راست ایستاد آن فرشته (۶) .	وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى ⑪
واو بکناره بلند آسمان بود (۷) .	ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ⑫
باز نزدیک شد و فرو آمد (۸) .	فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑬
پس رسید بمسافتِ دوکمان یا نزدیک ترازان (۹) .	فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ⑭
پس پیغام رسانید بسوی بنده خدا آنچه رسانید (۱۰) .	مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ⑮
دروغ داخل نکرد دل پیغامبر در آنچه معائنہ کرد (۱۱) .	أَفَتُؤْمِنُونَ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ⑯
آیا شما گفتگو میکنید بپیغامبر در آنچه می بیند (۱۲) .	وَلَقَدْ رَأَوْا نَزْلَةَ الْخُبَرِ ⑰
وهر آئینه دیده بود او را (این فرشته را) يك بار دیگر (۱۳) .	عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ⑱
نزدیک سدرۃ المنتهی (۱۴) .	عِنْدَ مَا جَنَّتِ الْمَادَىٰ ⑲
نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه (۱۵) .	إِذْ يَشْهَى السِّدْرَةُ مَا يَشْهَىٰ ⑳
فرشته را دید وقتی که می پوشید سدره را آنچه می پوشید (۱۶) (۱) .	مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ㉑
کجروی نکرد چشم پیغامبر و از مقصد	

(۱) یعنی وقتی که انوار الهی از هر جانب سدره را احاطه کرد و این در شب معراج بود
والله اعلم .

لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ①

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى ②

وَمَنْوَةَ الْعَالِيَةِ الْأُخْرَى ③

أَلَمْ يَذْكُرْنَ لَهُ الزُّنَى ④

تِلْكَ إِذْ أَسْمَعُ صَوْرَتِي ⑤

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَالْبَوَارِثُ ⑥

اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِنَّ تَبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى

الْأَنْفُسُ ⑦ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَى ⑧

أَمَّا الْإِنْسَانُ مَا أَشَقَّى ⑨

فَقُلْ لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَى ⑩

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مَنْ

بَعْدَ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِبَنِّ إِسْرَءِيلَ وَيَرْضَى ⑪

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْتَوُونَ الْمَلَائِكَةَ

تَمِيمَةً ⑫

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ الظَّنُّ

لَا غِنًى مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ⑬

تجاوز نه نمود (۱۷) .

هر آئینه معانته کرد بعض نشانه های بزرگ
پروردگار خود را (۱۸) .

آیا دیدید لات را و عزی را (۱۹) .

منات سومی بی قدر را (۲۰) .

آیا شمارا فرزند باشد و خدارا دختر (۲۱) .

این قسمت آنگاه قسمت بی انصاف باشد
(۲۲) .

نیست این مگر نامهای چند که مقرر
کرده اید آنرا شما و پدران شما فرود
نیاورده است خدا بر ثبوت آنها هیچ دلیلی
پرویی نمی کند مگر و هم فاسد را و چیزی
را که خواهش می کند نفسها و هر آئینه
آمده است ایشان را از پروردگار ایشان
هدایت (۲۳) .

آیا میسرست آدمی را آنچه که آرزو میکند
(۲۴) .

پس خدا تراست آنجهان و این جهان (۲۵) .

و بسیار فرشته اند در آسمان ها که نفع
نمی کند شفاعت ایشان چیزی را مگر
بعد از آنکه دستوری دهد خدا و رضامند
شود برای هر که خواهد (۲۶) .

هر آئینه آنانکه باور نمیدارند آخرت را
مسمی میکنند فرشتگان را بنام دختران (۲۷)

و نیست ایشانرا بثبوت این مقدمه هیچ
دانش پرویی نمی کنند مگر و هم را و هر
آئینه و هم نفع نمیدهد از شناخت حقیقت
چیزی را (۲۸) .

فَأَعْرَضَ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ وَرُونَا وَلَمْ يَدْرِكُوا إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿٥٨﴾

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ﴿٥٩﴾

وَبَلَدِهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ
أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَقِّنِ ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثْمِ وَالْفَوَاحِشِ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ
وَاسِعُ الْمَعْفَرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ كَائِفَةٌ
فِي بَطْنٍ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴿٦١﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٦٢﴾

وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَالْكَدَىٰ ﴿٦٣﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهَوِّنِي ﴿٦٤﴾

أَلَمْ نَكُنْ نَبَأًا بَيْنَ يَدَيْ صُفْيٍ مُوسَىٰ ﴿٦٥﴾

پس اعراض کن از کسیکه روگردان شد
از یاد کردن ما و طلب نه کردمگر زندگانی
این جهانی را (۲۹) .

اینست نهایت ایشان از روی دانش^(۱)
هرآئینه پروردگارتو داناست بهره غلط
کرد راه خدا و اوست دانا بهره راه یافت
(۳۰) .

و خدائراست آنچه در آسمان ها و آنچه
در زمین ست عاقبت کار جزا دهد آنانرا که
بدکاری کردند بحسب آنچه عمل نمودند
جزا دهد آنان را که نیکوکاری کردند
بخصلت نیک (۳۱) .

آنانکه پرهیز گاری می کنند از کبائر گناهان
و بی حیائی هاسوای گناهان صغیره
هرآئینه پروردگار تو بسیار آمرزش است
اوست دانا باحوال شما وقتی که پیدا کرد
شمارا از زمین و وقتی که شما بچه های
بودید در شکم های مادران خویش پس
ستائش مکنید خویشتن را خدا دانا
ترست بکسیکه پرهیز گاری کرد (۳۲) .

آیا دیدی کسی را که روگردان شد (۳۳) .
و داد اندکی از مال و سخت دل شد (۳۴) .

آیا نزدیک اوست علم غیب پس گویا اوهر
چیز را بچشم می بیند (۳۵) .

آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیفهای
موسیٰ (۳۶) .

(۱) یعنی این است نهایت علم ایشان .

وَابْرَاهِيمَ الَّذِي وَكَّى ﴿۳۷﴾

و ابراهیم که وفادار بود (۳۷) .

أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿۳۸﴾

(مضمونش آنکه) برنخواهد داشت هیچ بردارنده بار گناه دیگر را (۳۸) .

وَأَنْ لِّمَنْ لِلْإِنْسَانِ الْأَمْسَىٰ ﴿۳۹﴾

و آنکه نرسد آدمی را مگر آنچه عمل کرده است (۳۹) .

وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يَرَىٰ ﴿۴۰﴾

و آنکه سعی آدمی دیده خواهد شد (۴۰) .

تُجِيزُهُ الْيَوْمَ الْقَوِيُّ ﴿۴۱﴾

باز داده خواهد شد بحسب آن سعی جزای تمام (۴۱) .

وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ ﴿۴۲﴾

و آنکه بسوی پروردگارتست باز گشت (۴۲) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَضَعَكَ وَأَبَدَكَ ﴿۴۳﴾

و آنکه او خداندید و گریانید (۴۳) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿۴۴﴾

و آنکه او میرانید و اوزنده کرد (۴۴) .

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرُّوحَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۴۵﴾

و آنکه خدا آفرید دو قسم نروماده را (۴۵) .

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تَأْمَنَىٰ ﴿۴۶﴾

از نطفه چون ریخته شود در رحم (۴۶) .

وَأَنْ عَلَيْهِ الشَّعَاةُ الْآخِرَىٰ ﴿۴۷﴾

و آنکه بر خدا لازم ست آن پیدا کردن دیگر (۴۷) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿۴۸﴾

و آنکه او توانگر ساخت و سرمایه داد (۴۸) .

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ ﴿۴۹﴾

و آنکه همونست پروردگار ستاره شعری (۴۹) .

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿۵۰﴾

و آنکه او هلاک ساخت عاد نخستین را (۵۰) .

وَتَبَوَّأَهَا أَبْغَىٰ ﴿۵۱﴾

و هلاک کرد ثمود را پس هیچ کس را باقی نگذاشت (۵۱) .

وَقَوْمُ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أَنَّهُمْ كَانُوا أَظْلَمَ وَأَطَىٰ ﴿۵۲﴾

(و هلاک کرد قوم نوح را پیش ازین هرائینه ایشان بودند ستمگارت تر و از حد گذشته تر (۵۲) .

وَالْبُؤْسُ ثَمَرُ الْهَوَىٰ ﴿۵۳﴾

و شهر موفتکه را بر زمین افگند (۵۳) .

فَنَجَّسْنَاهُمْ أَغْنَىٰ ﴿۵۴﴾

پس پوشانید بروی آنچه

پوشانید^(۱) (۵۴).

پس در کدام يك از نعمت های پروردگار خود ای آدمی شبهه می‌کنی (۵۵).

این پیغامبرترساننده است از جنس ترسانندگان پیشین (۵۶).

نزدیک آمد قیامت (۵۷).

نیست اورا سوای خداهیچ ظاهر کننده (۵۸).

آیا ازین سخن تعجب می کنید (۵۹).

و خنده می نمائید و نه می‌گریید (۶۰).

و شمابازی کننده هستید (۶۱).

پس سجده کنید خدارا و پرستش نمائید (۶۲).

سوره قمر مکی است و آن پنجاه
و پنج آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نزدیک آمد قیامت و بشگافت ماه^(۲) (۱).

و اگر کافران به بینند نشانه ای اعراض کنند و گویند سحر است قوی (۲).

و دروغ شمردند و پیروی خواهش خود کردند و هر چیزی در وقت خود قرار گرفته است (۳).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ رَكَّبُوا رَبَّكُمُ اللَّاءَ تَتَمَلَّوْنَ ۝

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِيرِ الْأُولَى ۝

أَبَرَّ فِتِّ الْأَرْفَةِ ۝

لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝

أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ۝

وَتَضَحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝

وَأَنْتُمْ سَمِدُونَ ۝

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا نَبِّئُكَ السَّاعَةَ وَانْشَقَّ الْقَمَرَ ۝

وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعَرِّضُوا وَيَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ۝

وَلَكِنْ بَوَّأُوا لِبَعَثِ أَهْوَاءِهِمْ وَلَقَدْ أَمَرْتُمُوسَىٰ ۝

(۱) یعنی سنگباران کرد .

(۲) اشارتست بآن قصه که کافران از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم معجزه طلب کردند خدای تعالی ماه رادو قطعه ساخت یکی برکوه ابوقیس و دیگر برکوهی قیقعان والله اعلم .

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْآبَاءِ مَا فِيهِ مَؤْمَرٌ ⑤

جُمْلَةً بَالِغَةً فَمَا تَغْنِ الثُّدُرُ ⑥

فَقَوْلَ عَنْهُمْ يَوْمَئِذٍ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَكِيرٍ ⑦

خُشْعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَعْدَانِ مَا كَانُوا يَعْتَزُّونَ ⑧

مُطِيعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَاذِبُونَ هَذَا يَوْمُ عَرِّ ⑨

كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا
بَجُونٌ وَارْدُجِرَ ⑩

فَدَعَا رَبُّكَ إِلَى مَغْلُوبٍ فَأَنْتَصِرُ ⑪

فَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ ⑫

وَفُتِحَتِ الْأَرْضُ غَيْرِنَا فَالتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ⑬

وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَلْوَابِ ذُو نُجْدٍ ⑭

نَحْنُ بِأَعْيُنِنَا جِبْرَائِيلُ كَانَ كُفْرًا ⑮

وهر آئینه آمده است بدیشان ازخبرها
آنچه در آن پندست (۴) .

وآمده است دانش تمام پس فائده
نمیدهد ترسائیدنها (۵) .

پس اعراض کن ازایشان آنروزکه بخواند
خواننده بسوی چیزی ناخوش آیند (۶) .

درحالیکه فرورفته چشمهای ایشان برآیند
(آن روز) از قبورگویاییشان ملخ پراکنده
اند (۷) .

شتاب کنان بسوی آن خواننده گویند
کافران این روزی ست دشوار (۸) .

دروغ شمردند پیش ازایشان قوم نوح پس
دروغگو پنداشتند بنده مارا وگفتند دیوانه
است وبااوسخن درشت گفته شد (۹) .

پس دعاکرد بجناب پروردگارخود که من
مغلوب شده ام پس انتقام بکش (۱۰) .

پس کشادیم درهای آسمان را بآب
بسیارریزنده (۱۱) .

وروان کردیم اززمین چشمه ها پس جمع
شد آب ازهر جانب بنابرکاریکه مقدر
شده بود^(۱) (۱۲) .

وسوار کردیم نوح را برکشتی خداوند
تخت هاومیخها (۱۳) .

میرفت بحضور چشم های ما بجهت
انتقام برای کسیکه باور نداشته بودند

(۱) یعنی هلاك قوم او .

اورا^(۱) (۱۴) .

وهرائینه گذاشتیم این عقوبت رانشانه پس
هیچ پندگیرنده است (۱۵) .

پس چگونه بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۱۶) .

وهرائینه آسان کردیم قرآن راتاپندگیرند
پس آیا هیچ پندپذیرنده هست (۱۷) .

دروغ شمرند قوم عاد پس چگونگی نه بود
عذاب من و ترسانیدن های من (۱۸) .

هرائینه ما فرستادیم برایشان بادتندرا
در روز شوم بغایت سخت (۱۹) .

برمیکند مردمان را گویا ایشان تنهای
درختان خرمای از بیخ برکنده اند (۲۰) .

پس چگونگی نه بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۲۱) .

وهرائینه آسان کرده ایم قرآن را
تاپندگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده است
(۲۲) .

دروغ شمر دند قوم ثمود ترسانندگانرا
(۲۳) .

پس گفتند آیا یک آدمی را از قوم خویش
پیروی کنیم هرائینه ما آنگاه در گمراهی
ودیوانگی باشیم (۲۴) .

آیا نازل کرده شد بمردی وحی از میان ما
نی بلکه او دروغگوئی خود پسنداست
(۲۵) .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا آيَةَ قَهْلٍ مِنْ مُدْكَرٍ ⑩

فَكَيْفَ كَانَ عَلَيْنَا وَنُذِرٍ ⑪

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ⑫

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَدَائِي وَنُذِرٍ ⑬

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُنْمَرٍ ⑭

تَنْزِيلُ النَّاسِ كَانَهُمْ أَعْجَازُ نَحْلٍ مُنْقَعِرٍ ⑮

فَكَيْفَ كَانَ عَدَائِي وَنُذِرٍ ⑯

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ⑰

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ⑱

فَقَالُوا أَبَشْرًا مِثْلًا وَاحِدًا اتَّبَعْنَاهُ إِنَّ آدَمَ لَغِي ضَلِيلٍ وَسُعِيرٍ ⑲

أَلَيْسَ الْإِسْلَامُ عَلَى مِثْلِ بَيْنَتَيْنِ هُوَ كَذَابٌ أَمِيرٌ ⑳

(۱) یعنی برای انتقام خصومت کنان .

خواهند دانست فردا کیست دروغگوی خود پسند (۲۶) .

هرآئینه ما فرستنده ایم ماده شتر را بجهت آزمائش ایشان را پس ای صالح منتظر ایشان باش و صبر پیش گیر (۲۷) .

و خبردار کن ایشان را که آب مقسوم ست در میان ایشان هر حصه آب، حاضر شود بدان آنکه نوبت وی است (۲۸) .

پس آواز دادند یار خود را پس دست درازی کرد و مجروح ساخت (۲۹) .

پس چگونگی بود عقوبت من و ترسانیدن های من (۳۰) .

هرآئینه ما فرستادیم برایشان يك نعره پس شدند مانند حظیره^(۱) درهم شکسته که حظیره سازد آنرا بنا کرده باشد (۳۱) .

و هرآئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده است (۳۲) .

دروغ شمردند قوم لوط ترسانندگان را (۳۳) .

هرآئینه فرستادیم برایشان بادِ سنگبار مگراهل خانه لوط که خلاص ساختیم ایشان را وقت سحر (۳۴) .

بمهربانی از نزدیک خویش همچنین

سَيَعْلَمُونَ عَدَاوِينَ الْكَذَّابِ الْاَشِرِّ ⑤

اِنَّا ارْسَلْنَا النَّاقُتَ فَنَدَّ لَهُمْ فَارْتَبِعَهُمْ وَاصْطَبِرْ ⑥

وَيَبْتَلُهُمْ اِنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلٌّ يَتْرَبُ لِمُخْتَصَرٍّ ⑦

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ⑧

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ⑨

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَوْمِئِشٍ الْمُحْطَرِّ ⑩

وَلَقَدْ يَتْرَبُ الْقُرْآنَ لِلَّذِي قَوْلُ مِنْ مُنْكَدِرٍ ⑪

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِي ⑫

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّا لُوطًا نَجَّيْنَاهُ بِخَرِّ ⑬

يَعْبَهُ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ⑭

(۱) مترجم گوید حظیره احاطه است که از شاخهای خشک و خار برای گوسفند بنا کنند و آن بهر روز زمان پائمال مواشی میگردد خدای تعالی بآن پائمال شده تشبیه داد .

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَلَاءَنَا فَتَمَارَوْا بِالنَّدْرِ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَیْغِهِ فَلَمَّسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا
عَذَابِي وَنُذِرِ ﴿۳۶﴾

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُرْءٌ عَذَابِ مُسْتَقَرٍّ ﴿۳۷﴾

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرِ ﴿۳۸﴾

وَلَقَدْ يَمْرَأُ الْعِمْرَانُ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿۴۰﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاحْذَرُوا فَاحْذَرُوا فَاحْذَرُوا وَتَقَرَّبُوا

الْعَذَابِ خَلَيْنَا مِنْ بَيْنِكُمْ أَنْ لَكُمْ بِهِ نَذِيرٌ ﴿۴۱﴾

أَمْ يَقُولُونَ هُمْ جَمِيعٌ نَنْصُرُ ﴿۴۲﴾

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿۴۳﴾

يَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَىٰ وَآمِرٌ ﴿۴۴﴾

جز امیدهیم هر کراشکرگذاری کرد (۳۵).
وهر آئینه لوط ترسانیده بود ایشانرا
از عقوبت ما پس مکابره کردند در آن
ترسانیدنها (۳۶).

وهر آئینه سخن گفتند تا غفلت دهند لوط
را از حفظ مهمانانِ او پس محو کردیم چشم
های ایشانرا پس (گفتم) بجشید عذاب
مرا و ترسانید نهای مرا (۳۷).

وهر آئینه غارت کرد ایشانرا بامداد عقوبتی
جائی گیرنده (۳۸).

پس (گفتم) بجشید عذاب مرا و ترسانید نهای
مرا (۳۹).

وهر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه
پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده هست
(۴۰).

وهر آئینه آمدند خویشاوندان فرعون
را ترسانندگان (۴۱).

دروغ شمردند نشانه های مارا همه آنرا
پس گرفتیم ایشانرا مانند دگر گرفتن غالب
قوی (۴۲).

آیا کافران شما ای قریش بهتراند ازین
جماعت ها آیا شمارا حکم خلاصی ست
در کتابهای پیشین (۴۳).

آیامی گویند ما جماعتی انتقام گیرنده ایم
(۴۴).

شکست داده خواهد شد این جماعت را
و بگردانند ایشان پشت (۴۵).

بلکه قیامت وعده گاه ایشانست و قیامت

سخت تر و تلخ ترست (۴۶) .

هرآئینه گنهگاران دگمراهی دیوانگی اند
(۴۷) .

یادکن روزی که کشیده شودایشان رادر
دوزخ بروی های ایشان (گوئیم) بچشید
دست رسانیدن دوزخ را (۴۸) .

هرآئینه ماهر چیزرا پیدا کردیم باندازه
مقرر (۴۹) .

و نیست حکم ما مگریک کلمه مانند
گردانیدن چشم^(۱) (۵۰) .

وهرآئینه هلاک ساختیم امثال شمارا پس
آیا هیچ پندگیرنده است (۵۱) .

وهرچیزی که کرده اند مکتوب ست
درنامه های اعمال (۵۲) .

و هرخوردوبزرگ نوشته شده است^(۲)
(۵۳) .

هرآئینه پرهیگاران دربوستانها و چشمه
ها باشند (۵۴) .

در مجلس راستی باشند نزدیک پادشاه
توانا (۵۵) .

سوره رحمن مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
خدا (۱) .

آموخت قرآن را (۲) .

إِنَّ الْمُبْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ۞

يَوْمَ يُصْعِقُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ دُخَانٌ وَسَمٌّ مُرٌّ ۞

إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۞

وَمَا أَرْبَابُ الْأَوَّادِ إِلَّا وَكَلَمٌ بِالْأَبْصَرِ ۞

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَ عَمَرُوا قَوْمٌ مِنْ مُذَكِّرٍ ۞

وَكُلُّ شَيْءٍ عِلْمٌ فِي الزُّبُرِ ۞

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُنْتَظَرٌ ۞

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ۞

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُنْقَبِرٍ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّحْمَنُ ۞
عَمَّ الْقُرْآنُ ۞

(۱) یعنی در سرعت وجود مراد آسان بودن ست .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

آفرید آدمی را (۳) .
 آموختش سخن گفتن (۴) .
 خورشید و ماه بحساب مقرر میروند (۵) .
 و گیاه و درخت سجده میکنند (۶) .
 و آسمان را برافراشت و فرود آورد ترازو را
 (۷) .
 بمقصد آنکه از حد تجاوز نکنید در ترازو
 (۸) .
 و راست سنجید بانصاف و نقصان نکنید
 در ترازو (۹) .
 و زمین را گسترده برای آدمیان (۱۰) .
 در آن زمین میوه است و درختان خرماسست
 خداوند غلاف ها (۱۱) .
 و در آن زمین دانه خداوند برگ ست و گل
 خوشبوئیست (۱۲) (۱) .
 پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۱۳) (۲) .
 آفرید آدمی را از گل خشك مانند سفال
 (۱۴) .
 و آفرید جن را از شعله آتش (۱۵) .
 پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش
 دروغ می شمرد (۱۶) .
 پروردگار دوشمق ست و پروردگار دو

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٥
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٦
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُسَبِّحَانِ ٧
 وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٨
 وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٩
 أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ١٠
 وَأَقِيمُوا الزُّنْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ١١
 وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنْعَامِ ١٢
 فِيهَا فَالِكُمُوهَا وَالْأَنْعَامُ ذَاكُمُ الْأَكْمَامُ ١٣
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ١٤
 فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ١٥
 خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ١٦
 وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مَرْمَرَةٍ ١٧
 فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ١٨
 رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ١٩

(۱) مترجم گوید اشاره بآنست که برگ حبوب غازیة علف دواب ایشان میشود پس این
 علاوه نعمت است .
 (۲) جن وانس .

مغرب ست^(۱) (۱۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۱۸) .
گذاشت دودریار اتابهم جمع شوند (۱۹) .
میان این هر دو حجابیست که یکی
بر دیگری تعدی نمیکند (۲۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۱) .

برآید ازین دودریا مروارید و مرجان (۲۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۳) .

خدا راست کشتی های روان شونده
برافراشته در دریا مانند کوه ها (۲۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۵) .

هر که هست بر زمین فانی شود (۲۶) .
و باقی ماند روی پروردگار تو خداوند
بزرگی و انعام (۲۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۸) .

سوال میکند از خدا هر که در آسمانهاست
و زمین ست هر روزی خدا در حالتی
ست^(۲) (۲۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۰) .

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ①

مَرَّةً الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ②

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ③

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ④

يَعْرُودُهُمَا الذُّلُومُ وَالْمَرْجَانُ ⑤

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ⑥

وَلَهُ الْبُورِ النَّفْسُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَكْلَرِ ⑦

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ⑧

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ⑨

وَيَسْفَىٰ وَصْفَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ⑩

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ⑪

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ⑫

فَإِنِّي الْآدَمُ رَبِّكُمْ أَتَذَّبُنِ ⑬

(۱) یعنی در زمستان آفتاب مشرق و مغرب دیگر دارد و در تابستان مشرق و مغرب دیگر .

(۲) یعنی تنعیم یا تعذیب، اسعاد یا اشقا، احیایا اماتت والله اعلم .

سَفَرَكُمْ أَتَىٰ الشَّيْطَانُ ﴿٣١﴾

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٢﴾

يَمَسُّنَ الْجِبِينَ وَالْأَنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ
الْكُلُوبِ وَالْأَرْضِ فَأَنْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٤﴾

يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ سُحُوفًا مِنْ نَارٍ وَنُحَاسًا فَلَا يَكُونُ عَلَيْكُمْ

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٦﴾

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾

فَيَوْمِذٍ لَا يَنْفَعُ عَنْ ذُنُوبِكُمْ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ﴿٣٨﴾

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٩﴾

يَوْمَ يُرْمَى الَّذِينَ هُمْ يُرْسُونَ بِسِهَابٍ مُمٍ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي
وَالْأَفْقَادِ ﴿٤٠﴾

فَيَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٤١﴾

از همه فارغ شده برای شما متوجه شویم
ای جن وانس (۳۱) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۲) .

ای قوم جن وانس اگر می توانید که
بیرون روید از کناره های آسمان هاوزمین
پس بیرون روید بیرون نخواهد رفتن مگر
بقوتی (۱) (۳۳) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۴) .

فرستاده خواهد شد بر شما شعله از آتش
ودود نیز پس مقابله نتوانید کرد (۳۵) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۶) .

پس چون بشکافد آسمان پس شود مثل گل
سرخ مانند ایدیم سرخ (۳۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۸) .

پس آن روز سوال کرده نه شود اگناه خود
هیچ آدمی ونه جنی (۳۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۴۰) .

شناخته شوند گنهگاران به قیافه خود پس
گرفته شود به موی پیشانی های وبه پای
هانیز (۴۱) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

دروغ می شمرد (۴۲) .

این است آن دوزخ که دروغ شمرده بودند آن راکنهگاران (۴۳) .

آمدورفت کنند میان آن آتش و میان آب گرم جوشیده (۴۴) .

پس کدام يك را از نعمت های پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۵) .

وکسی را که ترسیده است از ایستادن بحضور پروردگار خویش دبوستان است (۴۶) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۷) .

دو بوستان دارای شاخه های بسیار (۴۸) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۹) .

در آن دبوستان دو چشمه میروند (۵۰) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۱) .

در آن دبوستان ازهرمیوه دو قسم باشد (۵۲) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۳) .

تکیه زده بر فرش های که آستران ازحریرضخیم باشد ومیوه آن دبوستان نزدیک بُود^(۱) (۵۴) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٣٩﴾

يَطُوفُونَ فِيهَا وَابْنٌ حَبِيرٍ ﴿٤٠﴾

فَيَأْتِي آلَهُمْ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٤١﴾

وَلَمْ يَخَفْ مَقَامَهُ جَنَّاتٍ ﴿٤٢﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٤٣﴾

دَوَاتًا أَقْنَانِ ﴿٤٤﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٤٥﴾

فِيهَا عَيْنٌ مُّجْوِيْنِ ﴿٤٦﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٤٧﴾

فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ مَا تَرْضَوْنَ ﴿٤٨﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٤٩﴾

مُتَّعِينَ كُلَّ فَوْزٍ بَطَائِنُهُمْ لَمْ يَسْتَبِقُوا وَجَنَّا الْجَنَّتَيْنِ دَانِ ﴿٥٠﴾

فَيَأْتِي آلَهُ ثُمَّ يُكَذِّبُونِ ﴿٥١﴾

(۱) یعنی به سهولت توان گرفت .

فِيهِمْ قَوْمٌ لَّيْسَ لَهُمْ صِلَىٰ أَهْلِيكُمْ وَلَا جَارٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

كَأَنَّهُمْ يَأْفِكُونَ وَالْمَرْحَلَىٰ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

مُدْمَعَتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَضَافَتَيْنِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

فِيهِمَا نَارٌ كَاكِمَةٌ وَنَجْلٌ وَمِثَالُ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُخْبِرُنِي ۝

خویش دروغ می شمرد (۵۵) .

در آن کوشکها حوران باشند فرواندازنده چشم جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش از ایشان ونه هیچ جنی (۵۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۷) .

گویا آن حوران یاقوت و مرجان اند (۵۸) .
پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۹) .

نیست جزای نیکوکاری مگر انعام بسیار (۶۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۱) .

و غیر از این دویوستان دویوستان دیگر باشند (۶۲) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۳) .

دویوستان سبز که از غایت سبزی بسیاهی میزنند (۶۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۵) .

در آن دویوستان دو چشمه جوشنده باشند (۶۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۷) .

در آن دویوستان میوه و درختان خرما و انار باشند (۶۸) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

فَيَوْمَ لَا تُنْفَعُ حَسَنَاتُكُمْ ۝

فَيَأْتِي آلَهُمْ لَيْكُلُ اللَّيْلِ ۝

حُورٌ مُّقْصُودَاتٌ فِي الْغِيَابِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُمْ لَيْكُلُ اللَّيْلِ ۝

لَتَرْيَبُنَّ طَبَقًا مِّنْ قَبْلِهِمْ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ

فَيَأْتِي آلَهُمْ لَيْكُلُ اللَّيْلِ ۝

مُنَاجِبِينَ عَلَى رُءُوفٍ رَّحِيمَةٍ وَعَبَّيْرَتِي حَسْرَاتٍ ۝

فَيَأْتِي آلَهُمْ لَيْكُلُ اللَّيْلِ ۝

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

لَيْسَ لَوْثُهَا كَاذِبَةٌ ۝

خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ ۝

خویش دروغ می شمرد (۶۹) .
در آن کوشکها زنانِ بگزیده جمال باشند
(۷۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۱) .

حوران نگاهداشته شده درخیمها (۷۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۳) .

جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش
از ایشان و نه هیچ جنی (۷۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۵) .

تکیه زده باشند بر بالشهای سبز و بساط
های نیک (۷۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۷۷) .

بابرکت ست نام پروردگارتو خداوند بزرگی
و انعام (۷۸) .

سوره واقعه مکی است و آن نود
وشش آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یادکن آنگاه که متحقق شود قیامت (۱) .
نیست وقت بودن آن را هیچ نفس دروغ
گوینده (۲) (۱) .

پست کننده است جماعتی را بلند کننده

(۱) یعنی همه مسلمان شوند کفر و افترا آنجانه باشد .

است طائفه ای را (۳) .
 آنگاه که جنبانیده شود زمین را جنبانیدن
 سخت (۴) .
 وریزه ریزه کرده شود کوه هارا ریزه ریزه
 کردن بسیار (۵) .
 پس شود مانند غبار پراگنده (۶) .
 و شوید شما سه قسم (۷) .
 پس اهل سعادت چه حال دارند اهل
 سعادت (۸) .
 و اهل شقاوت چه حال دارند اهل شقاوت
 (۹) .
 و پیش رونندگان خود ایشانند پیش رونندگان
 (۱۰) .
 آن پیش رونندگان ایشانند نزدیک کردن
 (۱۱) .
 در بوستانهای نعمت باشند (۱۲) .
 سابقان جمعی بسیارند از پیشینیان (۱۳) .
 و اندکی انداز پسینیان (۱۴) .
 بر تخت های زربافته نشسته باشند (۱۵) .
 تکیه زده بر آن روبروی یکدیگر شده (۱۶) .
 آمدورفت میکنند برایشان نوجوانان
 جاویدان (۱۷) .
 با آب خوره ها و ابریق ها و پیالها از شراب
 جاری (۱۸) .

إِذَا رَجِئَتِ الْأَرْضُ بُجَا ۝
 وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ۝
 فَكَانَتْ هَبَاءً مُّطْبَقًا ۝
 وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ۝
 فَأَصْحَابُ الْيَمِينِ هُمْ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ۝
 وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ هُمْ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ۝
 وَالشُّعْبُونَ الشُّعْبُونَ ۝
 أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ۝
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۝
 ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۝
 وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۝
 عَلَى سُرُورٍ مُّضَوَّنَةٍ ۝
 مُّتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَبِّلِينَ ۝
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّغْلَدُونَ ۝
 يَأْكُلُونَ وَأَبْرَأُونَ ۝ وَكَأَيُّ مَعِينٍ ۝

(۱) یعنی از ازمم سابقه .

(۲) یعنی از امت محمدیه .

لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ۱۵

وَقَالَهُ مِمَّا يَخْتَفُونَ ۱۶

وَلَحْوَ طَرِيقٍ آيَتُهُمْ ۱۷

وَحُورٌ عِينٌ ۱۸

كَأَمْثَالِ الْمُلُوكِ الْمُسْكُونِ ۱۹

جَزَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۲۰

لَا يَسْعَوْنَ فِيهَا لَمَوَالٍ ثَابِتًا ۲۱

إِلَّا بِمَا كَسَبُوا سَلَامًا ۲۲

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۲۳

فِي سِدْرٍ مَنضُودٍ ۲۴

وَطَلْحٍ مَنضُودٍ ۲۵

وَطِلٍّ مَمْدُودٍ ۲۶

وَمَا مَسْنُودٍ ۲۷

وَقَالَهُ كَيْدٌ ۲۸

لَمْ يَقْطَعُوا وَلَا مَسْجُودٌ ۲۹

وَقُرْشٍ مَرْفُوعَةٍ ۳۰

إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ۳۱

فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ۳۲

عُرُبًا أَتْرَابًا ۳۳

نه در دسر داده شود ایشانرا از آن شراب
ونه بیهوش شوند (۱۹) .

وآمد و رفت کنند بامیوه ازهر جنس که
اختیار کنند (۲۰) .

وباکوشت مرغان ازهر جنس که پسندکنند
(۲۱) .

وایشانراست حوران کشاده چشم (۲۲) .

مانند مروارید پوشیده کرده شده (۲۳) .

پاداش دهیم بحسب آنچه میکردند (۲۴) .

نه شنوند در بهشت سخن بیهوده و نه حرفی
که گناه باشد (۲۵) .

لیکن بشنوند این سخن که هریکی سلام
میگوید (۲۶) .

واهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۲۷) .

در درختان کنار بیخار (۲۸) .

و در درختان موز تویر تو ثمره آن (۲۹) .

و در سایه دراز (۳۰) .

و در آب ریخته شده (۳۱) .

و در میوه بسیار (۳۲) .

نه به پایان رسد و نه از آن منع کرده
شود (۳۳) .

و فرش های برا فراشته شده (۳۴) .

هر آئینه ما آفریدیم حوران رایک نوع
افریدن (۳۵) .

پس ساختیم ایشانرا دوشیزه (۳۶) .

محبوب شونده نزدیک شوهران^(۱) هم عمر

(۱) یعنی بفتح و دلال .

با یکدیگر (۳۷) .

برای اصحاب یمن (۳۸) .

جماعتی بسیارند از پیشینیان (۳۹) .

و جماعتی بسیارند از پسینیان (۴۰) .

واهل شقاوت چه حال دارند اهل
شقاوت (۴۱) .

دربادگرم و آبگرم باشند (۴۲) .

و در سایه دود سیاه (۴۳) .

که نه خنک باشد و نه باعزت بود (۴۴) .

هر آئینه ایشان بودند پیش ازین بنابرورده
(۴۵) .

و مداومت میکردند بگناه بزرگ (یعنی
شرك) (۴۶) .

ومی گفتند آیا چون بمیریم و خاک شویم
و استخوانی چند باشیم آیاما برانگیخته
شویم (۴۷) .

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۴۸) .

بگوهر آئینه پیشینیان و پسینیان (۴۹) .

البته جمع کرده شوند در میعاد روز مقرر
(۵۰) .

بازهر آئینه شمای گمراهان دروغ
شمارندگان (۵۱) .

خواهید خورد از درختان زقوم (۵۲) .

پس پر خواهید کرد از آن شکم هارا (۵۳) .

پس خواهید آشامید بر آن طعام از آب گرم
(۵۴) .

پس خواهید آشامید مانند آشامیدن شتران
مبتلا به بیماری تشنگی (۵۵) .

لَا أَصْغَبُ الْيَمِينَ ۞

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۞

و ثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۞

وَأَصْغَبُ الشِّمَالُ مَا أَصْغَبُ الشِّمَالُ ۞

فِي مَقْعَدٍ وَحَمِيمٍ ۞

و ظِلٍّ مِنْ مَعْنُومٍ ۞

لَا بَارِدٌ وَلَا كَرِيمٍ ۞

إِنَّهُمْ كَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ مَتَرِفِينَ ۞

و كَانُوا يُورَثُونَ عَلَى الْحَنَبِ الْعَظِيمِ ۞

و كَانُوا يَقُولُونَ هَذَا بَدِئُ مَسَاءٍ وَ كَانُوا أَبَا وَ عِظَامًا ۞ إِنَّ الْبَعُوثُونَ ۞

أَوَايَاتُنَا الْوَكُوفُونَ ۞

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۞

لَجِبُوا غَوْثَهُ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ۞

ثُمَّ نَأْتِيهَا الصَّالُّونَ الْمَكْدُبُونَ ۞

لَا يَكُونُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُقُومٍ ۞

فَمَا لُئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۞

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ۞

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ۞

هَذَا نَزَّلْنَاهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ۝

عَنْ خَلْقَنَاهُمْ لَوْلَا نُصَرِّفُوهَ ۝

أَفَرَأَيْتُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

وَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْرًا عَنِ الْغُلُوقِ ۝

عَنْ قَدْ رَأَيْتُمْ كُفْرَ الْمَوْتِ وَمَا عَنْهُمْ بِسَبِّحِينَ ۝

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَتُنْشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

أَفَرَأَيْتُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

وَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْرًا عَنِ الزُّرْعُونَ ۝

لَوْ نَشَاءُ لَجَمَعْنَاهُ حَطًّا مَا فَطَرْنَاكُمْ فَتَكْفُرُونَ ۝

إِنَّا لَنُغْرِمُونَهُ ۝

بَلْ عَنْ مَحَرٍّ مَوْمُونٍ ۝

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ۝

وَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْبُزْنِ أَمْ عَنِ الْمُنْزِلِ لَوْ ۝

اینست مهمانی ایشان روز جزاء (۵۶) .

ما آفریدیم شمارا پس چرا باور نمی کنید
(یعنی اعاده را) (۵۷) .

آیامی دیدید آنچه میریزید در رحم زنان^(۱)
(۵۸) .

آیا شما می آفرینید آن را یا ما آفریننده
ایم^(۲) (۵۹) .

ما معین کردیم در میان شما مرگ را
و نیستیم ما عاجز کرده شده (۶۰) .

از آنکه عوض شما آریم قومی مانند شما
و بیافرینیم شمارا در عالمی که نمیدانید
(۶۱) .

و هر آینه دانسته اید آفرینش نخستین را
پس چرا پند نمی گیرید (۶۲) .

آیا دیدید آنچه می کارید (۶۳) .

آیا شما میرویانید آن را یا ما رویاننده ایم
(۶۴) .

اگر خواهیم بگردانیم آن زراعت را گیاهی
درهم شکسته به تعجب مانده گوئید
(۶۵) .

هر آینه ما غرامت کشندگانیم (۶۶) .

بلکه ما محروم ماندگانیم (۶۷) .

آیا پس دیدید آن آب را که می آشامید
(۶۸) .

آیا شما فرو دآورده اید آن را از ابر یا ما
فرو دآوردگانیم (۶۹) .

(۱) یعنی منی را .

(۲) یعنی تقلیب میکنیم منی را از حالی به حالی تا آدمی پیدامی شود والله اعلم .

اگرخواهیم شوربگردانیم آنرا پس چرا
شکر نمی گوئید (۷۰) .

آیا پس دیدید آن آتش را که روشن می
کنید از میان شاخ درخت برمی آید (۷۱) .

آیا شما آفریده اید درخت آن را یا ما آفریننده
ایم (۷۲) .

ما ساختیم آن درخت را برای پند و منفعت
برای مسافران (۷۳) .

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۷۴) .

پس سگند میخورم بافتادن ستارها^(۱)
(۷۵) .

وهر آئینه این قسمی ست بزرگ اگر بدانید
(۷۶) .

هر آئینه این کتاب قرآنی است گرامی قدر
(۷۷) .

نوشته شده است در کتاب پوشیده (۷۸) .
که دست نمی رسانند بآن مگر پاک
کردگان^(۲) (۷۹) .

فرستاده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۸۰) .

آیا باین سخن شما انکار کننده اید (۸۱) .
ومی سازید نصیبه خود آنکه شمایه دروغ
نسبت می کنید (۸۲) .

پس آنگاه که رسد روح شخصی نزد

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿۵۰﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿۵۱﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَهَا أَمْ عَنْهُ الْمُنشِئُونَ ﴿۵۲﴾

عَنْ جَعَلْنَاهَا تَذْكُرَةً وَآمَنًا لِلْمُقِرِّينَ ﴿۵۳﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۵۴﴾

فَلَا أَقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿۵۵﴾

وَأَنَّهُ لَقَدْ أَلْهَمْتُ لَوُتَ لَعَلَّيُونِ عَظِيمٍ ﴿۵۶﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿۵۷﴾

فِي كِتَابٍ مُّكْتَبٍ ﴿۵۸﴾

لَا يَسْتَوِي إِلَّا الظَّاهِرُونَ ﴿۵۹﴾

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۰﴾

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهَبُونَ ﴿۶۱﴾

وَيَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿۶۲﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُمُومَ ﴿۶۳﴾

(۱) یعنی شهب والله اعلم .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

كلو (۸۳) .

وشما آنگاه می بینید (۸۴) .

وامانزدیک تریم باو به نسبت شما ولیکن
نمی نگرید (۸۵) .

پس اگر هستید غیر مقهور حکم الهی (۸۶) .
چرا باز نگردانید روح را اگر راست گوئید^(۱)
(۸۷) .

پس اما اگر باشد مرده از نزدیک کردگان
بارگاه الهی (۸۸) .

پس اوراست راحت و گل خوشبو بوستان
نعمت (۸۹) .

واما اگر باشد از اهل سعادت (۹۰) .

پس سلامت ست ای مخاطب خاطر
ترا از اهل سعادت (۹۱) .

واما اگر باشد از دروغ شمارندگان گمراهان
(۹۲) .

پس اوراست مهمانی از آب گرم (۹۳) .

واوراست در آوردن به دوزخ (۹۴) .

هر آئینه این خبر درست بی شبهه است
(۹۵) .

پس بپاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۹۶) .

سوره حدید مدنی است و آن بیست
ونه آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد کرد خدا را هر چه در آسمان ها

وَأَنْتُمْ جُنُودٌ تَنْظُرُونَ ﴿٧٧﴾

وَعَنْ أَقْرَبَ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٨﴾

قُلْ لَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٧٩﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨١﴾

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿٨٢﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٨٣﴾

فَسُكْرٌ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٨٤﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٨٥﴾

فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٨٦﴾

وَصَلِيلَةٌ مُجْجِيَةٌ ﴿٨٧﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٨٨﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٨٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(۱) مترجم گوید لفظ لولا داخل است بر ترجمه و عاده آن برای تاکید است .

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْفَى وَيُظْهِرُ مَا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

هُوَ الْكَافِلُ وَالْغَوْثُ الظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ يَكِلُ شَيْءًا عَلَيْهِ ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَرْجِعُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ إِنْ تَأْتِنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾

يُؤَلِّمُ الْبَيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّمُ النَّهَارَ فِي الْبَيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾
 آمَنُوا بِاللَّهِ وَلِقُوا رُسُلَهُ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٦﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرُّسُولِ يَكُونُ لَكُمْ آيَاتُ أَنْ تُؤْمِنُوا بِهِمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٧﴾

وزمین ست واوست غالب دانا (۱) .

اوراست پادشاهی آسمانها وزمین زنده میکند ومی میراند واوبرهرچیز تواناست (۲) .

اوست نخستین همه واوست آخرین همه واوست آشکاراواوست پنهان واوبرچیز داناست (۳) .

اوست آنکه آفرید آسمان ها وزمین را درشش روز باز مستقر شد برعرش می داند آنچه درمی آید به زمین وآنچه برمی آید از آن وآنچه فرودمی آید از آسمان وآنچه بالا میرود اندر آن واوباشماست هرجا که باشید و خدا بآنچه میکند بیناست (۴) .

اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین وبسوی خدا بازگردانیده میشود کارها (۵) .

درمی آرد شب را درروز ودرمی آرد روز را درشب واو داناست بملکون سینها (۶) .
 ایمان آرید بخدا ورسول او وخرج کنید از جمله آن مال که قرار داده است شمارا جانشین دیگران دروی پس آنانکه ایمان آوردند و خرج کردند از شما ایشانراست مزد بزرگ (۷) .

وچیست شمارا که ایمان نمی آرید بخدا ورسول درحالیکه دعوت می کند شمارا که ایمان آرید پیروردگار خویش وهرآئینه عهد گرفته است از شما^(۱) اگر هستید باوردارنده (۸) .

(۱) یعنی روز آلت بریکم .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدٍ آيَاتٍ يَبَيِّنُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَعَزِيزٌ ذُو نُجُومٍ ⑩

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُشْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مَنكُم مَّنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلْ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِهِ وَقَاتَلُوا وَكَلَّا وَعَدَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑪

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ وَلََّ أَجْرًا كَثِيرًا ⑫

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُعْثُكُمَ الْيَوْمَ حَبَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلَّدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑬

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا

واوست آنکه فرومیرستد بر بنده خود آیات واضح تابرون آردشمارا از تاریکی ها بسوی روشنی هرآینه خدا بر شما بخشاینده مهربان ست (۹) .

وچيست شمارا که خرج نه کنید در راه خدا و خدای راست واپس گذاشته آسمان ها وزمین^(۱) برابرنيست از شما آنکه خرج کرد پیش از فتح مکه و قتال کرد (بآنکه این چنین عمل بعد از فتح مکه کرده باشد) آنجماعت در مرتبه بزرگ ترند از آنانکه خرج کردند بعد از فتح و قتال کردند وهریک را وعده داده است خدا حالت نیک و خدا بآنچه میکنید خبردارست (۱۰) .

کيست آنکه قرض دهد خدا را قرض دادن نیک پس دوچند اداکنند آن قرض را برای او و اوراست مزد گرامی قدر (۱۱) .

یادکن روزیکه ببینی مردان مسلمانان را و زنان مسلمانان را باین صفت که می شتابدنورایشان پیش دست های ایشان و بجانب های راست ایشان (گفته شود) مژده باد شمارا امروز شمارا ست بوستان های می رود زیر آن جویها جاوید باشید آنجا اینست مطلب یابی بزرگ (۱۲) .

روزیکه گویند مردان منافق و زنان منافق

(۱) یعنی هرکسیکه بمیرد آنچه بگذارد ملک خدا باشد پس بآن بخل کردن نهایت شنیع است .

نَقْتَبِسُ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وِرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا
فَضَرِبَ بَيْنَهُمْ بِمُورِقِهِ ثَابِتٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ
مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

بامسلمانان بنظر شفقت نگرید بسوی
ماتاروشنی گیریم از نور شما گفته
شود با گردید پس پشت خویش پس
بجوئید روشنی را^(۱) پس بناکرده شود
در میان ایشان دیواری که او را دروازه
باشد اندرون آن دیوار در آنجا رحمت ست
و بیرون آن دیوار بجانب پیش او عذاب
ست (۱۳) .

يُنَادُوهُمْ أَمْ كُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ كُنْتُمْ فَنَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
وَتَرَكْتُمْ أَزْوَاجَكُمْ وَعَرْشَكُمُ الْأَمَانِ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
وَعَزَّكَ بِاللَّهِ الْقُرُورُ ﴿١٤﴾

آواز دهند منافقان مسلمانان را آیامان بودیم
همراه شما گفتند آری ولیکن شما در بلا
افگندید خویشتان را و انتظار کردید^(۲)
و شك آوردید و فریفته کرد شمارا آرزوها
تا آنکه برسید فرمان خدا^(۳) و فریب
داد شمارا در فرمانبرداری خدا شیطان
فریبنده (۱۴) .

قَالُوا مِمَّا لِيُؤْخَذَ مِنْكُمْ يَوْمَ الْآزِمِ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا وَلَكُمْ
الْآزِمُ مِمَّا لَكُمْ وَيُسُّ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

پس امروز فرا گرفته نه شود از شما فادیه
ونه از کافران گرفته شود جای شما آتش
ست همان آتش لائق شماست و بد باز
گشت ست وی (۱۵) .

أَمْ يَأْتِ الْكَافِرِينَ الْإِيمَانُ أَنْ تَحْشَعُوا لَهُمْ لِيُذَكَّرُوا اللَّهُ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ

آیا وقت نرسیده است مسلمانان را که
نیایش کند دل های ایشان آن وقت یاد
کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده
ست از وحی الهی و نباشند مانند آنانکه

(۱) متروک گوید یعنی درد دنیا روید تحصیل نور کنید که این جاتحصول نور نیست واللہ اعلم .

(۲) یعنی هزیمت مسلمانان را .

(۳) یعنی اجل .

عَلَيْكُمْ الرَّمْدُ فَتَسْتَقُولُونَهُمْ وَتَسْتَغْفِرُ لَهُمْ فَبُيِّنُوا ۝

لَكُمْ تَقُولُونَ ۝

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَاعَفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۝
وَالشَّهَدَاءُ إِعْزِدُوهُمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَتُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۝

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ دَرَكَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝
وَتَكَادُ رُفَى الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادُ كَمِثْلِ عَيْبٍ الْعَجَبِ الْغَاثِ
نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهْبِيهِ فَتَرَاهُ مُمْصَغًا ثُمَّ كُنْ حَطَامًا فِي الْأَعْرَافِ
عَذَابٌ شَدِيدٌ لِمَنْ غَفَرَ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَاعٌ الْعُرُورِ ۝

سَائِلُوا إِلَى مَعْرِفَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَجَعَلَهُ عَرْضًا لِّعَرْضِ السَّمَاءِ

داده شده است ایشان را کتاب پیش ازین
پس درازگشت برایشان مدت پس سخت
شدل های ایشان و بسیاری از ایشان
بدکاران اند (۱۶) .

بدانید که خدا زنده میکند زمین را بعد
ازمرده بودن آن هر آئینه بیان کردیم برای
شمانشانها بود که شما دریابید (۱۷) .

هر آئینه مردان خیرات دهنده و زنان
خیرات دهنده و آنانکه قرض داده اند
خدارا قرض نیک دو چند داده شودایشان
را وایشانراست مزدگرمی قدر (۱۸) .

وآنانکه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او
آنجماعت ایشانند صدیقان و شهیدان
نزدیک پروردگارخویش ایشانراست
مزدایشان و نورایشان و آنانکه کافرشدند
ودروغ شمرند آیاتِ ما را آنجماعت اهل
دوزخ اند (۱۹) .

بدانید که زندگانی دنیا بازیست و بیهودگی
ست و آرائش ست و خودستائی ست
درمیان شما وازیکدیگرزیاده طلبی ست
درمال ها و فرزندان مانند بارانی که به
شگفت آورد زراعت کنندگان را رُستنی
او باز خشک شود پس زرد به بینی آن را
بازدرهم شکسته گردد و در آخرت عذاب
سخت ست و نیز آمرزش ست از جانب
خدا و خوشنودیت و نیست زندگانی دنیا
مگر بهره ای که باعث فریب باشد (۲۰) .

سبقت کنید بسوی آمرزش از جانب
پروردگار تان و بسوی بهشتی که پهنائی

وَالْأَرْضُ أَعْدَتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۱﴾

اومانند پهنائی آسمان و زمین باشد آماده کرده شد برای آنانکه ایمان می آرند بخدا و پیغامبران او اینست فضل خدا میدهدش بهرکه خواهد و خداوند صاحب فضل بزرگ ست (۲۱) .

أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَلَا فِي كُتُبٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۲﴾

نه رسید هیچ مصیبتی در زمین ونه در جان های شما مگر نوشته شده است در کتابی پیش ازآنکه بیافرینیم آن مصیبت را هرآئینه این کار بر خدا آسان ست (۲۲) .

لَيْلًا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۲۳﴾

(خبر داده ایم) تانندوه نخورید برآنچه رفت ازدست شما و تاشادمان نه شوید بآنچه عطا کرد شمارا و خدای تعالی دوست نمیدارد هر تکبر کننده خودستاینده را (۲۳) .

الَّذِينَ يَخُلُونُ وَيَتَمَنَّوْنَ النَّاسَ بِالْخُلِّ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۲۴﴾

(دوست نمیدارد) آنانراکه بخل میکنند و مردمان را به بخل می فرمایند و هرکه برگردان شود هرآئینه خدا اوست بی نیاز ستوده (۲۴) .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا بِالْأَيِّتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَتَصَوَّرُهُ وَرَسُولَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾

هرآئینه فرستادیم پیغامبران خودرا به نشانه های واضح و فرودآوردیم همراه ایشان کتاب و ترازو را تا عمل کنند مردمان بانصاف و فرودآوردیم آهن را درآن جنگ سخت ست و منفعت های دیگر برای مردمان و تابداند خدا کسی را که نصرت دهد خدا و پیغمبران او را غائبانه هرآئینه خداتوانای غالب ست (۲۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا الْكُتُوبَ

وهرآئینه فرستادیم نوح را و ابراهیم را و نهادیم در اولاد ایشان پیغامبری و کتاب

فَالْكِتَابَ مِنْهُمْ كُتُبًا وَكَانُوا مِنْهُمْ مُسْتَفْهَمُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا لِقَايَ أَتْلُوبٍ الَّذِينَ أُكْفِبُوا رَافِقًا وَرَحْمَةً
وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ
اللَّهِ فَمَادَّوْعُوها حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ
أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۳۲﴾

پس بعض ایشان راه یابنده است
و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۶) .

باز فرستادیم از پی ایشان پیغامبران خود را
و از پی آوردیم عیسیٰ پسر مریم را
و دادیمش انجیل و نهادیم دردِ های
تابعانِ او مهربانی و بخشایش و گوشه
نشینی که خود پیدا کرده بودند آن را ما
فرض نه ساخته بودیم برایشان لیکن
اختراع کردند بطلب خوشنودی خدا پس
نگاهداشتِ آن نکردند حقِ نگهداشتنِ آن
پس عطا کردیم آنان را که ایمان آوردند
از ایشان^(۱) مزدایشان را و بسیاری از ایشان
بدکارانند (۲۷) .

ای آنانکه ایمان آورده اید به پیغمبران
سابق بترسید از خدا و ایمان آرید به
پیغمبر او^(۲) تا بدهد شمارا دوحصه
از رحمت خود و بدهد شمارا نوری که راه
روید بآن و تا بیا مرزد شمارا و خدا آمرگار
مهربان ست (۲۸) .

(خدا باین مقدمه خبر داد) تا بدانند اهل
کتاب که ایشان قادر نیستند بر چیزی
از فضل خدا و بدانند که فضل بدست
خداست میدهد آن را بهر که خواهد و خدا
صاحب فضل بزرگ ست (۲۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَالْمُؤْمِنِينَ يُؤْتِكُمْ
كَفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَعْمَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۳﴾

لَا تَلْعَلْ أَهْلُ الْكِتَابِ لَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْءٌ مِنَ
فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۳۴﴾

(۱) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

سوره مجادله مدنی است و آن بیست
و دو آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَ
تَشْكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ مَا نُزَكِّمُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُكُمْ إِنَّ لَهُمْ
إِلَآهًا وَاحِدًا وَأَنْتُمْ يَوْمًا تُغْلِبُونَ الْمُتَكَلِّفِينَ الْقَوْلِ وَزُورُوا
إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ②

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا
فَتَحَرُّوا قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَهُمْ آيَةُ اللَّهِ أَوْ وَعُظُوا بِهِ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ③

فَمَنْ أَمْرٌ بِمَا أَنْصِيحُهُمْ ثَمَرَيْنِ مُتَعَابَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمَا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) هر آئینه شنید خدای تعالی سخن آن زن
که گفتگو میکرد با تو درباره شوهر خود
و شکایت میکرد پیش خدا و خدامی شوند
گفتگو کردن شمارا هر آئینه خدا شنواییناست
(۱) .

آنانکه از شماظهار میکنند بازنان خود (۲)
نیستند آن زنان مادران ایشان نیستند
مادران ایشان، الا آنانکه زاده اند ایشان را
هر آئینه اینظهار کنندگان می گویند
سخن نامعقول و میگویند دروغ و هر آئینه
خدا عفوکننده آمرزگارست (۲) .

و آنانکهظهار می کنند بازنان خود
بازرجوع میکنند درمخالفت آنچه گفتند
پس واجب ست آزاد کردن برده ای پیش
از آنکه زن و مرد بایکدیگردست رسانند (۳)
این حکم پند داده میشود شمارا بآن و خدا
بآنچه میکنید خبردارست (۳) .

پس هر که نه یابد برده را پس بروی واجب

(۱) زنی را شوهر او گفت " انت علی کظهر امی " تو بر من مانند پشت مادر منی آن زن
پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم این ماجرا عرض کرد فرمودند که حرام شدی
آن زن کثرت عیال و قلت مال عرض کرد خدای تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی تشبیه می دهند زنان خود را به پشت مادر .

(۳) یعنی جماع کنند .

ست روزه داشتن دوماه پی در پی پیش از آنکه هر دو بایکدیگر دست رسانند پس هر که نتواند این را پس طعام دادن شصت فقیر لازم است، این حکم برای آنست که منقاد شوید به خدا و پیغامبر او و این احکام حد مقرر کرده خداست و کافران را عذاب درد دهنده باشد (٤).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و رسول او خوار کرده شد ایشانرا چنانکه خوار کرده شد آنان را که پیش از ایشان بودند و هر آئینه فرود آوردیم آیات واضح و کافران را عذاب خوار کننده است (٥).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا پس خبر دهد ایشان را بآنچه کرده بودند یادداشت کرد آنرا خدا و ایشان فراموش کردند آن را و خدا بر همه چیز مطلع است (٦).

آیانه دیدی که خدا میداند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست نمی باشد بایکدیگر گفتن سه شخص را مگر خدا چهارم ایشان ست و نمی باشد گفتن پنج شخص را الا خدا ششم ایشان ست و نه کمتر ازین و نه زیاده ازین مگر خدا با ایشانست هر کجا باشند باز خبر دهد ایشان را روز قیامت به آنچه کرده اند هر آئینه خدا بهر چیز داناست (٧).

آیا ندیدی بسوی آنانکه منع کرده شد ایشان

فَمَنْ أَوْسَطَهُمْ وَأَطَاعُوا سَمِعْنَا ذَلِكَ ثُمَّ نَزَّلْنَا إِلَهُ رَسُولَهُ
وَرَسُولُهُ ذَلِكَ حَدُّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُمَّ عَذَابُ الْيَوْمِ ①

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كَيْتُوكُمَا كَيْتُ الَّذِينَ مِنَ
قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ①

يَوْمَ يَجْعَلُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا قَبِيتُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَخَصَّهُ اللَّهُ
وَسُوءَةُ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَقِيٍّ ①

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
تَجْوَى ثَلَاثَةَ الْأَمْوَارِ إِلَهُهُمْ وَلَا خَصَاةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آذَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ الْأَهْوَمَةِ مِنْ إِنْ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ①

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَهَوْنَا عَنِ الْغَيْبِ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نَهَوْا عَنْهُ

وَيَنْبَغُونَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذْ أُنْزِلَتْ
حُكُومُهُمْ بِمَا لَمْ يُحِبِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَيَمْسُكُ الْمَصِيرُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجُوا بِالْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجُوا بِالْإِيمَانِ وَالْقَوْلِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ①

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ
بِضَرَّاهُمْ شَيْئًا إِلَّا إِذْ يَنِذِرُ اللَّهُ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَسْتَأْذِنُوا فِي الْمَجَالِسِ
فَتَسْتَأْذِنُوا فَقَدْ أَمَرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انْصَرُوا فَانْصَرُوا يَرْفَعِ
اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ①

را از بایکدیگر رازگفتن^(۱) بازعود میکنند
در آنچه از آن منع کرده شد ایشان را
و بیکدیگر راز میگویند در باب گناه و تعدی
و نافرمانی پیغامبر و چون بیایند پیش
تو دعا کنند ترا بآن کلمه که دعا کرده
است ترا خدا بآن^(۲) و میگویند در دل های
خویش چرا عذاب نه میکند ما را خدا بسبب
آنچه میگوئیم^(۳) بس ست ایشانرا دوزخ
در آیند آن جا پس بدجائست دوزخ (۸).
ای مسلمانان چون بایکدیگر رازگوئید
پس باید که رازمگوئید در باب گناه و تعدی
نافرمانی پیغامبر و رازگوئید در باب
نیکوکاری و پرہیزگاری و بترسید از خدائی
که بسوی او حشر کرده خواهید شد (۹).
جزاین نیست که رازگفتن بد از کار شیطان
ست تا اندوهگین کند مسلمانان را
و نیست هیچ زیان رساننده بایشان مگر
بارادۀ خدا، و برخدا باید که توکل کنند
مسلمانان (۱۰).

ای مسلمانان چون گفته شود شمارا که
گشاده بنشینید در مجلس ها پس گشاده
کنید جای را تا بگشاید خدا برای شما
(هر مشکلی را) و چون گفته شود برخیزید
پس برخیزید تا بلند کند خدا مرتبه ها برای

(۱) یعنی یهود که راز ایشان در ایادی مسلمین بود واللہ اعلم .

(۲) یعنی بجای السلام عليك السام عليك گویند یعنی مرگ بر تو باد .

(۳) یعنی اگر پیغامبر راست است بایستی که ما را عذاب رسیدی واللہ اعلم .

آنانکه ایمان آورده اند از شما و آنانکه عطا کرده شده است ایشانرا علم و خدا بآنچه میکنند خبردارست (۱۱) .

ای مسلمانان چون خواهید که راز گوئید بایغما بر پس نخست بدهید پیش از راز گفتن خود خیرات را این کار بهترست شمارا و پاکیزه تر پس اگر نیابید هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست^(۱) (۱۲) .

آیات رسیدید از آنکه نخست دهید پیش از راز گفتن خود خیرات هاراپس چون نکردید و درگذشت خدا از شما پس باری برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و فرمانبرداری کنید خدا و رسول اورا و خدا خبردارست بآنچه میکند (۱۳) .

آیانه دیدی بسوی آنانکه دوستی کردند باقومی که غضب کرده است خدا برایشان^(۲) نیستند این منافقان از شما و نه از یهود و سوگند میخورند بدروغ و ایشان میدانند (۱۴) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان عذاب سخت هرآئینه بداست آنچه میکردند (۱۵) .

سپهر گرفته اند سوگندانی خود را پس بازداشتند مردم را از راه خدا پس برای ایشانست عذاب خوارکننده (۱۶) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَادَاكُمُ الرَّسُولُ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ
مَجْلُودَكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْلَعُ وَإِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

أَسْأَلُكُمْ أَنْ تَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ
تَفْعَلُوا وَاتَّبَعَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ بِمُتَّقِينَ وَلَا
مِنَعِهِمْ وَيَقُولُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

إِصْنَدُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿١٥﴾

(۱) مترجم گوید این حکم منسوخ است بآیتی که می آید والله اعلم .

(۲) یعنی منافقان بایهود دوستی کردند والله اعلم .

لَنْ يُنْفِقَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ يَبْعَهُمُ اللَّهُ جَبْرِئًا فَيَقُولُ لَهُ كَمَا يَخْلِفُونَ لَكُمْ
وَيَسْأَلُونَ أَنتُمْ عَلَى عَثَىٰ ۖ أَلَا إِنَّكُمْ هُمْ الْكَافِرُونَ ﴿١٥﴾

إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ۖ أُولَئِكَ حِزْبُ
الشَّيْطَانِ ۖ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿١٥﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَيْنَ أَنَا وَرُسُلُي ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٥﴾

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنَّا وَجَمَعْنَا لَهُمْ
جَبْجَبَ مَاجَرٍ ۖ مِنْ عَمَلِهَا أَلَا تَهْتَفِلُونَ فِيهَا خَالِدِينَ ۖ فَهَذَا ضَى اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ ۖ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ ۖ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

دفع نخواهد کرد از ایشان اموال ایشان
و اولاد ایشان از عذاب خدا چیزی را این
جماعت اهل دوزخ اند، ایشان
آنجا جاویدان باشند (۱۷) .

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا
پس سگند خورند بحضور او چنانکه سگند
میخورند بحضور شما و می پندارند که
ایشان بر چیزی هستند آگاه شوهر آئینه
ایشانند دروغگو (۱۸) .

غالب آمده است برایشان شیطان پس
فراموش ساخت از خاطر ایشان یاد کردن
خدارا این جماعت لشکر شیطان اند آگاه
شوهر آئینه لشکر شیطان ایشانند
زیان کاران (۱۹) .

هر آئینه آنانکه مخالفست میکنند
با خدا و رسول او این جماعت در جمله
خوارترین مردم اند (۲۰) .

حکم کرد خدا البته غالب شوم من و
پیغامبران من هر آئینه خدا توانای غالب
ست (۲۱) .

نخواهی یافت قومی را که ایمان دارند
بخدا و روز آخر باین صفت که دوستی
کنند با کسی که خلاف کرده است
با خدا و رسول او و اگر چه آن جماعت
باشند پدران ایشان یا پسران ایشان
یا برادران ایشان یا خویشاوندان ایشان آن
مومنان که با کافران دوستی ندارند نوشته
است خدا در دل های ایشان ایمان را
وقوت داده است ایشان را بفیض غیبی

خدا پس پیامد بایشان عقوبتِ خدا از آن جاکه گمان نمی کردند و افگند در دل های ایشان ترس را خراب میکردند خانه های خود را بدست های خویش و بدست های مسلمانان پس عبرت گیرید ای خداوندان بصیرت (۲) .

و اگر نه آن بود که نوشت خدا بایشان جلا وطنی را هر آئینه عقوبت میکرد ایشانرا در دنیا^(۱) و ایشان راست در آخرت عذاب آتش (۳) .

این عذاب بسبب آنست که ایشان مخالفت کردند با خدا و رسول او و هر که مخالفت کند با خدا پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست (۴) .

آنچه بریدید از درختِ خرما یا گذاشتید آن را ایستاده بر بیخ و ریشه های آن پس به فرمان خدا بود و تا خوار کند بدکاران را^(۲) (۵) .

و آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال (بنی نضیر) پس نتاخته بودید بر آن اسبان را و نه شتران را ولیکن خدا غالب میگردد پیغامبران خود را بر هر که خواهد و خدا بر هر چیز تواناست (۶) .

آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال ساکنان ده ها خدای راست و

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآ لَعَذَّبَهُمُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ ثَآلِثٌ ﴿۲۸﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۲۹﴾

مَا تَقَعَّمُوا مِنْ لَبَنَةٍ أَوْ مَرْتَجَةٍ فَأَقْبَرُهَا عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْرِجَ الْفَاسِقِينَ ﴿۳۰﴾

وَمَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهَا أَوْ جَعَلَهُ عَلَيْهِ مِنْ حِمْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنْ اللَّهُ يَسْطَرُّرْسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۱﴾

مَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَاللَّسُّوْلِ وَلِلَّذِي الْقُرَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنِّي لَا

(۱) بنوعی دیگر واللہ اعلم .

(۲) یعنی قطع درخت میوه دار وقت جهاد جائز است و ترك آن نیز جائز واللہ اعلم .

يَكُونُ ذُوْلَهُ بَيْنَ الْأَخْيَارِ وَمَنْذَرُكَ أَنَّكَ الْمُرْسُولَ فَخُذْهُ وَ
مَا نَهَكَ عَنْهُ فَإِنَّهُمْ كَانُوا أَتَقْوَى اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

پیغامبر را و خویشاوندان را^(۱) و یتیمان را
و فقیران را و راه گذر را (بیان فرمودیم)
تا نباشد آن دستگردان میان توانگران
از شما و هر چه بدهد شمارا پیغامبر
بگیرید آن را و هر چه منع کند شمارا از آن
بازایستید و بترسید از خدا هر آئینه
خدا سخت عقوبت است (۷) .

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ②

آن فقیء فقیران هجرت کننده راست
آنانکه بیرون کرده شدایشان را
از خانه های ایشان و اموال ایشان می
طلبند نعمت را از پروردگار خویش
و خوشنودی را و نصرت میدهند خدا
و پیغامبر را این جماعت ایشانند راست
و عده (۸) .

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمِثْلَهُمْ مُبْتَوًى مَنْ هَاجَرَ
إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُوقِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ
عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَعْرَةً
نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ③

و نیز آنان راست که جای گرفتند
بدارالاسلام^(۲) و جای پیدا کردند درایمان
پیش از مهاجران دوست میدارند هر که
هجرت میکند بسوی ایشان و نه می یابند
در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده
شد مهاجران را و دیگران را اختیار
میکند بر خویشتن و اگر چه باشد ایشانرا
احتیاج و هر که نگاهداشته شد از حرص
نفس خویش پس آنجماعت ایشانند
رستگاران (۹) .

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا

و نیز آنان راست که آمدند بعد مهاجران و

(۱) یعنی خویشاوندان پیغامبر را .

(۲) یعنی به مدینه .

الَّذِينَ سَبَقُوا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَجْعَلُ فِي قُلُوبِنَا عَلًا لِّلَّذِينَ
آمَنُوا تَبَآئِكَ زَوْفٌ نَّجِيحٌ ﴿١٠﴾

انصار می‌گویند ای پروردگار ما پیامرز
مارا و برادران مارا که سبقت کر دند برما
به ایمان آوردن و پیدامکن دردل های ما
هیچ کینه نسبت به آنانکه ایمان آوردند
ای پروردگار ماهرآئینه تو بخشاینده
مهربانی^(۱) (۱۰) .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَأْفِكُوا يَفْكُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أَخْرِجْتُمُ الْغُرُجَمَ مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُوا
وَيْتَكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾

آیاندیدی بسوی آنانکه منافق شدند
میگویند آن برادرانِ خودرا که کافرند
ازاهل کتاب اگر جلاوطن کرده شود
شمارا البته بیرون شویم نیز همراه شما
و فرمان قبول نه کنیم در مقدمه شما
هیچکس را هرگز و اگر جنگ کرده شودبا
شما البته نصرت دهیم شمارا و خداگواهی
میدهد که ایشانند دروغگویان (۱۱) .

لَئِنْ أَخْرِجُوا الْغُرُجَمَ مَعَكُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ
نَصَرْتُمْ لَيُؤْتِيَنَّ الْأَدْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾

اگر جلاوطن کرده شوند جلاوطن نه
شوند همراه ایشان (منافقان) و اگر جنگ
کرده شود با ایشان نصرت ندهند ایشانرا
و اگر بفرض نصرت دهند ایشانرا رالالبته
بازگردانند پشت های خودرا بعد از آن
مدد کرده نشود ایشانرا (۱۲) .

لَا نُنْفِئُكَ رَبِّكَ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾

هرآئینه شماای مسلمانان بارعب ترید
درخاطر های ایشان ازخدا این بسبب
آنست که ایشان قومی هستند که نمی
فهمند^(۲) (۱۳) .

- (۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که درقے هر مسلمان را حق ست پس احوج
فالاحوج راباید دادتاآنکه مال قے کفایت کند والله اعلم .
(۲) یعنی ازعذاب خدا که مؤجل ست پرواندارند والله اعلم .

لَا يَقَاتِلُوكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مَّحْضَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَٰلِكُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُقُوا إِيلَٰ أَمْرُهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۶﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ الْكُفْرَ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بِرَبِّي مُتَّكِئٌ إِنْ أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۷﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۳۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَنْتَقَرُّ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
لِعَذَابِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾

وَلَا تَتَوَكَّلُوا عَلَى الْكَافِرِينَ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِوْهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ

جنگ نکنند باشما یکجا شده مگر در ده
هائی که بر آن حصار ساخته باشند یا
از پس دیوار، جنگ ایشان در میان خویش
سخت است می پنداری ایشان را همه
یکجا مجتمع شده و دل‌های ایشان پراکنده
است این بسبب آنست که ایشان قومی
هستند که در نمی یابند^(۱) (۱۴).

داستان ایشان مانند داستان آنانست که
پیش از ایشان بودند در نزدیکی چشیدند
وبال گناه خود را و ایشانراست عذاب
دردناک^(۲) (۱۵).

داستان منافقان با اهل کتاب مانند داستان
شیطان ست چون گفت آدمی را کافر
شو پس چون کافر شد گفت هر آئینه من بی
تعلقم از تو هر آئینه من میترسم از خدا
پروردگار عالمها (۱۶).

پس شد عاقبت کار این شیطان و این آدمی
آنکه ایشان در آتش باشند جاویدان آن جا
و این ست جزای ستمگاران (۱۷).

ای مسلمانان بترسید از خدا و باید که تأمل
کند هر شخص که چه چیز پیش فرستاده
است برای فردا^(۳) و بترسید از خدا هر آئینه
خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۸).

و مبادید مانند آنانکه فراموش کردند

(۱) یعنی بایکدیگر خانه جنگی ها دارند مصلحت ایشان یکی نیست واللہ اعلم .

(۲) یعنی چنانکه اهل بدر مغلوب و منهزم شدند ایشان نیز منهزم گشتند واللہ اعلم .

(۳) یعنی برای روز قیامت .

هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۵﴾

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا
مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۶﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۷﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۸﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ

خدارا پس خدافراموش گردانید ازخاطرِ
ایشان تدبیرِ حالِ ایشانرا این جماعت
ایشانند بدکاران (۱۹) .

برابر نیستند اهل دوزخ و اهل بهشت، اهل
بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (۲۰) .

اگر فرود می آورديم اين قرآن را برکوهی
هر آئینه میدیدی آترانیایش کرده پاره پاره
شده ازخوف خداواین داستان هارا بیان
می کنیم برای مردمان تاایشان تأمل کنند
(۲۱) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود
برحق مگراو داننده نهان و آشکاراوست
بخشاینده مهربان (۲۲) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق
مگراو پادشاه نهایت پاک سلامت ازهمه
عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود
اختیار بزرگوار پاکی خدای راست
ازشریک مقرر کردن ایشان (۲۳) .

اوست خدا آفریدگار نوپدید آرنده
نگارنده، اوراست نامهای نیک به پاکی
یاد میکند اورا هرچه درآسمان ها وزمین
ست واوست غالب باحکمت (۲۴) .

سوره متحنه مکی است و آن سیزده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنانِ

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم خواستند که بفتح مکه متوجه شوند =

إِلَيْهِمْ بِالْبُودَةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَهُمْ مِنَ الْحَقِّ يَخْرُجُونَ الرَّسُولَ
وَيَا كُفْرًا أَنْ تُوْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ أَنْ كُنْتُمْ حَرَجُوهَا فِي سَبِيلِ وَ
أَتَيْتُمْ مَضَاهِي تُوْمِنُونَ إِلَيْهِمْ بِالْبُودَةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

مرا و دشمنانِ خودرامی افکنید بسوی
ایشان پیغام بسبب دوستی وهرآئینه ایشان
کافر شده اند بآنچه آمده است بشما از دین
راست جلاوطن میکنند پیغامبر را و شمارا
نیز برای آنکه ایمان آوردید به خدا
پروردگار خویش، (دوست مگیرید)
اگر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد
در راه من و بطلب رضامندی من پنهان
میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی و من
میدانم آنچه پنهان میکنید و آنچه آشکار
می نمائید و هرکه از شما بکند این کار
هرآئینه گم کرد راه هموار را (۱).

إِنْ يَتَّقَوْكُمْ يُكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
وَالْيَدِ يَنْتَهُمُ بِالْأَمْرِ وَوَدَّ أَنْ يَكُونَ ②

اگر کافران بیابند شمارا دشمن باشند
در حق شما و بکشایند بسوی شما دستهای
خود را و زبان های خود را بایضا و دوست
دارند که کافر شوید (۲).

لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أُولَادَكُمْ هُوَ الَّتِي تَقْصُرُ بَيْنَكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

سود نخواهند داد شمارا خویشاوندان
شما و نه فرزندان شما روز قیامت فیصله
خواهد کرد خدا در میان شما، و خدا بآنچه
میکنید بیناست (۳).

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي آلِ إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُؤُكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا
بِكُمْ وَبِآبَائِنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

هرآئینه هست شمارا الگوی نیک با ابراهیم
و آنانکه همراه او بودند چون گفتند قوم
خود را هرآئینه ما بی تعلیق از شما و از آن

= و می خواستند کسی اهل مکه را بقصد آنحضرت مطلع نکند تا ناگهان بر سرایشان
رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت و بر قصد آنحضرت مطلع ساخت
خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تا آن نامه را از راه باز
آوردند و خدای تعالی در باب منع ازدوستی کفار نازل ساخت .

يَا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا قَوْلَ يَزِيدُهُ لَاسْتَغْفِرَ لَكَ وَمَا
أَمَّا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْنِكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
أَنبَتْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ①

چه می پرستید بجز خدا نامعتقد شدید
بشما و پدید آمد میان ما و میان شما دشمنی
و ناخوشی همیشه تا وقتی که ایمان آرند
بخدای تنها (شمارا الگوی نیک ست
با ابراهیم) مگر در قول ابراهیم پدر خود را
که آمرزش طلب خواهی کرد برای
تو نمی توانم برای تو از خدا چیزی^(۱)
گفت ابراهیم ای پروردگار ما بر تو توکل
کردیم و بسوی تو رجوع نمودیم و بسوی
تست بازگشت (۴) .

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْزِزْنَا بِنَا إِلَيْكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ②

ای پروردگار ما قرار مده مارا زیر دست
کافران و بیامرز برای ما ای پروردگار ما
هر آئینه توئی غالب با حکمت (۵) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا آيَةٌ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا فَإِنْ كُنْتُمْ كَافِرًا
الَّذِينَ كَفَرُوا فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفِيُّ الْحَكِيمُ ③

هر آئینه هست شمارا بیجماعت مذکوره
اقتداء نیک کسی را از شما که امید دارد
ملاقات خدا و روز آخرت را و هر که
روگردان شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
ستوده کارست (۶) .

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَيْنَهُمْ مَوَدَّةً
وَاللَّهُ قَدِيرٌ ④

نزدیک ست خدا از آنکه پیدا کند در میان
شما و در میان آنانکه دشمنی داشته اید با آنها
دوستی را^(۲) و خدا تواناست و خدا آمرزگار
مهربانست (۷) .

لَا يَهْدِي اللَّهُ الْفَاسِقِينَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ
وَلَمْ يُخْرِجُوا مِنْ ديارِهِمْ أَنْ تَزِدَّهُمْ نُفُوسًا

منع نمی کند خدا شمارا از مواصلت
آنانکه جنگ نه کرده اند با شما در مقدمه

(۱) یعنی درین قول اقتداء با ابراهیم نه شاید کردن و استغفار برای کافر درست نیست
والله اعلم .

(۲) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ حُبُّ الْمُتَّحِنِينَ ⑤

إِنَّمَا لَكُمْ اللَّهُ مَتْنٌ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِحْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهْجِرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ
اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَالنُّفُوسُ مَا
أَفْقَعُوا وَأَكْبَسَ عَلَيْهِمُ الْأَنْفُسُ إِذَا أَيْمَنُوهُنَّ أَمْوَهُنَّ
وَلَا تَسْأَلُوا بِهِنَّ الْكَافِرَ وَسْأَلُوا مَا أُنْفَقُوا وَلَيْسَ لَكُمْ
أَنْفَقُوا ذَلِكَ حَقُّ اللَّهِ يَعْزُبُ عَنْكُمْ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑦

دین و بیرون نه کرده اند شمارا از خانه های شما (منع نمیکند) از آنکه احسان کنید بایشان وانصاف کنید در حق ایشان هر آئینه خدادوست میدارد انصاف کنندگان را (۸) .

جزاین نیست که منع میکند شمارا خدازمواصلت آنانکه جنگ کرده اندباشمارمقدمه دین و بیرون کرده اندشمارا از خانه های شما ومعاونت دیگران کردند دربرآوردن شما (منع میکند) از آنکه دوستی کنید باایشان وهرکه دوستی کندباایشان پس آنجماعت ایشانندستمگاران (۹) .

ای^(۱) مسلمانان چون بیایند پیش شما زنانِ مسلمان هجرت کرده پس امتحان کنید ایشانرا^(۲) خداداناترست بایمان ایشان پس اگر مسلمان دانید ایشان را بازنه فرستید ایشان را بسوی کافران نه این زنان حلال اندکافران را ونه آن کافران حلال اند این زنان را وبدهید بشوهران آنچه خرج کردند^(۳) ونیست گناه بر شما که نکاح کنید بایشان چون بدهید

(۱) مترجم گوید در صلح حدیبیه بعض نساء کفار هجرت کرده بمدینه می آمدندوبعض نساء مسلمین مرتد گشته بکفار ملحق میشدند خدای تعالی حکم این جماعت بیان فرمود واللہ اعلم .

(۲) یعنی قسم دهید ایشان را که به سبب ناخوشی شوهران خودیا بسبب عشق مردان دیگر نیامده اند واللہ اعلم .

(۳) یعنی مهری که شوهران کفار داده بودند بازگردانید واللہ اعلم .

ایشان را مهرایشان و نگاه ندارید دست آویز زنانِ نامسلمان را^(۱) و طلب کنید آنچه شما خرج کردید و باید که مشرکان طلب کنند آنچه خرج کرده اند^(۲) اینست حکم خدا فیصله میکند میان شما و خدا دانای باحکمت ست (۱۰) .

و اگر از دست شما برود کسی از زنان شما بسوی کافران پس غنیمت بدست آوردید^(۳) پس بدهید آنان را که رفته باشند زنان ایشان مانند آنچه خرج کرده باشند بترسید از خدائی که شما و را باور دارنده اید^(۴) (۱۱) .

ای پیغمبر چون بیایند نزد تو زنانِ مسلمان که بیعت کنند با تو باین شرط که شریک مقرر نکنند با خدا چیزی را و دزدی نکنند و زنانکنند و نه کشند اولاد خود را و پیش نیارند سخن دروغ که بر بسته باشند آن را در میان دستهای خویش و در میان پاهای

وَلِنْ فَانْكَرُ شَيْءٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَرِ فَقَاعَبْتُمْ فَاتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ اَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا نَفَقْتُمْ وَاَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي
اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُونَ ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ
وَلَا يَأْتِينَ بِهَتَّانٍ بَيْنَهُنَّ بَيْنَ أَبْدَانِهِمْ وَأَرْجُلِهِنَّ
وَلَا يَصْنَعْنَ فِي مَعْرُوفٍ بَيَاعَةً وَاسْتَعْمَرَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

(۱) یعنی بر نکاح کافره اقامت نباید کرد والله اعلم .

(۲) یعنی اگر زنی مرتد شده با مشرکان ملحق شود مهر او باید طلبید و اگر زنی مسلمان شده هجرت کند مهر او باید داد والله اعلم .

(۳) یعنی غنیمت ستانید از ایشان .

(۴) مترجم گوید که اگر کفار معااهد باشند و زنی مرتده بایشان ملحق گردد از ایشان مهر باید طلبید چنانچه در آیت سابقه معلوم شده اگر کفار حربیان باشند از غنائم اموال ایشان شوهران مرتده را مهر باید داد بعد فتح مکه این همه احکام مرتفع شدند نزدیک این فقیر نسخ این احکام ثابت نشده است پس اگر مثل حالتیکه در صلح حدیبیه بود باز رود و تحقیق که بر همین احکام عمل کرده شود والله اعلم .

خویش^(۱) و نافرمانی نکنند ترا در کارنیک پس بیعت قبول کن از ایشان و طلب آمرزش کن برای ایشان از خدا هر آینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۲) .

ای مسلمانان دوستی نه کنید با گروهی که خشم گرفته است خدا بر آن ها آنجماعت ناامید شده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل گور^(۲) (۱۳) .

سوره صف مدنی است و آن چهارده آیت و دودرکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یادکرد خدا را آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین ست و اوست غالب با حکمت (۱) .

ای مسلمانان چرامی گوئید آنچه نمی کنید (۲) .

بسیار ناپسندیده شد نزد خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید^(۳) (۳) .

هر آینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند در راه خدا صف بسته گویا ایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَسْأَلُونَ مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَسْأَلُ الْكَافِرُونَ أَصْحَابَ
الْقُبُورِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَمِعَ اللَّهُ نَادِيَ السَّمَوَاتِ وَنَادِيَ الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ۝

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ
بُنْيَانٌ مَرْصُوعٌ ۝

(۱) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .

(۲) یعنی خدای تعالی حکم بعد از ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند و ثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن بر کفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .

(۳) یعنی با خداعهد کنید به و فانسانید .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ لِقَوْمِهِ تَوَدُّونَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ⑤

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من چرا میرنجانید مرا و هر آینه می دانید که من فرستاده خدایم بسوی شما پس وقتی که کجروی کردند کج ساخت خدادل های ایشان را خدا راه نمی نماید قوم بدکاران را (۵) .

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنَ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑥

و یادکن چون گفت عیسی پسر مریم ای بنی اسرائیل هر آینه من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دستان من است از تورات و بشارت دهنده به پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد باشد پس چون آمد احمد (صلی الله علیه وسلم) پیش ایشان با معجزه ها گفتند این سحر ظاهرست (۶) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُبَدِّلُ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑦

و کیست ستمگارت از کسی که بر بست برخدا دروغ را و او خوانده می شود بسوی اسلام و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۷) .

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَنوارِهِمْ وَاللَّهُ مُبْدِي نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ⑧

میخواهند این کافران که فرو نشانند نور خدا را به دهن های خویش و خدا تمام کننده نور خودست اگر چه ناخوش دارند کافران (۸) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الْبَرِّ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ⑨

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر همه ادیان اگر چه ناخوش دارند مشرکان (۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ يُغْنِيكُمْ مِنْ عَذَابِ الْيَوْمِ ⑩

ای مسلمانان آیا دالت کنم شمارا به تجارتی که برهاند شمارا از عذاب درد دهنده (۱۰) .

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾

يَعْلَمُ كَلِمَ دُؤُوبِكُمْ وَبَيْنِ يَدَيْكُمْ حَبْطُ تَحْيَىٰ مِنْ نَحْمِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسِيرُ يُدْبِيَةِ فِي جَنَّتِ عَدْنِ ذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾

وَأُخْرَىٰ يُخَوِّبُهَا تَصَوَّرَ اللَّهُ وَفَعَلَ قَرِيبٌ وَيَبْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِّلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْوَارِثُونَ هُنَّ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَمْتُ كَلَامَهُ مِنْ بَنِي إِسْرَآئِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدَ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عُدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿۱۴﴾

ایمان آرید بخدا ورسول او و جهاد کنید در راه خدا با اموال خود و به جان های خود این بهترست برای شما اگر میدانید (۱۱).

(اگر این چنین کنید) بیمارزد برای شما گناهان شمارا و درآرد شمارا به بوستانها میروذیر آن جویها و به محل های پاکیزه در بهشت های همیشه ماندن اینست پیروزی بزرگ (۱۲).

و (بدهد) نعمتی دیگر که دوست میدارید آنرا آن نعمت نصرت از جانب خدا و فتح قریب الحصول ست و مژده بده مسلمانان را (۱۳).

ای مسلمانان باشید نصرت دهندگان خدا چنانکه گفت عیسیٰ پسر مریم بایاران خاص خود کیستند نصرت دهندگان من بسوی خدا متوجه شده گفتند آن یاران خاص مائیم نصرت دهندگان خدا (۱۴) پس ایمان آوردند جمعی از بنی اسرائیل و کافر ماندند جمعی پس قوت دادیم مومنان را بر دشمنان ایشان پس شدند غالب (۱۴).

سوره جمعه مدنی است یازده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

یپاکی یاد کند خدا را هر آنچه در آسمان
هاست و آنچه در زمین ست پادشاه نهایت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ فِي الْأَمْثَلِ وَالْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ

الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

(۱) پس در ترویج دین عیسیٰ سعی کردند .

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَقِي ضَلُّوا قُبَيْنًا ⑤

وَالْآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑥

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ⑦

مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ كَذَّبُوهَا هُمْ مَثَلُ الْإِصْحَارِ يُحِيلُ
أَسْمَاءًا بِسْمِ مَثَلِ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا آيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑧

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادَوْا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّهُ أَولِيَاءُ اللَّهِ مِنْ دُونِ
النَّاسِ فَهَبُوا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑨

وَلَا يَمُنُّونَ أَبَدًا إِنْ أَقْدَمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلَّهِ عَلَيْهِمُ الظِّلْمِينَ ⑩

پاک، غالب با حکمت (۱) .

اوست آنکه برانگیخت درنا خواندگان^(۱)
پیغامبری از قوم ایشان میخواند برایشان
آیات اورا و پاک می کند ایشان را و می
آموزد ایشان را کتاب و دانش و هر آینه
ایشان بودند پیش ازین در گمراهی ظاهر
(۲) .

و نیز مبعوث کرد آن پیغامبر را در قومی
دیگر از بنی آدم که هنوز نه پیوسته
اند با مسلمانان^(۲) و اوست غالب
با حکمت (۳) .

اینست فضل خدا میدهدش بهر که خواهد
و خدا صاحب فضل بزرگست (۴) .

مثال آنانکه نهاده شد برایشان تورات باز
برنداشتند آن را^(۳) مانند مثال خرسست که
بردارد کتاب هارا بداست داستان قومی که
دروغ می شمردند آیات خدا را و خدا را
نمی نماید گروه ستمگاران را (۵) .

بگوای یهود اگر گمان دارید که شما
دوستان خدائید بجز سائر مردمان پس
آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست
گویان (۶) .

و آرزو نخواهند کرد آنرا هرگز بسبب آنچه
پیش فرستاده است دست های ایشان

(۱) یعنی عرب .

(۲) فارس یعنی سائر عجم .

(۳) یعنی به وفق آن عمل نه کردند .

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَتَذَكَّرُونَ مِنْهُ فَأَنَّهُ مُفِيتُكُمْ تَعَرُّدُونَ
إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْزِلُكُمْ فِيهَا لَمَنِمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاذْكُرُوا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ①

قَدْ أَفْضَيْتِ الصَّلَاةَ فَانْتَبِهُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ②

وَإِذَا أُولَ الْأُتْحَارَةِ أَوْفَوْهُمَا لِنَفْسُو إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا
قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْغَنِيِّ مِنَ الْبَيْعَةِ وَاللَّهُ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ③

و خدا داداناست به ستمگاران (۷) .

بگوهر آئینه مرگی که می گریزید از آن البته
وی رسنده است بشما گردانیده خواهید
شد بسوی داننده نهان و آشکارا پس
خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۸) .

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای
نماز در روز جمعه پس سعی کنید بسوی
یاد کردن خدا و بگذارید خرید و فروش را
این بهترست شمارا ا گرمی دانید (۹) .

پس چون تمام کرده شود نماز متفرق
شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا
و یاد کنید خدا را بسیار تا شما رستگار
شوید (۱۰) .

(و آن مسلمانان) چون ببینند کاروانی یا
بازی را متفرق شده متوجه میشوند
بسوی آن و بگذارند تورا ایستاده^(۱) بگو
آنچه نزد خداست بهترست از بازی و از
سوداگری و خدا بهترین روزی دهند
گانست^(۲) (۱۱) .

(۱) یعنی در خطبه .

(۲) مترجم گوید این آیت عتاب است بر بعضی اصحاب و اشارت است بآن قصه که
کاروانی از شام آمد در اثناء خطبه ایشانرا دیده متفرق شدند و در خدمت آنحضرت
صلی الله علیه وسلم نماندند مگر دوازده شخص که حضرت ابوبکر و عمر
از آنجمله بودند والله اعلم .

سوره منافقون مدنی است و آن
یازده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذْ لَجَأَ الْمُنْفِقُونَ إِلَى الْيَهُودِ وَالنَّسَارَىٰ أَنْ يُرْسِلُوا إِلَهُهُمُ اللَّهُ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ شَهِيدٌ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَايِبُونَ ①

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ
سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ②

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَرَّوْا فَطَبَعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمُ اللَّهُ لِيَقْهَرَنَّهُمْ ③

وَإِذْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ آبَائِهِمْ وَإِنْ قَالُوا اسْمِعْ لِقَوْلِهِمْ كَايِبُونَ
خُذْ قِسْمًا صَدَقَ يُصَبِّحُونَ كُلٌّ مِّنْهُمْ عَصِيَّةٌ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَادُوا فَاحْذَرُوهُمْ
فَأَنذَرَهُمُ اللَّهُ إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقُوفِ ④

وَأَذِيقُوا لِقَاءَ اللَّهِ فِي النَّارِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
وَأَرَأَيْتُمْ يَصْطَلُونَ وَهُمْ مُّسْتَبْرِئُونَ ⑤

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) چون بیایند پیش تو منافقان گویند
گواهی میدهیم که تو پیغامبر خدائی و خدا
میداند که تو پیغامبر اوئی و خدا گواهی
میدهد که منافقان دروغ گویند (۱) .

سپر گرفته اند قسم های خود را پس
بازماندند از راه خدا هر آینه ایشان بداست
آنچه می کردند (۲) .

این بسبب آنست که ایشان ایمان آوردند
باز کافر شدند پس مهر نهاده شد بر دل
های ایشان نمی فهمند (۳) .

و چون ببینی ایشان را متعجب کند
ترا بدان ایشان و اگر بگویند گوش نهی
برسخن ایشان گویا ایشان چوبهای به
دیوار تکیه داده اند، می پندارند هر آواز
تند را هلاکی برخود ایشانند دشمنان پس
بترس از ایشان لعنت کرد ایشانرا
خدا از کجا گردانیده میشوند (۴) .

و چون گفته شود منافقان را بیا ئید تطلب
آمرزش کند برای شما پیغامبر خدا می پیچاند
سرهای خود را و ببینی ایشان را که رو می

(۱) مترجم گوید رئیس منافقان در سفری سخنان نفاق انگیز بر زبان آورد آن را شخصی
از انصار به عرض آنحضرت صلی الله علیه وسلم رسانید منافقان بمجلس شریف
آمده قسم خوردند که مرتکب آن کلمات نشده اند این سوره در حکایت آن اقوال
و تهدید و تکذیب ایشان نازل شد .

گردانند تکبر کنان (۵) .

یکسانست درحق آنجماعت که آمرزش طلب کنی برای ایشان یا آمرزش نه طلبی برای ایشان نخواهد آمرزید خداایشان را هرآئینه خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۶) .

ایشانند آنان که میگویند (یاران خود را) خرج مکنید برآنانکه که نزد رسول خدایند^(۱) تا پراکنده شوند و خدای راست خزانه های آسمانها و زمین ولیکن منافقان نمی دانند (۷) .

میگویند اگر بازرسیم به مدینه البته برآرد بزرگ ترخوارتر را از مدینه^(۲) و خدای راست بزرگی و پیغامبر او را و مسلمانان را و لیکن منافقان نمیدانند (۸) .

ای مسلمانان مشغول نگردانند شمارا اموال شما و نه فرزندان شما از یاد خدا و هرکه چنین کند پس آنجماعت ایشانند زیان کاران (۹) .

و خرج کنید از آنچه عطا کرده ایم شمارا پیش از آن که بیاید به یکی از شما مرگ پس بگوید ای پروردگار من کاش موقوف میگذاشتی مرا تا مدتی اندک تا صدقه دادمی و شدمی از صالحان (۱۰) .

و هرگز مهلت ندهد خدا هیچکس را چون

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْفَعْتَهُمْ أَمْ لَا تَسْفَعُهُمْ ۚ هُمْ لِنَفْسِهِمْ أَهْلٌ ۚ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ①

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا ۚ وَيَلْعَنُوا الَّذِينَ آمَنُوا وَالْأَرْضَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ②

يَقُولُونَ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ إِلَى الْمَدِينَةِ لَخُِرْجَ الْأَعْرَضُ مِنْهَا الْأَذَلُّ
وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِلرَّسُولِ ۚ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ وَلَا تَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ عَنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَافِرُونَ ④

وَأَنْفِقُوا مِنْ تِلْكَ أَمْوَالِكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ آجِلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ
وَأَكُنْ مِنَ الصَّاحِبِينَ ⑤

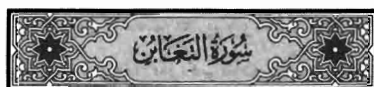
وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ

(۱) یعنی بر فقراى مهاجرین .

(۲) یعنی توانگران اهلِ نفاق فقراء مسلمین را .

يٰۤمَآءَ تَعْمَلُوْنَ ۝۱

بیایداجل او و خدا خبردارست آنچه
میکنید (۱۱) .

سوره تغابن مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

يٰۤمَآءَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ۗ اَلَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱

بنام خدای بخشاینده مهربان .
به پاکی یاد میکند خدایا آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین ست ، اوراست پادشاهی
و اوراست ستائش و او بر همه چیز
تواناست (۱) .

هُوَ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ ۗ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ ۝۲

اوست آنکه آفرید شمارا پس بعض
از شما کافراست و بعض از شما مومن
و خدا با آنچه می کنید بیناست (۲) .

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَاللّٰهُ الْغَفُورُ ۝۳

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
و صورت بست شمارا پس نیک ساخت
صورت های شمارا و بسوی اوست باز
گشت (۳) .

يَعْلَمُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝۴

میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست
و میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار می کنید و خدا داناست بمکنون
سینه ها (۴) .

اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَاُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ فَاَتَوْا بِاِلٰهٍ اٰخَرَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ۝۵

آیا نیامده است بشما خبر آنانکه کافر بودند
پیش ازین پس چشیدند و بال کار خود را
وایشانراست عذاب درد دهنده (۵) .

ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ لَآئِمَةً رُّسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَكَوَلُوا
اٰتِمَهُمْ هُدًى وَنَسُوا فَاَكْفَرُوا وَكَوَلُوا وَاسْتَعْنٰى اللّٰهُ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
حَمِيدٌ ۝۶

این عذاب بسبب آنست که می آمدند
پیش ایشان پیغامبران ایشان بامعجزه ها
پس گفتند آیا آدمیان راه نمایند مارا پس
کافر شدند و روگردانیدند و بی نیازاست

خدا و خدا بی نیاز ستوده شده است (۶).
پنداشتند کافران که برانگیخته نخواهند
شد بگواری و قسم به پروردگار من البته
برانگیخته شوید باز خبر داده شود شمارا
بآنچه می کردید و این بر خدا آسان است
(۷).

پس ایمان آرید بخدا و رسول او و بنوری
که فرو فرستاده ایم^(۱) و خدا بآنچه
می کنید خبردار است (۸).

(خبر داده شود شمارا) و قتیکه بهم
آرد شمارا در روز قیامت آن روز روز ظهور
غبن بعضی به نسبت بعضی باشد و هر که
ایمان آرد بخدا و بکند کار شایسته دور کند
ازو بدی های او را و در آردش به بوستان
ها می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا
همیشه اینست پیروزی بزرگ (۹).

و آنانکه کافر شدند و به دروغ نسبت کردند
آیاتِ ما را آن جماعت اهل دوزخ اند
جاویدان آنجا و بدجائیست دوزخ (۱۰).

نه می رسد هیچ مصیبت مگر به حکم
خدا و هر که رجوع کند بخدا راه نماید دل
او را و خدا بهر چیز داناست (۱۱).

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید رسول را پس اگر روگردان شوید
پس جزاین نیست که بر پیغامبر ما پیغام
رسانیدن آشکارا است (۱۲).

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ كُنْ جُبْعًا مَلَكًا مَلَكًا
لَتُبْعَنَّ ثُمَّ لَنَنْبَغَنَّ رَبِّكَ عَمَلَهُمْ وَذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ④

قَالُوا يَا اللَّهُ وَسُوءُ مَا اتَّخَذُوا آلَاءَهُ
يَمَّا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ ⑤

يَوْمَ يَسْعَىٰ الْجِبَالُ كَصَخْرٍ ۚ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ۚ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا
بَاقُونَ ⑦

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ۚ وَاللَّهُ بِشَيْءٍ عَلِيمٌ ⑧

وَاطِيعُوا لِلَّهِ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قُلُوبًا عَلَىٰ رَسُولِنَا
الْبَاقِ الْمُبِينِ ⑨

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست مگرا و بر خدا باید که توکل کنند مومنان (۱۳) .

ای مسلمانان هر آئینه بعض ازواج شما و بعض اولاد شما دشمنان اند در حق شما پس بترسید از ایشان^(۱) و اگر در گذر کنید و روبگردانید و بیامرزد پس هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴) .

جزاین نیست که اموال شما و اولاد شما امتحان ست و خدا نزد اوست مزد بزرگ (۱۵) .

پس بترسید از خدا آن قدر که توانید و سخن شنوید و فرمانبرداری کنید و خرج کنید بهتر باشد برای جان های شما و هر که نگاه داشته شود از بخل نفس خود پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۱۶) .

اگر قرض دهید خدا را قرض نیکو دو چند دهدش شما را و بیامرزد شما را و خدا قدر شناس بر دبارست (۱۷) .
داننده پنهان و آشکارا غالب با حکمت (۱۸) .

سوره طلاق مدنی است و آن دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر (بگوامت خود را) چون اراده کنید طلاق دادن زنان را پس طلاق دهید ایشان را در اول عدت

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عِدَّةٌ لَكُمْ فَأَحْذَرُوا هُمَ وَلَنْ تَعْلَمُوا وَتَصْنَعُوا وَتَقُولُوا وَإِنْ أَلَّاهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ﴿۳﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَلْبِسُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرَ الْأَنْفُسِ لَكُمْ وَمَنْ يُؤْتِكُمْ شَيْءٌ فَمِنْهُ فَإُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۴﴾

إِنْ تَقْرَضُوا مِنَ اللَّهِ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضْعِفَهُ لَكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ عَلِيمٌ ﴿۵﴾

طَلِّمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ مِنْ بَعْدِ تَوْهَنٍ وَأَحْصُوا الْجِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ

(۱) یعنی آنکه بر بخل حمل کنند .

ایشان^(۱) و شمار کنید عدت را و بترسید از خدا، پروردگار خویش بیرون مکنید ایشان را از خانه های ایشان و باید که ایشان بیرون نه روند مگر آنکه بعمل آرند کار بی حیائی آشکارا و این حد همامقرر کرده خداست و هر که تجاوز کند از حد های خدا پس ستم کرد بر جان خویش تو نمیدانی شاید که خدا پیداکند بعد از طلاق کاری را^(۲) (۱).

پس چون نزدیک رسند مطلقات بمیعاد خود پس نگاهدارید ایشان را بوجه پسندیده یا جدا شوید از ایشان بوجه پسندیده و گواه گیرید دو کس صاحب تقوی را از قوم خود و راست ادا کنید شهادت را برای خدا این حکم پند داده می شود بآن هر که مومن باشد بخدا و بروز آخر و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او مخلصی (۲).

ورزق دهدش از آنجا که گمان ندارد و هر که توکل کند بر خدا پس خدا بس ست او را هر آئینه خدا رسنده است بمراد خود هر آئینه ساخته است خدا هر چیز را به اندازه (۳).

و آنانکه نومید شدند از حیض از جمله زنان شما^(۳) اگر به شبهه افتاده اید پس عدت

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِعَاجِزَةٍ فَبَيْنَا وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُخْرِجُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ①

وَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ نَ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِعُرُوفٍ أَوْ فَاقُهُنَّ بِعُرُوفٍ وَأَشْهُدُوا ذُوَى عَدْلِ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ②

وَرِزْقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِلْإِنْسَانِ قَدْرًا ③

وَالَّذِي يَكُن مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَا يَحِيضُنَّ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ

(۱) یعنی در طهری که مساس نکرده باشید .

(۲) یعنی موافقت پدید آید و مراجعت کند والله اعلم .

(۳) یعنی از مطلقات .

حَمَلُهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿۵﴾

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝ وَيُعْظِمُ لَهُ أَجْرًا ﴿۵﴾

أَسْكَنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ دُجْدِكُمْ وَلَا تَقْرَبُوا هُنَّ الْمَقْرِبَاتِ
عَلَيْهِنَّ وَلَا تَنْكِحُوا لَهُنَّ فَإِنْ أَضْغَنَ حَوَائِصُهُنَّ فَتُفْقَرُوا عَلَيْهِنَّ
فَإِنْ أَضْغَنَ لَكُمْ فَاتُوهُنَّ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَتُوا إِلَيْكُمْ بِعَرُوفٍ وَلَا تَنْكِحُوا
تَعَسَّرَ لَكُمْ فُتْرُوهِنَّ إِلَّا أَنْ يَحْكُمَ الْقَضَاءُ ۝

ایشان سه ماه است و آنانکه بسن حیض نرسیده اند نیز عدت ایشان سه ماه است و خداوندانِ حمل عدت ایشان آن است که بنهند حمل خود را و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او در کار او آسانی را (۴).

این حکم خداست که فرود آوردن را بسوی شما و هر که بترسد از خدا دور کند از وی بدیهای او زیاده دهد و او را مزد (۵).

ساکن کنید زنان مطلقه را جایی که شما سکونت دارید قدر طاقت خود و ایذا مرسانید ایشان را تا تنگ نگیرد برایشان و اگر باشند خداوندانِ حمل پس خرج کنید برایشان تا آنکه بنهند حمل خود را پس اگر شیر دهند بفرمان شما پس بدهید ایشان را مزد ایشان و بایکدیگر کارفرمایی کنید در میان خویش بوجه پسندیده اگر مضائقه کردید شیر خواهد داد بفرمودهٔ او زنی دیگر (۶).

باید که خرج کند صاحب وسعت از وسعتِ خود و آنکه تنگ کرده شد بروی رزق او را پس باید که خرج کند از آنچه عطا کرده است او را خدا، تکلیف نمی کند خدا هیچ کس را مگر بحسب آنچه داده است او را پدید خواهد آورد خدا بعد از تنگ دستی آسایش را (۷).

و بساده که تجاوز کرد از فرمان پروردگار خویش و از فرمان پیغامبران او پس حساب کردیم باو حسابی سخت و عقوبت کردیم او را عقوبتی دشوار (۸).

لِيُفْنِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعِيهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُفْنِقْ إِنَّمَا تَنفِقُ
إِلَّا مِمَّا رَزَقْنَاكَ اللَّهُ يُجْعَلُ لِلَّهِ نَفْسًا أَلْمَازًا إِنَّمَا يُجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ
عَذَابِهِ قَسْرًا ۝

وَلَا يَأْتِيَنَّ مِنَ رَّبِّهِ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ وَرُسُلِهِ تَحَابُّنَهَا حَسَابًا
سَدِيدًا وَعَذَابُهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

پس چشید سزای عمل خود و شد سرانجام کار او زیان کاری (۹) .

مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان عذاب سخت پس بتر سید از خدا ای خداوندان خرد ای مسلمانان هر آئینه فرود آورده است خدایسوی شما کتابی (۱۰) .

(فرستاده است) پیغامبری که میخواند بر شما آیاتِ خدا واضح آمده تا برآرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند از تاریکی ها بسوی روشنی و هر که ایمان آرد بخدا و بکند کار شایسته در آردش به بوستان ها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه هر آئینه بوجه نیک ساخته است خدا برای او رزق را (۱۱) .

خدا آنست که آفرید هفت آسمان و آفرید از زمین مانند آن فرودمی آید تدبیر کار در میان آسمان ها و زمین تابد انید که خدا بر همه چیز تواناست و نیز بدانید که خدا احاطه کرده است هر چیز را باعتبار علم (۱۲) .

سوره تحریم همدنی است و آن
دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای پیغامبر چرا حرام می کنی چیزی

قَدْ أَفْتَىٰ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خَرًّا ①

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ②

رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مَبِينَاتٍ لِّمَنْ هُوَ الْذِينَ آمَنُوا وَاعْلُوا الصَّلَاةَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ خِلَّةَ جَدَّتِ نَجْوَىٰ مِنْ عَذَابِ الْأَنْهَارِ ۖ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ③

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَنْفَالُ فِيهِنَّ لِيَتْلُوَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ فَدَرَسًا ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَا تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ ۚ تَبَتَّغَىٰ مَوْصَاتِ

(۱) مترجم گوید که آنحضرت صلی الله علیه وسلم ماریه قبطیه را سریه خود ساخته =

أَزْوَاجَكَ وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ①

را که حلال ساخته است خدا برای تومی طلبی خوشنودی زنان خود را و خدا آمرزگار مهربان ست (۱) .

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ②

هرآئینه مشروع ساخته است خدا برای شما گشادن سوگند شمارا^(۱) و خدا کارساز شماس است و اوست دانای با حکمت (۲) .

وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا بَيَّنَّاتُ بِهِ وَأَكْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا بَيَّنَّاهُ لَهُ قَالَتْ مَنْ أَيُّكَ هَذَا قَالَ بَيَّنَّا الْغُلَامَ لِلنَّبِيِّ ③

و یاد کن چون پنهان گفت پیغامبر بابعض ازواج خود سخنی را پس چون افشاء کرد آن سخن را و مطلع ساخت خدای تعالی پیغامبر را بر افشای آن سخن، شناسا کرد پیغامبر به بعض آن سخن و اعراض کرد از بعض پس و قتی که خبردار کرد آن را با فشای راز آن زن گفت که خبر داد ترا باین افشای راز پیغامبر فرمود خبر داد مرا خدای دانای خبردار (۳) .

إِنْ تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ④

ای دوزن پیغامبر^(۲) اگر رجوع کنید بسوی خدا خوش باشد هرآئینه کج شده ست دل های شما و اگر با هم متفق شوید بر او (برنجانیدن پیغامبر) پس هرآئینه

= وازواج آنحضرت غیرت کردند آنحضرت صلی الله علیه وسلم برای خاطر داشت ایشان ماریه را برخورد حرام گردانید و آنحضرت سِرِّی از اسرار خود بابعض ازواج اظهار فرموده در کتمان آن مبالغه کرد آن زوجه بدیگری اظهار نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق وحی بر افشای آن سرمطلع شدند و بنوعی از رمز آن قصه در میان نهادند و عتاب فرمودند خدای تعالی در باب پند ازواج طاهرات و تهدید ایشان نازل ساخت والله اعلم .

(۱) یعنی بادای کفار .

(۲) یعنی حفصه و عائشه رضی الله عنهما والله اعلم .

خداکار ساز اوست و جبرئیل و مردمان شائسته از مسلمانان و نیز فرشتگان بعد ازین مددگاراند اگر طلاق دهد پیغامبر شمارا (۴) .

نزدیک ست که پروردگارا و عوض دهد برای او زنانِ دیگر بهتر از شما گردن نهادگان باور دارندگان دعا کنندگان توبه نمایندگان عبادت بجا آرندگان روزه دارندگان شوهر دیدگان و شوهر نادیدگان (۵) .

ای مسلمانان نگاهدارید خویشتن را و اهل خانه خود را از آتشی که هیزم آن مردمان باشند و سنگ ها، بر آن آتش موکل اند فرشتگان درشت خو سخت رونافرمانی نمی کنند خدارا در آنچه فرموده است ایشانرا و می کنند هر چه حکم میشود ایشانرا (۶) .

(آنروز گوئیم) ای کافران عذر پیش میارید امروز جزاین نیست که جزا داده میشود شمارا بحسب آنچه میکردید (۷) .

ای مسلمانان رجوع کنید بسوی خدا رجوع خالص امید هست از پروردگار شما که زایل کند از شما گناهان شمارا و در آورد شمارا به بوستانها میرود زیر آن جویها روزیکه رسوانه کند خدا پیغامبر را و آنان را که ایمان آورده اند همراه او نورایشان میرود پیش دستهای ایشان و بجانب های راست ایشان میگویند ای پروردگار ما تمام ده برای ما نور ما را

عَنْ رَبِّهِ إِنْ طَلَغَتِ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِمَّنْ لَهُنَّ
مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَنَاطَاتٍ يَهْدِي غِثَابُهَا
يَهْدِي وَأَنْبَارًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ
اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُؤَوُّونَ إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَلَى رَبِّكُمْ
أَنْ تُكْفِرَ عَنْكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَتَكُونَ جَلَّتْ حَجَّتُكُمْ مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ
يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتَيْنَاكَ
نُورَنَا وَاعْتَمَرْنَا بِكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وبیامرزمارا، هراثینه تو برهرچیز توانائی
(۸).

ای پیغامبر جهاد کن باکافران وبامنافقان
نیز ودرشت شو بر ایشان وجای ایشان
دوزخ ست ووی بدجائی ست (۹).

اورد خدامثالی را برای آنانکه کافر شدند
زن نوح را و زن لوط را بودند زیر نکاح
دوبنده شایسته از بندگان ما پس خیانت
کردند بآن دوبنده پس دفع نکردند ایشان
از آن دوزن چیزی را ازعذاب خدا وگفته
شد درآئید هردوتا درآتش دوزخ با در
آیندگان (۱۰).

وآوردخدا مثالی را برای آنانکه ایمان
آوردند زن فرعون را چون گفت ای
پروردگار من بناکن برای من نزد
خودخانه ای دربهشت وخلاص کن مرا
ازفرعون وکاراو وخلاصی ده مرا ازقوم
ستمگاران (۱۱).

ومریم دختر عمران را آنکه نگاهداشت
فرج خودرا پس دمیدیم درفرج او روح
خودراوباورداشت سخنان پروردگار
خودرا وکتاب های او را وبود از
فرمانبردارندگان^(۱) (۱۲).

سوره ملك مى است آن سى
آيت ودوركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنخدا که بدست

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ بِهِمْ وَيَسُّ الْمَصِيدُ ①

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ
لُوطٍ كَانَتَا تَتَّعَتَا عَبْدَيْنِ مِّنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتُمَا مَا لَهُمَا نَفْسُهُمَا ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمَا شَيْءٌ أَتَتْهُمَا
أُخُلَا الثَّلَاثَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ②

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ
رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَ رَبِّكَ ابْنًا يَتَّقِي ۖ إِنَّ فِرْعَوْنَ دَٰخِلٌ
وَعَجْزِي مِّنَ الْعَوَمِ ۖ الظَّالِمِينَ ③

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ
مِن رُّوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ لَهَا
مِنَ الْغَيْرَةِ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَرُّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

(۱) یعنی روح حضرت عیسیٰ در رحم مریم درآمد وفرج کنایت است از رحم .

قَدِيرٌ ①

اوست پادشاهی و او بر همه چیز تواناست
(۱) .

آن خدا که آفرید موت و حیات را تابیا زمايد
شما را که کدام يك از شما نکوترست
در عمل و اوست غالب آمرزگار (۲) .

آن خدا که آفرید هفت آسمان را تودرتو نه
بینی ای بیننده در آفرینش خدا هیچ بی
ضابطگی پس باز گردان چشم را آیا می
بینی هیچ شکستگی (۳) .

پس باز گردان چشم را دوباره تابا زآيد
بجانب تو چشم خوار شده مانده گشته
(۴) .

و هرائینه زینت دادیم آسمانِ نزدیک را به
چراغ ها و ساختیم آن چراغ ها را آلاتِ
رجم شیاطین و آماده کردیم برای شیاطین
عذاب دوزخ (۵) .

و برای آنانکه کافر شدند به پروردگار خود
عذاب دوزخ است و آن بدجائست (۶) .

و قتی که افکنده شود ایشان را بدوزخ
بشنوند آن را آوازی مانند آواز خر و آن
دوزخ جوش میزند (۷) .

نزدیک ست پاره پاره شود از خشم، هرگاه
افکنده شود به دوزخ گروهی را سوال
کنند از آن گروه نگاهبانانِ دوزخ آیا نیامده
بود شمارا هیچ پیغامبر ترساننده (۸) .

گویند آری آمده بود بماترساننده پس
دروغ پنداشتیم و گفتیم فرود نیاورده است
خدا هیچ چیز را نیستید شما مگر

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
مِنْ تَفَوتٍ فَإِنْ رَجِعَ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُتُورٍ ③

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ④

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑥

إِذَا الْغُفُولُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُورُ ⑦

كَأُذُنَ مَبْرُورٍ الْغَيْظُ كُلَّمَا لَقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا
أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧

قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ
شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨

درگمراهی بزرگ (۹) .

وگویند اگر ما می شنیدیم یا مامی فهمیدیم
نمی شدیم داخل درزمره اهل دوزخ (۱۰) .
پس اقرار کردند بگناه خویش پس لعنت
باد اهل دوزخ را (۱۱) .

هرآئینه آنانکه می ترسند از پروردگار
خویش غائبانه ایشانراست آمرزش
ومزد بزرگ (۱۲) .

وپنهان کنید سخن خود را یا آشکارا گویند
آن راهر آئینه خداداناست بآنچه در سینه ها
باشد (۱۳) .

آینداند کسی که آفرید و اوست باریک
بین خبردار (۱۴) .

اوست آنکه رام ساخت برای شمازمین را
پس راه روید درنواحی آن وبخورید
از رزق خدا وسوی اوست برانگیختن
(۱۵) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه فروبرد شمارا به زمین پس
نا گهان زمین می جنبد (۱۶) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه بفرستد بر شما بادِ سنگبار پس
خواهید دانست چگونگی است ترسانیدن
من (۱۷) .

وهرآئینه دروغ پنداشتند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس چگونگی شد عقوبت
من (۱۸) .

آیندیده اند بسوی مرغان بالای خود

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑩

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَرِيمٌ ⑫

وَأَمَّا قَوْلُكَ يَا أَجْهَرُ فَإِنَّهُ عَلَيْهِ يَدَاتِ
الضُّدُورِ ⑬

الْأَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ⑭

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشَوْا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ⑮

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّ بِكُمْ الْأَرْضُ
فَإِذَا هِيَ تُنْزَوُورُ ⑯

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ⑰

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ⑱

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّالِمِ قَوْمَهُمْ صُلٰٓبٌ وَيَقْبِضُنْ

لَا يَسْلَمُونَ إِلَّا الْوَعْدُ إِنَّهُ يُخْلِقُ شَيْءٌ بَصِيرٌ ﴿۱۵﴾

أَتَنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ
الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ لَافِي عُرُودٍ ﴿۱۶﴾

أَتَنْ هَذَا الَّذِي يَزِيْرُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا
فِي عُتُوٍّ وَنُفُوْرٍ ﴿۱۷﴾

أَمَنْ يَمْنُنِي مَكْبَأَ عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَنْ
يَمْنُنِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَوِيٍّ ﴿۱۸﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۱۹﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۲۰﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۱﴾

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۲۲﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً يَبُغْتِمْ وَجُوهَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَوَقِيلَ
هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ﴿۲۳﴾

(در پروازندو) گاهی بالهای خود را گسترده
و گاهی جمع می کنند!! نگاه نمیدارد
ایشان را مگر خدا هر آئینه او بهر چیز
بیناست (۱۹) .

آیا کیست آنکه وی لشکر ست برای شما
نصرت میدهد شمارا بجز خدا نیستند
کافران مگر در فریب (۲۰) .

آیا کیست آنکه روزی دهد شمارا اگر
باز گیرد خدا رزق خود را بلکه محکم
پیوسته اند در سرکشی و رمیدگی (۲۱) .

آیا کسیکه برود نگویند ساز افتاده بر روی
خود را یافته ترست یا کسی که می رود راست
ایستاده بر راه راست (۲۲) (۱) .

بگو اوست آنکه بیافرید شمارا
و پدید آورد برای شما شنوائی و چشم ها
و دل ها اندکی شکر می کنید (۲۳) .

بگو اوست که پراکنده ساخت شمارا
در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد
(۲۴) .

و میگویند کافران کی باشید این وعده اگر
راست گوئید (۲۵) .

بگو جز این نیست که علم نزد خداست
و جز این نیست که من بیم کننده آشکارم
(۲۶) .

و آنگاه که ببینند آن وعده را نزدیک شده
ناخوش کرده شود (۲۷) روی آنانکه

(۱) مترجم گوید این مثل ست کافرو مومن را والله اعلم .

(۲) یعنی سیاه کرده شود .

کافر شدند و گفته شود این ست آنچه او را می طلبید (۲۷) .

بگو آیدید ا گر هلاک کند مرا خدا و آنان را که همراه من اند یا رحمت کند بر ما (بهر حال) که خلاصی دهد کافران را از عذاب درد دهنده (۲۸) .

بگو اوست بخشاینده باوایمان آوردیم و بروی توکل نمودیم پس خواهید دانست که کیست در گمراهی ظاهر (۲۹) .

بگو آیدید ا گر شود آب شما فرو رفته پس که بیارده شما آب روان را (۳۰) .

سوره قلم مکی است و آن پنجاه و دو آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نَ ، قسم بقلم اعلی و آنچه می نویسند فرشتگان (۱) .

نیستی تو به فضل پروردگارتو دیوانه (۲) .

وهر آئینه تراست مزدبی نهایت (۳) .

وهر آئینه تو بر خوی بزرگی (۴) .

پس خواهی دید و ایشان نیز خواهند دید (۵) .

که بکدام يك از شما دیوانگی ست (۶) .

هر آئینه پروردگار توداناترست به کسیکه خطا کرد راه او را و اونیز داناترست به راه یافتگان (۷) .

پس فرمان مبر دروغ دارندگان را (۸) .

آرزو کردند که ملائمت کنی تا ایشان نیز

قُلْ ارْءَيْتُمْ اِنْ اَهْلَكْنِي اللهُ وَمَنْ مَعِيَ اَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ اَلَيْمٍ ۝۳

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الْمَنَّانُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَتَعْمَلُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝۴

قُلْ ارْءَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَاؤُهُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ۝۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۝۱

مَا اَنْتَ بِعَبْدٍ رَّبِّكَ بِمَجْنُونٍ ۝۲

وَ اِنْ لَكَ لَاجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۝۳

وَ اِنَّكَ لَكَلِ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝۴

فَتَسْبُحُوْهُ وَيُحْسِرُونَ ۝۵

بِاَيِّكُمْ الْمُنُوْنُ ۝۶

اِنْ رَبِّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهِ ۝۷

وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ۝۸

فَلَا تُطِيعُ الْمُكْذِبِيْنَ ۝۹

وَدُّوا لَوْ كَانَ مِنْ فِئْدِهِمْ ۝۱۰

ملائمت کنند (۹) .

واطاعت مکن هر بسیار سوگند خورنده
محقر را (۱۰) .

هر عیب جوهر رونده بسخن چینی (۱۱) .
هر بخل کننده به مال از حد گذشته گناهگار
(۱۲) .

هر سخت روی بعد ازین همه ملحق بقوم
نه از اصل ایشان^(۱) (۱۳)

بسبب آنکه هست صاحب مال و فرزندان
(۱۴) .

(تکذیب کرد) چون خوانده شود بروی
آیات هاگوید افسانه پیشینیان ست (۱۵) .

داغ خواهیم نهاد اورا برینی^(۲) (۱۶) .
هر آئینه ما آزمودیم ایشانرا چنانکه آزموده
بودیم صاحبان بوستان را چون قسم
خوردند که البته درو کنند بوستان را
بوقت بامداد (۱۷) .

وانشاء الله نمی گفتند (۱۸) .

پس بگردآمد برآن بوستان بلائی
از پروردگار تو^(۳) وایشان خفته بودند
(۱۹) .

پس شدمانند زراعت بریده شده (۲۰) .
پس بایکدیگر آواز دادند هنگام صبح
(۲۱) .

وَلَا تُطْعَمُ كُلُّ حَلَالٍ تَهْنِئِ ۝

هَتَاؤُنْشَاءُ يَنْبِئُ ۝

مَتَاعِ الْآخِرِ مَعْتَدًا نَبِئُ ۝

عُنَى بَعْدَ ذَلِكَ نَبِئُ ۝

أَنْ كَانَ دَامِلًا وَبَيْنَ ۝

إِذَا شِئْلَ عَلَيْهِ الْيُنْتَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝

سَسِمْهُ عَلَى الْخُرُطُومِ ۝

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا

لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ۝

وَلَا يَسْتَنْتَوْنَ ۝

فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ۝

فَأَصْبَحَتْ كَالْفَارِغِ ۝

فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ۝

(۱) یعنی سنت خدا آنست که مردم بداصل غالباً متصف باین صفاتِ رذیله باشند .

(۲) کنایت ست از رسوا کردن .

(۳) یعنی آتش درگرفت .

که بامداد روید بکشت خود اگر
دروکنده اید (۲۲) .

پس رفتند بایکدیگر سخن پنهان گویان
(۲۳) .

باید که داخل نه شود دربستان امروز
بر شما هیچ فقیری (۲۴) .

وبامداد رسیدند برنیت بخل توانا بزعم
خود (۲۵) .

پس آنگاه که دیدند آن بوستانرا گفتند
هرآئینه ما خطا کننده راهیم ^(۱) (۲۶) .

نه بلکه محروم کردگانیم (۲۷) .

گفت بهترین ایشان آیانه گفته بودم شمارا
که چراتسبیح نمی گوئید ^(۲) (۲۸) .

گفتند به پاکی یادمی کنیم پروردگار
خودرا هرآئینه ماستمگار بودیم (۲۹) .

پس روآوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر ملامت کنان (۳۰) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه ما بودیم از
حد گذشته (۳۱) .

امیدست که پروردگار ما عوض دهد مارا
بوستانی بهترازین هرآئینه مابسوی
پروردگار خود توقع دارند گانیم (۳۲) .

همچنین ست عذاب وهرآئینه عذاب
آخرت بزرگ ترست کاش می دانستند
(۳۳) .

إِنْ أَغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۲﴾

فَانْظُرُوا لَهُمْ نِيحًا فَتُؤَنُّ ﴿۲۳﴾

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿۲۴﴾

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرْثٍ قَدِيرٍ ﴿۲۵﴾

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَائِرٌ ﴿۲۶﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿۲۷﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿۲۸﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ضَالِّينَ ﴿۲۹﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَامَتُونَ ﴿۳۰﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۳۱﴾

عَلَىٰ رَبِّنَا أَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿۳۲﴾

كَذَٰلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ

لَوْ كُنَّا نَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

(۱) یعنی این بوستان دیگر است بوستان ما نیست .

(۲) یعنی رجوع بخدا کنید .

هرآئینه متقیان رانزدِ پروردگار ایشان
بوستانهای نعمت باشند (۳۴) .

آیا گردانیم مسلمانان را مانند گنه گاران
(۳۵) .

چيست شمارا چگو نه حکم می کنید
(۳۶) .

آیا نزدِ شما کتابی هست که دروی تلاوت
میکنید (این مضمون را) (۳۷) .

که هرآئینه شمارا باشد درآن آنچه اختیار
میکنید (۳۸) .

آیا شمارا عهدهای محکم ست بر ذمه ما
که حکم آن تابه قیامت باقی باشد (باین
مضمون) که هرآئینه شمارا است آنچه که
مقرر کنید (۳۹) .

بپرس از مشرکان کدام يك از ایشان باین
مقدمه متعهد ست (۴۰) .

آیا این مشرکان را شریکان هستند پس
باید که بیارند شریکان خود را اگر راست
گویند (۴۱) .

روزی که جامه برداشته شود از ساق
و خوانده شود ایشان را بسوی سجده پس
توانند (۴۲) .

نیایش^(۱) ظاهر باشد بر چشمهای ایشان

إِنَّ الْمُنْتَقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَدَّتِ التَّوْبَةُ ﴿۳۴﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۵﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۶﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿۳۷﴾

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿۳۸﴾

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْعَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِنَّ لَكُمْ
لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿۳۹﴾

سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا زَعِيمٌ ﴿۴۰﴾

أَمْ لَكُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۴۱﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۴۲﴾

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذُلٌّ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ

(۱) در صبححین است و لفظ حدیث از بخاری است که ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت می کند از رسول الله صلی الله علیه وسلم که شنید او را که می فرمودند که روز قیامت ظاهر نماید پروردگار ماساق خود را پس سجده کنان افتند تمام اهل ایمان از مردو زن و سجده نتواند کسی که در دنیا بجهت ریا و سمعه سجده =

إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿۳۱﴾

فروگردایشان را خواری وهر آئینه خوانده می شد ایشان را بسوی سجده حالانکه ایشان بی علت بودند (۴۳) .

فَدَرَرْنِي وَمَنْ يَكْدِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

پس بگذار مرا با کسیکه دروغ می شمرد این سخن را پایه پایه خواهیم کشید این جماعت را از آن راه که نمیدانند (۴۴) .

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿۳۳﴾

و مهلت خواهم داد ایشان را هر آئینه حيله من محکم ست (۴۵) .

أَمْ قَسَمَ لَهُمُ آجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿۳۴﴾

آیامی طلبی ازین جماعت مزد پس ایشان از تاوان گرانبارند (۴۶) .

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۳۵﴾

آیا نزد این جماعت علم غیب ست پس ایشان مینویسند (۴۷) .

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿۳۶﴾

پس صبر کن بانتظار حکم پروردگار خود و مباش مانند صاحب ماهی^(۱) چون دعا کرد و او پُر از غم شده بود (۴۸) .

لَوْلَا أَن تَدْرِكُهُ رِجْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿۳۷﴾

ا گر نه آنست که دریافت اورا رحمتی از جانب پروردگار اوالبته افکنده میشد بر زمین بی گیاه و او بدحال بودی^(۲) (۴۹) .

فَاجْتَنِبْهُ رَبُّهُ فَجَمَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۳۸﴾

پس برگزیدش پروردگار او پس ساخت او را از جمله صالحان (۵۰) .

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُفْلِتُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَعُوا لِذِكْرٍ

وهر آئینه نزدیک اند کافران که بلغزانند ترا به چشم های تیز خود چون شنید ندقرآن

= میگرد پس کوشش می کند که سجده کند ولی بآن قادر نمیشود زیرا که پشت او یک طبق مثل تخته راست میشود .

(۱) یعنی یونس علیه السلام .

(۲) لیکن رحمت در رسید و بدحال نه شد .

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

را^(۱) ومی گویند هرائینه این پیغامبر دیوانه است (۵۱) .

وبحقیقت نیست این قرآن مگر پندی عالمهرا (۵۲) .

سوره حاقه مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾

مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهُ ﴿٤﴾

فَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَكُمْ آيَاتٍ أَنْ تُبَدِّلُوا سَمِعَ الْحَاقَّةُ ﴿٥﴾

وَأَنبَعَادُ أَهْلِكُ الْأَرْضِ فَاصْبِرْ عَلَىٰ عَذَابِهَا ﴿٦﴾

سَحَرَهَا عَلَيْهِمْ سَمَ بَ لِيَالٍ وَلَمُبْنِيَّةٍ أَتَىٰ الْخُسُوفُ ﴿٧﴾

فَكَرَى الْقَوْمُ فِيهَا صَارَ فِي كَلِمَةٍ أَجْمَازُ غُلَّ الْخَاوِيَةُ ﴿٨﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

وچه چیز خبردار کرد ترا که چیست آن

قیامت^(۲) (۳) .

دروغ شمرد قبیلہ ثمود و عادت قیامت را (۴) .

امام ثمود پس هلاک کرده شد ایشانرا به

نعره تند (۵) .

وامامعاد پس هلاک کرده شد ایشانرا به

بادسخت از حد گذشته (۶) .

خدا بگماشت آن بادرابر عادت هفت شب

و هشت روز نهایت نحس پس می بینی

ای بیننده آن قوم عاد رادر آن شب ها

وروزها بزمین افتاده گویا ایشان تنه های

درختان خرما از کهنگی برهم شده اند

(۷) .

(۱) و این کنایه است از شدت عداوت ایشان .

(۲) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت ست عقوبت ثابت چیست آن

عقوبت ثابت و هر چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن عقوبت ثابت بعد از آن چند

عقوبت گذشته را بیان فرمود .

فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ⑩

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ⑪

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً رَابِيَةً ⑫

إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ⑬

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكُرَةً وَفَعِيلًا أَدْنَى ⑭

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑮

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑯

يَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑰

وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ⑱

وَالْمَلَائِكَةُ سَاجِدَاتٌ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ

ثَنِينَةٌ ⑲

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ⑳

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ مَا أَوْفَرْتُكُمْ

كِبْرِيَةً ㉑

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْكٌ حَسْبِيَّةٌ ㉒

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ㉓

پس آیامی بینی از ایشان هیچ اثری (۸) .

و بعمل آورد فرعون و آنانکه پیش از وی بودند و اهل موتفکات نیز گناه را (۹) .

پس نافرمانی کردند فرستادهٔ پروردگار خود را پس در گرفت خدا آنجماعت را در گرفتن عظیم (۱۰) .

هر آئینه ما وقتی که از حد گذشت آب سوار کردیم شمارا بر کشتی روان (۱۱) .
تا بکنیم این مقدمه را برای شما پندی و یاد دارد آن را گوش یاد دارنده (۱۲) .

پس چون دمیده شود در صورتیکه بار دمیدن (۱۳) .

و برداشته شود زمین و کوه هارا پس کوفته شود ایشان را یکبار کوفتن (۱۴) .

پس آنروز متحقق شود قیامت (۱۵) .
و بشگافد پس آسمان آنروز سست شده باشد (۱۶) .

و فرشتگان بر کناره های آسمان باشند و بردارند تخت پروردگار ترا بالای خویش آنروز هشت کس (۱۷) .

آنروز پیش آورده شود شمارا پنهان نماند از حال شما هیچ سری (۱۸) .

اما آنکه پس داده شدش نامهٔ اعمال او به دست راست او پس گوید بگیرید بخوانید نامهٔ اعمال مرا (۱۹) .

هر آئینه من معتقد بودم که من بهم خواهم رسید بحساب خود (۲۰) .

پس آن شخص در زندگانی پسندیده

باشد (۲۱) .

در بهشتی بلند (۲۲) .

که میوه آن قریب الحصول ست (۲۳) .

(گفته شود) بخورید و بیاشامید خوردن
و آشامیدن گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده
بودید در روز های گذشته (۲۴) .

و اما آنکه داده شدش نامه اعمال او بدست
چپ او پس گوید ای کاش داده نمی
شدمرنامه اعمال من (۲۵) .

ای کاش نمیدانستم چیست حساب من
(۲۶) .

ای کاش مرگ آخر کننده کار بودی (۲۷) .

هیچ نفع نه کرداز من مال من (۲۸) .

زائل شداز من پادشاهی من (۲۹) .

(گفته شودای فرشتگان) بگیریش پس
طوق به گردن کنیدش (۳۰) .

باز در دوزخ داخل کنیدش (۳۱) .

باز در زنجیری که درازی آن هفتاد گز باشد
در آیدش (۳۲) .

هر آئینه این شخص ایمان نمیداشت
بخدای بزرگ (۳۳) .

و رغبت نمیداد مردمان را بر طعام دادن
فقی (۳۴) .

پس نیست این شخص را امروز
اینجا خویشاوندی (۳۵) .

و نیست (این شخص را) هیچ طعامی
مگراز چرك و خون (۳۶) .

که نخورند آنرا مگر گناهگاران (۳۷) .

فِي جَنَّةٍ عَلَيْهِ ۞

فُتُوهُمَا دَانِيَةً ۞

كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْهُمَا سَلَفْتُمْ فِي الْأَنْبَاءِ

الْحَالِيَةِ ۞

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ يَقُولُ يُلْتَبِئُنِي

أُوتِ كِتَابِي ۞

وَلَمْ أَذِرْ مَا حِسَابِي ۖ ۞

يَلْتَبِئُهَا كَاتِبُ الْقَاضِيَةِ ۞

مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِي ۖ ۞

هَٰكَ عَنِّي سُلْطَانِيَةِ ۞

خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۞

ثُمَّ الْحَبِيمَ صَلُّوهُ ۞

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۞

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۞

وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۞

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَبِيمٌ ۞

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَنَمَيْنِ ۞

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطُؤُونَ ۞

فَلَا أَفْهِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۸﴾

پس قسم میخورم بآنچه می بینید (۳۸) .
وآنچه نمی بینید (۳۹) .

وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۹﴾

هرآئینه این (قرآن) گفتار فرشته بزرگوار
ست (۴۰) .

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۴۰﴾

و نیست آن گفتار شاعر، اندکی ایمان
می آرید (۴۱) .

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

و نیست گفتار کاهن، اندکی پندمی پذیرید
(۴۲) .

وَلَا يَقُولِ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

فرود آورده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۴۳) .

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾

واگر می بست پیغامبر ما بعض سخن
هارا (۴۴) .

وَلَوْ تَوَكَّلْ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿۴۴﴾

هرآئینه می گرفتیم ازدست راست اورا
(۴۵) .

لَا خَذَّ نَأْمُهُ يَالَيِّبِينَ ﴿۴۵﴾

باز می بریدیم رگ دل اورا^(۱) (۴۶) .

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿۴۶﴾

پس نیست از شما هیچکس ازو
بازدارنده^(۲) (۴۷) .

فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿۴۷﴾

وهرآئینه قرآن پندی ست پرهیزگاران را
(۴۸) .

وَأَنَّهُ لَتَذَكُّرُ الْبَاقِينَ ﴿۴۸﴾

وهرآئینه مامیدانیم که بعض شمادروغ
پندارنده اید (۴۹) .

وَأَنَّا نَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿۴۹﴾

وهرآئینه قرآن حسرت ست برکافران
(۵۰) .

وَأَنَّهُ حَسْرَةُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۵۰﴾

وهرآئینه قرآن حقیقت درست ست (۵۱) .

وَأَنَّهُ لَعَلَّ الْيَقِينَ ﴿۵۱﴾

(۱) مترجم گوید عادت سیاف آنست که دست راست اسیر را بدست چپ خود بگیرد و شمشیر بگردن او حواله کند لهذا باین اسلوب گفته شد .

(۲) یعنی عقوبت مارا .

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۳۷﴾

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگوار خودرا (۵۲) .

سوره معارج مکی است و آن چهل و چهار آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طلب کرد طلب کننده عقوبتی فرودآینده (۱) .

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿۲﴾

برکافران فرودآینده، نیست اوراهیچ بازدارنده (۲) (۱) .

مَنْ أَلَّاهُ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿۳﴾

فرودآینده ازجانب خدا، خداوند مرتبه ها که (۳) .

تَعْرِى الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مَقْدَارُهُ

برآن صعود کرده شود بالامی روند فرشتگان و روح نیز (۲) بسوی خدا درروزی که هست مقدارآن پنجاه هزار سال (۴) .

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿۴﴾

پس صبر کن صبر نیک (۵) .

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَدِيدًا ﴿۵﴾

هرآئینه کافران دورمی بیند آن روزرا (۶) .

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿۶﴾

و مانزدیک می بینیمش (۷) .

وَنَرَاهُ قَرِيبًا ﴿۷﴾

روزی که شود آسمان مانند مس گذاخته (۸) .

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ﴿۸﴾

و شوندکوه ها مانند پشم رنگین (۹) .

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿۹﴾

و نپرسد هیچ خویشاوند خویشاوند دیگررا (۱۰) .

وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿۱۰﴾

و نموده شودایشان را قرابتیان ایشان آرزو

يُخَبِّرُونَهُمْ يَوْمَ الْمُجْرَمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ

(۱) یعنی گفتند "متی هذا الوعد ان كنتم صادقين" .

(۲) یعنی جبرئیل علیه السلام .

يَبْنِيهِ ①

کند گنهگار که عوض دهد از عذاب
آنروز فرزندان خود را (۱۱) .

وَصَالِحِيَّتِهِ وَأَخِيهِ ②

و نیز زن خود را و برادر خود را (۱۲) .

وَقَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْنِسُهُ ③

و نیز قبیله اش را که جای می دهد او را
(۱۳) .

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَنَرْجِيئِهِ ④

و نیز هر که در زمین ست همه يك جاپس
بر هانند این عوض دادن خودش را (۱۴) .

كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْلَى ⑤

هرگز، هر آئینه دوزخ آتشی ست (۱۵) .

نَزَّاعَةً لِّلشَّوَى ⑥

شعله زننده پوست سر را بر کشته (۱۶) .

نَدَّعُوْا مَنْ أَذْبَرَ وَكَوْلَى ⑦

میخواهد کسی را که اعراض کرد و
روگردان شد (۱۷) .

وَجَمَعَ قَائِلَى ⑧

و جمع مال نمود پس نگاهداشت (۱۸) .

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ⑨

هر آئینه آدمی آفریده شده است ناشکیبده
(۱۹) .

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ⑩

چون برسدش مصیبت اضطراب کننده
(۲۰) .

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ⑪

و چون برسدش رفاهیت بخل نماینده
(۲۱) .

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ⑫

مگر نماز گذاران (۲۲) .

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ⑬

آنانکه ایشان بر نماز خویش همیشه پایبندند
(۲۳) .

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ⑭

و آنانکه در اموال ایشان حصه هست مقرر
(۲۴) .

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ⑮

برای سائل و محروم (۲۵) .

وَالَّذِينَ يَصَّدَّقُونَ يَوْمَ الدِّينِ ⑯

و آنانکه باور میدارند روز جزاء را (۲۶) .

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابٍ رَّجِيهٍ مُّشْفِقُونَ ⑰

و آنانکه ایشان از عذاب پروردگار خود
ترسند گانند (۲۷) .

إِنَّ عَذَابَ رَّجِيهٍ عَذَابٌ مَّأْمُونٌ ⑱

هر آئینه عذاب پروردگار ایشان چنان ست

وَالَّذِينَ هُمْ يُعَذِّبُهُمْ فَهُمْ يُعْتَدُونَ ﴿۲۸﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ﴿۲۹﴾

فَمَنِ ابْتَدَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعُدُونَ ﴿۳۰﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿۳۱﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿۳۲﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿۳۳﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ ﴿۳۴﴾

قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكَ مُهْطِعِينَ ﴿۳۵﴾

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِّينَ ﴿۳۶﴾

إِيتِمِعْ كُلُّ حِزْبٍ مِّنْهُمْ أَن يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿۳۷﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَائِدُونَ ﴿۳۹﴾

که از آن ایمن نتوان شد (۲۸) .

وآنانکه ایشان اندام نهانی خود را
نگاهدارند گانند (۲۹) .

مگر بر زنان خود یا کنیز کانی که مالک
آنها شده است دستهای ایشان پس
هرآئینه این فریق ملامت کرده شده
نیستند (۳۰) .

پس هرکه که طلب کند سوای این، پس
آنجماعت ایشانند از حد گذشتگان (۳۱) .

آنانکه ایشان امانت های خود را وعده
های خود را رعایت کنند گانند (۳۲) .

وآنانکه ایشان به گواهی های خود متعهد
شوند گانند (۳۳) .

وآنانکه ایشان بر نماز خود محافظت
کنند گانند (۳۴) .

اینجماعت در بوستان ها باشند گرامی
کرد گانند (۳۵) .

پس چیست کافران را که بسوی توستابان
اند (۳۶) .

از جانب راست و از جانب چپ گروه گروه
شده (۳۷) .

آیا طمع میکند هر شخصی از ایشان که
در آورده شود به بوستان نعمت (۳۸) .

هرگز، هرآئینه ما آفریده ایم ایشان را
از آنچه میدانند^(۱) (۳۹) .

پس قسم میخورم به پروردگار مشرق ها

(۱) یعنی از منی .

ومغرب ها که هرآئینه ماتوانائیم (٤٠) .
برآنکه عوض آریم بهتر از ایشان ونیستیم
ما عاجز (٤١) .

پس بگذار (یا محمد) ایشان را به
بیهودگی درآیند وبازی کنند تاآنکه
برخورند بآنروز خود که وعده داده
میشود ایشان را (٤٢) .

روزیکه برآیند ازقبر شتابان گویاایشان
بسوی نشانه میدوند (٤٣) .

ترس ظاهر شده باشد بردیده های ایشان
درگیرد ایشانرا خواری اینست آن روزکه
وعده داده میشد ایشان را (٤٤) .

سوره نوح مکی است وآن بیست
وهشت آیت ودورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هرآئینه ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او
که بترسان قوم خودرا پیش ازآنکه بیاید
بدیشان عقوبتی درد دهنده (١) .

گفت ای قوم من هرآئینه من برای
شما ترساننده ظاهر ام (٢) .

(باین مضمون) که عبادت کنید خدا را
و بترسید از او وفرمان من برید (٣) .

تا بیا مرز دبرای شما گناهان شمارا وموقوف
دارد شمارا تا وقتی مقرر هرآئینه وقت
مقرر کرده خدا چون بیاید هرگز موقوف
داشته نه شود آنرا اگر میدانید (٤) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من
خواندم قوم خودرا شب وروز (٥) .

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٥٠﴾

فَذَرُهُمْ يُخَوِّضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٥١﴾

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ يِرَاحًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ
يُوفُونَ ﴿٥٢﴾

خَالِصَةً أَبْصَارُهُمْ تَرَاهُمْ ذَٰلِكَ الْيَوْمَ الَّذِي كَانُوا
يُوعَدُونَ ﴿٥٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ لَقَوْمٍ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَوِّضْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى
إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْلَئِنَّكُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٤﴾

فَلَمَّا يَزِدُّهُمْ دَعَاؤِي الْإِفْرَارَا ①

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا
وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ②

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ③

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ④

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا ذُنُوبَكُمْ إِنِّي كَانُ غَفَّارًا ⑤

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْهِمُ مِدْرَارًا ⑥

وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينَنَّ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّتٍ
وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑦

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ⑧

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ⑨

أَلَمْ تَرَ أَنَا كَيْفَ خَلَقْتُ اللَّهَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ
طَبَاقًا ⑩

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا ⑪

وَاللَّهُ أَعْتَبَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ⑫

پس زیاده نکرد در حق ایشان خواندن من
مگر گریختن را (٦) .

وهرآئینه من هرگاه که دعوت کردم ایشانرا
تابیامری برای ایشان درآوردند انگشتان
خودرا درگوش های خویش وبخود
درپیچیدند جامه های خویش را
ومداومت کردند برکفروسرکشی نمودند
سرکشی تمام (٧) .

بازهرآئینه من دعوت کردم ایشان را باآواز
بلند (٨) .

بازهرآئینه من آشکارگفتم بایشان وپنهان
گفتم ایشان را نیز پنهان گفتمی (٩) .
پس گفتم طلب آموزش کنید ازپروردگار
خود هرآئینه اوهست آمرزنده (١٠) .
تابفرستد بر شما باران را ریزنده (١١) .

وبی دربی دهد شمارا اموال وفرزندان
وبدهد شمارا بوستان ها وپدیدآردبرای
شما جویها (١٢) .

چیست شمارا که اعتقاد نمی کنید برای
خدا بزرگی را (١٣) .

حال آنکه آفریده است شمارا بطور های
مختلف (١٤) .

آیا ندیدیدچگونه آفرید خدا هفت آسمان
را تودرتو (١٥) .

وساخت ماه را درمیان اینهافروزنده
وساخت خورشید را چراغ درخشنده
(١٦) .

وخدارویانید شمارا از زمین نوعی

از رویانیدن (۱۷) .

سپس باز در آرد شمارا به زمین و بیرون
آردنیز طوری از بیرون آوردن (۱۸) .

و خدا ساخت برای شما زمین را فراش
(۱۹) .

تا بروید در آن زمین براه های کشاده (۲۰) .
گفت نوح ای پروردگار من هر آئینه
این جماعت نافرمانی من کردند و پیروی
نمودند کسی را که زیاده نکرده است در
حق وی مال وی و فرزند وی مگر
زیانرا^(۱) (۲۱) .

و حیلہ کردند رئیسان حیلہ ای عظیم
(۲۲) .

و گفتند هرگز ترك مكنيد معبودان خود را
و هرگز ترك مكنيد و دوسوا و يعوق
و يسرا^(۲) (۲۳) .

و هر آئینه گمراه کردند بسیاری را و زیاده
مده خدایا ستمگاران را مگر گمراهی (۲۴) .

بسبب گناهان خود غرق کرده شد ایشان را
پس آورده شد ایشان را باتش پس نیافتند
برای خویش بجز خدا هیچ نصرت دهنده
(۲۵) .

و گفت نوح ای پروردگار من مگذار
بر زمین از کافران هیچ ساکن شونده
(۲۶) .

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ أَغْلَاجًا ⑤

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ⑥

لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ⑦

قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مِن كُرْهِي زِدْهُ مَالَهُ
وَوَلَدَهُ الْاِخْسَارًا ⑧

وَمَكْرُؤًا مِّثْرًا ⑨ كَبُرَ ⑩

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا
وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ⑪

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ⑫

مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أُعْرِفُوا أَنَّهُمْ آتَاكَاهَ فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ
مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ⑬

وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْنِي رَعْلًا فِي الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ ذَيَّارًا ⑭

(۱) یعنی بر و سائی کفار .

(۲) و این پنج بت بودند .

هرآئینه تو ا گربگذاری ایشان را گمراه سازند بندگان ترا و نه زاینند مگر بدکار ناسپاس را (۲۷) .

ای پروردگار من بیامرز مرا و پدر و مادر مرا و هرکرا درآید بخانه من ایمان آورده و جمیع مؤمنین و مومنات را و زیاده مده ستمگاران را مگر هلاکی (۲۸) .

سوره جن مکی است و آن بیست و هشت آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) بگووای فرستاده شد بسوی من که گوش نهادند جماعتی از جن پس گفتند هرآئینه ما شنیدیم قرآنی عجیبی (۱) .

که دلالت میکند بسوی راه راست پس ایمان آوردیم بآن و شریک مقرر نخواهیم کرد با پروردگار خویش هیچ یک را (۲) . و بتحقیق (بیان کردند آن جنیان) که بلند ست بزرگی پروردگار ما فرا گرفته است زنی و نه فرزندی (۳) .

وآنکه افترا می کرد جاهل ما برخدا دروغ و آنکه ما پنداشتیم که هرگز نه گویند بنی آدم و جنیان برخدا سخن دروغ را (۵) .

إِنَّكَ إِن تَذَرُهُمْ يُضِلُّوا عِمَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فِاجِرًا كَفَّارًا ۝

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

قُلْ أُذِیُّ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَنْعَامِ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَاقُولُوا إِنَّمَا أَنْجَبْنَا أَبْنَاءَ ۝

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَامَّا كُتَابُهُ وَلَنْ تُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ تَعَلَّىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝

وَأَنَّهُ كَانَ يَفُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝

وَأَنَّا كَلَّمْنَاكَ أَنْ تَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

(۱) مترجم گوید روزیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز صبح بیرون مکه میخواندند جماعتی از جن آنرا استماع کردند و ایمان آوردند خدای تعالی از ایمان ایشان و گفتگوی ایشان باقوم خود درین سوره خبر داد تا قوله و ان لو استقاموا والله اعلم .

وَإِنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْحَرِّ
فَرَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

وَإِنَّهُمْ كَانُوا أَكْثَرُ ظَنًّا أَن لَّنْ يَبِيحَ اللَّهُ أَحَدًا ۝

وَإِنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلْأَتْ حَرَسًا شَدِيدًا
وَشُهْبًا ۝

وَإِنَّا لَنَاقِعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِطَمْعٍ فَمَن يَسْتَمِعِ
الْآنَ يَجِدْ لَهُ يَشْهَادًا ۝

وَإِنَّا لَنَرَىٰ أَشْرَارِيكَ يَمُنُّ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ
بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝

وَإِنَّا لَمِنَ الصَّالِحِينَ وَمِنَّا ذُنُوبٌ ذَلِكُمْ كُنَّا طَرَائِفَ
قِدَا ۝

وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ لَن تَعْجِزُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ وَلَن تَعْجِزُهُ
هَرَابًا ۝

آنکه مردان بنی آدم پناه می‌گرفتند بمردان
جن پس زیاده کردند درحق آن جنیان
سرکشی را^(۱) (۶) .

و آنکه آدمیان گمان کردند چنانکه شما
گمان کرد یدکه هرگز نفرستد خدا
هیچکس را^(۲) (۷) .

وآنکه مادست رسانیدیم بآسمان پس
یافتیم که آسمان پرکرده شده ست به
پاسبانان محکم وبستاره های فروآینده
(۸) .

وآنکه مامی نشستیم پیش ازین به جای
هائی ازآسمان برای شنیدن^(۳) پس هرکه
گوش بنهد الآن بیابد برای خودستاره ای
مهیا ساخته (۹) .

وآنکه مانمی دانیم آیابلائی اراده کرده شد
درحق آنانکه درزمین اند یاراده کرده
است درحق ایشان پروردگار ایشان
خیرا^(۴) (۱۰) .

وآنکه ازماجمعی شایسته کاران اند و
جمعی ازماسوای اینند بودیم فرقه های
مختلف (۱۱) .

وآنکه مادانستیم که هرگز عاجز نه توانیم
کرد خدارا درزمین وعاجز نه توانیم کرد
او رازاجهت گریختن (۱۲) .

(۱) اشارت است بآنکه در جاهلیت چون بجائی فرودمی آمدند میگفتند اعوذ بسید

هذا الوادی من سفهاء قومه .

(۲) یعنی پیغامبر نفرستد .

(۳) یعنی برای شنیدن کلام ملائکه .

وَأَنَّا لَنَسْمَعُهَا هُنَّ أَمْكَابُهُنَّ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا
يَفَاقُ بَعْثًا وَلَا رَهَقًا ﴿۱۳﴾

وَأَنَّا مَتَّالِ الْمُتَسَلِّمُونَ وَمِنَّا الْقَاطِطُونَ مِمَّنْ أَسْلَمُوا وَلَكِ نَحْوُهَا
رَبُّنَا ﴿۱۴﴾

وَأَمَّا الْقَاطِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿۱۵﴾

وَأَن لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ غَدَقًا ﴿۱۶﴾

لِنَقْفَنَّهُمْ مِنْهُ وَمَن يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكُهُ
عَذَابًا صَعَدًا ﴿۱۷﴾

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿۱۸﴾

وَأَنَّ لَنَا قَامِعَ عَبْدٍ اللَّهُ يَدْعُوهُ كَادًّا وَيُكُونُونَ عَلَيْهِ
لِيَدَا ﴿۱۹﴾

كُلُّ إِنَّمَا ادْعُوا رَبِّي وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ أَحَدًا ﴿۲۰﴾

وآنکه ما چون شنیدیم هدایت را ایمان
آوردیم بآن پس هرکه ایمان آرد به
پروردگار خویش پس او نه ترسد از هیچ
نقصانی و نه از هیچ ستمی (۱۳) .

وآنکه جمعی از مسلمانند و جمعی از ما
گنہکاراند پس هرکه مسلمان شده پس
آنجماعت قصد کردند راه راست را (۱۴) .
و اما گنہگاران پس باشند هیزم برای
دوزخ (۱۵) .

(و نیز بگویند محمد که وحی فرستاده شده
است بسوی من که) بنی آدم اگر راست
می ایستادند بر راه راست البته
مینوشانیدیم ایشانرا آب بسیار (۱۶) .

تا امتحان کنیم ایشانرا بآن (۱) و هرکه
اعراض کند از یاد کردن پروردگار
خود در آردش بعدابی سخت (۱۷) .

و آنکه مسجد مخصوص برای خداست
پس عبادت مکنید با خدا هیچکس را
(۱۸) .

و آنکه چون ایستاد بنده خدا (۲) که عبادت
کند خدا را نزدیک بودند جنیان که بر آن
بنده یکی بر دیگر چسپیده شوند (۳) (۱۹) .

بگو جز این نیست که عبادت میکنم
پروردگار خود را و شریک مقرنمی کنم

(۱) یعنی ارزانی می شد و قحط نمی آمد .

(۲) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

(۳) یعنی از حرص بر استماع قرآن .

باوهیچ کَس را (۲۰) .

بگوهر آئینه من نمی توانم در حق
شما ضرر رسانیدن و نه لازم کردن طریق
راستی (۲۱) .

بگوهر آئینه پناه نه دهد مرا از عقوبت
خداهیچکس و هرگز نیامم بجزوی پناهی
(۲۲) .

ولیکن (بجا آرم) خبر رسانیدن از جانب
خدا و تبلیغ پیغامهای او و هر که نافرمانی
کند خدا را و پیغامبر او را پس هر آئینه
اوراست آتش دوزخ جاویدان در آنجا
همیشه (۲۳) .

(در غفلت خود باشند) تا وقتی که چون
بینند آنچه وعده داده میشود ایشانرا پس
خواهند دانست کیست ناتوان تر باعتبار
نصرت دهنده و کمتر از روی شمار (۲۴) .

بگو نمیدانم آیا نزدیک ست آنچه وعده
داده میشود شمارا یا مقرر کند برای
او پروردگار من میعاد (۲۵) .

داننده پنهان ست پس مطلع نمی
سازد بر علم غیب خود هیچکس را (۲۶) .

مگر کسی که پسند کرد او را از پیغامبری
پس هر آئینه خدا روان میکند پیش دست
های وی و پس پشت وی فرشتگان
نگاهبان را (۲۷) .

تا بدانند خدا که بتحقیق رسانیده اند
پیغامهای پروردگار خود را^(۱) و خدا

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مَوْتَ وَلَا رَحْمَةً ۝

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخْرِجَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدًا وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ۝

إِلَّا بَلَاءًا مِنَ اللَّهِ وَبِسُلْطَانِهِ وَمَنْ يَقِصْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
فَإِنَّ لَهُ تَارِجَهُمْ خَلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ
نَاصِرًا وَقُلْ عَسَا ۝

قُلْ إِنِّي أَدْرِي قَرِيبٌ مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
لَهُ رَبِّي أَمَدًا ۝

عَلَيْهِ الْغَيْبُ فَلَا يَظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَمْلِكُ
مَنْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ رَصَدًا ۝

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَهُمْ وَاحْتَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ

(۱) یعنی تا تبلیغ در خارج متحقق گردد زیرا که آن علم ست والله اعلم .

از هر جهت احاطه کرده است بر آنچه نزد ایشانست و فرا گرفته است هر چیز را از زوری شمار (۲۸) .

سوره مزمل مکی است و آن بیست
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُزْمِلُ ۝

قُمِ الْبَيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

بُصْغَةً أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ۝

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۝

إِنَّا سَمِعْنَا عَلِيكَ قَوْلًا فَعِيْلًا ۝

إِن نَّاشِئَةَ الْبَيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ۝

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلًا ۝

وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مرد جامه بر خود پیچیده (۲) (۱) .

قیام لیل کن مگر اندکی (۳) (۲) .

قیام نیم شب کن یا اندکی از نیم شب کم نما (۳) .

یا اندکی بر نیم شب بیفزای و ترتیل کن قرآن را بواسطه خواندن (۴) .

هر آئینه مانا نزل خواهیم کرد بر تو فرمانی دشوار (۴) (۵) .

هر آئینه قیام شب زیاده ترست در موافقت زبان بادل و درست ترست در تلفظ الفاظ (۶) .

هر آئینه ترا در روز شغلی ست بسیار (۷) .

و یاد کن نام پروردگار خود را و از همه

(۱) مترجم گوید در ابتدای اسلام خدای تعالی قیام لیل بر آن حضرت صلی الله علیه وسلم و بر مسلمانان موکد گردانید و چون این معنی برایشان نهایت دشوار آمد بعد يك سال رخصت نازل فرمود ان ربك يعلم الى آخر السورة تا هر که خواهد قیام کند و هر که خواهد نکند و هر قدر که خواهد بخواند والله اعلم .

(۲) یعنی بسبب هیبت وحی .

(۳) یعنی اگر شبهانگنی گناه نه باشد والله اعلم .

(۴) یعنی دعوت کفار باسلام .

جهت گسسته شومتوجه شده بسوی
اونوعی گسسته شدن (۸) .

پروردگار مشرق و مغرب ست نیست هیچ
معبود برحق مگر او پس کارساز گیراورا
(۹) .

وصبر کن بر آنچه می گویند و ترك كن
ایشان را ترك كردن نيكو (۱۰) .

وبگذار مرا بادروغ شمارندگان خداوندان
رفاهیت و مهلت ده ایشانرا اندکی (۱۱) .

هر آئینه هست نزد ماقیدهای گران و آتش
افروخته (۱۲) .

و طعام گلوگیر و عذاب درد دهنده (۱۳) .

روزيكه بجنبد زمين وكوه ها وشود كوه
هامانند تل ريگ ازم پاشيده شده (۱۴) .

هر آئینه مافرستاديم بسوی شما پيغامبری
گواهی دهنده بر شما چنانکه فرستاده
بوديم بسوی فرعون پيغامبری را (۱۵) .

پس نافرمانی كرد فرعون آن پيغامبر را پس
در گرفتيم اورا در گرفتن سخت (۱۶) .

پس اگر كافر شويد چگونه در پناه شويد
از روزی كه اطفال را پير گرداند (۱۷) .

آسمان شكافته باشد در آن روز هست
وعده خدا البته شدي (۱۸) .

هر آئینه اين پندست پس هر كه خواهد راه
بگيرد بسوی پروردگار خویش (۱۹) .

هر آئینه پروردگار تو ميداند كه
تو بر ميخیزی نزديك به دوثلث شب ونيم
شب وثلث شب ونيز ميخيزند جماعتی

رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ①

وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَبِيلًا ②

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولَىٰ النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ③

إِن لَّدَيْنَا آكَالًا وَذَحِيمًا ④

وَلَعَلَّامَاذَا غَضَبْنَا وَعَدَابُنَا ⑤

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كُبُيًّا مَّهِيلًا ⑥

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ⑦

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ⑧

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيبًا ⑨

لِلسَّمَاءِ مُنْقَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ⑩

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ⑪

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ
وَنُصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ
يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَبَّ

از آنانکه همراه تواند و خدا اندازه میکند شب و روز را، دانست خدا که شما احاطه نمی توانید کرد قیام لیل را^(۱) پس (برحمت) بازگشت بر شما پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن، دانست خدا که خواهند بود بعضی از شما بیماران و دیگران که سفر می کنند در زمین طلب روزی می نمایند از فضل خدا و دیگران که کارزار میکنند در راه خدا پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و وام دهید خدا را و ام دادن نیک^(۲) و آنچه پیش میفرستید برای خویشان از عمل نیک آنها بهتر خواهید یافت نزد خدا و بزرگ تر باعتبار مزد و طلب آمرزش کنید از خدا هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست^(۳) (۲۰).

سوره مدثر مکی است و آن پنجاه و شش آیت و در کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای مرد جامه بر خود پیچیده^(۴) (۱) .
برخیز پس ترسان (۲) .

عَلَيْكُمْ فَأَقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ
سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضِيقُ فِي الْأَرْضِ
يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاتَّبِعُوا اللَّهَ قَرَضًا حَسَنًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ أَنْفُسَكُمْ مِنْ خَيْرٍ نَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ
وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝
قُمْ فَأَنْذِرْ ۝

- (۱) یعنی مواظبت نمیتوانید کرد .
- (۲) یعنی صرف مال کنید در جهاد بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .
- (۳) مترجم گوید این آیت بعد يك سال نازل شد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در همین سوره لاحق کردند بجهت مناسبت و لهذا با سائر سوره در اسلوب نمی ماند والله اعلم .
- (۴) یعنی از هیبت وحی .

و پس پروردگار خود را به بزرگی یاد کن
(۳) .

و جامهای خود را پاک ساز (۴) .

و پلیدی را دور کن (۵) .

و نباید که چیزی بدهی زیاده طلب
کنی (۱۱) (۶) .

و برای حکم پروردگار خویش پس
شکیبائی ورز (۷) .

پس وقتی که دمیده شود در صور (دشوار
شود حال) (۸) .

پس آنوقت آنروز روز دشوار باشد (۹) .

بر کافران نه وقت آسان (۱۰) .

بگذار مرا با کسی که آفریدم تنها (۱۱) .

و دادم او را مال فراوان (۱۲) .

و فرزندان حاضر شونده بمجالس (۱۳) .

و وسعت دادم او را وسعت دادنی (۱۴) .

باز طمع می کند که زیاده دهم (۱۵) .

هرگز، هر آئینه او هست بآیات ماستیزنده
(۱۶) .

تکلیف خواهم داد او را مشقت غیر قابل
تحمل (۱۷) .

هر آئینه وی تأمل کرد و اندازه مقرر نمود
(۱۸) .

پس لعنت باد او را چگونه اندازه کرد
(۱۹) .

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ۝

وَتَبَارَكَ فَطَهِّرْ ۝

وَالرَّجْزَ فَاهْجُرْ ۝

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْبِرُ ۝

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۝

فَإِذَا نُفِثَ فِي السَّافِرِ ۝

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ۝

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذِيبُهُمْ ۝

ذُرِّيٌّ وَرَبِّكَ خَلَقْتُ وَجِيدًا ۝

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ۝

وَبَيْنَ شُهُودًا ۝

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَنْهِيدًا ۝

ثُمَّ يَظُنُّمْ أَنَّ نَذِيرًا ۝

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ۝

سَأَرْفُقُهُ صُعُودًا ۝

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۝

فَقَعَلَ كَيْفَ كَانَ ۝

(۱) یعنی هدیه بردن به رئیسی تاوی زیاده از قیمت هدیه رعایت کند، از اخلاق رذیله است .

ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۲۰﴾

بارگر لعنت بادبرو چگونه اندازه کرد
(۲۰) .

ثُمَّ نَظَرَ ﴿۲۱﴾

باز درنگریست (۲۱) .

ثُمَّ عَسَّ وَبَسَرَ ﴿۲۲﴾

باز روترش کرد و پیشانی درهم کشید
(۲۲) .

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿۲۳﴾

باز پشت گردانید و تکبر کرد (۲۳) .

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّؤْتَرٌ ﴿۲۴﴾

پس گفت نیست قرآن مگر جادوئی که
از ساحران نقل کرده میشود (۲۴) .

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿۲۵﴾

نیست این قرآن مگر کلام آدمی (۲۵) .

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿۲۶﴾

در خواهم آورد او را به دوزخ (۲۶) .

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ﴿۲۷﴾

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
دوزخ (۲۷) .

لَا تُبْغِي وَلَا تَنْدُرُ ﴿۲۸﴾

باقی نمی گذارد و ترک نمی کند (۲۸) .

لَوْ أَحَاطَ بِالْبَشَرِ ﴿۲۹﴾

سوزنده است آدمیان را (۲۹) .

عَلَيْهَا ثَمَنَةٌ عَشْرٌ ﴿۳۰﴾

بر دوزخ موکل اندنوزده کس (۳۰) .

ونه ساختیم موکلان دوزخ مگر فرشتگان
را و نه ساخته ایم شمارایشان را مگر بلا
در حق کافران تایقین کنند اهل کتاب و تا
زیاده شوند مسلمانان در ایمان خود
و تاشک نه کنند اهل کتاب و مسلمانان
و تابگو یند آنانکه در دل های ایشان

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ الثُّلُثِ الْأَمَلِيَّةَ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّةَهُمْ
إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَالْيَسْتَبِينَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ
وَيَزِيدَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَزِيدَ الَّذِينَ أَوْتُوا
الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا امَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ

(۱) مترجم گوید این تصویرست حال کافرا که خدای تعالی اورانعمت هاداده باشد
و او مصرّ باشد بر کفر و عَسَّ و بَسَرَ ثَمَنٌ مُّؤْتَرٌ تصویر حال تأمل و تردداست
والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این آیت اشارت ست به شبهه کفار در عدد تسعة عشر آنحضرت صلی
الله علیه وسلم آنرا در همین سوره لاحق فرمودند بجهت مناسبت و لهذا
باسائرسورنمی ماند در اسلوب والله اعلم .

بیماریست و کافران چه چیز اراده کرده است خدا باین داستان همچنین گمراه می کند خدا هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و نمی داند لشکر های پروردگار ترا مگر او تبارک و تعالی و نیست این مگر پندی برای بنی آدم (۳۱) .

هرگز، و قسم بماء (۳۲) .

و قسم به شب چون پشت برگرداند (۳۳) .

و قسم به صبح چون روشن شود (۳۴) .

هر آئینه دوزخ یکی از چیز های بزرگ ست (۳۵) .

ترساننده بنی آدم (۳۶) .

(ترساننده است) برای هر که خواهد از شما پیشتر آید یا باز پس ماند (۳۷) .

هر شخصی بآنچه کرد در گروست (۳۸) .

مگر اهل (سعادت و) راست (۳۹) .

در بوستانها باشند سوال کنند (۴۰) .

از گنه گاران (۴۱) .

چه چیز در آورد شمارا در دوزخ (۴۲) .

گویند نه بودیم از نماز گذاران (۴۳) .

و نمی دادیم طعام فقیرا (۴۴) .

و بانکار در می آمدیم بادر آیندگان (۴۵) .

و دروغ می شمردیم روز جزاء را (۴۶) .

تا وقتی که آمد بمقاموت (۴۷) .

پس سودنه دهد ایشانرا شفاعت شفاعت کنندگان (۴۸) .

پس چیست ایشان را از پندرو گردان شده گان (۴۹) .

اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَالْأَيْلِ إِذَا دَبَّرَ ﴿٣٣﴾

وَالضُّبْرِ إِذَا اسْتَقَرَّ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا الْخِذْيُ الْكَبِيرُ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَدَّتِ شَيْئَاءَ لَوْ أَنَّ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا نَحْوُكُمْ مَعَ الْغَافِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ بَيِّنَاتِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّى أَتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا نَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنَفَرَةٌ ۝

فَرَّتْ مِنْ قَبْرِهِ ۝

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُتَنَفِّرَةً ۝

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ فَوَاضِلُ النَّعْوَى

وَاهْلُ الْمَغْفِرَةِ ۝

گویا ایشان خران رم کرده اند (۵۰) .

که گریخته باشند از شیر (۵۱) .

بلکه میخواهد هر شخصی از ایشان که داده شود نامه های کشاده^(۱) (۵۲) .

هرگز ، بلکه نمی ترسند از آخرت (۵۳) .

هرگز ، هرائینه قرآن پندست (۵۴) .

پس هرکه خواهد بخواند آن را (۵۵) .

و یاد نمی کنند بندگان مگر وقتی که خواسته باشد خداوست سزاوار آنکه از وی بترسند و اوست سزاوار آن که پیامرزد (۵۶) .

سوره قیامت مکی است و آن چهل
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ۝

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۝

أَيَسَّبَ الْإِنْسَانُ أَلَنْ نَجْجَعَهُ عَظَامَهُ ۝

بَلْ قَدِيرِينَ عَلَى أَنْ تُسَمِّيَ بِحَتَانِهِ ۝

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم بروز قیامت (۱) .

و قسم میخورم به نفس بسیار ملامت کننده^(۲) (۲) .

آیامی ندارد آدمی که جمع نه کنیم استخوانهای او را (۳) .

آری می کنیم توانائیم بر آنکه هموار کنیم سرانگشت های او را (۴) .

بلکه میخواهد آدمی که معصیت کند در پیش روی خود^(۳) (۵) .

(۱) یعنی می گویند باید که کتاب برهیک نازل شود .

(۲) که آدمی البته مبعوث خواهد شد .

(۳) یعنی آمدنی ست .

می پرسد کی خواهد بود روز قیامت (۶).
 پس وقتی که خیره شود چشم (۷).
 وتیره گرددماه (۸).
 ویکجا جمع کرده شود خورشید و ماه (۹).
 بگوید آدمی آنروز که کجاست گریز گاه (۱۰).
 هرگز، نیست هیچ پناه (۱۱).
 بسوی پروردگار تست امروز قرارگاه (۱۲).
 خبر داده شود آدمی را آن روز به حقیقت
 حال آنچه پیش فرستاده بود و پس
 گذاشته^(۱) (۱۳).
 بلکه هست آدمی برای الزام خود حجتی (۱۴).
 اگرچه در میان آرد عذرهای خود را (۱۵).
^(۲)مجنبان (یا محمد) به تکرار قرآن زبان
 خود را تازود بدست آری یاد کردن آنرا (۱۶).
 هرائینه وعده است بر ما در سینه توجمع
 کردن و آسان کردن خواندنِ او را (۱۷).

يَسْأَلُ أَكَانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ①
 فَإِذَا ابْرَأَ الْبَصَرُ ②
 وَخَسَفَ الْقَمَرُ ③
 وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ④
 يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَعْرُ ⑤
 كَلَّا لَا وَزَرَ ⑥
 إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ⑦
 يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا فَعَلَ وَأَخَّرَ ⑧
 بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ⑨
 وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَادِيِرُهُ ⑩
 لَأُتِّحِرَكَ بِهِ لِسَانُكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ⑪
 إِنَّ عَلَيْكَ جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ⑫

(۱) مثل صدقه جاریه و علم باقی .

(۲) مترجم گوید چون جبرئیل پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم وحی آوردی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بحفظ آن اهتمام تمام فرمودی وهم بحضور جبرئیل قبل انقضاء وحی تکرار نمودی تا از خاطر مبارک نرود خدای تعالی باین معنی اشارت فرمود .

فَإِذَا قَرَأْتَ فَاتَمِّمْ قُرْآنَهُ ۝۵۱

پس چون بخوانیم آنرا دل خود را در پی خواندن اوکن (۱۸) .

هُرَاقَ عَلَيْهِ تَابِيَانَهُ ۝۵۲

بازهر آئینه وعده برماست واضح کردن آن^(۱) (۱۹) .

كَأَلْبَلٍ تُجِيزُ النَّاجِلَةَ ۝۵۳

هرگز، بلکه ای کافران دوست میدارید دنیا را (۲۰) .

وَتَدْرُونَ الْآخِرَةَ ۝۵۴

وترک می نمائید آخرت را (۲۱) .

وَجُودُهُ يَوْمَئِذٍ نَافِرَةٌ ۝۵۵

یک پاره چهره ها آن روز تازه باشند (۲۲) .

إِلَى رَتْبِهَا نَاطِرَةٌ ۝۵۶

بسوی پروردگار خود نظر کننده باشند (۲۳) .

وَوَجُودُهُ يَوْمَئِذٍ بَالِيسَرَةٌ ۝۵۷

ویک پاره چهره ها آنروز پیشانی درهم کشیده باشند (۲۴) .

تَقْنُنْ أَنْ تَفْعَلَ بِهَا فَافْتَرَةٌ ۝۵۸

توقع کنند که آورده شود بایشان مصیبتی (۲۵) .

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ النَّوَافِلُ ۝۵۹

هرگز، وقتیکه برسدروح به چنبر گردن (۲۶) .

فَقِيلَ مَنْ رَآيَ ۝۶۰

وگفته شود کیست افسون کننده (۲۷) .

وَقُلْ أَنتُمْ الْغَوَّاتُ ۝۶۱

ویقین دانست اینوقت وقت جداشدن روح ست (۲۸) .

وَالْقَلْبُ السَّاقِ بِالسَّاقِ ۝۶۲

وبه پیچیدیکساق مُحْتَضِرِ سَاقِ دیگر^(۲) (۲۹) .

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت چنین باشد هر آئینه وعده لازم است برما جمع کردن قرآن در مصاحف وحفظ وقرائت آن عصرأ بعد عصر وایضاح به تفسیر معانی آن خدای تعالی بردست شیخین رضی الله عنهما جمع آن کرده درهر زمانی قاریان را توفیق داد که حافظ شوند به تجوید بخوانند ودرهرزمانی مفسران را توفیق دادکه در تفسیر آن سعی نمایند و الله اعلم .

(۲) یعنی درپای حرکت نماند .

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ النَّسَاءُ ﴿۳۰﴾

بسوی پروردگار تست آن روز روان کردن
(۳۰) .

فَلَا صَدَقَ وَلَا ضَلَّ ﴿۳۱﴾

پس نه باور داشت آدمی ونه نماز گذارد
(۳۱) .

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿۳۲﴾

ولیکن دروغ شمرد و روگردان گشت
(۳۲) .

ثُمَّ دَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَمْتَسِلُ ﴿۳۳﴾

بازبرفت بسوی اهل خانه خود خرامان
شده (۳۳) .

أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿۳۴﴾

وای برتو پس وای برتو (۳۴) .

ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿۳۵﴾

باز (دیگرمیگوئیم) وای برتو پس وای
برتو (۳۵) .

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿۳۶﴾

آیامی پندارد آدمی که مهمل گذاشته شود
(۳۶) .

أَلَمْ يَكْ نُطْفَعُ مِنْ مَرْيَمَ نَفْسًا ﴿۳۷﴾

آیانه بود نطفه ازمنی که ریخته میشد
در رحم (۳۷) .

ثُمَّ كَانَ عِلْقَةً خَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿۳۸﴾

بازبود خون بسته پس بیافریدخدا پس
درست اندام کرد (۳۸) .

فَجَعَلَ مِنْهُ الْزَوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۳۹﴾

پس ساخت از آن منی دوقسم را مرد را
وزن را (۳۹) .

أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَيَّ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿۴۰﴾

آیانیست این خداتوانا برآنکه زنده کند
مردگان را (۴۰) .

سوره دهر مکی است و آن سی و یک
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
هر آئینه آمده است بر آدمی مدتی از زمان
که نبود چیزی ذکر کرده شده (۱) .

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مِّنْ كُنُوزٍ ۝۱

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاقٍ نَّبْتَلِيهِ كَيْ جَعَلْنَاهُ
سَيِّعًا أَوْ بَصِيرًا ⑤

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ⑥

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَاقًا وَسَعِيرًا ⑦

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ⑧

عَيْنَا يُفِيءُ رَبُّ بِهَا عِبَادَ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ⑨

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ⑩

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِمْ حُسْبًا وَمِنْ تَحْتِهَا يَمِينًا ⑪

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَنُرِيَكُمْ مِنْكُمْ جَزَاءً
وَلَا تَشْكُرُوا ⑫

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَظِيمًا ⑬

قَوْمَهُمْ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَٰكِنَّهُمْ كَفَرُوا فَسَوْرُوا ⑭

هر آئینه ما آفریدیم آدمی را از یکپاره منی
درهم آمیخته از چند چیز^(۱) که بیآزمائیم
اورا پس ساختیمش شنوا بینا (۲) .

هر آئینه مادلالت کردیم آدمی را بر راه
خواه شکر گوینده و یا ناسپاسدارنده (۳) .

هر آئینه ما آماده ساخته ایم برای کافران
زنجیر ها و طوقها و آتش افروخته (۴) .

هر آئینه نیکوکاران می نوشند از پیاله
شراب که آمیزش وی آب چشمه کافور
باشد^(۲) (۵) .

چشمه که می آشامند از آن بندگان مقرب
خدا روان کنند آن را روان کردنی^(۳) (۶) .

و فامیکنند به نذر می ترسند از روزیکه
مشقت آن فاش باشد (۷) .

و میدهند طعام با وجود احتیاج بآن فقیر را
و یتیم را و زندانی را (۸) .

میگویند جز این نیست که طعام میدهیم
شمارا برای رضای خدانمی طلبیم
از شما مزدی و نه شکری (۹) .

هر آئینه مامی ترسیم از پروردگار خود روز
ترش روی نهایت سخت را (۱۰) .

پس نگهداشت ایشان را خدا از سختی
آنروز و رسانید ایشانرا تازگی و خوشحالی
(۱۱) .

(۱) یعنی منی مردمنی زن و خون حیض از حالی به حالی میگردانید یمش .

(۲) مراد میدارم از کافور چشمه .

(۳) یعنی جدولی از آن هرجا که خواهند ببرند والله اعلم .

وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا أَجَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٧﴾

مُكَرِّبِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
زَمَهْرِيرًا ﴿١٨﴾

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ أُنْقُورُهُنَّ لِلَّيْلِ ﴿١٩﴾

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِّيَةِ مِنْ فَضَّةٍ وَالْأَوَابِ كَأَنَّ الْقَوَارِيرَ ﴿٢٠﴾

قَوَارِيرًا مِنْ فَضَّةٍ قَدَرُوا مَا تَقْدِرُهَا ﴿٢١﴾

وَيُتَّقُونَ فِيهَا كَأَنَّهُمْ كَانُوا مَرَاكِبًا زَنْجِبِيلًا ﴿٢٢﴾

عَيْنًا فِيهَا تُنْشَى سَلْسِيلًا ﴿٢٣﴾

وَيُطَوَّقُونَ عَلَيْهِمْ وَلَدَانٌ مُعَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنُورًا ﴿٢٤﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ كُفْرًا يَتَّبِعُهُمَا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٢٥﴾

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُفْرٌ وَاسْتَبْرَقٌ وَحُلُوفٌ أَسَافِرُ

مِنْ فَضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رُفُهُمْ قَرَابِاطٌ مَهْوَرًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٧﴾

و جزاداد ایشان را بمقابله صبر ایشان
بوستان و جامه ابریشمی (۱۲) .

تکیه زده باشند آنجا بر تخت ها نه بینند
آنجا گرمی خورشید و نه سرمای تندرا
(۱۳) .

و نزدیک شده باشد برایشان سایه های آن
بوستان و سهل الحصول کرده شود
میوه های آن سهل کردنی (۱۴) .

گردانده شود برایشان بآوند هائی از نقره
و با جامه های که باشند بلورین (۱۵) .

(مراد میدارم) بلورین از نقره اندازه
کرده باشند ساقیان آنرا اندازه کردنی (۱۶) .
و نوشانیده شود ایشانرا آنجا جام شرابی
که هست آمیزش آن آب چشمه زنجبیل
(۱۷) .

چشمه ایست در بهشت که نام آن نهاده
میشود سلسبیل (۱۸) .

و آمد و شد کنند برایشان نوجوانان جاویدان
چون بینی ایشان را پنداری که ایشان
مرواریدند از رشته افشاندۀ شده (۱۹) .

و چون نگاه کنی آنجا بینی نعمت فراوان
و پادشاهی بزرگ (۲۰) .

برایشان باشد جامه های سبز از دیبای
نازک و نیز برایشان باشد دیبای ضخیم
و زیور پوشانیده شود ایشان را دست
بندها از نقره و بنوشاند ایشانرا پروردگار
ایشان شراب نهایت پاک (۲۱) .

هر آئینه این نعمت هست شمارا جزای

اعمال وهست سعی شما قبول کرده شده
(۲۲) .

هر آئینه مافروداوردیم بر تو قرآن را
فروداوردنی (۲۳) .

پس شکیبائی کن بر حکم پروردگار خود
و فرمان مبراز زمره بنی آدم گناهگاری را
ناسپاسی را (۲۴) .

و یاد کن نام پروردگار خود صبح و شام
(۲۵) .

و بعضی ساعات شب نماز گذار برای
او و یپاکی یاد کن او را وقت دراز از شب
(۲۶) .

هر آئینه این کافران رغبت میکنند به دنیا
و ترک میکنند پس پشت خود روزگاران را
(۲۷) .

ما آفریدیم ایشان را و محکم کردیم رگ
و بندها اندام ایشان را و چون خواهیم
عوض آریم قومی مانند ایشان به طریق
بدل کردن (۲۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود راه را
(۲۹) .

و نمی خواهید مگر وقتی که خواهد خدا
هر آئینه خداهست دانای با حکمت (۳۰) .
داخل میکند هر که را خواهد در رحمت خود
و برای ستمگاران آماده کرده است
عقوبتی درد دهنده (۳۱) .

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿۲۲﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ إِنَّمَا أَذْكُورًا ﴿۲۳﴾

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿۲۴﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿۲۵﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا قَتِيلًا ﴿۲۶﴾

فَمَنْ خَلَقَهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا
أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿۲۷﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿۲۸﴾

وَمَا كُنَّا آذُونَ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿۲۹﴾

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالْغَالِيِينَ أَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۳۰﴾

سوره مرسلات مکی است و آن پنجاه
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْمُرْسَلَتِ عُرْفًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بیادهای فرستاده شده بوجه نیک
(۱) .

پس قسم به بادهای تند و زنده به شدت
(۲) .

و قسم بیادهای منتشر کننده ابر به پراکنده
کردن (۳) .

پس قسم بیادهای ازهم جدا کننده
ابریاره پاره نمودن (۴) .

پس قسم بجماعات فرشتگان فرودآورنده
و حی (۵) .

برای دفع عذر یابری ترسانیدن (۶) .
هرآئینه آنچه وعده داده میشود شمارا البته
بودنی ست (۷) .

پس وقتی که ستارها بی نورکرده شوند (۸) .
و وقتی که آسمان شکافته شود (۹) .

و وقتی که کوه ها پاره پاره کرده شود (۱۰) .
و وقتی که پیغامبران را به میعاد می
جمع کرده شود (۱۱) .

برای کدام روز پیغامبرانرا موقوف داشته
شد (۱۲) .

برای روز فیصله کردن (۱۳) .
و چه چیز خبردادترا که چیست روز

فَالْمُصَفَّتِ عَصْفًا ②

وَالنُّشُورِ نَشْرًا ③

فَالْمُزْزِقِ ذَرْبًا ④

فَالْمُتَفِيتِ ذُرًّا ⑤

عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ⑥

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ⑦

فَإِذَا الْبُيُوتُ تَبَخَّرَتْ ⑧

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ⑩

وَإِذَا الرَّسْلُ أِقْتَتَتْ ⑪

لَأَنِّي يَوْمَ أِجْتَلَتْ ⑫

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ⑬

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ⑭

(۱) متحقق گردد آنچه متحقق شدنی است .

فیصله کردن (۱۴) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۵) .
آیا هلاک نه کرده ایم نخستینیان را (۱۶) .
بعد از آن در پی ایشان آریم پسینیان را
(۱۷) .

همچنین میکنیم با گنهگاران (۱۸) .
وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۹) .
آیا نیافریده ایم شمارا از آب محقر (۲۰) .
پس نهادیم آن آب را در جای محکم (۲۱) .
تا اندازه معین (۲۲) .

پس اندازه کردیم پس نیکواندازه
کننده گانیم ما (۲۳) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۴) .
آیا نساخته ایم زمین را جمع کننده آدمیان
(۲۵) .

زندگان و مردگان (۲۶) .

و آفریدیم در زمین کوه های بلند
و نوشانیدیم شمارا آب شیرین (۲۷) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۸) .
گفته شود بروید بسوی چیزی که آن را
دروغ می شمردید (۲۹) .

(گفته شود) بروید بسوی سایه صاحب
سه شعبه (۳۰) .

نه سایه سرد باشد و نه کفایت کند از گرمی
آتش (۳۱) .

هر آئینه آن آتش می افکند شررها مانند
قصر (۳۲) .

گویا آن شررها شتران زرداند (۳۳) .

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾

أَلَمْ نُعَمِّكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾

ثُمَّ نُنَجِّيهِمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ﴿٢٠﴾

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ عَمِيْنٍ ﴿٢١﴾

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٢﴾

فَقَدَرْنَا نَافْعَهُمُ الْقِدْرُونَ ﴿٢٣﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَاهِجَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ

مَاءً قُرًاتًا ﴿٢٧﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾

إِنظِلُّوا إِلَى مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾

إِنظِلُّوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾

لَا ظِلُّهُ إِلَّا يَنْفَعِي مِنَ الْكَلْبِ ﴿٣١﴾

إِنَّمَا تَرَى بِشَرِّهِ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾

كَأَنَّهُ جِبَلٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٦﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٨﴾

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْآقِلِينَ ﴿٣٩﴾

إِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٤٠﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤١﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ﴿٤٢﴾

وَقَوَائِمَ وَمَا يَشَهُونَ ﴿٤٣﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا لِّمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٥﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٦﴾

كُلُوا وَتَسْمَعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَذِاقُوا لِقَاءَ أَلِيمٍ ﴿٤٩﴾

وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٥٠﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۴).
این روزروز یست که سخن نه گویند
(۳۵).

ونه اجازه داده شود ایشان را تا عذر پیش
نمایند (۳۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۷).
این روز روز فیصله کردن ست جمع
کردیم شمارا بایشینیان (۳۸).

پس اگر شمارا حيله هست پس حيله كنيد
در حق من (۳۹).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۰).
هر آئینه متقیان در سایه هاباشند و در چشمه
ها (۴۱).

ودرمیوه ها از جنسی که رغبت کنند (۴۲).
(بگوئیم) بخورید و بنوشید خوردن
و نوشیدن گوارا بسبب آنچه میکردید (۴۳).
هر آئینه ما همچنین جز امیدهیم نیکوکاران
را (۴۴).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۵).
(ای دروغ شمارندگان) بخورید و بهره
مند باشید اندکی هر آئینه شما گنهگارید
(۴۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۷).
و چون گفته شود ایشانرا نماز گذارید
نماز نمی گذارند (۴۸).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۹).
پس بکدام سخن بعد از قرآن ایمان
خواهند آورد (۵۰).

سوره نبا مکی است و آن چهل آیت
و دور کوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَقَرَيْتُمْ أَشْجَارًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
از چه چیز کافران بایکدیگر سوال میکنند
(۱) .

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ۝
الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ۝
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۝
ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۝

(آری سوال میکنند) از خبری بزرگ (۲) .
که ایشان در آن خلاف دارند (۱) (۳) .
نَی نَی، خواهند دانست (۴) .
باز (میگوئیم) نَی نَی، خواهند دانست
(۵) .

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ وَمِثْلًا ۝
وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ۝
وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ۝
وَجَعَلْنَا بَيْنَكُمْ سَبِيلًا ۝
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ۝
وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۝

آینا ساخته ایم زمین را فرش (۶) .
و نساخته ایم کوه هارا میخها (۷) .
و آفریدیم شمارا نروماده (۸) .
و ساختیم خواب شمارا راحت (۹) .
و ساختیم شب را پرده (۱۰) .
و ساختیم روز را وقت طلبِ معیشت
(۱۱) .

وَبَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ۝

و بنا کردیم بالای شما هفت آسمان محکم
(۱۲) .

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ۝
وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ۝
لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۝
وَجْنُودًا مِّنَ الْأَفَّا ۝
إِنَّ يَوْمَ الْقَضَىٰ كَانَ وِيقَاتًا ۝

و آفریدیم چراغی درخشنده (۱۳) (۲) .
و فرود آوردیم از ابرها آب ریزان (۱۴) .
تا برآریم بسبب آن آب دانه گیاه را (۱۵) .
و بوستان های درهم پیچیده را (۱۶) .
هرآنینه روز فیصله کردن هست وقت

(۱) مراد بعث و قیامت ست .

(۲) یعنی خورشید .

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ مَا تَوَنُّوا أَتَوَابًا ۝

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝

وُسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ۝

لِبَشِيرِينَ فِيهَا أَهْقَابًا ۝

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝

إِلَّا أَصْحَامًا وَعُشَّاقًا ۝

جَزَاءُ وَفَاقًا ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ الَّتِي كُنَّا ۝

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَاقًا وَآهِنًا ۝

وَوُاعِبَ أَتْرَابًا ۝

وَكَأْسًا دِهَاقًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

معین (۱۷) .

روزی که دمیده شود در صورت پس می آید
گروه گروه شده (۱۸) .

وشگافته شود آسمان پس باشد
دروازه ها (۱۹) .

وروان کرده شوند کوه هاپس باشند مانند
سراب (۲۰) .

هر آئینه دوزخ ست انتظار کننده (۲۱) .

سرکشانه است مرجع ایشان (۲۲) .

در آیند به دوزخ اقامت کنندگان
در آنجا مدت های دراز (۲۳) .

نه چشند آنجا خنکی راونه آشامیدنی
را (۲۴) .

مگر آب گرم و خون و چرک را (۲۵) .

جزا داده شد جزاء موافق (۲۶) .

هر آئینه ایشان توقع نمیداشتند حساب را
(۲۷) .

و تکذیب می کردند آیاتِ مارابه دروغ
پنداشتن (۲۸) .

و هر چیزی را ضبط کردیم بطریق نوشتن
(۲۹) .

پس بچشید پس زیاده نخواهیم داد شمارا
مگر عقوبت (۳۰) .

هر آئینه متقیان را مطلب یابی باشد (۳۱) .

بوستانها باشد و درختان انگور (۳۲) .

وزنان دوشیزه هم عمر بایکدیگر (۳۳) .

و پیاله شراب پر کرده شده (۳۴) .

نشنوند آنجا سخن بیهوده را و نه دروغ

شمر دن را (۳۵) .

پاداش دادن کافی از جانب پروردگارتو
(۳۶) .

پروردگار آسمان هاوزمین و آنچه مابین
اینها ست خدای بخشاینده نه تواند از
(هیبت) وی سخن گفتن (۳۷) .

روزیکه بایستد روح وسائر فرشتگان
صف زده سخن نه گویند حاضران محشر
مگر کسیکه دستوری داده باشد او را
خداوگفته باشد سخن درست (۳۸) (۱) .

این روز متحقق ست پس هرکه خواهد
بگیرد بسوی پروردگارخود مرجع (۳۹) .

هرآئینه ما ترسانیدیم شمارا ازعقوبت
نزدیک آینده در روزی که ببیند آدمی آنچه
پیش فرستاده بود دو دست وی وبگوید
کافر ای کاش من خاک بودمی (۴۰) .

سوره نازعات مکی است و آن چهل و شش
آیت ودورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعات فرشتگان که نزع میکنند
بوجه سختی (ارواح کافران را) (۲) (۱) .

قسم بجماعات فرشتگان که بیرون می
آرند بیرون آوردنی (ارواح مؤمنان را) (۳)
(۲) .

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا ۝

رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوْحُ وَالسَّلٰكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُوْنَ
اِلَّا مَن اُذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝

ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَن شَاءَ اتَّخَذْ اِلٰى رَبِّهِ مَا يَآبَا ۝

اِنَّا اَنْتَذِرُكَ عَذَابًا قَرِيبًا ۙ يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ
يَدُهُ وَيَقُوْلُ الْكَافِرُ لَا يَتَّبِعُنِيْ كُنْتُ شُرْبًا ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝
وَالْبُرْعَتِ عُرْفًا ۝

وَالنَّشْطِ نَسْطًا ۝

(۱) یعنی سخن حق .

(۲) یعنی يك عدة ارواح را به سختی .

(۳) یعنی يك عدة دیگر را بطریق سهولت .

قسم بفرشتگان که شناسی کنند
شناکردنی^(۱) (۳) .

پس قسم بفرشتگان که سبقت میکنند
سبقت کردنی^(۲) (۴) .

قسم بجماعات فرشتگان که تدبیر میکنند
هرکاریرا (آنچه گفته میشود بود نیست)
(۵) .

روزی که بجنبد جنبنده (۶) .

ازپس وی درآیداز پس درآینده^(۳) (۷) .

یک جمع دلهاآتروزترسان باشد (۸) .

بردیده های آنجماعت خواری هویدا شده
باشد (۹) .

میگویند کافران آیامابازگردانیده شویم
بحالت نخستین (۱۰) .

آیا چون شویم استخوانهای پوسیده
باززننده شویم (۱۱) .

گفتند آن رجوع مانگاه رجوع زیان دهنده
باشد (۱۲) .

پس جزاین نیست که آن واقعه یک آواز
تندست (۱۳) .

پس نا گهان ایشان برروی زمین آمده
باشند (۱۴) .

آیا آمده است پیش توخبر موسی^(۱۵) .

چون آواز دادش پروردگار او بوادى پاک

وَالشَّيْءِ سَبَقًا ۝

فَالشَّيْءِ سَبَقًا ۝

فَالْمُدَّيْرَتِ أُمْرًا ۝

يَوْمَ سَرَجِفُ الرَّاحَةِ ۝

تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ۝

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝

أَبْصَارٌ هَاخَا شِعَةٌ ۝

يَقُولُونَ إِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۝

عَلَا أَلَمًا عَظِيمًا تَخْرُجُ ۝

قَالُوا إِنَّكَ إِذَا أَكْرَزْتَ خَاسِرَةٌ ۝

فَأَنصَابُ زَجْرَةٍ وَاحِدَةٍ ۝

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۝

(۱) یعنی در هوا شنا کردنی .

(۲) یعنی ازیکدیگر سبقت کردنی .

(۳) یعنی نفخه اولی و پس نفخه ثانیه بوجود آید .

طوی نام (۱۶) .

کہ برو بسوی فرعون ہر آئینہ وی از حد گذشتہ است (۱۷) .

پس بگو ہیچ میل ست ترابانکہ پاکیزہ شوی (۱۸) .

وراء نمایم ترابسوی پروردگار تو پس بترسی (۱۹) .

پس بنمود بفرعون آن معجزہ بزرگ را^(۱) (۲۰) .

پس دروغ پنداشت و نافرمانی کرد (۲۱) .

پس از آن مجلس بازگشت تدبیرکنان (۲۲) .

پس جمع کرد قوم خود را پس آواز داد (۲۳) .

پس گفت من پروردگار (بزرگوار) شمایم (۲۴) .

پس گرفتار کرد اورا خدا بعذابِ آخرت و دنیا (۲۵) .

ہر آئینہ درین خبرپندی هست برای ہر کہ بترسد (۲۶) .

آیاشما محکم ترید در آفرینش یا آسمان، خدا بنا کرد آن آسمان را (۲۷) .

بلند ساخت ارتفاع اورا پس درست ساخت آن را (۲۸) .

وتاریک کرد شب اورا و بظہور آورد روشنی روز اورا (۲۹) .

وزمین را بعد از آفریدن آسمان ہموار

إِذْ هَبُّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝

فَقُلْ مَنْ لَكَ إِلَٰهٌ إِلَّا أَنَا تَزُولُ ۝

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ۝

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ۝

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ۝

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ۝

فَخَشَعَهُ قَتَادَىٰ ۝

فَقَالَ إِنَّا رَبُّكَ الْأَعْلَىٰ ۝

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْإِبْرَةِ وَالْأُولَىٰ ۝

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ۝

مَا أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ۝

رَفَعَ سَمَكَهَا سَمَوَاتِهَا ۝

وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَجْوَ حُجَّتَهَا ۝

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا ۝

(۱) یعنی عساوید بیضا .

کرد^(۱) (۳۰) .

بیرون آورد از زمین آب اورا و چراگاه اورا (۳۱) .

و کوه هارا استوار نمود (۳۲) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۳) .

پس وقتیکه بیاید حادثه بزرگ (یعنی قیامت) (۳۴) .

روزیکه یاد کند آدمی آنچه عمل کرده بود (۳۵) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای هرکه دیدنش خواهد (ثواب یا عقاب متحقق گردد) (۳۶) .

اما کسیکه از حد گذشته باشد (۳۷) .

و برگزیده باشد زندگانی این جهانی را (۳۸) .

پس هر آئینه دوزخ همانست جای او (۳۹) .

و اما کسیکه ترسیده باشد از ایستادن بحضور پروردگار خویش و بازداشته باشد نفس را از شهوات (۴۰) .

پس هر آئینه بهشت همانست جای او (۴۱) .

می پرسند ترا از قیامت کی باشد تحقق آن (۴۲) .

در چه منزلی تو از علم آن (۴۳) .

بسوی پروردگار تست متهای علم آن (۴۴) .

أَخْرَجْنَاهَا مَاءً حَارًّا وَرَعْنَاهَا ۞

وَالْجِبَالِ أَرْسَاهَا ۞

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْفُسِكُمْ ۞

وَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ۞

يَوْمَ يَذَّكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۞

وَبُورِنَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ۞

فَلَمَّا مَنِ ظَلَمَى ۞

وَأَشْرَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا ۞

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ۞

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ۞

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ۞

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۞

فِيمَا نَسَتْ مِنْ ذِكْرِنَا ۞

إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ۞

(۱) مترجم گوید معنی هموار کردن همین ست که میفرماید .

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَخْطُبُهَا ۝

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَأُولَئِكَ غَوْثٌ أَوْ غُصَّةٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝

وَمَا يَذْكُرُكَ إِلَّا فُتًى يَلُفَّى ۝

أَوَيْدُكَ فَنَنْفَعُهُ الْذِكْرَى ۝

أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى ۝

فَأَن تَكُ لَّهُ تَصَدَّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا رَيْحٌ يُفْثَى ۝

وَأَمَّا مَن جَاءَكَ يَسْعَى ۝

وَهُوَ يَخْشَى ۝

فَأَن تَكُ عَنْهُ تُلَاقَى ۝

جزاین نیست که توترساننده ای کسی را
که بترسد از وی (۴۵) .

روزی که ببینند آن را چنانستی که ایشان
درنگ نکرده بودند به دنیا مگر یک وقت
شام یایک وقت صبحی که پیش از آن
بود (۴۶) .

سوره عبس مکی است و آن چهل
و دو آیت و یک رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

روترش کرد و اعراض نمود (۱) .

بسبب آنکه بیامد پیش او نابینا (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا شاید وی پاک
می شد (۳) .

یا پندمی شنید پس نفع میدادش آن
پند شنیدن (۴) .

اما کسی که توانگر ست (۵) .

پس تو بسوی او اقبال می کنی (۶) .

وزیان نیست بر تو در آن که پاک نه شود
(۷) .

و اما کسی که بیامد پیش تو شتابان (۸) .

و از خدای خود ترسان (۹) .

پس توازوی غفلت میکنی (۱۰) .

(۱) نابینائی از فقراء صحابه بمجلس آنحضرت صلی الله علیه وسلم درآمد
و بسوالهای مکرر تشویش داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آنحالت به
دعوتِ اشراف عرب مشغول بودند پس آنرا مکروه داشتند و اعراض نمودند
خدای تعالی بر خلق عظیم دلالت فرمود .

كَلَّا إِنَّمَا تَدْكُرُ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

يَأْتِيهِمْ سَفَرَةٌ ۝

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝

قِيلَ لِلْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ۝

مِنْ أَتَىٰ مَعَىٰ خَلْقَهُ ۝

مِنْ لَّدُنْهُ خَلْقَهُ فَتَدَارَكُ ۝

ثُمَّ السَّيْلُ يَنْشَرُهُ ۝

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝

كَلَّا لَأَنفِضَنَّ أَمْرَهُ ۝

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۝

أَكَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝

فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝

وَعَبَبًا وَنَضْبًا ۝

نَی نَی، هرائنه این آیاتِ قرآن پندست
(۱۱) .

پس هر که خواهد یاد کند قرآن را (۱۲) .
هرائنه آیاتِ قرآن ثبت است در نامه های
گرامی (۱۳) .

بلند قدر پاك کرده شده (۱۴) .
به دست های نویسندگان (۱۵) .
بزرگ منش نیکو کردار^(۱) (۱۶) .
لعنت کرده شد آدمی را چقدر ناسپاس
ست (۱۷) .

خدا از چه چیز آفریدش (۱۸) .
از نطفه منی آفریدش پس اندازه معین
کردش (۱۹) .

بازراه برآمد آسان نمودش (۲۰) .
باز بمیراندش پس درگور کردش (۲۱) .
باز وقتیکه خواست زنده ساختش (۲۲) .
نی نَی، بعمل نیاورد آنچه فرمودش
(۲۳) .

پس باید که درنگرد آدمی بسوی طعام
خود (۲۴) .

بسوی آنکه ماریختیم آب را ریختنی
(۲۵) .

باز شگافتیم زمین را شگافتنی (۲۶) .
پس رویانیدیم در آن زمین دانه را (۲۷) .
وانگورو سبزی هارا (۲۸) .

(۱) یعنی فرشتگان از لوح نقل می کنند .

وَزَيْتُونًا وَعَلَةً ۝

وَحَدَائِقَ غُلَبًا ۝

وَنَاقِلَةً وَأَنَابًا ۝

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنعَامِكُمْ ۝

فَإِذَا جَاءَتْ السَّاعَةُ ۝

يَوْمَ يُفْعَلُ السَّرُّ مِنْ آخِرِهِ ۝

وَأَمَّهُ وَأَيُّمُهُ ۝

وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ۝

لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝

صَاحِلَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝

تَرَاهُمْ قَائِمَةٌ ۝

أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ۝

. وزیتون راودرختان خرمارا (۲۹) .

. وباغهارا که درختان بسیاردارد (۳۰) .

. ومیوه و علف دواب را (۳۱) .

. برای منفعت شما وچهار پایان شما (۳۲) .

. پس وقتیکه بیاید آوازسخت (۳۳) .

. روزیکه بگریزد مردازبرادر خود (۳۴) .

. وازمادر خود ووازپدرخود (۳۵) .

. واززن خود و فرزندان خود (۳۶) .

. هر مردی را ازایشان آن روز شغلیست که

. کفایت میکندش (۳۷) .

. یکپاره چهره ها آن روز روشن باشد

. (۳۸)

. خندان و شادان باشد (۳۹) .

. ویکپاره چهره ها آنروز برآن غبار باشد

. (۴۰)

. غالب آید بروی تاریکی (۴۱) .

. این جماعت ایشانند کافران بدکاران

. (۴۲)

سوره تکویر مکی است و آن بیست
و نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۝

وَرَأَى النَّجْمُ انْكَدَرَتْ ۝

فَلَا الْبَالُ مُبْدَرَتْ ۝

وَرَأَى الْعِشَاءُ عُطِّلَتْ ۝

وَرَأَى الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۝

. بنام خدای بخشاینده مهربان .

. وقتیکه خورشید پیچیده شود (۱) .

. ووقتیکه ستارها تیره شوند (۲) .

. ووقتیکه کوه ها روان کرده شوند (۳) .

. ووقتیکه ماده شتران باردارارامعطل

. گذاشته شود (۴) .

. ووقتیکه جانوران وحشی را جمع کرده

شود (۵) .	وَإِذَا الْبِحَارُ رُجِرَتْ ۝
و وقتیکه دریاها را مثل آتش افروخته شود (۶) .	وَإِذَا الْغُفُورُ رُجِمَتْ ۝
و وقتیکه ارواح را با جساد جمع کرده شود (۷) .	وَإِذَا الْمَوْدَةُ سُيِّتَتْ ۝
و وقتیکه دختری را که زنده درگور کرده بودند پرسیده شود (۸) .	يَأْتِي ذَنْبٌ يُكَلِّتُ ۝
بکدام گناه کشته شد (۹) .	وَإِذَا الصُّحُفُ تُنشَرَتْ ۝
و وقتیکه نامه های اعمال کشاده شوند (۱۰) .	وَإِذَا السَّمَاءُ تُشِطُّ ۝
و وقتیکه آسمان را پوست برکنده شود ^(۱) (۱۱) .	وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ۝
و وقتیکه دوزخ برافروخته شود (۱۲) .	وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنشِلَتْ ۝
و وقتیکه بهشت رانزدیک ساخته شود (۱۳) .	عَلِمْتُ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرْتُ ۝
بداند هر شخص آنچه حاضر ساخته است (۱۴) .	فَلَا أَقِيمُ بِالْحَقِّ ۝
پس قسم میخورم بستاره های بازگردنده (۱۵) .	أَجْوَادُ الْكَلْبِ ۝
سیر نماینده غائب شونده ^(۲) (۱۶) .	وَالْإِيلُ إِذَا عَصَسَ ۝
و قسم به شب چون باز گردد (۱۷) .	وَالصَّبِيرُ إِذَا تَنَفَّسَ ۝
و قسم به صبح چون بدمد (۱۸) .	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝
هر آئینه این قرآن گفتار فرستاده ای است	

(۱) یعنی سرخ شود مانند برّه که پوست او سلخ کرده باشند .

(۲) مترجم گوید زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد پنج ستاره متحیره اند چون سیر کرده بمقامی رسند از آن بازمی گردند و بمقامی که طی کرده بودند اقبال نمایند چون وقت قرآن آید غائب شوند والله اعلم .

گرامی قدر (۱۹) .

صاحب توانائی باوقار نزد خداوند عرش
(۲۰) .

فرمانبرداری کرده شده در ملکوتِ آسمان
متصف بامانت (۲۱) .

نیست این یارِ شمادیوانه (۲۲) .

وهرآئینه یارِ شمادیده بود آن فرشته را
بکرانه ظاهر آسمان (۲۳) .

و نیست یارِ شمابر علم پنهان بخل کننده
(۲۴) .

و نیست قرآن گفتار شیطان رانده شده
(۲۵) .

پس کجامیروید (۲۶) .

نیست قرآن مگر پند عالمهارا (۲۷) .

برای هرکه از زمره شما بخواد که
راست کردار شود (۲۸) .

و نمی خواهید مگر وقتیکه بخواد خدا
پروردگار عالم ها (۲۹) .

سوره انفطار مکی است و آن نوحه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتیکه آسمان بشگافد (۱) .

و وقتیکه ستارگان از هم بریزد (۲) .

و وقتیکه دریاها روان کرده شود بنهایت
شدت (۳) .

و وقتیکه گور هارا شگافته شود (۴) .

بداند هر نفسی آنچه فرستاده بود و آنچه
باز پس گذاشته بود (۵) .

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿١٠﴾

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿١١﴾

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿١٣﴾

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿١٤﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيزٍ ﴿١٥﴾

فَأَيُّ نَذْرٍ هَبُونِ ﴿١٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَوِيَعَهُ ﴿١٨﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾

عَلَيْتُمْ نَفْسٌ مَّا قَلَّمْتُمْ وَأَكْرَمْتُمْ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۝

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ۝

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ۝

كَلَّا بَلْ تَكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ۝

وَلَا عَلَيْنَا الْخُفْيُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۝

إِنَّ الْأَوَّلَ لَكُنِّي نَعِيمٌ ۝

وَأَنَّ الْفُتَى لَكُنِّي جَنِيمٌ ۝

يَصُوتُهَا يَوْمَ الدِّينِ ۝

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ۝

لَهُمْ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ۝

يَوْمَ لَا تَنفَعُكَ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَهِدٍ بِلَهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ۝

ای آدمی چه چیز فریفت ترا به پروردگار
بزرگوار تو (۶) .

آنخدای که بیافرید ترا پس درست اندام
کرد ترا پس معتدل قامت کرد ترا (۷) .

در هر صورتی که خواست ترکیب داد ترا
(۸) .

نئی نئی، بلکه دروغ می شمیرد جزای
اعمال را (۹) .

وهر آئینه بر شما گماشته شده اندنگاهبانان
(۱۰) .

نویسندگان گرامی قدر (۱۱) .

میدانند آنچه می کنید (۱۲) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۱۳) .

وهر آئینه گناهکاران در دوزخ باشند (۱۴) .

در آیند به دوزخ روز جزای اعمال (۱۵) .

و نباشند از آن جا غائب شده (۱۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا ای آدمی که
چیست روز جزا (۱۷) .

باز (میگوئیم) چه چیز مطلع ساخت ترا
که چیست روز جزا (۱۸) .

روز یست که نتواند هیچکس برای
هیچکس هیچ فائده رسانیدن و فرمان آن
روز خدارا باشد (۱۹) .

سوره مطففین مکی است و آن سی
وشش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای بر حقوق مردم کاهندگان (۱) .

الَّذِينَ إِذَا اتَّالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿۲﴾

وَإِذَا كَانُوا لَهُمْ أَوْذَاقًا وَهُمْ يَغِيرونَ ﴿۳﴾

الَّذِينَ أُوتُوا مِنَ الْإِسْلَامِ أَكْثَرُ مِمَّنْ أُوتُوا ﴿۴﴾

يَوْمَ عَظِيمٍ ﴿۵﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَعِيرٍ ﴿۷﴾

وَمَا أَذْرَكَ مَا سَجَدُوا ﴿۸﴾

كِتَابٌ مُزْمَرٌ ﴿۹﴾

وَلَيْلٌ يُومَدُ فِيهَا الْمُكَذِّبِينَ ﴿۱۰﴾

الَّذِينَ يَكْذِبُونَ بِبُيُوتِهِمْ ﴿۱۱﴾

وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿۱۲﴾

إِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِ أَوْهَانٌ كَثِيرٌ ﴿۱۳﴾

كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿۱۴﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ﴿۱۵﴾

سُئِلُوا لِمَ جَاءُوا ﴿۱۶﴾

آنانکه چون برای خود پیمانه از مردمان
به سختی تمام بگیرند (۲) .

و چون خواهند که پیمانه بدهند ایشانرا
یاسنجیده بدهند ایشان را زیان رسانند
(۳) .

آیا نمیدانند این جماعت که ایشان
برانگیخته خواهند شد (۴) .
در روز بزرگ (۵) .

روزیکه ایستاده شوند مردمان پیش
پروردگار عالم ها (۶) .
حقا هر آئینه نامه اعمال گنهگاران داخل
شود درسجین (۷) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
سجین (۸) .
کتابیست نوشته شده (۹) .

وای آن روزدروغ شمارندگان را (۱۰) .
آنانکه به دروغ نسبت میکنند روز جزارا
(۱۱) .

و دروغ نمی شمرَد آن را مگر هرستمگار
گنهکار (۱۲) .

چون خوانده شود بروی آیات ما گوید
افسانه های پیشینیان ست (۱۳) .

هرگز، بلکه زنگ بسته است بردل های
ایشان آنچه می کردند (۱۴) .

نَی نَی، هر آئینه ایشان ازدیدار پروردگار
خویش آنروز محجوب باشند (۱۵) .

بازهر آئینه ایشان درآیندگان دوزخ باشند
(۱۶) .

باز گفته شود ایشان را اینست آنچه شما
آنرا دروغ شمردید (۱۷) .

حقا هر آئینه نامه اعمال نیکوکاران داخل
شود در علیین (۱۸) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
علیون (۱۹) .

کتابیست نوشته شده (۲۰) .

که حاضر شوند نزدیک آن مقربین بارگاه
الهی (۲۱) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۲۲) .
بر تخته‌نانشسته نظر میکنند بهر جانب
(۲۳) .

بشناسی در چهره های ایشان تازگی
نعمت (۲۴) .

نوشانیده شود ایشان را از شراب خالص
(۲۵) .

سر به مهر مگر بجای موم مهر او مشک باشد
و بهمین شراب پاک باید که رغبت کنند
رغبت کنندگان (۲۶) .

و آمیختنی آن از آب تسنیم باشد (۲۷) .
(مراد میدارم) چشمه ای که می نوشند
از آن مقربین خدا (۲۸) .

هر آئینه گنه گاران به مسلمانان می خندیدند
(۲۹) .

و چون میگذشتند بمسلمانان بایکدیگر
چشم میزدند حقارت کرده (۳۰) .

و چون باز می گشتند باهل خانه خود
باز می گشتند شادمان شده (۳۱) .

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿۱۷﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْإِبْرَارِ لَئِيَّ عَلَيْنِ ﴿۱۸﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلَيْنَا ﴿۱۹﴾

كِتَابٌ مُرْقُومٌ ﴿۲۰﴾

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۱﴾

إِنَّ الْإِبْرَارَ لَئِيَّ نَجِيمٍ ﴿۲۲﴾

عَلَى الْأَرْوَاحِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۳﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿۲۴﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مُمْتَمٍ ﴿۲۵﴾

خِمْمُهُمْ وَسُكُوتٌ فِي ذَلِكَ فَيَتَنَاوَسُ
الْمُتَنَفِّسُونَ ﴿۲۶﴾

وَمَزَاجُهُمْ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۷﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۸﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿۲۹﴾

وَإِذَا آمَنُوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿۳۰﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿۳۱﴾

و چون میدیدند مسلمانان رامیگفتند
هر آئینه ایشان گمراهانند (۳۲) .

و نگاهبانان فرستاده نه شده بودند
بر سر مسلمانان (۳۳) .

پس امروز مسلمانان بر کافران میخندند
(۳۴) .

بر تخت هانشسته نظر میکنند بهر جانب
(۳۵) .

آیا جزاداده شد کافران را بحسب آنچه
میکردند (۳۶) .

سوره انشقاق مکی است و آن بیست
و پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه آسمان بشگافد (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را آسمان
سزاوار گوش کردن ست (۲) .

و قتیکه زمین کشیده شود (۳) .

و بیرون اندازد آنچه در آن باشد و خالی
شود^(۱) (۴) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را و زمین
سزاوار گوش کردن ست (یعنی حساب
روز آخرت بودنی ست) (۵) .

ای آدمی هر آئینه تو کار کننده ای تاملات
پروردگار خود بکوشش تمام پس ملاقات
خواهی کرد با پروردگار خود (۶) .

وَإِذَا أَوْفَعُمُ الْقَوَائِي هَؤُلَاءِ لَصَّاتُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ﴿۳۳﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿۳۴﴾

عَلَى الْأَرْبَابِ يُنْظَرُونَ ﴿۳۵﴾

مَنْ ثُوبَ الْكُفَّارِ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿۱﴾

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿۲﴾

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿۳﴾

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿۴﴾

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿۵﴾

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِرٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًّا حَافِلِيئِهِ ﴿۶﴾

(۱) یعنی اموات را بپرتابد واللہ اعلم .

پس اما هر که داده شد اورانامه اعمال
اوبدست راستش (۷) .

پس باوحساب کرده شود حساب آسان
(۸) .

وبازگردد بسوی اهل خانه خود شادمان
شده (۹) .

واما هر که داده شد اورانامه اعمال اواز
پس پشتش (۱۰) .

پس یاد خواهد کرده لاک را (۱۱) .

ودر خواهد آمد به دوزخ (۱۲) .

هر آئینه اوبود به دنیا در اهل خانه خود
شادمان (۱۳) .

هر آئینه گمان کرده بود که رجوع نه کند
بسوی خدایتعالی (۱۴) .

آری (رجوع کردن متحقق ست) هر آئینه
پروردگار اوبود باحوال اوبینا (۱۵) .

پس سوگند میخورم بسرخی کناره آسمان
اول شب (۱۶) .

وقسم میخورم بشب و آنچه شب آنرا جمع
کرده است (۱۷) .

وقسم میخورم بماء چون تمام شود (۱۸) .

خواهید رسید بحالی بعد حالی^(۱) (۱۹) .

پس چیست این کافران را که ایمان نمی
آرند (۲۰) .

و چون خوانده شود برایشان قرآن سجده

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِرَبِّهِ ۝۱

فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حَسَابًا يَسِيرًا ۝۲

وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝۳

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَأَاهُ ظَهْرًا ۝۴

فَسَوْفَ يَدْعُو بُرُورًا ۝۵

وَيَصِلُ سَعِيرًا ۝۶

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝۷

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَخُورَ ۝۸

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝۹

فَلَا أُفْسِرُ يَا شُعْبَقُ ۝۱۰

وَالْكَيْلُ وَمَا وَسَىٰ ۝۱۱

وَالْقَمَرُ إِذَا اتَّسَقَ ۝۱۲

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝۱۳

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۱۴

وَإِذَا نُرِيَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يُجِدُونَهُ ۝۱۵

(۱) یعنی هول موت بعد ازان سوال منکرونکیر بعد ازان حشر و حساب و مرور بر
صراط بعد ازان دوزخ یا بهشت والله اعلم .

نمی کنند (۲۱) .

بلکه این کافران دروغ می شمردند (۲۲) .
و خدادادان ترست بآنچه دردل خودنگاه
میدارند (۲۳) .

پس خبرکن ایشان را بعذاب درد دهنده
(۲۴) .

لیکن آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان راست مزدبی نهایت
(۲۵) .

سوره بروج مکی است و آن بیست و دو آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بآسمان دارای برجها^(۱) (۱) .
و قسم به روز موعود^(۲) (۲) .
و قسم به روزیکه در هفته^(۳) حاضر میشود
(۳) .

هلاک کرده شدند اهل خندق ها (۴) .
از قسم آتش دارای هیزم بسیار (۵) .
و قتیکه ایشان برکناره آن خندق ها نشسته
بودند (۶) .

و ایشان بآنچه میکردند بامسلمانان حاضر
بودند (۷) .

و عیب نکردند از ایشان مگر این خصلت

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٣﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

ثُمَّ انْصَبِ الْأَخْنَادُ ﴿٤﴾

الْثَّارِ ذَاتِ الْوُجُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

(۱) یعنی برج دوازده گان .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی روز جمعه و قسم بروزیکه حاجیان بآنروز حاضر میشوند یعنی روز عرفه
هر آئینه مجازات متحقق ست .

را که ایمان آرند بخدا غالب ستوده کار
(۸) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین
وخدا بر همه چیز مطلع ست^(۹) .

هرآئینه آنانکه عقوبت کردند مردان
مسلمانان را وزنان مسلمانان را بازتوبه نه
نمودند پس ایشان راست عذاب دوزخ
وایشان راست عذاب سوختن^(۱۰)

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشانراست بوستانها
میرودزیر آن جویها اینست پیروزی بزرگ
(۱۱) .

هر آئینه گرفتِ پروردگارتو سخت ست
(۱۲) .

هرآئینه اوآفرینش نو میکند و آفرینش
دوباره میکند^(۱۳) .

واوست آمرز گاردوستدار^(۱۴) .
او خداوند عرش گرامیقدرست^(۱۵) .
بسیار کننده است هرچیزی را که خواهد
(۱۶) .

آیاآمده است به توخبر لشکر ها^(۱۷) .
که فرعون و ثمودباشند^(۱۸) .

بلکه کافران دردروغ شمردن اند^(۱۹) .
و خدا از گردا گرد ایشان گیرنده

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ كَفَرُوا
فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ②

إِنَّ الَّذِينَ اسْتَوْاعُوا الصِّلَاتِ لَهُمْ جَذَبٌ عَجْوِي مِنْ
نَحْوِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ③

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ④

إِنَّهُ هُوَ يُدِي وَيُعِيدُ ⑤

وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ⑥

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ⑦

فَعَالٌ لَمَّا يُرِيدُ ⑧

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ⑨

فِرْعَوْنُ وَثَمُودُ ⑩

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ⑪

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ⑫

(۱) مترجم گوید پادشاهی جباری رعیت خودرا تکلیف کفر کرد و چون کافر نشدند
خندقهارا باتش پر کرد و ایشانرا باتش افگند خدای تعالی آن آتش را بر پادشاه وهم
نشینان او مسلط ساخت تااز خندق پریده همه را پاک بسوخت والله اعلم .

است (۲۰) .

بلکه این قرآن گرامیقدرست (۲۱) .

نوشته شده در لوح محفوظ (۲۲) .

سوره طارق مکی است و آن هفده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بآسمان و قسم بچیزیکه وقت شب
پدیدمی آید (۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چه
چیزبوقت شب پدید آینده است (۲) .

آن ستاره درخشنده است (۳) .

نیست هیچ شخص مگر بروی فرشته
نگهبانی کننده است (۴) .

پس باید که ببیند آدمی ازچه چیز آفریده
شده (۵) .

آفریده شده است ازآب جهنده (۶) .

که برمی آید از میان پشت (مرد)
واستخوان های سینه (زن) (۷) .

هرآئینه خدا بردیگر بار آفریدن آدمی
تواناست (۸) .

روزیکه امتحان کرده شود ضمیر های
مردمانرا (۹) .

پس نباشد آدمی را طاقتی ونباشد نصرت
دهنده (۱۰) .

قسم بآسمان خداوند باران (۱۱) .

وقسم بزمین صاحب شگافتن^(۱) (۱۲) .

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ۝

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝

النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّنَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۝

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مَخْلُوقٌ ۝

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۝

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۝

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۝

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ۝

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ۝

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۝

(۱) یعنی تادانه بیرون آید .

إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ۝

وَمَا هُوَ إِلَّا هَزْلٌ ۝

إِنَّمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝

وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝

فَتَهْلِكُ الْكُفْرَانُ أَهْلُهُمْ رَوَيْدًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝

الَّذِي خَلَقَ قَسْوَى ۝

وَالَّذِي تَكَدَّرَ فَهَدَى ۝

وَالَّذِي أَوْرَثَ الْمَرْعى ۝

فَجَعَلَهُ عَظَاؤُهَا ۝

سَمْعًا ۝ فَلا تَسْمَعُ ۝

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝

هرآئینه قرآن سخن واضح ست (۱۳) .

و نیست قرآن سخن بیهوده (۱۴) .

هرآئینه کافران بداندیشی میکنند یکطور

بداندیشی کردنی (۱۵) .

ومن نیز تدبیر میکنم یکطور تدبیر

کردنی (۱۶) .

پس مهلت ده کافران را فروگذار ایشان

رانندگی (۱۷) .

سوره اعلیٰ مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بیایکی یادکن نام پروردگار بزرگوار خود را

(۱) .

آنکه بیافرید پس درست اندام کرد (۲) .

و آنکه اندازه کرد پس راه نمود (۳) .

و آنکه برآورده گیاه تازه را (۴) .

باز ساخت آت را خشک شده سیاه گشته

(۵) .

قرآن تعلیم خواهیم کرد ترا پس فراموش

نخواهی کرد (۶) .

مگر آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا

میداند آشکار و پنهان را (۷) .

(۱) و این وعده روز بدر متحقق شد .

(۲) یعنی جمیع مخلوقات را اندازه کرده بحسب آن اندازه در مخلوقات تصرف فرمود تا همان

صورت بر روی کار آمد پس این تصرف را بهدایت تعبیر فرمود والله اعلم .

(۳) مترجم گوید فراموش گردانیدن این آیت از خاطر مبارک آن حضرت صلی الله علیه

وسلم نوعی از نسخ ست والله اعلم .

وَتَوْفِيقِ خَوَاهِيمِ دَادَتْرَا بِمَعْرِفَتِ شَرِيعَتِ
آسان (۸) .

پس پندیده ا گرسود کند پنددادن (۹) .

پند خواهد گرفت هر که می ترسد (۱۰) .

واجتناب می کنند از آن پندبدبخت ترین
مردمان (۱۱) .

آنکه خواهد درآید بآتش بزرگ (۱۲) .

باز نمیرد آنجا ونه زنده باشد (۱۳) .

هرآئینه رستگار شد هر که پاک شد (۱۴) .
ویاد کرد نام پروردگار خود را پس نماز
گذارد (۱۵) .

بلکه اختیار میکنید زندگانی این جهان را
(۱۶) .

وآخرت بهترست وپاینده تر (۱۷) .

هرآئینه این مقدمه مذکور بود در
صحیفه های نخستین (۱۸) .

صحیفه های ابراهیم و موسی (۱۹) .

سوره غاشیه مکی است و آن بیست
و شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا آمده است به تو خبر قیامت (۱) .

يك عده چهره ها آنروز خوار باشند (۲) .

کار کننده محنت کشنده باشند (۳) .

درآیند بآتش افروخته شده (۴) .

آب نوشانیده شوند از چشمه نهایت
گرم (۵) .

نباشد ایشانرا هیچ طعامی مگر از ضریع
(۶) .

وَيَذَرُكَ الْيَمْرُؤُ ۝

فَذَرُّوا نَفْعَتِ الرَّحْمٰنِ ۝

سَيَذَرُكَ مَنْ يَتَّبِعُ ۝

وَيَتَّبِعُهَا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ۝

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۝

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَىٰ ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ۝

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ لِّمَنِ ۝

إِنَّ هَذَا الْقَوْمَ الضَّالُّونَ ۝

صُفِّىٰ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوسٰى ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ ۝

وَجُودُهُ يُومِدُ خَاشِعَةً ۝

عَالِيَةً نَّاصِبَةً ۝

تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ۝

تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اِنْبِيَا ۝

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ صَرِيْعٍ ۝

لَا يُسِينُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ①

وَجُوعًا يَوْمَئِذٍ ثَاعِمَةً ②

لِسَعْيِهَا رَاضِيَةً ③

فِي حَاقٍ عَالِيَةٍ ④

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَهْفَئِةً ⑤

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑥

فِيهَا سُرُورٌ مُرْفُوعَةٌ ⑦

وَأَجْوَابٌ مُوَضُّوعَةٌ ⑧

وَتَنَمَارِقٌ مَصْفُوفَةٌ ⑨

وَنَدَائِلُ مُبْتُوَةٌ ⑩

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْآيِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ⑪

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ⑫

وَالِى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ⑬

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ⑭

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ⑮

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ⑯

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ⑰

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ⑱

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ⑲

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ⑳

که فربه نکند و دفع گرسنگی نه نماید^(۱)
(۷) .

يك عده چهره ها آتروز تازه باشند (۸) .

به سعی خود رضا مند شده باشند (۹) .

در بهشت عالی (۱۰) .

نه شنوی آنجا هیچ سخن بیهوده (۱۱) .

در آن جاجشمه روان باشد (۱۲) .

در آن جاتخت های بلند باشد (۱۳) .

و کوزه های نهاده شده (۱۴) .

وبالشیهای برابر یکدیگر گذاشته (۱۵) .

و فرش های نفیس پهن کرده (۱۶) .

آیانه می نگرند بسوی شتران چگو نه

آفریده شدند (۱۷) .

وبسوی آسمان چگونه برداشته شد (۱۸) .

وبسوی کوه ها چگونه برافراشته شد

(۱۹) .

وبسوی زمین چگونه پهن کرده شد (۲۰) .

پس پندده جزاین نیست که توپند

دهنده ای (۲۱) .

نیستی برایشان گماشته شده (۲۲) .

لیکن هر که روبرگرداند و کافر شود (۲۳) .

پس عذاب کندش خدا به عقوبت بزرگ

(۲۴) .

هر آئینه بسوی ماست رجوع ایشان (۲۵) .

باز هر آئینه بر ماست حساب ایشان (۲۶) .

(۱) ضریع نام گیاه خاردارست .

سوره فجر مکی است و آن سی آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ
 وَلَيَالٍ عَشْرٍ
 وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ
 وَالْأَيْلِ إِذَا يَنْسِرُ
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَبْرِ
 أَلَمْ تَكُنْ فَعَلٌ رَبُّكَ يَعَادُ
 إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ
 الَّتِي لَمْ يُخَلِّقْ مِثْلَهَا فِي الْبِلَادِ
 وَشَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَيَا لَنَادِ
 وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ
 الَّذِينَ طَعَنُوا فِي الْبِلَادِ
 فَأَكْرَمُوا فِيهَا الْفَسَادَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم بصبح (۱) .
 و شب های ده گانه (۱) (۲) .
 و قسم بجفت و طاق (۲) (۳) .
 و قسم به شب چون روان شود (۴) .
 آیادرین مقدمه سوگندی معتبر هست
 صاحب خرد را (۳) (۵) .
 آیا ندیدی که چگو نه معامله کرد
 پروردگار تو با قوم عاد (۶) .
 ارم خداوندان قدهای بلند (۷) .
 که آفریده نشده است مانند آن در شهرها
 (۸) .
 و چگونه معامله کرد با قوم ثمود که
 تراشیده بودند سنگهای بزرگ را در وادی
 قری (۹) .
 و چگونه معامله کرد با فرعون صاحب
 میخها (۴) (۱۰) .
 همه این جماعتها آنانکه سرکشی کردند
 در شهرها (۱۱) .
 پس بسیار بعمل آوردند در آنجا فساد را
 (۱۲) .

(۱) یعنی عشره ذوالحجه .

(۲) یعنی بعض نماز جفت ست و بعض طاق .

(۳) که خدا جز ادهنده بندگان است بر اعمال ایشان .

(۴) یعنی به چهار میخ بسته عقوبت میکرد .

قَصَبَ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿۱۳﴾

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿۱۴﴾

فَإِنَّمَا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ ۖ وَنَعَّمَهُ ۖ
فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿۱۵﴾

وَإِنَّمَا إِذَا ابْتَلَاهُ فَقَدَّرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۖ فَيَقُولُ رَبِّي
أَمَّانٌ ﴿۱۶﴾

كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ﴿۱۷﴾
وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْيَسْكِينِ ﴿۱۸﴾

وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثُ أَكْلًا لَمًّا ﴿۱۹﴾

وَيُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿۲۰﴾

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿۲۱﴾

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿۲۲﴾

پس بریخت بر سرایشان پروردگار تویک
دفعه عذاب (۱۳) .

هرآئینه پروردگار توبه کمین‌گاه است
(۱۴) .

پس اما آدمی چون امتحان کندش
پروردگار او پس گرامی کندش و نعمت
دهدش پس گوید پروردگار من گرامی
ساخت مرا (۱۵) .

و اما چون امتحان کندش پس تنگ سازد
بروی رزق وی را گوید پروردگار من
حقارت کرد مرا (۱۶) .

هرگز، بلکه گرامی نمیدارید یتیم را (۱۷) .
ویکدیگر را رغبت نمیدهید بر طعام دادن
فقیر (۱۸) .

و میخورید مال میراث را خوردن
بسیار^(۱) (۱۹) .

و دوست میدارید مال رادوست داشتن
بسیار^(۲) (۲۰) .

نئی نئی، چون پست کرده شود بلندی
زمین را پست کردن بعد پست کردن^(۳)
(۲۱) .

و بیاید پروردگار تو و بیایند فرشتگان
صف صف شده (۲۲) .

(۱) یعنی زنان و یتیم نراحق ایشان نمید هید وحق ایشان را بمال خود جمع می کنید .

(۲) یعنی اسباب اکرام الهی در اکرام یتیم واطعام مسکین ست آنرا می باید کردوشما باین
صفت هستید که یتیمان راحق ایشان نمی دهید وحق ایشانرا بمال خود جمع میکنید .

(۳) یعنی جبال و اتلال را باسائر ارض برابر کرده شود .

و آورده شود آنروز دوزخ را، آنروز یادکند آدمی و کجا باشد اورانفع آن یادکردن (۲۳) .

گوید ای کاش من می فرستادم عمل نیک برای این زندگانی جاودانی خویش (۲۴) .

پس آنروز عقوبت نکند مانند عقوبت خدا هیچکس (۲۵) .

و بزنجیر نبندد مانند بستن او هیچکس (۲۶) (۱) .
(گفته شود روح مومن را وقت مرگ) ای نفس آرام گیرنده (۲۷) .

باز گرد بسوی پروردگار خویش تو خوشنود شده و از تونیز خوشنود گشته (۲۸) .

پس درآی بزمرة بندگان خاص من (۲۹) .
و درآی به بهشت من (۳۰) .

سوره بلد مکی است و آن بیست آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم باین شهر (یعنی مکه مبارک) (۱) .

و توحلال خواهی شد باین شهر (۲) (۲) .
و قسم میخورم بزاینده و بهرچه زاده است (۳) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در مشقت (۴) (۴) .

وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ
وَأَنَّهُ لَئِيْلٌ ذَاكِرٌ ﴿٣٠﴾

يَقُولُ لَيْسَ بِي قَدَمٌ لَّيَالِي ﴿٣١﴾

يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٣٢﴾

وَلَا يُؤْثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٣٣﴾
يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٣٤﴾

أَرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَُّرْوِيَّةً ﴿٣٥﴾

فَادْخُلْ فِي عِبْدِي ﴿٣٦﴾

وَادْخُلْ جَنَّتِي ﴿٣٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَأَقْسِمُ بِهَذَا الْبَكْدِ ﴿١﴾

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَكْدِ ﴿٢﴾

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾

(۱) بوجهی واقع شود که هیچ کس غیر او بر آن قادر نیست والله اعلم .

(۲) یعنی تراقتال در مکه حلال خواهد شد .

(۳) یعنی آدم و جمیع ذریه او .

(۴) یعنی عادت آدمی ست که بقوت خود فخر کند و نه بیند که چه قدر ناتوانی ها =

آیا گمان می کند آدمی که قادر نه شود
بروی هیچکس (۵) .

میگوید خرج کردم مال تو بر تو (۶) .
آیامی پندارد که ندیده است او را
هیچکس (۷) .

آینیا فریده ایم برای اود و چشم را (۸) .
وزبان را و دلب را (۹) .
ودلالت کردیم او را بر دوراه (۱۰) .
پس در نیامد گزرگاه سخت (۱۱) .
وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
گزرگاه سخت (۱۲) .

خلاص کردن برده (۱۳) .
یاطعام دادن بروز گرسنگی (۱۴) .
یتیم صاحب قرابت را (۱۵) .
یافقیر صاحب خاکساری را (۱۶) .
بعد از آن باشد از آنانکه ایمان آوردند
و بایکدیگر وصیت کردند به شکیبائی
و بایکدیگر وصیت کردند به شفقت
بر خلق خدا (۱۷) .

این جماعت ایشانند اهل نیک بختی (۱۸) .
و آنانکه کافر شدند بآیات ما ایشانند اهل
بدبختی (۱۹) .

برایشان آتشی گماشته شود از هر جهت
گرد آورده شده (۲۰) .

أَيَسُّبُ أَنْ لَنْ يَقْدَرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑤

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا يُبْدَى ⑥

إَيَسُّبُ أَنْ لَمْ يَرَوْهُ أَحَدٌ ⑦

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑧

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑨

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ⑩

فَلَا اقْصِرْ الْعَبَّةَ ⑪

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَبَّةُ ⑫

فَأَنْ رَقَبَةً ⑬

أَوْ أَطْعَمُنِي يَوْمَ ذِي سَعْفَةٍ ⑭

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ⑮

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ⑯

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْقَصْرِ وَتَوَاصَوْا

بِالْمَرْحَةِ ⑰

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ ⑱

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الشِّمَّةِ ⑲

عَلَيْهِمْ نَارُ مُوقَدَةٍ ⑳

= میکشد و نیز ببذل مال فخر کند و نمی داند که خدا اورا می بیند که بغایت حقیر و
بخیل ست .

(۱) یعنی خیر و شر .

(۲) یعنی بحقیقت قوت آنست که این اعمال بجآرد .

سوره شمس مکی است و آن یانزده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ①

وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ②

وَالنَّجْمُ إِذَا جَدَّهَا ③

وَالْأَبْلَاقُ إِذَا يَغْشَاهَا ④

وَالسَّيِّءُ وَمَا بَدَّهَا ⑤

وَالْأَرْضُ وَمَا طَحَّهَا ⑥

وَالنَّفْسُ وَمَا سَوَّاهَا ⑦

فَأَنبَأَهَا أَفْجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ⑧

فَدَّأَلَهَا مَنَ زَكَّاهَا ⑨

وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا ⑩

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ⑪

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ⑫

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬

فَكَذَّبُوهُ فَعَبَّوْهَا فَفَسَدَا عَلَيْهِمْ رُءُوسُهُمْ يَذَّابُهُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به خورشید و روشنی او (۱) .

و قسم بماء چون ازپی آفتاب درآید^(۱)
(۲) .

و قسم بروز چون نمایان کند آفتاب را (۳) .

و قسم به شب چون بپوشاند آفتاب را (۴) .

و قسم باسماں و بناکردنِ خدااورا (۵) .

و قسم بزمین و هموار ساختنِ خدااورا (۶) .

و قسم به نفس آدمی و درست اندام نمودنِ خدااورا (۷) .

پس انداخت خدا دردلش شناخت گناه
اورا و تقوای اورا (۸) .

هرآئینه رستگارشد هرکه پاک ساخت
نفس را (۹) .

وهرآئینه زیانکار شده که باسفل
السافلین بردانرا (۱۰) .

دروغ شمردند قوم ثمود بسبب سرکشی
خود (۱۱) .

و قتیکه برخاست بدبخت ترین آن قوم
(۱۲) .

پس گفت ایشانرا پیغامبر خدا بگذارید ماده
شتریرا که آفریده است و متعرض نشوید
آب خوردنِ اورا (۱۳) .

پس دروغگو شمردند پیغامبررا پس

(۱) یعنی شب چهاردهم .

فَسَوَّيْهَا ۞

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۝

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَىٰ ۝

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝

إِنْ سَعَيْتُمْ لَشَفَىٰ ۝

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝

وَصَدَقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝

فَسَيَّرَهُ لَلْغُيُرَىٰ ۝

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ۝

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۝

فَسَيَّرَهُ لَلْعُصْرَىٰ ۝

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ۝

إِنْ عَلِمْنَا لَكُمْهُدًى ۞

وَأَنْ لَّنَا الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ۞

بکشتند ماده شتر را پس عقوبت
 فرود آورد برایشان پروردگار ایشان بسبب
 معصیت ایشان پس هموار کرد عقوبت را
 بر سرایشان^(۱) (۱۴) .
 و خدا نمی ترسد از انجام آن عقوبت (۱۵) .

سوره لیل مکی است و آن بیست و یک آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم به شب چون بپوشاند (۱) .
 و قسم بروز چون ظاهر شود (۲) .
 و قسم بذاتیکه آفرید نر و ماده را (۳) .
 که هر آئینه سعی شما مختلف ست (۴) .
 پس اما هر که عطا کرد و پرهیز گاری نمود
 (۵) .
 و باور داشت پاداش نیک را (۶) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای آسایش (۷) .
 و اما هر که بخل کرد و خود را بی نیاز
 شمرد (۸) .
 و به دروغ نسبت کرد پاداش نیک را (۹) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای دشواری (۱۰) .
 و هیچ دفع نکند از وی مال او و قتیکه
 نگویند (۱۱) .
 هر آئینه بر ما لازم ست راه نمودن او (۱۲) .
 و هر آئینه برای ماست آن جهان و این

(۱) یعنی به همه رسانید .

جهان (۱۳) .

پس ترسانیدم شمارا از آتشی که شعله
میزند (۱۴) .

درنیاید بآن آتش مگر بدبخت ترین آدم
(۱۵) .

آنکه دروغ شمرد و روگردان شد (۱۶) .
ویکسو داشته خواهد شد از آن آتش
پرهیزگار ترین مردم (۱۷) .

آنکه میدهد مال خود را تا پاک نفس گردد
(۱۸) .

و نیست هیچ کس را نزد او نعمتی که
جزا داده شود (۱۹) .

لیکن میدهد به طلب رضای پروردگار
خود (۲۰) .

و هر آینه خوشنود خواهد شد (۲۱) .

سوره ضحی مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) قسم بوقت چاشت (۱) .

و قسم به شب چون بپوشد (۲) .

فرونگذاشت ترا پروردگار تو و خشم
نگرفته است (۳) .

و هر آینه آخرت بهتر خواهد بود ترا از دنیا
(۴) .

و البته نعمت خواهد داد ترا پروردگارتو
پس خوشنود خواهی شد (۵) .

فَأَنذَرْتُكَ نَارًا تَلْقَى ۝

لَا تَصْلُهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

وَسَيَجْزِيهَا الْآثَقَى ۝

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ۝

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ۝

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ۝

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۝

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۝

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ۝

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۝

(۱) مترجم گوید که چند روز و وحی نیامده بود کفار گفتند وَدَّعَهُ رَبَّهُ وَقَلَّاهُ خدای تعالی
برای تسلی این سوره فرو فرستاد .

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۝
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۝

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَعْزَ ۝
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَ ۝
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝

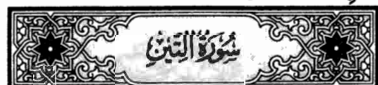

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝
وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝
وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالَّذِينَ

آیا یتیم نیافت ترا پس جای داد (۶) .
ویافت تراراه گم کرده (۱) پس راه نمود
(۷) .

و یافت ترانتگدست پس توانگر ساخت
(۸) .

پس امایتیم را پس ستم مکن (۹) .
واما سائل را پس بسختی مران (۱۰) .
وامابه نعمت پروردگارخود پس خبرده
(۱۱) .

سوره انشراح مکی است وآن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آیا کشاده نه کرده ایم برای توسیئه ترا (۱) .
ودورکردیم ازتو بارترا (۲) .
آن بارکه گران کرده بود پشت ترا (۳) .
وبلند ساختیم برای توثنای ترا (۴) .
پس هرائینه پس از دشواری آسانی ست
(۵) .

البته پس از دشواری آسانی ست (۶) .
پس وقتیکه ازکاروبارفارغ شوی
درعبادت خدا کوشش کن (۷) .
وبسوی پروردگارخود تفرغ نما (۸) .

سوره تین مکی است وآن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بانجیر وزیتون (۱) .

وَطُورِ سِينٍ ۝

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

فَمَا يَكْبُدُكَ بَعْدُ يَا دَلِيلِينَ ۝

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْيَكْمِينَ ۝

و قسم بطور سینا (۲) .

و قسم باین شهر امن (یعنی مکه) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در نیکوترین صورتی (۴) .

پس گردانیدیم آن رافروتر از همه فرو ماندگان (۱) (۵) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشانراست اجر بی نهایت (۶) .

پس ای آدمی چه چیز حمل میکند ترا بعد این همه پند بردروغ شمردن در باب جزای اعمال (۲) (۷) .

آیا نیست خدا حکم کننده ترین حاکمان (۸) .

سوره علق مکی است و آن نوزده آیت است

سُورَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

اِقْرَأْ يَا سُمَيْرَةُ اَلَّذِي خَلَقَ ۝

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝

اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بخوان به برکت نام پروردگار خود که آفرید (۱) .

آفرید آدمی را از خون بسته (۲) .

بخوان و پروردگار تو بزرگوار ترست (۳) .

آنکه علم آموخت بوسیله قلم (۴) .

آموخت آدمی را آنچه نمیدانست (۳) (۵) .

(۱) یعنی وقتی که کافر شد فطرت سلیمه راضع ساخت .

(۲) شاید که معنی آیت چنین باشد پس چه چیز باعث تکذیب تو میشود یا محمد در مقدمه جزای اعمال بعد این همه پند .

(۳) مترجم گوید اقرا باسم ربك تا مالِم يعلم اول چیز یست که بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم نازل شد و معنی اقراء تهیی است برای وحی قرآن و تلاوت آن .

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ۝

أَن زَاوَاهُ اسْتَفْتَىٰ ۝

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُبَيِّئُ ۝

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ۝

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝

سَدِّدْ الرِّبَايَةَ ۝

كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعْهُ نَسْفَعًا ۝

حقاہر آئینہ آدمی از حد میگذرد (۶) .

وقتیکہ می بیند خود را توانگر شدہ (۷) .

ہر آئینہ بسوی پروردگار تست رجوع (۸) .

آیادیدی شخصی کہ منع میکند (۹) .

بندہ را چون نماز می گذارد (۱۰) .

آیادیدی کہ چہ میشود اگر براہ راست بودی (۱۱) .

بابہ پرهیزکاری فرمودی (۱۲) .

آیادیدی کہ چہ میشود اگر دروغ شمرد و روگردان گشت (۱۳) .

آیا ندانست این روگردانندہ کہ خدا می بیند (۱۴) .

نئی، اگر باز نہ ایستد خواهیم کشید اورا بہ موی پیشانی (۱۵) .

بآن موی پیشانی دروغ زن خطاکار (۱۶) .

پس باید کہ فریاد کند اہل مجلس خود را (۱۷) .

مانیز خواهیم طلبید پیادہ ہارا (۱۸) .

نی نی فرمان اوقبول مکن و نماز گذار و قرب خدا طلب نما (۱۹) .

سورہ قدر مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مہربان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی باید دانست کہ عاقبت ابتدا و ہدایت بہشت ست و عاقبت ضلال حلال دوزخ ست پس این مدعارا بنوعی از بلاغت ادا کردہ شدہ .

(۲) یعنی فرشتگان سخت عقوبت کنندہ را .

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

وَأَنذَرْنَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ سَهْوٍ ۝

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۝

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

هر آئینه مافرود آوردیم قرآن رادرشب
قدر^(۱) (۱) .

وچه مطلع ساخت ترا که چیست شب
قدر (۲) .

شب قدر بهترست از هزار ماه (۳) .

فرودمی آیند فرشتگان و روح در آن شب
بفرمان پروردگار خویش برای سرانجام
کردن هرکاری (۴) .

آن شب تاوقت طلوع فجر محض
سلامتی ست (۵) .

سوره بینه مدنی است و آن هشت آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَعَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ
حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُفْهُاتٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةُ ۝

وَمَا تَقْرَأُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا هُمْ، بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَةُ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نه بودند کافران^(۲) از اهل کتاب و مشرکان
جدا شونده (یعنی از آئین خود) تاوقتیکه
بیاید بایشان حجت ظاهر^(۳) (۱) .

پیغمبری از جانب خدا که میخواند
صحیفه های پاک یعنی سور قرآن (۲) .

در آن صحیفه ها احکامیست راست
درست (۳) .

و متفرق نه شدند اهل کتاب^(۴) مگر بعد
از آنکه آمد بایشان حجت ظاهر (۴) .

(۱) یعنی یکد فعه از لوح محفوظ بآسمان دنیا .

(۲) یعنی حال ایشان مقتضی ارسال رسول و انزال کتاب بود ازین جهت رسول
فرستادیم قرآن فرود آوردیم .

(۳) یعنی ایشانرا تکلیف نکردیم بترك ایدان خویش مگر بعد اقامت حجت ظاهر .

(۴) یعنی بعضی مقبول شدند و بعضی مردود .

و فرموده نشدایشان را مگر آنکه عبادت کنند خدای را خالص ساخته برای اوپرستش را متدین بدین ابراهیم شده و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را و این ست احکام دین درست (۵) .

هرآئینه آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و مشرکان در آتش دوزخ باشند جاویدان آنجا آنجماعت ایشانند بدترین خلق (۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند آنجماعت ایشانند بهترین خلق (۷) .

جزای ایشان نزد پروردگاریشان بوستانهای همیشه باقی است می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنودند ایشان از خدا این وعده کسی راست که بترسد از پروردگار خود (۸) .

سوره زلزال هفتی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه جنبانیده شود زمین بآن جنبش خودش (۱) .

و بیرون آورد زمین بار های خودش (۲) .
و گوید انسان چه حالتست زمین را (۳) .
آنروز بازگو کند زمین قصه های خود را (۴) .

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَا حُفَاةَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالشُّرَكِيِّينَ فِي النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدِينَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ نَقْلَهَا ۝

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۝

يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ أَخْبَارَهَا ۝

(۱) یعنی گنجهارا .

يَاۤنَ رَبَّكَ اَوْحَىٰ لَهَا ۝

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا اَعْمَالَهُمْ ۝

مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

وَالْعِدَّتِ ضُبَّحًا ①

فَالْمُؤَرِّبِ قَدْحًا ②

فَالْمُغَيِّرِ ضُبَّحًا ③

فَأَثَرُنَّ بِهٖ نَفْعًا ④

فَوْسَطُنَّ بِهٖ جَمْعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُودٌ ۝

بسبب آنکه پروردگارتو حکم فرستاده است بسوی زمین (۵) .

آنروز بازگردند مردمان بر احوال مختلف^(۱) تانموده شود بایشان جزای اعمال ایشان (۶) .

پس هرکه کرده باشد هم وزنِ یک ذره عمل نیک ببیند آن را (۷) .

وهرکه کرده باشد هم وزنِ یک ذره عمل بد ببیند آن را (۸) .

سوره عادیات مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به اسپان تیزدونده بوجهی که از دم پر شوند (۱) .

پس قسم به اسپان آتش برآرنده به آنکه بنعل خود سنگ رابزنند (۲) .

پس قسم به اسپان غارت کننده چون در وقت صبح درآیند (۳) .

پس برانگیزند به آنوقت غبار را^(۲) (۴) .

پس درآیند به آنوقت در میان جماعتی^(۳) (۵) .

هرآئینه آدمی به نسبت پروردگار خود ناشکریست (۶) .

(۱) یعنی از جای حساب .

(۲) یعنی بسبب دیدن .

(۳) یعنی از اعداء مترجم گوید این قَسَم اشارت ست بآنکه جهاد مشروع خواهد شد و رضای الهی با سپان غازیان متعلق خواهد شد والله اعلم .

وهرآئینه آدمی برناسپاسی خود مطلع
ست (۷) .

وهرآئینه آدمی در دوست داشتن مال
مبالغه کننده است (۸) .

آیا پس نمیداند که چون برانگیخته
شود هر آنچه درگور هاباشد (۹) .

وظاهر ساخته شود هر آنچه درسینه هاباشد
(۱۰) .

هرآئینه پروردگار ایشان باحوال ایشان آن
روز خبردارست (۱۱) .

سوره قارعه مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن
قیامت (قیامت متحقق شود) (۳) .

روزی که باشند مردمان مانند پروانه های
پراکنده ساخته (۴) .

وباشند کوه ها مانند پشم رنگین محلول
نموده (۵) .

پس اماهر که گران شد پله های حسنات
او (۶) .

پس آن شخص در معیشتی پسندیده باشد
(۷) .

واما هر که سبک شد پله های او (۸) .

پس جای ماندن آن شخص هاویه باشد (۹) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝

وَأَنَّهُ لَئِبَ الْغَيْْرِ لَشَهِيدٌ ۝

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ عَلِيمٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْقَارِعَةُ ۝

مَا الْقَارِعَةُ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُورِ ۝

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

هاویه (۱۰) .

آتشى ست داغ (۱۱) .

سوره تکوین مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

غافل کرد شمارا از یکدیگر بسیار طلبی
مال (۱) .

تا وقتی که رسیدید بگورستانها^(۱) (۲) .

نَی نَی، خواهید دانست (۳) .

باز (میگوئیم) نَی نَی، خواهید دانست
(۴) .

نَی نَی، اگر بدانید حقیقت کار را بعلم
یقین (غافل نمی شدید) (۵) .

البته خواهید دید دوزخ را (۶) .

باز البته خواهید دید دوزخ را دیدن ظاهر
بی شبهه (۷) .

باز البته سوال کرده خواهید شد آنروز
از نعمت^(۲) (۸) .

سوره عصر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بزمان (۱) .

که هر آئینه آدمی در زیان ست (۲) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای
شائسته کردند و یکدیگر را وصیت کردند

نَارِ حَامِيَةٍ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

أَلْهَمَكُمُ التَّكْوِيْنَ ①

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ③

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ④

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ⑤

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ⑥

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ⑦

ثُمَّ لَتَسْتَأْذِنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ⑧

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

وَالْعَصْرِ ①

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَسِرٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَكَانُوا صَوَابًا مَّقْبُولًا ③

(۱) یعنی مدفون شدید .

(۲) یعنی در مقابله آن شکر کردید یا کفران ورزیدید .

وَكُواصُوا بِالْقَصْرِ ۝

به دین درست و یکدیگر را وصیت کردند
به شکیبائی (۳) .

سوره همزه مکی است و آن نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَيَلْزَمُ الْهُمَزَةَ الْكَوْمَةَ ۝

إِلَّا الَّذِي جَمَعَ مَا لَوْ عَدَدُهُ ۝

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

كَلَّا لَيُبَدِّلَنَ فِي السَّعَةِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا السَّعَةُ ۝

نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ۝

الَّتِي تَطْلَعُ عَلَى الْأَقْدَةِ ۝

إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۝

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْمُرْتَكِفَ فَقَلَّ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝

الْمُرْتَكِفَ كَيْدَ مُرْقِي تَهْلِيلِ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای هر عیب کننده غیبت گوینده را (۱) .

آنکه فراهم آورد مال را و نگاهداشت آن
را (۲) .

می پندارد که مال اوزندگی جاوید
دهدش (۳) .

نی نی، البته انداخته خواهد شد به
حطمه (۴) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
حطمه (۵) .

آتش افروخته شده خدا (۶) .

که غالب شود بر دلها (۷) .

هرآئینه آن آتش برایشان گماشته شده
است (۸) .

درستون های دراز درآورده شده است (۹) .

سوره فیل مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) آیانه دیدی چگو نه معامله کرد
پروردگار تو با اهل فیل (۱) .

آیا نه ساخت بدانیشی ایشان را در

(۱) مترجم گوید ابرهه پادشاه یمن عزم هدم کعبه کرد و فیلان بسیار و لشکر بیشمار بهم
آورد چون نزدیک کعبه رسید خدای تعالی ابابیل را حکم فرمود تا هلاک کند .

بی فائدگی (۲) .

و فرستاد برایشان پرندگان فوج فوج می انداختند بسوی ایشان (۳) .

سنگ ریزها از سنگ گِل (۴) .

پس ساخت ایشانرا مانند باقیمانده آخور بعد از خوردن دَوَابِّ (۵) .

سوره قریشی مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

برای (شُکر) الفت دادن قریش (۱) .

(یعنی) الفت دادن ایشان به سرفرزمستان و تابستان (۲) .

پس باید که عبادت کنند پروردگار این خانه را (۳) .

آنکه طعام دادایشانرا از بهر آنکه گرسنه بودند و امن دادایشان را از بهر آنکه ترسان بودند (۴) .

سوره ماعون مکی است و آن هفت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا دیدی آن شخص را که دروغ می شمرد جزای اعمال را (۱) .

پس آن شخص مردیست که باهانت میراند یتیم را (۲) .

و رغبت نمیدهد بر طعام دادن فقیر (۳) .

پس وای آن نماز گذاران را (۴) .

که ایشان از نماز خود غفلت می ورزند (۵) .

آنانکه ایشان ریامی کنند (۶) .

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۝

فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَلْوِلٍ ۝

سُورَةُ الْقُرَيْشِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۝

الْقُدُّوسُ رَحْمَةُ السَّمَاءِ وَالْقَلْبِ ۝

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝

الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُم مِّنْ خَوْفٍ ۝

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ۝

فَإِنَّكَ الَّذِي يُدْعَى الْيَتِيمَ ۝

وَلَا يَعْصِ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

الَّذِينَ هُمْ يَرِءُونَ ۝

وَيَسْعَوْنَ الْمَاعُونَ ﴿٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا عَمَّيْنَاكَ الْكُوثرِ ﴿١﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

وعاريت نمید هند ماعون را (۱) (۷) .

سوره کوثر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(یا محمد) هر آئینه ماعطا کردیم
ترا کوثر (۲) (۱) .پس نماز گذار برای پروردگار خودو
(شتر را) نحر کن (۲) .

هر آئینه دشمن تو همانست دُم بریده (۳) .

سوره کافرون مکی است و آن شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو ای کافران (۱) .

پرستش نمی کنم آنچه شما می پرستید (۲) .

ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۳) .ونه من پرستنده ام آنچه شما پرستیدید
(۴) .ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۵) .شمارادین شماست و مرادین من است
(۶) .(۱) یعنی سوزن و دیگ و پیاله و دلو مانند آن مترجم گوید نصف این سوره تصویر حال
کافرست و نصف تصویر حال منافق والله اعلم .(۲) کوثر نام حوضی ست که در آخرت خواهد بود امت آنحضرت صلی الله علیه
و سلم از آن خواهند آشامید .

سوره نصر مدنی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه بیاید نصرت خداو (بظهور) آید
فتح (۱) .

و بیینی مردمان را داخل میشوند در دین
خدا فوج فوج (۲) .

پس بیایکی یادکن همراه ستایش پروردگار
خود را و آمرزش طلب کن از وی هر آئینه
خدا هست (برحمت) رجوع کننده^(۱) (۳) .

سوره لهب مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هلاک باد دودست^(۲) ابی لهب و هلاک
بادا بولهب^(۳) (۱) .

هیچ دفع نه کرد از سرابو لهب مال اوو
آنچه پیدا کرده بود (۲) .

در خواهد آمد بآتش صاحب شعله (۳) .
وزن او نیز در آید (مراد) بردارنده هیزم
را^(۴) (۴) .

در گردن او ریسمانی است از لیفِ خرما^(۵)
(۵) .

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ①

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ②

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ③

سُورَةُ الْلَّهَبِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ⑤

(۱) یعنی این همه علامت قرب اجل تست یا محمد پس در استعداد آخرت مقید شو .

(۲) آنحضرت اقارب خود را از آتش دوزخ تخویف فرمود ابی لهب سنگ بطرف
آنحضرت انداخت که آیا برای این کار ما را جمع کرده بودی این سوره نازل شد .

(۳) دودست کنایه از ذات اوست .

(۴) یعنی سخن چینی کننده .

(۵) یعنی بخفه کردن تعذیب کرده شود .

سوره اخلاص مکی است و آن چهار آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو خدا یگانه است (۱) .
 خدایی نیازست (۲) .
 نه زاد و نه زاده شده (۳) .
 نیست هیچکس اوراهمانند (۴) .

سوره فلق مدنی است و آن پنج آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار صبح (۱) .
 از شر هرچه آفریده ست (۲) .
 و از شر شب تاریک چون تاریکی اومنتشر شود (۳) .
 و از شر زنان سحر کننده در گورها دم زننده (۴) .
 و از شر حاسد چون حسد کند (۵) .

سوره ناس مدنی است و آن شش آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار مردمان (۱) .
 پادشاه مردمان (۲) .
 معبود مردمان (۳) .
 از شر وسوسه اندازنده چون ذکر گفته شد بازپس رونده (۴) .
 آنکه وسوسه می افکند در سینه های مردمان (۵) .
 از جنس جن باشد یا از جنس مردمان (۶) .

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝

اللَّهُ الصَّمَدُ ۝

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝

لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝

مِنْ شَيْءٍ خَلَقَ ۝

وَمِنْ شَرِّ نَافِثٍ إِذَا وَقَبَ ۝

وَمِنْ مَرِّ النَّفَّاثِ فِي الْعُقَدِ ۝

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝

مَلِكِ النَّاسِ ۝

إِلَهِ النَّاسِ ۝

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَفِيِّ ۝

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۱	سورة الفاتحة	۱	۱
۲	سورة البقرة	۲	۱
۳	سورة آل عمران	۷۱	۳
۴	سورة النساء	۱۱۰	۴
۵	سورة المائدة	۱۵۳	۶
۶	سورة الأنعام	۱۸۶	۷
۷	سورة الأعراف	۲۲۲	۸
۸	سورة الأنفال	۲۵۹	۹
۹	سورة التوبة	۲۷۵	۱۰
۱۰	سورة يونس	۳۰۴	۱۱
۱۱	سورة هود	۳۲۲	۱۱
۱۲	سورة يوسف	۳۴۳	۱۲
۱۳	سورة الرعد	۳۶۲	۱۳
۱۴	سورة إبراهيم	۳۷۱	۱۳
۱۵	سورة الحجر	۳۸۰	۱۳
۱۶	سورة النحل	۳۸۹	۱۴
۱۷	سورة الإسراء (بنی اسرائیل)	۴۰۹	۱۵
۱۸	سورة الكهف	۴۲۶	۱۵
۱۹	سورة مريم	۴۴۳	۱۶
۲۰	سورة طه	۴۵۴	۱۶
۲۱	سورة الأنبياء	۴۷۰	۱۷
۲۲	سورة الحج	۴۸۴	۱۷
۲۳	سورة المؤمنون	۴۹۸	۱۸

فہرست سورہ های قرآن کریم

شماره سورہ	نام سورہ	شماره صفحہ	شماره جزء
۲۴	سورۃ النور	۵۱۰	۱۸
۲۵	سورۃ الفرقان	۵۲۴	۱۸
۲۶	سورۃ الشعراء	۵۳۳	۱۹
۲۷	سورۃ النمل	۵۵۱	۱۹
۲۸	سورۃ القصص	۵۶۳	۲۰
۲۹	سورۃ العنکبوت	۵۷۸	۲۰
۳۰	سورۃ الروم	۵۸۸	۲۱
۳۱	سورۃ لقمان	۵۹۸	۲۱
۳۲	سورۃ السجدة	۶۰۳	۲۱
۳۳	سورۃ الاحزاب	۶۰۷	۲۱
۳۴	سورۃ سبأ	۶۲۲	۲۲
۳۵	سورۃ فاطر	۶۳۲	۲۲
۳۶	سورۃ یس	۶۳۹	۲۲
۳۷	سورۃ الصافات	۶۴۸	۲۳
۳۸	سورۃ ص	۶۶۱	۲۳
۳۹	سورۃ الزمر	۶۷۱	۲۳
۴۰	سورۃ غافر (المؤمن)	۶۸۳	۲۴
۴۱	سورۃ فصلت (حم السجدة)	۶۹۶	۲۴
۴۲	سورۃ الشوری	۷۰۵	۲۵
۴۳	سورۃ الزخرف	۷۱۴	۲۵
۴۴	سورۃ الدخان	۷۲۴	۲۵
۴۵	سورۃ الجاثیة	۷۲۹	۲۵
۴۶	سورۃ الاحقاف	۷۳۴	۲۶

فہرست سورہ های قرآن کریم

شماره سورہ	نام سورہ	شماره صفحہ	شماره جزء
۴۷	سورۃ مُحَمَّد	۷۴۰	۲۶
۴۸	سورۃ الْفَتْح	۷۴۷	۲۶
۴۹	سورۃ الْحُجُرَات	۷۵۴	۲۶
۵۰	سورۃ ق	۷۵۸	۲۶
۵۱	سورۃ الذَّارِيَات	۷۶۳	۲۶
۵۲	سورۃ الطُّور	۷۶۸	۲۷
۵۳	سورۃ النَّجْم	۷۷۲	۲۷
۵۴	سورۃ الْقَمَر	۷۷۷	۲۷
۵۵	سورۃ الرَّحْمَن	۷۸۲	۲۷
۵۶	سورۃ الْوَاقِعَة	۷۸۸	۲۷
۵۷	سورۃ الْحَدِيد	۷۹۴	۲۷
۵۸	سورۃ الْمَجَادِلَة	۸۰۱	۲۸
۵۹	سورۃ الْحَشَر	۸۰۶	۲۸
۶۰	سورۃ الْمُتَحَنِّنَة	۸۱۱	۲۸
۶۱	سورۃ الصَّاف	۸۱۶	۲۸
۶۲	سورۃ الْجُمُعَة	۸۱۸	۲۸
۶۳	سورۃ الْمَنَافِقُون	۸۲۱	۲۸
۶۴	سورۃ التَّغَابُن	۸۲۳	۲۸
۶۵	سورۃ الطَّلَاق	۸۲۵	۲۸
۶۶	سورۃ التَّحْرِيم	۸۲۸	۲۸
۶۷	سورۃ الْمَلِك	۸۳۱	۲۹
۶۸	سورۃ الْقَلَم	۸۳۵	۲۹
۶۹	سورۃ الْحَاقَّة	۸۴۰	۲۹

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۷۰	سورة المعارج	۸۴۴	۲۹
۷۱	سورة نُوح	۸۴۷	۲۹
۷۲	سورة الجنّ	۸۵۰	۲۹
۷۳	سورة المزمل	۸۵۴	۲۹
۷۴	سورة المدثر	۸۵۶	۲۹
۷۵	سورة القيامة	۸۶۰	۲۹
۷۶	سورة الإنسان (الدَّهْر)	۸۶۳	۲۹
۷۷	سورة المرسلات	۸۶۷	۲۹
۷۸	سورة النبأ	۸۷۰	۳۰
۷۹	سورة النَّازِعَات	۸۷۲	۳۰
۸۰	سورة عَبَسَ	۸۷۶	۳۰
۸۱	سورة التَّكْوِيْرِ	۸۷۸	۳۰
۸۲	سورة الانفطار	۸۸۰	۳۰
۸۳	سورة المطففين	۸۸۱	۳۰
۸۴	سورة الانشقاق	۸۸۴	۳۰
۸۵	سورة البروج	۸۸۶	۳۰
۸۶	سورة الطّارق	۸۸۸	۳۰
۸۷	سورة الأعلى	۸۸۹	۳۰
۸۸	سورة الغَاشِيَةِ	۸۹۰	۳۰
۸۹	سورة الفجر	۸۹۲	۳۰
۹۰	سورة الْبَلَد	۸۹۴	۳۰
۹۱	سورة الشَّمْس	۸۹۶	۳۰
۹۲	سورة اللَّيْلِ	۸۹۷	۳۰

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۹۳	سورة الضُّحَى	۸۹۸	۳۰
۹۴	سورة الانشراح	۸۹۹	۳۰
۹۵	سورة التّين	۸۹۹	۳۰
۹۶	سورة العَلَق	۹۰۰	۳۰
۹۷	سورة القَدَر	۹۰۱	۳۰
۹۸	سورة البَيِّنَة	۹۰۲	۳۰
۹۹	سورة الزَّلْزَلَة	۹۰۳	۳۰
۱۰۰	سورة العاديات	۹۰۴	۳۰
۱۰۱	سورة القَارَعَة	۹۰۵	۳۰
۱۰۲	سورة التَّكْوِيْن	۹۰۶	۳۰
۱۰۳	سورة العَصْرِ	۹۰۶	۳۰
۱۰۴	سورة الهُمَزَة	۹۰۷	۳۰
۱۰۵	سورة الفِيل	۹۰۷	۳۰
۱۰۶	سورة قُرَيْش	۹۰۸	۳۰
۱۰۷	سورة المَاعُون	۹۰۸	۳۰
۱۰۸	سورة الكَوْثَر	۹۰۹	۳۰
۱۰۹	سورة الكافِرُون	۹۰۹	۳۰
۱۱۰	سورة النصر	۹۰۹	۳۰
۱۱۱	سورة المسَد (اللّٰهَب)	۹۱۰	۳۰
۱۱۲	سورة الإخلاص	۹۱۱	۳۰
۱۱۳	سورة الفَلَق	۹۱۱	۳۰
۱۱۴	سورة النَّاس	۹۱۱	۳۰

لَنْ يَزَالَ الشُّوْنُ الْإِسْلَامِيَّةُ وَالْأَوْقَافُ وَالِدَّعْوَةُ وَالْإِرْشَادُ

في المملكة العربية السعودية

المشرفة على مجمع الملك فهد

إِطْبَاعَةُ الْمُصَحَّفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ

إِذِيسُرُّهَا أَنْ يُصَدَّرَ الْمُجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةُ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجَمَةُ مَعَانِيهِ إِلَى اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ

تَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَ بِهِ عُمُومَ الْمُسْلِمِينَ

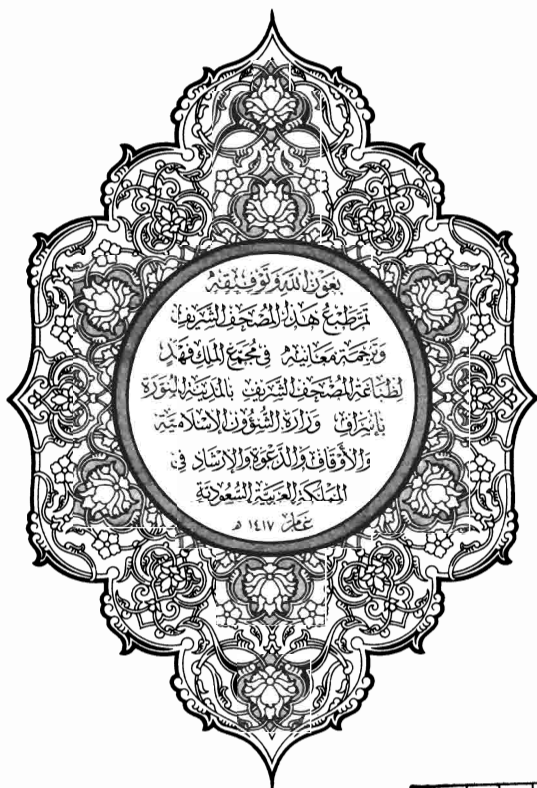
وَأَنْ يَجْزِيَ

خَالِدُ الْحَزْمِيِّ الشَّيْخَيْنِ الْمَلِكِ فِهْرُ بْنُ عَبْدِ الْغَزَرِ زَالَ سَعُودٌ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي نَشْرِ كِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

وزارت شئون اسلامی و اوقاف و تبلیغ و ارشاد
کشور عربستان سعودی
و مسئول و ناظر بر مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه منوره
با کمال مسرت این چاپ قرآن کریم
و ترجمه معانی آنرا بزبان فارسی از مجمع منتشر می کند
وازد رگاہ خداوند مسئلت دارد کہ آنرا باعث منفعت عموم مسلمانان قرار دادہ
وبہ خادم حرمین شریفین ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود
مقابل مساعی فراوان ایشان در نشر کتاب خداوند کریم بہترین جزای خیر عطا
فرماید . واللہ ولی التوفیق .

جمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
 المراقبة النهائية
 ١٩٢

حَقُّوقُ الطَّائِفَةِ الْحَقِيقَةِ
 لِمَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْدٍ لَطَائِفَةِ الْمَصْحُوفِ الشَّرِيفِ
 ص. ب. ٦٢٦٢ - المدينة المنورة

حق چاپ مختص چاپخانه مجمع ملك فهد است
ص.ب 6262 مدینه منوره

ح) مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية / ترجمة مجمع

الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة .

٩٢٨ ص ، ٢١×١٤ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

١- القرآن - ترجمة - اللغة الفارسية ٢- القرآن - تفسير

أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٧/١٠٥١

ديوي ٤٩١٥٥ ، ٢٢١

رقم الإيداع : ١٧/١٠٥١

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

ح
٢٨

قرآن کریم
ترجمہ معانی آن
زبان فارسی